SCHOLIA IN ARATVM

VETERA

EDIDIT

JEAN MARTIN

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLXXIV

ISBN 3-519-01047-X

Printed in Germany
Satz und Druck: L.C. Wittich Darmstadt
Bindearbeiten: Fritz Wochner KG, Horb/Neckar

PRAEFATIO

Olim in libro qui inscribitur Histoire du Texte des Phénomènes d'Aratos[1], cum omnes Arati codices praeter Scorialensem Σ III 3 a Marciano 476 ortos esse crederem, facilem eius laborem fore scripsi qui scholiorum in Arati Phaenomena novam editionem curare vellet. Satis enim fore putabam Marciani codicis textum purum ac sincerum exhibere, mendis quidem haud paucis purgatum et eis additamentis aut lectionis varietatibus ornatum quae Scorialensi nobis traderentur, necnon ineditis aliquot scholiis aliis ex fontibus adhibitis. Sed Arateos codices pertractare et eorum adfinitates perpendere per hos quindecim annos vix desii et rerum veritatem multo involutiorem esse quam putaveram cognovi. Quamquam enim codicum genera saepe inter se contaminata esse demonstravi, ita ut innumerae lectiones in poetae textu ab alia stirpe ad aliam transferrentur, hoc idem in scholiis accidere posse frustra negavi, nec satis vidi codicum necessitudines non semper sibi constare, et librarios nonnumquam aliis in locis alia exemplaria cum suo contulisse, vel etiam pro suo substituisse.

Quod in Arato verum esse nunc comperi, id forsitan etiam verius in aliis poetis Graecis inveniatur esse. Spero igitur hanc novam Arateorum scholiorum editionem experimenti loco haberi posse, documentoque eis fore qui longum illum atque intricatum laborem cognoscere stude-

[1] Parisiis, Klincksieck, 1956, p. 279.

bunt quem medii aevi grammatici in Graecorum poetarum operibus recensendis susceperunt.

Textus eos hanc editionem complecti volui qui ad Alexandrinum Arati commentarium referri posse viderentur, Theoni fortasse grammatico tribuendum[1]. Et sunt quidem:

– fragmenta in editione ea quam littera Φ signavi servata[2], inter quae Vita apud Westermann tertia;

– fragmenta in Parisino suppl. gr. 607 A servata scholiaque ea quae communia nominavi, consensu codicum MQDΔKVUAS patefacta, quibus adiungenda est Vita quarta;

– scholia ea quae codices MQS a secundariis fontibus mutuati sunt;

– fragmenta in Vaticano gr. 191 servata, quibuscum Vita prima traditur;

— excerpta pauca in scholiis ad Aeschyli Prometheum Vinctum inserta;

— excerpta meteorologica tria in codice Parisino gr. 2424 servata;

– misella papyri Berolinensis lacinia quam in appendice post Maassium repetii.

1. De scholiorum fragmentis in Arati editione Φ servatis

Secundo vel tertio post Christum natum saeculo Arati editionem pervulgatam esse olim vidimus (Hist. Text. pp. 35–126), quae praeter Phaenomena scholiis carentia excerpta varia complectebatur luculentis picturis illustrata, quorum nonnulla (Anonymi scilicet apud Maassium secundi partes prima et secunda, Catasterismorum

[1] Vide Hist. Text. pp. 127–218.
[2] Hist. Text. pp. 35–126.

fabulae) ab Eratosthenis opere derivata esse videntur, cetera vero ad antiquiorem integrioremque Arati editionem referenda, praefatio scilicet (Anon. II,3), commentarii fragmenta (infra p. 44, 9sqq., et 66, 5sqq.), Vita denique Arati tertia (Anon. II,5 infra p. 14). Eius editionis duo certe exemplaria in occidentales Europae partes adlata sunt ac Latine versa. Hinc orta sunt Scholia quae dicuntur in Germanici Caesaris Aratea, hinc quoque Aratus ille Latinus quem edidit Maass (Comm. Ar. Rell. pp. 99–306).

De eadem editione Graecum testimonium ferunt Vaticanus gr. 1087, Laurentianus LXXXVII 10, Arati codices Edimburgensis, Scorialensis, Salmanticensis. De his tribus infra disputabo; de illis nunc pauca satis erit exponere.

Vaticanus gr. 1087 chart. saec. XIV ineuntis (signa enim officinae chartariae simillima sunt eorum quae apud Mošin-Traljic numeris 3200, 3686–3691, 5599–5601 signantur) Catasterismorum fabulas XXV (300r, 311r–v, 312r) et imaginum integram seriem (300v–310v) servavit. Figura Iovis in aquila sedentis, quam fol. 302v invenimus, ad nullam fabulam, sed ad ipsius Arati prooemium spectat, immo ad eam prooemii interpretationem quam infra leges p. 44, 9 (Hist. Text. p. 47). Imagines vero nonnullae scholiorum excerptis brevibus ab eo ipso qui eas delineavit instructae sunt (sch. 46, p. 93, 8–10; 71, p. 107, 1–5; 137, p. 143, 3–13; 147, p. 149, 5–7; 147, p. 151, 8–11; 148, p. 151, 12–14; 283, p. 220, 11–14; 348, p. 251, 3–22; 353, p. 253, 10–11; 443, p. 281, 16–18; adnotationem brevem et evanidam de Cratere, quae est in margine folii 302r, legere non potui). Excerpta ea ad vulgatorum scholiorum antiquum fontem redire patet[1].

---

[1] Scholiorum excerpta in ipsis exemplaris antiqui figuris inscripta fuisse veri simile mihi videtur; vide Bethe, Buch und Bild im Altertum p. 82.

Laurentianus LXXXVII 10 chart. orient. saec. XIII–XIV praebet fol. 183r–v, post Anonymi secundi partes primam et secundam, fragmentum tertiae, id est praefationis antiquae (infra pp. 1–2).

2. De scholiorum in Aratum codicibus

Hic mihi non est in animo accurate codices omnes describere, quod iam in Hist. Text. feci et denuo aliquando facturus sum si licebit iuvenilem illum librum retractare, sed id tantum dicere quo clariora appareant vincula quibus codicum genera inter se conectantur. Eveniet tamen interdum ut ea corrigam quae minus recte in opere meo priore exposui, librorumque eorum mentionem faciam qui post annum 1956 in lucem prodierunt.

Par Scholiorum in Aratum antiquissimus inter Graecos testis est Parisinus suppl. gr. 607 A membr. saec. X, de quo vide Hist. Text. pp. 263–267; notulas continet is septem (sch. 1, p. 44, 6–8; 11, p. 56, 5–7; 27, p. 76, 1–6; 30–33, p. 85, 12–17; 94, p. 121, 9–10; 132, p. 138, 7 sqq.; 159, p. 159, 12–14), praemissis excerptis quae cum Marciana isagoga conferenda sunt (vide infra p. 23–31). Haec omnia primus edidit Treu (Excerpta Anonymi Byzantini, Ohlau 1880), deinde Maass (Comm. Ar. Rell. pp. 315–322). Perspicuum est hunc codicem eius cognatum esse ex quo tota pendet communium quae appello scholiorum traditio.

Ceteros codices in quattuor genera nunc dividam.

Primi ergo est generis

M Venetus Marcianus 476 (coll. 703) membr. saec. X–XI, quem descripsi Hist. Text. pp. 229–231; sed nunc moneo primum folium eius non, ut incautius ibi adfirmaveram, avulsum esse; nam id quod hodie nota 2 signatur re vera primum est, et constat Aratea codicis illius pars e qua-

ternionibus integris tribus et foliis mutili quaternionis quinque; Lycophro autem alteram quaternionum seriem implet. Frustra igitur conieci Arati Vitam Marcianum nostrum olim praebuisse. Arati Phaenomena scholiis instructa sequuntur opusculum περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου, epistula ad Iulianum quendam data, Phaenomenorum argumentum, excerpta varia quae infra pp. 539–544 invenies.

Marciani proles haec est:

a) Vaticanus gr. 1307 membr. saec. X–XI, e Marciani apographo descriptus; folio ultimo avulso desunt sch. 1152–1154 et quae in Marciano sequuntur excerpta; ab eo descripti sunt Ambrosianus H 42 sup. chart. saec. XV, Londinensis Musei Britannici Burney 63 chart. saec. XV quem in Hist. Text. omisi quia Aratum ipsum non haberet, Vaticanus gr. 121 chart. orient. saec. XIII–XIV. C

b) Romanus Casanatensis G V 5 (356) chart. orient. saec. XIII–XIV. Aratum et scholia sequuntur epistula ad Iulianum et opusculum περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου. Hic codex ab eodem Marciani apographo ortus est ac Vaticanus 1307; velut sch. 12 p. 56 scribunt Vat C τοῖς ἀνθρώποις pro ἀνδράσιν et glossam codicis M ad τετυγμένα (v. 12) pertinentem (ὡρισμένα ἀπαράλλακτα) in scholium ambo inserunt.

c) Codices qui Planudeam Arati recensionem exhibent; eorum commune exemplar anno 1966 inveni, ipsius ut mihi videtur Maximi Planudis manu anno 1290 vel paulo post exaratum; et est E

Edimburgensis (National Library of Scotland) Adv. Ms. 18–7–15 chart. orient. saec. XIII exeuntis, de quo plura aliquando in alio opere disputabo.[1] Aratum scholiis

[1] Vide J. C. Cunningham, Greek Manuscripts in the National Library of Scotland, Scriptorium 24 (1970).

instructum antecedunt Anonymi qui apud Maassium dicitur secundus pars prima (Comm. Ar. Rell. pp. 102–126), Arati Vita tertia, Catasterismorum Epitome. Apparet hunc codicem in Scotiam Florentia exportatum esse; Florentiae enim anno 1465 apographum eius scripsit Ioannes Thessalus Scutariotes (Hist. Text. p. 247) Laurentianum XXVIII 37 membr. ex quo fluxerunt Vindobonensis phil. philol. 142 chart. et Londinensis Musei Britannici add. 11886 (Butlerianus) membr. saec. XV.

Matritensis autem 4629 (N 67) quem in Hist. Text. p. 251 Planudeis ideo adnumeravi quod partes Anonymi secundi contineret, in scholiis et prolegomenis ad codicem K (de quo vide infra) proxime accedit.

Planudis Aratea studia nunc satis est obiter attingere; plura ad aptiora tempora reservo.

De Triclinianis codicibus a Planudeo labore derivatis dicam infra cap. 8.

Secundi codicum generis est

Q Salmanticensis 233 (olim 1, 2, 13) de quo vide nunc A. Tovar, Catalogus codicum Graecorum Universitatis Salamantinae, Acta Salmanticensia XV, Salamanca 1963; chart. saec. XV (circa 1455–1460); Aratea pars e quinione uno et quaternionibus duobus constans versus 1–963 cum scholiis 1–155 continet; perierunt enim, si umquam fuerunt, ultima folia. Conicit Tovar hunc codicem a Peloponneso Venetias asportatum esse, ubi eum emit Pintianus ante annum 1511[1].

Codices duo Salmanticensis adfines paucissima scholiorum frustula servaverunt, quae memoriae gratia in Ap-

---

[1] De Tricliniano in Salmanticensi nostro Eumenidum textu vide R. D. Dawe, The collation and investigation of manuscripts of Aeschylus, Cambridge 1964, pp. 189–194.

pendice 6 dabo; sunt autem Laurentianus XXXI 32 membr. saec. XV et Marcianus 465 (coll. 763) chart. saec. XIV ineuntis. Sed in Marciano 317 (coll. 637) chart. saec. XIV, qui in Arato Marciani 465 simillimus est, adnotationes eas invenimus quas librarius codicis E in scholiorum margine sine auctoris nomine ascripserat; hic vero legimus τοῦ σοφωτάτου Μαξίμου τοῦ Πλανούδη.

Tertii codicum generis sunt

Parisinus gr. 2841 membr. saec. XIII qui Arati carmen D
non ultra v. 811, scholia vero non ultra v. 497 producit. Nulla poetae Vita, nulla prolegomena.

Parisinus suppl. gr. 652 chart. saec. XV, antecedentis Δ
vel in minutiis simillimus, sed integer et Vita secunda atque Phaenomenorum argumento instructus.

Nuper exstare cognovi in Bibliotheca urbis Panormi Communali tertium eiusdem stirpis Arati codicem, sed scholiis carentem, qui signatur Panormitanus 2 Qq A 75, chart. saec. XV medii, de quo vide A. Mancini, Codici greci della Biblioteca Comunale di Palermo, in Studi Italiani di Filologia Classica VI (1898) pp. 459–469; E. Mioni, Catalogo di Manoscritti Greci esistenti nelle Biblioteche Italiane, vol. 1 n° 163; M. L. West, The Medieval and Renaissance Manuscripts of Hesiod's Theogony, in Classical Quarterly 1964 p. 168. Glossas, non scholia hunc codicem praebere invito Mioni moneo.

Charecovensis Univ. 369, olim Mosquensis Synod. gr. K
223, chart. saec. XIV, a monasterio Vatopedii adlatus. Descripserunt Belin de Ballu, Notitia et descriptio aliquot codicum manuscriptorum qui reperiuntur in Bibliotheca imperiali quae Charecoviae floret (Charecoviae 1807); Šangin, CCAG XII n° 50 p. 91 (1936). Cum Hist. Text. scriberem, hunc codicem per Christiani Friderici Matthaei Lectiones Mosquenses et per Buhlii editionem co-

gnoveram; sero eum didici Mosqua Charecoviam exeunte saec. XVIII vel XIX ineunte asportatum esse. Sed eo levius ignorantiam meam ferebam quod scholia Mosquensia tota satis accurate apud Buhlium exscripserat Ioannes Christianus Heym professor Mosquensis. Maximas nunc Marcello Richard gratias ago, qui et me erroris mei admonuit et meum in usum imagines luce depictas a Charecovensis Bibliothecae praesidibus impetravit. Vita et prolegomenis caret codex K; post scholia exhibet carmina duo de Arato satis absurda, opusculum περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου, epistulam ad Iulianum, versiculos εἰς τὸ τέλος Ἀράτου qui etiam in Parisino 2403 inveniuntur; quae omnia vel sub scholiorum finem vel in appendice edo.

Ma^{2} Matritensis 4629 (olim N 67) a Constantino Lascari descriptus Arateas partes habet duas, quarum prior Anonymi secundi partem primam, Arati Vitam tertiam, Catasterismorum Epitomen continet et proxime ad Baroccianum 119 (de quo vide Hist. Text. pp. 250–251) accedit, altera (205r–211v) ad exemplar codicis K nos revocat. Mosquensium enim scholiorum initium nobis praebet (209r–211v) usque ad verba ἰσχυροπαθῶν ἀπέθετο καὶ (sch. 71 p. 106, 9), sed antecedentibus Vita secunda (205r), Vita quarta (205v), argumento denique ceterisque prolegomenis (207v–208v) quae omisit codicis K librarius.

Ma Exstat Matriti alter Arati codex a Constantino Lascari Mediolani anno 1465 conscriptus, Matritensis 4691 (olim N 61) chart. qui Phaenomenorum recensioni codicis K simillimae Arati Vitas tres anteponit, Sudae scilicet excerptum, Vitam secundam, Vitam quartam, in quibus cum Ma^{2} prorsus congruit. Ab eo pendet Neapolitanus II F 48 chart. saec. XV.

v Vaticanus gr. 1910 chart. orient. saec. XIII–XIV. Aratum scholiis instructum antecedunt Vita quarta, argu-

mentum, prolegomena eodem ordine atque in codice Matritensi 4629 disposita; Aratus ipse post v. 642 deficit, scholia vero post sch. 288.

Vaticanus gr. 1702 chart. orient. saec. XIII–XIV, U
temporis iniurias misere passus; periit primum Arati folium, quod Vitam, prolegomena versus 1–18 scholiaque ad eos pertinentia ferebat; reliquorum foliorum oras humor laesit; tantusque illegibilium locorum est numerus ut eos omnes in apparatu critico enotare vel eorum quos enotarem fines indicare nequiverim, et eorum ibi dumtaxat mentionem facere decreverim ubi ceteris testibus adlatis Vaticani quoque testimonium requirendum esse videretur.

Parisinus gr. 2403 chart. saec. XIII exeuntis. Aratum A
scholiis instructum antecedunt Vita quarta, argumentum, prolegomena eodem ordine atque in codicibus Matritensi 4629 et Vaticano 1910 disposita; sequuntur epistula ad Iulianum et versiculi εἰς τὸ τέλος Ἀράτου quos iam in K invenimus.

Mutinensis Estensis α T 9 14 (olim II B 14) chart. XV Est
(circa annum 1465) tribus e fontibus derivatus est. Textus ipse Arateus, quamvis contaminatus, nepotibus Marciani 476 adnumerandus est; Vita et prolegomena proxime ad Ma^2 VA accedunt; scholia denique ab ipso Parisino 2403 pendent; id enim quod de Pindaro J. Irigoin demonstravit, Estensem ex ω Parisini nostri apographo descriptum esse, idem de scholiis in Aratum verum esse comperi. Prolem autem satis amplam genuit Estensis:

Venetum Marcianum 480 (coll. 589) membr. ante annum 1468 confectum, ex quo nati sunt Parisinus gr. 2726 chart. saec. XV et Vindobonensis phil. philol. 25 chart. saec. XVI;

Parisinum gr. 2842 chart. anno 1475 scriptum, in quo scholia post 443 deficiunt;

Ambrosianum C 32 sup. chart. saec. XV, cuius scholia post 19 deficiunt.

Fuit codex Estensis ex libris Georgii Vallae et postea circa annum 1500 Alberti Pii Carporum principis. Vix dubitari potest quin editio princeps Aldina, Venetiis anno 1499 publici iuris facta, ad fidem huius exemplaris composita sit. Eidem enim Alberto Pio Aldus Manutius eam dedicavit[1]; et quis nescit Marcum Musurum, qui tot scriptores Graecos in usum Aldi recensuit, Alberti familiarem fuisse? Evenit tamen nonnumquam ut verba in Estensi omissa in Aldina reperiantur, velut p. 39, 6 οὐ προσήκει δὲ τὰ νῦν τὴν οὐσίαν ζητεῖσθαι τοῦ Διὸς om. Est, habet Aldus (αἰτεῖσθαι) et sch. 7 p. 52, 15 ὡς 'Ασκληπιάδης servat Aldus, ὥς τινες scribit Est; quo exemplo fultus Maass, qui Marcianum 480, non exemplar eius Estensem noverat, pro certo habebat Marcianum Aldinae fontem non fuisse. Sed rectius iudicandum est Aldum alterum vel plures codices cum Estensi contulisse; quod clarius apparebit si memineris ipsius Arati textum in Aldina saepe ab Estensi discedere et prope ad Scorialensem accedere (nec mirum; Scorialensem enim in manibus habuit et descripsit Georgius Gregoropulus, cuius filius Ioannes Musuri fuit amicus et Aldinarum editionum corrector). Memento etiam Aldum Arateis prolegomenis Leontii Mechanici opusculum de Arateae sphaerae constructione anteponere, quod in Parisino 2381 codice Tricliniano (vide infra) invenitur. Memento denique, cum Estensis codex hanc simplicem post scholia subscriptio-

[1] Fol. T 1v *(Aldus Manutius Ro. Alberto Pio Carporum principi S.P.D).* Victor Pisanus Georgii Vallae discipulus in praefatione quam Avieni editioni anno 1488 Venetiis vulgatae anteposuit Vitam Arati quartam et argumenti partem ex Estensi nostro Latine vertit (A. Holder, Rufi Festi Avieni carmina pp. V–VIII).

nem praebeat τέλος τῶν Ἀράτου Φαινομένων, Aldum contra exemplaris sui testimonium addidisse καὶ τῶν τοῦ Θέονος (sic) σχολίων; at hoc Theonis nomen in Parisino 2842 apparet, Estensis apographo, et in Triclinianis codicibus a Planude ortis.

Quibus perpensis omnibus, adseverare ausim Aldinum editorem, quem Musurum fuisse suspicor, in scholiis nostris edendis Estensi codice constanter usum esse, perraro tamen alia testimonia contulisse, in prolegomenis maxime atque in primis scholiis.[1] Qua de causa Maassio minime adsentior Aldinam editionem codicis instar habendam censenti, quae revera nihil est nisi apographum apographi codicis A.

Sed Estensis ipse grammatici cuiusdam laboribus debetur, qui aliunde Phaenomena, aliunde Prolegomena, aliunde Scholia quaesivit, atque ea postea recensuit, mutavit, perpolivit, eorum lacunas explevit, mendas ut potuit correxit; ita ut recensio eius renascentium litterarum tempore doctis valde placuerit et per Aldinam usque ad tempora nostra (Maassium enim non excipio) viguerit. Cuius regni editionem meam finem facturam esse spero, qui idem primus sollerti illi atque incognito philologo debitos honores tribuo.

Quarti denique codicum generis est

Scorialensis Σ III 3 chart. ab Antonio Damila ante S
annum 1490 in Creta exaratus; Aratum scholiis instructum antecedit Vita quarta; scholiis communibus admixta sunt inedita haud pauca et Catasterismorum plerorumque

---

[1] Eundem in modum egit Musurus quando Aristophanem cum scholiis apud Aldum edidit (a. 1499); de qua re vide Scholia in Aristophanem I, 2, ed. D. Mervyn Jones et Nigel G. Wilson, p. XIX (1969).

recensio quae propius quam vulgata ad Latina testimonia accedit.

E Scorialensi orti sunt:

Parisinus gr. 2728 chart. saec. XV exeunte in Creta a Georgio Gregoropulo exaratus; post Vitam quartam ea dumtaxat scholia descripsit quae in folio 30 exemplaris sui invenerat; ex quo fit ut ea sola Maass noverit et ediderit, utpote qui Scorialensem ignoraret. Parisinus apud Bekkerum et Maassium siglo C designatur.

Palatinus Vaticanus 137 chart. saec. XV exeuntis vel XVI ineuntis, et Vossianus gr. in 4° 59 chart. eisdem temporibus scriptus, qui scholiis ambo carent.

Ad Vitam quartam recensendam nobis est seligendus Palatinus gr. 40 in Bibliotheca universitatis Heidelbergensis adservatus, chart. orient. ante annum 1325, ut videtur, exaratus; ante Aratum scholiis carentem[1] (112r–127v; in paginarum 112r–115v exteriores columnas redundant Oppiani Halieutica) exscripsit fol. 111v posterior manus[2] sub titulo γένος Ἀράτου τοῦ ποιητοῦ Arateorum prolegomenorum initium, Vitam scilicet quartam in ea recensione quam praebet Scorialensis, et Phaenomenorum argumentum post verba ὅσα ἡ καλουμένη Φάτνη, μετὰ ταῦτα δὲ interruptum (infra p. 538, 7); in ima autem pagina subscripsit librarius ζήτει τὸ λοιπὸν

[1] Paucas tantum adnotatiunculas in marginibus exhibet, quarum maiorem partem finxisse videtur semidoctus quidam, ipsis, ut videtur, Arati verbis fultus, atque his quidem male intellectis, ceteras vero a Marcianis scholiis hausisse; easdem praebet Parisinus gr. 2860, e Palatino vel ex eius archetypo ortus; sed in eo recentior manus Planudea nonnulla admiscuit. Vide Appendicem VII infra p. 565.

[2] Librarius qui in Palatino Vitam et prolegomena scripsit idem mihi fuisse videtur qui in Vaticano 1910 Arati vv. 1–172 cum scholiis exaravit. In Arato ipso Palatinus 40 tum ad Vaticanum 1910, tum ad Casanatensem propius accedit.

μετὰ πέντε φύλλα; sed in exteriore folii 116r columna, ubi titulus idem maioribus litteris repetitur, frustra prolegomenorum reliqua quaesiveris.

Simillimi sunt eius codices duo circa annum 1475 exarati, Parisinus gr. 2860 et Vaticanus gr. 1371, qui in Vita numquam a Palatino discedunt, ut eorum testimonium in apparatu adferre inutile duxerim. Eadem de causa reieci Butlerianum 11886 (de quo vide supra) et Parisinum gr. 2843, quorum uterque hac eadem Vitae quartae et Prolegomenorum recensione alias Aratei textus formas adornavit.

Valde me paenitet quod in Hist. Text. p. 159 de Vitae quartae codicum necessitudinibus haud recte iudicavi. Marcianus enim Arati vita semper caruit; Estensis autem non propius ceteris, ut tum scripsi, ad archetypum accedit, sed a familia MaMa^2 (= K) VA profectus (non ab A ipso), a grammatico illo quem iam novimus emendatus est; verissimum denique de communi fonte testimonium adferunt Scorialensis et Palatinus 40, qui a Scorialensis exemplari hanc Vitam mutuatus est. Sed nunc mihi monendum est argumentum ceteraque prolegomena Palatinum eiusque adfines a Marciano accepisse, atque ideo in his quidem partibus abiciendos esse.

3. De codicum MQS secundariis fontibus

Complura scholia omnibus codicibus communia sunt atque eodem fere ordine disposita; communibus etiam saepe foedantur erroribus, quod cum multis in locis pateat, in sch. 22 maxime manifestatur, ubi Arati qui dicitur Latini antiquum testimonium adferre possumus. Ad unum igitur scholiorum corpus codices MQDΔKVUAS redire statuendum est, cui ea saltem omnia tribuenda sunt quae his libris omnibus servantur.

Saepe vero singularia quaedam praebent vel M vel Q vel S, quae non e communi fonte hausta, sed aliunde sumpta esse apparet. Quod de Q et S verum esse in Hist. Text. iamdudum perspexi et mox novis argumentis confirmabo; sed in M quoque id demonstrari posse nondum videbam.

Primo sententia in qua tum eram, codices QDΔKVUA e Marciano fluere, abicienda est. Apparatum enim huius editionis evolve: ne plura, si sch. 248 adibis (p. 197, 8–10), videbis Marcianum lacuna magna laborare, qua ceteri codices liberi sunt; vide etiam sch. 60, p. 97, 14sqq. Animadverte porro numquam in Marciano ullam fuisse Arati Vitam, et prolegomena alio ordine alioque loco in M atque in ceteris libris disponi. Quod autem ad illud de Iove scholium adtinet (p. 39, 7sqq.) quod mihi maximo argumento olim erat ut DΔKVUA a Marciano pendere statuerem, rem me male interpretatum esse fateor. Contendebam enim librarium, cum timeret ne spatium sibi deficeret, hanc notulam decurtasse, postea pagina ad finem perducta post sch. 14 totam repetiisse, qua de causa effectum esse ut codicum DΔKVA librarii initium tantum eius suo loco describerent, reliqua autem codices VA inter prolegomenorum excerpta collocarent (Hist. Text. pp. 272–274). Hodie vero aliter sentio; duas enim huius scholii recensiones praesto habuit Marcianus librarius, quarum prior mutila et decurtata communis est illi et codicibus DΔKVA (qui ceteroquin veram lectionem servant οὐσίαν, cum M αἰτίαν mendose scribat), alteram autem cum ex integriore scholiorum corpore detractam in prolegomenis exemplaris sui invenisset, scholiis reddere, quamvis inepto loco, decrevit.

Quodsi DΔKVUA a Marciano non descripti sunt, ad editionem curandam usui esse possunt, Marciani autem testimonium ad archetypum restituendum minus valet

quam opinabar, et suspicio movetur ne ea quae Marcianus solus exhibet, aliena sint. Velut p. 166, 11 sqq. nota de Pleiadibus codicis M propria aperte post totam paginam scriptam addita est; tegit enim prima littera hoc signum: – quo antecedentis scholii finis indicatur (fol. 6v mg. inter.).

Sed ea res ideo saepe occultatur quod codices KUA multa a Marciano vel ab eius apographo mutuati sunt, ut infra apertius explicabitur, ex quo fit ut multa scholia quae in MKUA leguntur revera ad solum Marcianum redeant.

Unum adferam exemplum. Si commentorum eam seriem consideres (p. 72, 8–p. 76, 13) quae Maioris Ursae fabulam, notam de astrothesiae causis, verborum denique ἅμα τροχόωσιν (v. 27) interpretationem complectitur, non dubito quin totam eam ex alieno fonte derivatam censeas. Eam enim si tollas, non solum ordinem eundem qui est in DΔV restituas, sed nihil totius versus interpretationi deesse confitearis. Accedit quod cum p. 72, 8–p. 73, 19 et p. 76, 7–13 in DΔV desint, in UA ea alio loco atque in M sita sunt; quod p. 76, 7–13 in Q suo loco amota sunt; quod fabula denique stellarum catalogo instructa est, qui mos communium scholiorum in astronomicis fabulis non est.

Apparet igitur secundarium illum fontem a quo codex M haud pauca hausit quae postea codicum KUA aliorum διορθωταί suum in usum converterunt, non e fabulis tantum, sed ex exegeticis interpretationibus constitisse, quod de ceteris quoque secundariis fontibus, eis scilicet qui ad Q et S redundaverunt, verum esse comperiemus. Saepe igitur evenit ut codicum MKUA consensu non ad archetypum adducamur, sed ad alterum commentarium, quem prioris adfinem fuisse non nego. Sed cum Aldus editor princeps codicis A apographo usus sit, Maass autem Marciano et codice A et Aldina, nemo adhuc Marcianorum scholiorum indolem et multiplicem structuram cognoscere potuit.

In scholiis communibus codicem Q proximum Marciani esse perspicuum est, sed proprios amborum errores certos frustra quaesivi. In scholio autem quod ad v. 132 pertinet (p. 138,7–p. 139,4) Q a Marciano desistit ut gregem DΔK VUA sequatur. Ex quo necessario concluditur paginas eas quas multas solus codex Q praebet ex altero fonte eum sumpsisse; quod sic nunc confirmare conabor.

Sch. 13, p. 56, 18sqq. bis habet Q atque in priore recensione iniuria, ut MDΔKVA, verba ἡ διάνοια τοιαύτη ἐστὶ post θεὸς ponit; in altera vero rectum ordinem servat et versus 14 paraphrasin a ceteris testibus omissam solus nobis tradit.

Catasterismorum fabulas continet Q nonnullas quarum forma mirum in modum cum antiquissimis fontibus congruit; ne omnia exponam, cum apud testes Graecos omnes Hesperidum mala ramos suos perdidissent, eos unus servavit Q (p. 104, 13). Vide etiam p. 78, 4–6, ubi Q Latino ipso Arato sincerior cum Hygino et Scholiis in Germanici Aratea consentit[1].

---

[1] Scorialensis (infra p. 88, 8sqq.): Ἄρατος δὲ αὐτὴν καλεῖ Ἑλίκην ἐκ Κρήτης οὖσαν καὶ γενέσθαι Διὸς τροφόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ τιμηθῆναι.

Epitome 2: Ἄρατος δὲ αὐτὴν καλεῖ Ἑλίκην ἐκ Κρήτης οὖσαν, γενέσθαι δὲ Διὸς τροφὸν καὶ διὰ τοῦτο ἐν οὐρανοῖς τιμῆς ἀξιωθῆναι.

Aratus Latinus (Maass p. 185): *Aratus autem eam vocat Helicem, quod de Cretem fuisset, et fieri illam Iovis altricem; pro hoc in caelo honorificari.*

Scholia in Germanicum (Breysig p. 59): *Aratus Cynosuram et Helicen Cretensis Iovis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt caelesti honore donatae.*

Hygin. Astr. II, 2: *Nonnulli etiam Helicem et Cynosuram nymphas esse Iovis nutrices dicunt, et hac re etiam pro beneficio in mundo conlocatas et utrasque Arctos adpellatas esse.*

Q (infra p. 78, 4–6): Ἄρατος δέ φησι τὴν Κυνόσουραν καὶ Ἑλίκην ἐν Κρήτῃ οὔσας γίνεσθαι τροφοὺς τοῦ Διός, καὶ διὰ τοῦτο τῆς οὐρανοῦ μνήμης ἀξιωθῆναι.

Inter scholia communia quae ad Iustitiae episodium pertinent (vv. 96–136) exstat in Q (infra p. 124, 8 sqq.) eius antiquae praefationis fragmentum quae in Arati Latini tenebris latet (Anonymus II, 3 apud Maassium, infra p. 3). Nonnulla vero in Q invenies quae etiam in S, sed corruptiora, leguntur (p. 59, 19–p. 60, 21; sch. 21 p. 65; sch. 59–60 p. 97, 4–13, ubi laudatur Diodorus mathematicus). Semel accidit ut scholium huic codici proprium etiam in Aeschyleis scholiis inveniatur, quod infra p. XXVI exponam.

Fuit igitur secundarius codicis Q fons commentarius Arateus antiquus, in quo fabulae exegeticis interpretationibus permixtae erant.

Sed aliter de Ursae Maioris fabula iudicandum est, in qua Q cum MUA, et cum U maxime, consentit. Cum vero nonnulla scholia solis codicibus MQUA vel MQA vel QA nobis tradantur (sch. 16, p. 58; 18, p. 61; 19 p. 63, 1–2; 27 p. 76; 134 p. 139; cf. sch. 141 p. 144), apparet Salmanticensem bis contaminatum esse, prius quando Marciani novitates simul atque UA recepit, postea quando antiquius exemplar repertum est.

Quo tempore Hist. Text. scribebam, ea sola ad secundarium codicis S fontem referenda esse censebam quae etiam in scholiis ad Germanicum et in Arato Latino invenirentur, commentarii scilicet exiguum fragmentum (infra p. 44, 9 sqq.) et Catasterismorum seriem paene integram[2]. Sed nunc video exegeticas quoque adnotationes simul ac fabulas in exemplari codicis S communibus scholiis admixtas esse. Quod multis argumentis comprobare licet.

---

[2] Desunt tantum 13, 23, 24, 25, 26, 30, 32, 33, 41.

In S post scholiorum seriem eodem ordine atque in Marciano distributam inedita quaedam invenimus ad v. 16 pertinentia (infra p. 59, 19sqq); occurrit deinde (fol. 30v, l. 31, vide infra adn. crit. ad p. 61, 4) sub signo ϰ mera haec corruptelarum strues: τοὺς γὰρ λόγων εἰλουμένους πράους ποιοῦντες φύσει διαλεγομένους οὐ πάνυ αὐτῷ τῷ μύθῳ συντρέχει; quae cum Maass e Parisino 2728 Scorialensis nostri apographo cognovisset, emendare conatus est, sed frustra. Quamquam enim prima quidem verba ad v. 17 (μειλίχιαι) referenda esse littera ϰ monemur, quae eadem in poematis textu supra vocem μειλίχιαι appicta est, reliqua a φύσει usque ad συντρέχει nihil sunt nisi frustula a scholio 30 vi detracta (p. 80,8–9). Multo autem inferius (fol. 31v ll. 1–6) resumitur hoc scholium, codicibus MQDΔKVAS commune, sub lemmate ἄλλως post Ursae Maioris fabulam et notulas ineditas quae ad vv. 28–33 spectant. Luce clarius igitur apparet et fabulam et adnotationes novas aliquando in scholiorum corpus corporis Marciani simillimum inepto loco vi intrusas esse; et ipso lemmate ἄλλως significavit librarius, non ipsius codicis S sed exemplaris eius, se ad priorem fontem redire.

En aliud exemplum: praebet S (fol. 35r, 50–52) adnotationem ceteris codicibus incognitam qua vox μουνάξ in v. 194 illustratur; sequitur haec adnotatio versus 195 interpretationem codicibus MDΔVUAS communem; antecedit vero Andromedae fabulam, quacum in exemplar codicis S inepto loco inserta est.

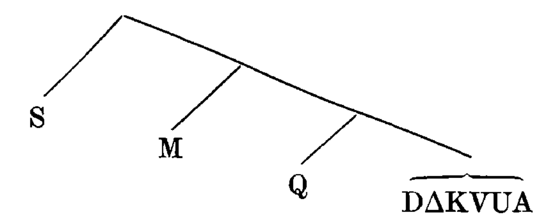
Si Catasterismorum fabulas, quas continet S, omnes perspexeris, non dubito quin mihi adsentiaris eas simul cum maxima ineditorum scholiorum parte ex antiquiore fonte librarium eum deprompsisse qui exemplar codicis S exaravit.

Ineditis scholiis ex hoc altero fonte derivatis adnume-

randum est prooemium illud cuius est initium ζητεῖται διὰ τί ἐκ τοῦ Διὸς ἤρξατο (infra p. 44, 9sqq.) quodque Latine pessime translatum in Arato Latino et in Scholiis in Germanici Aratea invenitur.

Apparet igitur hunc alterum fontem eiusdem fuisse naturae ac secundarios codicum M et Q fontes, commentarium scilicet Arateum fabulis permixtum aliisque excerptis quae in Vaticani 1087, Scholiorum in Germanicum, Arati denique Latini archetypo erant.

Codicem S in scholiis communibus neque ex M pendere neque ad QDΔKVUA accedere, sed ad antiquius exemplar referendum esse toto apparatu nostro critico demonstratur et notis praesertim ad sch. 13 (p. 56, 18sqq), 34 (p. 83, 15), 118 (p. 135, 1), 132 (p. 138, 7sqq.) scriptis. Sub finem S ideo ad ΔU appropinquare videtur quia KA, ut videbimus, discedunt.

4. De codicibus DΔKVUA

Hunc nostrum laborem ad universam eam disciplinam quae textuum historia nominatur aliquantum adferre posse confido si duplicem codicum MQS structuram consideres et curam ignotorum grammaticorum qui eos vel eorum exemplaria composuerunt, nec minus si mecum vicissitudines codicum DΔKVUA sequaris.

Eos a principio ex uno archetypo defluxisse manifestum est, sed plures in KVUA textus nostri regiones vel longio-

res vel breviores tam multis contaminationibus adfectae sunt ut saepe primae adfinitates nunc occultentur.

DΔ certe semper geminos esse non est cur hic probem: apparatum evolve. Cum autem exemplar eorum in Siciliam adlatum Byzantinorum grammaticorum curas effugerit, eos satis sinceram archetypi DΔKVUA imaginem reddere nosque ad novitates excludendas et communium quae nomino scholiorum molem definiendam adiuvare posse credendum est.

V autem, qui post sch. 288 deficit, numquam solus iter facit; in prolegomenis enim et scholiis 1–88 codicem A fideliter comitatur, vel potius codicis A exemplar; nam eum expertem invenimus eorum quae A vel in his primis scholiis a Marciana recensione mutuatur. Repente deinde mutato exemplari geminus fit codicis U, quocum aliena haud pauca, Marciana in primis, recipit.[1]

Sed ad reconditiora pergamus. K a principio, in scholiis praesertim ad prooemium pertinentibus, gregem DΔKV UA non deserit et cum VUA maxime coalescit; idem Matritensi 4629 evenit, quo nobis in prolegomenis, deficiente K, utendum est. Vinculum autem quod inter KV UA prima ab origine interest numquam omnino solvitur (vide exempli gratia post codicis K maximam lacunam 142–222 infra p. 183, 10–15) sed saepe per vastas regiones collationibus et contaminationibus ita occultatur ut K ad M vel ad Q vel ad S appropinquet, vel solus vel cum U vel post 88 cum VU (sch. 30; sch. 34 ubi apparet alias inter M et KU conectiones esse, alias inter M et UA; sch. 91 alibi).

---

[1] Scholia 282–283 secundo librario debentur, 286–288 tertio. In apparatu meo critico 282–283 a praecedentibus non distinxi, et 286–288 tantum *librario alteri* tribui, quod nunc corrigas velim.

Locos duos consideres velim, quibus praeclare manifestatur simul et codicem K codicum DΔVUA cognatum esse, et ad Marcianam traditionem posterioribus grammatici cuiusdam curis inclinatum esse.

Cycni enim fabulam (p. 216, 1–7) bis exhibet K, integriorem quidem eodem loco eodemque sub titulo quo eam in Marciano invenimus, decurtatam vero ibi ubi eam VU integram praebent. Sch. 672 autem (p. 357, 5–8) duas recensiones habemus, quarum prior (et recentior quidem) cum M, altera cum Δ congruit.

Primus contaminationum labor usque ad v. 322 sine certo ordine producitur; saepe, non semper, codices V (inter sch. 88 et 282) et U eo adficiuntur; neque una Marciana recensio novitates suppeditavit; sch. 254 enim de Pleiadibus, quod mutilum praebet K, integrum A, non in Marciano invenitur, sed in Tzetzae Hesiodeo commentario (infra Append. p. 547).

Sed post sch. 322 (p. 239) longius ac longius K ab UA discedit, propius autem ad M saepissime (p. 242, 1), ad S nonnumquam (p. 260, 4–5; p. 263, 1–7) accedit; fieri etiam potest ut solus aberret (p. 271, 1; p. 275, 5sqq.).

Tertia rerum fit mutatio in sch. 498 (p. 306, 10 sqq.); inde enim usque ad ultimum scholium K cum A artissime coniungitur; et a sch. 519–520 (p. 313, 6–9) novas grammaticorum curas deprehendimus, quae non solum KA, sed etiam Casanatensis C exemplar, Marciani apographum, adfecerunt, quo fit ut hic quoque, sed alia via, Marciana traditio in K et A redundet. Sic praeter exspectationem Casanatensis iste, alioquin Marciani nepos mendosissimus, nonnumquam nobis adeundus est[1]. Cuius

[1] Praebet K opusculi περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου recensionem simillimam eius quae est in codice C (vide infra p. 529).

lectiones non omnes enotavi, sed eos praesertim locos in quibus adversante Marciano cum KA congrueret.

Cum codicis K vicissitudines exponeremus, iam de UA diximus quae notitia dignissima sunt.

U ante sch. 88 cum K contra VA facit; deinde fit codicis V geminus; ante sch. 322 quam artum vinculum inter K et VU interesset iam vidimus; postquam A codicis K consors fit (sch. 499), U propius ad Δ accedere videtur quia ΔU contaminationum expertes sunt. Animadvertendum est tamen U quoque Marciana quaedam in initio certe recepisse, inter quae Maioris Ursae fabulam.

A sicut K multiplex est codex, quem a prima origine adfinem codicum DΔV esse patet; eis quae iam exposui unum addam exemplum. In DΔV sch. 35 (p. 86, 11–16) post sch. 42 transfertur; in A vero, ut in M, suo loco exstat, sed post sch. 42 prima eiusdem scholii verba repetuntur. Sed A plures collationum et contaminationum fluctus passus est; iam in prolegomenis atque in primis scholiis Marciana traditione inficitur; in sch. 254 amplum Tzetziani ad Hesiodi Opera commentarii excerptum de Pleiadibus, cuius frustulum etiam in K invenimus, in Arateis intexuit; nonnulla solis codicibus QA traduntur (sch. 134 p. 139, 5–8; sch. 141 p. 144, 6–12); quibus denique vinculis A cum K post sch. 499 conecteretur paulo ante vidimus. Quae omnia dum considero, et Maassio ignosco, qui codicem A sui iuris esse credidit, et mihi iuveni, qui eum a Marciano pendere temere adfirmavi.

Nec multum ad scholia nostra recensenda valet codex ille qui per Estensem et Aldinam et Maassium inveteratas mendas usque ad tempora nostra propagavit; sed studio dignissimus esse videtur, ut qui praeclarum de medioaevalium grammaticorum curis testimonium ferat, et per quem plures Graecorum poetae renascentium litterarum temporis hominibus cogniti sint.

5. De commentarii fragmentis in Vaticano gr. 191 servatis

Aratei commentarii antiqui, ab Alexandrino profecti, reliquias continet codex Vaticanus gr. 191, de quo vide Hist. Text. pp. 130–132 et A. Turyn, Codices Graeci Vaticani, pp. 89–97, tabb. 54–68.

Vaticanus gr. 191 chart. orient. annis 1296–1299 exaratus; insunt foll. 194v–203r τῶν Ἀράτου Φαινομένων πρὸς εἰσαγωγὴν ἐκ τῶν Ἀχιλλέως περὶ τοῦ παντός (Maass Comm. Ar. Rell. pp. 27–75)[1]; 203v–204r Vita Arati prima; 204r–205r commentarii fragmentum quod περὶ ἐξηγήσεως inscribitur; priorem eius partem ante scholia communia edidi (infra p. 32), alteram, in qua Arati versus 1–19 explicantur, inter ipsa scholia distribui.

Vaticani 191 apographa videntur esse Vaticanus gr. 381 et Mutinensis Estensis U, 9, 20 (olim II c 16).

6. De nonnullis Aeschyleis scholiis ab Arateo commentario derivatis

In scholiis ad Aeschyli Prometheum Vinctum Arateas adnotationes nonnullas latere serius animadverti quam ut lectionum varietates in apparatum criticum recipere possem. Nunc igitur in hac praefatione ea scholia integra praebeo, ex quo hoc saltem beneficium adipisceris, ut ordinem eorum et rationem quae inter Aeschylea et Aratea intercedat facilius intueri tibi liceat.

Haec Aeschylea scholia non in Mediceo leguntur, sed in paucis inter eos codicibus, qui commentarium a viris

---

[1] Hoc opus e Vaticano vel e Vaticani apographo cognitum Arati editioni suae adiecit Demetrius Triclinius (vide infra p. XXX).

doctis siglo A signatum continent; ea ergo ad ipsum commentarium A referri posse dubium est; de qua re vide nunc recentissimam editionem a C. J. Herington curatam (The Older Scholia on the Prometheus Bound, Lugduni Batavorum 1972). Et sunt hi codices

P = Parisinus gr. 2787 saec. XIV, quem ipse inspexi; siglo P* notat Herington ea quae librarius ipse recentioribus temporibus addidit.

Pd = Parisinus 2789 saec. XV.

Y = Leidensis Vossianus gr. Q 6 saec. XIV.

Ya = Vindobonensis phil. philol. gr. 197, anno 1413 exaratus.

1) **P** ad PV 191 (Dindorf p. 196, Herington p. 103) = sch. Arat. p. 136, 7–12 (Q).

ἀριθμόν. γράφεται ἀρθμόν, ἤτοι φιλίαν. Ὅμηρος· οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμιοι ἦσαν, ἀντὶ τοῦ φίλοι· καὶ διέτμαγον ἀρθμήσαντες ἀντὶ τοῦ εἰς φιλίαν ἐλθόντες. καὶ ὁ Ἄρατος καὶ δή που πόλεμον (sic) καὶ δὴ καὶ ἀνάρθμιον αἷμα.

Hanc adnotationem non recte mihi videtur Herington siglo P* adfecisse; neque enim collocatione neque lemmatis colore a primis scholiis codicis P discernitur. Aeschyleum autem scholium ab Arateo derivari manifestum est.

2a) **PPdYYa** ad PV 425–435 (Dindorf p. 223, Herington p. 136) = Tzetzes ad Hes. Opp. 383, infra in Appendice p. 549, l. 27.

Ἄτλας δὲ ἀλληγορικώτερον ὁ ἄξων ἐστὶν ὁ ὁρίζων καὶ (haec tria verba solus praebet Y) διακρίνων τὸ ὑπὸ γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον. Ἰαπετοῦ δέ, ἤγουν τῆς κινήσεως τοῦ οὐρανοῦ, παῖς, ὅτι (sic YYa: ἣν PPd) κατ' ἀρχὰς (δὲ add. PPd) συγκεχυμένου (ἐκκεχ– Ya) τοῦ παντὸς κοσμικοῦ σώματος, συνέβη καθ' Ἕλληνας τὸν ἀέρα (ἤγουν τὸν Δία add. PPd) σφοδροτέρας κινήσεως τετυχηκέναι, καὶ οὕτω διορίσαι τὸ ἄνω καὶ κάτω ἡμισφαίριον

καὶ διαρθρῶσαι τὸ πᾶν (ὥστε νοηθῆναι καὶ τὸν ἄξονα add. PPd). κίονας (κίονα Y) δὲ οὓς (ἃ Y ?) ὁ ἄξων οὗτος κατέχει, ὁ βόρειος πόλος ἐστὶ καὶ ὁ νότιος, «οἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι» καθ' Ὅμηρον.

b) **P*YYa** (ibid.)

γέγονε δὲ καί τις ἀνὴρ Λίβυς (Λίβυς ἀνὴρ Ya) μαθηματικώτατος (-τερος Y) Ἄτλας τὴν κλῆσιν.

c) **P*Ya** (ibid.); hic P mutilus est, sed ceteris testimoniis restituitur.

ὃς ἐμυθεύθη (ἐμυθεύετο Ya) τὸν οὐρανὸν ἔχ[ειν διὰ] τὸ ἀρ[ίστως] ἀστρ[ολο]γεῖν [καὶ] περὶ [τῶν] οὐρανί[ων] ἀκρ[ιβέ]στερ[α δι]δάσ[κειν].

d) **P*** ad PV 349; **Ya** ad PV 425–435 post c supra (Dindorf p. 212; Herington p. 122) = sch. Arat. pp. 65, 13–66,2.

τὸν ἄξονα συμβέβηκε νοεῖσθαι εὐθεῖάν τινα καὶ ἀσώματον γραμμὴν ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου καὶ (non in Ya) τοῦ νοτίου μέχρι (μέχρι τοῦ νότου [sic] Ya) καὶ διὰ μέσης πεφυκυῖαν τῆς γῆς, ἣν συμβέβηκε κέντρον εἶναι τοῦ κόσμου τῇ ἰδίᾳ φύσει, καθ' ἣν ἀμετακίνητός ἐστι καὶ ἀσάλευτον αὐτοῦ μετέχει τὴν θέσιν (διάθεσιν Ya).

e) **P*** ad PV 349 post d; **Y** ad PV 425–435 post b; **Ya** ad PV 425–435 post d (Dindorf p. 213; Herington p. 122) = sch. Arat. p. 66, 2–4.

τὰ δὲ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ ἃ δὴ παρὰ τοῖς ἄκροις τοῦ ἄξονος ἐξ (καὶ ἐξ Y) ἑκατέρων τῶν μερῶν νοοῦνται, πόλοι καλοῦνται.

f) **P*** ad PV 349 post e; **Ya** ad PV 425–435 post e (Dindorf p. 213; Herington p. 122) = sch. Arat. p. 65, 3–4.

τί ἔστιν οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ πάντα (τὰ ἄλλα πάντα Ya) πλὴν αὐτοῦ (sic).

g) **P*** in imo folio sub sch. ad PV 347a; **Ya** post sch. ad PV 377a (Dindorf p. 212; Herington p. 122) = sch. Arat. p. 65, 5–8.

τί ἔστιν ἄξων; διάμετρος τοῦ κόσμου εὐθεῖα ἐκ (διὰ Ya) τῶν πόλων ἐπεζευγμένη (ἐζευγμένη Ya) μέσην μὲν ἔχουσα τὴν γῆν, τοὺς δὲ δύο πόλους πέρατα· καὶ περὶ ταῦτα (ταύτην Ya) μένουσα ἡ σφαῖρα στρέφεται.

Dindorf et Herington ordinem codicis P (vel P*) servaverunt, qui haec inter sch. PV 349 et sch. 425–435 dividit; ego vero codices YYa non solum in lectionibus, sed etiam in dispositione propius ad veritatem accedere censeo. Quod si verum est, Tzetziana de Atlante adnotatio allegorica ab Arateis excerptis, in quibus de axe agitur, separari non potest; ab eadem autem disputatione hausta est, cuius alia pars in Arati codice A ad v. 254 inserta est (vide supra p. XXIII et App. infra p. 547).

Iohanni Tzetzae antiquum et satis integrum Arateorum scholiorum exemplar praesto fuisse apparet, et cum Allegorias in Odysseam aut Chiliades conscriberet (vide infra adn. crit. p. 139, 4; p. 166, 8) et cum Hesiodi Opera et Dies interpretaretur (p. 166, 8; p. 202, 6); quod iamdudum perspexit C. Dahlén (Zu Johannes Tzetzes' Exegesis der hesiodeischen Erga, Uppsala 1933). Scholia autem ad Aesch. PV. 349 (vel 425–435) ab Arati exemplari sumpta esse videntur, ubi Tzetziana cum communibus nostris scholiis arte coniungebantur; quod idem in Arati codice A evenit, qui ceteroquin alia Tzetzae vestigia praebet; in hoc enim Aratum antecedunt versus eius περὶ μέτρων. Quibus perpensis omnibus, etiamsi haec scholia ad illum Scholiastam A referri posse dubitamus, quem Tzetzae discipulum vel certe aequalem fuisse Herington suspicatur, licet tamen conicere Tzetzam, qui Lycophronem, in antiquioribus codicibus Arati geminum poetam, commentatus est, Phaenomenis quoque explicandis operam navavisse. Sed quanta fuerit pars eius in Arati textus traditione definire non audeo.

7. De Parisino gr. 2424

Parisinus gr. 2424 membr. saec. XIV, de quo vide CCAG VIII, 1, n° 9, inter multa mathematica et astrologica opera praebet ff. 190r–191v corpusculum e diversis fontibus compositum:

– 190r πόθεν γίνονται κομίται (sic) = sch. Arat. 1093+1091.

– 190r–190v περὶ τῶν ἀστέρων τῶν καλουμένων διαττόντων καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν σημειώσεως = sch. Arat. 926.

– 190v ὅσοι τῶν λίθων εἰς ἀνακωχὴν ζάλης καὶ τρικυμίας θαλάσσης (ab Arato alienum).

– 190v–191r ἐξ τῶν Δαμοκράτου.

– 191r Τιμοθέου aliaque ab Arato aliena usque ad f. 191v.

Haec omnia in recentioribus (saec. XV) codicibus repetuntur, Parisinis scilicet 2421 et 2422 e Parisino 2424 descriptis; novit et edidit e 2422 Graff, Bulletin de l'Académie Impériale des Sciences de Saint-Pétersbourg VII, 1864, pp. 21 sqq., a quo partem primam receperunt Edelstein et Kidd (Posidonius, Vol. I, The Fragments, Cambridge 1972, p. 123). Ego Graffii opusculum non vidi, sed fontem ipsum, Parisinum scilicet 2424, quem Graff ignorabat, adii. Si apparatum criticum meum inspicias, perspicuum erit Parisinum erroribus cum MKUA nostris communibus infectum esse, saepe vero sinceriorem lectionem praebere; ad antiquiorem igitur Arati archetypum reducendus est, et ad textum emendandum utilissimus esse videtur.

8. De Triclinii Arateis studiis

Demetrium Triclinium Arato operam impendisse codicibus aliquot Planudeae stirpis manifestatur.

Laurentianus XXVIII 44 membr. saec. XV haec com-

plectitur: 1r opusculum de climatibus; 2v Adamantii Sophistae de ventis; 5r Achillem (cf. Vat. 191 supra); 35r Hipparchi libri III partem; 43r scholia in Aratum Planudea hoc titulo instructa: ἐκ τῆς εἰς τὰ τοῦ Ἀράτου Φαινόμενα Θέωνος ἐξηγήσεως ἐκλογαὶ διορθωθεῖσαι παρὰ τοῦ σοφωτάτου μοναχοῦ κυροῦ Μαξίμου τοῦ Πλανούδη; Aratus ipse deest. In mg. 48r, 73r, Planudis adnotationes, quae iam in E inveniuntur, repetivit librarius Laurentiani; ceterae vero duae (73r, 76r) quibus praefixum est verbum ἡμέτερον, non Planudi, ut iniuria in Hist. Text. p. 291 scripsi, sed Triclinio tribuendae sunt.

Londinensis Musei Britannici add. 11886 (Butlerianus) membr. saec XV diversis e fontibus conflatus est; textus ipse Arateus ad Palatinum 40 accedit; scholia a Laurentiano XXVIII 37 Edimburgensis apographo descripta sunt, nisi quod Catasterismorum fabulae in ipsis scholiis immiscentur; post Aratum et scholia invenimus fol. 50r–51r poetae vitam e vitis tertia et quarta compositam; 51r Hipparchi libri III partem; 60v opusculum περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου imperfectum; 61r Anonymi secundi partem primam a Laur. XXVIII 37 sumptam, sed sub titulo τῶν Ἀράτου Φαινομένων προοίμιον. Ἐρατοσθένους, ἐν ἄλλῳ δὲ Ἱππάρχου (cf. infra Ambr. C 263 inf. et Par. 2381); 64r eandem prolegomenorum seriem quae in Palatino 40 eiusque adfinibus reperiuntur (supra pp. XIV–XV) ne opusculo quidem περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου omisso (66r), cuius tamen initium paulo ante, sed in alia recensione dederat librarius; sequuntur autem 67r Adamantius Sophista de ventis, 69r opusculum de climatibus, 71v denique Achilles imperfectus. Hoc ipso catalogo evincitur tres huius codicis fontes fuisse, Laurentianum XXVIII 37, Palatini 40 adfinem codicem, Triclinium. Et eiusdem Triclinii admonitio, quam infra e Barocciano 109 edemus, in Butleriano fol 26r sic se habet, sine auctoris nomine:

ἀνιστέον ὡς ἡ Ἀρατεία σφαῖρα οὐκ ἀκριβῶς ἔχει πρὸς τὴν θέσιν τῶν κύκλων ἐκτεθειμένα τὰ ζῴδια, ἡ δὲ τοῦ Πτολεμαίου λίαν ἠκριβωμένη ἐκτέθειται· ταύτῃ γοῦν ὁ σοφὸς Πλανούδης ἑπόμενος κατὰ τὴν ἐκείνης θέσιν τοὺς παρόντας ἐκδέδωκε στίχους ἐναλλάξας ὅσα μὴ καλῶς ὁ Ἄρατος εἴρηκεν. ὅπως οἱ ἐντυγχάνοντες ταύταις καὶ μάλιστα τοῖς περὶ τούτων λεχθεῖσι παρ' ἀμφοτέρων ἔχοιεν ἀκριβῆ τὴν περὶ τούτων κατάληψιν, ἀμφοτέρους συμφωνοῦντας ἐπὶ τούτοις εὑρίσκοντες.

Bodleianus Baroccianus 109 chart. saec. XV Phaenomena praebet sine Vita, sine ullis prolegomenis; scholia breviata ultra v. 481 non producuntur; fol. 167r Triclinianam admonitionem habemus: ἰστέον δὲ ὅτι ἡ τοῦ Ἀράτου σφαῖρα οὐκ ἀκριβῶς ἔχει πρὸς τὴν θέσιν τῶν κύκλων ἐκτεθειμένα τὰ ζῴδια, ἡ δὲ τοῦ Πτολεμαίου λίαν ἠκριβωμένως ἐκτίθεται· ταύτῃ γοῦν τῇ τοῦ Πτολεμαίου σφαίρᾳ ἑπόμενος ὁ σοφὸς Πλανούδης, κατὰ τὴν ἐκείνης θέσιν ἐκδέδωκε τοὺς παρόντας στίχους, ἐναλλάξας ὅσα μὴ καλῶς εἴρηκεν ὁ Ἄρατος· διὸ οἱ ἐντυγχάνοντες ταύταις καὶ μάλιστα τοῖς περὶ τούτων λεχθεῖσι παρὰ ἀμφοτέρων ἔχουσιν ἀκριβῆ τὴν περὶ τούτων κατάληψιν, ἀμφοτέρους ἐπὶ τούτοις εὑρίσκοντες συμφωνοῦντας. Haec sub nomine τοῦ Τρικλινίου.

Barocciani 109 geminus est Baroccianus 78 chart. saec. XV–XVI qui scholiis omnino caret.

Nuper comperi eam quoque Arateam syllogen quae in Parisino 2381 et in Ambrosiano C 263 inf. latet Triclinio tribuendam esse.

Parisinus gr. 2381 chart. saec. XIV; Aratea pars eius haec est: 64r Ἐμπεδοκλέους ἀπλανῶν ἀστέρων σφαῖρα (= Anonymi secundi pars septima) cum illa Triclinii νουθεσίᾳ quam Hist. Text. p. 221 adn. 2 edidimus; 64v τοῦ αὐτοῦ Ἐμπεδοκλέους πλανήτων ἀστέρων σφαῖρα

(Anon. II, 7, 2); 64v Λεοντίου μηχανικοῦ περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας (Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 561–567; hoc opusculum ab Aldo Manutio editum in nullo alio codice inveni; nam in Matritensi 4629, Maassii pace, id frustra quaereres); 65v opusculum περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου cum figuris; 66r de quattuor elementis e Basilii Magni Hexaemero excerptum cum imaginibus ab ipso Triclinio figuratis (legitur enim τὸ παρὸν τοῦτο σχῆμα ἐπενοήθη καὶ διωργανώθη παρ' ἐμοῦ τοῦτον τὸν τρόπον, ἐμφαῖνον τὰ δ' στοιχεῖα); ibidem περὶ σημείων τῶν κοινῶν συλλαβῶν τῶν ἐντὸς κειμένων. Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου (vide Aubreton, Démétrius Triclinius et les recensions médiévales de Sophocle, Paris 1949, pp. 34–36); ibidem ἐκ τῶν Ἡφαιστίωνος περὶ τοῦ ἡρωικοῦ μέτρου (id. ibid. p. 30); haec opuscula duo ultima in omnibus poetarum Triclinianis editionibus adferuntur; hic autem ad Aratum ipsum accommodantur; sic enim alterum eorum desinit: ᾧ Ὅμηρός τε ἐχρήσατο, καὶ σὺν ἄλλοις ὁ παρὼν ποιητὴς Ἄρατος; 66v τῶν Ἀράτου Φαινομένων προοίμιον, Ἐρατοσθένους, ἐν ἄλλῳ δὲ Ἱππάρχου; 78v imagines astronomicae ex Triclinianis expressae; 80v Adamantius Sophista de ventis (cf. supra Laur. XXVIII 44 et Butl.).

Ambrosianus C 263 inf. chart. saec. XVI in Aratea parte haec complectitur: 295r Hipparchi libri III idem excerptum quod est in Laur.; 300v Dionis Nicaeensis opuscula figuris ab ipso Triclinio illustrata (301v legitur σχῆμα τοῦ δευτέρου λόγου . . . Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου; 306v τῶν Ἀράτου Φαινομένων προοίμιον, Ἐρατοσθένους, ἐν ἄλλῳ δὲ Ἱππάρχου; 308v Vitam tertiam (γένος Ἀράτου. Θέωνος Ἀλεξανδρέως); 309v ἐκ τῶν Λεοντίου μηχανικοῦ περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου; 310v de quattuor elementis e Basilii Magni Hexaemero excerptum cum Triclinii imaginibus ad quas haec ascripsit

librarius: παρ' ἐμοῦ τοῦτ' ἐπενοήθη καὶ ὠργανώθη τοῦτον τὸν τρόπον τὸ παρὸν σχῆμα τῶν τεσσάρων στοιχείων. Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου; 311v περὶ σημείων τῆς κοινῆς συλλαβῆς τῶν ἐντὸς κειμένων τῆς βίβλου ἡμέτερον, Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου; ibidem Hephaestionis excerptum his verbis desinens: ᾧ Ὅμηρός τε ἐχρήσατο, καὶ σὺν ἄλλοις ὁ ποιητὴς Ἄρατος.

Arati Triclinianae editionis reliquias aliquando fortasse accuratius examinabo; nunc ea tantum testimonia lectoribus praestare volui, quibus eam exstitisse quidem docerentur. Quod ad editionem nostram scholiorum adtinet, Triclinium bis tantum advocabimus, ad Vitam scilicet tertiam et ad opusculum περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου.

9. De scholiorum in Aratum editionibus

1) Primus scholia nostra cum ipso Arato typis imprimenda curavit Aldus Manutius Venetiis anno 1499 in Astronomis suis veteribus (foll. N1–S6) sub titulo Ἀράτου Σολέως Φαινόμενα μετὰ σχολίων Arati Solensis Phaenomena cum Commentariis; Aratum scholiis circumdatum antecedunt Λεοντίου Μηχανικοῦ περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας; Vita quarta et prolegomena eodem ordine atque in Estensi codice disposita; sequuntur epistula ad Iulianum et haec subscriptio: Τέλος τῶν τοῦ Ἀράτου Φαινομένων καὶ Διοσημείων καὶ τῶν τοῦ Θέονος (sic) σχολίων; ultimus quaternio (T) Procli Sphaeram a Thoma Linacro versam continet, praefixa Aldi Manutii epistula ad Albertum Pium Carporum principem data; monendum est denique in anteriore ingentis operis parte (fol. G1 ante Germanicum Ciceronem Avienum Arati interpretes) Manutium Latinam Vitae Arati quartae versionem edidisse a se ipso confectam.

2) Arati Phaenomena Graece, cum Theonis Alexandrini

commentariis (in opere quod inscribitur *Sphaerae atque astrorum caelestium ratio*), Basileae 1536, apud I. Valderum.

3) 'Αράτου Σολέως Φαινόμενα καὶ Διοσημεῖα, Θέωνος σχόλια, Λεοντίου μηχανικοῦ περὶ 'Αρατείας σφαίρας: Parisiis, apud G. Morelium, 1559.

4) 'Αράτου Σολέως Φαινόμενα καὶ διοσημεῖα, Θέωνος σχόλια, 'Ερατοσθένους Καταστερισμοὶ etc. . . . curante Ioanne Fello (John Fell) Oxonii, e theatro Sheldoniano, 1672.

5) 'Αράτου Σολέως Φαινόμενα καὶ Διοσημεῖα. Arati Solensis Phaenomena et Diosemea Graece et Latine . . . accedunt Theonis scholia vulgata et emendatiora e cod. Mosquensi . . . curavit Ioannes Theophilus Buhle professor Gottingensis, Vol. I, Lipsiae, in officina Weidmannia MDCCXCIII.

6) 'Αράτου Σολέως Φαινόμενα, Θέωνος σχόλια, 'Ερατοσθένους Καταστερισμοί, Λεοντίου σφαῖρα et Germanici Caesaris Phaenomena. Les Phénomènes d'Aratus de Soles et de Germanicus César, avec les scholies de Théon, les Catastérismes d'Eratosthène et la Sphère de Léontius, traduits pour la première fois en français, par M. l'abbé Halma, Paris, Merlin, 1821.

Mentitur hic titulus, nam pauca tantum scholia (et ad vv. 733–1154 nulla) proponit editor, quo vix quemquam artis criticae magis expertem invenias; de Gallica versione humanius erit tacere.

7) Aratus cum scholiis, recognovit Immanuel Bekkerus, Berolini, typis et impensis Ge. Reimeri, 1828.

8) Commentariorum in Aratum Reliquiae, collegit recensuit prolegomenis indicibusque instruxit Ernestus Maass professor Marpurgensis. MDCCCXCVIII, Berolini apud Weidmannos (ed. altera lucis ope expressa MCMLVIII).

Ab Aldina pendent edd. 2, 3, 4; a Buhliana 6, 7.

Buhlius ipse editionem Morelianam se secutum esse fatetur, ita ut ab Aldina raro discrepet; sed post Arati carmen vulgatis scholiis instructum scholia Mosquensia (id est codicis nostri K) ab avunculo suo Ioanne Christiano Heym professore Mosquensi exscripta, typis exprimi iussit. In Arato ipso edendo tribus tantum codicibus Buhlius usus est, quorum unus, Mosquensis scilicet, scholiis non carebat.

Bekkerus vero sex nostrorum codices noverat, MDK VUA; quo magis eum talia scribere potuisse miramur: „scholia autem non ad codices contuli . . . sed collatis inter se, quae Buhlius duo una edidit, exemplis utcunque et correxi et supplevi".

Primus igitur post quattuor integra saecula Ernestus Maass scholiorum nostrorum veram editionem dedit. Duos fontes novos aperuit, M et A, sed eum Aldinae concessit honorem ut eam codicis loco habendam putaret; de qua re, cur cum eo dissentirem, iam dixi.

10. De huius editionis ratione

Mihi non accidit ut rem tam funditus renovare possem quam Maassius potuit cum Marcianum primus usurparet; meum erat ut communium scholiorum codices omnes examinarem, ut eos seligerem qui ad archetypum restituendum usui esse possent, ut paginas ineditas e Scorialensi ac Salmanticensi effoderem, ut Marciani lectiones accuratius enotarem (saepissime enim in his rebus Maassium errare moneo), ut antiquas mendas pro viribus corrigerem, ut historiam denique ac structuram Arateorum scholiorum minus obscuram facere conarer.

Apparatum qui dicitur positivum, ut magistri clarissimi Alphonsi Dain discipulus, non potui quin conscriberem. Sed auream illam regulam iudicio temperandam esse censui.

Si quas minores varietates unus vel duo gemini codices praebebant, eas eorum tantum siglis notavi.

Iota adscriptum in apparatu critico semper ibi posui aut omisi ubi id ponit aut omittit librarius eius codicis qui primus laudatur; velut si scribo τῶι Ἀράτω MKUA, unius codicis M orthographiam significari scito.

Elenchus codicum quibus unumquodque scholium vel scholii membrum servatur et in textus margine exstat et ad adnotationum criticarum caput quae eo pertinent.

Cum S multa inedita haberet et communium scholiorum ordinem nonnumquam turbaret, haud inutile mihi visum est semper in apparatu foliorum et linearum numeros notare, ut omnes in ipso codice quodvis scholium reperire possent. Quod in Q facere minus operae pretium esse credidi; is enim ultra sch. 155 non producitur, et a Marciano ordine minime discedit.

Fabulas Catasterismorum astronomicas, quas in scholiis immiscet saepe S, nonnumquam Q, eo tantum recipere decrevi, ut documento harum rerum studiosis esse possent; a scholiis enim alienae sunt. Conferant eas, si libet, viri docti cum ceteris testimoniis, atque in primis cum Vaticano gr. 1087 et Arato Latino; ego vero sine ulla emendatione eas nunc exscribo, dum mihi otium non est ut veram Catasterismorum recensionem edam.

Gratias debitas persolvo Johanni Mariae Jacques Pictavensi, qui meum in usum, qua erga me benevolentia est, Etymologicum Genuinum perscrutatus est; Johanni Renato Vieillefond Gratianopolitano, collegae humanissimo, qui me in plagulis corrigendis adiuvit et mendas non paucas detexit; Wiebke Schaub Teubnerianas editiones Graecas et Latinas procuranti quae diligentissime librum meum ad typothetarum laborem praeparavit; bibliothecarum denique Marcianae, Scorialensis, Salmanti-

censis praefectis, per quos mihi licuit imagines codicum MQS lucis ope confectas ad calcem huius editionis publici iuris facere.

Scribebam Gratianopoli a. MCMLXIX–MCMLXXII

JOHANNES MARTIN

CONSPECTUS SIGLORUM

M Marcianus 476 saec. X-XI

M^{ac} M ante correctionem

M^{pc} M post correctionem

M^{sl} M supra lineam

Q Salmanticensis 233 saec. XV

D Parisinus gr. 2841 saec. XIII

Δ Parisinus suppl. gr. 652 saec. XV

K Charecovensis Univ. 369 (olim Mosquensis) saec. XIV

V Vaticanus gr. 1910 saec. XIII-XIV

U Vaticanus gr. 1702 saec. XIII-XIV

A Parisinus gr. 2403 saec. XIII-XIV

S Scorialensis Σ III 3 saec. XV ex.

C Romanus Casanatensis 356 saec. XIII-XIV post v. 519 interdum allatus

Est Estensis α T 9 14 saec. XV

Ald. editio Aldina a. 1499

PRAEFATIONIS EXCERPTUM

ANONYMUS II 3

Laur. LXXXVI]10 et Aratus Latinus

τῶν Ἀράτου Φαινομένων τὰ μέν ἐστι περὶ τῶν κατ' οὐρανὸν ἄστρων καὶ ἰδίως Φαινόμενα λέγεται, τὰ δὲ περὶ τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ τῶν πάλαι λεγομένων μεταρσίων

† ἐστὶ φαινόμενα κατὰ τὸν ἀστρονομικὸν τέτακται τόπον†.

ὑπὲρ ὧν καὶ τὰ ἐξηγητικὰ πεπραγμάτευται:

ὅτι τῷ μαθηματικῷ εἰς δύο προσήκει τὸ τοῦ ποιητοῦ σύγγραμμα, τὸ μὲν εἰς τὰ φαινόμενα καὶ ἀστρολογικῶς ἐξενηνεγμένα, τὸ δὲ εἰς τὰ ἕτερα, πέμψαι

quibus Arati videntur quaedam sunt secundum caelum stellarum ecce sicut videntur dicta sunt, de sub caelo autem et quibus olim dicta sunt transgrediamur

item videntur secundum astronomicum poni locum

de quibus et recensere consideravi.

quum mathematicis constat in duobus conditoris conscriptio quaedam in quibus videntur et in stellarum ratione exposita, quaedam in alia,

---

De **Anonymo II, 3** (*Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 140–144*) *vide praef. supra p. V; de codice Laurentiano LXXXVII 10 ibid. p. VI et J. Martin, Hist. Text. p. 52*

ad Graeca 9–10 ἐστὶ . . . τόπον *crucibus inclusi; an legendum* ἔτι φαίνονται κατὰ τὸν ἀστρονομικὸν τετάχθαι τόπον *? (cf. Lat.)* ἐστὶ *secl. Maass* **12** *dicolon habet cod.* **13** τῷ μαθηματικῷ *Maass*: τῶν . . . –κῶν *cod. ut vid.*

σοι προήχθην τὰ Φαινόμενα Ἀράτου διορθωθῆναι καὶ τὴν ἐμὴν γνώμην, οὐδέπω τῆς διορθώσεως ταύτης ἐκδεδομένης. ἴσθι δὲ χρώμενόν με σημείοις τέτταρσι, τῷ τε χ καὶ τῇ διπλῇ καὶ τῷ ἀμφὶ καὶ τῷ ἀστέρι ἐν τῷ ἐδάφει. γραφὲν δ' ἂν ἴδῃς στίχῳ παρακείμενον ἕν τι τῶν προειρημένων σημείων . . .

mittere tibi proveni haec quae videntur Arati derigere et meam conscientiam umquam de hac directione tradita. exemplum vero utens me signis quoque et indiciis de sexcentesimo et duplo et utrum et stellantium pavimento. scriptum autem si videris versum minus positum aliquid de quibus praedictum est signorum et sub paginem hoc in fronte scire oportet quia secundum signum scriptae scripturae ad alias quasque creditas. horum autem expositio in memoriam venit et tamquam non in peccato. in quo autem est secundum pavimento intuenda atque narranda hiemalium quae quidem melius secus pavimento feruntur. hoc adducitur in praefatione illius ipso incoante ad Anclidem unum de sociis qui verbum fecerat. quidam autem putaverunt sic. quidam vero non aestimant hoc Arati esse proverbium quod principium „a Iove incoamus", sed haec auferentes proverbia alia praecipiunt. ista sunt autem „Anclidis ostensio sacrum

---

2–3 διορθωθῆναι καὶ *cod.* (*sic Lat.*): διωρθωθέντα κατὰ *olim coniec. Maass* (*Hermes 19, 1884, p. 108, Aratea p. 380*) **9–10** γραφὲν *scripsi* (scriptum *Lat.*): γραφὴν *cod.* | ἴδῃς *scripsi*: ἴδοις *cod.* | *ultimam sententiam interruptam esse censeo.*

ad Latina 14 et sub paginem (*sic*) *om. Maass ut verba ad exemplar Graecum spectantia; servavi atque sententiam uno tenore scripsi. apud Maassium a verbis* hoc in fronte *incipit caput secundum* | in fronte = ἐν τῷ μετώπῳ, *id est in margine, nam de signis diacriticis agitur* **27** hiemalium = κειμένων (κείμενον = textus) **22–3, 1** *cf.* περὶ ἐξηγήσεως *infra p. 33, ll. 13 sqq. et sch. 733.*

praepositum itaque caelestem vitam peragens“ et cetera. quidam tamen sic et alii aliter profanant. hi quidem ut Aratus faciunt per totam creaturam ad quemdam locum depinxerunt hos versiculos ut cognoscatur ad quem est eorum suggestio. hoc quidem est bene compositum. facturae consuetudo etenim est, Homerus ubi dicit nuncupare hos apices hoc est vocare et in aliis in quibus non est manifestum scire prout scias quisnam. quantum enim potest nunc hoc scire quisnam et rursus nuncupare et Zacynthum extentum decorum esse prout nuncupatur quisnam absque nisi et Homerum nuncupare quidem clamare aliquem quia et enuntiatio praefationis quid faciat adloquitur ante septuaginta annos dicit adnuntiatum quasi nihil dicat. quom ergo recalumniantes inquid et apud nos praefationem habens quaedam litigiosa quid faciant.

πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, εἰ πεπιστεύκαμεν πάντα μὲν τὰ ἄστρα τὸν θεὸν διατάξαι εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιρούς, τὴν δὲ Δίκην φεύγουσαν τὴν περιττὴν τῶν ἀνθρώπων κακίαν ἐλθεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ γενέσθαι ἄστρον; ὥστε κατ' αὐτοὺς οὐκέτι ὁ θεὸς τὰ ἄστρα εἰς σημεῖα τοῖς ἀνθρώποις διέταξεν. ἀλλὰ ληρώδεις οὗτοι οἱ λόγοι. τὰ γὰρ ἄστρα καὶ διέταξε καὶ

dicit enim in ipsa praefatione quia Iuppiter stellas hominibus signa constituit. sic quoque et facturam iudicio fugiens hominis malitiam veniens in caelum stella fieri, unde iam non Iuppiter omnes stellas constituit. sunt quidem bene composita eorum verba. stellas enim constituit et fundavit deus, nomina vero et signa postea et astro- Q et Ar. Lat.

---

6 *post* bene compositum (= εὐηθές, *cf. infra l. 27*) *distinxi* **6–7** etenim est *scripsi cum codd.* GK; *cf. sch. 733* ἀλλ' ἠγνόησαν ὅτι ποιητικόν ἐστιν ἔθος: est *om. ceteri codd.* **7** Homerus: Homeri *codd.* GK *fortasse recte* **14** septuaginta annos *cf.* περὶ ἐξηγήσεως *loc. laud.* **18sqq.** *vide infra p. 124, ll. 8 sqq.*

ἵδρυσε, τὰ δ' ὀνόματα καὶ τὰς σημειώσεις ὕστερον οἱ ἀστρολόγοι ὡς ἔμπειροι προσέθεσαν, οἳ αὐτοὶ καὶ μύθους οἰκείους προσέπλασαν. οὐδὲν οὖν κωλύει δημιουργὸν λέγειν τὸν θεόν, Δίκην δέ τινα ὑπὸ τῶν ἀστρολογησάντων κεκλῆσθαι. τοῦτο γὰρ ὁ Ἄρατός φησιν (100)· «λόγος γε μὲν ἐντρέχει ἄλλος ⟨ἀνθρώποις⟩».

logiam peritissimi addiderunt eis et fabulas condiderunt proprias. nihil tamen prohibet conditorem et factorem dicere deum, Dicionem autem quandam ab ipsis nuncupari quibus stellarum rationem dixerunt, quia sicut fabulas hoc dicit Aratus ,,verbum quidem currit sed humanus".

simili modo et de corona Ariadnes. hanc enim per Dionysum quasi exornatam in carmine suo et ille coronam manifeste quod fabulationem primus reddidit. de tali constitutione stellarum homines committunt non qualem Iuppiter praecipit. istas enim appellationes et significationes stellarum postea aliquando Berossus ait in Procreatione ita significans exposuit nihil ad constitutionem mundi ab eo factam. talia quippe aliqua Eudorus dicit.

amplius quidem nos artificiose exposuimus anni creationem. dicitur autem simili modo quod quasi praefatus Antigonus hanc expositionem Arati traditam nondum esset et astrologus refert dare Eudoxi rescriptum et iubet hoc per carmine adnuntiare quasi

---

14 sqq. *cf.* Q *infra p. 108, l. 23–p. 109, l. 4* | exornatam: *in Anon. II, 1 (Maass p. 110) verbo* exornatio *vertitur* καταστερισμός **20** Procreatione = περὶ κοσμογονίας (*Maass, Aratea p. 226*) **21–22** talia . . . dicit = τοιαῦτα μέν τινα Εὔδωρός φησιν; *ad Eudorum igitur (de quo vide J. Martin, Hist. Text. p. 31; Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 30sqq.) ea referri videntur, quae antecedunt* **23–p. 5, 10** *cf. infra Vit. III, p. 16, ll. 24sqq.* **26** Eudoxi rescriptum *correxi* : Eudoxii rescriptu *codd.*

factorem manentem, inperitum autem astrologiae. hanc excepit gloriam Ipparchus quoque Bithyneus apud Aratum et Eudoxum, et Dionysius manifeste potius Thrax et Posidonius in Praedicatione Homeri et Arati de mathematicis. sunt quidem omnes benivoli. efficeret enim Aratum demonstrare perfectum astrologum etsi nihil differre dixisset de Eudoxum, qui ea ipsa communicanti per commentum dianae nihil aratione excessisse. impossibile enim quendam hoc facere non praeceptorem esse.

tanta quidem apud eos qui sine praefatione conantur facturam declarare. quidam autem aiunt et hoc postea repositum ab eodem praenominato Antigono imperatori priori amico Arati. de praefatione autem quod esset Arati et quoniam in Macedoniam est inventum in Antigoni bibliothecam quidam in membranis, quidam in tabulas, alii vero in samo de carmine hoc inventum esse ubi et illud aliud quia simili modo in ipsum suggerunt.

---

1 *cf.* Q *infra p. 124, ll. 1–3* factorem manentem = ποιητὴν μὲν ὄντα **3** Dionysius *correxi*: Dionysium *codd.*

VITA I

Γένος Ἀράτου καὶ βίος

Vat. 191 Ἄρατος ὁ ποιητὴς πατρὸς μὲν ἦν Ἀθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Λητοφίλας. ἀδελφοὺς δὲ ἔσχε τρεῖς, Μύριν καὶ Καλιόνδαν καὶ Ἀθηνόδωρον ὁμώνυμον τῷ πατρί. μέμνηται δὲ αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν ἀναφερομέναις ἐπιστολαῖς. Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλεανὸς ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ περὶ γραμματικῶν Ταρσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι, ἀλλ' οὐ Σολέα, Καλλιμάχου πολυΐστορος ἀνδρὸς καὶ ἀξιοπίστου Σολέα λέγοντος αὐτὸν γεγονέναι διὰ τούτων (Epigr. 27)·

ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον
τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο,

καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντων.

οἱ δὲ Σόλοι πόλις ἐπιφανεστάτη τῆς Κιλικίας, ἀφ' ἧς πολλοὶ κἀγαθοὶ γεγόνασιν ἄνδρες· καλεῖται δὲ νῦν Πομπηϊούπολις. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Σόλοι τῆς Κύπρου· ἀλλ' οἱ μὲν Κύπριοι Σόλιοι καλοῦνται, οἱ δὲ Κιλίκιοι Σολεῖς, ὡς καὶ διὰ τοῦ προκειμένου Καλλιμαχείου παραδείγματος δῆλον. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ ἀπὸ τοῦ

Vaticanus gr. 191 (*203^{v} inf. – 204^{r}, 41*) *vide supra praef. p.* XXV *titulum praebet* Vat **4** Καλιόνδαν *sic* Vat **5** αὐτοῦ *edd.* αὐτοῦ Vat **6** μυρλεανὸς Vat : –λεια– Vat^{sl} **11** μελιχρότατον *infra p. 9, l. 14 et Anth. Pal. 9,507* : μὲν κράτος Vat

αὐτοῦ ὀνόματος διάφορα τῶν πολιτῶν τὰ ὀνόματα. καὶ γὰρ Σάις πόλις ἐστὶν ἐν Θρᾴκῃ καὶ ἑτέρα ταύτῃ ὁμώνυμος ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ οἱ πολῖται Σαῖται καλοῦνται, οἱ δὲ τῆς Θρᾴκης Σάιοι, ὡς καὶ Ἀρχίλοχός φησιν (fr. 13 Lasserre)·

ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

καὶ πάλιν Ἀθῆναι μέν εἰσι τῆς Ἀττικῆς, εἰσὶ δὲ καὶ τῆς Εὐβοίας Ἀθῆναι αἱ Διάδες, ὧν μέμνηται ἐν Γλαύκῳ Ποντίῳ Αἰσχύλος (fr. 61 Mette)· „κἄπειτ' Ἀθήνας Διάδας παρεκπερῶν". ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι, ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Ἀθηνῆται λέγονται, ὥσπερ Ἐρατοσθένης φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ Γεωγραφουμένων (p. 352 Berger). οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κιλικίᾳ Σόλων οἱ πολῖται Σολεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλιοι. μέμνηται δὲ τούτων Σόλων ἐν ταῖς ἐλεγείαις ταῖς πρὸς Κυπράνορα τὸν βασιλέα, ὃν συμβουλευθεὶς ὑπὸ Σόλωνος κτίσαι τὴν πόλιν χάρις τοῦ ἀνδρὸς Σόλους ὠνόμασεν ἀμοιβὴν ταύτην νέμων τῆς συμβουλῆς αὐτῷ. λέγει δὲ ὁ Σόλων οὕτως (fr. 7 Diehl)·

νῦν δὲ σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνάσσων
τήνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον·
αὐτὰρ ἐμὲ ξὺν νηὶ θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσου
ἀσκηθῆ πέμποι Κύπρις ἰοστέφανος.

γέγονε δὲ ὁ Ἄρατος κατὰ Ἀντίγονον τὸν τῆς Μακεδονίας βασιλέα, ὃς ἐπεκαλεῖτο Γονατᾶς. ἦν δὲ υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ καὶ γυναῖκα εἶχε Φίλαν τὴν Σελεύκου καὶ Στρατονίκης θυγατέρα. ἦν δὲ φιλόλο-

---

6 ἣν Vat : τὴν *Strabo 10, p. 457* **7** ἔντος *edd.* : ἐντὸς Vat **9** Ἀθῆναι αἱ Διάδες ὧν *Petau* : Ἀθηναίων δαΐδαις Vat **11** Διάδας *Valckenaer* (*Diatribe p. 149*) : δαΐδας Vat | παρεκπερῶν *Scaliger* : παρ' ἐκ περσῶν Vat παρεκπεσὼν *Valckenaer* **20** Σόλων *cf. Plut. Sol. 26* **21** Σολίοισι *Plut.* : σολΐησι Vat **22** ναίοις *Plut.* : δύοις Vat **28** ἦν Vat : πάνυ *Maass fortasse recte*

γος γενόμενος, καὶ περὶ ποιητικὴν ἐσπουδακὼς περὶ πολλοῦ ἐποιήσατο πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους τῶν πεπαιδευμένων ἔχειν παρ' αὑτῷ καὶ δὴ καὶ τὸν Ἄρατον. ὃς παρὰ τῷ βασιλεῖ γενόμενος καὶ εὐδοκιμήσας ἔν τε τῇ ἄλλῃ πολυμαθείᾳ καὶ ⟨τῇ⟩ ποιητικῇ προετράπη ὑπ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα γράψαι, τοῦ βασιλέως Εὐδόξου ἐπιγραφόμενον βιβλίον Κάτοπτρον δόντος αὐτῷ καὶ ἀξιώσαντος τὰ ἐν αὐτῷ καταλογάδην λεχθέντα περὶ τῶν φαινομένων μέτρῳ ἐντεῖναι καὶ ἅμα εἰπόντος ὡς „εὐδοξότερον ποιεῖς τὸν Εὔδοξον ἐντείνας τὰ παρ' αὐτῷ κείμενα μέτρῳ."

γέγονε δὲ Ἀντίγονος κατὰ τὴν ρκε' Ὀλυμπιάδα, καθ' ὃν χρόνον ἤκμασεν ὁ Ἄρατος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός. μέμνηται δὲ τοῦ Κατόπτρου Εὐδόξου καὶ Ἀντιγόνου ⟨καὶ⟩ Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ ὡς ἠξιώθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως γράψαι ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπιστολαῖς Ἄρατος.

λέγεται δὲ ἐσχολακέναι Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλειώτῃ. καὶ τὴν Ὀδύσσειαν δὲ διώρθωσε, καὶ καλεῖταί τις διόρθωσις οὕτως Ἀράτειος ὡς Ἀριστάρχειος καὶ Ἀριστοφάνειος. τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐληλυθέναι φασὶ καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντιόχῳ καὶ ἠξιῶσθαι ὑπ' αὐτοῦ ὥστε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι, διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι.

οἱ δὲ λέγοντες Νίκανδρον τὸν Κολοφώνιον μετὰ Ἀράτου Ἀντιγόνῳ συγκεχρονικέναι, καὶ Ἄρατον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων μήτε Νίκανδρον τῶν ἰατρικῶν (λέγουσι γὰρ ὡς ἄρα ὁ Ἀντίγονος Ἀράτῳ μὲν ὄντι ἰατρῷ ἐπέταξε τὰ Φαινόμενα γράψαι, Νικάνδρῳ δὲ ἀστρολόγῳ ὑπάρχοντι τὰ Θηριακὰ καὶ τὰ Ἀλεξιφάρμακα, ὅθεν καὶ ἑκάτερον αὐτῶν ἐσφάλθαι κατολισθαί-

---

3 αὑτῷ *edd.* : αὐτῶ Vat **5** τῇ *add. Maass* **7** Κάτοπτρον *Scaliger* : –τρου Vat **9** ἐντεῖναι *Westermann* : εἶναι Vat ἐκθεῖναι *Scaliger* **10** ἐντείνας *Westermann* : ἐκτείνας Vat **15** καὶ *add. Scaliger Petau* **25** Ἀράτου *Petau* : Ἄρατον Vat

νοντα ἐπὶ τὰ ἴδια τῆς τέχνης) ψεύδονται. ἀγνοοῦσι γὰρ ὡς οὐ συνήκμασε τῷ Ἀράτῳ Νίκανδρος, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ πολὺ νεώτερος. Ἀντίγονος γάρ, ᾧ συνεγένετο Ἄρατος, κατὰ τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον γέγονε Πτολεμαῖον, Νίκανδρος δὲ κατὰ τὸν πέμπτον. μέμνηται γοῦν αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ὡς πρεσβυτέρου οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην (fr. 460 Pf.), πάνυ ἐπαινῶν αὐτὸν ὡς πολυμαθῆ καὶ ἄριστον ποιητήν.

γέγονε δὲ ὁ Ἄρατος ζηλωτὴς Ἡσιόδου, ὡς καὶ Καλλίμαχος παρεσημήνατο τοῦτο διὰ τοῦ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματος οὕτως (Epigr. 27)·

Ἡσιόδου τόδ' ἄεισμα καὶ ὁ τρόπος· οὐ τὸν ἀοιδὸν
ἔσχατον, ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον
τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο. χαίρετε λεπταὶ
ῥήσιες Ἀρήτου †σύγγονος† ἀγρυπνίης.

ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλα [ποιήματα] περί τε Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος, [οὐ μόνον τὰ Φαινόμενα,] καὶ Ὀστολογίαν καὶ Ἰατρικὰς δυνάμεις καὶ εἰς Πᾶνα ὕμνον καὶ εἰς Μύριν τὸν ἀδελφὸν ἐπικήδειον καὶ Διοσημείας καὶ Σκυθικὸν καὶ κατὰ λεπτὸν ἄλλα, ἐπιτετευγμένως δὲ αὐτῷ ἐγράφη τὰ Φαινόμενα, ὡς παρευδοκιμηθῆναι πάντας ὑπ' Ἀράτου. καὶ γὰρ Εὔδοξος ὁ Κνίδιος ἔγραψε Φαινόμενα καὶ Λᾶσος ὁ Μάγνης, οὐχὶ ὁ Ἑρμιονεὺς ἀλλ' ὁμώνυμος ἄλλος [Λάσῳ τῷ Ἑρμιονεῖ], καὶ Ἕρμιππος καὶ Ἡγη-

---

14 ὀκνέω μὴ τὸ *supra p. 6, l. 11 et Anth. Pal.* : ὀκαισώμητο Vat (*ex unciali scriptura perperam lecta*) **16** ῥήσιες *Anth. Pal.* : δήσεις Vat | σύγγονος Vat (*sic etiam infra, Vita III, p. 18, l. 1*) : σύντονος *Anth. Pal.* σύγγονοι *Scaliger fortasse recte* | ἀγρυπνίης Vat (*et infra Vita III*) : –πνίη *Anth. Pal.* **17–18** ποιήματα *et* οὐ μόνον τὰ Φ– *secl. Maass* : περὶ ... Ἰλιάδος *secl. Westermann* **20** σκυθικὸν Vat : θυτικὸν *Bernhardy* ἐπιθυτικὸν *Hemsterhuys*, *cf. infra Sud. et J. Martin, Hist. Text. p. 178* **24** Λᾶσος *edd.* : Λάσος Vat. **25** Λάσῳ τῷ Ἑρμ. *seclusi*

σιάναξ καὶ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος καὶ ἄλλοι πολλοί, ὧν καὶ Πτολεμαῖος μέμνηται ὁ βασιλεὺς Ἰδιοφυέσιν οὕτως·

πάνθ' Ἡγησιάναξ τε καὶ Ἕρμιππος ⟨τὰ⟩ κατ' αἴθρην
τείρεα καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ φαινόμενα
βίβλοις ἐγκατέθεντο †ἀπὸ σκοποῦ δ' ἀφάμαρτον†·
ἀλλ' ὅ γε λεπτολόγος σκῆπτρον Ἄρατος ἔχει.

καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν Ἄρατοι ἄνδες ἐλλόγιμοι, ἱστοριογράφοι, ὥσπερ ὁ Κνίδιος, οὗ φέρονται Αἰγυπτιακὰ ἱστορικὰ συγγράμματα, καὶ τρίτος ἐπισημότατος Σικυώνιος, οὗ ἐστιν ἡ Πολύβιβλος ἱστορία ὑπὲρ τὰ λ' βιβλία ἔχουσα.

τὰς δὲ Ἀράτου ἐπιστολάς, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, πάντων σχεδὸν συμφωνούντων τὰς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένας αὐτοῦ εἶναι καὶ ὁμολογούντων γνησίας αὐτάς, μόνος Ἀπολλωνίδης ὁ Κηφεὺς ἐν τῷ ὀγδόῳ περί κατεψευσμένης ἱστορίας οὐκ εἶναι αὐτὰς Ἀράτου φησίν, ἀλλὰ Σαβιρίου Πόλλωνος· τοῦ δὲ αὐτοῦ τούτου φησὶν εἶναι ⟨τὰς⟩ ἐπιγεγραμμένας Εὐριπίδου ἐπιστολάς.

---

2 ὧν Vat : ὡς *Maass* | *epigramma non Ptolemaei, sed Archelai fuisse, textum autem nostrum corruptum esse censet Maass; laudantur enim Archelai* Ἰδιοφυῆ *in Catasterismis* (*vide Cat. 41*) *ed. Olivieri et Maass, Comm. Ar. Rell. p. 580* (καὶ Ἀρχέλαος δέ φησιν ὁμοίως ἐν τοῖς Ἰδιοφυέσιν) **4** τὰ *add. Scaliger Petau* **6** ἀπὸ σκοποῦ δ'ἀφάμαρτον Vat : ἀποσκόπιοι δ'ἀφ– *Scaliger* ἐπίσκοποι οὐδ'ἀφ– *Kaibel apud Maassium* **7** ἀλλ'ὅ γε *Maass* : ἀλλὰ τότε Vat | λεπτολόγος *Ursinus* : λεπτολόγου Vat | σκῆπτρον *Scaliger* : σκήπτου Vat **16** Κηφεὺς Vat : Νικαεὺς *Bentley, Phalaridea p. 374* **18** Σαβιρίου Vat : Σαβιδίου *Bentley* Ἀσινίου *Bergk* | Πόλλωνος Vat : Πολλίωνος *Scaliger Bentley* **19** τὰς *hic inserui : post* ἐπιγεγραμμένας *Maass*

VITA II

Γένος Ἀράτου τοῦ ποιητοῦ

Ἄρατος ὁ ποιητὴς γένει μὲν ἦν ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας, πατρὸς δὲ Ἀθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Λητοφίλας. γένους δὲ ἐγένετο πατρὸς ἐπιφανοῦς καὶ ἐν πολλοῖς εὐδοκίμου καὶ ἐν πολέμῳ ἀριστεύσαντος· ἠλευθέρωσε γοῦν τὴν πατρίδα πολλάκις. [ἐν] τοῖς χρόνοις δὲ ἐγένετο κατὰ Φιλάδελφον τὸν βασιλέα, συνήκμαζε δὲ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ καὶ Φιλητᾷ καὶ Διονυσίῳ τῷ φιλοσόφῳ ⟨τῷ⟩ εἰς ἡδονὰς μεταθεμένῳ, οὗ καθηγήσατο τὰ μαθηματικὰ ὁ Ἄρατος. καὶ ἔστιν αὐτοῦ ἕτερα συντάγματα κατὰ λεπτόν, ἄξια δὲ μνήμης τέσσαρα, ἓν μὲν Ἰατρικῶν δυνάμεων, δεύτερον Κανόνος κατατομή, τρίτον τὰ Φαινόμενα, τέταρτον Περὶ ἀνατολῆς, ὅ φασί τινες μὴ εἶναι Ἀράτου, ἀλλὰ Ἡγησιάνακτος.

Δ Matr. 4691
Matr. 4629

ἐνίοις δὲ ἀρέσκει Ἄρατον γεγονέναι ἰατρὸν τῇ ἐπιστή-

Δ Matritenses 4691 (Ma) *et* **4629 (Ma^2)** *vide praef. p.* X *titulus* Ma Ma^2: σχόλια ἤτοι μερικαί τινες ἐξηγήσεις καὶ διασάφησις εἰς τὰ Φαινόμενα Ἀράτου τοῦ ποιητοῦ, ἐν οἷς ἀναγκαίως προτέτακται τὸ γένος αὐτοῦ Δ **2** Λητοφίλας Ma Ma^2: –λης Δ | *post* ἐγένετο *dist.* Δ **3** πατρὸς Δ Ma Ma^2: *secl. Maass* πατρόθεν *malit Westermann* **4** εὐδοκίμου Ma Ma^2: δοκίμου Δ **5** ἐν Δ Ma Ma^2: *secl. Westermann* **7** Διονυσίῳ Ma Ma^2: –σω Δ **8** τῷ *Maass* | ἡδονὰς *Westermann* (*cf. Diog. Laert. 7,167*): ἀθήνας Δ ἀθήνας δὲ Ma Ma^2 | μεταθεμένῳ Ma Ma^2: μεταθέμενος Δ **10** κατὰ λεπτὸν Δ: *om.* Ma Ma^2 **9** δεύτερον Δ: δεύτ– δὲ Ma Ma^2 **11** τρίτον Δ Ma: τὸ τρίτον Ma^2 **12** | τέταρτον Δ Ma : τὸ τέταρτον Ma^2 | περὶ Δ Ma^2 : τὸ περὶ Ma **14** γεγονέναι ἰατρὸν Δ Ma^2: ἰατρ– γεγ– Ma

μῃ, φίλον δὲ γνήσιον γεγονότα Νικάνδρου τοῦ μαθηματικοῦ γράψαι τε τὰ Θηριακὰ καὶ δοῦναι Νικάνδρῳ καὶ λαβεῖν παρ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα καὶ ἴδια ὑπογράψαι.

ἔστι δὲ τριχῶς ἡ τῶν Φαινομένων αὐτοῦ πραγματεία, καταστέρωσις καὶ περὶ συνανατελλόντων καὶ συνδυνόντων καὶ προγνώσεις διὰ σημείων.

ζηλωτὴς δὲ ἐγένετο τοῦ ὁμηρικοῦ χαρακτῆρος κατὰ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν. ἔνιοι δὲ αὐτὸν λέγουσιν Ἡσιόδου μᾶλλον ζηλωτὴν γεγονέναι. καθάπερ γὰρ ὁ Ἡσίοδος τῶν Ἔργων καὶ Ἡμερῶν ἀπαρχόμενος τῶν ὕμνων ἀπὸ Διὸς ἤρξατο λέγων „Μοῦσαι Πιερίηθεν ἀοιδῆσι κλείουσαι, / δεῦτε Δί' ἐννέπετε", οὕτω καὶ ὁ Ἄρατος τῆς ποιήσεως ἀρχόμενος ἔφη „ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα"· τά τε περὶ τοῦ χρυσοῦ γένους ὁμοίως τῷ Ἡσιόδῳ, ⟨καὶ⟩ κατὰ πολλοὺς ἄλλους μύθους. Βοηθὸς δὲ ὁ Σιδώνιος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ αὐτοῦ φησιν οὐχ Ἡσιόδου αὐτὸν ζηλωτήν, ἀλλ' Ὁμήρου γεγονέναι· τὸ γὰρ πλάσμα τῆς ποιήσεως μεῖζον ἢ κατὰ Ἡσίοδον. πολλοὶ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοι Φαινόμενα ἔγραψαν, καὶ Κλεόπατρος καὶ Σμίνθης καὶ Ἀλέ-

---

1 φίλον *Schneider ad Nicandri Ther. p. 6* : ὅλον Δ MaMa² | δὲ Δ : τε MaMa² | γνήσιον γεγονότα Δ: γεγ– γν– MaMa² **1–2** Νικάνδρου τοῦ μαθηματικοῦ Δ : Νικάνδρῳ τῷ μαθηματικῷ MaMa² **2** τε Δ: *om.* MaMa² **3** καὶ λαβεῖν Δ : λαβεῖν τε MaMa² | ὑπογράψαι Δ : γράψαι MaMa² **5** περὶ Δ Ma²: *om.* Ma **9** μᾶλλον Δ: *om.* MaMa² | ζηλωτὴν Δ: μιμητὴν MaMa² **10** τῶν Δ: *om.* MaMa² | ἀπαρχόμενος Δ: ἀρχόμενος Ma | *post* ἀπαρχ– *dist.* Δ | τῶν ὕμνων ΔMaMa²: ὑμνῶν *Maass, fortasse delendum* **11** ἀοιδῆσι κλείουσαι ΔMa: *om.* Ma² **12** δεῦτε Δί' ἐνέπετε (*sic*) Δ: *om.* MaMa² **13** ἀρχώμεσθα Δ: ἀρχόμεσθα MaMa² **14** καὶ *addidi* | κατὰ ... μύθους Δ: *om.* MaMa² **15** Σιδώνιος ΔMa: Σιδόνιος Ma² **16–17** οὐχ Ἡσ– αὐτὸν ζηλ– ἀλλ' Ὁμήρου γεγονέναι (*om.* Ma²) ΔMa²: οὐχ Ἡσ– ἀλλ' Ὁμ– ζηλ– γεγ– Ma (αὐτὸν *om.*) **18** μὲν Δ: *om.* MaMa² **19** Κλεόπατρος Δ (*sic etiam Meineke in Anal. Alex. p. 241*): κλεοπάτρης MaMa² Κλεόστρατος *Bergk* (*Diar. stud. ant. 1843 p. 926*) *Meineke* (*Exerc. in Athen. p. 23*)

ξανδρος ὁ Αἰτωλὸς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Ἐφέσιος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Λυκαΐτης καὶ Ἀνακρέων καὶ Ἀρτεμίδωρος καὶ Ἵππαρχος καὶ ἄλλοι πολλοί, ἀλλ᾽ ὅμως λαμπροτέρα γέγονε πάντων ἡ Ἀράτου δύναμις ἐπισκοτήσασα τοῖς ἄλλοις. ἐχρήσατο γὰρ τῇ τῶν φυσικῶν φιλοσόφων δυνάμει. εἶναι γάρ φησι τὸ διοικοῦν τὸν κόσμον ἀκριβῶς περί τε τοὺς ἐνιαυτοὺς καὶ μῆνας καὶ ἡμέρας καὶ ὥρας καὶ ἀνατολάς τε καὶ δύσεις ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν πέντε ἀστέρων. λέγει δὲ καὶ τὴν γῆν σφαιροειδοῦς σημείου τάξιν ἐπέχειν πρὸς τὸν ὅλον κόσμον, ἀκινητόν τε ὑπάρχειν, οὖσαν σταδίων μυριάδων εἴκοσι πέντε καὶ δισχιλίων.

λέγουσι δέ τινες καὶ περὶ τοῦ προιμίου ὅτι τοῦτο τὸ Δ
νῦν ὂν οὐκ ἔστιν αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐπιγεννητόν, τὸ δὲ ἀληθινὸν αὐτοῦ φασιν εἶναι τοῦτο· „Ἀγκλείδη, ξείνων ἱερὸν θάλος".

καὶ περὶ μὲν τοῦ βίου καὶ τοῦ γένους καὶ τῆς παιδείας καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ τῶν συνακμασάντων εἰρήκαμεν.

4–5 λαμπροτέρα ... τοῖς ἄλλοις Δ : πάντων λαμπρότερον ὁ Ἄρατος ἔγραψεν Ma Ma^{2} | ἐπισκοτήσασα *correxi* : ἐπικοτ– Δ **5** φυσικῶν Δ : κοσμικῶν Ma Ma^{2} *in mg.* ῥητορικῶν Ma^{2} **6** φησι Ma : φασὶ Δ Ma^{2} **8–9** καὶ σελήνης Ma Ma^{2} : *om.* Δ **9** ἀστέρων Δ : ἄστρων Ma Ma^{2} *fortasse recte* **10** σφαιροειδοῦς Ma Ma^{2} : –δῆ Δ **10–11** τὸν ὅλον κόσμον Δ : ὅλον τὸν κόσμον Ma Ma^{2}.

13–18 **Δ** **15** *cf. infra p. 33, l. 18* **15–16** ξείνων ... θάλος *correxi* : ξεῖνον ... θάλλος Δ.

VITA III

Aratus Latinus ET

Arati genus

Aratus patris quidem est Athinodori, matris autem Delitophilae, genere vero de Solon Ciliciae. nominatur autem civitas de Solonem Lindium. fratres autem habuit Lyrem quoque et Calliodam et Athinodorum, quem ait Euphranor in descriptione ingenio furtim rescribere apud Zoilum accusationes. permansit autem apud Antigonum regem Macedonum transeunte regno in

Γένος Ἀράτου

Ἄρατος πατρὸς μέν ἐστιν Ἀθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Ληтοφίλας, τὸ δὲ γένος ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας. ὠνομάσθαι δέ φασι τὴν πόλιν ἀπὸ Σόλωνος τοῦ Λινδίου. ἀδελφοὺς δ' ἔσχε Λύρην τε καὶ Καλλιώδαν καὶ Ἀθηνόδωρον, ὅν φησιν Εὐφράνωρ . . . ἀντιγράψαι πρὸς τὰς Ζωίλου κατηγορίας. διέπρεψε δὲ παρὰ Ἀντιγόνῳ, ὃς ἐβασίλευσε Μακεδονίας, παρελθούσης τῆς βασιλείας εἰς αὐτὸν τρόπον τοῦτον. μετὰ τὴν

Aratus Latinus (*ed. Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 146–150*); **Maximi Planudis Arateus codex Edimburgensis (E)**, *ex quo derivatur* **Tricliniana recensio (T)** *quae in codice Ambrosiano C 263 inf. invenitur; vide supra praef. p. XXXII Latinos codices non contuli.* | *titulus* E : γένος Ἀράτου. θέωνος Ἀλεξανδρέως T (*idem Triclinius Theoni scholiorum nostrorum corpus tribuit, vide supra praef. p. XXX* **10** *post* Εὐφράνωρ *lacunam indicavi*: *titulus operis in versione Latina* **12** διέπρεψε ET: διέτριψε *Ruhnken fortasse recte* (permansit *Lat.*)

ipsum sicuti hunc. post Alexandri obitum obtinuit Macedoniam Arideus, qui cognominatus est Philippus. isto autem defuncto successit Seleucius Victor, quem interficit Ptolomeus Fulminalis cognominatus, Ptolomaei Salvatoris et Eurydicis filius, qui regnavit in Macedonia. perempto autem illo a Galatis sibi elegerunt Macedones Sosthenem, post quem regnavit in eis Antigonus Philippi. cuius fit puer Demetrius Obsessor, Demetrii autem Antigonus Geniculosus, apud quem frequentabat ut Perseus Stoicus et Antagoras Rodius qui Thebaida fecit et Alexander Aetolus, ut ipse ait Antigonus apud quem Hieronimus. adsistens quidem regis primum vero illi carmen exposuit apud Pana Arcadiensem. idem ipso iubente scripsit ea quae videntur.

frequentabat autem

Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἐκράτει τῆς Μακεδονίας Ἀριδαῖος ὁ κληθεὶς Φίλιππος. τούτου δὲ ἀποθανόντος, διεδέξατο Σέλευκος ὁ Νικάνωρ, ὃν ἀναιρεῖ Πτολεμαῖος ὁ κληθεὶς Κεραυνός, Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος καὶ Εὐρυδίκης υἱός, ὃς βασιλεύει Μακεδονίας. ἀναιρεθέντος δὲ αὐτοῦ ὑπὸ Γαλατῶν ἑαυτοῖς αἱροῦνται Μακεδόνες Σωσθένην, μεθ' ὃν βασιλεύει αὐτῶν Ἀντίγονος Φιλίππου, οὗ γίνεται παῖς Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, Δημητρίου δὲ Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς, παρ' ᾧ διέτριβεν αὐτός, καὶ σὺν αὐτῷ Περσεὺς ὁ Στωικὸς καὶ Ἀνταγόρας ὁ Ῥόδιος ὁ τὴν Θηβαΐδα ποιήσας καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός, ὡς αὐτός φησιν ὁ Ἀντίγονος ἐν τοῖς πρὸς Ἱερώνυμον. ἐπισταθεὶς δὲ τῷ βασιλεῖ πρῶτον μὲν αὐτῷ ποίημα ἀνέγνω τὸ εἰς τὸν Πᾶνα τὸν Ἀρκαδίας, εἶτ' ἐκείνου κελεύσαντος ἔγραψε τὰ Φαινόμενα.

ἐκέχρητο δὲ ὁ Ἄρατος

---

3 Ἀριδαῖος *edd.*: ἀρδαῖος ET **5** διεδέξατο E: διεδ– τὴν ἀρχὴν T **18** Γονατᾶς *edd.*: γαλάτας E γονάτας T **19** αὐτὸς E: αὐτός τε Ἄρατος T **25** πρὸς *Ruhnken*: περὶ ET

Aratus ad Zenonem Stoicum philosophum et scribitur ei epistula apud eumdem.

didicit quidem et Odisseam, ut gecraustius inquit quasi praesidens ab imperatore et Heliadam scripsisse seu Homerum dirigere; vitiatum enim illum a compluribus.

factus est autem nimis multum litteratus vir, sicut testatur Callimachus adsistens ei ab infantia propter Praxiphanem Mytilenum (fr. 460 Pf.)

Dositheus autem Pelusinus in quo apud Diodorum venire inquit et apud Antiochum Seleucium et permanere ad eum tempore sufficiente.

eam quoque quae videntur subministrationem accepit ei Antigonus dans illud Eudoxi conscriptum et iubens adhaerere illi. unde quidam de mollibus recensitorum

Ζήνωνι τῷ στωικῷ φιλοσόφῳ, καὶ γέγραπται αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς τοῦτον.

διώρθωσε δὲ καὶ τὴν Ὀδύσσειαν . . . .

ἐγένετο δὲ σφόδρα πολυγράμματος ἀνήρ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Καλλίμαχος . . . .

Δωσίθεος δὲ ὁ πολιτικὸς ἐν τῷ πρὸς Διόδωρον ἐλθεῖν φησιν αὐτὸν καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν Σελεύκου καὶ διατρῖψαι παρ' αὐτῷ χρόνον ἱκανόν.

τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ὑπόθεσιν παρέβαλεν αὐτῷ ὁ Ἀντίγονος δοὺς τὸ Εὐδόξου σύγγραμμα καὶ κελεύσας ἕπεσθαι αὐτῷ. ὅθεν τινὲς τῶν ἀπαλωτέρως προσερχομένων ταῖς ἐξηγήσε-

---

7–11 *lacunam testatur interpres Latinus; vide Hist. Text. p. 174* **14–17** *cf. supra Vit. I, p. 9* **18** Δωσίθεος *Meineke*: δοσίθεος ET | πολιτικὸς ET: pelusinus *Lat.* **22** διατρῖψαι *edd.*: διατρίψαι ET **25** παρέβαλεν *Ruhnken*: παρέλαβεν ἐν ET **29** ἀπαλωτέρως E: ἀπαλοτέρων T

putaverunt non mathematicum esse Aratum. susceperunt enim nihil aliud quorum Eudoxi videntur facere illum in conscriptum reponi. huic autem conscientiae habetur et Hipparchus Bithineus. in quibus enim apud Eudoxum et Aratum probat hoc declarasse. consentit autem ei et Dionisius ... Arati et Homeri de mathematicis, sicut ait non ponimus illum medicum esse quod scriberet medicinales virtutes, neque mathematicum ponamus nihil mirum dixisse quibus Eudoxus. vim moderatur. erat enim et scire magnum loqui peritiae mathematicae. repperimus autem illum et super ...

σιν ἔδοξαν μὴ μαθηματικὸν εἶναι τὸν Ἄρατον. ὑπέλαβον γὰρ μηδὲν ἕτερον τῶν Εὐδόξου Φαινομένων [ποιῆσαι] αὐτὸν εἰς τὸ σύγγραμμα θεῖναι. ταύτης δὲ τῆς γνώμης ἔχεται καὶ Ἵππαρχος ὁ Βιθυνός. ἐν γὰρ τοῖς Πρὸς Εὔδοξον καὶ Ἄρατον πειρᾶται τοῦτο ἀποδεικνύναι. συναγορεύει δὲ αὐτῷ καὶ Διονύσιος ... . ἐν τῷ Περὶ συγκρίσεως Ἀράτου καὶ Ὁμήρου περὶ τῶν μαθηματικῶν, ὅσπερ γέ φησιν "οὐ τίθεμεν αὐτὸν ἰατρὸν εἶναι γράψαντα Ἰατρικὰς δυνάμεις, οὐδὲ μαθηματικὸν θήσομεν οὐδὲν ξένον εἰπόντα τῶν Εὐδόξου". βιάζονται δ' οὐ μετρίως. ἦν γὰρ καὶ τὸ εἰδέναι μεταφράσαι ἐμπειρίας μαθηματικῆς. εὑρήσομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιμελέστερον τὰ πλεῖστα τοῦ Εὐδόξου ἐπιστάμενον. ἤδη καὶ ὁ Καλλίμαχος, συνεγγίζων αὐτῷ κατὰ τοὺς χρό-

---

5 ποιῆσαι ET (facere *Lat.*) : ποιήσαντα *Meineke seclusi* **12–13** *lacunam statuit Maass, qui Posidonii nomen excidisse vidit, collato Anonymo II, 3* (*vide supra p. 5*) **16** ὅσπερ γε E: ὥσπερ γὰρ T *fortasse recte* (sicut ait *Lat. qui* ὅσπερ *ut* ὥσπερ *vertere potuit*)

νους [τοῦ] „᾿Αράτου σύγγονος ἀγρυπνίης", τῆς τῶν φαινομένων θεωρίας, διὰ τὴν παρατήρησιν.

πολλοὶ δὲ μετ' αὐτὸν ἐγένοντο Φαινόμενα γράψαντες, καὶ οὐδεμιᾶς ἀξιοῦνται φροντίδος.

καὶ περὶ μὲν τούτου τοσαῦτα.

---

1 τοῦ ᾿Αράτου E: τῷ ᾿Αράτῳ T τοῦ *seclusi et* ᾿Αράτου (*vel potius* ᾿Αρήτου) *Callimacheo versui reddidi; sed totus locus corruptus est* **2** ἀγρυπνίης (*ex* ἀγρυπνίῃ *ut vid.*) E: ἀγρυπίνης T **3** *post* φαινομένων *add.* φησὶ T **5** δὲ E: *om.* T

VITA IV

'Αράτου γένος

Ἄρατος ἐγένετο πατρὸς μὲν 'Αθηνοδώρου, μητρὸς δὲ Ληтοδώρας, ἐκ Σόλων τῆς Κιλικίας. ὠνομάσθαι δὲ τὴν πόλιν φασὶν ἀπὸ Σόλωνος τοῦ Λινδίου, ἔστι δὲ ἡ νῦν Πομπηϊούπολις. ἦν δὲ ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, καὶ ἐσχόλασε Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλεώτῃ, συνῆν δὲ 'Αντιγόνῳ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ καὶ Φίλᾳ τῇ τούτου γαμετῇ, συνήκμασε δὲ 'Αλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ καὶ Καλλιμάχῳ καὶ Μενάνδρῳ καὶ Φιλητᾷ. ἀδελφοὺς δὲ εἶχε

Matr. 4691
Matr. 4629
VA S Pal. 40
Estensis II B 14

Matritenses 4691 et 4629 VAS Palatinus 40 (P) Estensis II B 14 *vide praef. p. XV* | *titulus* AS: γένος 'Αράτου τοῦ ποιητοῦ P γένος 'Αράτου Est ἄλλως Ma ἄλλως. περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ Ma^{2} *om.* V **1** Ἄρατος MaMa^{2} VSPEst: ὁ Ἄρ– A | ἐγένετο πατρὸς μὲν SP: πατρὸς μὲν MaMa^{2} πατρὸς μὲν ἦν VAEst **2** Λητοδώρας ASP: λατοφίλας MaMa^{2} ληνηδώρας V ληνοδώρας Est | *ante* ἐκ Σόλων *add.* τὸ δὲ γένος A | ἐκ VASPEst: ἀπὸ MaMa^{2} | ὠνομάσθαι P: ὠνομάζετο MaMa^{2} ὠνόμασται VAEst ὠνόμασε S **2–3** τὴν πόλιν SP: ἡ πόλις Ma Ma^{2} VAEst **3** φασὶν SP: *om.* MaMa^{2} VAEst | *post* πόλις *add.* αὐτοῦ σόλους (*sic*) A **3** Λινδίου VAP: λινδείου S *ut vid.* λευανδρίου Ma λευανδίου Ma^{2} λυδίου Est | *post* Λινδίου *add.* ὥς φησιν 'Αριστοτέλης AEst **4** ἦν VASPEst: ἐγένετο MaMa^{2} **5** Ἡρακλεώτῃ VASPEst: – κλειώ – Ma Ma^{2} **6** Μακεδονίας βασιλεῖ ASP: βασιλεῖ Μακεδόνων Ma Ma^{2} Μακεδόνων βασιλεῖ VEst | Φίλα *codd.* Est^{sl}: φύλα Est **7** τῷ Αἰτωλῷ *om.* V **7–8** καὶ Καλλ– καὶ Μενάνδρω καὶ Φιλητᾶ PEst: καὶ Καλλ– καὶ φιλιτᾶ S καὶ φιλητᾶ καὶ καλλ– καὶ μελανχρίω MaMa^{2} καὶ φιλητᾶ V καὶ καλλ– καὶ μελανδρίω καὶ φιλητᾶ A **8** εἶχε *codd.*: ἔσχε Ma

τρεῖς, Μύριν Καλώνδαν καὶ Ἀθηνόδωρον, ὃς πρῶτος ἀντειπεῖν λέγεται Ζωίλῳ τῷ κατὰ τῆς ὁμηρικῆς ποιήσεως γράψαντι. σχολάσας δὲ ὁ Ἄρατος Περσαίῳ τῷ φιλοσόφῳ Ἀθήνησι καὶ συνελθὼν αὐτῷ εἰς Μακεδονίαν μεταπεμφθέντι ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ παρελθὼν εἰς τὸν Ἀντιγόνου καὶ Φίλας γάμον καὶ εὐδοκιμήσας, τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διέτριψεν αὐτόθι. ἦν δὲ Ἀντίγονος υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ καὶ παρέλαβε τὴν ἀρχὴν περὶ ἑκατοστὴν καὶ πέμπτην ὀλυμπιάδα, καθ' ἣν ὁ Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος Αἰγύπτου ἐβασίλευεν. ὥστε τὸ διαθρυλλούμενον ὑπό τινων ὡς ἦν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Νικάνδρῳ τῷ Κολοφωνίῳ τῷ τὰ Θηριακὰ ἐκθεμένῳ καταφανῶς ψεῦδος δείκνυσθαι [ὅτι προὔτειναν ἀλλήλοις ὁ μὲν τῷ Ἀράτῳ σκέψασθαι τὰ Φαινόμενα, ὁ δὲ Νικάνδρῳ τὰ Θηριακά]. δώδεκα γὰρ ὀλυμπιάσιν ὅλαις ὁ Νίκανδρος νεώτερος φαίνεται.

---

1 Μύριν VASPEst: μύρην MaMa² | καὶ VSPEst: *om.* Ma Ma² A **2** ἀντιπεῖν A **3** Περσαίω SP: περσίω MaMa² VAEst **4** Ἀθήνησι VASP Est: ἐν Ἀθήναις MaMa² | συνελθὼν Ma² VASPEst: συνοδοιπόρησας Ma | αὐτῷ *om.* A **5** τὸν *om.* A **6** Φίλας *codd.* Est^sl: φύλας Est **7** αὐτόθι SP: ἐκεῖ MaMa² Est ἐκεῖσε VA **7–8** Δημητρίου τοῦ (τῆς Ma²) Πολιορκητοῦ MaMa² VA Est: τοῦ Πολ– Δημ– SP **8** περὶ ἑκ– VSPEst: παρὰ τὴν ἑκ– MaMa² περὶ τὴν ἑκ– A **9** ἣν *codd.*: ὃν S **10** Αἰγύπτου ἐβασίλευεν (–σεν MaMa²VAEst) *codd.*: *om.* P | ὥστε τὸ διαθρυλλούμενον SP: ὥστε καὶ θρυλλούμενον ἦν (ἐστὶν VA Est) MaMa²VAEst **11** τινων MaMa²VAEst: τινος SP | αὐτὸν *codd.*: αὐτοῦ P^ac *ut vid.* **12** κολωφωνίω MaMa² | τῷ τὰ θηριακὰ ἐκθεμένω SP: τὸ (*sic*) τὰ θηριακὰ A τῶ τὰ θηριακὰ γράψαντι Est *om.* MaMa²V **12–13** καταφανῶς ψεῦδος (ψευδῶς A) δείκνυσθαι ASP (*cf. infra* Est): ψευδῶς MaMa² V *hic om.* Est **13sqq.** *post* ψευδῶς *deficiunt* MaMa² **13** ὅτι προὔτειναν SP: λέγουσι γὰρ (τε Est) προτεῖναι (προυτεῖναι A) VAEst **13–p. 21,1** ὁ μὲν τῶ (*om.* VA) Ἀρ– σκέψ– τὰ Φαινόμενα, ὁ δὲ Νικ– τὰ Θηρ– VASP: ὁ μέν, Νικάνδρω σκέψασθαι τὰ φαινόμενα, ὁ δέ, Ἀράτω τὰ Θηρ– Est *qui add.* τοῦτο δὲ καταφανῶς ἐστι ψεῦδος (*sic Ald. edd.*) | ὅτι ... Θηριακὰ *seclusi* (*cf. supra Vit. I, p. 8, ll. 25sqq.*) **15** δώδεκα γὰρ (δὲ S) ὀλυμπιάσιν ὅλαις ὁ Νίκ– SP: ὁ δὲ (γὰρ Est) Νίκ– δώδεκα ὅλαις ὀλ– VAEst

ἔνιοι δέ φασι τὸν Ἄρατον Μνασέου πατρὸς γεγονέναι. Ἀριστοθήρου δέ τινος μαθηματικοῦ ἤκουσεν. ἰατρὸς δὲ προηγουμένως, καὶ ποιητὴς ἐν τοῖς Ἀντιγόνου βασιλείοις. γηραίῳ δὲ τῷ Κυρηναίῳ ἐπεβάλετο, παρ' οὗ καὶ ἐπιγφάμματος ἠξιώθη. συνήκμασε δὲ Νικάνδρῳ τῷ Κολοφωνίῳ τῷ μαθηματικῷ καὶ αὐτῷ θεραπεύοντι ἅμα τὸν αὐτόν. ζηλωτὴν δὲ τοῦτόν φασι γενέσθαι Ὁμήρου, οἱ δὲ Ἡσιόδου μᾶλλον.

---

1 Μνασέου VEst: μνασαίου ASP **2** Ἀριστοθήρου ASPEst: –στευθ– V | ἤκουσεν S: ἤκουεν P διακοῦσαι VAEst | ἰατρὸς SP: ἰατρὸν VAEst **3** ποιητὴς SP: ποιητὴν VAEst | *post* ποιητὴν *add.* γενέσθαι VA Est **4** ἐπεβάλετο ASP: –λλετο VEst | καὶ VSPEst: δὲ καὶ A **5–6** Νικ– τῷ Κολοφ– τῷ μαθ– καὶ αὐτῷ SP: Νικ– μαθ– καὶ αὐτῷ Κολοφ– VAEst *totus locus suspiciosus* **6** θεραπεύοντι VAPEst: θεράποντι S **7** τὸν αὐτὸν SP: αὐτὸν VAEst *an scribendum* τὸν Ἀντίγονον *?* | τοῦτον φασὶ (–σὶν S) SP: φασι τοῦτον Est φασὶ VA | *huic vitae affinis ea fuisse videtur ex qua excerptum hausit codex Parisinus suppl. gr. 607 a* (*infra p. 31*).

SVDA

Suda Matr. 4691

"Α ρ α τ ο ς. Σολεὺς τῆς Κιλικίας (ἔστι γὰρ καὶ ἐν Κύπρῳ πόλις Σόλοι) υἱὸς Ἀθηνοδώρου. ἀδελφοὶ δὲ αὐτοῦ Μύρις, Καλώνδας, Ἀθηνόδωρος. ἀκουστὴς δὲ ἐγένετο γραμματικοῦ μὲν τοῦ Ἐφεσίου Μενεκράτους, φιλοσόφου δὲ Τίμωνος καὶ Μενεδήμου, γεγονὼς ἐν τῇ ρκδʹ Ὀλυμπιάδι, ὅτε ἦν Ἀντίγονος βασιλεὺς Μακεδονίας, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ὁ Γονατᾶς κληθείς. καὶ συνῴκει τε αὐτῷ καὶ παρ' αὐτῷ ἐτελεύτησε, σύγχρονος Ἀνταγόρᾳ τῷ Ῥοδίῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ. ἐποποιός· συνέταξε δὲ βιβλία ταῦτα· τὰ Φαινόμενα, ὧν θαυμάσιος ἡ εἰσβολὴ καὶ ὁ ζῆλος ὁμηρικός· ὕμνους εἰς Πᾶνα, Σπονδοφόρους, Παίγνια, Ἀστρολογίαν καὶ Ἀστροθεσίαν, Σύνθεσιν φαρμάκων, Θηριακῶν ἐπιτήδεια, Ἀνθρωπογονίαν, Ἐπιθυτικόν, εἰς Θεόπροπον, εἰς Ἀντίγονον, Ἠθοποιίας, ἐπιστολάς, ἐπιγράμματα, εἰς Φίλαν τὴν θυγατέρα Ἀντιπάτρου, γυναῖκα δὲ Ἀντιγόνου, Ἀνατομήν, εἰς Παυσανίαν τὸν Μακεδόνα, Ἐπικήδειον Κλεομβρότου, Διόρθωσιν Ὀδυσσείας, ἐπιστολὰς ὁμοίως καταλογάδην.

Suda (*ed. A. Adler*) **Matritensis 4691 ante Vit. II et IV** (*vide praef. p. X*) **1** υἱὸς Ἀθην– *post* Κιλικίας Ma | γὰρ: δὲ Ma **2** πόλις: ἕτερα πόλις Ma **3** Μύρις: Μύρης Ma | Ἀθην–: καὶ Ἀθην– Ma **3–4** δὲ ἐγένετο *om.* Ma **4** τοῦ Ἐφ– Μεν–: Μεν– τοῦ Ἐφ– Ma **7** υἱὸς: ὁ υἱὸς Ma **7–8** ὁ Γον– κληθείς: ὁ κληθεὶς Γον– Ma **8** καὶ συνῴκει τε αὐτῷ: ᾧ συνῴκει καὶ Ma **13–14** ἐπιτήδεια *non in* Ma **17** Μακεδόνα: –δῶνα Ma **17–18** ἐπικήδειον Κλεομβρότου: ἐπικήδιον εἰς Κλεόμβροτον Ma **18–19** ἐπιστ– ὁμοίως καταλ–: ὁμοίως καὶ ἐπιστ– καταλ– Ma **19** ἕτερος "Αρατος ὁ στρατηγὸς ἀνὴρ δεινότατος καὶ ἔμπειρος πολεμῶν οὐδενὸς ἄλλου καταδεέστερος *in fine add.* Ma.

PROLEGOMENA IN PARISINO SUPPL. GR. 607A SERVATA

Περὶ τῶν οὐρανίων

1. σφαῖρά ἐστι σχῆμα †ἐπίπεδον ἐπιφανείας† πρὸς ἣν ἀπό τινος σημείου τῶν ἐντὸς τῆς σφαίρας κειμένων πᾶσαι αἱ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν. τὸ δὲ σημεῖον κέντρον καλεῖται τῆς σφαίρας. Par

2. τί ἐστι κύκλος;

σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς περιφερείας περιεχόμενον, πρὸς ἣν τῶν ἀπό τινος τῶν ἐντὸς τοῦ κύκλου κειμένων σημείων ἅπασαι αἱ πρὸς τὴν περιφέρειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσίν. τὸ δὲ σημεῖον κέντρον καλεῖται τοῦ κύκλου.

3. τί ἐστι σημεῖον;

οὗ μέρος οὐθέν· ταὐτὸν τῇ στιγμῇ, ἣν πέρας ἢ ἀρχὴν μεγέθους ὁρίζονται. ἡ δὲ γραμμὴ μῆκος ἀπλατές, ὥσπερ

---

pp. 23–31 Parisinus suppl. gr. 607a (75^{v}–83^{v}) *vide praef. p. VI et infra* M *pp. 539sqq.* **1** ἐπίπεδον ἐπιφανείας *crucibus notavi; cf.* M *infra p. 543* **1–2** πρὸς ἣν *edd.* : προσὴν Par **3** πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν *secl. Maass* **9** πρὸς τὴν περιφέρειαν *secl. Maass* **13** οὔθεν Par | ἢ Par

ἐπιφάνεια μέγεθος διχῇ διαστατόν, περί τε μῆκος καὶ πλάτος. τὸ δὲ στερεὸν μέγεθος τριχῇ διαστατόν, ⟨περὶ⟩ πλάτος μῆκος βάθος.

4. τί ἐστι πόλος;

πόλος ἐστὶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς κινουμένης σφαίρας ἀνάλογον κέντρῳ κύκλου λαμβανόμενον.

5. τί ἐστιν ἄξων;

ἄξων ἐστὶ σφαίρας εὐθεῖα ἐπιζευγνυμένη ἀπὸ τοῦ πόλου ἐπὶ τὸ κέντρον τῆς σφαίρας καὶ ἐπὶ θάτερα ἐκβαλλομένη.

6. τί ἐστι πέρας τοῦ ἄξονος;

πέρας τοῦ ἄξονός ἐστιν ὁ πόλος.

7. πόσοι πόλοι;

πόλοι εἰσὶ δύο, ὁ μὲν καθ' ἡμᾶς βόρειος, ὁ δὲ ἀντίχθοσι καταφανὴς νότιος.

8. πόσοι κύκλοι παράλληλοι;

κύκλοι παράλληλοι πέντε· ἰσημερινός, τροπικοὶ β', ἀρκτικοὶ β'. (α') ἰσημερινὸς ὁ μέγιστος τῶν παραλλήλων, ἐφ' οὗ γινόμενος ὁ ἥλιος ἰσημερίαν ποιεῖ. (β') θερινὸς τροπικός, ἐφ' οὗ ὁ ἥλιος γινόμενος θερινὰς ὡς πρὸς

---

1 μέγεθος *scripsi:* μεγέθους Par *Maass* | διχῇ *Maass:* ἀρχῆι Par | διαστατόν Par : διαστατοῦ *Maass* | περί Par : ἐπί *Maass fortasse recte* **2** περὶ *supplevi :* ἐπὶ *Maass fortasse recte* **6** λαμβανόμενον Par : –μενος *Maass* **15** καταφανὴς *Maass :* καὶ ἀφανὴς Par **20** οὗ *Treu :* ὃν Par.

ἡμᾶς ποιεῖται τροπάς· καὶ γράφεται διὰ Καρκίνου μοιρῶν η΄. (γ΄) χειμερινὸς δέ, ἐφ᾽ οὗ γινόμενος χειμερινὰς ἐργάζεται τροπὰς περὶ μοῖραν Αἰγοκέρωτος ὀγδόην. (δ΄) ὅτι τῶν ἀρκτικῶν ὁ μέν ἐστι βόρειος καὶ ἀειφανὴς καθ᾽ ἡμᾶς, (ε΄) ὁ δὲ νότιος, τὸ ἀφανὲς διορίζων ἀπὸ τοῦ φαινομένου.

9. ὅτι ὁ ἰσημερινὸς ταύτην ἔλαχε τὴν ἐπωνυμίαν ἐπειδὴ πρὸς πᾶσαν οἴκησιν μένει ἰσημερινός, τῶν δὲ τροπικῶν ὁ μὲν ἡμῖν θερινὸς τοῖς ἀντίποσι χειμερινὸς γίνεται, ὁ δὲ ἡμῖν χειμερινὸς ἐκείνοις θερινός, τοῖς δὲ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ οἰκοῦσιν οἱ δύο τροπικοὶ χειμερινοὶ τυγχάνουσιν, ἐπειδὴ μακρότατα ἀφίσταται αὐτῶν ὁ ἥλιος.

10. περὶ ἀνεγκλίτων καὶ κεκλιμένων τόπων.

ὅτι δύο τόποι εἰσὶν ἀνέγκλιτοι, ὁ ὑπὸ τῷ ἰσημερινῷ καὶ ὁ ὑπὸ τοῖς πόλοις, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐγκεκλιμένοι, οἳ μὲν πρὸς ἄρκτον, οἳ δὲ πρὸς μεσημβρίαν.

11. πόσαι ζῶναι τῆς γῆς;

σφαιροειδοῦς τῆς γῆς οὔσης ζῶναι αὐτῆς εἰσι πέντε, εὔκρατοι μὲν δύο αἱ μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἀπὸ Καρκίνου ἕως τοῦ βορείου πόλου καὶ ἀπὸ τοῦ Αἰγοκέρωτος, τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ, ἕως τοῦ νοτίου πόλου (αὗται αἱ δύο ζῶναι μόναι οἰκοῦνται), δύο δὲ ζῶναι ἕτεραι κατεψυγμέναι ὑπὸ τοῖς δυσὶ πόλοις, αἳ καὶ ἀοίκητοι, μία δὲ ἡ μέση τῶν τροπικῶν τοῦ χειμερινοῦ καὶ θερινοῦ, λέγω δὴ ἡ ἀπὸ Καρκίνου ἕως Ὑδριχόου λεγομένη διακεκαυ-

---

9 ἀντίποσι *edd.* : ἀντείποσι Par **22–23** τοῦ *ante* Αἰγ– *et* τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ *secl. Maass*

μένη, καὶ αὐτὴ ἀοίκητος. ὥστε δύο μὲν ζῶναι οἰκοῦνται, τρεῖς δέ εἰσιν ἀοίκητοι.

12. ὅτι εἰ μὴ ἦν σφαιροειδὴς ἡ γῆ, οὐκ ἂν προανατολαὶ καὶ προκαταδύσεις ἐγίνοντο. Ἀλεξάνδρου γοῦν ἐν Ἀρβήλοις παραταττομένου Δαρείῳ ἡ σελήνη ἐξέλιπε ζῳδίου μέγεθος ἀφεστῶσα τοῦ ὁρίζοντος, ἡ δὲ αὐτὴ ἔκλειψις τοῖς ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα ἐγένετο.

13. ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἕως τοῦ οὐρανοῦ δύο ἄστρων ἐστὶ διάστημα, οἱονεὶ ἕκτον μέρος [ἐστὶ] τοῦ ὁρίζοντος· ὁ γὰρ ὁρίζων ἔχει ἄστρα δώδεκα, καὶ ἡ διάστασις ἄστρα δύο. ἡ γὰρ τοῦ ἑξαγώνου πλευρὰ λέγεται ἴση εἶναι τῇ ἐκ τοῦ κέντρου καὶ ἑκάστη ἴση δυσὶ ζῳδίοις, καὶ οὐδὲν τὸ διαφέρον, εἴτε ἐπὶ τῆς ὄψεως λέγοιτο εἴτε ἐπὶ τοῦ κέντρου τῆς γῆς, ὡς ἀδιαφορούσης τῆς ἐκ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὄψιν.

14. περὶ ἀπλανῶν καὶ πλανητῶν.

ὅσα τῶν ἄστρων ἐκ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τόπων τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται καὶ εἰς τοὺς αὐτοὺς καταδύσεις, ταυτὶ δὴ ἀπλανῆ καλεῖται, ὅσα δὲ ἀμείβει τάς τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ἐξ ἄλλων τόπων εἰς ἄλλους, ταυτὶ δὴ πλανώμενα ἐπίκλην, οὐχ ὅτι πλανᾶται (τεταγμένως γὰρ φέρονται), ἀλλ' οἱ ἀρχαῖοι μὴ συνιέντες αὐτῶν τῆς τάξεως ἐκείνως ἐκάλεσαν, ἡμεῖς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἑπόμενοι οὕτως καλοῦμεν, ὥσπερ καὶ τὰς ἐκλείψεις, καίτοι σαφῶς εἰδότες οὐκ ἐκλείψεις οὔσας, ἀλλ' ἐπιπροσθήσεις. καὶ τῶν μὲν ἀπλανῶν τῶν σὺν τῷ παντὶ περιαγομένων τὰ μὲν ἀκατονόμαστα ἡμῖν καὶ ἀπερίληπτα, ὡς καὶ Παρμενίδης ὁ

---

3 ἦν *edd.* : ἣν Par | οὐκ ἂν *edd.* : οὐκὰν Par **5** ἐξέλιπε *edd.* : –εν Par **9** ἄστρων *Maass* : ἀστέρων Par ἐστὶ *secl. Maass* **19** δὴ *Maass* : δὲ Par **24** επόμενοι Par

φυσικὸς εἴρηκε (Diels, Vors. 28 A 40), τὰ δὲ κατωνομασμένα ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους χίλιά εἰσι κατὰ τὸν Ἄρατον.

15. τίνες πρῶτον ἐξεῦρον ἀστρονομίαν;

οἱ μὲν Σύρους λέγουσιν, οἱ δὲ Χαλδαίους, ἕτεροι δὲ Αἰγυπτίους.

16. τίς πρῶτος ἤνεγκε σφαῖραν εἰς Ἑλλάδα;

ὅτι Εὔδοξον τὸν Ἀσσύριον λέγουσι πρῶτον εἰς Ἑλλάδα κομίσαι σφαῖραν, ἣν δεῖ κρατεῖν τὸν ἐπιδεικνύντα τὰ φαινόμενα.

καὶ ὅτι ἀριστερὰ λέγουσι τὰ δυτικά, δεξιὰ δὲ τὰ ἀνατολικά, καθὼς καὶ Ὅμηρός φησιν (Μ 239-240).

„εἴτ' ἐπὶ δεξί' ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοί γε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα".

17. Ἥλιος.

τὸν δὲ ἥλιον οἱ μὲν ὡρίσαντο [τὸ] πῦρ, οἱ δὲ μύδρον, ὡς Ἀναξαγόρας (Diels, Vors. 59 A 1 al.), καί φασιν αὐτὸν κυκλοτερῆ ὄντα ὀκτωκαιδεκαπλάσιον εἶναι τῆς γῆς.

18. Σελήνη.

τὴν δὲ σελήνην σύγκριμα ἐκ πυρὸς καὶ ἀέρος· διὰ

---

1 εἴρηκε *edd.* : –κεν Par **1–2** κατωνομασμένα *edd.* : κατον– Par **2** ὡς *Maass* : ἕως Par **8** ἤνεγκε *edd.* : –κεν Par **18** τὸ *secl. Maass* **20** ὀκτωκαιδεκαπλάσιον *edd.* : ὀκτοκ– Par

τοῦτο καὶ πάντων κατωτέρα τῶν ἀστέρων. οἱ δὲ κάτοπτρόν τι.

19. περὶ ἀποστάσεως τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

τοσοῦτον τὸ ὑπὲρ γῆς μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἀπέχει τῆς γῆς ὅσον καὶ ἡ γῆ πρὸς τὸ ἕτερον αὐτῆς τέλος, τὸν καλούμενον τάρταρον. εἶτα ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, τοῦ ταρτάρου, τὸ ὑπὸ τὴν γῆν ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ πάλιν ὁμοίως διέστηκεν. ὁ γοῦν Ἡσίοδος φυσικευόμενός φησιν (Theog. 722-725)·

ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
οὐρανόθεν κατιὼν δεκάτῃ κ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο.

εἶτα πρὸς τὸ ἴσον [τὸ] βάθος τῆς γῆς·

ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
ἐς γαῖαν κατιὼν δεκάτῃ κ' ἐς τάρταρον ἵκοι.

λοιπὸν δὲ καὶ ⟨τὸ⟩ ἀπὸ τοῦ ταρτάρου ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίου διατεῖνον μέγεθος ἄλλο τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον τὸ τῆς γῆς βάθος, ὥστε διὰ τριάκοντα ἡμερῶν τὰς δύο ἀρχὰς τοῦ ἄξονος δύνασθαι διανύσαι τὸν ἄκμονα.

ἀπὸ ἀνατολῶν δὲ ἐπὶ δυσμὰς στρέφεται ὁ οὐρανός.

ὁ δὲ ἄξων ἐστὶν ἀκίνητος, διήκει δὲ δι' ὅλου τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν γῆν ἑαυτῷ ἐμπεπαρμένην ἔχει, καὶ ἔστιν αὐτὸς μὲν ἀκίνητος, ἐπ' αὐτῷ δὲ ὁ οὐρανὸς κινεῖται καὶ καταφέρεται τῷ δοκεῖν ἐπὶ ὠκεανόν. τὸ δὲ δοκεῖν εἶπον ἐπεὶ οὐκ ἀληθῶς, ἀλλὰ πρὸς τὴν ὑπόνοιαν οἱ ποιηταὶ ταῦτ' εἶπον· „Ἠέλιος δ' ἀπόρουσε λιπὼν πε-

---

1 κατωτέρα Par: –τέραν *Maass* | *post* ἀστέρων *add.* φασίν *Maass* **12** *et* **15** κ' *Hesiodi Pap. 19 :* δ' Par *Hesiodi codd.* (*cf.* M *infra p. 540*) **13** τὸ *secl. Maass* **15** γαῖαν *Hes. :* γαίην Par **16** τὸ *add. Maass* **17** μέγεθος Par: μῆκος *Maass in apparatu* **21** ἄξων *edd. :* ἄξον Par | διόλου Par

ρικαλλέα λίμνην" (γ 1 al.), τὸν ὠκεανόν. ἔστι γὰρ ὠκεανός, φασί, καθ' Ὅμηρον, ὃς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐμπεριέχει.

20. πόσοι κύκλοι τῆς σφαίρας;

ἡ σφαῖρα ἔχει κύκλους πέντε, ὧν ὁ μὲν ἀρκτικὸς βόρειος, β' θερινὸς τροπικός, γ' ἰσημερινὸς τροπικός, δ' χειμερινὸς τροπικός, ε' ἀνταρκτικός. καὶ ὁ μὲν ἀρκτικὸς τὰς Ἄρκτους περιέχει. ὃς καὶ βόρειος καλεῖται· ἐν γὰρ τῷ βορείῳ μάλιστά εἰσιν αἱ Ἄρκτοι, καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη μᾶλλον βορειοτέρα ἐστίν. ὁ δὲ ἑξῆς κύκλος καλεῖται θερινὸς τροπικὸς ὅτι ὁ κύκλος ἐκεῖνος μέσον τέμνει τὸν Καρκίνον, ὃς πάντων τῶν ζῳδίων ἐστὶ βορειότερος, οὗ περὶ τὴν πρώτην μοῖραν ⟨τῇ⟩ κη' τοῦ Παϋνὶ γενόμενος ὁ ἥλιος θερινὴν ποιεῖται τὴν τροπήν. ὁ δὲ τρίτος ἰσημερινὸς τροπικός· τὴν γὰρ τῆς ἰσημερίας τροπὴν ἔχει· μέσον γὰρ τὸν Κριὸν τέμνει οὗτος ὁ κύκλος. γινόμενος οὖν τῇ κε' τοῦ Φαμενὼθ ὁ ἥλιος περὶ ⟨τὴν⟩ α' μοῖραν τοῦ Κριοῦ ἴσην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ποιεῖ. διὰ τί ποιεῖται οὗτος τὴν ἰσημερίαν; ἐπειδὴ μέσος τῶν πέντε κύκλων οὗτός ἐστιν ὁ κύκλος καὶ τὸ μεσαίτατον ἔχει τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τοῦτο ὡς πρὸς τὰ βόρεια [μέγεθος] καὶ ἐπὶ τὰ νότια ἴσον ἔχων τὸ διάστημα ἴσην ποιεῖ τήν τε νύκτα καὶ ἡμέραν. ὁ δὲ τέταρτος κύκλος χειμερινὸς τροπικός, ἐπειδὴ [γὰρ] τέμνει μέσον τὸν Αἰγόκερων. ὁ δὲ πέμπτος κύκλος ὁ καλούμενος ἀνταρκτικός. ἐναντίος γὰρ τῇ θέσει καὶ κατέναντι τοῦ ἀρκτικοῦ. ὁ δ' αὐτὸς καὶ νότιος· ἔστι γὰρ καὶ περὶ τὰ νότια. ὁ δὲ ἐν τοῖς νοτίοις οὐρανὸς οὐκ ἔστι τοῖς ἀνθρώποις θεατός, ἀλλ' ὁ βόρειος. καὶ γὰρ ἐν τῇ τῆς σφαίρας θέσει ἀφανής ἐστιν ὡς πρὸς τὴν τῆς

---

13 τῇ *add. Maass* **14** παϋνὶ Par: Ἐπιφὶ *Maass* **18** τὴν *add. Maass* **21** μεσαίτατον *edd.*: μεσότατον Par **22** μέγεθος *secl. Maass* **24** γὰρ *secl. Maass*

σφαίρας ὀροφὴν ⟨οὐ⟩ γνωριζόμενος, ὅτι τὰ ὑπὸ γῆν μέρη ἐστὶν ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος. καὶ οὗτοι μέν εἰσιν οἱ παράλληλοι κύκλοι. παράλληλοι δὲ λέγονται κατὰ τοὺς γεωμέτρας. πλησίον μὲν ἀλλήλων οὔ γε μὴν ἑαυτῶν ἐπιψαύουσιν, ἀλλ' ὀλίγον ἀφεστήκασιν.

δεῖ εἰδέναι ὡς ἕκαστον ζῴδιον κατὰ μὲν μῆκος μοίρας ἔχει τριάκοντα, κατὰ δὲ πλάτος μοίρας δώδεκα.

ὅτι τὸ ἡμισφαίριον ἀπὸ τῶν νοτίων ἐπὶ τὰ βόρεια ἔχει μοίρας ρπ', τῶν δὲ ιβ' ζῳδίων ἀνατολαὶ καὶ δύσεις εἰσί, καὶ ἕκαστον τῶν ζῳδίων δύο ὥρας ἐπέχει ἀνατέλλον, ὡς τὰ μὲν ἓξ ζῴδια ἀνατέλλειν τὴν ἡμέραν, τὰ δὲ ἕτερα ἓξ τὴν νύκτα.

21. πόσοι γενικοὶ ἄνεμοι;

ἄνεμοι δὲ γενικοὶ πνέουσι τέσσαρες, ἀπὸ τῆς Ἄρκτου ὁ βορέας, ἀπὸ μεσημβρίας ὁ νότος, ἀπὸ ἀνατολῆς ἀπηλιώτης, ἀπὸ δύσεως ζέφυρος. ἑκάστῳ δὲ τούτων δύο παράκεινται, ὡς εἶναι τοὺς πάντας δώδεκα.

22. διὰ τί ἐπὶ τῶν Ἄρκτων ἐποιήσατο τὴν ἀρχὴν ὁ Ἄρατος.

ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν βορειοτέρων καθ' ὃ ὑψηλὰ ὄντα φανερά ἐστιν, ἢ διὰ τὸ εἶναι τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην περὶ τὰ βόρεια, ἢ πρὸς τιμὴν τοῦ Διός· ὁ γὰρ ἀρκτικὸς κύκλος περιέχει τὰς Ἄρκτους καὶ τὸν Δράκοντα, περὶ ὧν φέρεται ἱστορία μυθική. τὸν Δία ἐν Κρήτῃ τεχθέντα δύο νύμφαι ἐκεῖσε ἔτρεφον. καὶ ἣ μὲν Ἑλίκη ὠνομάζετο, ἣ δὲ Κυνόσουρα. Κρόνου δέ ποτε ἐπελθόντος, ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα παραλογιζόμενος τὰς μὲν νύμφας μετέβαλεν εἰς ἄρκτους, αὐτὸς δὲ

---

1 οὐ *add. Maass* **20 sqq.** *cf. infra pp. 93 et 543* **25** κρίτῃ Par **27** παραλογιζόμενος Par: –λογισάμενος *Maass*

εἰς δράκοντα μετεβλήθη. καὶ τῆς βασιλείας ἀντιλαβόμενος εἰς τὸν οὐρανὸν φαίνεται μετ' αὐτῶν.

23. δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ὁ Ἄρατος ἀπὸ Σόλων ἦν τῆς Κιλικίας. ἦν δὲ κατὰ τὸν χρόνον Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου.

24. πόσοι πόλοι;

δύο, βόρειος καὶ νότιος.

25. ὅτι τὰ πέρατα τοῦ ἄξονος πόλοι καλοῦνται, ὁρίζων δὲ ὁ τέμνων τό τε ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν.

---

3 Ἄρατος *edd.* : Σόλων Par **7** δύο *hic edd.* : *in titulo post* πόλοι Par; *cf. supra caput 7* **9** *sequuntur scholia pauca sub titulo* ἐκ τοῦ κειμένου, *quae infra ceteris scholiis immixta invenies.*

PROLEGOMENA IN VATICANO GR. 191 SERVATA

Περὶ ἐξηγήσεως

Vat. 191 Τὴν δὲ τῶν φαινομένων ἐξήγησιν πρῶτον μὲν ἑστώσης τῆς σφαίρας, μετὰ δὲ ταῦτα κινουμένης ἐποιήσατο Ἄρατος. διὸ συμβέβηκε πάσας τὰς σφαίρας ἐν ἁμαρτίᾳ ὑπὸ τῶν ζωγράφων γράφεσθαι. ἑστῶτα γὰρ καὶ ἀκίνητα γράφοντες αὐτὰ σφάλλονται πολλὰ ἐν τῇ κινήσει ἐν τοῖς συνανατέλλουσι καὶ ἀντιδύνουσιν ἄστροις.

ποιούμενος δὲ τὴν ἀρχὴν ἑστώσης τῆς σφαίρας περὶ ἄξονος καὶ πόλων καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου ἄστρων τὸν λόγον ποιεῖται (λέγω δὲ Ἄρκτων καὶ Δράκοντος καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ζώνης μέχρι ποδῶν τοῦ Κηφέως), εἶτα περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζῳδιακοῦ εἶναι νομιζομένων. λέγει δὲ περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζῳδιακοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ οὕτως (319-320)·

καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω καὶ ἀλήσιος ἠελίοιο
μεσσηγὺς κέχυται, τὰ δὲ νειόθεν ἄρχεται ἄλλα.

κινουμένης δὲ τῆς σφαίρας τῶν ἄστρων καὶ συνανατελ-

---

pp. 32–34 Vaticanus gr. 191 (*204ʳ,42–204ᵛ,31*) | *titulum praebet* Vat **5** σφάλλονται *Maass:* σφάλματα Vat **7** ποιούμενος *Maass:* ποιοῦσι Vat **17** ἄστρων *Maass:* ἀνατολῶν Vat

λόντων καὶ ἀντιδυνόντων πεποίηται ⟨ἀρχὴν⟩ ἀπὸ Καρκίνου ἀνατέλλοντος καὶ μεσουρανοῦντος Κριοῦ καὶ Αἰγόκερω δύνοντος. ἀρξάμενος μέντοι ἀπὸ Καρκίνου ἀνατέλλοντος καὶ προθεὶς τὰ συνανατέλλοντα αὐτῷ ἄστρα καὶ τὰ ἀντιδύνοντα, ἐν τοῖς ἑξῆς οὐκ ἐτήρησε ταύτην τὴν τάξιν, ἀλλὰ διαφόρως ποτὲ μὲν τὰ ἀντιδύνοντα πρῶτα λέγει, ὕστερον δὲ τὰ συνανατέλλοντα, ἐπὶ δέ τινων ἀνάπαλιν, πρῶτα μὲν τὰ συνανατέλλοντα, ὕστερον δὲ τὰ ἀντιδύνοντα.

ἐλύμηναν δὲ πολλοὶ τοῦτο τὸ ποίημα ζωγράφοι καὶ ἀστρονόμοι καὶ γραμματικοὶ καὶ γεωμέτραι, ἕκαστος αὐτῶν πρὸς τὸ βούλημα τὸ ἴδιον γραφὰς καὶ ἐξηγήσεις ἰδίας ποιούμενοι. φέρεται δὴ τὰ Φαινόμενα ὑπὸ μέν τινων ἀπροοιμίαστα: ,,οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἐόντες'' (19), ὑπὸ δέ τινων διάφορα προοίμια, ἀρχὴν ἔχοντα ,,ἀμφί μοι ἠελίοιο περικλειτοῖό τε μήνης / ἔσπετε μοι Μοῦσαι'', τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων ,,Ἀγκλείδη, ξείνων ἱερὸν θάλος, εἰ δ' ἄγε σύν μοι / οὐρανίην ψαύσειας ἔπι τρίβον'', ἔνια δὲ ,,Ἀντίγονε, ξείνων ἱερὸν θάλος''. τὸ μὲν οὖν ἀπροοιμίαστον φέρεσθαι τὸ ποίημα παντελῶς ἐστιν ἀπρεπὲς καὶ ἀνάξιον τῆς τοῦ ποιητοῦ ἀρετῆς καὶ τῆς τηλικαύτης ὑποθέσεως· ἄναρχον γὰρ καὶ ἀκέφαλον ἔσται τὸ ποίημα. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ ,,Ἀγκλείδη'' καὶ τῶν ἑξῆς ἄρχεσθαι, πρὸς τῷ διὰ κακοζηλίαν ἐκφυγεῖν ταῦτα τὰ ἔπη τὸν Ἀράτειον χαρακτῆρα, ἔτι καὶ ἐναντίωμα ἔχει τὸ οἴεσθαι ἑβδομηκονταετηρίδα εἶναι ἐν ᾗ ἀποκαθίσταται ὁ ἥλιος ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον· ἔχει γὰρ τὸ κατεψευσμένον προοίμιον οὕτως

---

1 ἀρχὴν *hic add. Maass: post* σφαίρας *p. 32, l. 17 Petau* **4** προθεὶς *Maass* : προσέτι Vat **4–5** τὰ συν– αὐτῷ ἄστρα καὶ Vat : *haec mihi delenda esse videntur* **15** *post* διάφορα *add.* ἔχοντα *Maass* **17** ἔσπετε *edd.* : ἔπετε Vat **18** *de hoc prooemio vide sch. 733* | σύν *Meineke Maass* (cum mihi *Anon. II 6 apud Maass, Comm. Ar. Rell. p. 152*) : σύ Vat **19** ἔπι *Maass* : ἐπὶ Vat

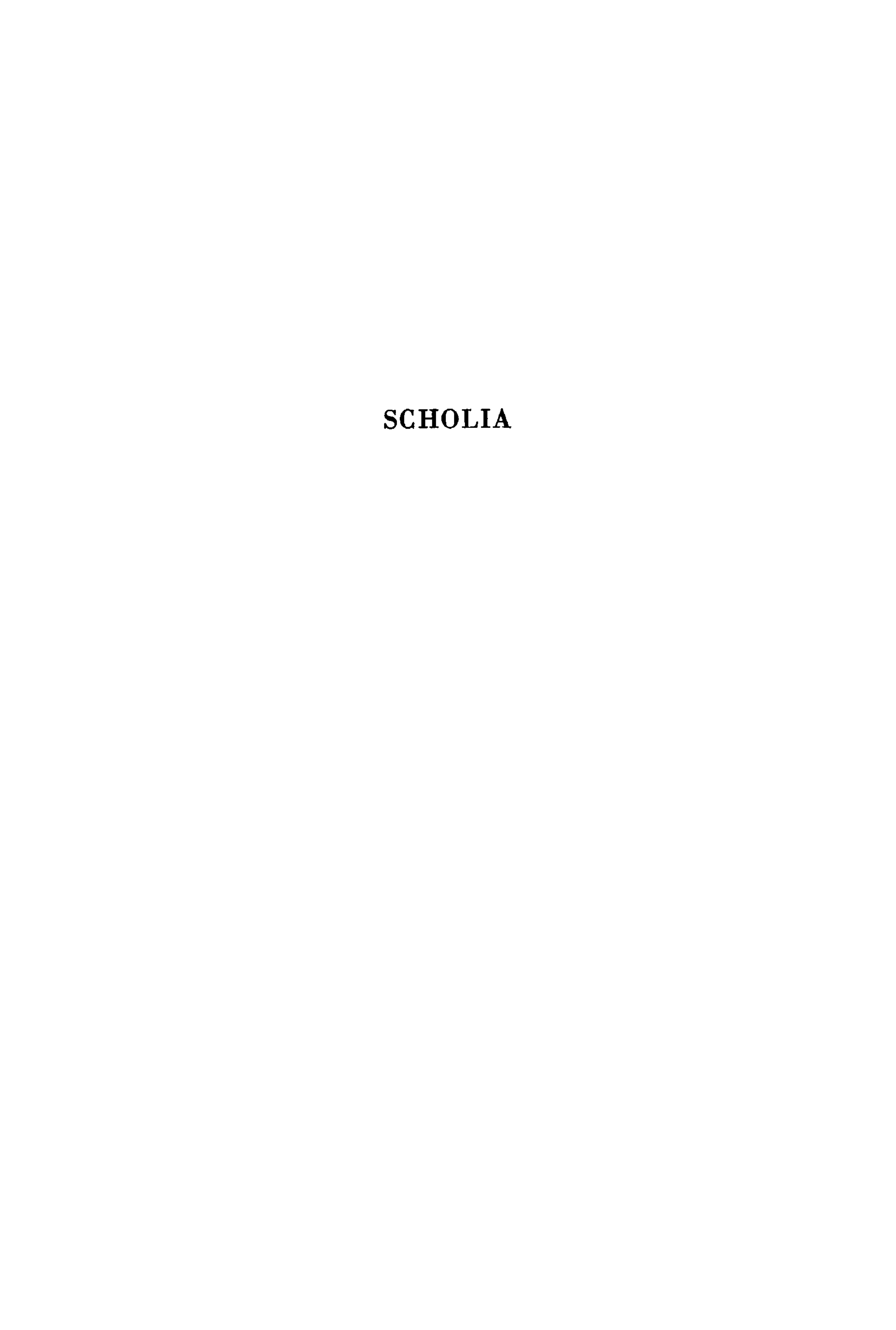
„ἔπταχα σὺν δεκάδεσσι περιπλομένων ἐνιαυτῶν“, τοῦ Ἀράτου ἐννεακαιδεκαετηρίδα εἰδότος ἀποκαταστατικὴν τοῦ ἡλίου διὰ τούτων (752-755)·

τὰ γὰρ συναγείρεται ἤδη
ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο,
ὅσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον Ὠρίωνα
Νὺξ ἐπιδινεῖται Κύνα τε θρασὺν Ὠρίωνος.

ὥστε, εἰ προσδεχθείημεν τὸ προοίμιον, ἐν αὐτῷ μὲν ἑβδομηκονταετηρίδα ἔσται λέγων ὁ ποιητής, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδα, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐναντιούμενος, ὅπερ ἄτοπον. ἄμεινον οὖν τὸ διὰ τῶν πλείστων ἀντιγράφων φερόμενον προσίεσθαι, οὗ ἡ ἀρχὴ „ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα, τὸν οὐδέποτ' ἄνδρες ἐῶμεν“. ἁρμόττον γὰρ ἂν εἴη ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι τὸν περὶ τῶν οὐρανίων ἐξηγούμενον. πρέπει δὲ καὶ ποιηταῖς μάλιστα αὕτη ἡ ἀρχή, ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς συμποσίοις τρεῖς κρατῆρας ἐκίρνων, καὶ τὸν μὲν πρῶτον Διὸς Ὀλυμπίου, τὸν δὲ δεύτερον Διοσκούρων καὶ ἡρώων, τὸν δὲ τρίτον Διὸς Σωτῆρος. διὸ καὶ ὁ Θεόκριτος (17,1) „ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα, φησί, καὶ ἐς Δία λήγετε Μοῦσαι“, ὁ δὲ Ὀρφεὺς πάντα καιρὸν ἀνατίθησι Διί λέγων (fr. 21 Kern) „Ζεὺς ἀρχή, Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα τέτυκται“. ὅθεν ἀκολούθως καὶ τῷ ἔθει τῷ παλαιῷ καὶ τῇ ὑποκειμένῃ ὑποθέσει ἀπὸ Διὸς πεποίηται τὴν ἀρχήν.

---

1 δεκάδεσσι *Maass* : –δεσι Vat **4** συναγείρεται Vat: συναείδεται *Arati codd.* **5** κύκλα *Arati codd.* : κύκλου Vat **6** ὅσσα *edd.* : ὅσα Vat **10** καὶ *ante* αὐτὸς *del. Wilamovitz apud Maassium* **13** ἀρχώμεσθα *Arati codd.* : –μεθα Vat **19** ἀρχώμεσθα *Theocriti codd.* : –μεθα Vat **20** Μοῦσαι Vat: Μοῖσαι *Theocriti codd.* **22** μέσσα *edd.* : μεσα (*sic*) Vat **24** *sequuntur* (*204*[v], *31–205*[r]) *scholia ad Phaenomenorum vv. 1–18 quae infra suo loco invenies.*

SCHOLIA

SCHOLIA

MQDΔKVA

1. — ἐκ Διός: πάνυ πρεπόντως ὁ Ἄρατος τὴν τῶν ἄστρων διεξιέναι μέλλων θέσιν τούτων τὸν πατέρα καὶ δημιουργὸν Δία ἐν πρώτοις προσφωνεῖ. Δία δὲ νῦν τὸν δημιουργὸν ἀκουστέον. τὸ δὲ ἐκ Διὸς ἀντὶ τοῦ ἀπὸ Διός. Πίνδαρος (Nem. 2,3). „Διὸς ἐκ προοιμίου“. τὸ δὲ ἀρχώμεσθα μετὰ τοῦ σ. ἔστι γὰρ καὶ ἀρχαισμός. Ὅμηρος (Θ 503, I 66)· „δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα“.

Q

καὶ Ἀρχίλοχος (fr. 304 Lasserre)· „οὔτοι τοῦτο δυνησόμεσθα“.

Ante primum scholium haec leguntur in Δ: ἐν ἀρχῇ πάσης βίβλου, πέντε εἰσὶ τὰ ζητούμενα κεφάλαια. τίς ὁ ποιητής. τίς ἡ ποίησις. ἐκ τίνος ἡ αἰτία. τίς ὁ κινητής (*vel* – τός *?*) καὶ τίνες ὠφέλειαι. *Titulus nullus in* MQDKVS: Ἄρατος A.

1–8 MQDΔKVA *lemma* MDΔVA: ἐκ Διὸς ἀρχώμεθα K *om.* Q **2** διεξ– μέλ– MQ: μέλ– διεξ– DΔKV μέλλων *om.* A | ὑπόθεσιν Q | τούτων τὸν π– MQ: τὸν π– τούτων DΔKA τὸν π– καὶ τούτων V **4** τὸν δημ– ἀκ– MQDΔVA: ἀκ– τὸν δημ– K **5** ἀπὸ M *ut vid.* Q: ἀπὸ τοῦ DΔKVA | καὶ Πίνδαρος K **6** τὸ δὲ MQDΔKA: τό γε V *ut vid.* | ἀρχώμεθα Q *ut vid.* | μετὰ τοῦ σ *om.* Q *spatio vacuo relicto* | καὶ MQDΔK: *om.* VA **7** Ὅμηρος M: καὶ Ὅμ– DΔKVA | δόρπα *Homeri codd.* Q: δόρπον MDΔK (τ' *om.*) VA **7–8** ἐφοπλισόμεσθα M *ut vid.* QDΔV: -όμεθα A -ώμεσθα K.

9–10 Q *de hoc Archilochi fragmento, quod cum e codice Q cognovissem ad Franciscum Lasserre misi, vide nunc eius editionem p. 82.*

M τὸ δὲ ἐκ Διός ἀντὶ τοῦ ἀπὸ Διός· ἡ γὰρ ἐκ πρόθεσις . . . ἀπό.

MQDΔKVA ἄλλως. ἐκ Διός: ἡ τῶν Φαινομένων ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ Διός τε καὶ θεῶν [ἀπαρχομένη]. ἔθος γὰρ δὴ τοῦτο τοῖς ἀρχαίοις φιλοθέοις οὖσιν ἐπιεικῶς ἅπασιν, ἀπὸ θεῶν ἄρχεσθαι, ὡς καὶ πάντων ἀνθρώποις καλῶν αἰτίων. Ὅμηρος μέν (A 1) „μῆνιν ἄειδε θεά" καὶ (α 1) „ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα" καὶ Πλάτων ἐν Νόμοις (624a)· „θεὸς εἴ τις ἡμῖν, ὦ ξεῖνε, τὴν ἀρχὴν εἴληχε τῆς τῶν νόμων διαθέσεως".

MQDΔKVA ἄλλως. ἐκ Διός: ἀπὸ Διὸς ἄρχεται ἐπειδὴ ἐπιχειρεῖ μετεωρολογεῖν. βασιλεὺς δὲ τῶν ὅλων ὁ Ζεὺς καὶ πατήρ.

Q ὅν φασί τινες εἶναι τὴν λεπτομερεστάτην οὐσίαν τοῦ αἰθέρος καὶ νοερωτάτην, καθ' ἣν αἰτίαν . . . .

1–2 M *hic ut saepe in prima pagina, scriptura codicis* M *umore deleta est; sententiam vero ita restituere conatus est Maass*: ἡ γὰρ ἐκ πρόθεσις ἀντὶ τῆς ἀπὸ παρείληπται, *satis apte, sed post* ἀπὸ *desinit textus, et spatium vacuum brevius est quam ut* τῆς *continere possit; ll. 1–2 om. codicis* M *apographa* Vat. *1307 et* C.

3–10 MQDΔKVA *lemma* M: ἄλλως DΔK καὶ ἄλλως VA *om.* Q **1** ἡ . . . ἀρχὴ *scripsi*: τῆι φαινομένηι ἀρχῆι MQDΔ τὴν τῶν φαινομένων ἀρχὴν K (*qui hic scholii finem facit*) VA τῆς Φαινομένων ἀρχῆς *Maass* **5** τοῦ QDΔVA: *om.* M | ἀπαρχομένη MQDΔ: ποιεῖται VA ἀπαρχομένης *Maass seclusi* | δὴ QDΔVA: *om.* M **6** καλῶν MQ: τῶν κ– DΔVA **7** Ὅμηρος MQ: καὶ Ὅμ– DΔVA **8** ἔννεπε MDΔV: ἔνεπε QA | Μοῦσα DΔVA: Μοῦσα πολύτροπον Q *om.* M | καὶ Πλάτων MQ: Πλ– δὲ DΔVA | θεὸς MQDΔ: *om.* VA **8–10** θεὸς ἤ τίς ὑμῖν, ὦ ξένε, τὴν ἀρχὴν εἴληφε τῆς τῶν νόμων διαθέσεως; *Plat. codd.*

11–13 MQDΔKVA *lemma* M: ἄλλως DΔVA *om.* QK **11** ἀπὸ QDΔKVA: ἀπὸ τοῦ M | ἐπειδὴ MQ: ἐπεὶ DΔKVA **12** ἐπιχειρεῖ *scripsi*: χέρει *vel* χείρει M χαίρει Q μέλλει DΔKVA ὅλων MDΔKVA: ἄλλων Q **12–13** ὁ Ζεὺς καὶ πατὴρ MQDΔK: καὶ π– ὁ Ζ– VA.

14–p. 39,5 Q **15** *quindecim fere litterarum spatium vacuum reliquit* Q

τοῦ κόσμου ἀποφαίνονται. οἰκείως δὲ ἀπὸ Διὸς οὗτος ἄρχεται, τῶν ἄλλων ἁπάντων τὰς μυθικὰς ὑποθέσεις μεταχειριζομένων καὶ τὰς Μούσας ἐπικαλουμένων, ὡς ἅτε τὰ κατ' οὐρανὸν πραγματευόμενος καὶ τὰ κατ' αὐτὸν διηγούμενος. ὁ δὲ Ζεὺς ἡγούμενος τοῦ παντός.

οὐ προσήκει δὲ τὰ νῦν τὴν οὐσίαν ζητεῖσθαι τοῦ Διός. MDΔKVA

π ε ρ ὶ τ ο ῦ Δ ι ὸ ς σ χ ό λ ι ο ν. ἐ κ Δ ι ό ς: ἐκ Διὸς ἄρχεται ἐπειδὴ ἐπιχειρεῖ μετεωρολογεῖν. βασιλεὺς δὲ τῶν ὅλων ὁ Ζεὺς καὶ πατήρ. οὐ προσήκει δὲ τὰ νῦν τὴν οὐσίαν ζητεῖσθαι τοῦ Διός, πότερον σῶμα ἢ πρᾶγμα, καὶ πότερόν ἐστι ψυχὴ ἢ νοῦς, ὅτι κρείττων τις δύναμις καὶ ὑπερουράνιος καὶ ἀκίνητος καθ' ἑαυτήν. ὁ γάρ τοι Ἄρατος κατὰ τὴν κοινὴν ἁπάντων δόξαν εἴρηκε τοῦ Διὸς τὸ ὄνομα ὡς ἂν βασιλέως τῶν ὅλων. δυεῖν θάτερον· ἢ ὅτι δι' ὅλου τοῦ κόσμου ἡ πρόνοια χωρεῖ τοῦ θείου, καὶ αὐτὸς διὰ πάντος ἔρχεται τοῦ κόσμου συνέχων αὐτόν, ἢ κατὰ μέντοι τὰς ἐπωνυμίας αἰνίττεται αὐτοῦ, M^{mg} Matr. 2629 VA Est

---

3–5 ὡς ἅτε ... διηγούμενος *corruptum; fortasse delenda sunt* ὡς *et* καὶ τὰ κατ' αὐτὸν διηγούμενος, *vel* πραγματευόμενος καὶ τὰ κατ' αὐτόν; *cf. infra* Vat. *191.*

6 MDΔKVA οὐσίαν **DΔKVA** : αἰτίαν **M.**

7–p. 40,4 M (*mg. inf. post sch. 14*) *et inter prolegomena* **Matr. 4629 (Ma^2) VA Est** (*vide infra pp. 535 sqq.*) *de hoc scholio vide praef. p. XVI ; cf.* Q *infra p. 49, l. 25–p. 50, l. 5* **7** *titulus* **A M** *ut vid. in mg. interiore, ubi nunc legitur tantum*]ῦ *et*]χό[: *om.* **Ma^2 V Est** (*qui addidit in mg.* ἀπορία *et* λύσις) | *lemma* ἐκ Διός **M** : *om.* **Ma^2 VA Est** **7–10** ἐκ Διὸς ... τοῦ Διὸς **M** (*cf. supra l. 6*) : *om.* **Ma^2 VA Est** **8** ἐπιχειρεῖ *scripsi* : χαίρει **M** **11** πότερον (πότερα **M**) ... ἢ νοῦς **M Ma^2 VA** : ζητεῖται δὲ πότερον ὁ Ζεὺς σῶμα ἢ πρᾶμα (*sic*) ἐστὶ καὶ πότερον ψυχὴ ἢ νοῦς **Est** | ὅτι **M Ma^2 VA** : ἢ **Est** **12** ἑαυτὴν **M VA** : ἑαυτὸν **Ma^2 Est** | τοι **M Ma^2 V Est** : τι **A** **13** ἁπάντων *om.* **Est** **14** τὸ ὄνομα **M** *ut vid.* **Ma^2 Est** : τοὔνομα **VA** | βασιλέως **Ma^2 VA** : βασιλεὺς **M** βάσιν (*post* ὄντων) **Est** | ὅλων **M Ma^2 A^{sl}** : ὄντων **VA Est** | δυεῖν **M** : δυοῖν **Ma^2 VA** δυοῖν δὲ **Est** **16** συνέχων **M VA Est** : συνέχουσα **Ma^2** **17** ἢ **M Ma^2 Est** : *om.* **VA** | κατὰ μέντοι **M** : κατὰ μὲν **Ma^2 VA** καὶ **Est** καὶ μέντοι **Q** (*infra p. 50, l. 2*) | ἐπωνυμίας **M VA Est** : ἐπωνύμους **Ma^2** | αἰνίττεται *om.* **V** | αὐτοῦ **Ma^2 VA Est Q** *infra* : αὐτὸν **M** |

ἅς ἐφ' ἑκάστῃ πράξει ⟨ἐτίθεντο⟩, εἰς θεὸν ἀναφέροντες οἱ ἀρχαῖοι τὰ καλῶς γινόμενα, ὥς εἰσι, φασί, γενέτωρ, φράτριος, ὁμόγνιος, ἑταιρεῖος, φίλιος, ἱκέσιος, ξένιος, ἀγοραῖος, βουλαῖος, βρονταῖος, καὶ τὰ ὅμοια.

Q ἐκ Διός: ἀντὶ τοῦ ἀπὸ Διός. συνηθὲς γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐναλλάσσειν τὰς προθέσεις.

MQDΔVA τὸν οὐδέποτ', ἄνδρες: μετέβη ἐπὶ τὸν κατ' ἐπωνυμίαν Δία τὸν φυσικόν, ὅς ἐστιν ἀήρ. καὶ γὰρ τὸν ἀέρα Δία λέγουσιν. οὗτός ἐστι κατὰ τοὺς Στωϊκοὺς διὰ πάντων διήκων. ἔνιοι γοῦν φασι τὸν Πρωτέα τοῦτον εἶναι [τὸν ἀέρα]. αἰνίττεται γὰρ Ὅμηρος λέγων (δ 458)· ,,γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον καὶ πῦρ''. ὃ γὰρ πάντα ἐστὶ καὶ ἐξ αὐτοῦ πάντα, ὡς ὁ λόγος. τὸν

---

1 ἐτίθεντο *add. Maass* | ἀναφέροντες MVEst: -ρονται Ma² A | *fortasse* αἷς ἐφ' ἑκάστῃ πράξει εἰς θεὸν ἀναφέρεται (*vel* -ονται) [οἱ ἀρχαῖοι] τὰ καλῶς γινόμενα **2** ὡς MMa²AEst: *om.* V *fortasse* ὧν **3** φράτριος MEst: φάτριος Ma²VA.

5–6 Q

7–p. 41,5 MQDΔVA *lemma* M *ut vid.* (*sic* Vat. *1307*) DΔ: τὸν οὐδέποτε VA *om.* Q **8** ἀήρ MQVA: ὁ ἀήρ DΔ **9** οὗτός ἐστι MVA: οὗτος δὲ DΔ *om.* Q | κατὰ τοὺς Στ– διὰ π– διήκων QVA: κατὰ τοὺς Στ– διὰ π– διήκει D *ut vid.* Δ διὰ π– διήκων κατὰ τοὺς Στ– M **10** ὁ *ante* διὰ *add.* Est *unde* Ald *edd. fortasse recte; cf. infra Schol. Germ. p. 48, col. 1, ll. 13–16 et Ar. Lat. ibid. col. 2* | γοῦν MQΔVA: δὲ D | *post* φασὶν *add.* ὅτι Q **11** εἶναι τὸν ἀέρα *om.* Q | τὸν ἀέρα *seclusi* | αἰνίττεται MDΔVA: -τεσθαι Q | Ὅμηρος MQDΔ: καὶ Ὅμ– VA | λέγων MDΔVA: λέγει Q **12** γίνετο *Hom.*: γένετο QΔVA *de* MD *non liquet* | δένδρεον *Hom.* DΔVA: δένδρον MQ | καὶ πῦρ MDΔVA: *non praebent Hom.* Q | *de hac allegoria cf. Heracliti* Ὁμηρικὰ προβλήματα *66, schol. Od. δ 458 et Eustath. ad loc. 1503sq.* **13** ὃ γὰρ πάντα ἐστι M: οὗτος γάρ ἐστι πηγὴ πάντων DΔV (οὗτος *om.*) A *om.* Q ὁ γὰρ <Ζεὺς> πάντα ἐστὶ *Maass* | ἐξ αὐτοῦ πάντα MQDΔ: *om.* VA | ὡς ὁ λόγος MQ: ὁ δὲ λόγος DΔVA **13–p. 41,1** τὸν Δία δ' *Maass*: ὃν Δία δ' M *ut vid.* (*sic* Vat. *1307*) ὃν δὴ Δία (δ' *om.*) Q ὃν Δία (δ' *om.*) DΔ ὅντινα τὸν Δία (δ' *om.*) VA

Δία δ' οὐδέποτ' ἄρρητον καὶ ἀπροσαγόρευτον ἐῶμεν οἱ ἄνθρωποι εἰκότως. οἱ γὰρ Στωϊκοὶ ὑποτίθενται, μᾶλλον δὲ πάντες οἱ ὅρον φωνῆς γράψαντες, πεπληγμένον ἀέρα αὐτὴν εἶναι. οὐδέποτε γὰρ ἄρρητον αὐτὸν ἐῶμεν, ἀεὶ δι' αὐτοῦ τὰς ῥήσεις ποιούμεθα.

ἐπικαλοῦσι δὲ αὐτῷ τὴν ἐκ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς Vat. 191
ἀπό παρειληφότι· ἔδει γάρ, φασίν, εἰπεῖν ἀπὸ Διός. ἀγνοοῦσι δὲ ὅτι καὶ Πίνδαρος κατεχρήσατο τῷ ἔθει τούτῳ λέγων (Nem. 2, 1-3) „ὅθεν περ καὶ Ὁμηρίδαι ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πόλλ' ἀοιδοὶ ἄρχονται, Διὸς ἐκ προοιμίου" καὶ Ἀλκμάν (fr. 9 Diehl)· „ἐγὼ δ' ἀείσομαι ἐκ Διὸς ἀρχομένα". ἄλλως δὲ καὶ τὸ ἀπό δύσφημόν ἐστιν, ὡς εἴ τις λέγοι ἄποθεν.

Δία δὲ οἳ μὲν τὸν οὐρανόν, οἳ δὲ τὸν αἰθέρα, οἳ δὲ Vat. 191
τὸν ἥλιον, οἳ δὲ τὸν μυθικὸν ἐξεδέξαντο. οἱ μὲν οὖν τὸν οὐρανὸν λέγοντες παρατίθενται τὸν ποιητὴν λέγοντα (T 357)· „ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτόων-

---

1–2 ἀπροσαγόρευτον ... εἰκότως *om.* Q *quadraginta fere litterarum spatio vacuo relicto* **1** ἀπροσαγόρευτον M *ut vid.* (*sic* Vat. *1307*) V: ἀπροσηγ- DΔA **3** δὲ πάντες *om.* Q (*spatio relicto*) | οἱ ὅρον MDΔVA: οἷον ὅρον Q | γράψαντες *om.* Q **3–4** πεπληγμένον ἀέρα αὐτὴν εἶναι *Maass quondam* (*Aratea p. 27*), *cf. Schol. Germ. et Ar. Lat. infra p. 47* (*col. 1, ll. 8–11 et col. 2, ll. 10–11*): πεπληρωμένον αὐτὸν εἶναι MQDΔ πεπλησμένον ἀέρα ταύτην καλοῦντες VA πεπληγμένον ἀέρα ταύτην καλοῦσιν Est (*unde Ald*) *felici coniectura* **4–5** ἄρρητον αὐτὸν ἐῶμεν MDΔ: αὐτὸν ἄρ- ἐῶμεν VA ἐῶμεν αὐτὸν (ἄρρητον *om.*) Q **5** ἀεὶ DΔVA: ἀεὶ γὰρ M ἀεὶ δὲ Q | ποιούμεθα MQDΔ: ποιούμενοι VA.

6–13 Vaticanus gr. 191 (*204ᵛ, 31–34*) **6** ἐπικαλοῦσι Vat: ἐγκαλοῦσι *Wilamowitz apud Maassium* **10** πόλλ' *Pindarus*: πολλὰ Vat **10–11** Διὸς ἐκ προοιμίου *Pindarus*: ἐκ Διὸς ἐκ πρ- Vat **11** δ'ἀείσομαι *Valckenaer Migne* (*PG XIX, 1161*): δὲ ἀεί σοι με Vat **12** ἀρχομένα *Bergk*: ἀρχόμενα Vat | δὲ Vat : τε *Maass* **13** λέγοι *Scaliger* : λέγει Vat.

14–p. 43, 18 Vaticanus gr. 191 (*204ᵛ, 34–205ʳ, 10*) *cf. infra pp. 44–49* (S, *Schol. Germ., Ar. Lat.*)

ται", τουτέστιν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ Ἄρατον αὐτὸν ἐν τοῖς ἑξῆς (224) λέγοντα περὶ τοῦ Ἵππου ἐν Διὸς εἰλεῖται, ὅ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ. οἱ δὲ Δία τὸν αἰθέρα παραλαβόντες παρατίθενται Εὐριπίδην λέγοντα (fr. 941 N)· ,,ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα / καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις; / τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν". καὶ ἴσως Ζῆνα ⟨ἄν⟩ τις αὐτὸν καλοίη διὰ τὸ πυρώδη εἶναι τὸν αἰθέρα, ἀπὸ μὲν τοῦ αἴθεσθαι αἰθέρα, ἀπὸ δὲ τοῦ ζεῖν καὶ παρὰ τὴν ζέσιν Ζῆνα. οἱ δὲ Δία τὸν ἥλιον νοήσαντες λέγουσιν ὅτι καὶ Σοφοκλῆς Δία τὸν ἥλιον καλεῖ λέγων (fr. 752 Pearson)· ,,ἥλιος οἰκτείρειέ με, / ⟨ὃν⟩ οἱ σοφοὶ λέγουσι γεννητὴν θεῶν / πατέρα ⟨τε⟩ πάντων", καὶ ἔννοιαν τῆς δόξης ταύτης φασὶν ἔχειν τὸν ποιητὴν ὅταν λέγῃ (N 837)· ,,ἠχὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγάς", καὶ τὸ ,,ἠέλιός θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις" (Γ 277), παρό ἐστι ,,πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας, (Hesiod. Opp. 267). οἱ δὲ Δία τὸν ἀέρα ἀκούσαντες φέρουσι μάρτυν Φιλήμονα τὸν κωμικόν· φησὶ γάρ (fr. 91 Kock)· ,,ὃν οὐδὲ εἷς λέληθεν ⟨οὐδὲ ἓν ποιῶν⟩ / οὔτε κακὸν οὔτε γ' ἐσθλόν, οὗτός εἰμ' ἐγὼ / Ἀήρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία". διὸ καὶ τὸν Ἄρατον ἐπάγειν (2-4)·

2–3 εἱλεῖται Vat **5** τὸν ὑψοῦ *edd. ex aliis testimoniis*: τὸν δ'ὑψοῦ Vat **6** πέριξ ἔχοντ' *test.*: περιεξέχοντα Vat **7** ἂν *add. Maass* **9** ζεῖν *Petau*: ζῆν Vat *quod servat Maass* | καὶ Vat: ἢ *Maass* | ζέσιν *Petau*: ζήτησιν Vat **11** ἥλιος οἰκτείρειέ με *Petau* (*iam* ἥλιος οἰκτείρει' ἐμέ *Scaliger*): ἡελίοιο κτείρειε ἐμέ Vat ἧλι', οἰκτίροις ἐμέ *Sophoclis fragmentorum edd.* **12** ὃν *suppl. Petau* **13** τε *add. Wagner*: καὶ *ante* πατέρα *Petau* **17** ἰδὼν *Hesiodus*: εἰδὼς ὁ τοῦ Vat | νοήσας *Hesiodus*: νοῶν Vat **20–22** *bis praebet hoc Philemonis fragmentum, sed longius, Stob. Ecl.* (*Wachsmuth-Hense t. I, pp. 39 et 120*) *vide etiam Schol. Germ. infra p. 46, ll. 18sqq.* **20** οὐδὲ ἓν ποιῶν *suppl. Maass e ceteris testimoniis* | *inter* ποιῶν *et* οὗτός εἰμ' *Stobaeus* οὐδ' αὖ ποιήσων οὐδὲ πεποιηκὼς πάλαι, οὔτε θεὸς οὔτ' ἄνθρωπος **21** οὔτε γ'ἐσθλόν *Scaliger e Schol. Germ.*: οὔτε ἐσθλόν Vat οὔτ' ἄρ' ἐσθλόν *Meineke* | εἰμ' *edd.*: εἰμὶ Vat *Stob*

„μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί, / πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί . . . πάντῃ γὰρ Διὸς κεχρήμεθα". σπῶντες γὰρ τὸν ἀέρα ἀναπνέομεν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ βίῳ φαμὲν τὸν Δία ὕειν καὶ διοσημείας καλοῦμεν καὶ νεφεληγερέτην παρὰ τοῖς ποιηταῖς εὑρίσκομεν. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἐν τῷ ἀέρι. οἱ δὲ Δία τὸν μυθικὸν τὸν Κρόνου παῖδα νοοῦσιν. ἡμῖν δὲ δοκεῖ τριχῶς ὑπὸ τοῦ Ἀράτου τὸν Δία προφέρεσθαι, μυθικῶς μέν, ὡς ὅταν λέγῃ (30-31)· „εἰ ἐτεὸν δή, / Κρήτηθεν κεῖναί γε Διὸς μεγάλου ἰότητι". . . . ἔστι γὰρ καὶ φυσικῶς καὶ μυθικῶς ἐξηγήσασθαι τὸ προοίμιον. τὸ δὲ „ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται" (T 357) ἐξ οὐρανοῦ νοῆσαι ὅλον ἐστὶ πλάσμα. Ὅμηρος γὰρ οἶδε τὸν Δία ὄμβρων παραίτιον. καὶ πάλιν τὸ ἐν Διὸς εἰλεῖται ὡσαύτως παραλαβεῖν ἀνόητον· οὐ γὰρ εἶπεν ἐν Διί, ἀλλ' ἐν τῷ τοῦ Διὸς κλίματι ἢ οἰκητηρίῳ οὐρανῷ, κατὰ παράλειψιν, ὡς ἐν παιδοτρίβου ἢ κιθαριστοῦ.

οἰκειότατα δὲ ἀπὸ Διὸς ἦρξατο ὡς ποιητοῦ καὶ τῶν Vat. 191
ὅλων δεσπότου, ὥστε τὰ λοιπὰ προοίμια παραιτητέον. καὶ γὰρ Ἡσίοδος, οὗ μάλιστα ζηλωτὴν τὸν Ἄρατόν φαμεν γεγονέναι, ἀπὸ Διὸς ἦρξατο.

ᾐτιάσαντο δέ τινες ὅτι ἔγκειται τὸ σ τῷ ἀρχώ- Vat. 191
μεσθα. ὅμοιον δέ ἐστι τῷ παρὰ τῷ ποιητῇ χαζώμεσθα (E 34) καὶ „σοὶ πάντες μαχόμεσθα" (E 875). ἀρχώμεσθα δὲ εἶπεν ὡς κοινὰ πᾶσι γράφων, οὐχ ὡς Ἀπολλώνιος ἐξ ἰδίου μόνου προσώπου (1,1)· „ἀρχόμενος σέο, Φοῖβε".

---

9 κεῖναί γε *Aratus*: καὶ νή γε Vat | μεγάλου *Aratus*: μεγάλοιο Vat **10** *lacunam statuo* **14** εἰλεῖται Vat **16** *ante* οὐρανῷ *add.* τῷ *Maass fortasse recte.*

19–22 Vaticanus gr. 191 (*205r, 10–12*)

23–28 Vaticanus gr. 191 (*205r,12–14*) **23** τῷ *edd.*: τὸ Vat **23–24** ἀρχώμεσθα *edd.*: –μεθα Vat **24–25** χαζώμεσθα *edd.*: μεθα Vat **25** μαχόμεσθα *edd.*: –μεθα Vat **26** ἀρχώμεσθα *edd.*: –μεθα Vat

Vat. 191 τ ὸ ν ο ὐ δ έ π ο τ ε: ἄρθρον προτακτικὸν ἀντὶ ὑποτακτικοῦ ὅ ν διὰ τὸν συγκρουσμόν. ἄ ν δ ρ ε ς δέ, εἰδικὸν ἀντὶ γενικοῦ τοῦ ἄ ν θ ρ ω π ο ι. καὶ ὅμοιον τῷ „ἄλλοι μέν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταί" (B 1).

Par. ἄ ν δ ρ ε ς ἀντὶ τοῦ ἄνθρωποι. εἴδει ἐχρήσατο ⟨ἀντὶ⟩ τοῦ γένους. τρία δὲ σημαίνει, τὸν γαμέτην, τὸν ἄρρενα, τὸ ἀνδρεῖον.

S Sch.Germ. Ar. lat.		
ζητεῖται διὰ τί ἐκ τοῦ Διὸς ἤρξατο, καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν Μουσῶν ὡς Ὅμηρος. οἰκειότερον ἡγήσατο ἀρχὴν τῶν Φαινομένων ποιήσασθαι	quaeritur quare a Iove coepit et non a Musis ut Homerus. conveniens magis hoc aestimavit principium Phaenomenis u-	quaerendum est cur a Iove incoavit et non a Camenis sicut Homerus. Proprium exposuit principium de quibus videntur

1–5 Vaticanus gr. 191 (*205^r,14–16*) *iniuria post* ὑποτακτικοῦ *dist.* Vat **2** ἄνδρες *Maass*: ἀνδρὸς Vat **3** εἰδικὸν *scripsi*: ἰδικὸν Vat | ἄνθρωποι *scripsi*: ἀνθρώπουVat **4** ἀνέρες *Hom.*: ἄνδρες Vat.

6–8 Parisinus suppl. gr. 607a.

9–p. 49, 21 S (*30^r,24–38; novit Maass e* Parisino *2728, codicis* S *apographo*) **Scholia in Germanici Caesaris Aratea** *ed. Breysig, pp. 55–58* (*cf. Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 177–179*) **Aratus Latinus** (*ed. Maass ibid. pp. 176–179*). *In Germanici scholiis lectiones duorum codicum affero, Basileensis AN IV 18* (**A**) *et Parisini Lat. 7886* (**P**); *Strozzianam quae dicitur recensionem* (**Str.**) *edidit Breysig ibid. pp. 109–111; in Arato Latino varietates codicum eorum quibus Maass usus est, Bruxellensis 10615–10729* (**B**) *et Parisini Lat. 7886* (**P**), *ad res mere orthographicas pertinent; eos praecipue locos notavi ubi textus meus a Maassiano discrepat. Cf. supra* Vat. *191 pp. 41–44.*

13–14 οἰκειότερον S: an οἰκειοτέραν?

9 quaeritur A: queritur P **10** *ante* Iove *add.* uio A^{ac} **16** phaen– A: phoen– P

10 cur a Iove P: qua racione B *id est quare a Iove* **15–16** de quibus videntur = τῶν φαινομένων

ἀπὸ τοῦ Διὸς ἐπειδὴ καὶ τῶν Μουσῶν ἀρχηγέτης αὐτός ἐστιν. οὐ φαίνεται δὲ Ἄρατος μόνος οὕτως ἦρχθαι, ἀλλὰ καὶ Κράτης ὁ κωμικὸς εἰπὼν (fr. 52 Kock) „ἐξ Ἑστίας ἀρχόμενος εὔχομαι θεοῖς", καὶ Σώφρων (fr. 42 Kaib.)· „ἐξ Ἑστίας ἀρχόμενος καλῶ Δία πάντων ἀρχηγέτην".

ti Iovem invocaret quoniam et ipsarum Camenarum est origo Iuppiter. non solus autem ita coepisse videtur Aratus, sed et Crates comicus a Vesta incipiens et profari carmina et Sophron in mimo qui Nuntius scribitur a Vesta incipiens omnes invoco deos, Iovem omnium principem.

fieri a Iove eo quod et Camenis id est Musis princeps est ipse Iuppiter. non videtur ergo Aratus solus ita incipere, sed etiam Socrates poeta ab ipsis sumpsit principium obsecrans diis et Sobrius per rationem scribens incoet „et ego per omnia ita incipiam".

et quaeritur cuius Iovis meminerit utrumne fabulosi an naturalis. et philosophorum quidem plurimi naturalis aiunt eum Iovis meminisse, Crates

quaeritur autem quod Iovis meminisse, de fabulatione seu natura. et philosophorum quidem complures de naturalium aiunt ipsum Iovem memi-

---

8 Κράτης *Maass*: κρατήρ S.

1 uti A: ut P **17** omnes P: omnis A **18** deos P: *om.* A.

14 per rationem = ἐν τῷ διαλόγῳ(?) *vide J. Martin Hist. Text. p. 150* **16** et ego = ΚΑΛΩ **16–17** per omnia = ΔΙΑ ΠΑΝΤΩΝ.

autem (p. 62 Wachsm.) Iovem dictum caelum, invocatum vero merito aerem et aetherem, quod in his sint sidera, et Homerum Iovem dixisse in aliqua parte caelum (T 357): „ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νεφέλαι Διὸς ἐκποτέονται" et ipsum Aratum (223–224) „αὐτὰρ ὁ Ἵππος ἐν Διὸς εἱλεῖται", cum dicit Herodotus (1, 131) Iovem dictum aera, et Crates eiusdem opinionis esse et testem quem esse Philemonem comicum dicit (fr. 91 Kock):

nisse, Crates vero dici caelum, cognominari autem per rationem aera et aethera, pro eo quod ibi essent stellae. et non putandum ubi Iovis diceretur caelum dixisse ut date tarphiae niphades Iovem aliquotiens et ipsum Aratum dicentem autar o equum ad Iovem refert. Herodotus autem Dianam ait dixisse aerem et tenet haec istius habere cognitionem testante illi et Philemonem poetam dicentem quem nullus

---

4 aerem P : aere A 5 his P : is A | sint A : s̄ P 8–10 ΩC ΑΟΤΟΥ ΤΑΡΦΕΙΑ ΙΝΕΦΕΛΑΙΛΙΟC ΕΧΠΟΤΟ ΑΝΤΟΙ A ΩC ΑΟΤΟΥ ΤΑΡΦΕΙΑ ΙΝΕΦΕΑ ΑΙΔΙΟC ΕΧΠΟ ΤΟΑΝΤΟΙ P 11–12 ΑΥΤΑ ΡΟΙΠΠΟ CΕΜΔΙΟC ΕΙΔΕΙΤΑΙ. A ΑΥΤΑΡΟ ΙΠΙΤΟCΕΙ ΕΙΔΕΙΤΑΙ P 13 Herodotus A : erodotus P 15 Crates *edd.* : Cratem AP 16 et testem quem P : et testemque A et testem *Phillippicus Berolinensis a Maassio laudatus; scribendum esse videtur vel* et testem *vel* testemque 17 Philemonem *edd.* : Philonem AP

7–8 ut date tarphiae = ὡς δ'ὅτε (= δότε) ταρφειαὶ 14 tenet = Κράτης (κρατεῖ)

„ὃν οὐδὲ εἷς λέληθεν οὐδὲ ἓν ποιῶν οὔτε κακὸν οὔτε γ' ἐσθλόν, οὗτός εἰμ' ἐγὼ 'Αήρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία". hoc autem constat et ipsum Aratum dicere: τὸν οὐδέποτ' ἄνδρες ἐῶμεν ἄρρητον". namque quoniam nihil aliud est vox quam percussus aer, videtur convenienter dixisse, auctoritatemque rei praestat plenas Iove vias referens et omnis hominum conventus.

oblitus est neque in cuiusquam mali seu boni, ita et ego ut si quis nominare voluerit et propterea. confitetur et ipsum Aratum dicentem quem nunquam viri relinquimus inenarrabilem. Namque aliud nihil est vox aut aer concussus rursumque videtur dixisse; adtestatur quidem adhuc magis dicens plerique Iovis omnis ter-

---

1–5 ΟΝ ΟΥΔΕΕΙC ΛΕΛΙΘΗΝ ΟΥΔΕ ΕΝ ΠΟΙΩ ΝΟΥΤΕΚΑΚŪ ΟΥΤΕ ΓΕ ΕCΘΛ ΝΟΥΤ C ΕΙΜΕ ΙΕ ΙΆΩ (*id est* ειμει ειω, *nam* Å = Α *deletum, saepe enim advenit, ut* a *Latinum pro* ω *scribatur*) ΑΗΡΟΝ ΑΝΤΙCΟΝΟ ΜΑCΕΙΕ ΚΑΙΔΕΙΑ Α ΟΝΟΥΑΕΕΙC. ΔΕΛΙΕΝ (= ΛΕΛΙΘΗ) ΝΟΥΛΕ ΕΝΙ ΤΟΥ Ω ΝΟΥΤΕ ΚΑΚŪ ΟΥΤΕ ΓΕ ΕCΘΑΝΟΙCΕΥΜΕ ΙΕΙΩ ΛΝΡΟΝΑΝΤΙCΟΝΟΜΑCΕΙΕ ΚΑΙΑΕΙΑ P *cf. supra p. 42, ll. 20–22* **7–8** ΤΟΝΟΥΔΕΠΟΤΑ ΜΑΝΑ ΡΕC ΕΩΜΕΝ ΑΡΡΙΤΟΝ A ΤΟΝΟΥΛΕΝΟΤΑΝΑΝΑΡΕΙ ΕΩΜΕΝΑΡΡΙΤΟΝ P **9** *ante* nihil *add.* mihi A[ac] **10** vox quam P *ut vid.*: nox quoniam A

12 *post* videtur *add.* convenienter *Maass ex Sch. Germ.*

nihil eorum quae in terra sint sine aere est.

ratione etiam omnes cuius usum desideramus, nam cuncti mortales ostendunt usum suspirio, sed per quae vivimus aere indigent.

ad quod ait dextra monstrat (v. 6), ad auguria pertinet avium. propter quod et Stoici Iovem esse adfirmant qui per materiam manat spiritus, et similis nostra anima. Zenodotus Aetolus et Diodorus aiunt nec fabuloso Iovi efficere eius-

rae omnemque hominum forum. nulla enim super terra vacua est pars.

rationabile quidem quoniam ipsum utimur omnes. omnes enim qui vivimus manifestamus utiliter per inspirationem et expirationem sed et illa alia in quibus vivimus aerem opus habent.

quod dextra significat, adversum volucribus significationem, propter quod Stoici digne divum esse quod per aerem praestet spiritum et participem fieri nostrae ani-

---

4 ratione *Str* : rationi AP **4–5** omnes cuius usum A : cuius omnes usum P **6** cuncti *Str* : cuncta A cunc P *spatio relicto* **7–8** sed per quae vivimus P : sedq : pervivimus A sed per quem v– *Breysig* **11** monstrat *codex Urbinas Strozzianae recensionis* : monstra AP **11–12** auguria P: auria A **12** pertinet *Urbinas*: pertinent AP **17** Zenodotus A : Nenodotus P **17–18** Aetolus *edd.*: eotolus AP **19** Iovi P*?*: Iovis A | *ante* efficere *add.* esse A^{ac}: *postea del.* | efficere AP : officere *Breysig haud iniuria* | eiusmodi A: huiusmodi P

5–6 quoniam ... omnes = πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες (*Arat. 4*)

modi opinionem. esse enim talem causam Iovem et convenire omnes vias eo confertas, quas tamquam loco eius describit.

dicendo autem nos etiam genus eius (v. 5) ostendit animae immortalitatem.

bene praeterea quod lenem. noverat enim virtuti aliquid aemulum futurum, deum igitur adversus delicta lenem. sed quoniam omnium in totum bonorum causa est, rationabiliter et omnium parens adfirmatur et non solum hominum sed etiam deorum.

mae. Zinodotus autem Aetolus et Diodorus aiunt neque fabulis contendere huiuscemodi subministrationem. fit enim omnium rerum Iovis. bene ergo sicut et terras plenas esse Iovis qua ubi ait dixisse quos et genus nos illius manifestat animae immortalitatem. bene ergo et subiectum. sciebat enim adversarium qui esset. hunc autem pro peccatis subiectum. sed quia iam omnium bonorum contentus est, ratio est ut sit omnium pater non solum hominum etiam deorumque putetur.

2. — μεσταὶ δὲ Διός: οὐδὲν γάρ ἐστιν ὃ μὴ MQDΔKVA
πεπλήρωται ἀέρος. Ἡσίοδος· „πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός" (Opp. 267) Διὸς ὀφθαλμὸν τὸν ἀέρα λέγων.

διὰ γὰρ τοῦ κόσμου ἡ διάνοια χωρεῖ . . . . καὶ Q

---

5 tamquam A: tamen P **7** nos *Breysig* : non AP **14** deum *edd.* : deo A dō P **17** causa est *edd.* (causast *Breysig*) : causas et AP.

4–5 subministrationem *scripsi* : –ne BP *Maass* **12** subiectum = ἤπιος (*Arat. 5*).

22–24 MQDΔKVA *cf. supra Schol. Germ. p. 48, col. 1, ll. 1–2 et Ar. Lat. ibid. col. 2, ll. 2–3* | *lemma* M: ἄλλως DΔVA *om.* QK **23** καὶ Ἡσ– K | ἰδὼν MQDΔV: εἰδὼς KA *cf. supra ad p. 42, l. 17* **24** Διὸς . . . λέγων M: τὸν ἀέρα οὕτω καλῶν DΔKV (κ. . .) A *om.* Q *fortasse recte.*

25– p. 50,5 Q (*cf. supra pp. 39,7–40,4*) **25** διάνοια : πρόνοια *debuit scribere* | *post* χωρεῖ *spatium octo fere litterarum*

αὐτὸς διὰ παντὸς διέρχεται τοῦ κόσμου συν .... καὶ μέντοι τὰς ἐπωνυμίας αἰνίττεται αὐτοῦ αἳ ἐφ' ἑκάστῃ πράξει .... αὗται· γενέτωρ, εὐκράτωρ, θρέπτωρ, ὁμόγνιος, ἱκέσιος, φίλιος, ξένιος, ἀστεροπαῖος, καὶ τὰ τούτων ἀδελφά.

Vat. 191 μ ε σ τ α ὶ δ ὲ Δ ι ὸ ς π ᾶ σ α ι μ ὲ ν ἀ γ υ ι α ί: ὅτι καὶ οἱ ποιηταὶ πανόπτην καλοῦσι πανταχοῦ· „ὦ Ζεῦ πανόπτα" (Trag. Gr. Fr. adesp. 43 Nauck) καὶ „ἠέλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷς" (Γ 277). ἀ γ υ ι α ὶ δὲ τὰ ἄμφοδα δι' ὧν τὰ γυῖα φέρομεν. ἀ γ ο ρ α ὶ δὲ αἱ ἐκκλησίαι καὶ αἱ σύνοδοι. λέγεται γὰρ καὶ βουλαῖος Ζεὺς καὶ ξένιος καὶ ἑταίρειος, φίλιος, φυτάλμιος, ἐπικάρπιος.

Vat. 191 3. — μ ε σ τ ὴ δ ὲ θ ά λ α σ σ α κ α ὶ λ ι μ έ ν ε ς: ἐμπόριος καὶ λιμένιος καὶ κερδῷος τοῖς ἐμπόροις.

MDΔVAS 5. — ⟨τ ο ῦ γ ὰ ρ κ α ὶ γ έ ν ο ς ε ἰ μ έ ν⟩: τοῦτο

---

1 *post* συν *viginti fere litterarum spatium* **2** μέντοι : μέ τοι Q *ut vid.* (*vel* μή τοι) **3** *post* πράξει *quindecim fere litterarum spatium* **4** ἱκέσιος : ἵκεσιος Q *ut vid.*

6–13 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,16–19*) **6** ἀγυιαὶ *Aratus* : ἀγοραὶ Vat **7** πανόπτην καλοῦσι πανταχοῦ Vat: αὐτὸν *libenter addiderim; frustra post* πανόπτα *vocem* πανταχοῦ *transposuit Meineke* (*unde Nauck, Tr. Gr. fr. adesp. 43*) *cf. Aesch. Suppl. 140* (πατὴρ ὁ παντόπτας) *Eum. 1045* (Ζεὺς παντόπτας *codd.*, πανόπτας *Musgrave*) *Soph. Oed. Col. 1085* (Ἰὼ Ζεῦ, πάνταρχε θεῶν, παντόπτα, *quem locum fortasse laudare vult scholiasta noster*) *Aristoph. Aves 1058* (τῷ παντόπτᾳ καὶ παντάρχᾳ) **11** βουλαῖος : μουλαῖος Vat **12** καὶ ξ– *corr. Wilamowitz apud Maassium* : ὡς ξ– Vat | ἑταίρειος *Maass* (*vide Hdn. Gr. 1,137*) : ἑταιρεῖος Vat | φίλιος *Maass ex similium catalogorum testimonio* (*laudat Anecdota varia ed. Studemund et Schoell I p. 267; vide etiam Menandri fr. 49 Koerte*) : φίλος Vat | φυτάλμιος *Scaliger* : φυτάλιμος Vat.

14–15 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,19–20*) ἐμπόριος *Petau* : ἐπιπόριος Vat.

16–p. 51,3 MDΔVAS (*30ʳ,28–30*) *lemma restitui* : πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραὶ (*v. 3*) M : μεσταὶ δὲ Διὸς Δ μεσταὶ δὲ DVA *ut vid.* πᾶσαι S

ἐνδεικτικὸν τῆς προνοίας, δι' ἣν ἡ ζωή τε ἡμῖν καὶ ἡ εὐζωία ἀπαντᾷ. τουτὶ γὰρ τὰ δύο ὀνόματα συντεθέντα δηλοῖ, τό τε τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ζηνός.

οἱ μὲν πρὸς τὸ πάντα ὑπ' αὐτοῦ ζῳογονεῖσθαι, οἱ δὲ † παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ὑπεδέξαντο †. S

ἴσως μὲν ἐκ ποιητικῆς ταύτης ἀδείας τοὺς προγόνους καὶ προπάτορας ἡμῶν θεῶν παῖδας, ὡς τὸ „πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε". δύναιτο δ' ἂν νοεῖν ὁ Ἄρατος τὸ δημιουργεῖσθαι ἡμᾶς ὑπό τε φύσεως καὶ θεῶν διὰ τὴν πρόνοιαν. S

ἔργον δὲ τὸ τῆς γεωργίας νοεῖ ἰδίως, καθὼς καὶ Ἡσίοδος (Opp. 311) „ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος". β ι ό τ ο υ δὲ (7) λέγει κτήσεως καὶ χρημάτων. S

τ ο ῦ γ ὰ ρ κ α ὶ γ έ ν ο ς ε ἰ μ έ ν: παρὰ τὸ „πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε". εἰ γὰρ αὐτὸς ταῦτα ἐδημιούργησε πρὸς τὸ τοῖς ἀνθρώποις βιωφελές, αὐτοῦ ἂν κληθείημεν, MQDΔKVAS

---

1 δι' ἣν MDΔVA: καὶ δι'ἣν S | τε ἡμῖν ΔVAS: τε ἡμῶν M *om.* D *spatio vacuo relicto* **2** ἀπαντᾷ MDΔVA: *om.* S | τουτὶ MD *ut vid.* VAS: ταυτὶ Δ **2–3** τὰ δύο ὀνόματα συντεθέντα δηλοῖ MDΔVA: τὰ δύο συντιθέμενα δηλοῖ ὀνόματα S **3** τε *om.* S.

4–5 S (*30ʳ,30–31*) *cognovit Maass e Parisino 2728; corruptum* **5** παρὰ κ. τ. λ. S: ἐπὶ τοῦ δημ– ἐδέξαντο *Wilamowitz apud Maassium* ἐπὶ ... ἀπεδέξαντο *Maass.*

6–10 S (*30ʳ,31–30ᵛ,2*) *cognovit Maass e Parisino 2728; inter* ὑπεδέξαντο *et* ἴσως *est signum* γ', *quo is qui legit ad v. 5* (τοῦ γὰρ) *revocatur; sed in eis quae antecedunt* (*supra ll. 4–5*) *de eodem quinto versu agitur; potest igitur fieri, ut hae duae notulae in unam redigendae sint.*

11–14 S (*30ᵛ,2–3*) *cognovit Maass e Parisino 2728* **11** νοεῖ *Maass*: νοεῖν S.

15–p. 52,3 MQDΔKVAS (*30ᵛ,3–6*) *cf. supra Schol. Germ. p. 48, col. 1, ll. 4–9 et Ar. Lat. ibid. col. 2, ll. 4–12* | *lemma* MV (*om.* καὶ): τοῦ γὰρ καὶ γένος D *ut vid.* Δ τοῦ γὰρ γένος K τῶι γὰρ καὶ γένος εἶμεν A ἄλλως S *om.* Q **16** ταῦτ' S **17** τῶν ἀνθρώπων Q | αὐτοῦ ἂν (*om.* A) κληθείημεν MQDΔKVA: αὐτὸν ἂν καλέσοιμεν S

αὐτὸν πατέρα καὶ δημιουργὸν ἀναγραφόμενοι. δύναται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος. αὐτὸν γὰρ ἐπισπώμενοι ἐξ αὐτοῦ ζῶμεν, καὶ ἐστι ζωτικὸς καὶ τῆς ἀναπνοῆς ἡμῶν αἴτιος.

MQDΔVAS ὃ δ' ἤπιος: ἁρμόδιον ἐπίθετον πατρὸς εἶπε τὸ ἤπιος.

MQDΔKVAS 6. — δεξιὰ δὲ τὰ αἴσια καὶ πρὸς τὸν βίον συμφέροντα. οὕτω καὶ δεξιοὺς οἰωνοὺς λέγομεν τοὺς αἰσίους,

Q καὶ φαινομένους πρὸ ἀγαθοῦ τινος .... καὶ πανομφαῖος λέγεται.

MS δεξιὰ σημαίνει: καλὰ καὶ συμφέροντα.

MQDΔVAS ἔργον δὲ λέγει κατ' ἐξοχὴν τὸ κατὰ γεωργίαν.

Vat. 191 ὃ δ' ἤπιος ἀνθρώποισιν: ἐπεὶ „πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε“, διὰ τοῦτο καὶ ἤπιος· „πατὴρ δ' ὡς ἤπιος ἦεν“ (β 47 al.)

MQDΔVA 7. — βῶλος ἀρίστη: οὐκ ἀροστή, ὡς 'Ασκληπιάδης· οὐ γὰρ δύναται μακέλλῃ βῶλος ἀροῦσθαι, ἀλλὰ σκάπτεσθαι.

---

1 ἀναγραφόμενοι **MQDΔ**: ἐπιγρ–**KVA** *non in* **S** **2** δὲ καὶ **DΔKVA**: καὶ **MS** δὲ **Q** | ἐξ **MQDΔV**: ὡς ἐξ **A** δι' **KS** **3** καὶ . . . αἴτιος **MQS**: ὄντος ζωτικοῦ (τῆς ζωῆς **Δ**) καὶ τῆς πνοῆς ἡμῶν αἰτίου **DΔKVA** (αἴτιος **A**).

4 MQDΔVAS (*30^{v},7–8*) *lemma* **M** *ut vid.* **DΔVA**: ὁ δ' ἤπιος ἀνθρώποισιν **S** *om.* **Q** **4** ἁρμόδιον . . . ἤπιος **MQS** (ἁρμόδιον *om.* **Q** πατρὸς *om.* **S**) : ἄγαν ἁρμοδίως τῶ πατρὶ τὸ ἤπιος **DΔ** (*in fine* ἀνθρώποισι *add.* **Δ**) **V** (ἀποδέδωκεν *in fine add.*) **A** (ἐπίθετον *post* ἁρμοδίως *et* ἀποδέδωκεν *in fine add.*).

6–7 MQDΔKVAS (*30^{v},8–9*) **6** δὲ **MQDΔS** : σήματα **K** σημαίνων **V** σημαίνει **A** | αἴσια **MQS**: αἴσια λέγει **DΔKVA** | πρὸς τὸν βίον *om.* **S** **7** οὕτω *om.* **S** | γὰρ καὶ **K** | δεξ– οἰ– **MQSA**: οἰ– δεξ– **DΔKV** | αἰσίους **MDΔKVAS**: ὁσίους **Q** | *post* αἰσίους *add.* φαινομένους **S** | *cf. supra p. 48, col. 1, ll. 10–12 et col. 2, ll. 13–15.*

8–9 Q *triginta quinque fere litterarum spatium vacuum; cf. Θ 250.*

10 MS (*30^{v},6–7*) *lemma om.* **S**.

11 MQDΔVAS (*30^{v},7*) λέγει *om.* **S** | γεωργίαν **MDΔVAS**: τῶν γεωργιῶν **Q**.

12–14 Vaticanus gr. 191 (*205^{r},20–21*) ἤπιος *bis* Vat.

15–17 MQDΔVA *lemma* **M**: ἀρίστη **V** ὅτε β– ἀρ– **A** *om.* **QDΔ** **15** ἀροστὴ **MDV**: ἀροστῆ **QΔ** βῶλος οὐκ ἀρογὴ **A** 'Ασκληπιάδης **MQ**: ὁ 'Ασκλ– **DΔVA** **16** δύναται **DΔVA** :

τὸ δὲ γυρῶσαι, φυτεῦσαι, ἢ βόθρον ὀρύξαι ἐν ᾧ τὰ φυτὰ κατατίθεται. οὗτος γὰρ σημαίνει τὰς ὥρας τῆς γεωργίας καὶ τοῦ σπόρου. λέγει γὰρ ἀντὶ τοῦ σημαίνει· „Ζηνὶ φόως ἐρέουσα καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν" (B 49) MQDΔVAS

λέγει δ' ὅτε βῶλος ἀρίστη: γράφεται καὶ ἀροστή, ἢ ἀροσίμη ...... ἐπιλέγει γὰρ βουσί τε καὶ μακέλησι (8). μακέλαις δὲ οὐκ ἀροῦται γῆ. Vat. 191

8. — μακέλησι: μάκελλα ἡ μονόθεν κέλλουσα, ὅ ἐστι τέμνουσα, δίκελλα δὲ ἡ διχόθεν. M

9. — καὶ φυτὰ γυρῶσαι: καλῶς περισκάψαι. τὰ γὰρ φυτὰ λαμβάνει κύκλῳ τὴν γῆν περὶ τὴν ἐπιφάνειαν πρὸς τὸ μὴ ψύχεσθαι. ἡ γὰρ θερμασία αὐτοῖς συμβάλ- MQDΔVAS

δύναιτο MQ | μακέλλη βῶλος ἀροῦσθαι *Vat 1307 codicis* M *apographum* (M *evan.*): μακέλαις (*sic*) ἀροῦσθαι β– QDΔ (μακέλλαις D*?*) μακέλλη β– ἀρῶσθαι V μακέλη β– ἀρόσθαι A.

1–5 MQDΔVAS (*30ᵛ,9–11*) *cf. Etym. Magnum 243,58 s. v.* γυρῶσαι: Ἄρατος, καὶ φυτὰ γυρῶσαι. σημαίνει τὸ φιαλῶσαι καὶ περιφράξαι, ἢ βόθρον ὀρύξαι, ἐν ᾧ τὰ φυτὰ κατατίθενται. παρὰ τὸ γυρὸν ποιεῖν ἐν τῷ περιφράσσειν. (*verba* ἢ βόθρον ... κατατίθενται *in Etym. Gen. non inveniuntur*) **1** δὲ *om.* S | φυτεῦσαι QDΔV: καὶ φυτ– MA ἀντὶ τοῦ φυτ– S **2** σημαίνει MDΔVAS: τῇ Q | τὰς MDΔVAS: τῆς Q **3** τοῦ *ante* σπ– *om.* M | γὰρ M *ut vid.* QDΔVA: δὲ S **4** σημαίνει MQDΔVA: σημαινομένου S | *ante* Ζηνὶ *add.* καὶ Ὅμηρος S | Ζηνὶ *om.* Q | φόως MDΔVA: φάος S φῶς Q | καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισιν *om.* M.

6–9 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,21–22*) **7** ἢ *scripsi*: ἡ Vat | *post* ἀροσίμη *aliquid deesse censet Petau*: οὐκ εὖ *suppl. Maass, non recte ut opinor* **8** μακέλησι *Aratus*: –λισι Vat **9** γῆ *Maass* : τις Vat.

10–11 M.

12–p. 54,2 MQDΔVAS (*30ᵛ,11–14*) *lemma* M: γυρῶσαι QDΔVAS **12** καλῶς *om.* S | *post* περισκάψαι *add.* εὖ γεωργῆσαι S **13** τὰ *om.* Q *decem fere litterarum spatio vacuo relicto* **14** πρὸς MQDΔVA: κατὰ S | θερμασία MQDΔVA: θερμότης S | αὐτοῖς MQDΔVA: αὐτῆς S **14–p. 54,1** συμβάλλεται MQDΔS: –βάλεται VA

λεται. ἢ γ υ ρ ῶ σ α ι, τουτέστι κύκλῳ τῶν φυτῶν γῆν σωρεῦσαι.

Vat. 191 γ υ ρ ῶ σ α ι: κύκλῳ περισκάψαι. πᾶν γὰρ τὸ κυκλοτερὲς γυρόν. „γυρὸς ἐν ὤμοισιν“ (τ 246).

MQDΔKVAS 10. — α ὐ τ ὸ ς γ ὰ ρ τ ά γ ε σ ή μ α τ α: αὐτὸς γὰρ τῶν ὡρῶν σημεῖα ἐποιήσατο τοὺς ἀστέρας. ἐθέλει δὲ τὰς ἀνατολὰς αὐτῶν καὶ τὰς δύσεις δηλῶσαι, οἷον Πληιάδων ἑῴαν ἐπιτολὴν ἀρχῇ θέρους γίνεσθαι, δύσιν δὲ ἑῴαν ἀρχῇ χειμῶνος.

MQDΔKVA κακῶς δὲ οἱ γράφοντες σ η μ α τ ὰ τὴν τελευταίαν ὀξύνουσιν, ἵν' ᾖ τ ὰ δ η λ ο ύ μ ε ν α. θέλει γὰρ τοὺς ἀστέρας σημεῖα λέγειν τῶν καιρῶν.

MQDΔKVAS καλῶς δὲ τοὺς ἀστέρας σημεῖα εἶπεν. καὶ γὰρ ὁ ποιητὴς τὸν κομήτην ἀστέρα σημεῖον εἶναι πολέμου λέγει (Δ 76)· „ἢ ναύτῃσι τέρας ἠὲ στρατῷ“. τὸ δὲ ἐ σ κ έ ψ α τ ο (11) ἀντὶ τοῦ ἐφρόντισεν, ὥστε ἑκάστου

---

1 ἢ γυρῶσαι MQDΔVA : ἔστι δὲ καὶ σωρῶσαι (*sic*) S | γῆν QDΔVA: τὴν γῆν M *ut vid.* S (τὴν γῆν *ante* τῶν φυτῶν).

3–4 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,23*) **4** γύρος Vat.

5–9 MQDΔKVAS (*30ᵛ,14–16*) *lemma* M: αὐτὸς γὰρ τά γε DΔKVA *om.* QS **5–6** αὐτὸς γὰρ *om.* S **6** ἐθέλει MQDΔVA: θέλει K *ut vid.* S **7** αὐτὸν S | δύσεις QDΔKVAS: φύσεις M | δηλοῦν S **7–9** οἷον ... χειμῶνος MQDΔKVA: πλειάδος ἑῴα ἐπιτολὴ θέρους, δύσις δὲ ἑῴα ἀρχὴ θέρους (sic) S **8** ἑῴαν *om.* K | ἀρχῇ MDΔ: ἀρχή Q ἀρχὴν KVA | δύσιν QK: δύσεως MDΔVA **9** ἑώαν DΔK: ἑῶαν MQVA | ἀρχῇ QDΔ: ἀρχὴ M *ut vid.* A ἀρχὴν KV.

10–12 MQDΔKVA **10** κακῶς MDΔK: καλῶς QVA | οἱ γρ– σηματὰ *om.* K | σηματὰ M: σήματα QDΔVA **11** *post* ὀξύνουσι *add.* σήματα K **12** λέγειν MDΔKVA: εἶναι Q.

13–p. 55,2 MQDΔKVAS (*30ᵛ,16–19*) **13** καλῶς ... εἶπεν MQDΔKVA: καλῶς σημεῖα εἴρηκε τὰ ἄστρα S **14** κομίτην K | ἀστέρα σημεῖον *om.* S *spatio vacuo relicto* | πολέμου MQDΔ KS: πόλεως VA **15** λέγει *om.* S | τέρας ἠὲ στρατῷ *Hom.* : ἠὲ στρ– *om.* MQDΔKVA το [*spatium quinque fere litterarum*] ἢ στρατόν S **16** ὥστε *codd.* : ὡς K

μέρους ἐνιαυτοῦ σημεῖον εἶναι, οἷον Πλειάδας ἀρότου καὶ ἀμήτου, Κύνα θέρους.

αὐτὸς γὰρ τά γε σήματα: τὸ ἑξῆς· αὐτὸς γὰρ τά γε ἄστρα σήματα ἐστήριξεν. ἐσκέψατο δὲ ἀντὶ τοῦ ἐθεώρησεν, ἐτήρησεν, ἐνόησεν, ἔγνω ποιῆσαι. DΔVA

⟨ἐσκέψατο δέ⟩: λείπει ἡ περί, ἵν' ᾖ „περὶ τῶν ὡρῶν διέταξεν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τοὺς δυναμένους ἀστέρας τὰ κατὰ τὴν γεωργίαν σημαίνειν". Q

ἐστήριξεν: ὅτι ἀκίνητοί εἰσιν οὗτοι οἱ ἀπλανεῖς καθ' αὑτούς, συμπεριάγονται δὲ τῇ τῶν ὅλων ῥύμῃ. MQDΔVAS

αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε: τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ εἴδωλα. παρὰ δὲ τὸ ἐστηρίχθαι ἠτυμολόγησε τῶν ἀστέρων τὸ ὄνομα. ἄλλοι δέ φασιν ἀπὸ Ἀστραίου. διὰ δὲ τοῦ ἐστήριξε τὸ ἀκίνητον τῶν ἀπλανῶν ἐδήλωσεν. Vat. 191

11. — ⟨ἄστρα⟩: ἄστρον δέ ἐστι νοούμενον, καὶ τὸ ἐκ πλείστων ἀστέρων σύστημα, οἷον Καρκίνος, Λέων, καὶ ἡ ἐπιτολὴ δέ τινος ἀστέρος νεωτερίζουσα τι τῶν περιγείων, οἷον Ἀρκτούρου ἐπιτολὴ ἢ Κυνός. MQDΔVAS

---

1 σημεῖον MQDΔKS: σημεῖα VA **2** κύνα MQDΔKS: κύνα δὲ VA.

3–5 DΔVA (*hic* VA, *post sch. 13* DΔ; *hanc adnotationem in exemplaris margine adscriptam esse apparet*) *lemma* DΔV: τά γε σήματα A **4** γὰρ *om.* DΔ | ἄστρα σήματα DΔ: σήματα ἤτοι τὰ ἄστρα σημείω VA **5** ἐτήρησεν *om.* VA.

6–8 Q *lemma addidi.*

9–10 MQDΔVAS (*30ᵛ,19*) *lemma* MDΔVAS: *om.* Q **9** ὅτι MQDΔVA: οἷον S | εἰσιν οὗτοι *om.* S **10** καθ' αὑτοὺς ... ῥύμῃ *om.* VS | αὑτοὺς MQA: ἑαυτοὺς DΔ | τῶν ὅλων M *ut vid.* DΔA : ἑτέρων Q.

11–15 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,23–25*) **13** ἠτυμολόγησε Vatˢˡ: ἐτυμ – Vat **14** τοῦ *Maass*: τὸ Vat **15** ἐδήλωσε Vat.

16–19 MQDΔVAS (*30ᵛ,20–22*) *lemma addidi* **16** νοούμενον Q: κινούμενον MAS *om.* DΔV | *post* κινούμενον *add.* ἤδη δὲ S, *puncto ante* ἤδη *posito* | καὶ *om.* V **17** ἀστέρων MQVA: ἄστρων DΔS **18** δὲ *om.* S | –ρίζουσα *om.* S *spatio vacuo relicto* | τι MQDΔVA: τῇ S **19** *post* περιγείων *add.* ἄστρων MQDΔ VA: *non in* S

λέγεται δὲ καὶ ὁ ἥλιος ἄστρον ἰδίως παρὰ Πινδάρῳ (Pae. IX,2)· „ἄστρον ὑπέρτατον".

S καὶ . . . . σώματα δὲ καὶ οἱ διᾴττοντες.

MQDΔVAS νῦν δὲ ὁ Ἄρατος τοὺς ἀστέρας ἄστρα εἴρηκεν.

Par τί διαφέρει ἀστὴρ ἄστρου; ἄστρον μέν ἐστιν ὁλότης καὶ συναγωγὴ ἀστέρων, ὡς ὁ Κριὸς καὶ ὁ Ὠρίων, ἀστὴρ δὲ ὁ εἷς, ὡς ἡ καρδία τοῦ Λέοντος.

M 12. — οἵ κε μάλιστα: τὸ ἑξῆς· οἵ κε μάλιστα τετυγμένα τῶν ὡρῶν σημαίνοιεν ἀνδράσιν.

Q 10-13. — ἐσκέψατο δὲ εἰς ἐνιαυτὸν τοὺς ἐν ὅλῳ τῷ ἐνιαυτῷ σημαίνοντας τὰ καθ' ἕκαστον καιρὸν πρακτέα. ὑφ' ἓν δὲ ἀναγνωστέον. ἀντὶ τοῦ ὥραις ταῖς δεούσαις εἶπεν ὄφρ' ἔμπεδα. ὑποσημαίνει δὲ ἐν τούτοις τὴν τοῦ ἄστρου πρὸς ἀστέρα διαφοράν. ἀστὴρ μὲν γὰρ ἕκαστος τῶν ὁρωμένων καθ' αὑτόν, ἄστρον δὲ τὸ ἐκ πλειόνων ἀστέρων διαγραφόμενον εἴδωλον. οἷον Αἴξ ἀστήρ, Ἡνίοχος δὲ ἄστρον.

MQDΔVAS 13. — ἔμπεδα: ἡ διάνοια τοιαύτη ἐστί· ὁ τὰ

---

1 καὶ MDΔS: *om.* QVA | ἥλιος *om.* S *spatio vacuo relicto* | ἰδίως MQDΔVA : ὡς S | τῷ Πινδάρῳ S.

3 S (*30*^{v}*,22–23*) διᾴττοντες *Maass*: διαιτῶντες S *sententia talis videtur fuisse*: σώματα δέ, οὐ νοούμενα, ὄντες οἱ διᾴττοντες ἀστέρες ἄστρα λέγονται.

4 MQDΔVAS (*30*^{v}*,23*) νῦν δὲ ὁ Ἄρ– MQDΔVA: ὁ δὲ Ἄρ– νῦν S | τοὺς *om.* QS | ἄστρα *om.* S.

5–7 Parisinus suppl. gr. 607 a.

8–9 M ἄνδρασιν M *ut vid. ut saepissime.*

10–17 Q **11** σημαίνοντας Q^{pc}: –νων Q^{ac} **12** τοῦ *scripsi*: ταῖς Q | *post* δεούσαις *dist.* Q: *delevi* **13** εἶπεν *scripsi*: εἶτα *fortasse* Q | ἔμπεδα : ἔπεδα Q **15** καθαυτὸν Q.

18–p. 57,4 MQDΔVAS (*30*^{v}*,23–26*) *codex* Q *duas huius scholii recensiones praebet, quarum prior cum codice* M *congruit, altera autem, quam separatim inferius edam, ex antiquiore fonte derivata est; vide praef. p. XVIII* | *lemma* M: ὄφρ' ἔμπεδα S ἐσκέψατο DΔVA *om.* Q **18** τί οὖν *ante* ἡ δ– *add.* Q | ἡ διαν– τοι– ἐστί *hic* S (ἐστι τοιαύτη) : *post* θεὸς *transposuerunt* MQDΔVA | ἡ S: ἡ δὲ M *ut vid.* ἡ γὰρ QDΔVA

πάντα δημιουργῶν θεὸς παρορμᾷ τοὺς ὄχλους πρὸς ἀντίληψιν τῶν εἰς τὸν βίον ἐπιτηδείων, σημαίνων τοὺς οἰκείους χρόνους ἐκ τῶν ἐτησίων ὡρῶν, ἔαρος, θέρους, φθινοπώρου, χειμῶνος.

ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας θεὸς παρορμᾷ τοὺς ὄχλους πρὸς ἀντίληψιν τῶν εἰς τὸν βίον ἐπιτηδείων, σημαίνων δὴ τοὺς οἰκείους χρόνους πρὸς σπόρον καὶ φυτείαν. διὸ δὴ καλῶς ἔχον ἐστὶν εὐχαρίστως διὰ παντὸς τὴν τοῦ θεοῦ πρόνοιαν ὑμνεῖν. Q

12-13. — τετυγμένα: παρῳχημένου χρόνου ἀντὶ μέλλοντος, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ (ε 90)· „εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν“, ἀντί τοῦ τελεσθησόμενον. Vat. 191

ὄφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται: ἀσφαλῶς φυτεύσωσι, παθητικῷ ἀντὶ ἐνεργετικοῦ, ἢ ἵνα φύηται, ὡς σπάρτα λέλυνται (Β 135). Vat. 191

ἀνδράσιν ὡράων: ἀντί τοῦ ὡρῶν. Vat. 191

14. — τῷ μιν ἀεὶ πρῶτόν τε: καὶ Πλάτων ἐν Νόμοις (715 e)· „ὁ μὲν θεὸς ἀρχήν τε καὶ τελευτὴν καὶ μέσα πάντων ἔχων εὐθείᾳ περαίνει κατὰ φύσιν πορευόμενος“. MDΔVA

---

1 πρὸς MQDΔVA: καὶ S **2** εἰς MQDΔVA: κατὰ S **3** ἐκ τῶν MQDΔVA: ἔκ τε τῶν S.

5-9 Q **7** δὴ *scripsi*: δὲ Q.

10-13 Vaticanus gr. 191 (*205r,25-27*).

14-16 Vaticanus gr. 191 (*205r,27-28*) **15-16** φύηται *Maass in apparatu*: φαίνηται Vat.

17 Vaticanus gr. 191 (*205r,28-29*) *hanc notulam inepto loco positam et interprete nostro indignam spuriam censeo; glossa fortasse fuit ipsi Arato appicta in eo scilicet Arati codice, ex quo Vaticanus commentarius descriptus est.*

18-21 MDΔVA *lemma* M: τῷ μιν ἀεὶ DΔVA **19** *post* θεὸς *add.* ἡμῶν M **20** εὐθείᾳ *Plato*: εὐθεῖαν DΔ εὐθεῖα VA *de* M *non liquet* | φύσιν DΔVA: φύσει M **21** πορευόμενος MDΔVA (*sic Ps. Arist., De mundo 401b,26*): περιπορευόμενος *Platonis codd.*

MQDΔVA ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ τῶν σπονδῶν, τῷ τὴν μὲν πρώτην σπονδὴν εἶναι τῶν θεῶν τῶν Ὀλυμπίων, δευτέραν δὲ ἡρώων, καὶ τρίτην Διὸς σωτῆρος. Ὅμηρος δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως (I 97)· „ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι".

MDΔVA πρῶτόν τε καὶ ὕστατον: ἀντὶ τοῦ διὰ παντὸς χρόνου καθ' ἑκάστην ὥραν.

Vat. 191 15. — χαῖρε, πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ: „οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε" (ω 402).

MQA 16. — ⟨αὐτὸς καὶ⟩ προτέρῃ γενεῇ: ἐπὶ τοῦ Διὸς ἄμφω· „χαῖρε, ἐπεὶ αὐτὸς εἶ καὶ ἡ προτέρα γενεά".

MQDΔKVA οἱ δὲ προτέραν γενεὰν τοὺς Τιτᾶνάς φασιν, οὓς καλεῖσθαι τὸ νῦν οὐδένα λόγον ἔχει καταταρταρωθέντας ὑπὸ τοῦ Διός. ἄλλοι τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Διός· πρότερον γὰρ γεγόνασι καθ' Ἡσίοδον. προτέραν δὲ ἡμῶν γενεάν, τοὺς

1–4 MQDΔVA **1** δὲ καὶ MDΔ: δὲ *om.* Q καὶ *om.* VA **2** τῶν *ante* θεῶν MQ: *om.* DΔVA **3** τοῦ *om.* Q **4** σοὶ *om.* Q *spatio vacuo relicto. Cf. supra* Περὶ ἐξηγήσεως *p. 34, ll. 15 sqq.*

5–6 MDΔVA *lemma* M (τε *om.*) A: πρῶτον τε DΔV *sequitur in* M *mg. inf.* scholium de Iove (*supra pp. 39, ll. 7 sqq*).

7–9 Vaticanus gr 191 (*205ʳ,29*) **8** οὖλέ τε *corr. Wilamowitz apud Maassium*: οὐ λέγει Vat *qui non post* χαῖρε *dist., sed post* αὐτὸς *in lemmate eius quod sequitur scholii* (*infra p. 59, l. 4*).

10–12 MQA *lemma restitui*: χαῖρε πάτερ M χαῖρε A *om.* Q **11** *post* ἄμφω *distinxi*: *post* χαῖρε MQ *non dist.* A | εἶ MA: δὲ Q.

13–p. 59, 3 MQDΔKVA *lemma* προτέρῃ γενεῇ DΔ: *om.* KV *de* MQA *vide supra* **13** οἱ δὲ MQ: οἱ μὲν A *om.* DΔKV | φασιν MQDΔVA: φησιν K **13–14** καλεῖσθαι MDΔKVA: ἀνακαλεῖσθαι Q **14** τὸ νῦν M: τῷ νῦν Q τὰ νῦν *vel* τανῦν DΔKVA | ἔχει MDΔKVA: ἔχειν Q | *ante* κατατ– *add.* ἤδη DΔKVA: *non in* MQ **15** τοῦ *om.* K | ἄλλοι ... Διός *om.* A **16** γέγονε K

16–p. 59,1 προτέραν ... ἀστρονόμους MQ (*cf. Vat. 191 infra*) : ἢ προτέραν ἑαυτοῦ φησιν ὁ ποιητὴς γενεὰν (γεν– ὁ π– K) τοὺς πρώτους καὶ πρὸ ἑαυτοῦ (αὐτοῦ KVA ἡμῶν A[sl]) ἀστρονόμους DΔKVA

πρώτους καὶ πρὸ ἡμῶν ἀστρονόμους. βέλτιον δὲ καὶ τοὺς ἥρωας τοὺς προτέρους ἡμῶν νοεῖσθαι, ὧν καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἄστρων ἐπώνυμα, οἷον Περσεὺς Ὠρίων.

αὐτὸς καὶ προτέρη γενεή: „ὦ Ζεῦ σὺ καὶ ἡ σὴ γενεά, ἤτοι οἱ Τιτᾶνες, ὡς καὶ παρὰ Ἀντιμάχῳ (fr. 45 Wyss)· „γηγενέας τε θεοὺς προτερηγενέας Τιτῆνας“, καὶ Ὅμηρος (Ξ 201, 302)· „Ὠκεανόν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν“. εἰ δὲ ὡς πρὸς ἀνθρώπους προτέραν νοήσομεν, λέγοι ἂν τὴν τετάρτην ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ γένους τὴν τῶν ἡμιθέων. ἡμεῖς γὰρ τῆς πέμπτης γενεᾶς. Τιτᾶνας δὲ διὰ τοῦτο λέγει χαίρειν, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Ἀστραῖον ἕνα τῶν Τιτάνων ὄντα ὑμνεῖ λέγων (vv. 98-99)· „εἴτ' οὖν Ἀστραίου κείνου γένος ὅν ῥά τε φασιν / ἄστρων ἀρχαίων πατέρ' ἔμμεναι“. δύναται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις συνάπτεσθαι, ὥσπερ καὶ χαίρετε δὲ Μοῦσαι καθ' ἑαυτό. Vat. 191

προτέρη γενεή: τινὲς τοὺς περὶ Ὀφίωνα καὶ Εὐρυνόμην καὶ Οὐρανὸν ⟨καὶ⟩ Κρόνον· ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων βασιλευσάντων πεποίηται τὴν κλῆσιν. τινὲς δὲ τοὺς ἥρωας οὓς Ἡσίοδος· „προτέρη γενεὴ κατ' ἀπείρονα S

---

1 καὶ MQA: *om.* DΔKV **2** ἥρωας MQDΔK: ἀστέρας VA | τοὺς προτέρους ἡμῶν MQ: *om.* DΔKVA **3** Ὠρίων MQKVA: ἡρώων DΔ.

4–18 Vaticanus gr. 191 (*205^r,29–36*) **4** *post* αὐτὸς *dist.* Vat (*cf. supra ad p. 58, l. 8*) **5** Τιτάνες Vat | ὡς *Maass*: ἴσως Vat **6–7** προτ– τε Τιτ– Vat: τε *del. Antimachi edd.* **11** Τιτᾶνας *scripsi*: –τῆνας Vat **17** χαίρετε Vat *ut* M *in textu*: χαίροιτε *Aratus.*

19–p. 60,4 S (*30^v,26–31*) *ex apographo codicis* S *Parisino 2728 edidit Maass p. 339* **19** προτέρη: πρότερον S **20** καὶ *ante* Κρόνον *add. Maass* | *inter* ἀπὸ *et* γὰρ *inseruit* S^{ac} σημαίνων τοὺς οἰκείους χρόνους (*supra p. 57, ll. 2–3*) *ad prima scilicet anterioris lineae verba exemplaris sui rediens; postea del.* **22** οὓς *vix sanum*: *an* ὡς?

γαῖαν“ (Opp. 160). ἄλλοι τὸ χρύσειον γένος, ἐπεὶ δικαιότερον ἐγένετο. οἱ δὲ ἀκριβέστεροί φασι τὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ ποιητῶν, παρ' ὧν ἔλαβε [καὶ] τὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν.

Q προτέρη γενεή: τινές φασι τοὺς περὶ Κρόνον καὶ τὴν Ῥέαν καὶ ⟨τοὺς⟩ Τιτᾶνας. οἱ δὲ Ἄτλαντα καὶ Ἀστραῖον. οὗτοι γὰρ δοκοῦσι προγενέστεροι ἀστρολόγοι εἶναι. οἱ δὲ τοὺς ἥρωας ὧν μνημονεύει διὰ τῆς ποιήσεως. οἱ δὲ τὸ χρύσειον γένος ἔφασαν, ἐπειδὴ πρῶτοι καὶ δικαιότεροι ἐγένοντο ἄνθρωποι. οἱ δὲ ἀκριβέστερον περὶ τοῦ προκειμένου διαλαμβάνοντές φασίν ὅτι προτέραν γενεὰν ἐπικαλεῖται τὴν τῶν παλαιοτέρων ποιητῶν καὶ μαθηματικῶν, παρ' ὧν ἔλαβε τὴν τῶν Φαινομένων πραγματείαν. τούτους γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς νομίζει προτέρους· περὶ γὰρ τοῦ Ὠρίωνος λέγων φησιν (637)· „Ἄρτεμις ἱλήκοις, προτέρων λόγος“, ἐπὶ δὲ ⟨τῆς⟩ τοῦ Κενταύρου ἐκφράσεως (440-442)· „ἐν δέ οἱ ... ἄλλο παρεσφήκωται ἐληλάμενον διὰ χειρὸς / Θηρίον, ὥς γάρ μιν πρότεροι διεφημίξαντο“. οἷς καὶ ἡμεῖς συγκατατιθέμεθα.

Q ἡ δὲ ἐν τοῖς στίχοις διάνοια τοιαύτη· πάτερ μεγάλε μὲν καὶ ἄξιε θαυμασμοῦ, μέγα δὲ ὠφέλημα τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου, χαῖρε, αὐτός τε καὶ οἱ πρῶτοι καταβαλόμενοί σοι τὴν κοσμικὴν οἰκονομίαν· χαίρετε καὶ ὑμεῖς, προσηνέσταται Μοῦσαι, καὶ τῶν ἐμῶν εὐχῶν ὑπήκοοι γενόμεναι παράσχετε τεκμήρια σαφῆ τῆς τῶν ἄστρων θεωρίας τε καὶ παραδόσεως ἐμμελοῦς.

---

1 γαῖαν *Hesiodus*: γαίην S **3** καὶ *delevi, cf. infra.*
5–21 Q **6** τοὺς *addidi* **15** νομίζει Q: *malim* ὀνομάζει **16** ἱλήκοις Q: ἱλήκοι *Arati codd.* | προτέρων *Aratus*: ἑτέρων Q **16–17** λόγος *Aratus*: λόγοις Q **17** τῆς *addidi* | ἐκφράσεως *scripsi*: φράσεως Q **18** ἐν δέ οἱ *Aratus*: ἐνδέοι Q | παρεσφήκωται Q: μάλ' ἐσφ– *Arati codd.* **20** οἷς *scripsi*: τοῖς Q.
22–28 Q **23** μέγα *scripsi*: μεγαλ' Q | ὠφέλημα *scripsi*: ὠφέλιμε Q.

17. — μ ε ι λ ί χ ι α ι μ ά λ α π ᾶ σ α ι: μειλίχιαι αἱ Μοῦσαι ὅτι πρὸς πάντας καὶ καθόλου εὐμενεῖς. MA

εἶτα μ ά λ α π ᾶ σ α ι ὑφ᾽ ἕν. Vat. 191

τοὺς γὰρ λόγων †εἱλουμένους† πρᾴους ποιοῦντες. S

17-18. — ἐ μ ο ί γ ε ... ἀ σ τ έ ρ α ς ε ἰ π ε ῖ ν ἢ θ έ μ ι ς ε ὐ χ ο μ έ ν ῳ τ ε κ μ ή ρ α τ ε π ᾶ σ α ν ἀ ο ι δ ή ν: τὸ θ έ μ ι ς ἀμφίβολον. ἤτοι γὰρ τῷ προτέρῳ συναπτέον ἢ τῷ ἑξῆς, ἤτοι ἀστέρας εἰπεῖν ὡς προσῆκον τεκμήρατε, ἢ εὐχομένῳ ὡς προσῆκον παράχετε εἰπεῖν, ὦ Μοῦσαι. Vat. 191

18. — τ ε κ μ ή ρ α τ ε: πιστώσασθε, ἀπὸ τοῦ τεκμηρίου. MQA

καὶ εἰς τέλος ἀγάγετε· τὸ γὰρ τέκμωρ τέλος. ἄλλοι δὲ δείξατε. MQDΔKVA

τ ε κ μ ή ρ α τ ε: μέχρι τέλους εἴπατε· τέκμωρ γὰρ τὸ τέλος. Vat. 191

1–2 M (*om.* C) **A** *lemma* M: *om.* A.
3 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,36*).
4 S (*30ᵛ,31*) *scholium mutilum atque corruptum littera* x *signatur, quae in textu Phaenomenorum verbo* μειλίχιαι (*17*) *appicta est; ita revera se habet haec notula*: τοὺς γὰρ (*s. l.*) λόγων εἱλουμένους πρᾴους (πράους *in ras.*) ποιοῦντες φύσει διαλεγομένους. οὐ πάνυ αὐτῷ τῷ μύθῳ συντρέχει; *sequitur de Ursa maiore fabula* (*infra p. 74*); *verba autem* φύσει ... συντρέχει *nihil sunt nisi pars scholii ad v. 30 pertinentis* (*infra p. 80*), *quod scholium in duas partes vi tum divisum est, cum et Ursae maioris fabula et nova scholia quaedam ad vv. 28–33 pertinentia inepto loco in codicis* S *exemplar intrusa sunt; de quibus vide praef. p. XX.*
5–10 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,36–38*) **9** προσῆκον *Maass*: προσήκοντα Vat.
11–12 MQA *lemma* MA: *om.* Q **11** πιστώσασθε MQ: ἀντὶ τοῦ πιστ– A (*cf.* DΔKV *infra*).
13–14 MQDΔKVA *lemma hic non praebent* MQA: τεκμήρατε DΔV τὸ δὲ τεκμήρατε K **13** καὶ MQA: ἀντὶ τοῦ DΔKV (*cf.* A *supra*) | ἀγάγετε MDΔK: ἀγάγεσθε Q ἄγετε V ἄγεται A | τέκμωρ MQDΔVA: τέκμαρ K | *post* τέλος *add.* σημαίνει A.
15–16 Vaticanus gr. 191 (*205ʳ,38–39*).

MQDΔKA 19. — οἱ μὲν ὁμῶς: λέγει ὅτι οἱ ἀπλανεῖς ὁμοίως αὐτοῖς ἕλκονται, οὐ μὴν κινοῦνται, στηρίζονται γὰρ καὶ ἀναποδίζουσιν. οὐρανῷ δὲ ἕλκονται ἀντὶ τοῦ σὺν τῷ οὐρανῷ φέρονται.

MQDΔKVAA^2 ἄλλως: οἱ μὲν ὁμῶς: οἱ ἀπλανεῖς πάντες ὡς πρὸς αἴσθησιν ἐπὶ μιᾶς ὑποκείμενοι ἐπιφανείας, ὁμοίως συμπεριάγονται παντὶ μέρει τοῦ οὐρανοῦ, ὁμοιο-
MQDΔVAA^2 ταχῶς μέν, οὐ μὴν ἰσοταχῶς. ὁμοιοταχεῖς μὲν γάρ εἰσιν ἀστέρες οἱ τὰς ὁμοίας περιφερείας ἐν ἴσῳ ἔχοντες χρόνῳ καὶ διανύοντες, ἰσοταχεῖς δὲ οἱ τὰς ἴσας περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι, καθότι ⟨θᾶττον⟩ κινοῦνται οἱ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ τῶν περὶ τοὺς πόλους κειμένων.

MQDΔVA ὁμηρικὰ δὲ τὰ ἐπιρρήματα καὶ λαμπρά, προσεχῶς τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος.

MQDΔVA^2 περισπαστέον δὲ τὸ ὁμῶς, ἵν' ᾖ ὁμοίως.

1–4 M (*om.* C) **QDΔKA** *lemma* MDΔKA: *om.* Q **2** ὁμοίως *om.* K | αὐτοῖς *Maass*: αὑτοῖς MQDΔKA | στηρίζουσι K **3** ἕλκονται *om.* K **4** φέρονται *codd.*: δὲ φαίνονται K.

5–p. 63,2 MQDΔK (*usque ad* ἰσοταχῶς *l. 8*) **VA** *hoc scholium in* V *post sch. 25* (*vide infra*); *sic in* A, *qui tamen alteram eiusdem scholii recensionem suo loco praebet e cod. Marciano derivatam* (A^2); *vide praef. p. XXIV* **5** ἄλλως M^{mg}QDΔK: *om.* A^2 VA | *lemma* MQ: τὸ οἱ μὲν ὁμοῦ A^2 *om.* DΔKV | *post lemma add.* ἀντὶ τοῦ Q | οἱ *om.* A^2 | πάντες MA^{2}Q: φησι π– DΔKVA | **6** ὡς *om.* Δ | ἐπὶ μιᾶς MA^2: ὑπὸ μιᾶς QDΔ ὑπὸ μιᾶ KVA | ὑποκείμενοι MA^{2}DΔ^{pc} *ut vid.*: ἐπικ– Δ^{ac} *ut vid.*: κείμενοι QKVA | ἐπιφανείας MA^{2}QDΔ: –νεία KVA **8** *post* ἰσοταχῶς *desinit* K | μὲν γὰρ MQDΔ: μὲν *om.* VA γὰρ *om.* A^2 **11** θᾶττον *addidi* **11–12** κινοῦνται DΔVA: κινηθήσονται MA^{2}Q **12** τῶν ... κειμένων MA^{2}QDΔVA: τοῖς ... κειμένοις *Maass ex Ald* (*sic iam* Est), *verbo* ὁμοιοταχῶς *in fine sententiae addito* **13–14** ὁμηρικὰ ... ποιήματος *om.* A^2 **13** ἐπιρρήματα Q: ἔπη M ἐπιχειρήματα DΔVA **13–14** καὶ ... ποιήματος *om.* Q | καὶ λαμπρά ... ποιήματος *scripsi*: καὶ λαμπρῶς ἢ προσεχῶς ἀρχὴ τοῦ π– M καὶ λαμπρὰ (λαμπρῶς DΔ) ἡ προσεχὴς τοῦ π– ἀρχή DΔVA **14** *post* ἀρχή *desinit scholium in* A **15** περισπ– δὲ τὸ ὁμῶς (τὸ ὁμοίως V) MA^{2}DΔV: τὸ δὲ ὁμῶς περισπ– Q | *post* ὁμοίως *finem scholii sic faciunt* DΔV: τῶ δὲ πάντ' ἤματα (ἤματι V) συνακουστέον (συντακτέον V) καὶ τὰς νύκτας

⟨ἤματα⟩ δὲ τὰς ἡμέρας· ἀκουστέον τὸ νυχθημέρως. MQA^{2}

ἄλλοι ἐόντες: πολλοὶ τῶν γραμματικῶν ἀντὶ τοῦ ἐόντες ἰόντες ἔγραψαν διὰ τὸ πάντας τοὺς ἀστέρας πορεύεσθαι. ἔστι δὲ ὁ λόγος Ἀράτῳ περὶ τῶν φαινομένων καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων, οὐ τῶν πλανήτων τῶν ἑπτά. οἱ γὰρ ἀπλανεῖς ἀεὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑστήκασι, καὶ μόνον συγκαταφέρονται καὶ ἀναφέρονται τῷ οὐρανῷ. MQDΔVA

⟨οὐρανῷ ἕλκονται⟩: [καὶ] ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἕλκονται καὶ ἀναφέρονται πᾶσαν ἡμέραν. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἤρκει, προσέθηκε τὸ συνεχές, κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ ἡμέραν. MQDΔVA

μάλιστα δὲ ὁ οὐρανὸς ἀδιαλείπτως κινεῖται, καθά φασιν οἱ ποιηταὶ καὶ φυσικοί, μηδὲν εἰς κίνησιν οὐρανοῦ ὀξύτερον. σκόπησαι γὰρ ὅτι ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πέρατος τοῦ ἀνατολικοῦ τῆς γῆς ἐν ιβʹ ὥραις εἰς τὸ ἄλλο δυτικὸν ἔρχεται πέρας. ἡ δὲ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις γίνεται ἐκ

---

1 ἤματα *addidi*: *om.* MA^{2}Q | δὲ MA^{2}: ὡς Q | τὰς *scripsi*: τῆς MA^{2}Q **1–2** νυχθημέρως MA^{2}: νυχθημέρας Q.

3–9 MQDΔVA *lemma* M: καὶ ἄλλυδις DΔA ἄλλυδις V *om.* Q **4** διὰ τὸ *scripsi*: καὶ τούτους MQ καί φασι DΔVA **5–6** ἐστὶ δὲ ... ἀστέρων MQ: Ἀράτω δὲ περὶ τῶν φαινομένων καὶ ἀπλανῶν ἀστέρων ἐστὶν ὁ λόγος DΔVA **7** γὰρ *an* δὲ *scribendum?*

10–p. 64,2 MQDΔVA *lemma addidi*: *hoc scholium cum praecedenti coniunctum praebent codd.* **10** καὶ *delendum videtur; an* ἀντὶ τοῦ? **11** καὶ ἀναφέρονται MQA: *om.* DΔV **12** τοῦτο QDΔVA: ταῦτα M | τὸ MQ: καὶ τὸ DΔVA **12–13** κατὰ ... ἡμέραν *om.* Q **14** μάλιστα QDΔVA: μᾶλλον M **15** μηδὲν (εἶναι *add.* A) εἰς κίνησιν οὐρανοῦ ὀξύτερον QDΔVA (*post* οὐρανοῦ *dist.* Q): μηδὲν εἶναι ὀξύτερον εἰς κίνησιν οὐρανοῦ M **16** σκόπησαι DΔ: σκοπῆσαι MQ σκόπησον VA *ut vid.* (*evan.*) | γὰρ *om.* Q | ὅτι MQ: πῶς DΔVA | τοῦ ἑνὸς MQ: τοῦ πρώτου VA πρώτου DΔ **17–18** εἰς ... πέρας MQA (ἄλλο A ἄλλον A^{sl}): τῶ (ἐν τῶV) δυτικῶ καταντᾶ πέρατι DΔV

τινων ἀναθυμιάσεων κατὰ τοὺς φυσικούς, αἵτινες [ἀναθυμιάσεις] ῥυθμῷ τινι αὐτὸν κινοῦσιν.

MA ἄλλως: οἱ μὲν δὴ ἀστέρες πολλοὶ ὄντες καὶ κατ' ἄλλους ἄλλως τόπους κατεστηριγμένοι, συμπεριφέρονται τῷ οὐρανῷ καθ' ἑκάστην ἡμέραν. ὁ δὲ νοούμενος ἄξων οὐδὲ κατ' ὀλίγον κινεῖται, μένει δὲ ἀσάλευτος, ἔχων τὴν γῆν μέσην καὶ ἰσόρροπον. περὶ δὲ τὸν ἄξονα ὑπὸ τῆς
M ἑαυτοῦ δίνης ὁ οὐρανὸς κινεῖται. τῶν δὲ [περὶ] τὸν οὐρανὸν [ὃν] περὶ τῷ ἄξονι περατοποιούντων πόλων δύο, ὁ μὲν εἷς ἀφανὴς διὰ παντὸς ὑπὸ τῆς γῆς ⟨ὁ⟩ καλούμενος νότιος, ὁ δὲ ἀειφανὴς ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα διὰ παντὸς ὁρώμενος, ὁ καλούμενος βόρειος. ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ βορείου πόλου Ἄρκτοι κατεστηριγμέναι τὴν ἴσην πορείαν ποιοῦνται.

Q ἄλλως: οὐρανῷ ἕλκονται: ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ, ὁμηρικῷ σχήματι· „Ἀχιλῆϊ δαμασθείς“ (Χ 55). ἐμφαίνει δὲ διὰ τούτων τοὺς ἀστέρας κινεῖσθαι ἐν ἐπιφανείᾳ τοῦ κόσμου, καθάπερ ἐνδεδημένους καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῷ πέρατι τοῦ κόσμου. αὕτη δὲ ἡ ὑπόνοια ἰδιωτική. κεῖνται γὰρ οἱ ἀστέρες οὐκ εἰς ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἐν βάθει πολλῷ τοῦ αἰθέρος, καὶ ἐν διαφόροις ὑψώμασιν ἀπὸ τῆς γῆς ἀφεστηκότες. ταύτην δὲ τὴν πρόληψιν ὁ Ἄρατος ἐν ὅλῃ τῇ ποιήσει τετήρηκεν. λέγει οὖν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης (453) καὶ αἰὲν ἄρηρεν (22) καὶ ἐν οὐρανῷ ἐστή-

---

1 τινων ἀναθυμιάσεων **MVA**: τινος ἀναθυμιάσεως **QDΔ** **1–2** ἀναθυμιάσεις *delendum puto.*

3–8 MA ἄλλως **MA** **3** καὶ **M**: *om.* *Estense codicis* **A** *apographum,* **A** *ipse evan.* **4** ἄλλως **M**: ἄλλοι **Est A** *evan.* **5** ἡμέραν **M**: *om.* **A.**

8–14 M περὶ *et* ὃν *seclusi*: τῶν δὲ περὶ τὸν οὐρανὸν οἱ περὶ τῷ ἄξονι περατοποιοῦντες πόλοι *Maass* **10** ὁ *add. Maass*: *om.* **M** **13** κατεστηριγμέναι *Maass*: –νοι **M.**

15–p. 65,2 Q **16** Ἀχιλῆϊ Hom.: –λλ **Q** **21** βάθει Q^{pc}: θάθει Q^{ac} | αἰθέρος Q^{pc}: ἀστέρος Q^{ac} | **24** *aptior videretur esse versus laudatus, si integer esset* (οὐρανῷ εὖ ἐνάρηρεν ἀγάλματα νυκτὸς ἰούσης) **25–p. 65,1** ἐστήριξεν *Aratus*: ἐστήρικται **Q**

ριξεν (10). εἰδέναι δὲ ⟨δεῖ⟩ ὅτι ἀπὸ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἡμέραν ἐπιλαμβάνει.

20. — οὐρανῷ ἕλκονται: τί ἐστιν οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ πάντα πλὴν αὐτοῦ. MQDΔVA

τί ἐστιν ἄξων; διάμετρος τοῦ κόσμου εὐθεῖα, διὰ τῶν πόλων ἐπιζευγνυμένη, μέσον μὲν ἔχουσα τὴν γῆν, τοὺς δὲ δύο πόλους πέρατα. MDΔVA

καὶ περὶ ταύτην μένουσαν ἡ σφαῖρα στρέφεται. MA

21. — μετανίσσεται: οὐδὲ τὸ τυχὸν μετακινεῖται, ἀλλὰ διὰ παντὸς μένει ἀσάλευτος. S

ὁ δὲ ἄξων οὐδὲ τὸ τυχὸν μετακινεῖται, ἀλλὰ μένει ἀσάλευτος. Q

22. — ἄξων αἰὲν ἄρηρεν: τὸν ἄξονα συμβέβηκε νοεῖσθαι εὐθεῖάν τινα καὶ ἀσώματον γραμμὴν ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου μέχρι τοῦ νοτίου, καὶ διὰ μέσης πεφυκυῖαν τῆς γῆς, ἣν συμβέβηκε κέντρον εἶναι τοῦ MQDΔVA

---

1 δεῖ *addidi* | εἰδέναι κ. τ. λ. : *haec adnotatio ad* ἤματα (*20*) *pertinet; verbo* ἤματα *viginti quattuor horas ab Arato significari dicit interpres* **2** ἐπιλαμβάνει Q^pc^: ἐπερι– Q^ac^ *ut vid.*

3–8 *et* **13sqq.** = *sch. Aesch. Prom. 349 (P, Dindorf p. 212), vide praef. p. XXVII.*

3–4 MQDΔVA *cf. infra p. 539* **3–4** τί ... αὐτοῦ (*sic*) Q *sine lemmate post sch. 18* **4** τὰ πάντα DΔV: τὰ ἄλλα πάντα MQA | αὐτοῦ *edd.*: αὐτοῦ MQDΔVA.

5–7 MDΔVA *cf. supra p. 24* **6** πόλων MA: πολλῶν DΔ πολῶν V | ἐπιζευγνυμένη MDΔA: –νος V | μέσον *scripsi*: –σην MDΔVA **7** πόλους MDΔV: πόλλους (ω *supra*) A | πέρατα MDΔA: –τι V.

8 MA ταύτην M: ταῦτα A | μένουσαν *Maass*: –σα MA *cf. Anon. II,1 Maass p. 129,24*: εὐθεῖα νοητή, περὶ ἣν μένουσαν ὁ κόσμος στρέφεται | στρέφεται M: καὶ στρ– A.

9–10 S (*31^r^ mg. inter.*) *cf. supra p. 64, l. 5–6 et vide praef. p. XIX.*

11–12 Q *sine lemmate post scholii 20 fragmentum; vide supra ad l. 3 et praef. p. XIX.*

13–p. 66,4 MQ (*post sch. 21*) **DΔVA** *lemma* MDΔ: ἄξων αἰὲν VA *om.* Q **13** τὸν ἄξονα *om.* Q **13–14** συμβέβηκε δὲ Q | –βέβηκε νοεῖσθαι εὐθεῖάν τινα καὶ ἀσω– *om.* A *qui exemplaris sui lineam unam praeteriit* **15** τοῦ *om.* Q | καὶ μέχρι A | καὶ *om.* VA **16** πεφυκυίας Q | ἣν *ad* τῆς γῆς *spectat* | συμβέβηκε κέντρον εἶναι MDΔVA: κέν– εἶν– συμβ– Q

κόσμου, τῇ ἰδίᾳ φύσει, καθ' ἣν ἀμετακίνητός ἐστι, καὶ ἀσάλευτον αὐτὴν περιέχει τὴν θέσιν. τὰ δὲ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ, ἃ δὴ παρὰ τοῖς ἄκροις τοῦ ἄξονος ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν νοοῦνται, πόλοι [ταῦτα] καλοῦνται.

Ar. Lat. habet autem pondus totum medium terrae terrenum. differt enim per totum caelum seu terram aculeo suo quod in circuitu habet et dividit medi-

MQDΔVA ἀτάλαντον ἁπάντῃ: διήκων γὰρ διὰ παντὸς τοῦ οὐρανοῦ, εἰκότως τὴν γῆν, κέντρον αὐτοῦ οὖσαν, περιέχει καὶ διαιρεῖ [αὐτήν]. μέσην οὖν τὴν γῆν διαπείρει, ὥσπερ τὰ πλευρὰ

---

1 τῇ ἰδίᾳ φύσει: *de axis natura agitur, non terrae* | ἀμετακίνητός ἐστι καὶ *om.* Q | καὶ M: *om.* DΔVA **2** αὐτὴν MΔA: αὐτῇ DV *om.* Q αὐτὴν *id est* τὴν γῆν; τὴν θέσιν *vero aut adverbii loco usurpatur, aut delendum est; de verbi* περιέχειν *usu cf. infra sch. 525* | περιέχει M: ἔχει Q περιέχων DΔVA | *post* θέσιν *ad sch. 19 redit* Q **4** ταῦτα M: *om.* DΔVA *fortasse recte.*

5–p. 68,13 *haec tria scholia pessime translata quartum obtinent locum in prolegomenorum serie Arati qui dicitur Latini; vide praef. p. XV et J. Martin, Hist. Text. p. 140; a Maassio edita sunt (Comm. Ar. Rell. p. 145), sed primus Rehm (Berl. Phil. Woch. 1899) haec cum Graecis scholiis contulit. Latinos codices non vidimus.*

5–p. 68,13 Ar. Lat. 5–7 habet ... terrenum = *Ar. 22–23* (ἔχει δ' ἀτάλαντον ἁπάντῃ μεσσηγὺς γαῖαν)

5–p. 67,7 MQDΔVA *lemma* MDΔVA (ἀτ–): μεσσύγῆς (*sic*) Q **8–9** αὐτοῦ οὖσαν MQ: αὐτοῦ *om.* DΔ αὐτοῦ οὖσαν *om.* VA **9** διαιρεῖ *scripsi ex Ar. Lat.* (dividit): διαπείρει MQDΔVA **10** αὐτὴν *seclusi, cf. Ar. Lat.* | μέσην MQDΔA (mediam *Ar. Lat.*): μέσον V **10–11** οὖν ... διαπείρει *om.* Q **10** οὖν MDΔV: δὲ A **11** ὥσπερ τὰ πλευρὰ *scripsi* (*cf. Ar. Lat.* sicut per latera): ὥσπερ τὰ πλευρὰ τοίνυν M τὰ πλ– τοίνυν DΔVA τὰ γὰρ πλ– Q

am quoniam terram pertundit sicut per latera axis terrae aequaliter illam habet et ab eo ponderatam ubique. aequalem enim ex utraque parte illam facit ipse medio constans et in duo eam dividens.

aut imponderatam ubique aequalem et similem. et ipsa enim est in modum sphaerae seu et caelum ita et terra sicuti primis quidem facta aequam eam caelum stellantia

[τὰ παρ' ἑκάτερα] τοῦ ἄξονος τῆς γῆς ἴσην αὐτὴν ἔχει καὶ ὑπ' αὐτοῦ ταλαντευομένην. ἴσην γὰρ αὐτὴν ἐξ ἑκατέρου μέρους ποιεῖ αὐτὸς μέσος ὢν καὶ εἰς δύο αὐτὴν διαιρῶν.

⟨ἢ⟩ ἀ τ ά λ α ν τ ο ν ἁ π ά ν τ η: ἴσην καὶ ὁμοίαν. καὶ αὐτὴ γὰρ σφαιροειδὴς ⟨ὡς⟩ καὶ ὁ οὐρανός. Ἡσίοδος· „γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ / οὐρανὸν ἀστερόεντα". Ar. lat. MQDΔKVA

1–2 pertundit = διαπείρει.

1 τὰ παρ' ἑκάτερα *ut glossam seclusi* (*cf. Ar. Lat.*) : *praebent* MQDΔVA (τοῦ παρ' . . .) τὰ πλευρὰ *eae lineae rectae sunt quae terrae polos cum aequatore coniungunt* **2** τῆς γῆς MQA (*cf. Ar. Lat.*) : *om.* DΔV **4–6** ἴσην . . . ὢν MDΔVA (ἰὼν) : ἴσην ποιεῖ ἐξ ἑκατέρου μέρους μέσος αὐτὸς ὢν Q **7** διαιρῶν MQDΔV (dividens *Ar. Lat.*) : τέμνει A.

10–16 MQDΔKVA **10** ἢ *addidi ex Ar. Lat.* | *lemma* MDΔKVA : *om.* Q **11** ἴσην QDΔVA : τὴν ἴσην MK **13** ὡς *addidi ex Ar. Lat.* **13–14** Ἡσίοδος QDΔV : ἡισίοδος M καὶ ἡσ– KA **14** τοι MDΔKVA : τὸ Q **15** μὲν *om.* QK | γείνατο K | ἴση K **16** ἀστερόεντα QΔKVA : ἀστερόντα MD *ut vid.*

ut iam per omnia vel et per circuitum simili modo

Ar. Lat. MQDΔKVA

pondere aequalem per spatium sicut semispheriis quantum enim a terra habet altitudinem hoc semispherium tantum habet quod subtus terra longitudinem aliud semispherium. ipsa enim in medio iacet duobus semispheriis.

ἢ ἀ τ ά λ α ν τ ο ν, ἴσην κατὰ διάστημα ὡς πρὸς τὰ δύο ἡμισφαίρια. ὅσον γὰρ ὑπὲρ γῆς ἔχει ὕψος τοῦτο τὸ ἡμισφαίριον, τοσοῦτον ἔχει τὸ ὑπὸ γῆν μῆκος ἄλλο ἡμισφαίριον. αὐτὴ γὰρ ἐν μέσῳ τῶν δύο ἡμισφαιρίων κεῖται.

MQDΔVA 23. — π ε ρ ὶ δ' ο ὐ ρ α ν ό ς: πολλὴ καὶ διάφορος ἐνταῦθα ζήτησις περὶ τὴν γραφὴν ἐγένετο τοῖς μαθηματικοῖς καὶ γραμματικοῖς. οἱ μὲν γὰρ γραμματικοὶ ἀγνοήσαντες εἶπον· „περιάγει ὁ οὐρανὸς τὸν ἄξονα". ἔστι δὲ τοῦτο τῶν ἀτοπωτάτων. εἰ γὰρ ἀκίνητον αὐτὸν ἀπεδώκαμεν, [καὶ] αὐτοῦ τοῦ Ἀράτου ἄντικρυς εἰπόντος (21-22) ἀ λ λ ὰ μ ά λ' α ὔ τ ω ς / ἄ ξ ω ν α ἰ ὲ ν ἄ ρ η ρ ε ν, πῶς αὐτόν φασι

1–3 *sic pergit Hesiodi versus:* ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι (*vel* πᾶσαν ἐέργοι).

4–12 MQDΔKVA 4 ἴσην V: τὴν ἴσην MQDΔKA **5** διάστημα DΔV: τὸ διάστ– MQKA | πρὸς MKVA: τὸ πρὸς QDΔ **6–8** ὅσον ... ἡμισφαίριον *scripsi ex Ar. Lat.*: ὅσον γὰρ ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτὸ (αὐτὸν QDΔVA ὑπὲρ αὐτὴν K) τὸ ὕψος ἡμισφαιρίου MQDΔKVA **9** ἔχει *scripsi ex Ar. Lat.*: ἐπὶ MQDΔKVA **10** ἄλλο *om.* Q.

14–p. 69,6 MQDΔVA *lemma* DΔVA: οὐρανὸν ἀγινεῖ M *om.* Q οὐρανὸς *legit et defendit interpres* **15** τοῖς A (*coniectura*): *om.* MQDΔV **15–16** μαθηματικοῦ καὶ γραμματικοῦ V **16** γὰρ *om.* VA | ἀγνοήσαντες MDΔVA: ἀγνοή– *om.* Q *spatio vacuo relicto* **17** ὁ οὐρανὸς MQDΔ: οὖν εἰς V οὖν ὁ οὐρανὸς A **18** καὶ *seclusi* **20** ἄρηρεν QDΔ: -ρε MVA **20–p. 69,1** αὐτόν φασι περιάγεσθαι *scripsi*: αὐτόν φασιν περιάγεσθαι αὐτόν φασιν Q αὐτοὶ (οὗτοι *Maass*) περιάγεσθαι αὐτόν φασιν MDΔVA

περιάγεσθαι; ἀλλ'οἱ μὲν μαθηματικοὶ τὸ αυτὸν δασύνουσιν, ἵν ᾖ ἑαυτόν. ὁ δὲ λόγος· „περὶ δὲ τὸν ἄξονα ἄγει καὶ στρέφει ὁ οὐρανὸς ἑαυτόν". δύναται δὲ καὶ οὕτως ψιλουμένου τοῦ αυτόν, ἵν'ᾖ ὡς πρὸς τὰ προειρημένα· „περὶ δὲ τὸν ἄξονα αὐτόν πάντα τὰ ἄστρα ὁ οὐρανὸς ἀγινεῖ (ὡς τὸ προειρημένον) καὶ περιφέρει."

ἄλλως: περιάγει, φησίν, ὁ ἄξων τὸν οὐρανόν. οὐκ οὕτως MAS
δὲ ἔχει. ὁ γὰρ οὐρανὸς ἀφ' ἑαυτοῦ στρέφεται. ὥσπερ δὲ λέγομεν ὅτι ὁ χρόνος πάντα φέρει, καὶ τοὺς ὁδοιπόρους ἡ ὁδός, οὕτω καὶ ὁ ἄξων τὸν οὐρανόν.

24. — καί μιν πειραίνουσι: ἀντὶ τοῦ περα- MQDΔVUA
τοῦσι. τὰ γὰρ τοῦ ἄξονος πέρατα δύο εἰσὶ πόλοι, οὓς καὶ αὐτὸς ἐπάγει.

τοῦ δὲ ἄξονος τὰ πέρατα πόλοι εἰσὶν εἰρημένοι. περὶ γὰρ αὐτοὺς πολεῖται ὁ οὐρανὸς καὶ στρέφεται. γραμμὴ δέ ἐστιν εὐθεῖα [ἡ] ἀπὸ σημείου ἀρξαμένη <καὶ εἰς σημεῖον λήγου-

---

1 οἱ μὲν οἱ μαθ– Q | μαθητικοὶ VA | αυτὸν *Maass*: αὐτὸν MQΔV αὑτὸν D αὐτὸ A **2** τὸ ἑαυτὸν M | περὶ MDΔVA: παρὰ Q | τὸν *om.* Q **2–5** ἄγει ... ἄξονα *om.* A **3** ὁ οὐρ– ἑαυτὸν MQDΔ: ἑαυτὸν ὁ οὐρ– V : οὔτω D **4** αυτόν *Maass*: αὐτὸν MQDΔV | ὡς πρὸς τὰ προειρημένα M: ὡς πρὸς τὰ εἰρημένα DΔV *om.* Q **6** ὡς τὸ προειρημένον *om.* A *fortasse recte.*

7–10 MAS (*31ʳ mg. inter.*) ἄλλως M *in mg.*: *om.* AS **7** *in initio add.* ἀντὶ τοῦ M **7–8** οὐκ ... ἔχει *om.* S **8** γὰρ MA: δὲ S | στρέφεται MA: φέρεται S **9–10** καὶ ... ὁδός *om.* S **10** οὕτω καὶ S: οὕτω MA | οὐρανὸν S: οὐρανὸν φέρει MA.

11–p. 70,4 MQDΔVUA *in* U *haec tantum leguntur*: ||||| τοῦ περατοῦσι· εἰρημένοι (?) πόλοι περὶ γὰρ αὐτοὺς (?) πολεῖται καὶ ||||||| οὐρανὸν περιφερ |||||||: – *transit deinde ad Callistus fabulam* (*sch. 27*) | *lemma* MDΔVA: πειραίνουσι Q U *mutil.* **12** δύο *codd.*: οἱ δύο *Maass fortasse recte* | *post* πόλοι *dist.* MD: *post* δύο Δ *post* εἰσι V *non dist.* A **12–14** εἰσὶ ... πέρατα *om.* Q **14–15** περὶ ... στρέφεται MQ: περὶ γὰρ αὐτὸν ὁ οὐρανὸς στρέφεται (στρέφει VA) DΔVA **16** ἡ *seclusi* | σημείου MDΔ: τινος σημείου Q ἀσημασίας V σημασίας A | καὶ ... λήγουσα *addidi praeeunte* Est (*unde Ald*)

σα,> ὡς ἔστι τὸ ὑποκείμενον. ἀπὸ γάρ τινος ἀρχῆς ἐποιήσαμεν τὴν γραμμὴν καὶ εἴς τι τέλος ἐλήξαμεν. ἡ δὲ εὐθεῖα γραμμὴ τοῦ ἄξονος τοὺς δύο πόλους ἔχει [τοὺς] ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον.

MQDΔVA 25. — ἀ λ λ ' ὁ μ ὲ ν ο ὐ κ ἐ π ί ο π τ ο ς : οὐκ ἐσαφήνισεν ὁποῖον λέγει, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐπιφερομένου ἐσήμανε [τὸ ποῖον λέγει], δηλονότι τὸν νότιον. ζητητέον δὲ τί δήποτε τὴν ἀρχὴν ἐθέλων ποιήσασθαι πρῶτον τοῦ νοτίου ἐμνήσθη. καί φαμεν ὅτι ἤμελλε διατρίψαι ἐν τῷ βορείῳ πόλῳ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν νότιον προέταξε τοῦ βορείου.

MQDΔVA 26. — ὑ ψ ό θ ε ν ὠ κ ε α ν ο ῖ ο : ἀντὶ τοῦ ὠκεανοῦ. ὑψηλότερος γάρ ἐστι καὶ ἀειφανής, οὐδέποτε δυόμενος. καὶ Ὅμηρος περὶ τῆς Ἄρκτου, ἥτις ἐστὶν ἐν τούτῳ· „οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο" (Σ 489, ε 275). μόνη γὰρ οὐ δύεται, τῶν ἄλλων δυομένων <ἢ ὅλων> ἢ ἀπὸ μέρους τινός, ὡς ὁ Κηφεὺς ἀπὸ ἄκρας κεφαλῆς.

MA ἄ λ λ ω ς : ὠκεανὸν λέγει ὁ Ἄρατος τὸν ὁρίζοντα. ποιη-

---

1 ἔστι *ante* τὸ ὑπ– DΔVA: *post* ὑπ– Q *om.* M *figuram in infima archetypi pagina appictam fuisse intellexit Maass* | ἀπὸ γάρ τινος *om.* Q | ἀρχῆς MDΔVQ^pc^: μαχῆς Q^ac^ *ut vid.* ἀρχὴν A **2** γραμμὴν MQDΔ: ἀρχὴν γραμμὴν VA | ἡ δὲ QDΔVA: ἡ μὲν M **2** τοὺς *seclusi.*

5–10 MQDΔVA *lemma* MDΔA: ἀλλ' ὁ μὲν Q **5–6** ἐσαφήνισεν ὁποῖον DΔVA: ἐσαφήνισε ποῖον M –σε τὸ ποῖον Q **6–7** ἐσήμανε (ἐδήλωσε A) . . . νότιον MA: καὶ τοῦτο (–τον DΔ) ἐδήλωσε, δηλονότι τὸν (τὸ V) νότιον DΔV δηλοῖ ὅτι τὸν νότον (*sic*) λέγει Q τὸ ποῖον λέγει *seclusi* **7** *post* ζητητέον *dist. et* δὲ *om.* V **8–9** νοτίου MDΔ: νότον QVA **9** ἤμελλε MQ: ἔμ– DΔVA | διατρίψαι MDΔA: διὰ (*in extrema linea*) διατρίψαι Q διατρίψειν VA^sl^ **10** τὸν MDΔVA: τὸ Q | *transeunt* VA *ad sch. 19 supra p. 62, l. 5.*

11–16 MQDΔVA *lemma* DΔA: ὑψόθεν ἐκ βορέαο M ὑψόθεν τοῦ ὠκεανοῦ Q *om.* V **11** ἀντὶ τοῦ ὠκεανοῦ MDΔ: *om.* QVA **12** ὑψηλότερος MDΔVA: –τερον Q | *post* οὐδέποτε *add.* δὲ Q **14** ἄμμορος MDΔVA: ἄμοιρος Q **15** μόνη MQDΔA: μόνον V δύεται MQA: δύνει DΔV | ἢ ὅλων *add. Maass* **16** κεφαλῆς MQDΔ: κόσμου V κόσμου κεφαλῆς A.

17–p. 71,9 MA 17–p. 71,1 ποιητικῶς M: –κὸς A

τικῶς δὲ <ὠκεανός> ἐστιν ὁ ὁρίζων, μεθ' ὃν οὐδὲν ἔτι ἐστίν, ἐπειδὴ ἡ ἐκτὸς θάλασσα καὶ μεγάλη ὠκεανὸς καλεῖται, παρ'ὅσον ὠκέως ῥεῖ. κύκλῳ μὲν γὰρ τὴν καθ' ἡμᾶς περίκειται οἰκουμένην, ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ εἰς αὐτὸν αἵ τε δύσεις καὶ ἀνατολαὶ γίνονται, καθάπερ καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ εἴρηκεν. παρηκολούθηκε δὲ αὐτῷ <ὠκεανὸν> εἰπόντι τὸν ὁρίζοντα. δημιουργῷ γὰρ τῷ Ἡφαίστῳ χρησάμενος τῆς Ἀχίλλεως ἀσπίδος, ἣν ὑπέθετο κόσμου μίμημα, τελευταῖον τὸν ὠκεανὸν ἐποίησεν.

ὁ δὲ Ἡρόδοτος (II,23; IV,36) οὐ παραδέχεται τὸν ὠκεα- MQDΔVA
νὸν τὸ σύμπαν, λέγων πλάσμα τι εἶναι ποιητικόν. Ἀτλαντικὸν δὲ αὐτὸ πέλαγος . . .

ὠκεανὸν λέγει τὸν ὁρίζοντα ἀπὸ τοῦ ὠκέως πάντα τὰ Q
ἄστρα καὶ ἀνατέλλειν καὶ δύνειν. πρότερος δὲ Ὅμηρος ὠκεανὸν τὸν ὁρίζοντα προσηγόρευσε λέγων ἐπὶ μὲν τῆς ἀνατολῆς „Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων / ὤρνυθ'" (T 1), ἐπὶ δὲ τῆς δύσεως „ἐν δ' ἔπεσ' Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο" (Θ 485).

26—27. — δύω δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσαι: τὸν βόρειον MQDΔVA
πόλον.

---

1 ὠκεανὸς *addidi salva codicum interpunctione*: *post* ποιητικῶς *dist. atque* ἔστι δὲ *scripsit Maass* | ἔτι M: *om.* A **2** ἡ M: *om.* A **3** κύκλῳ M: κύκλος A | ἡμᾶς A: ἥμας M **4** αὐτοῦ M: αὐτῶν A | τε M: τὰς A **5** καθάπερ καὶ M: *om.* A **6** ὠκεανὸν *hic addidi*: *post* εἰπόντι *iam* Est *e coniectura* **8** τῆς M: τὴν τοῦ A | ἀσπίδος M: ἀσπίδα A.

10–12 MQDΔVA **10** Ἡρώδ– Q **11** λέγων MQDΔV: δὲ λέγει A | πλάσμα τι εἶναι DΔV: τί (*sic*) πλάσμα εἶναι M πλάσμα εἶναι A εἶναι τι πλάσμα Q | ποιητικόν MQDΔA: –κῶν V **12** *post* πέλαγος *add.* καλεῖ Est *e coniectura* λέγει *Maass cf. Hdt. I 202* (ἡ ἔξω στηλέων θάλασσα ἡ Ἀτλαντὶς καλεομένη).

13–18 Q **16** ἀνατολῆς *scripsi*: ἀνατολικῆς Q **17** ὤρνυθ' *Homeri codd.*: ὤρνυθες Q | ἐν *Homeri codd.*: ἀν Q.

19–p. 72,7 MQDΔVA *lemma* M: ἄρκτοι ἅμα DΔV δύο δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσι A *om.* Q **19 20** τὸν . . . πόλον MQ: περὶ τὸν β– πόλον (*sine interpunctione post* πόλον) DΔV τὸν β– πόλον δηλονότι A

Ἄρκτοι ἅμα τροχόωσιν ἀντὶ τοῦ ἅμα τρέχουσι. διὰ τοῦτο γὰρ ἅμαξαι ὠνομάσθησαν. δισσαὶ γάρ εἰσιν, ὧν τὴν μὲν μείζονα Ναύπλιος εὗρε, τὴν δ' ἐλάττονα Θαλῆς ὁ σοφός. λέγει δὲ τὴν ἐλάττονα εἰκόνα εἶναι κυνός, ἥτις ἦν Καλλιστοῦς, ὅτι συγκυνηγὸς ἦν τῇ Ἀρτέμιδι. ἀποθανούσης δὲ αὐτῆς ἀπέθανε. τὸ δὲ ὄνομα ἔχει διὰ τὸ οὐρὰν κυνὸς ἔχειν.

MUA 27. — Ἄρκτοι: τὴν μίαν τούτων τὴν μεγάλην, ἣν μετ' ὀλίγον ὀνομάζει Ἑλίκην. Ἡσίοδος (fr. 163 Merkelbach-West) δέ φησι Λυκάονος θυγατέρα εἶναι, καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατοικοῦσαν ἑλέσθαι μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν περὶ

---

1 *post* τροχόωσιν *add.* A περὶ τὸν βόρειον πόλον ἄρκτοι ἅμα τροχόωσι (*cf.* DΔV) | ἅμα τρέχουσι MQVA: τρέχουσιν ἅμα DΔ **1–2** διὰ τοῦτο γὰρ MQ: διὰ γὰρ τοῦτο DΔVA **2** καὶ *ante* ἅμαξαι *add.* M | *post* ὠνομάσθησαν *inserit p. 76, ll. 7–9* Q | γὰρ MDΔVA: δὲ Q **3** μείζονα MQ: πρώτην DΔVA | τὴν δ' (δὲ Q) ἐλάττονα MQ: τὴν δὲ δευτέραν τὴν ἐλάσσονα DΔVA | Θαλῆς MQDΔ: θάλης V θαλάσσης A **4** *post* σοφός *praebet* Q *p. 73, ll. 20sqq.* (*Ursae maioris fabulam*) | λέγει δὲ τὴν ἐλάττονα MDΔVA: φασὶ δὲ καὶ περὶ αὐτῆς Q | εἰκόνα εἶναι κυνός QDΔV: κυνὸς εἰκόνα εἶναι M εἰκόνα κυνὸς εἶναι A | *quis* λέγει *? «scil. aut is quem exscribo aut certus quidam scriptor, cuius nomen excidit» Maass; an Eratosthenes? sed fortasse* λέγουσι *scribendum est* **5** ὅτι *codd.*: ὅτε *Maass nescio quo ex fonte* | συγκυνηγὸς ἦν MQA: συγκοινωνὸς ἦν τῆς θηρείας DΔV **6** *ante* ἀπέθανε *add.* καὶ αὐτὴ Q | οὐρὰν MQVA: τὴν οὐρὰν DΔ **7** *transit* A *ad p. 76, l. 7.*

8–p. 73, 19 MUA *hanc Ursae maioris fabulam diversis e fontibus hauserunt et scholiis admiscuerunt* M (*unde* U A) *et librarii qui codicum* QS *exemplaria scripserunt. nunc eam fabulam talem edendam esse censui, qualis in codice quoque prostat, nulla emendatione adhibita; veram editionem eius aliquando fortasse curabo, in qua cetera testimonia, Planudeam Epitomen, Hyginum, Scholia in Germanici Aratea, Aratum denique qui dicitur Latinum adhibebo; interpunctionem codicum servavi, nisi quod commatibus nonnumquam puncta commutavi* | *in mg.* περὶ ἄρκτων M | *lemma* ἄρκτοι M: περὶ ἄρκτων A *om.* U *spatio vacuo relicto* **10** θυγατέρα MA: θυγατὴρ U

τοὺς θῆρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι. φθαρεῖσαν δὲ ὑπὸ Διὸς ἐμμεῖναι ἐν τοῖς πρότερον λέγουσι τῇ Ἀρτέμιδι τὸ σύμπτωμα. ἤδη δὲ ἐπίτοκον οὖσαν ὀφθῆναι ὑπ' αὐτῆς λουομένην, ἐφ' ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν Ἄρτεμιν θηριῶσαι αὐτήν. καὶ οὕτως τεκεῖν ἄρκτον οὖσαν τὸν κληθέντα Ἀρκάδα. οὖσαν δὲ ἐν τῷ ὄρει θηρευθῆναι ὑπὸ αἰπόλων τινῶν, καὶ παραδοθῆναι Λυκάονι μετὰ τοῦ βρέφους. μετὰ χρόνον δέ τινα δόξαι εἰσελθεῖν εἰς τὸ Λύγκαιον, ὅ ἐστι τοῦ Διὸς λεγόμενον ἄβατον, ἀγνοήσασαν τὸν νόμον ὑπὸ τοῦ ἰδίου υἱοῦ διωκομένην. καὶ αὐτῶν τῶν Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι μελλόντων, διὰ τὸν εἰρημένον νόμον, ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν αὐτῆς ἐξείλετο, καὶ ἐν τοῖς ἄστροις αὐτὴν ἔθηκεν, Ἄρκτον δὲ αὐτὴν ὠνόμασε διὰ τὸ πτῶμα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἑπτὰ ἀμυδρούς, ἐφ' ἑκατέρων τῶν νώτων δύο, ἐπὶ τοὺς ὠμοπλάτας α', ἐπὶ τοὺς ἔμπροσθε πόδας δύο, ἐπ' ἄκρον τῆς ῥάχεως ἕνα λαμπρόν, ἐπὶ δὲ τοῦ ὀπισθίου σκέλους δύο, ἐπ' ἄκρων τῶν ποδῶν β', ἐπὶ τῆς κέρκου τρεῖς. οἱ πάντες κδ'.

καὶ περὶ τῆς μείζονος Ἡσίοδος λέγει· Καλλιστὼ Λυκάονος θυγατέρα, ἐν Ἀρκαδίᾳ δὲ κατοικοῦσαν ἑλέσθαι μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος τὴν περὶ τὰς θήρας ἀγωγὴν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι. φθαρεῖσαν δὲ ὑπὸ Διὸς μὴ δηλῶσαι Q

---

1 τοὺς θῆρας M : τὰς θη|||| U τῆς θήρας A **2** ἐμμεῖναι . . . οὖσαν M : ἐμμεῖναι ἐν τοῖς πρότερον μὴ ἀγγεῖλαι τὸ σύμπτωμα τῇ ἀρ||||| U (*quae sequuntur usque ad* ὀργισθεῖσαν τὴν *l. 4 vix leguntur*) καὶ ἤδη μέλλουσαν τεκεῖν A **9** λύγκαιον MA: λυκίον U *ut vid.* **10** διωκομένην MA: διωκομένην δὲ U **10–11** καὶ . . . μελλόντων MA : καὶ μέλλουσαν ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι U **11–12** διὰ . . . νόμον *om.* U | εἰρημένον νόμον MA[pc] : εἰρημένων νόμων A[ac] **14** πτῶμα M : σύμπτωμα UA **14–19** ἔχει . . . κδ' *om.* U **15** νώτων MA : *immo* ὤτων (ὠτίων *Catast.*, aures *Ar. Lat.*) | δύο M : ζ. δύο A *qui sic pergit semper ante numerum interpungens* **16** τοὺς . . . πόδας M : τοῖς . . . ποσὶ A | ἄκρον M : ἄκρων A **17** δὲ M : *om.* A **18** δύο M : ζ' A | τρεῖς M : *om.* A.

20–p. 74,10 Q (*post* σοφὸς *supra p. 72, l. 4*)

τῇ Ἀρτέμιδι τὸ σύμπτωμα. ἤδη δὲ ἐπί[. .]μον οὖσαν ὀφθῆναι ὑπ' αὐτῆς λουομένης. ἐφ' ᾧ ὀργισθεῖσαν τὴν Ἄρτεμιν θηριῶσαι αὐτὴν καὶ οὕτω τεκεῖν ἄρκτον οὖσαν τὸν κληθέντα Ἀρκάδιον. μετὰ χρόνον δέ τινα δόξαι εἰς τὸ Λύκαιον εἰσελθεῖν τὸ τοῦ Διὸς ἄβατον ἀγνοή⟨σα⟩σαν τὸν νόμον ἐκδιωκομένην ὑπὸ τοῦ ἰδίου υἱοῦ. ἀμφοτέρων δὲ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων ἀναιρεῖσθαι μελλόντων ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν ἐξείλετο αὐτούς, καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν, Ἄρκτον δὲ αὐτὴν ὠνόμασεν, διὰ τὸ σύμπτωμα.

Q ἡ δὲ μικρὰ Ἄρκτος ὑπὸ τῶν πλείστων Φοινίκη λέγεται.

S τὴν μείζονα Ἄρκτον Ἡσίοδος εἴρηκεν, Λυκάονος εἶναι θυγατέρα ἐν Ἀρκαδίᾳ δὲ κατοικοῦσαν ἑλέσθαι μετὰ Ἀρτέμιδος τὴν θήραν ἐν τοῖς ὄρεσι ποιεῖσθαι. φθαρεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς πρότερον λέγουσι τῇ Ἀρτέμιδι λέγουσι τὸ σύμπτωμα. ἡ δὲ ἐπὶ τόκον οὖσαν ὀφθῆναι ὑπ' αὐτῆς λουόμενον. ἐφ' ὧ ὀργισθεῖσαν τὴν θεὸν θηριῶσαι αὐτήν, καὶ οὕτως τεκεῖν ἄρκτον καὶ κληθῆναι Ἀρκάδιν. τὸν γὰρ Δία φασὶν Ἀρτέμιδι ὁμοιωθέντα ἐλθεῖν εἰς τὸ ὄρος, καὶ συγκυνηγετοῦσαν ὀφθῆναι αὐτῷ. μετὰ δὲ τὸν χρόνον τῆς γαστρὸς μετεώρου γενομένου μηδὲν αἴτιον τοῦ συμπτώματος πλὴν Ἄρτεμιν. ἐφ' ὧ ὀργισθεῖσαν τὴν θεὸν θηριῶσαι αὐτήν. μετὰ δὲ χρόνον τινὰ ἔδοξεν εἰσελθεῖν εἰς τὴν τοῦ Διὸς αὐλήν, ἐκδιωκομένους δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων μελλόντων ἀναιρεῖσθαι διὰ

---

1 *duarum litterarum spatium vacuum relictum* Q **6** ἀγνοήσαν Q *ut vid.*

11–12 **Q** *Ursae minoris fabulae initium; cf. infra sch. 39* (S).

13–p. 75,6 **S** (*30ᵛ,32–31ʳ,16*) **19–24** τὸν γὰρ Δία ... θηριῶσαι αὐτήν: *hanc fabulam ab Amphide comico fictam* (*vide infra codicem* Q *p. 90, ll. 13–18*) *Latinorum scriptorum* (*Hyg. II, 1; Arat. Lat.; Schol. Germ.*) *testimonio in Catasterismis quondam fuisse docebamur; sed Graeca testimonia, quae nunc affero duo, adhuc deerant*

τὸν προειρημένον νόμον, ὁ Ζεὺς διὰ τὴν συγγένειαν ἐξείλετο αὐτοὺς καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν Ἄρκτον ὀνομάσας διὰ τὸ σύμπτωμα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. ζʹ. ἀμαυροὺς ἐφ' ἑκατέρων τῶν νώτων βʹ ὁ ὠμοπλάτης εἷς, (. . . .) λαμπρὸν αʹ, ἐπὶ ποδὸς ὀπισθίου βʹ. κέρκου, τρεῖς.

MUAS

οὐ χρὴ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ τινὰ οἴεσθαι ἄρκτους ἢ ἁμάξας, ἀλλὰ πέντε τὰς αἰτίας εὐλόγως τῆς ἀστροθεσίας τίθενται. ἢ γὰρ καθ' ὁμοίωσιν τοὔνομα τῷ ἄστρῳ, ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πάθος, ὡς ὁ Κύων (δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ Κυνὸς λυττᾶν οἱ χερσαῖοι κύνες ὡς ἐπὶ πλήθους), ἢ μυθικῶς, ὡς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλιστὼ εἰς ἄρκτον, ἢ κατὰ τιμήν, ὡς οἱ Διόσκουροι Δίδυμοι, ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ πολλὰ τῶν ζῳδίων. αἱ τοίνυν Ἄρκτοι Ἅμαξαι μὲν καθ' ὁμοιότητα, Ἄρκτοι δὲ μυθικῶς.

3–6 *stellarum catalogus corruptus* **3** ὠμοπλάτης *scripsi*: ὠμοπλα^τ S **5** *lacunam indicavi.*

7–16 **MUAS** (*32ʳ, 4–8*) *cf. anonymum excerptum a Maassio editum* (*Comm. Ar. Rell. p. LXIX*) *e codice Cantabrigiensi Ll 4 12* (*f. 87ᵛ, ll. 23–27*) *quem ipse inspexi*: ἔθεντο δ' οὖν τὰς προσηγορίας δι' αἰτίας εὐλόγους πέντε· καθ' ὁμοίωσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ Σκορπίου, ἢ κατὰ πάθος, ὡς ἐπὶ τοῦ Κυνὸς (δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ τούτου ἀνατολῇ λυττᾶν οἱ χερσαῖοι κύνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον), κατὰ τιμήν, ὡς ἐπὶ τῶν Διοσκούρων, καὶ μυθικῶς, ὡς ἐπὶ τῆς μεταβληθείσης Καλλιστοῦς εἰς ἄρκτον, ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ τῶν ζῳδίων πλεῖστα **7** ἐν τῶι οὐρανῶι τινὰ οἴεσθαι MA: τινα ἐν τῶ οὐρανῶ οἴεσθαι U οἴεσθαι ἐν τῶ οὐρανῶ S | *post* ἄρκτους *add.* εἶναι S | ἢ MS: καὶ U *ut vid.* A **8** πέντε *om.* S | τὰς MS: *om.* A U *mutil.* | *ante* εὐλόγως *add.* ἃς M | εὐλόγως MA: –γους S (*cf.* Cant) *fort. recte* U *mutil.* **8–9** τῆς ἀστρ– τίθ– MU: τίθ– τῆς ἀστρ– AS **9** τῶι ἄστρωι MUA: τοῦ ἄστρου S **10** *post* δοκοῦσι U *tam mutilus est, ut nihil discerni possit* **11** ἐπὶ *om.* S | κύνες AS: κῦνες M **12–15** ὡς ἐπὶ . . . ζῳδίων *om.* S **12** ὡς ἐπὶ πλήθους *om.* A | πλήθους M: πλεῖστον Cant *et codicis* M *apographa Vat. 1307 Casanatensis 356* (C) *sic Maass fort. recte* **15** *post* τοίνυν ἄρκτοι *add.* ἁματροχόωσι καὶ (*v. 27*) S.

Par. δεῖ γινώσκειν ὡς κατὰ πέντε αἰτίας ἡ ἀστροθεσία γέγονεν· ἢ καθ' ὁμοίωσιν ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πάθος ὡς ὁ Κύων, ἢ μυθικῶς ὡς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλιστὼ εἰς ἄρκτον, ἢ κατὰ τιμὴν ὡς Διόσκουροι οἱ Δίδυμοι, ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ πολλὰ τῶν ζῳδίων.

MQUA ἅμα τροχόωσιν: ἀλλήλαις ἐπιφέρονται. καὶ γὰρ ἐπιεικῶς ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις αἱ ἅμαξαι, ἴσῳ τάχει τῶν βοῶν χρωμένων ἐν τῇ πορείᾳ. διαγράφεται δὲ ἐν ἑκατέρᾳ πλινθίον τι καὶ ὁ ῥυμός· οἱ μὲν τέσσαρες ἐν τῷ σώματι πλινθίον, ῥυμὸς δὲ ἡ οὐρά. Ὅμηρος Ἄρκτον κυρίως, Ἅμαξαν δὲ κατ' ἐπίκλησιν.

MQDΔVA τὸ δὴ καλέονται Ἅμαξαι: διὰ τοῦτο,

1–6 Par. suppl. gr. 607a *(83ᵛ,10sqq.)* **5** Δίδοιμοι Par | *cf. Ar. Lat. (Maass, Comm. Ar. Rell. p. 258 et J. Martin, Hist. Text. p. 141)* tamen etsi figuras compositas vides hominum transfiguratas non aestimandum est quod in veritate, sed historiae causa stellas tibi demonstrans ad significandam rationem earum, et quaedam apertius declarantur *(inter versus 372 et 381)*.

7–13 MQU *(valde mutil.)* **A** *in* Q *haec adnotatio (post* πορείᾳ *l. 9 interrupta) in sch. 26–27 inter verba* ὠνομάσθησαν *et* διτταὶ *(supra p. 72, l. 2) inserta est; eam enim alio ex fonte haustam* M *et* Q *alio loco descripserunt; in* U *eodem loco eam habemus atque in* M, *in* A *ante Callistus fabulam (supra p. 72, l. 8)* | *lemma* M (ἁματρ–): καὶ ὅτι ἅμα τροχόωσιν Q *om.* A U *mutil.* **7** ἐπιφέρονται MQ: –φύονται A U *mutil.* | *ante* καὶ γὰρ *lemma* τὸ δὴ καλέονται ἅμαξαι *add.* A **7–8** καὶ γὰρ MA: ὅτι καὶ Q **8** ἐπιεικῶς MA: *om.* Q | ἀκολ– ἀλλ– MA: ἀλλ– ἀκολ– Q **9** ἴσῳ τάχει MQ: ἰσοταχει *(sic)* A **10** ἑκατέρᾳ M: ἑκατέρῳ A | ῥυμὸς M^{pc}A: ῥυγμὸς M^{ac} **11** οἱ μὲν ... πλινθίον *om.* A **12** ὅμηρος M: ὁ μὲν A | ἄρκτον M: ἄρκτϊ A **12–13** *cf. Σ 487 (= ε 273)* Ἄρκτον θ' ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν.

14–p. 77,4 MQDΔVAS *(32ʳ,2–4) (om.* U *ut vid.) lemma* M: τὸ δὴ καλέονται DΔVA τὸ δὴ S καλοῦνται δὲ ἅμαξαι Q **14** διὰ τοῦτο ... ἔσχον MDΔVA: διὸ δὴ ἅμαξαι τὴν ὀνομασίαν ἔσχον, ἢ διὰ τὸ τρέχειν αἱ ἅμαξαι S *omnia om.* Q

φησί, διὰ τὸ τρέχειν ὡς ἅμαξαι, ταύτην τὴν ὀνομασίαν ἔσχον, ἢ διὰ τὸ ἔχειν σχῆμα ἁμάξης τῶν τεσσάρων ἀστέρων ἀντὶ τροχῶν παραλαμβανομένων, τῶν δὲ τριῶν τῆς οὐρᾶς ἀντὶ ῥυμοῦ.

Ἅμαξαι λέγονται παρὰ τὸ ὁμοῦ ἐν τῷ ἄξονι εἰλεῖσθαι. S

ἄλλως. Ἅμαξαι: διὰ τὸ ἅμα ἐν τῷ ἄξονι MQDΔVUA καὶ τῇ τούτου ἀρχῇ εἶναι. ἢ ὅπερ ἐπὶ τῆς μιᾶς λέγεται, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν δύο εἴληφε. κυρίως γὰρ ἡ Ἑλίκη ἅμαξα λέγεται· οἱ γὰρ ἑπτὰ αὐτῆς ἀστέρες ἁμάξης τύπον ἔχουσιν· οἱ μὲν ἐπὶ τοῦ πλινθίου τέσσαρες (πλινθίον δὲ λέγεται παρὰ τοῖς γεωμέτραις πᾶν τετράγωνον), οἱ δὲ τρεῖς ἐπὶ μήκους τὸν ῥυμὸν πληροῦσι. δείξομεν δὲ καὶ παρ' Ὁμήρῳ τὸ ἐπὶ τῶν δύο λεγόμενον (θ 229)· „δουρὶ δ' ἀκοντίζω ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀιστῷ". τὸ γὰρ ἀκοντίζειν ἴδιον μόνον ἐπὶ δόρατος, ὃ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ οἰστοῦ αὐτὸ ἔθηκεν.

---

1 ἅμαξαι MA: ἅμαξα DΔ ἅμα V (ἢ ἅμα A^sl) **2** ἔσχον MSV: ἔσχεν D ἔσχηκεν Δ ἔχουσιν A **3** ἀστέρων MQDΔVA: ἄστρων S | ἀντὶ τροχῶν MDΔVA: ἀντίτροχον Q *ut vid.* S.

5 S (*32^r,7–8*) *sequitur Draconis fabula* (*32^r,8–13, infra p. 91, ll. 3–14*).

6–16 MQDΔVUA (*in* U *omnia fere evan.*) ἄλλως M^mg DΔ: *om.* QVA (*spatium vacuum in* VA) | ἅμαξαι *om.* Q **6–7** διὰ τὸ ... εἶναι MDΔVA: ἢ διὰ τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄξονος εἶναι Q **7** λέγεται MDΔA: λέγουσι V *om.* Q **8** τοῦτο MDΔVA: οὕτω Q | καὶ *om.* M | εἴληφε MDΔVA: λέγεται Q **9–10** οἱ γὰρ ... ἔχουσιν MDΔVA: τὸ ἁμάξης τύπον ἔχειν Q **9** ἑπτὰ αὐτῆς *om.* V αὐτῆς *om.* A | τόπον A **10** οἱ μὲν ... τέσσαρες MDΔVA: τοὺς ἐπὶ τοῦ πλινθίου δ' ἀστέρας Q | πλινθίον MQDΔA: πλίνθος V **11** δὲ *om.* D | περὶ A | πᾶν τετράγωνον MVA: τὸ τετρ– DΔ τῶ τετράγωνον Q *ut vid.* | *post* τετράγωνον *add.* τοὺς τροχοὺς *Maass fortasse recte* **12** ἐπὶ μήκους M: ἐπιμήκως DΔ ἐπὶ μῆκος VA ἐπιμήκεις Q *ut vid.* | *post* πληροῦσιν *reliqua om.* Q | δείξομεν MDΔ: –ξωμεν A –ξομαι V **13** τῶν δύο MDΔA: τοῦ ω̄ V **14** ἀκοντίζω M *Hom.*: ἀκόντιζεν DΔVA **15** ἐπὶ δόρατος MA: ἐπὶ δ– ὃν DΔV | ὃ δὲ M: ὁ δὲ DΔVA | καὶ M: β̄ A *om.* DΔV **16** ἔθηκεν MA: ἔλαβεν DΔV *fortasse recte* | *transit* U *ad p. 87, l. 3* (*sch. 37*).

S ἅμα τροχός ἐστιν ἡ δύο τροχῶν εἰς τὸ αὐτὸ συνέμπτωσις. ἅ μ α τ ρ ο χ ό ω σ ι ν, εἰς τὸ αὐτὸ κινοῦνται.

Q Ἄρατος δέ φησι τὴν Κυνόσουραν καὶ Ἑλίκην ἐν Κρήτῃ οὔσας γενέσθαι τρόφους τοῦ Διός, καὶ διὰ τοῦτο τῆς οὐρανοῦ μνήμης ἀξιωθῆναι.

MQDΔVA 28. — α ἳ δ ή τ ο ι κ ε φ α λ ά ς: ἐπί τὰς ἀλλήλων ἰξύας τὰς κεφαλὰς ἔχουσι τετραμμένας, οὐκ ἐπὶ τὰς αὑτῶν, ὡς Ἀρίσταρχος ὁ γραμματικὸς ᾠήθη, τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πρὸς τὴν ἰδίαν ἰξὺν ἀποστρέφεσθαι, παρὰ τὸ φαινόμενον. ὁρῶσι γὰρ εἰς τοὔμπροσθεν, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλήλαις ἀνατετραμμέναι. ἡ δὲ ἰξὺς λέγεται καὶ ἄκνηστις, ἣν οὐκ ἔστι ξύσαι οὐδὲ ῥᾴδιον κνῆσαι.

Q ⟨α ἳ δ ή τ ο ι⟩: ἀπορεῖται δὲ ἐνταῦθα· τῆς γὰρ μικρᾶς Ἄρκτου κεφαλὴν μὴ ἐχούσης, ἀλλὰ τῶν πάντων ἀστέρων ἑπτὰ ὑπαρχόντων, πῶς Ἄρατος λέγει α ἳ δ ή τ ο ι κ ε φ α λ ὰ ς μ ὲ ν ἐ π' ἰ ξ ύ α ς α ἰ ὲ ν ἔ χ ο υ σ ι; λύεται δὲ ἀπὸ τούτου παρ' ὅσον οἱ παλαιοὶ ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων κατηστέριζον τὴν μικρὰν Ἄρκτον, καὶ κεφαλὴν μὲν ὑφίσταντο τὸν βορειότερον τῶν ἀστέ-

---

1–3 S (*31ʳ mg. inf.*) **2** τροχόωσιν S: τροχόωσαι S *in textu.*

4–6 Q *Ursae minoris fabulae fragmentum* (*Catast. 2*) *cf. supra p. 74, l. 1 et infra sch. 39* (S) **6** οὐρανοῦ Q: *scribendum* ἐν οὐρανῷ.

7–13 MQDΔVA *lemma* M (δ' ἤτοι) ΔA: αἳ δή τοι DV *om.* Q **7–8** ἀλλήλων MQDΔA: ἀνχίκλων V γρ. ἀγχίκλων A[sl] **9** αὑτῶν *edd.*: αὐτῶν MQDΔVA | ὡς *om.* V **10** ἀποστρέφεσθαι MQ: ἐπιστρέφ– DΔA ἐπιφέρεσθαι V **11** παρὰ MDΔVA: περὶ Q | τὸ ἔμπρ– VA **12** ἀλλήλαις MQDΔ γρ. A: ἀνχίκλαις V ἀγχίκλαις A | ἀνατετραμμέναι MDΔVA: ἐπιτετρ– Q ἀντεστραμμέναι *Maass fortasse delendum et scribendum* καὶ οὐκ εἰς ἀλλήλας **13** καὶ MA: ἡ Q *ut vid. om.* DΔV | *post* ἄκνηστις *desinit schol. in* Q | ἔστι MQDΔV: ἔξεστι A | ξύσαι MDVA: κνίσαι Δ | κνῆσαι MVA: κινῆσαι DΔ | ῥᾴδιον *Maass*: ῥᾶιον *codd.* (*ante* ξύσαι V).

14–p. 79,5 Q *lemma addidi* **17** ἰξύαις Q *ut vid.*

ρων τῶν ἐν τῇ ἡγουμένῃ πλευρᾷ τοῦ τετραπλεύρου, ἐμπροσθίους δὲ πόδας τὸν νοτιώτερον τοῦ τετραπλεύρου, ὀσφὺν δὲ τὸν βορειότερον τῶν ἐν τῇ ἑπομένῃ πλευρᾷ τοῦ τετραπλεύρου, ὀπισθίους δὲ πόδας τὸν νοτιώτερον, οὐρὰν δὲ τοὺς ὑπολειπομένους ἀστέρας.

αἳ δή τοι: περὶ τῆς θέσεως καὶ †διαμαυρώσεως† ταῦτα· διώκειν γὰρ ἑαυτὰς ἐοίκασι περὶ τὸν πόλον, ὥστε τὴν τῆς ἑτέρας κεφαλὴν κατὰ τὴν ⟨τῆς ἑτέρας⟩ οὐρὰν τετάχθαι. S

29. — ⟨αἰεὶ δὲ κατωμάδιαι⟩: φιλοτέχνως· οὐ γὰρ πάντα τὰ ἄστρα ἐν τῇ περιφορᾷ τὴν αὐτὴν τάξιν τετήρηκεν, ἀλλὰ τὰ μὲν ὀρθὰ ἀνατείλαντα πλάγια δύνει, τὰ δὲ τὸ ἔμπαλιν. Q

⟨κατωμάδιαι φορέονται⟩: ἐπὶ τὰς κεφαλὰς [καὶ] ἀεὶ δύνουσι καὶ οὐδέποτε ἐπὶ τὰς οὐράς. S

ἄλλως: ἡ μὲν ἀναβαίνει, ἡ δὲ κάτω φέρεται. κατωμάδιαι, τῶν γὰρ προτομῶν αὐτῶν τὰ ἐμπρόσθια κατὰ τὴν δύσιν πολοῦνται. S

οὐχ ὥσπερ τὸν Κένταυρον· φησὶν ὅτι κατ' οὐρὰν δύνει. S

⟨φορέονται⟩: ἐπεὶ ἡ μὲν δύνει, ἡ δὲ ἀναβαίνει. ὅταν γὰρ ἡ μία ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἡμισφαιρίῳ, ἡ ἑτέρα γίνεται πρὸς τὴν δύσιν. S

---

2 δὲ πόδας: δὲ δέποδας Q *ut vid.*

6–9 S (*31ʳ, 16–19*) *simul cum Ursae maioris fabula in exemplar insertum* (*vide praef. p. XIX*) **6** διαμαυρώσεως *corruptum* **7** ἑαυτὰς *scripsi*: αὐτὸν S **8** τῆς ἑτέρας *addidi.*

10–13 Q *lemma addidi.*

14–20 S (*31ʳ, 19–23*) *vide supra ad l. 6* | *lemma addidi* **15** καὶ *seclusi* | *de sensu cf. Germ. Aratea 29–31* caput alterius super horrida terga / alterius lucet; pronas rapit orbis in ipsos / declinis umeros **17** κατωμάδιαι *scripsi*: κατωμαδιὰς S | προτομῶν *scripsi*: προτόμων S **18** πολοῦνται *scripsi*: ποιοῦνται S **19** *notula mutila*: *cf. vv. 625–626.*

21–23 S (*31ʳ mg. sup.*) *lemma addidi* **21** ἀναβαίνει S^{sl}: ἀναδύνει S.

M 30. — ἔμπαλιν: χωρὶς εἰς τοὐπίσω· ὃ καὶ ἐπιφέρει λέγων εἰς ὤμους τετραμμέναι.

MQDΔKVAS 30-33. — εἰ ἐτεὸν δή: ὁ Ἄρατος τὸ ποίημα τὸ ἑαυτοῦ † τοῖς ποιητικοῖς † μᾶλλον εἶναι θελήσας, ἀλλ' οὐχὶ μόνον † φυσικώτατον †, ὅπερ ἐστὶν ἴδιον ποιητοῦ, τοῦτο μεταχειρίζεται, λέγω δὴ τὸν μῦθον, κατὰ καιρὸν μέντοι, οὐκ ἀπιθάνως, καὶ ὡς μὲν ποιητὴς παρεισάγει, ὡς δὲ περὶ φυσικῶν διαλεγόμενος οὐ πάνυ τῷ μύθῳ συντρέχειν δοκεῖ. ἐπήγαγε γοῦν τὸ εἰ ἐτεὸν δή, ὅπερ ἐστὶν ἀμφιβάλλοντος. ὁ δὲ μῦθος βούλεται

1–2 M *in mg. sub signo non alphabetico quod idem in textu supra vocem* ἔμπαλιν *invenitur* | *lemma add. Maass.*

3–p. 81,4 MQDΔKVAS *priorem huius scholii partem* (ὁ Ἄρατος ... μεταχειρίζεται) *praebet* S *31ᵛ,4–6 sub lemmate* Δίκτω ἐν εὐώδει; *posteriorem vero* (ἐπήγαγε ... Κορύβαντες) *priori anteponit 31ᵛ,1–4 sub lemmate* ἄλλως; *nonnulla autem* (φυσ– διαλεγομένους ... συντρέχει) *corrupta et a ceteris separata 30ᵛ,31–32 inveniuntur; vide adnotationes criticas ad sch. 17 p. 61, l. 4* | *lemma* DΔKV: εἰ ἐτεὸν δὴ Κρήτηθεν ἐκεῖναι (*sic*) γε M εἰ ἐτεὸν Q εἰ ἐτεὸν δὴ Κρήτηθεν A *om.* S **4** ἑαυτοῦ MKA: αὑτοῦ Q αὐτοῖς DΔV *om.* S | τοῖς ποιητικοῖς MQDΔKVA: ποιητικοῦ S ποιητοῦ S^{sl} ἐν τοῖς ποιητικοῖς *Maass crucibus inclusi* | μᾶλλον εἶναι θελήσας MQ KS: μᾶλλον θελήσας ἐγγύς εἶναι DΔV μᾶλλον θελήσας εἶναι A **5** μόνον *om.* S | φυσικώτατον MQDΔVAS (-κότ-) :-τέροις K *crucibus inclusi* | ἐστὶν S: *om.* MQDΔKVA *fortasse recte* **6** ποιητοῦ τοῦτο μεταχειρίζεται MQDΔKS: τοῦτο τῆς τοῦ ποιητοῦ μεταχειρίσεως VA **6–8** λέγω ... ὡς δὲ περὶ *om.* S **6** λέγω *Maass ex Ald.* (*id est ex apographo codicis* Est *ubi legitur* ὅπερ ἴδιόν ἐστι ποιητοῦ, τὸν μῦθον λέγω): λέγων MQDΔKVA **7** μέντοι MQK: *om.* DΔVA **8** ὡς δὲ ... διαλεγόμενος MQDΔKVA: φύσει διαλεγομένους S | περὶ φυσικῶν MQDΔVA: φυσικῶς K **8–9** οὐ πάνυ ... δοκεῖ MQDΔKVA: οὐ πάνυ αὐτῷ τῷ μύθῳ συντρέχει S **9** γοῦν MQDΔK: οὖν VA *om.* S **10** δὴ *om.* S | ἀμφιβάλλοντος Q: τοῦ ἀμφιβάλλοντος MK ἀμφιβαλόντος S δισταγμοῦ DΔV δισταγμοῦ ἤτοι τοῦ ἀμφιβάλλοντος A **10–p. 81,1** βούλεται ... Κρήτῃ *om.* Q *alia inserta fabula quam inferius invenies*

ταύτας ἀνατετραφηκέναι τὸν Δία ἐν Κρήτῃ, ὅτε τὴν Πυρρίχην (ἥ ἐστιν ἐνόπλιος ὄρχησις) [ἦν] ὀρχούμενοι οἱ Κορύβαντες ἐπὶ ὅλον ἐνιαυτὸν τὸν Δία ἔθρεψαν λαθόντες τὸν Κρόνον.

παρὰ πᾶσιν ἦσται ὅτι χρησμὸν ἔχων ὁ Κρόνος παρὰ τῆς Γῆς ἐφυλάττετο τὰς ἐκ τῶν ἀρρένων ἐπιβουλάς, διὸ καὶ κατέπινε τοὺς γεννωμένους. ἡ δὲ Ῥέα, ὅτε τὸν Δία ἔτεκεν, λίθον σπαργανώσασα προσήνεγκεν, ὃν καταπιὼν ὕστερον ἐξέβαλε. καί φασιν ὅτι εἰς Δελφοὺς κατηνέχθη, μέχρι τοῦ νῦν † διὸς ἦρον † καλούμενος, ὑπὸ δέ τινων καὶ βαίτυλος. τὸ δὲ βρέφος ἐκθεῖναι τὴν Ῥέαν παρὰ τὸ Δικταῖον ὄρος. Q

Δ ί κ τ ῳ: Δίκτον ἀκρωτήριον τῆς Κρήτης πλησίον MQDΔKVAS

1 ταύτας MDΔVA: *om.* KS | ἀνατετραφηκέναι MA: ἀνατετραφέναι (*sic*) K ἀνατραφῆναι S τιθηνῆσαι DΔV | τὸν Δία *ante* ἀνατετρ– K | τῇ Κρήτῃ K | ὅτι K **2** ἥ MQDΔKVA: ὅ S | ἐνόπλιος MQ: ἔνοπλος DΔKVA ἔνοπλον S | ὄρχησις MQDΔKVA: –σιν S | ἦν MQ: γενέσθαι λόγος ἦν DΔ γενέσθαι λέγεται ἦν VA ἦσαν S *om.* K *seclusi* **3–4** ἐπὶ ... Κρόνον *om.* S **3** ἔθρεψαν MA: ἐξεθρέψαντο DΔV ἀνέθρεψαν K ἔτρεφον Q **4** λαθόντες τὸν Κρόνον *om.* Q *qui addit* γενέσθαι δὲ τροφοὺς δύο, Ἑλίκην καὶ Κυνοσοῦραν (*sic*) *cf. Catast.*

5–12 Q *haec praebet* Q *antecedenti scholio immixta inter verba* ὁ δὲ μῦθος (*supra p. 80, l. 10*) *et* ὅτε (*supra l. 1*) **6–7** ἐπιβουλὰς *scripsi*: βουλὰς Q **7** κατέπιννε Q | Ῥέα *correxi*: ἥρα Q **8** λίθον *correxi*: λίθω Q **10** διὸς ἦρ' Q: *quid haec sibi velint, non video; an* δίσκος ? | *vide Hes. Theog. 453–506; de Iovis lapide apud Delphos, Paus. 10, 24, 6; cf. Hsch. s. v.* βαίτυλος: „οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ δοθεὶς λίθος τῷ Κρόνῳ ἀντὶ Διός".

13– p. 86,10 MQDΔKVAS (*31ᵛ, 6–8*) *in* Q *post adnotationem ad* σχεδὸν Ἰδαίοιο *pertinentem* (*infra p. 83, l. 15*), *transposuit* Δ *cum sequenti scholio post* τὸν Δία τεχθῆναι (*infra p. 84, l. 12*) S *corrupt.* (δίκτον δὲ ἀκρωτήριον ἴδης κρήτης. καὶ ζέφυρος πνέων πλησίον τοῦ κρητικοῦ ὄρους τῆς ἴδης) | *lemma* MDVA: δίκτω ἐν εὐώδει Δ *om.* QKS | Δίκτον QDΔVA: *om.* MK

τῆς Ἴδης τοῦ Κρητικοῦ ὄρους, ἔνθα ἐστὶν Ἀλσείου Διὸς τέμενος, παρὰ τὸ παρακείμενον ἄλσος.

S 32. — ὅ μ ί ν π ο τ ε: ὅμοιόν ἐστι τῷ „ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλῃ" (Α 120). ἀντὶ τοῦ ὅτι. αὐτὸς γὰρ ὁ ὅτι σύνδεσμος ἀπεκόπη, καὶ ἐγένετο ὅ. οὐ γάρ ἐστιν ἄρθρον ἀντὶ συνδέσμου· οὐδέποτε γὰρ τοῦτο εὑρέθη.

S 34. — σ χ ε δ ὸ ν Ἰ δ α ί ο ι ο: εἰ ἡ Δίκτη πλέον ἢ χιλίους σταδίους ἀπέχει τῆς Ἴδης, ἁμαρτάνεται τῷ Ἀράτῳ γράφοντι ταῦτα [τὸ ὄ ρ ε ο ς σ χ ε δ ὸ ν Ἰ δ α ί ο ι ο].

MDΔKVAS ὅθεν ἔνιοι μὲν γράφουσι σ χ ε δ ὸ ν Α ἰ γ ε ί ο ι ο, παρ' Ἡσιόδου λαβόντες, φάσκοντος τραφῆναι τὸν Δία Α ἰ γ α ί ῳ ἐ ν ὄ ρ ε ι π ε π υ κ α σ μ έ ν ῳ ὑ λ ή ε ν τ ι (Theog. 484). εἰ δὲ μηδέν ἐστιν ὄρος ἐν Κρήτῃ Αἰγαῖον, ἄμεινον διαστέλλειν τῇ ἀναγνώσει.

MQDΔKVAS ὅ μ ι ν (ὅτι αὐτόν) κ ο υ ρ ί ζ ο ν τ α Δ ί κ τ ῳ

---

1 ἔνθα ἐστὶν *om.* K | Ἀλσείου *Maass*: ἀλσίου MQKΔ ἀλσίου D ἀλυσίου VA Casanatensis (C) **2** ἄλσος MQDΔKVA: ἢ ἄλυσος A[sl] ἄλυσος C.

3–6 S (*31*[v]*,8–11*) *lemma* S **5** ὅ *scripsi*: ō S.

7–10 S (*31*[v]*,11–14*) *lemma* MDΔ *infra ad l. 11*: ἄντρω ἐγκατέθητο (*sic*) S **7** *inter* ἡ *et* Δίκτη *add.* ἤδπι (?) S *postea del.* **9–10** τὸ ... Ἰδαίοιο *seclusi.*

11–15 MDΔKVAS (*31*[v]*,14–17*) *haec cum scholio ad* Δίκτῳ (*supra p. 81, l. 13*) *transposuit* Δ | *lemma* σχεδὸν Ἰδαίοιο MDΔ (*vide supra*) σχεδὸν VA *om.* K **11** ὅθεν ἔνιοι μὲν S: τινὲς MDΔKVA **11** γράφουσι MDKVAS: τὸ Δ | Αἰγείοιο MDΔ: Αἰγεῖο V ἐκταίοιο S[pc] ἐκτείοιο S[ac] *ut vid.* Αἰγαίοιο KA (*sic Maass*) *fortasse recte* **12** Ἡσιόδου MDΔKAS: –δω V | λαβόντες MDΔVA: λαμβάνοντες KS | φάσκοντος K: –τες MDΔVA *om.* S | *post* τὸν Δία *add.* ἐν ἄντρω (αὐτῶ DΔ) παρὰ τὸ λέγειν Ἡσίοδον DΔV **13** Αἰγαίω ἐν MDΔS (ἐν *om.*): ἐν Αἰγείω K ἐν Αἰγαίω A δ' ἰδαίω ἐν V | πεπυκασμένῳ *Hes.* MDΔKA: –νου S *ut vid.* πυκασμένω V | ὑλόεντι K **14–15** εἰ δὲ ... Αἰγαῖον *om.* S **14** μηδὲν MK: μὴ DΔVA *ut vid.* **15** ἄμεινον δὲ S.

16–p. 83,4 MQDΔKVAS (*31*[v]*,17–19*) ὅ μιν MDKVA: ὅ μιν τότε ΔS *om.* Q | ὅτι αὐτὸν *in textu* (*glossa*) MQ: ὅτε αὐτὸν MQDΔKVA *om.* S

ἐ ν ε ὐ ώ δ ε ι, καὶ ἀφ' ἑτέρας ἀρχῆς ὄ ρ ε ο ς σ χ ε- δ ὸ ν Ἰ δ α ί ο ι ο ἄ ν τ ρ ῳ ἐ γ κ α τ έ θ ε ν τ ο, καὶ νοεῖν ὅτι ἐγεννήθη μὲν ἐν τῇ Δίκτῃ, μετεκομίσθη δὲ ἐπὶ τὸ ἄντρον τῆς Ἴδης.

Ζηνόδοτος δὲ ὁ Μαλλώτης δίκτον ἤκουσε τὸ κα- MQDΔKVA
λούμενον δίκταμνον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ εὐῶδες τοῦτο εἰρῆσθαι. δοκεῖ δὲ πρὸς εὐτοκίαν συμβάλλεσθαι αὐτό, ᾧ καὶ τὴν Εἰλείθυιαν στέφουσι· καί που ἐπ' αὐτῆς Εὐφορίων (fr. 111 Powell) „στεψαμένη θαλεροῖσι συνήντετο δικτάμνοισι".

καὶ ταῖς αἰξὶ δὲ προσφιλὴς ἡ βοτάνη· βέλει γὰρ τρωθεῖσαι καὶ ὀρύττουσαι αὐτὴν ἀποβάλλονται τὸ βέλος.

Κούρητες καὶ Κορύβαντες καὶ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι οἱ MQDΔKVAS
αὐτοί εἰσι, περὶ ὧν καὶ Ἀπολλώνιος (I, 1129-1131)·

---

1 εὐώδει MDΔKVAS: εὐ [*vacuum*] Q | καὶ ... ἀρχῆς *om.* S | καὶ MQK: εἶτα DΔVA | ἐφ' K **2** ἄντρῳ MDΔKVA: τρώων Q ἀντὶ τοῦ S | ἐγκατέθεντο MDΔKVA: –θητο S ἐκαθέζετο Q **3** νοεῖν MS: νότ Q νοητέον DΔV νοεῖν δεῖ K δὴ νοητέον A | τῇ *om.* K | Δίκτηι MQDΔKS: δίκτω VAC | μετεκομίσθη MDΔKV: κατεκ– Q | δὲ *om.* S **4** ἐπὶ MQDΔKVA: εἰς S | τῆς Ἴδης KACS: τὸ τῆς Ἴδης MQDΔV.

5–13 MQDΔKVA **5** Μαλλώτης MDΔK: μαλλότης Q μακεδὼν VA **6** δίκταμνον MQA^{sl}: δίκταμον DΔKVA | καὶ διὰ τοῦτο καὶ DΔVA: καὶ διὰ τοῦτο Q διὰ τοῦτο καὶ MK **7** εὐτοκίαν MDΔKVA: εὐτιμίαν Q *ut vid.* | αὐτὸ *codd.* A^{sl}: αὐτῷ A **8** ὧι M: τούτῳ (*post* Εἰλ–) DΔVA *om.* QK | στέφουσι *codd.*: στρέφειν K | *post* στέφουσι *add.* καὶ ἡ Ῥέα τούτου ἐπιλαβομένη εὐτόκησεν καὶ εὐώδης ἐγένετο Q *vide infra* | *post* που *add.* καὶ Q | ἐπ' αὐτῷ K **9** Εὐφ– MQK(ἐφ–): Εὐφ– φησὶ DΔVA | στεψάμενος K | θαλεροῖσι *om.* K **10** συνήντετο *codd.*: συνῆν τότε K | δικτάμνοισι MQDΔA: –μοισι K –μένοισι V **11** δὲ *om.* MK | βοτάνη MQ: βότ D βότειρα Δ βώτης K βάτος VA **12** αὐτὴν DΔVA: αὗται MQK | ἀποβάλλονται MQ: –λουσι DΔKVA.

14–p. 84,2 MQDΔKVAS (*31^{v}, 20–22*) *lemma* δικταῖοι κούρητες K **14** κουρῆτες S | κορυβάντιοι A | Ἰδαῖοι *om.* S **1** *post* εἰσι *desinit sch. in* DΔV **15** καὶ *om.* S | Ἀπολλώνιος S: Ἀπόλλων MQKA *qui hoc verbo scholium terminant*

„Δάκτυλοι Ἰδαῖοι Κρηταιέες, οὓς ποτε νύμφη ...... δραξαμένη“.

MDΔKVUA Ἰδαίοιο: ζητοῦσι δέ τινες τίνος χάριν τὴν Δίκτην φησὶν εἶναι πλησίον τοῦ Ἰδαίου ὄρους· ἔστι γὰρ πολὺ τὸ διάστημα. ἀλλ' ἐὰν στίξωμεν εἰς τὸ εὐώδει, οὐδὲν ζητηθήσεται. καὶ τὸ ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο συναπτέον εἰς τὸ ἄντρῳ ἐγκατέθεντο.

MDΔKVUA ἔδει δὲ εἰπεῖν Δίκτῃ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ εἰώθασι τὰ γένη ἐναλλάσσειν· ὡς χώρα χῶρος, ὠνὴ ὦνος, οὕτως οὖν Δίκτη Δίκτος γίνεται, παρὰ τὸ ἐκεῖσε τὸν Δία τεχθῆναι [κατὰ τροπὴν οὖν τοῦ τ εἰς δ].

---

1 Ἰδαῖοι *Ap. Rh.*: δέ οἱ S | Κρηταιέες *Apollonii edd.*: κρηταέες *Apollonii codd.* Κρῆτα S | οὓς *Ap. Rh.*: ὃν S | *post* νύμφη *sic Ap. Rh.* (*1130*): „Ἀγχιάλη Δικταῖον ἀνὰ σπέος, ἀμφοτέρῃσιν / δραξαμένη γαίης Οἰαξίδος, ἐβλάστησε“.

3–8 MDΔKVU (*evan.*) **A** *lemma codd.* **3** ζητοῦσι δὲ *codd.*: ζηνόδοτος K | τινες *om.* MK **3–4** τὴν Δίκτην MD: τὴν Δίκτον Δ τὸ Δίκτον VA φησὶ τὴν δίκτον K **4** φησὶν εἶναι DΔ: εἶναι φησὶ VA φασὶν εἶναι M εἶναι K | πλησίον τοῦ Ἰδαίου ὄρους MK: τοῦ Ἰδ– ὄρ– πλ– DΔVA | γὰρ MΔKVA: δὲ D **5** πολὺ *codd.*: κατὰ πολὺ A | ἀλλ' ἐὰν *codd.*: ἐὰν δὲ K **6** τὸ ὄρεος DΔ: τοῦ ὄρεος V τὸ ὄρος MKA **7** ἄντρῳ ἐγκατέθεντο *scripsi*: ἄντρον ἐν ὧι κατέθεντο MDΔKVUA.

9–12 MDΔKVUA *cf. Etym. Gen. s. v.* Δίκτη (*Etym. Magnum 276,11–20*): ὄρος τῆς Κρήτης, καὶ ἄκρα κειμένη κατὰ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος. καλεῖται δὲ καὶ οὐδετέρως Δίκτον. Ἄρατος· „ὅ μιν ποτε κουρίζοντα Δίκτῳ ἐν εὐώδει ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο“. εἴρηται παρὰ τὸ τέκω, τίκτα τις οὖσα, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ τεχθῆναι τὸν Δία. Ἀγαθοκλῆς δὲ αὐτὴν θηλυκῶς ὀνομάζει, τὴν δὲ εἶναι τὸ Δίκταιον (*sic*) ὄρος. οἱ δὲ νῆσόν φασιν εἶναι Δίκτην καὶ ὀνομάζεσθαι ἀπὸ τῶν ἁλιευτικῶν δικτύων· ἐνταῦθα δὲ καὶ Διὸς ἄγαλμα ἵσταται. λέγεται δὲ καὶ Δίκταιον (*sic*). Ἀπολλώνιος (*I 509*). „Δίκταιον ναίεσκεν ὑπὸ σπέος“. **10** ἐναλλάσσειν MKU *ut vid.* A: ἀλλάσσειν DΔ ἀλάσσειν V **11** Δίκτη Δίκτος MUA: Δίκτος ἢ Δίκτη DΔV Δίκτη ἢ Δίκτος K | γίνεται M: *om.* DΔKVUA **11–12** παρὰ ... τεχθῆναι MKU: λέγεται δὲ καὶ (*om.* DΔ) οὕτω (οὕτως VA) παρὰ τὸ τὸν Δία ἐκεῖσε τεχθῆναι DΔVA **12** κατὰ ... δ *transposui et seclusi*: *post* Δίκτος (*l. 11*) MUA *non in* DΔKV | τ *scripsi* (*glossa est haec ad* παρὰ ... τεχθῆναι *appicta, quasi* τικτ– *in* δικτ– *mutatum esset*): τ̄ MA U *evan.*

εὐώδει δὲ διὰ τὴν ἐκεῖσε λεγομένην φύεσθαι βοτάνην τὴν δίκταμνον καλουμένην. MKUA

30-33. — εἰ ἐτεὸν δή: ἀπιστεῖ τῷ περὶ τῶν Ἄρκτων μύθῳ, παρεκβάσει δὲ ἐνταῦθα χρῆται διήγημα παρεκβαλὼν διὰ τὸ κατ' ἀνάπαυσιν τοῦ ἀκροατοῦ. S

ὅ μιν: ἀντὶ τοῦ αὐτὸν τὸν Δία.

Δίκτῳ: ἀντὶ τοῦ Δίκτῃ· ἔθος γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐναλλάσσειν τὰ γένη, ὡς Ὅμηρος· „χόλῳ ἄρα σ' ἔτρεφε μήτηρ" (π 203).

ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο: περιφραστικῶς τὴν Ἴδην.

περὶ Δίκτου: Δίκτη ἦν, καὶ εἶπεν αὐτὸ Δίκτος· ἔθος γὰρ παρεναλλάσσειν τὰ γένη, ὡς παρ' Ὁμήρῳ χολὴ χόλος. οὕτως δὲ ὀνομάζεται διὰ τὸ δίκταμον γίνεσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ ὄρει. προσφιλὴς δὲ αὕτη ἡ βοτάνη ταῖς αἰξίν· βέλει γὰρ τρωθεῖσαι καὶ ὀρύττουσαι αὐτὴν ἀποβάλλονται τὸ βέλος. Par.

καὶ ἡ Ῥέα τούτου ἐπιλαβομένη εὐτόκησεν καὶ εὐώδης ἐγένετο. Q

οὐ τὸ Δίκτον ὄρος σχεδὸν Ἰδαίοιό φησιν· οὐ γάρ ἐστιν ἐγγύς, ἀλλὰ χίλιοί που στάδιοι. μεταξὺ δὲ ⟨δεῖ⟩ διαστεῖλαι, καὶ τὸ μὲν πρῶτον συνάπτειν ὅ μίν ποτε κουρίζοντα Δίκτῳ ἐν εὐώδει, καὶ ἑξῆς ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο ἄντρῳ ἐγκατέθεντο. τὸ δὲ ὅλον· αὐτόν ποτε Q

1–2 M (*cum antecedenti scholio cohaerens*) **KUA** λεγομένην M: *om.* KA U *evan.* | φύεσθαι M: φυομένην KA U *evan.* **2** δίκτ– καλ– M: καλ– δίκτ– KU A.

3–11 S (*31*ʳ*,24–31*ᵛ*,1*) *haec alia scholiorum series in codicis* S *exemplar simul cum Catasterismorum fabulis inserta est; vide supra p. 79 ad ll. 6–9* **5** τοῦ ἀκροατοῦ S^sl: τῷ ἀκροατῇ S **8** ἄρα σ' *Od.*: ἀρὰς S.

12–17 Par. suppl. gr. 607a (*84*ʳ*,1–9*) **13** παρεναλάσσειν Par **14** δίκταμον Par: –μνον *Maass.*

18–19 Q *Vide supra ad p. 83, l. 8.*

20–p. 86,10 Q **22** δεῖ *addidi* **25** ἄντρῳ: ἄντρον Q | *post* ὅλον *distinxi*

τεχθέντα καὶ κουρίζοντα ἐν τῇ Δίκτῃ (τουτέστι κλαυθμυριζόμενον καὶ γινόμενον διὰ τοῦτο κατάφωρον) ἔργον ποιουμένης τῆς ʽΡέας λαθεῖν τὸν Κρόνον, εἰς τὰς πλησίας τοῦ ʼΙδαίου ὄρους κατέθεντο, καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ῎Αρκτοι ἔτρεφον. ἐγεννήθη δὲ ὁ Ζεὺς ἐν τῇ Δίκτῃ (τοῦτο δέ ἐστιν ἀκρωτήριον ἀνατεῖνον εἰς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος), ἐτράφη δὲ ἐν τῇ ῎Ιδῃ μετενεχθεὶς ὑπὸ τῶν Κουρήτων λάθρα τοῦ Κρόνου εἰς τὸ ἄντρον. — Δ ί κ τ η ὤφειλεν ⟨εἰπεῖν⟩, ἀλλʼ οἱ ποιηταὶ εἰώθασιν ἐναλλάσσειν τὰ γένη, ὡς χώρα χῶρος, ὠνὴ ὦνος.

MDΔVUA 35. — Δ ι κ τ α ῖ ο ι Κ ο ύ ρ η τ ε ς: οἱ Κούρητες ἐκάλουν τὴν μὲν μικρὰν Κυνόσουραν διὰ τὴν τῆς οὐρᾶς ὁμοιότητα, τὴν δὲ ἑτέραν ʽΕλίκην διὰ τὸ ἑλίσσεσθαι καὶ ἑλικώδη πως τὴν οὐρὰν ἔχειν. καὶ διὰ τὸ ἕλκεσθαι ὑπὸ οὐρανοῦ κατʼ ἐξοχὴν ὠνομάσθη πάντων, ὡς ὁ λέων θὴρ κατʼ ἐξοχὴν πάντων.

1–2 κλαυθμυριζόμενον *correxi*: κλαυθμηρ– Q **3** *post* Κρόνον *distinxi* **6** λυβικὸν Q | *cf. Etym. Gen. supra ad p. 84, 9–12 laudatum* **8** δίκτη Q **9** εἰπεῖν *addidi* | εἰώθασιν ἐναλλάσσειν *scripsi*: εἴωθεν ἀλλάσσειν Q.

11–16 M (*sub signo non alphabetico sed non in mg.*) **DΔVUA** (*in* DΔV *post sch. 42 infra p. 90, l. 6, ubi* A *quoque tria huius scholii prima verba* οἱ κούρητες ἐκάλουν *exhibet, de quo vide praef. p. XXIV*) *lemma* MA : ἄλλως DΔ *spatium* V *om.* U *revera de vv. 36–37 agitur ; miro errore dicuntur a Curetibus Ursae nomen accepisse* **11** κούρητες[2] MA : κουρῆτες DΔV U *evan.* **14** πως *om.* V **15** ὠνομάσθη πάντων M : πάντων ὠνομ– A πάντων *om.* DΔV *fortasse recte* U *evan.* **16** ἐξοχὴν MDΔA : ψυχὴν V U *evan.* | πάντων M : *om.* DΔVA *fortasse recte* U *evan.* | *in fine add.* ὠνομάσθη U *ut vid.* A | *cf. Etym. Magnum 332 s. v.* ἑλίκωπες (*non in Etym. Gen. AB*) : δύο δέ εἰσιν ῎Αρκτοι· ἡ μικρὰ καλεῖται Κυνόσουρα, καὶ ἡ μεγάλη ʽΕλίκη, διὰ τὸ ἑλικοειδῶς πως τὴν οὐρὰν ἔχειν· ἢ διὰ τὸ ἕλκεσθαι ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ, κατʼ ἐξοχήν, ὡς ὁ λέων θήρ. ὅθεν οἱ ῞Ελληνες, ἐν ἀγνωσίᾳ τῆς μικρᾶς ὄντες, πρὸς τὴν μείζω βλέπουσιν, ὥς φησιν ῎Αρατος· „ʽΕλίκῃ γε μὲν ἄνδρες ʼΑχαιοὶ εἰν ἁλὶ τεκμαίρονται, ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν“. διὰ τοῦτο ἑλίκωπας αὐτοὺς ῞Ομηρός φησιν· οἱ δὲ εὐοφθάλμους λέγοντες ἁμαρτάνουσι· παρθένων γὰρ τὸ ἐπίθετον.

Κυνόσουραν τὴν ἐλάττω λέγει μὴν ὅτι τοῖς κυσὶν ὁμοίαν ἔχει τὴν οὐρὰν ἀνακεκλασμένην. Q

37. — τὴν δ' ἑτέρην Ἑλίκην: τὴν μείζονα Ἄρκτον Ἑλίκην παρὰ τὰς ἕλικας καὶ συστροφὰς αὐτῆς. μείζους γὰρ ἔχει τὰς περιφορὰς τῆς Κυνοσούρας, ἅτε καὶ μείζων οὖσα κατὰ τὸ μέγεθος. ἡ μὲν γὰρ Κυνόσουρα περὶ τὸν πόλον ἐστίν, ἡ δὲ περὶ τὸν ὅλον βόρειον κύκλον. τινὲς δὲ λέγουσι καὶ ἑλίκωπας ἐντεῦθεν τοὺς Ἕλληνας ὀνομασθῆναι ὅτι πρὸς τὴν Ἑλίκην ἔχουσι τοὺς ὦπας πλέοντες. MQDΔVUA

38. — ⟨ἵνα χρὴ νῆας ἀγινεῖν⟩: ποῦ δέον τὰς ναῦς ἀγαγεῖν. MA

39. — τῇ δ' ἄρα Φοίνικες: ἐν ταύτῃ τῇ Ἄρκτῳ τῇ ἐλάττονι οἱ Φοίνικες πεποιθότες. S

ὄντως ὑπ' αὐτῶν ἐτιμήθη Φοινίκη καλουμένη. ἐτιμήθη δὲ καὶ παρὰ τῆς Ἀρτέμιδος διὰ τὰ προλεχθέντα ἔμπροσθεν συμπτώματα. ἀγνοοῦσα γὰρ ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτὴν ἔφθαρκεν, ἠγρίωσεν αὐτήν. ὕστερον δὲ αἰσθανομένην λέγεται δόξαν αὐτῇ ἀντιθῆναι ἕτερον εἴδωλον ἐν τοῖς

1–2 Q ὁμοίαν Q^{pc} *ut vid.*: –ίας Q^{ac} *ut vid. fortasse* ὁμοίως *legendum, nisi forte* ἀνακεκλασμένην *secludendum est.*
3–10 MQDΔVUA (*in* U *bis, hic et supra* [U¹] *post sch. 27 p. 77, l. 16, sed hic et illic scriptura mutila est aut evanida*) **6** τὸ *om.* V **7** πῶλον Δ | *post* κύκλον *desinit* U¹ | *post* κύκλον *add.* Ἑλίκη δὲ ἐκλήθη ἀπὸ τοῦ περὶ τὰς πόλεις (*sic*) εἱλεῖσθαι Q **8–9** λέγουσι ... ὀνομασθῆναι *scripsi*: λέγουσιν ὅτι καὶ ἑλίκωπας ἐνταῦθα τοὺς Ἕλληνας ὀνομασθῆναι MA λέγουσιν, ὅτι ἑλλίκωπας τοὺς Ἕλληνας καλεῖ (καλεῖ *postea del.*) ἐνταῦθα ὀνομασθῆναι Q λέγουσι καὶ (*om.* V) τοὺς Ἕλληνας ἐντεῦθεν ἑλίκωπας ὀνομασθῆναι DΔV **9** πρὸς MQΔVA: παρὰ D | τὴν *om.* Q **10** πλέοντες MA (*qui ante* πλ– *dist.*): *om.* QDΔV *de* U *non liquet* | *cf. Etym. Magnum supra ad p. 86, l. 16 laudatum.*
11–12 MA (*et fortasse* U) *haec versus 38 paraphrasis in* MA *cum praecedenti scholio sine lemmate cohaeret; cf. glossas in textu* MQ *ad verba* ἵνα *et* ἀγινεῖ *appictas* (ὅπου, ἄγειν); *lemma addidi* | ποῦ δέον M: τοῦ δέοντος A.
13–p. 88, 12 S (*31ᵛ, 22–32ʳ, 2*) **15 sqq.** *Ursae minoris fabula* (*Catast. 2*), *quam hic sine ulla emendatione exscribo*

ἄστροις ὥστε δισσὰς ἔχειν τινάς. Ἀντισθένης δὲ ἐν τοῖς ἁμαξιακοῖς φησὶ τροφὸν γεγονέναι τοῦ Διὸς Κυνόσουραν εἶναι τῶν Ἰδαίων νυμφῶν. ἀφ' ἧς εἶναι μέν, ὑπὲρ Νικόστρατον τῇ πόλει τῇ καλουμένῃ τοὔνομα. ἔκτισαν δὲ καὶ τὸν ἐν αὐτῇ λιμένα, καὶ τὸν περὶ αὐτὴν τόπον Κυνόσουραν τὸν τόπον κληθῆναι. ἐλθεῖν δὲ μετὰ τῶν Τελχίνων ὡς εἶναι τῆς Ῥέας παραστάτην, ὥσπερ Κουρῆτας καὶ Ἰδαίους Δακτύλους. Ἄρατος δὲ αὐτὴν καλεῖ Ἑλίκην ἐκ Κρήτης οὖσαν καὶ γενέσθαι Διὸς τροφόν. καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ οὐρανῷ τιμηθῆναι. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν ἑκάστης γωνίας τοῦ πλινθίου. α'. ἐπὶ δὲ τῆς κέρκου λαμπροὺς γ'.

MQDΔVUA τ ῇ δ' ἄ ρ α Φ ο ί ν ι κ ε ς: τῇ Κυνοσούρᾳ τῇ μικρᾷ· βραχεῖα γὰρ οὖσα ἐν τῷ αὐτῷ στρέφεται, καὶ ἔστι μᾶλλον εὐσύνοπτος, οὐ τῇ λαμπηδόνι (ἀμυδρὰ γάρ), ἀλλὰ τῷ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφεσθαι. ἡ γὰρ ἑτέρα ἐν τῇ περιφορᾷ μείζων κυκλουμένη οὐκ ἔστιν εὐσύνοπτος διὰ τὸ πολυφερές. πεπίστευνται δὲ ὡς ἀκριβέστεροι Φοίνικες τὰ ναυτικὰ καὶ ἐμπειρότεροι τῶν Ἑλλήνων

---

1 τινάς S: *immo* τιμάς | Ἀντισθένης δὲ ἐν τοῖς ἁμαξιακοῖς S: Ἀγασθένης (*rectius* Aglaosthenes *Latini testes*) δὲ ἐν τοῖς Ναξικοῖς *Catast.* **3–6** *corrupta* **6–7** *cf. Ar. Lat.*: venire autem cum Telchines quos Neraida adstantes quasi quiritas digitis vocat (*Maass, Comm. Ar. Rell. p. 185*).

13–p. 89,7 MQDΔVUA (*in* U *bis*: U¹ [*a* πεπίστευνται *l. 18*] *supra post* κύκλον *p. 87, l. 7 et* U *suo loco;* U¹ *evan.*, U *mutil.*) *lemma* MDΔVA: *om* QU¹ U *mutil.* **14** μικρᾶ MDΔVA: μακρὰ Q U *mutil.* | γὰρ *om.* A **15** μᾶλλον MQU: μ– τῆς Ἑλίκης DΔVA | εὐσύνοπτος MQDΔVA^{sl}: –τον A U *mutil.* **15–18** οὐ τῇ . . . εὐσύνοπτος *om.* V **16** τῶι (τὸ A) ἐν τῶι αὐτῶ (ταυτῶ A) στρέφεσθαι (περιστρ– DΔ) MDΔA: περὶ τὸ αὐτὸ στρεφομένη Q *ubi deinde* καὶ οὐ μεταβαίνουσα ἀκριβεστέραν τὴν τήρησιν τοῖς πλέουσι παρέχεται U *mutil.* **17** μείζων κυκλουμένη MA: μείζων καλουμένη U μείζων. κυκλουμένη δὲ QDΔ | εὐσύνοπτός ἐστι U **18** πεπίστευνται M: –τευται QDΔVA U¹ *evan.* U *mutil.* **19** τὰ ναυτικὰ MQDΔU¹UA: τὴν ναυτίαν V | καὶ ἐμπειρότεροι MQU: καὶ ἐμπ– εἰσι A ἐμπ– γάρ εἰσι DΔV U¹ *evan.*

πρὸς τὴν ἐλάσσω βλέποντες. ὁ γὰρ εὑρετὴς αὐτῆς Θαλῆς εἰς Φοίνικας ἀνάγει τὸ γένος. οἱ δὲ Ἕλληνες ἐν ἀγνωσίᾳ τῆς μικρᾶς ὄντες πρὸς τὴν Ἑλίκην ὁρῶντες ὡς μείζονα διέπλεον καὶ πλέουσιν, ὅθεν [αὐτοὺς] Ὅμηρος „ἑλίκωπες Ἀχαιοί“ (A 389 al.) ὡς εἰς αὐτὴν τοὺς ὦπας ἀνατείνοντες. οἱ δὲ λέγοντες εὐοφθάλμους τοὺς ἑλίκωπας ἁμαρτάνουσι. παρθένων γὰρ τὸ ἐπίθετον.

41. — πολλὴ φαινομένη: οὐ τῷ μεγέθει, ἀλλὰ τῇ λαμπηδόνι. τὸ δὲ πρώτης ἀπὸ νυκτός, ἀπὸ ἑσπέρας. εὐθέως γὰρ δύναντος ἡλίου φαίνεται. ἔστι μὲν γὰρ δι' ὅλου, ἀλλὰ μεθ' ἡμέραν ὑπὸ τοῦ ἡλίου κρύπτεται. MDΔVUA

42. — ἡ δ' ἑτέρη ὀλίγη μέν: ἡ δὲ Κυνό- MQDΔVUA

---

1 πρὸς *codd.* (U¹ *evan.*): παρὰ A | Θαλῆς *om.* D **2** ἀνάγει *codd.* (U¹ *evan.*): ἄγει U | ἀγνωσία MQUA: ἀγνοίᾳ DΔV U¹ *evan.* **4** διέπλεον MDΔV: διαπλέουσιν QA U¹ *evan.* U *mutil.* | καὶ πλέουσιν M: *om.* QDΔVA U¹ *evan.* U *mutil.* | ὅθεν (U *mutil.*) αὐτοὺς (αὐτὸς U) Ὅμηρος. ἑλίκωπες Ἀχαιοὶ MU: ὅθεν ὁ Ὅμ– αὐτοὺς ἑλίκωπάς φησι Q ὅθεν αὐτοὺς ὁ Ὅμ. ἑλίκωπας καλεῖ VA *om.* DΔ U¹ *evan.* αὐτοὺς *seclusi* **5** ὡς εἰς (*add.* M^sl) αὐτὴν τοὺς ὦπας ἀνατείνοντες (–ντας A U *mutil.*) MUA: ὡς εἰς αὐτὴν βλέποντας V *om.* QDΔ U¹ *evan.* **6** λέγοντες MQDΔ: λέγουσιν VA U¹ *evan.* U *mutil.* | εὐοφθάλμους τοὺς ἑλίκωπας MDΔU: αὐτοὺς εὐοφθ– Q εὐοφθάλμους, οἵτινες καὶ V εὐοφθάλμους τοὺς ἑλίκωπας οἵτινες καὶ A U¹ *evan.* εὐοφθάλμους *in* M *non iam legitur; infima enim pagina* (*fol. 3*), *ut vacua, olim abscisa est non sine ultimae lineae damno; sed* εὐοφθάλμους *praebent Marciani codicis apographa, inter quae Vaticanus 1307* | *cf. Etym. Magnum supra ad p. 86, l. 16 laudatum.*

8–12 MDΔVUA *lemma* MA: πρώτης ἀπὸ νυκτός, πολλὴ DΔ πολλὴ V πρώτης ἀπὸ νυκτός, φησι U **8** οὐ τῷ ... ἑσπέρας *om.* U **9** ἀπὸ νυκτὸς *om.* V **10** *post* ἑσπέρας *add.* φησιν A | ἡλίου MDΔ: τοῦ ἡλ– VA U *mutil.* **11** δι' ὅλου MD UA: διόλου Δ διόλον V | ἡμέραν MDΔU: –ρας VA **12** κρύπτεται MDΔUA: κύκλου V.

13–p. 90,6 MQDΔVUA *lemma* M: ἡ δ' ἑτέρη DΔ ἡ δ' ἑτέρη ὀλίγη VA *om.* QV

σουρα τῷ φωτί μὲν ὀλίγη, ἔστι γὰρ ἀμυδροτέρα, τοῖς δὲ ναυτιλλομένοις ἐπιτηδειοτέρα. καὶ ἐπιφέρει ὅτι ἐλάττονι στροφῇ χρῆται καὶ περιφορᾷ, ὥστε ἐν τῷ αὐτῷ στρεφομένη εὐσύνοπτός ἐστιν οὐ μεγάλην τὴν περιφορὰν ποιουμένη καὶ ἀποπλανῶσα τοῦ τόπου τὴν θέαν ὡς ἡ Ἑλίκη.

Q 37-44. — ἄ λ λ ω ς : ἡ δὲ ἑτέρη Ἑλίκη περὶ μικρὸν εἰλουμένη καὶ τὴν περιστροφὴν ποιοῦσα περὶ τὸν πόλον αὐτόν, βεβαίαν καὶ ἀπλανῆ τὴν τήρησιν παρέχει τοῖς Σιδωνίοις, οὐκ ἐπὶ πολλὰ μέρη νεύουσα ταῖς περιφοραῖς. καθολικῶς δὲ Σιδωνίους τοὺς Φοίνικάς φησιν ἀπὸ μιᾶς πόλεως τῆς Σιδῶνος.

Q Ἄμφις ὁ τῶν κωμωδιῶν ποιητὴς περὶ τῆς τοῦ μείζονος Ἄρκτου φησὶν ὅτι τὸν Δία ὁμοιωθέντα Ἄρτεμιν καὶ κυνηγετοῦντα εἰς τὸ ὄρος φθεῖραι αὐτήν. ὕστερον δὲ ἐταζομένην εἰπεῖν μηδένα ἕτερον αἴτιον εἶναι τοῦ συμπτώματος, πλὴν Ἄρτεμιν. ἐφ' ᾧ ὀργισθεὶς ἐκθηριῶσαι αὐτήν.

Q 44. — γράφεται τ ῷ κ α ὶ Σ ι δ ό ν ι ο ι, ἵν' ᾖ τὸ τῷ οὐκ ἄρθρον, ἀλλὰ σύνδεσμος αἰτιώδης. ἔστι γὰρ δ ι ὸ κ α ί. Σιδόνιοι χρῶνται σκοπῷ τῇ μικρᾷ

---

1 τῷ . . . ἀμυδροτέρα *om.* Q *qui quindecim fere litterarum spatio vacuo relicto haec praebet*: ἀμφότερα τῇ τε μικρότητι καὶ ἀμαυρότητι | τῷ DΔVUA : τῇ M **2** δὲ *om.* D | ναυτιλο– Q | ὅττι V **3–4** ἐν τῷ αὐτῷ στρεφομένη MDΔVUA : ἐν τῷ στρέφεσθαι Q **4** οὐ MDΔ UA : καὶ οὐ Q *om.* V **5** ἀποπλανῶσα MQDΔU : ἀποπλανᾶ ὅτι V ἀποπλανῶσαν A **5–6** ἡ Ἑλίκη MU : Ἑλίκη Q ἡ μείζων DΔV ἡ μίζων (*sic*) ἑλίκη A | *deinde in* A *prima sch. 35 verba* (*vide supra ad p. 86, l. 11*) οἱ κούρητες ἐκάλουν καὶ ἐχό(μενα) ὄπισθεν; DΔV *hic totum sch. 35 praebent.*

7–12 Q

13–18 Q *Ursae maioris fabulae fragmentum; vide supra p. 74, ll. 19 sqq; hic textum codicis* Q *sine ulla emendatione praebeo.*

19–p. 91,2 Q *varietas lectionis adhuc incognita* **19** Σιδώνιοι Q | τὸ τῷ Q^pc^ : τῇ τὸ Q^ac^ *ut vid.* **20** ἄρθρον *correxi* : ἄθρον Q **21** *post* διὸ καὶ *distinxi* : *post* γὰρ Q

Ἄρκτῳ, ἐπειδὴ ἐλάττονα κύκλον περιγράφει τῇ στροφῇ καὶ τῷ πόλῳ.

S 45. — οὗτος ὁ μέγας καὶ ἀμφοτέρων τῶν Ἄρκτων κείμενος λέγεται εἶναι ὁ δράκων. ὅν κατέστησεν Ἥρα ἐπὶ γῆς ἑσπέρας φύλακα τῶν χρυσέων μήλων. Φερεκύδης γάρ φησιν ὅτε ἐγάμει ὁ Ζεὺς τὴν Ἥραν, φέρειν τοὺς θεοὺς δῶρα. ἐλθεῖν δὲ καὶ τὴν γῆν καὶ φέρειν χρύσεα μῆλα. ἐκείνους δὲ θαυμάσαι καὶ εἰπεῖν καταφυτεῦσαι εἰς τὸν τῶν θεῶν κῆπον ὃς ἦν παρὰ τῷ Ἄντλαντι. ὑπὸ δὲ τῶν ἐκείνου παρθένων ὑφαιρουμένων ἀεὶ τῶν μήλων κατέστησε φύλακα τὸν ὄφιν ὑπερμεγέθη ὄντα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς ἄκρας λαμπροὺς γʹ. ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου ιθʹ παραπλησίους ἀλλήλοις.

MQDΔKVUA τὰς δὲ δι' ἀμφοτέρας: ἀντὶ τοῦ δι' ἀμφοτέρων αὐτῶν ὁ Δράκων εἱλεῖται, [ἢ ὅτι] διαχωρίζει τὰς ἀμφοτέρας. πτῶσις δὲ ἀντὶ πτώσεως· ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον ἑλληνισμός.

MQDΔVA ἀπορρώξ: ὡς καὶ Ὅμηρος (B 755, κ 514)· „Στυγὸς ὕδατός ἐστιν ἀπορρώξ". ἀπόρροια καὶ απόσπασμα.

MQDΔKVUA τὸ δὲ ποταμοῖο ἅμα καὶ πρὸς τὸ πολυκαμπὲς

---

2 καὶ τῷ πόλῳ (*sic* Q) *corruptum videtur.*
3–14 S (*32ʳ, 8–13*) *Draconis fabula* (*Catast. 3*) **9–10** Ἄντλαντι: *sic* S.
15–18 MQDΔKVUA (U *valde mutil.*) *lemma* MDΔKUA: τὰς δὲ V *om.* Q **15** ἀντὶ τοῦ *om.* V **16** ὁ Δρ– εἱλ– (*vel* εἰλ–) QDΔKUA: εἱλ– ὁ Δρ– M | ἢ ὅτι *codd.*: *seclusi, Aratus enim* τὰς ἀμφοτέρας *dicitur* διαχωρίζειν *cum praepositionem* διὰ *inter* τὰς *et* ἀμφοτέρας *ponit* **17** ἀντὶ QDΔKA: ἀντὶ τοῦ MV | ἔστι δὲ MQK: καὶ ἔστι DΔVA **18** τοιοῦτον ἑλλ– *om.* K *cum primis sequentis scholii verbis, sic etiam* U *ut vid.*
19–21 MQDΔVA (*hic* MQDΔV, *post p. 92, l. 10* A *in cuius exemplari haec prius omissa erant, ut in* KU) *lemma* DΔVA: *om.* MQ **19** ὡς MQ: *om.* DΔVA **20** Στυγὸς ὕδατος MQ: νέκταρος DΔVA (*cf.* ι *359*) | ἀπόρροια MQ: οἷον ἀπ– DΔVA **20–21** ἀπόσπασμα MQDVA: ἀποσπασμός Δ.
22–p. 92,6 MQDΔKVUA **22** τὸ δὲ ... πρὸς ... τὸ *om.* K τὸ δὲ *om.* A U *mutil.*

τῶν ποταμίων ὑδάτων καὶ πρὸς τὸ τοῦ Δράκοντος μέγεθος. καὶ ἐν τούτῳ δὲ Ἡσιόδου ζηλωτὴς φαίνεται· οὗτος γὰρ ποταμὸν εἴκασε δράκοντι εἰπών (fr. 70, 23 Merkelbach-West)· „καί τε δι' Ἐρχομενοῦ ἠπείγμενος εἶσι δράκων ὥς", οὗτος δὲ τοὐναντίον δράκοντα ποταμῷ ἀπείκασεν.

MQKUA Δράκων δὲ οὗτός ἐστιν ὃν ἀνεῖλε Κάδμος,

MKUA καθ' ἑτέρους δὲ ὁ τὰ μῆλα φυλάσσων τῶν Ἑσπερίδων· ὡς δὲ ὁ πολὺς λόγος, ὁ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεθείς, ὁ Πύθων.

MQDΔKVUA 46. — εἱλεῖται μέγα θαῦμα: καθ' ὑπερβολὴν λαμπρὸς ὢν καὶ μέγας ἀμφοτέρας διέζωκε τὰς Ἄρκτους. φέρεται δὲ περὶ τοῦ Δράκοντος κρητικὸς μῦθος· ἐπιόντος ποτὲ τοῦ Κρόνου, ὁ Ζεὺς εὐλαβηθεὶς ἑαυτὸν μὲν εἰς δράκοντα μετεμόρφωσε, τὰς δὲ τροφοὺς

---

1 τῶν ποταμίων *codd.*: τοῦ πότμου τῶν Q **2** Ἡσιόδου Δ^{pc}V (*p. c.?*) A: Ἡσίοδος MQDΔ^{ac} *ut vid.* Ἡσιόδῳ K ἠσίοδ U **3** οὗτος MQDΔU: ἐκεῖνος VA *fort. recte* οὕτως K | ποταμὸν M: ποτ' Q ποταμῷ DΔKVUA | δράκοντι M: –ντα QDΔKVA U *mutil.* **4–5** *hunc Hesiodi versum laudat Strabo 9,3,16 (p. 424)* **4** δι' Ἐρχομενοῦ *Strabo*: διερχομένου MQDΔ διερχόμενος KVA U *mutil.* **4–5** ἠπειγμένος KVU *ut vid.* (||||||μένος): ἠπειγμένως MDΔA ἠπειγμένης Q εἰλιγμένος *Strabo* **5** δὲ *om.* κ **5–6** δράκοντα ποταμῷ QD: δράκοντι ποταμὸν MΔVA δράκοντα ποταμὸν K δράκον^{τ} ποταμὸν U **6** ἀπείκασεν MQ: εἴκασεν (*vel* σε) DΔV ὠνόμασεν, μᾶλλον δὲ ἀπείκασεν KA |||||||αλλον δὲ ἀπείκασε U.
7 MQKUA ἐστιν MQ *om.* KA U *mutil.* | Κάδμος MQA: ὁ Κ– KU | *praebet deinde Q p. 29, ll. 12–13.*
8–10 MKUA **10** Πύθων A: Πυθών MK U *mutil.*
11–p.93,7 MQDΔKVUA *lemma* MVA (εἰλ–): εἱλεῖται DΔ *om.* QKU *ut vid.* **12** *post* μέγας *add.* ὁ δράκων K | διέζωκε MQDΔ: διέσωζε K διέζωσε U διεξέδωκε VAC **13** φέρεται MKA: λέγεται QDΔV U *mutil.* | τοῦ Δράκοντος *codd.*: τοὺς δράκοντας U | κρητικὸς *om.* Δ | *post* μῦθος *add.* ὡς ἄρα DΔVA | Κρόνου *codd.*: χρόνου K **15** ἑαυτὸν μὲν DΔVA: ἑαυτὸν K αὐτὸν μὲν Q μὲν αὐτὸν MU | εἰς MDΔKVUA: εἰ Q *ut vid.* | μετεμόρφωσε MQΔVA: μετεμορφώθη D μετέβαλε K μετέβαλλε U | δὲ *om.* Q

εἰς ἄρκτους, καὶ ἀπατήσας τὸν πατέρα, μετὰ τὸ παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν, τὸ συμβὰν ἑαυτῷ τε καὶ ταῖς τροφοῖς τῷ ἀρκτικῷ ἐνεστήριξε κύκλῳ. ὡς ἂν οὖν εἰδὼς ὁ ποιητὴς ὅτι μετεμορφώθη εἰς δράκοντα εἶπε μ έ γ α θ α ῦ μ α. τὸ δὲ π ε ρ ί τ' ἀ μ φ ί τ ε, ἀντὶ τοῦ περὶ τὰς Ἄρκτους καὶ ὑπὸ τὰς Ἄρκτους κεκλασμένος.

Vat. 1087

φασὶν ὅτι ὁ Ζεὺς ἐν Κρήτῃ τιθηνούμενος, εἶτα φοβηθεὶς τὸν Κρόνον μετεσχηματίσθη αὐτὸς μὲν εἰς δράκοντα, τὰς δὲ μαίας μετεποίησεν εἰς ἄρκτους.

Q

ἡ δὲ τῶν στίχων διάνοια οὕτως· μεταξὺ δὲ τῶν δύο Ἄρκτων καθάπερ τις χείμαρρός ποτε ὁ Δράκων ἐπὶ πολὺν τόπον διήκων θεωρεῖται. ἐξ ἑκατέρου μέρους τῶν τοῦ σώματος καμπῶν αἱ Ἄρκτοι τὴν περιστροφὴν λαμβάνουσιν, ἄδυτοι καθεστηκυῖαι. αὐτὸς δὲ ὁ Δράκων ἐξέχει τὸ μὲν ἄκρον τῆς οὐρᾶς παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς μεγάλης Ἄρκτου, τῇ δὲ τοῦ σώματος καμπῇ παραλαμβάνει τὴν κεφαλὴν τῆς μικρᾶς Ἄρκτου, ἐνεγ-

---

1–2 παραλαβεῖν MDΔKVA : περιλ– Q παραλαχεῖν U **2** τε *om.* QK | ταῖς QΔKVUA: τοῖς MD **3** τροφοῖς MDΔKVUA: –φαῖς Q | ἐνεστήριξε MDΔKVUA: ἀνεστ– Q **3–4** ὡς ἂν οὖν εἰδὼς (ἂν *om.* KVU) MDΔKVUA: καὶ εἰδὼς οὖν Q **5** μέγα θαῦμα DΔV: χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα (*cf. v. 15*) MQKUA | *post* ἀμφί τ' *add.* ἐαγὼς Q **6** περὶ τὰς MDΔVUA: περὶ τοὺς QK | καὶ ὑπὸ τ– Ἄ– *om.* Q.

8–10 Vaticanus gr. 1087 (*305ʳ ad imaginem Draconis et Ursarum*) *de hoc codice vide praef. p. V; cf. anonymum excerptum a Maassio editum* (*Comm. Ar. Rell. p. LXVIII*) *e codice Cantabrigiensi Ll 4 12* (*f. 84ᵛ,34–85ʳ,2*), *quem ipse inspexi*: οἱ δέ φασιν· ὡς ἐπιόντα Κρόνον ποτέ, Ζεὺς εὐλαβηθείς, ἑαυτὸν μέν εἰς δράκοντα μετεμόρφωσεν, τὰς δὲ τροφούς, εἰς ἄρκτους, καὶ οὕτω (ἐν *add. Maass*) τῶ ἀρκτικὸν (*sic*) κατεστέρισε (*sic*). καὶ ἔστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ δράκοντος περὶ τὴν οὐρὰν τῆς ἑλίκης. περιλαμβάνει δὲ καὶ τὴν ἑτέραν τὴν κυνόσουραν. *vide etiam* M *infra p. 543 et* Par. suppl. gr. 607a *supra p. 30, § 22.*

11–p. 94,8 Q **12** τις χείμαρρος *scripsi*: τῆς χείμαρος Q **13** *post* θεωρεῖται *distinxi* **15** ἄδυτοι: *cf. sch. 632* **16** παρὰ *scripsi*: περὶ Q

χθεὶς δὲ μέχρι τῶν πόλων αὐτῶν εἰς τοὐπίσω ἀνακλᾶται. ἔχει δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀστέρας πέντε, δύο τῶν ὀφθαλμῶν καὶ δύο τῶν κροτάφων, ἕνα δὲ τοῦ γενείου. ὁ δὲ Ἵππαρχος εὐθύνειν πειρᾶται τὸν Ἄρατον ὡς μὴ ἀκριβῶς τὰ περὶ τῶν Ἄρκτων εἰπόντα, ὡς τῆς οὐρᾶς ἑκατέρωθεν, ἀλλ' οὐχὶ τῆς σπείρας εἰσίν.

ὁ δὲ Δράκων οὗτος ἐστὶν ὃς ἐφύλαττε τὰ χρυσᾶ μῆλα, ὃν ἐφόνευσεν Ἡρακλῆς.

MDΔKVUA 47. — α ἳ δ' ἄ ρ α ο ἱ σ π ε ί ρ η ς ἑ κ ά τ ε ρ θ ε: ἑκατέρωθεν αὐτοῦ τῆς σπείρας. αἵτινες Ἄρκτοι τὸν ὠκεανὸν φυλάττονται· μόναι γὰρ οὐ δύνουσι διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς ἐν τῷ βορείῳ.

Q ἤτοι μόναι τῶν ἄλλων ἄστρων φυλάσσονται καὶ οὐ κρύπτονται ὑπὸ τοῦ ὠκεανοῦ.

MQDΔKVUA 49. — α ὐ τ ὰ ρ ὅ γ' ἄ λ λ η ν μ ὲ ν ν ε ά τ ῃ: περὶ τῶν δύο Ἄρκτων ὁ λόγος. λέγει δέ· ὁ Δράκων ⟨τῆς⟩ ἑτέρας μὲν τῶν Ἄρκτων τῇ ἐσχάτῃ οὐρᾷ αὐτοῦ

2–3 *scribendum potius* δύο ἐπὶ τῶν ὀφθ– καὶ δύο ἐπὶ τῶν κροτ– **4** ὁ δὲ Ἵππ–: *Hipp. 1, 4, 2* (*Manitius p. 10*) *cf. supra p. 92, ll. 8–10.*

9–12 MDΔKVUA *lemma* U (–θεν): αἳ δ' ἄρα οἱ σπείρης MΔKA αἳ δ' ἄρα οἱ DV **10** ἑκατέρωθεν ... Ἄρκτοι MU: αἵτινες Ἄρκτοι ἑκατέρωθεν αὐτοῦ (αὐτῶν DΔ) τῆς σπείρας (–ρης A –ρας A[sl]) DΔVA ἑκάτερθεν αὐτῆς τῆς σπείρης καὶ τοῦ σώματος τοῦ δράκοντος, φέρονται τουτέστι συνάγονται κυκλοῦνται περιέχονται, αἵτινες ἄρκτοι K **10–11** τὸν ὠκεανὸν *codd.*: τοῦ ὠκεανοῦ K **12** βορείωι MDΔKU: βορειοτέρω VAC.

13–14 Q *post p. 92, l. 7* **13** ἤτοι Q: Ἄρκτοι *scribendum esse videtur, cf. sch. 26.*

15–p. 95, 5 MQDΔKVUA *cf. excerptum Cantabrigiense supra p. 93 ad ll. 7–10 laudatum; scholium mutilum, vide infra* | *lemma* M: αὐτὰρ ὅ γ' ἄλλην DΔVA *om.* QKU ἄλλην *codd. hic et in Arati textu, sed* ἄλλης *scribendum puto et in Arato et in scholio* **16** περὶ ... λόγος. λέγει δὲ *codd.*: λέγει περὶ τῶν δύο ἄρκτων ὅτι K | λέγει δὲ MDΔUA: λέγεται δὲ V *om.* Q **16–17** ὁ Δράκων τῆς ἑτέρας μὲν *scripsi*: ὁ Δράκων. ἑτέρα μὲν MDΔKVUA ἑτέρα μὲν ὁ Δρ– Q ὁ Δρ– ἑτέραν μὲν *Maass* (*sic iam* C) **17** τῶν Ἄρκτων *codd.*: τούτων K | τῇ *codd.*: τῇ δὲ V | οὐρᾷ αὐτοῦ *scripsi*: αὐτοῦ οὐρᾶι MA οὐρᾶ αὐτοῦ QDC οὐρᾶ αὐτῶν Δ οὐ[*spatium*] V οὐρᾶ K αὐτῆς |||| U αὐτοῦ οὐρᾶι *Maass*

ἀποτείνεται. [γράφεται δὲ καὶ ἐπιτέλλεται.] κατὰ γὰρ τὴν οὐρὰν ἀποτέταται ὁ Δράκων. ἔστιν οὖν περὶ τὴν κεφαλὴν τῆς Ἑλίκης ἡ οὐρά, ὥς φησιν ἑξῆς.

π ε ρ ι τ έ μ ν ε τ α ι ἀντὶ τοῦ περιλαμβάνει τὴν Κυνόσουραν.

τῆς μεγάλης Ἄρκτου. ἐν δὲ τῇ σπείρᾳ αὐτοῦ ἡ Κυνόσουρα τὴν κεφαλὴν ἔχει. τοῦ Δράκοντος δὲ τὴν κεφαλὴν ἐδήλωσεν ἀκριβῶς ὅτι ἐν αὐτῇ κεῖνται ἀστέρες ῥομβοειδὲς ποιοῦντες σχῆμα. Q

⟨π ε ρ ι τ έ μ ν ε τ α ι⟩, περιλαμβάνει, ἀποχωρίζει, τῆς ἄλλης δηλονότι. M

53. — κ α ὶ ο ἱ π ο δ ὸ ς ἔ ρ χ ε τ α ι ἄ χ ρ ι ς: ἡ σπεῖρα φθάνει ἄχρι τοῦ ὀπισθίου. MDΔKVUA

54. — ἐ κ δ' α ὖ τ ι ς π α λ ί ν ο ρ σ ο ς: ἡ σπεῖρα ἐξ ὑποστροφῆς ἀναστρέφει. ὅπερ δὲ ὁ ποιητὴς ἐπὶ τοῦ φοβουμένου τὸν δράκοντα εἶπεν (Γ 33) „ὡς δ' ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη", τοῦτο οὖν ὁ Ἄρατος ἐπὶ τοῦ Δράκοντος. τοιοῦτον αἰνίττεται· τῇ MQDΔKVUA

---

1 γράφεται ... ἐπιτέλλεται (περιτ– K) *seclusi*: *cf. glossam* M *ad v. 49* γρ. ἐπιτέλλεται **2** περὶ *codd.*: *pro* παρά, *cf. Arat. 51* πὰρ κεφαλήν **4** περιλ– MQDΔK: παραλ– U λαμβάνει A.

6–9 Q *hoc suspicor alteram esse partem scholii 49, quod totum sic fere restituere licet*: περὶ τῶν δύο Ἄρκτων ὁ λόγος. λέγει δέ· ὁ Δράκων τῆς ἑτέρας μὲν τῶν Ἄρκτων, τῆς μεγάλης, τῇ ἐσχάτῃ οὐρᾷ (αὐτοῦ) ἀποτείνεται, ἐν δὲ τῇ σπείρᾳ αὐτοῦ ἡ Κυνόσουρα τὴν κεφαλὴν ἔχει. *quae si vera sunt, omnia in sch. 49 a* γράφεται *usque ad* ἑξῆς *secludenda sunt.*

10–11 M *in mg. sub signo non alphabetico* | *lemma addidi.*

12–13 MDΔKVUA *lemma* MK: καὶ οἱ ποδὸς ἔρχεται U τὸ δὲ ποδὸς ἄχρις ὅτι DΔVA **14** *post* σπεῖρα *add.* φασὶ KU.

14–p. 96,5 MQDΔKVUA *lemma* MVA: ἐκ δ' αὔτις Δ ἐκ δ' αὖθις D *om.* QKA U *evan.* | ἡ σπ– φησιν KA **15** ἀναστρέφει MQDΔK: ἀνατρέφει U *ut vid.* ἀντιστρ– VAC **16** φοβουμένου MQDΔKUA: γραφομένου VA[sl] **16–17** τίς τε *Hom.* ΔKU *ut vid.*: τις MDVA *om.* Q **17** παλίνορσος ἀπέστη *Hom.* Q: *om.* MDΔKVA *deerat in archetypo* | οὖν *om.* QKA | ὁ MQVA: *om.* DΔK **18** ἐπὶ τοῦ MQDΔVA: εἶπεν ἐπὶ τοῦ τοιούτου KU *ut vid.* | *post* Δράκοντος *dist.* KVU, *non* MQDΔA | τοιοῦτον MVA: τούτου DΔ *om.* QKU | αἰνίττεται DΔVA: *om.* MQKU | *ante* τῇ μὲν *add.* καὶ DΔVA

μὲν οὐρᾷ περιλαμβάνει τὴν κεφαλὴν τῆς Ἑλίκης, τῇ δὲ σπείρᾳ οὐ πάσῃ περιλαμβάνει τὴν Κυνόσουραν ἄχρι τῶν ὀπισθίων ποδῶν, εἶτα αὖθις ὡς εἰς ἀνατολὴν νεύσας πάλιν ἀποκλίνει εἰς δύσιν. καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχει ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἐν γούνασιν.

MKUA οὐ μὲν ἐκείνῃ: τῇ σπείρᾳ.

MDΔKVUA 55. — οἰόθεν οὐδ' οἶος: ἐξ ἑνὸς μέρους οὐδὲ εἷς, ἀλλὰ πολλοί εἰσιν ἐπικείμενοι τῇ τοῦ Δράκοντος κεφαλῇ φαιδροὶ ἀστέρες ε΄.

Q 58-60. — τὸ μέσον κρατὸς ὠτὸς καὶ φωτός.

εἷς δὲ ὑπεράνωθεν τῆς γένυος τοῦ δεινοῦ πελώρου τὴν ἐσχατίαν ἔχει θέσιν.

ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι ἡ κεφαλὴ αὕτη κεῖται ἐν τοῖς ποσὶ τοῦ Ἐν γόνασι (πολὺ δέ ἐστι τὸ διάστημα ἄχρι τῆς οὐρᾶς τῆς Ἑλίκης), φησὶν ὅτι εἰ ἄξει ⟨τις⟩ τὴν γραμμὴν κατ' εὐθεῖαν, ἴσην τὴν θέσιν εὑρήσει.

MQDΔVUAS 59-60. — λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη: λίαν διδασκαλικῶς. ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ λελόξωται, καὶ οὐκ ἔστιν

---

1 *post* οὐρᾷ *add.* φησὶ KU **2** πάσηι MQDΔKA: πᾶσαν V U *mutil.* | τὴν Κυνόσουραν MQKVU: τῇ –ρα DΔA | *ante* ἄχρι *add.* ἀλλ' M **3** ἀνατολὴν *codd.*: –λὰς K **4** πάλιν *codd.*: πάσιν A (*sic*) **5** τοὺς πόδας ΔVA: τὸν πόδα MQKU *fortasse recte om.* D | ἐν γούνασιν *om.* V *spatio vacuo relicto.*

6 MKUA *cum praecedenti scholio continuatum.*

7–9 MDΔKVUA *lemma* M (οἶος) ΔA: οἰόθεν οἶος (οἶος D) DV οἰόθεν KU *mutil.* **7** ἐξ ἑνὸς MK: οὐκ ἐξ ἑνὸς DΔVA *fortasse recte* U *mutil.* **8** οὐδὲ *codd.*: οὐχ εἷς K | ἐπικείμενοι ... ἀστέρες ε΄ MDΔVA (φαιδροί *om.* V): οἱ ἀστέρες οἱ (*om.* U) ἐπικείμενοι τῇ τοῦ Δράκοντος κεφαλῇ KU.

10–16 Q **10** τὸ ... φωτός: *haec ad* κάρη (*v. 58*) *referenda; series est vocum monosyllabarum quorum genitivus in* – τός *desinit; sed* τὸ μέσον *non intellego* **11** τῆς γένυος *scripsi*: τοῦ γ– Q **14–15** *parentheseos signa posui* **15** τις *addidi* **16** εὐθείαν Q.

17–p. 97,3 MQDΔVUAS (*32r,16–17*) *lemma* MΔ: λοξὸν δ' ἐστὶ DVA λοξὸν ἔπεστι καρ|||||| U *om.* QS **17–18** λίαν διδασκαλικῶς *om.* QS U *mutil.* | *post* διδασκ– *add.* τοῦτο DΔVA U *mutil.* **18** λελόξωται *codd.*: –ξευται QSC

ἀνατεταμένη ἴση, ἀλλ' ὥσπερ ὀλίγον ἐπινεύουσιν εἰς ἄκραν τὴν οὐρὰν τῆς Ἑλίκης τό τε στόμα τοῦ Δράκοντος καὶ ὁ δεξιὸς κρόταφος.

δεξιὰ δέ φησιν ὁ μαθηματικὸς Διόδωρος λέγεσθαι Q νῦν τὰ βόρεια, καθάπερ προείπομεν. ὁ γὰρ Ἵππαρχος τὸν ἀριστερὸν κρόταφον ἐπ' εὐθεῖαν λέγει καὶ τὸ στόμα τῇ τῆς Ἑλίκης οὐρᾷ.

60. — τὸ στόμα τοῦ Δράκοντος καὶ τὸ δεξιὸν μέρος S τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου νεῦον τῇ οὐρᾷ τῆς Ἑλίκης. τινὲς δὲ ἐξηγοῦνται ὅτι καὶ ὁ δεξιὸς κρόταφος τοῦ Δράκοντος τῇ οὐρᾷ τῆς Ἑλίκης νεύει. ἀμαθῶς δέ· ὁ γὰρ ἀριστερὸς κρόταφος αὐτοῦ ἐστιν ὁ νεύων. δεξιὰ δέ φησιν ὁ μαθηματικὸς Διόδωρος λέγεσθαι τὰ βόρεια.

ἐπιλαμβάνονται δέ τινες καὶ λέγουσι μὴ εἶναι τὰ QDΔVUA δεξιὰ ἀλλὰ τὰ ἀριστερά. ἀπολογητέον δὲ ὅτι τοῦ ἀριστεροῦ κροτάφου τοῦ Δράκοντος τὸ δεξιὸν μέρος οὕτως εἶπεν.

ἔνιοι δὲ βοηθοῦντες τῷ Ἀράτῳ ἀναστρέφουσι τὴν Q κεφαλὴν τοῦ Δράκοντος καὶ ποιοῦσι βλέπειν εἰς τὸν

---

1 ἀνατεταμένη *Bekker* (*p. 156*): –νη *codd.* (–νος A^{ac}) ἀντιτεταμένη U | ἐπινεύουσιν S: –ουσα *codd.* –ούση Q^{ac} *ut vid.* **2** ἄκραν MQDΔS: ἄκρον VA | τὴν οὐρὰν MQDΔS: κεφαλὴν U τὴν οὐρὰν *post* ἑλίκης A *om.* V | ἕλικος Q | *post* ἑλίκης U *mutil.*

4–7 Q **4** Διόδωρος *scripsi* (*cf. l. 14 infra*): διοδοξ Q *de Diodoro Alexandrino mathematico Arati interprete, vide J. Martin Hist. Text. pp. 30–31* **5** καθάπερ προείπομεν: *cf. infra sch. 69* | ὁ γὰρ Ἵππαρχος: *Hipp. 1, 4, 4* (*Manitius p. 32*): οὐ γὰρ ὁ δεξιὸς κρόταφος, ἀλλ' ὁ ἀριστερὸς ἐπ' εὐθείας ἐστὶ τῇ γλώσσῃ τοῦ Ὄφεως καὶ τῇ ἄκρᾳ οὐρᾷ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου.

8–13 S (*32^r,13–16*) *post Draconis fabulam* (*supra p. 91, ll. 3–14*), *quacum hoc scholium in exemplari insertum est, ex eodem fonte depromptum* **9** νεῦον S: *malim* νεύει.

14–17 QDΔVUA (*non in* C) *in initio* ἄλλως Q **15** ὅτι *om.* Q **16** οὕτως QDΔU: οὗτος VA.

19–p. 98,3 Q *cf. Hipp. 1, 4, 4–5* (*Manitius p. 32*): „τὸ μὲν γὰρ λέγειν ὅτι ἀντεστραμμένην τὴν κεφαλὴν τοῦ Δράκοντος ὑποτίθεται, καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ κόσμου ἐπεστραμμένην, καθάπερ φησὶν ὁ Ἄτταλος, τελέως ἐστὶν ἀπίθανον."

ὑπερκείμενον αἰθέρα, ἵνα ὁ δεξιὸς κρόταφος ἀριστερὸς γένηται μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς κεφαλῆς. ἀλλ' ἔστι βεβιασμένον.

Q 62. — ἄ λ λ ω ς: τὴν τοῦ Ὄφεως κεφαλὴν κοινὴν εἶναι λέγει τῶν δύο ἡμικυκλίων, τοῦ τε τὰς ἀνατολὰς ὁρίζοντος καὶ τοῦ τὰς δύσεις. δεῖ δὲ τοῦτο νοεῖν οὐ κατὰ πάντας τοὺς τῆς γῆς τόπους, ἀλλὰ κατὰ τὸ τῆς Ἑλλάδος κλίμα, ἐν ᾧ καὶ σφαιροθετεῖ.

τοῦτο λίαν ἠπόρηται. Κράτης μὲν οὕτως ἐπιλύεται· ,,ἡ τοῦ Δράκοντος κεφαλή, ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ κατεστηριγμένη κύκλου, ὃν συμβέβηκεν ἀειφανῆ εἶναι κατὰ τὴν περιαγωγὴν τοῦ οὐρανοῦ, περιαγίνεται ἐπ' αὐτὸν τὸν ὁρίζοντα, καὶ τὸ μὲν ἄλλο αὐτοῦ σῶμα ἀειφανές, ἡ δὲ γλῶσσα καὶ τὰ ἄκρα τοῦ στόματος πρὸς ἐλάχιστον ὑποβάντα τῷ ὁρίζοντι, ἅμα νοήματι προκύπτει. καὶ τοῦτο γίνεται τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀράτου· ὁμολογουμένως γὰρ φθανούσης τῇ δύσει τῆς ἀνατολῆς, ἄκρατος μίξις γίνεται ἀμφοτέρων τῶν ἰδιωμάτων, ὡς ἔχει καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ τῶν Λαιστρυγόνων (κ 86)· ,,ἐγγὺς γὰρ νυκτός καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι''. ἐπὶ γὰρ ἐκείνοις ἡ μὲν ἡμέρα ὡρῶν ἐστιν εἴκοσιν, ἡ δὲ νὺξ τεσσάρων, συναπτούσης ὅσον οὐδέπω τῆς δύσεως τῇ ἀνατολῇ. εὐλόγως οὖν ἐπήνεγκεν ,,ἐγγὺς γὰρ νυκτὸς καὶ ἤματος''. Ἀρίστυλλος δὲ καὶ Βοηθὸς οἱ μαθηματικοὶ πιθανοτέραν δοκοῦσιν ὑποβάλλειν λύσιν.

4–25 Q *quamquam ab* ἄλλως *incipit, hoc scholium non ad v. 60, sed ad v. 62 pertinet; in margine scilicet exemplaris exaratum erat* **9** *de Cratete Arati interprete vide Maass, Aratea p. 33 et J. Martin, Hist. Text. p. 13* | *post* ἐπιλύεται *distinxi* **16–17** ὁμολογουμένως *scripsi*: -μένου Q **17–18** ἄκρατος *correxi*: ἀκρατης (*sic*) Q **19** ἐπὶ *correxi*: ὑπὸ Q **20** ἤματος Q **21** ἐκείνοις *correxi*: -νης Q **24** ἤματος Q | Ἀρίστυλλος *correxi*: Ἀρίστηλος Q **25** πιθανοτέραν ... λύσιν *scripsi*: πιθανότερα ... λύσει Q *de Aristyllo vide J. Martin ibid. pp. 184–186; de Boetho, ibid. pp. 18–22 etc. quae sit haec Aristylli ac Boethi interpretatio nescimus; fortasse tribuenda sunt illis ea quae sequuntur.*

μ ί σ γ ο ν τ α ι δ ύ σ ι έ ς τ ε κ α ί: αἱ δύσεις καὶ αἱ ἀνατολαὶ πλησιάζουσιν ἀλλήλαις, λήγουσα μὲν ἡ ἀνατολή, ἀρχομένη δὲ ἡ δύσις, κατὰ τὸν μεσημβρινὸν πόλον, ὅς ἐστι μεσαίτατος πάσης τῆς σφαίρας. ἐκεῖ γὰρ γενόμενος ὁ ἥλιος μεσημβρινὸς γίνεται, καὶ λοιπὸν ἑβδομὴν ὥραν ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἐπὶ δύσιν ἄρχεται ποιεῖν. ἡ δὲ τοῦ Δράκοντος κεφαλὴ ὑπὸ τὸ πέλμα οὖσα τοῦ Ἐν γούνασι, καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν πόδα κύκλου ἐπιψαύουσα ἐν τῷ τὸν οὐρανὸν κινεῖσθαι, γινομένη περὶ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, ἐπ' ἄκροις τοῖς τοῦ ὠκεανοῦ ὕδασιν ἔρχεται. οὐ γὰρ καταδύεται, ἀλλ' ὥσπερ αὐτοῖς ἐπινήχεται. ὀλίγον γὰρ σφόδρα τοῦ ὁρίζοντος ἐπιψαύει. ὁ δὲ νοῦς· ἐκείνη δὲ ἡ κεφαλὴ ἡ τοῦ Δράκοντος κατὰ τοῦτο τὸ μέρος νήχεται καὶ κολυμβᾷ, ἄκρῳ τοῦ ὠκεανοῦ, τουτέστι τοῦ ὁρίζοντος, ἐπιψαύουσα, ὅπου ἥ τε δύσις MQDΔKVUAS

1–p. 100,2 MQDΔKVUAS (*32ʳ,18–23*) *lemma* M: μίσγονται DΔA ἧχι περ ἄκραι μίσγονται KU μίσγονται δύσιές τε V δύσιές τε καὶ ἀντολαὶ S *om.* Q **1** αἱ δ– MDΔKVA: ἔνθα αἱ δ– Q αἱ δ– δὲ S U *mutil.* **2** αἱ ἀν– MDΔVS: αἱ *om.* QK *ut vid.* A U *mutil.* **5** γινόμενος MA | γίνεται MQDΔ VAS: λέγεται KU | καὶ λοιπὸν ... ποιεῖν *om.* S **6** ἑβδόμην MQΔKVU: εὐδόμην DA | ὥραν *om.* V | ἀπ' KA: ὡς ἀπ' MQDΔVU *ut vid.* | ὡς MDΔKVA: καὶ Q U *evan.* | ἄρχεται MQKA: ἔρχεται DΔV U *evan.* **7** τὸ *om.* M | πέλμα *Bekker*: τέλμα *codd.* σπέρμα S **7–8** τοῦ ἐν γούνασι *om.* S **8** καὶ ... κύκλου (κύκλον MDΔ) *codd.*: καὶ ὑπὸ τὸν πόδα κύκλω S | ἐπιψαύουσα MQDΔVA: ἐπιψαύεσθαι K ὑποψαύεσθαι U *om.* S **9** ἐν τῶι τὸν οὐρανὸν (τὴν οὐρὰν K) κινεῖσθαι MQDΔKS: ἐν τῇ τοῦ οὐρανοῦ κινήσει VA U *evan.* | γινομένη MQDΔVA: γενόμενον K γινόμενον S U *mutil.* **10** κύκλον *om.* V | τοῖς *om.* S **11** ἔρχεται *codd.*: ἀρχ– Q **11–12** οὐ γὰρ ... ἐπινήχεται *om.* KU **11–13** οὐ γὰρ ... ὁ δὲ νοῦς *om.* S **12** σφόδρα τοῦ ὁρίζοντος ἐπιψαύει MQKU: ἐστι σφόδρα τὸ διορίζον DΔVA **12–13** ὁ δὲ νοῦς *codd.* (U *evan.*): ὁ δὲ λόγος καὶ νοῦς οὕτως Q **13** ἐκείνη δὲ MDΔKUS: δὲ *om.* QVA | ἡ κεφ– ἡ τοῦ Δρ– MQDΔVA: ἡ τοῦ Δρ– κεφ– S ἡ τοῦ Δρ– *om.* KU **14** νήχεται *codd.*: νίσσεται S | ἄκρωι MQDΔUA: ἄκρον S κατὰ τὸ ἄκρον K ἄρκτω VA[sl] | τοῦ ὠκεανοῦ *codd.*: τῶ –νῶ S **15** τουτέστι τοῦ ὁρίζοντος MQUAS: ὅπερ ἐστι τοῦ ὁρ– K *om.* DΔV | ἐπιψαύουσα *codd.*: –ούσης S

καὶ ἡ ἀνατολὴ ψαύουσιν ἀλλήλων, δηλονότι περὶ τὸν μεσημβρινὸν πόλον ἤγουν κύκλον.

MDΔKVUA ὁ δὲ Κράτης φησίν· „ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα μίξις ἀμφοτέρων γίνεται, ὡς καὶ Ὅμηρος (κ 86)· „ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἤματός εἰσι κέλευθοι“. ἐπεὶ γὰρ παρ' ἐκείνοις ἡ ἡμέρα ὡρῶν εἴκοσιν, ἡ δὲ νὺξ τεσσάρων, συναπτούσης ὅσον οὐδέπω τῆς δύσεως τῇ ἀνατολῇ, εὐλόγως εἶπεν.

S 61-62. — κείνη που κεφαλή: ἐκείνῃ τῇ ὁδῷ πορεύεται ἡ κεφαλὴ τοῦ Δράκοντος, καθ' ἣν ἔχει συμβολὴν ἡ δύσις καὶ ἡ ἀνατολή. προεῖπε τὸ ἔξαρμα τοῦ κόσμου ὁρίζειν τῇ κεφαλῇ τοῦ Δράκοντος ἐφαπτομένῃ τοῦ ὁρίζοντος. † δράκοντα δ' ἐν ἰδέᾳ μεταβάλλοντα ἐπὶ τόξον διωκόμενον ὑπὸ Κρόνου κεραυνωθῆναι, καὶ δράκοντα τὸ πῦρ γενέσθαι καὶ εἰς οὐρανὸν τὸν Διόνυσον ἀγαγεῖν. †

MQDΔKVUAS 63. — τῆς δ' αὐτοῦ: ἀντὶ τοῦ σύνεγγυς. Ἄρατος ἀπὸ τῶν ἐγνωσμένων ἤδη τὰ μὴ ἐγνωσμένα διδάσκει. ἐπειδὴ γὰρ τὰ περὶ τῆς τοῦ Δράκοντος κεφαλῆς

---

1 ψαύουσιν ἀλλήλων *codd.*: ἀλλήλοις ψαύουσι S **2** πόλον ἤγουν *om.* S U *evan.*

3–8 MDΔKVUA *cf.* Q *supra p. 98, ll. 9sqq.* **3** Κράτης MΔ VA: σωκράτης D Κράτων K U *evan. et mutil.* | φησὶν MK: φησὶν ὡς DΔVA U *mutil.* | ὑπὸ MΔKVA: καὶ ἡ ὑπὸ D U *mutil.* | τὸν ὁρίζοντα *codd.*: ὡρίζοντα M *ut vid.* | μίξις *codd.*: μῖξις M **4** γὰρ MKUA: γάρ που DΔV **5** τε *om.* KU | ἤματος VKUA: ἦμ– MDΔ **7** οὐδέπω *codd.*: οὔπω K.

9–16 S (*32ʳ,24–30*) *lemma* S **9** ἐκείνη S **10** δράκοντος S: ὄφεως S[ac] **11** προεῖπε *vix sanum* **13–16** *corruptum; de fabula cf. supra sch. 46 p. 92* **13** ἐν ἰδέα S: *an* ἐν Ἴδῃ *?* **14** διωκόμενον S[sl]: διοχ– S **16** Διόνυσον S: *an* Δία *?*

17–p. 101,6 MQDΔKVUAS (*32ʳ, 31–34*) *in* K *infra post p. 103, l. 7*) *lemma* QDΔU *ut vid.* S: τῆς δ' αὐτοῦ μογέοντι MA *om.* K **17** ἀντὶ τοῦ σύνεγγυς MQDΔVA: λείπει τὸ ἐγγὺς S *om.* KU **18** ἐγνωμένων S **18–19** τὰ μὴ ἐγν– διδ– *codd.*: διδ– τὰ μὴ ἐγν– KU **19** ἐπειδὴ ... κεφαλῆς *om.* S | τῆς *et* κεφαλῆς *post* ἐξ αὐτῆς *transtulit* Q

διεξῆλθεν, ἐξ αὐτῆς τὸν ἐπικείμενον Ἐν γούνασι καλούμενον διδάσκει. ὁ δὲ λόγος· πλησίον δὲ τῆς κεφαλῆς ἀνδρὶ μ ο γ έ ο ν τ ι καὶ κάμνοντι ὅμοιον κυλίνδεται (οὐχ οὕτω δὲ αὐτὸ κυλίνδεται, ἀλλὰ συγκαταφερομένῳ τῷ οὐρανῷ συμφέρεται), ὡς πρὸς τὴν θέσιν. ὀκλάσας γάρ ἐστι καὶ ὥσπερ καταπεσὼν ἀπό τινος καμάτου.

περὶ δὲ τοῦ εἰδώλου τούτου οὐδεὶς ἱστορῆσαι ἴσχυσεν, ἀλλὰ μόνον τὸν Ἐν γούνασιν αὐτὸ προσεῖπον, τουτέστιν ἐπωνόμασαν, ὀκλάζον γάρ ἐστι, κατὰ τὴν θέσιν. εἴδωλον δέ ἐστιν ἀφωμοιωμένον ἀνθρώπῳ. MDΔKVUA

περὶ δὲ τοῦ εἰδώλου ὁ μὲν Ἄρατος οὐδεμίαν ἱστορίαν ⟨παρὰ τῶν⟩ ἀρχαίων παρειληφὼς ἀνώνυμον εἴασεν εἶναι τὸ εἴδωλον. Q

64. — ἀ μ φ α δ ὸ ν ἀντὶ τοῦ φανερῶς, σαφῶς. Ὅμηρος (B 308)· „δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινός“. S

65. — ⟨ο ὐ δ' ὅ τ ι ν ι ... π ό ν ο ς⟩: οὐδὲ οὔτι- Q

---

1 διεξῆλθεν M^{pc} *codd.*: ἐξῆλθεν M^{ac} | ἐξ αὐτῆς QDΔV: ἐκ ταύτης MKA U *mutil.* | ἐν γούνασι QVA: ἐν γόν– MDΔKU **3** ὅμοιον S (*cf. Ar. 63* ἐοικός): ὅμοιος MQDΔKUA ὁμοίως V **4** οὐχ οὕτω δὲ αὐτὸ (–τὸς K) κυλίνδεται MDΔKUA: *om.* QVS | συγκαταφερομένῳ MQAS: –ρόμενος K καταφερομένῳ DΔV *fortasse recte* U *evan.* **5** συμφέρεται MQDΔKU: συμπεριφέρεται VA συμφέρεται ἢ κυλίνδεται S **5–6** ὡς ... καμάτου *om.* S | *textum et interpunctionem codicum* MQKU *servavi*: ὡς πρὸς τὴν θέσιν δὲ ἀποβλέπει. καὶ γὰρ ὥσπερ (*om.* VA) ὀκλάσας (ὀκλ– DVA) καὶ καταπεσὼν ἐστιν ἀπό τινος καμάτου DΔVA, *sed verba* ὡς πρὸς τὴν θέσιν *ad anteriora* (κάμνοντι ὅμοιον) *respiciunt* **5** ὀκλάσας ΔK: ὀκλ– MQD *ut vid.* VUA.

7–10 **MDΔKVUA** **8** ἐν γούνασιν MV: ἐν γόν– DΔKA U *evan.* | αὐτὸ DΔVA: αὐτὸν MKU **9** ἐπωνόμασαν M: κατων– DΔKVA U *evan.* | ὀκλάζον DU: ὀκλᾶζον M ὀκλὰξ Δ ὀκλάζων KVA | ἐστι MKU: κεῖται DΔV ἐστι κεῖται A **10** ἀφωμοιωμένον MDΔKU: ἀφομοιούμενον V ἀμφωμοιμένον A | *in* K *sequitur p. 102, ll. 10–13.*

11–13 Q παρὰ τῶν *addidi* | ἀρχαίων *scripsi*: –ίοις Q.

14–15 S (*32ʳ mg.*) *quid hic locus Homericus sibi velit nescio.*

16–p. 102,5 Q *lemma addidi;* πόνος *legit interpres in Arato* (πόνωι M)

νός ἐστιν εἴδωλον, οὐδὲ ᾧτινι ὁ τοσοῦτος ἐπήρτηται πόνος. οἱ δὲ τὰς ἀστρομυθίας ἐπιγραφόμενοι ἱστοροῦσι Προμηθέα ἢ Σαλμωνέα ἢ Σίσυφον ἢ Θάμυριν ἢ Ὀρφέα ἢ Θησέα τὸν ἐπεγείραντα τὴν πέτραν. οἱ δὲ εἰς Τάνταλον καὶ Ἡρακλέα διεσκεύασαν.

S οὐδ' ὅτινι ⟨κρέμαται⟩: ἀντὶ τοῦ ἐπίκειται· οὐδέ τινι ἐκεῖνος ὁ πόνος ἐπίκειται. κατὰ κοινοῦ εἶπε τίς ἐστιν. ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἁπλοῖ ὡς ἀπειρηκὼς καμάτῳ, καὶ ὀκλάζει ἐκ τοῦ καμάτου.

MQDΔKVUAS 69. — περὶ τοῦ Ἐν γούνασιν. ὅσσον ἐπ' ὀργυιήν: βουλόμενος δεῖξαι ὅτι πάντη ἐκτεταμέναι εἰσὶν αἱ χεῖρες, τὴν ὀργυιὰν εἶπεν. ἔστι γὰρ ἡ ὀργυιὰ ἡ τῶν δύο χειρῶν ἔκτασις.

MQDΔKVUA μέσσῳ δ' ἐφύπερθε καρήνῳ: ὑπεράνωθεν δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος ὁ Ἐν γούνασι τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς αὑτοῦ ἔχει, τοῦ ἀριστεροῦ. τὸ δεξιτεροῦ συντακτέον τῷ Δράκοντος, ἵν' ᾖ τοῦ βορειοτέρου Δράκοντος. ὁ γὰρ Δράκων βορειότερός

---

2 τὰς *scripsi* : τῆς Q | *cf. infra sub finem sch. 69.* **6–9 S** (*32^{r}, 34–38*) *lemma restitui*: οὐδ' ὅτινι μιν S **8** *post* τίς ἐστιν *distinxi* | ἁπλοῖ *scripsi*: ἁπλῶς S **9** ὀκλάζει *scripsi*: ὄκλασεν S.

10–13 MQDΔKVUAS (*32^{r}, 38–40*) περὶ τοῦ ἐν γούνασιν *in mg.* M: *in textu lemmatis loco* DΔKVU *post lemma* A *om.* QS **11** *lemma* ὅσον ἐποργυιήν (*sic*) M: ὅσσον ἐπ' ὀργυὴν A *ante titulum om.* QDΔKVUS | βουλόμενος δὲ Q | δεῖξαι *codd.*: διδάξαι KU | ὅτι *codd.*: ὅταν K U *mutil.* **12** ὀργυιὴν KS U *mutil.* **12–13** ἔστι ... ἔκτασις *om.* K | ἔστι γὰρ (δὲ U) ἡ (*om.* VUA) ὀργυιὰ (–υῖα MU –υὰ A) MQDΔKVUA: ὀργυιὰ δέ ἐστιν S **13** ἡ τῶν *codd.*: τῶν Q.

14–p. 103,7 MQDΔKVUA (*una sententia in* S *vide infra*) *in* K *ante p. 100, l. 17* *lemma* μέσω δ' ἐφ' ὕπερθε καρήνω (*sic*) MA: μέσσω δ' ἐφ' ὕπερθεν DV μέσσω δ' ἐφύπερθεν Δ μέσσω δ' ἐφυπ |||| U *om.* QK **14–15** ὑπεράνωθεν ΔKVUA: ὑπὲρ ἄνωθεν M ὑπεράνω QD **15** ἐν γούνασι MKVA: ἐν γόν– QDΔ U *mutil.* **16** αὑτοῦ *edd.*: αὐτοῦ *codd.* **16–17** τὸ δεξιτεροῦ MA: τὸ δὲ δεξιτεροῦ Q τὸ δεξιοῦ DΔV τῇ δεξιτερῇ KU **17** τῶι Δράκοντος Est, *unde Ald.*: τοῦ Δρ– *codd.* **17–18** ἵν' ᾖ ... Δράκοντος QDΔVA: *om.* MKU

ἐστι τοῦ Ἐν γούνασι, τὸ δὲ δεξιτεροῦ σημαίνει τὸ βορειοτέρου. καὶ ἰστέον ὅτι εὐλογώτατα ἡμᾶς διδάσκει· ἡμῶν γὰρ ἱσταμένων πρὸς τὴν τοῦ παντὸς κίνησιν, τὰ δεξιὰ μέρη ἐστὶ τὰ βόρεια, τὰ δὲ ἀριστερὰ τὰ νότια, ὥστε οὖν φυσικῶς τὸ δεξιτεροῦ ἐστι βορειοτέρου. ἡ δὲ τοῦ παντὸς κίνησις πρὸς δυσμὰς γίνεται.

συντακτέον οὖν οὕτως· μέσσῳ δ' ἐφύπερθε καρήνῳ δεξιτεροῦ κροτάφου ποδὸς ἀριστεροῦ ἄκρον ἔχει σκολιοῖο Δράκοντος. καὶ ὅτι οὕτως ἐνόησεν ὁ Ἄρατος, αὐτὸς διὰ τῶν ἑξῆς γραφέντων περὶ τῆς Λύρας οὕτω φησίν (270-272)· κὰδ δ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέος εἰδώλοιο / οὐρανὸν εἰσαγαγών. τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον / γούνατί οἱ σκαιῷ πελάει". παράκειται δὲ ἡ Λύρα τῷ ἐπιβεβηκότι ποδί. Q

διὰ μέντοι τὸν σχηματισμὸν τῶν διατυπούντων αὐτὸ ἀστέρων προσηγορεύθη Ἐν γούνασι. παραπλήσιον ὑπάρχει ἀνθρώπῳ.

λέγουσι δὲ τὸν Ἡρακλέα εἶναι τὸν μαχεσάμενον τῷ

---

1 σημαίνει *om.* KU *ut vid.* **2** τὸ βορειοτέρου MQVA: τοῦ β– DΔKU **2–3** καὶ ... διδάσκει *om.* Q **2** καὶ ἰστέον (ἱστ– MVA) MDΔVA: ἰστέον οὖν KU **4–5** δεξιὰ μέρη ... νότια *in* S *32ʳ,51 post Ingeniculi fabulam et alia serius in exemplar inserta, vide supra p. 79 ad ll. 6–9* **4** ἐστὶ MKUA: εἰσι DΔ VS | τὰ *om.* Q | τὰ δὲ *codd.*: καὶ S **5** τὰ *om.* Q | τὸ δεξ– *codd.*: τοῦ δεξ– KU **6** βορειοτέρου MQΔKV: –ότερον DA U *evan.* **7** γίνεται *codd.*: –νεσθαι Q U *evan.*

8–p.104,6 Q *cf. Hipp. 1, 4, 12* (*Manitius p. 38*): „ὅτι δὲ παρόραμά ἐστι τοῦ Εὐδόξου καὶ τοῦ Ἀράτου τὸ περὶ τὸν πόδα, καὶ οὐχ ἁμάρτημα, δῆλον γίνεται ἐκ τῶν λοιπῶν τῶν λεγομένων ὑφ' ἑκατέρου περὶ τοῦ Ἐνγόνασι. περὶ μὲν γὰρ τῆς Λύρας ὁ Ἄρατος λέγων· (*laudat 270–272*) ... τὸ δὲ πρὸς τῇ Λύρᾳ σκέλος ἐστὶ κείμενον ἐπὶ τῆς τοῦ Δράκοντος κεφαλῆς κ. τ. λ. **12** γραφέντων *correxi*: –φόντων Q *ut vid.* **13** ἀπ' εὐθέος Q **15** σκελέεσι Q **19** *post* ἀστέρων *comma posuit* Q: *delevi* | *post* ἐν γούνασι *distinxi*

⟨τὰ⟩ χρύσεα μῆλα φυλάττοντι δράκοντι. ἐναργῶς γὰρ αὐτὸν ἑστάναι τό τε ῥόπαλον τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἀνατετακότα, ὡς μέλλοντα παίειν, καὶ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὴν λεοντῆν περιβεβλημένον, καὶ τὸ μὲν δεξιὸν ⟨γόνυ⟩ τεθηκότα ἕδρας ἕνεκεν, τῷ δὲ σκαιῷ ἐπιβεβηκότα τῇ τοῦ Δράκοντος κεφαλῇ φυλάσσεσθαι τὸ δῆγμα.

Q λέγεται δὲ οὗτος εἶναι ὁ τὰ χρύσεα μῆλα φυλάττων, καὶ ἀπολόμενος ὑπὸ Ἡρακλέους. ἐν δὲ τοῖς ἄστροις ἐδόθη τάξις αὐτῷ δι' Ἥραν, ἥ καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἑσπέρας φύλακα τῶν κήπων. Φερεκύδης γάρ φησιν ὅτε ἐγαμεῖτο Ἥρα ὑπὸ τοῦ Διός, φερόντων τῶν θεῶν δῶρα τὴν Γῆν ἐλθεῖν φέρουσαν τὰ μῆλα τὰ χρύσεα σὺν τοῖς κλάδοις. ἰδοῦσα ⟨. .⟩ θαυμάσαι τε καὶ εἰπεῖν καταφυτεῦσαι εἰς τὸν τῶν θεῶν κῆπον ὃς ἦν παρὰ τῷ Ἄτλαντι. παρὰ δὲ τῶν ἐκείνου παρθένων ἀεὶ ὑφαιρουμένων τῶν μήλων, κατέστησε φύλακα τὸν ὄφιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς ἄκρας λαμπροὺς τρεῖς, ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου παραπλησίως διεστῶτας.

Q ὀκλάζειν δέ φασι τὸν Ἐν γόνασιν, ὅς ἐστιν Ἡρακλῆς, ὅτι Ἄτλαντος ἀπελθόντος καθελεῖν αὐτῷ τὰ μῆλα, τὸν οὐρανὸν αὐτὸς ἀντεβάστασε, καὶ πρὸς τὸ

---

1 τὰ *addidi* | χρύσεα *scripsi*: χρυσᾶ Q | *post* δράκοντι *distinxi* | ἐναργῶς *correxi*: ἐν ἀργῶς Q **2** ἑστάναι *correxi*: ἕσταναι Q **4** λεοντὴν Q | γόνυ *addidi, cf. Catast. 4* **5** ἐπιβεβηκότα *scripsi, cf. Catast.*: ἐπισυμβεβηκότα Q *qui post hoc verbum dist.* | τῇ *scripsi*: τῇ δὲ Q.

7–19 Q *Draconis fabula* |(*Catast. 3*), *vide supra* S *p. 91, ll. 3–14* **7** οὗτος Q[pc]: οὕτως Q[ac] | χρύσεα: χρυσᾶ Q **8** ἀπολλόμενος Q **9** αὐτὸν Q[pc]: αὐτῶ Q[ac] **10** Φερεκίδης Q **11** ὑπὸ *Catast.*: ἐπὶ Q **12** φέρουσαν: –σα Q | χρυσᾶ Q **13** σὺν τοῖς κλάδοις: cum ramis *Hyg. 2,3 Arat. Lat.* (*Maass Comm. Ar. Rell. p. 188*) cum ramulis suis *Schol. Germ. hic apparet codicem Q ex antiquiore fonte fluere quam ceteri Graeci testes, qui haec verba omittunt* | *post* ἰδοῦσα (*sic*) *spatium duarum fere litterarum in* Q **18** ἕω Q **19** *deest stellarum numerus.*

20–p. 105,3 Q **22** *post* μῆλα *distinxi*: *post* οὐρανὸν Q

βάρος ὤκλασεν. ἱστορεῖται γὰρ ὅτι συναισθομένη τὸ γεγονὸς ἡ Ἥρα κατ' αὐτὸν ἔστη ἐπιθλίβουσα κατὰ τῆς ⟨κεφαλῆς⟩ βουλομένη αὐτὸν ὦσαι.

οὗτος ἐστιν ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τοῦ ὄφεως ἐπιβεβηκώς. ἐν⟨αργῶς⟩ δὲ ἔστηκε καὶ τὴν λεοντὴν προβεβλημένος λέγεται ὅτε ἐπὶ τὰ χρύσεα μῆλα τεταγμένον φύλακα ἔχειν πολλὰ πράγματα ἔχοντα. πολύφωνός τε γὰρ ἦν καὶ τῷ μεγέθει ὑπερβάλλων καὶ τῇ δύναμει θαυμαστός. καὶ οὐδὲ ὕπνος ἐθίγγανεν αὐτοῦ. ἔχει δὲ οὗτος ὁ Ἡρακλῆς ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'. ἐπὶ τοῦ βραχίονος ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τοῦ ἀριστεροῦ α'. ἐπὶ τῆς κνήμης α'. ὑπὸ τὴν δεξιὰν χεῖρα καλεῖται ῥόπαλον. πάντες δ' εἰσὶ ιγ'. S

ἄλλοι δὲ λέγουσιν εἶναι Προμηθέα, οἱ δὲ Θησέα ἐπεγείραντα πέτραν, οἱ δὲ Ἡρακλέα. ἐπιλελοιπότων δὲ αὐτῷ τῶν βέλων, κλῖναι τὸν γόνυ δεόμενον, ὅν κατηστέρισεν ὁ Ζεὺς διότι μετὰ κόπου τὸν ὄφιν ἔκτανεν. S

οὗτος δέ ἐστι κατά τινας Ἡρακλῆς ἐπὶ τοῦ ὄφεως βεβηκώς, οἱ δὲ Προμηθέα λέγουσιν, οἱ δὲ Τάνταλον, MDΔKVUA

---

2 *post* Ἥρα *comma posuit* Q: *delevi* | ἔστη *scripsi*: ἔστησεν Q **3** κεφαλῆς *addidi* | βουλομένη *scripsi*: -μένης Q | αὐτὸν: τὸν οὐρανὸν *scilicet, sed sententia corruptior esse videtur quam ut sanari possit.*

4–13 S (*32ʳ, 40–49*) *Ingeniculi fabula* (*Catast. 4*) **5** ἐναργῶς *restitui* (*sic Catast. et* Q *supra p. 104, l. 1*): *post* ἐν *spatium quinque litterarum vacuum reliquit* S | λεοντὴν *sic* S **7** πολύφωνος S: *immo* πολύφονος (multorum enim erat interfector *Ar. Lat.*) *sed hic, ut in ceteris Catasterismorum fabulis codice* S *praebitis, nullam emendationem adhibeo.*

14–17 S (*32ʳ, 49–51*) *cf.* Q *supra p. 101, l. 16sqq.* **16** αὐτῷ *correxi*: αὐτοῦ S | βέλων *correxi* (*cf.* M *infra* τοξευμάτων): μήλων S **16** *post* δεόμενον *interpunxi* | *in* S *postea p. 103, ll. 4–5.*

18–p. 106,5 MDΔKVUA *hoc scholium, cum dubio procul ad Ingeniculum pertineret,* MDΔKVUA *non recte post sch. 75 collocaverunt; in archetypi scilicet margine haec addita erant, posteaque in textum haud suo loco inserta; hic codicis* M *scriptura ita evanuit ut apographo eius Vaticano 1307 nobis utendum sit* **18** Ἡρακλῆς MVatVA: ὁ Ἡρ- DΔKU **18–p. 106,1** ἐπὶ τοῦ .... φασιν *om.* KU **18** τοῦ MVat: *om.* DΔVA

ἄλλοι Θάμυριν ἢ Θησέα. ἄλλοι δέ φασιν αὐτὸν εἶναι τὸν Ἡρακλέα τοῖς Λίγυσι πολεμοῦντα. ἐπιλιπόντων δὲ αὐτῷ τῶν τοξευμάτων, ἐπὶ γόνυ πεσόντα, λίθους βάλλειν, οὓς αὐτῷ Ζεὺς ὗσεν εὐξαμένῳ. τινὲς δὲ Ἰξίονα αὐτὸν λέγουσιν εἶναι.

MQDΔKVUA 71. — περὶ τοῦ Στεφάνου. αὐτοῦ κἀκεῖνος Στέφανος: τὸν κίσσινον στέφανον ὃν ἐφόρει μετὰ θάνατον τῆς Ἀριάδνης ἰσχυροπαθῶν, ἀπέθετο καὶ κατηστέρισε μνημόσυνον τῆς ἐπὶ Ἀριάδνῃ συμφορᾶς.

MDΔKVUA τινὲς δὲ αὐτὸν εἶναί φασιν ὃν ἔλαβεν Ἀριάδνη γαμουμένη Διονύσῳ δῶρον παρ' Ἀφροδίτης καὶ τῶν Ὡρῶν, καταστερισθῆναι δὲ ἐπὶ μνήμῃ τῆς Διονύσου φιλίας.

---

1 Θάμυριν M? Vat: Θύμηριν VC Θύμβριν DΔA | φασιν MVat φασί τινες VA τινες φασὶν DΔ | εἶναι *codd.*: γὰρ K U *mutil.* **2** τοῖς MVatK: *om.* DΔVA U *mutil.* | Λίγυσι *correxi (cf. Hygin. Astr. 2,6= Aesch. fr. 326c Mette)*:Λίβυσι *codd.* | δὲ M? Vat: *om.* DΔKVUA **3** αὐτῶι MVatDΔKU: αὐτῶν VA | τῶν *om.* DΔ | λίθους MVatDΔV: καὶ λίθους KUA **4** Ζεὺς ὗσεν *codd.*: ὗσεν ὁ Z– K U *mutil.* | εὐξαμένωι VatDΔVA: *in* M *non legitur om.* K U *mutil.* **4–5** τινὲς... εἶναι MDΔV: οἱ δὲ θησέα (θησσέα K) λέγουσιν εἶναι καὶ ἄλλοι ἄλλον KU οἱ μὲν θησέα λέγουσιν εἶναι τινὲς δὲ Ἰξίονα. καὶ ἄλλοι ἄλλως A.

6–10 MQDΔKVUA *titulus* (*in textu*) MU: *om.* QDΔK VA | *lemma* MVUA: αὐτοῦ κἀκεῖνος DΔ *om.* QK **7** στέφανον *codd.*: φησιν K U *evan.* **9** κατηστέρισε MDΔKV: κατεστέρησε QA U *evan.*

11–14 MDΔKVUA **11** δὲ *om.* DΔ | αὐτὸν εἶναί φασιν *codd.*: φησιν (φα– K[sl] U *evan.*) αὐτὸν εἶναι (εἶναι *bis* K) KU **12–13** δῶρον ... Ὡρῶν M: παρὰ τῆς Ἀφρ– καὶ τῶν Ὡρ– εἰς δῶρον DΔVA δῶρον παρὰ τῆς Ἀφροδίτης KU *ut vid.* (δῶρον πα |||||||||||||||κατιστορη||||||||||||| φιλίας) **13** καταστερισθῆναι (–ρηθῆναι A) δὲ MDΔVA: καὶ καταστερηθῆναι K (*de* U *vide supra*) **13–14** ἐπὶ (καὶ ἐπὶ V) μνήμη (*sic*) τῆς (τῆς *bis* D) Διονύσου (τοῦ Διον– D) φιλίας DΔVA: ἐπὶ Διονύσου μνήμῃ φιλίας τῆς πρὸς αὐτήν M τῇ μνήμῃ δῶρον φιλίας K (*de* U *vide supra*); *fort. scribendum* ὑπὸ Διον– μνήμῃ φιλίας τῆς πρὸς αὐτήν.

περὶ τοῦ βορείου Στεφάνου: φασὶ τὴν Ἀριάδνην εἰς γάμον ἐλθοῦσαν τῷ Διονύσῳ δῶρον παρ' Ἀφροδίτης καὶ τῶν Ὡρῶν λαβεῖν στέφανον, ὃν μετὰ θάνατον Ἀριάδνης κατηστέρισεν ὁ Διόνυσος διὰ τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Vat. 1087

τὸν ἀγαυὸς ἔθηκεν: ἐὰν μὲν ἀγαυός ἀναγνῶμεν, ὁ Διόνυσος· ἐὰν δὲ ἀγαυόν ᾖ, τὸν ἐπίσημον (σημαίνει δὲ καὶ τὸν ἔνδοξον), ὅτι τὸν τῆς ἐρωμένης στέφανον ἀγαυὸν ἐποίησεν ἐν οὐρανῷ, τουτέστι λαμπρόν. πέντε γάρ εἰσι λαμπρότατοι ἀστέρες οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν Στέφανον. MDΔKVUA

73. — νώτῳ ὑποστρέφεται: τὸ στρέφεται ἤγουν συγκινεῖται τῷ οὐρανῷ, ἢ ἐπιστρέφεται τῷ νώτῳ. δοκεῖ γὰρ ὥσπερ ἐπικυλίεσθαι τῷ νώτῳ τοῦ Ἐν γούνασιν. MDΔVA

κεκμηότος εἰδώλοιο: ἀπὸ τοῦ ἐγνωσμένου τὸ ἄγνωστον ἔδειξεν, ἀπὸ τοῦ εἰδώλου τὸν Στέφανον. τῷ δὲ κεκμηότος διδασκαλικῶς πάλιν MDΔKVUA

1–5 Vaticanus gr. 1087 (*312r in infima pagina post Tauri fabulam, eius qui imagines delineavit manu*).

6–11 MDΔKVUA *lemma* MDΔA: τὸν ἀγαυὸς V *om.* K U *evan.* **6** μὲν MΔKVA: δὲ μὲν D **7** ἀγαυὸν MDΔKA: ἀγαθὸν V U *evan.* | ᾖ *om.* V **8** *parentheseos signa posuit Maass* | δὲ *om.* K **9** καὶ ἀγαυὸν V | ἐποίησεν *hic* MDΔVA: *post* λαμπρὸν KU | ἐν οὐρανῶι MDΔV: ἐν τῶ οὐρ– A *om.* KU **10** τουτέστι MDΔVA: ὅ ἐστι KU | λαμπρότατοι MDΔK: λαμπροὶ VA U *evan.*

12–15 M (*in mg. sub signo non alphabetico*) **DΔVA** *lemma* M DΔVA **13** συγκινεῖται MDΔA: σύγκειται V **14** νότω V | γὰρ MDΔ: δὲ VA **15** νότω V | ἐν γούνασιν MV: ἐν γόν– DΔA | *post* γούνασιν *add.* κεκμηότος V (*vide sequentis scholii initium*).

16–p. 108,2 MDΔKVUA *lemma* MDΔ (–ότι Δ): κεκμ– *cum praecedenti scholio continuavit et* εἰδώλοιο *om* V κεκμηκότος A *om.* KU **18–p. 108,1** τῷ δὲ ... πρὸς τὰ *om.* D **18** τῷ *codd.*: τὸ K | κεκμηότος *scripsi* (*iam* –κότος *edd. ante Maassium*): –ότι MΔV –ῶτι K –κότι A U *mutil.* | διδασκαλικῶς πάλιν χρῆται M: διδ– κέκρηται πάλιν ΔVA διδασκαλικὸν πάλιν K U *mutil.*

χρῆται, ὡς πρὸς τὰ προειρημένα. δοκεῖ γὰρ κάμνειν διὰ τὸ ὀκλάζειν καὶ διὰ τὸ τὰς χεῖρας τείνειν.

Q ἄλλως: οἱ παλαιοὶ ἀδεῶς ταῖς γυναιξὶν ἐχρῶντο, καὶ τὸ πολλὰς ἔχειν γαμετὰς οὐχ ἡγοῦντο ἀσεβές. ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Διὸς ἱστοροῦσι, τύραννον μὲν αὐτὸν γεγονέναι Κρήτης, τεθάφθαι δὲ ἐκεῖ, πολλὰς δὲ γυναῖκας ἐσχηκέναι, ἀφ' ὧν καὶ παῖδας πεποίηκεν, ἐκ μὲν τῆς Σεμέλης τῆς Κάδμου Διόνυσον, ὃς τὴν Ἀριάδνην, ἀναγομένην ἀπὸ Κρήτης μετὰ Θησέως, ἀφείλετο. ἦν δὲ ἄριστος στρατηγὸς καὶ στράτευμα πολὺ ἔχων. τὰς γὰρ θηλείας ἅμα τοῖς ἄρρεσιν ἐστράτευε. διά τοι τοῦτο μιξόθηλυν αὐτόν φασι καὶ γράφουσι. καὶ ἐπαίδευε καὶ αὐτὴν τὴν Ἀριάδνην τὰ τοῦ πολέμου, ὡς ἡγεῖσθαι μὲν αὐτὴν τῶν θηλειῶν, αὐτὸν δὲ τῶν ἀρρένων. ἐν ᾧ ἐπιτηδεύματι καὶ θανάτῳ ἐδυστύχησεν. ἐν γὰρ τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Περσέα ἐν τῇ Πυθίᾳ τρωθεῖσα ὑπὸ Περσέως τέθνηκε, καὶ ταύτην ἀμύναι θέλων ὁ Διόνυσος ἀνηρέθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Περσέως, καὶ μνῆμα ἐν τῷ Πυθίῳ ἱερῷ ἤγειρον αὐτοῖς περικαλλὲς οἱ στρατιῶται. τὸν γοῦν περικαλλῆ στέφανον ὅνπερ ἔσχεν αὕτη ἐν τῷ οὐρανῷ ἐστήριξε, σημεῖον εἶναι τῆς Ἀριάδνης καὶ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος.

Q φαίνεται δὲ αὐτῷ Ἄρατος ἐναντιούμενος ⟨ὥσπερ⟩

---

1 ὡς *codd.*: *om.* M | πρὸς *om.* K U *mutil.* | προειρημένα MKU: εἰρημένα DΔVA *cf. v. 66* **2** διὰ τὸ ... τὰς χεῖρας τείνειν M: διὰ τὸ *altero loco om.* DΔA *fortasse recte* διὰ τὸ τὰς χεῖρας ὀκλάζειν καὶ τείνειν V ἀπὸ τοῦ ὀκλάζειν καὶ τὰς χεῖρας (χείρ– K) τείνειν KU.

3–22 Q *de hac fabula adhuc incognita vide J. Martin in REG 76, 1963, p. XX* **4** ἡγοῦντο *scripsi*: ἥγουνται (*sic*) Q **7** παῖδας *correxi*: παῖδα Q *ut vid.* **9** ἀναγομένην *correxi*: –μένη Q **11** γρ. ἐστράτευε Q[sl]: ἐστράτευσε Q **20** αὕτη *scripsi*: αὐτῇ Q **22** αὐτὴν *correxi*: αὐτὸν Q.

23–p. 109,4 Q *cf. Anon. II 3 supra p. 4, ll. 14sqq; haec ex eadem antiqua commentarii Aratei praefatione derivata videntur esse, ex qua codex* Q *(vel potius exemplar eius)*

τοῖς προιστορήσασι· προειπὼν γὰρ περὶ τοῦ Διός (10)· „αὐτὸς τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε“, νῦν τὸν Διόνυσον λέγει τὸν Στέφανον ἀναθεῖναι τῷ οὐρανῷ.

οὗτος ὁ Στέφανος λέγεται τῆς Ἀριάδνης. Διόνυσος δὲ αὐτὴν εἰς τὰ ἄστρα ἔθηκεν. ὅτε τοὺς γάμους ἐποίησαν ἐν τῇ καλουμένῃ διάνῃ. βουλόμενος ἐπιφανῆ γεγενῆσθαι ᾧ καὶ πρῶτον ἡ νύμφη ἐστεφανώσατο. παρ' Ὡρῶν λαβοῦσα καὶ Ἀφροδίτης. ὁ δὲ τὰ κρητικὰ γεγραφὼς λέγει ὅτε ἦλθε Διόνυσος πρὸς Μίνω φθεῖραι βουλόμενος αὐτὴν δῶρον ἔδωκεν. ᾧ ἠπατήθη ἡ Ἀριάδνη. Ἡφαίστου δὲ ἔργον ἦν ἐκ χρυσοῦ πυρώδους καὶ λίθων ἰνδικῶν. ἱστορεῖται δὲ διὰ τούτου τὸν Θησέα σῶσαι ἐκ τοῦ λαβυρίνθου ποιοῦντος φέγγος. ἐν δὲ τοῖς ἄστροις ὕστερον αὐτὸν τεθῆναι ὅτε εἰς Νάξον ἦλθον ἀμφότεροι. φασὶ δὲ καὶ τὸν πλόκαμον ταύτης εἶναι τὸν φαινόμενον ὑπὸ τὴν κέρκω τοῦ Λέοντος. ἔχει δὲ ὁ Στέφανος, ἀστέρας ἐννέα. ἐν κύκλω κειμένους ὧν οἱ τρεῖς λαμπροὶ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως Ἀρκτούρου. Q

οὗτος λέγεται ὁ τῆς Ἀριάδνης. Διόνυσος δὲ αὐτὸν εἰς τοὺς ἀστέρας ἔθηκεν ὅτε τοὺς γάμους οἱ θεοὶ ἐν τῇ καλουμένῃ Ἴδῃ, ἐποίησαν αὐτοῖς βουλόμενος ἐπιφανεὶς γενέσθαι. ὁ δὲ τὰ κρητικὰ γεγραφὼς λέγει ὅτι ἦλθεν ὁ Διόνυσος παρὰ τῷ Μίνωϊ ἐπὶ τὸ φθεῖραι αὐτήν. S

---

ea quoque deprompsit quae infra inter scholia de Virgine leges. **23** αὐτῷ *scripsi* : αὐτῶ Q | ὥσπερ *vel* ὡς καὶ *restituendum puto* : *spatium quinque fere litterarum vacuum reliquit* Q
1 προιστορήσασι *scripsi* : προσιστ– Q.

5–19 Q *Coronae fabula* (*Catast. 5*) *hic sine ulla emendatione descripta, vide S infra* **11** ἔδωκεν Q^{ac} *ut vid.* : ἔθηκεν Q^{pc} **17** κέρκω : *sic* Q.

20–p. 110,10 S (*32^r,51–32^v,1–3*) *Coronae fabula* (*Catast. 5*); *praecedit lemma* αὐτοῦ κἀκεῖνο<ς> (*v. 71*) **20** οὗτος λέγεται *bis repetitum in* S

καὶ δῶρον δέδωκεν, ᾧ ἠπατήθη ἡ Ἀριάδνη. Ἡφαίστου δὲ ἔργον εἶναι φησὶν ἐκ χρυσοῦ πυρώδους καὶ λίθων ἰνδικῶν ἱστορεῖται. διὰ τοῦτο καὶ τὸν Θυσέα σωθῆναι ἐκ τοῦ λαβυρίνθου ποιοῦντος τοῦ στεφάνου φέγγος. ἐν δὲ τοῖς ἄστροις ὕστερον αὐτὸν τεθῆναι ὅτε εἰς Νάξον ἦλθον ἀμφότεροι σημεῖον τῆς αἱρέσεως. φασὶ δὲ καὶ τὸν πλόκαμον αὐτῆς εἶναι τὸν φαινόμενον ὑπὸ τὴν κέρκον ουλέγεται. ἔχει δὲ ἀστέρας ὁ Στέφανος θ′. ὧν γ′ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως λαμπροὶ τοῦ διὰ τῶν Ἄρκτων.

MDΔVA 75. — σκέπτεο πὰρ κεφαλήν: συνήθως πάλιν ἐκ τοῦ ἐγνωσμένου τὸ μήπω ἡμῖν γνωσθὲν εἰς γνῶσιν φέρει.

MDΔKVUA ὁ δὲ νοῦς· παρὰ δὲ τῇ ἄκρᾳ κεφαλῇ τοῦ Ἐν γούνασι, τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀφιούχου βλέπε. ἐπιψαύει γὰρ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ὀφιούχου τῇ τοῦ Ἐν γούνασιν. εἴρηται δὲ Ὀφιοῦχος ὅτι ὄφιν ἔχει καὶ φέρει.

MDΔKVUA 77. — τοῖοί οἱ κεφαλῇ: θαυμαστικῶς φησι· τοιοῦτοι γὰρ οἱ ὦμοι ὑπὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὄντες

---

8 ουλέγεται (*sic*) = τοῦ λέοντος | *in mg. ext.* περὶ τῆς παρθένου (*!*).

11–13 MDΔVA *lemma* MDΔA: σκέπτεο V **12** ἡμῖν γνωσθὲν MDΔ: ἡμῖν γνωστὸν A ἐγνωσμένον ἡμῖν V **13** φέρει MDΔ: ἐπάγει V ἄγει A.

14–17 MDΔKVUA *lemma* σκέπ[U **14** ὁ δὲ *codd.*: ὁ K U *mutil.* | ἄκρᾳ κεφαλῇ *codd.*: ἄκρην κεφαλὴν KU | Ἐν γούν– MKV: ἐν γόν– DΔUA **15** τοῦ Ὀφιούχου βλέπε MDΔ: βλέπε τοῦ Ὀφ– VA τοῦ Ὀφ– λέγει KU **16** τῇ DΔ: *om.* M *ut vid.* Vat. *1307* KVA U *mutil.* | Ἐν γούν– MKV: ἐν γόν– DΔ U *mutil.* **17** ὅτι ὄφιν *bis repetitum in* D | *sequitur in* MDΔ KVUA *Ingeniculi fabula; vide supra p. 105, l. 18.*

18–p. 111,2 MDΔKVUA *Vaticano 1307 utendum est; in* M *enim haec tantum leguntur*: τοῖοι οἱ κεφαλῇ. θαυμα [.........] τοιοῦτοι γὰρ οἱ ὦμοι [..................] ὄντες λάμπο [........................] τελοῦντες [........................] αμ [....] | *lemma* MDΔVA: ἀγλαοὶ ὦμοι KU **18** θαυμαστικῶς φησι *om.* KU | αὐτοῦ ὄντες MDΔVA: ὄντες αὐτοῦ KU

λάμπουσιν. οἱ γὰρ τοὺς ὤμους αὐτοῦ ἀποτελοῦντες ἀστέρες καθ' ὑπερβολήν εἰσι λαμπροί.

74-81. — παρὰ τὴν ἄκραν κεφαλὴν τοῦ 'Εν γούνασι σκέπτου τὴν τοῦ 'Οφιούχου κεφαλήν, ἐκ δὲ τῆς κεφαλῆς τοῦ 'Οφιούχου αὐτὸν ἐπινοήσεις. λαμπροὶ γὰρ ἐπίκεινται τοῖς ὤμοις ἀστέρες, ὡς καὶ διχόμηνιν ἀγούσης τῆς σελήνης καὶ πάσης φωτὸς πεπληρωμένης ὁρᾶσθαι. αἱ δὲ χεῖρες οὐκ ἴσαι τοῖς ὤμοις. ὅμως καὶ αὐταὶ ὁρῶνται. Q

75-82. — σκέπτεο: οὗτος ἐστὶν ὁ ἐπὶ τοῦ Σκορπίου συνεστηκὼς ἔχων ἐν ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὄφιν. λέγεται δὲ εἶναι ὁ 'Ασκληπιὸς ὑπό τινων ἀστρολόγων. ὃν ὁ Ζεὺς χαριζόμενος 'Απόλλωνι διὰ τὴν κεραυνοβολίαν. δοκεῖ αὐτῷ τιμὰς δημοτικὰς ἀπονεῖμαι. ταύτας ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὤν, τῇ τέχνῃ τῇ ἰατρικῇ χρώμενος τοὺς ἤδη τεθνηκότας ἤγειρε. διὸ ὀργισθέντα κεραυνοβολῆσαι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. τοῦτον δὲ εἰς τὰ ἄστρα ἄγει διὰ τὸν 'Απόλλωνα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων α'. λαμπροὺς ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς γ'. ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς δ'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ἰσχίων ἀνὰ α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν γονάτων ἀνὰ α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς κνήμης α'. ἐφ' ἑκατέρω ποδὶ, α'. τοὺς πάντας ιζ'. S

εἰσωποί (9): ἴσοι κατὰ τὴν λαμπρότητα. S

ἀτὰρ χεῖρες (79): οὐ λαμπροὶ ὡς οἱ ὦμοι.

τῇ καὶ τῇ (80): ⟨τῇ⟩ δεξιᾷ καὶ τῇ ἀριστερᾷ

---

2 καθ' ὑπερβολὴν DΔVKUA: καθυπερβολὴν Vat.

3–9 Q **6** διχόμηνιν *correxi*: –μινιν Q **8** ἴσαι *correxi*: ἴσα Q.

10–23 S (*32ᵛ, 3–9*) *Serpentarii fabula* (*Catast. 6*).

24–p.112,7 S (*32ᵛ, 9–13*) *scholiorum series codici* S *propria, ex eodem fonte ac Serpentarii fabula hausta* **24** *cf. infra sch. 78* **25** χεῖρες S: χέρες *Aratus* **26** *lemma cum scholio conflavit* S | τῇ *addidi*

χειρί. ἀμφότεραι δέ αἱ χεῖρες τοῦ Ὀφιούχου πονοῦσι (ἑλληνισμὸς δέ· πανταχοῦ γὰρ τούτου φροντίζει) ἀντὶ τοῦ περὶ τὸν ὄφιν πονοῦσι καὶ ἐνεργοῦσιν αἱ χεῖρες τοῦ Ὀφιούχου.

ὅ ς ῥ ά τ ε (82): περὶ μέσον φέρεται τοῦ Ὀφιούχου. τὸ μ έ σ ο ν δὲ ἀντὶ τοῦ ἐν πλάτει. σχεδὸν γὰρ ἡ σπεῖρα εἰς μέσους τοὺς μηροὺς κεχάλασται.

MQDΔKVUA 78. — κ α ὶ ἂ ν δ ι χ ό μ η ν ι σ ε λ ή ν ῃ: διχομήνῳ. οὐ δεῖ δὲ τῶν μεταπλασμῶν τὰς εὐθείας ἐπιζητεῖν, ὡς τὸ ἐ ρ υ σ ά ρ μ α τ ε ς (Π 370). τὸ δὲ ε ἰ σ ω π ο ί (79), ἴσοι κατὰ τὴν λαμπρότητα. οὐ μὴν καὶ αἱ χεῖρες.

MQDΔKVUA 80. — λ ε π τ ὴ γ ὰ ρ τ ῇ κ α ὶ τ ῇ: καὶ τῇ ἀριστερᾷ γὰρ χειρὶ καὶ τῇ ἄλλῃ, ἤγουν τῇ δεξιᾷ, λεπτοτέρα καὶ ἀμυδροτέρα ὡς πρὸς σύγκρισιν τῶν ὤμων ἐπίκειται λαμπηδών.

Q ἀγνοεῖ δὲ καὶ ἐν τούτοις. οἱ γὰρ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ὀφιούχου κείμενοι ἀστέρες κοινοί εἰσι καὶ τοῦ Ὄφεως.

---

1 πονοῦσι *scripsi*: πολλοὺς S **3** πονοῦσι *scripsi*: πολοῦσι S | *post* πολοῦσι *dist.* S: *comma delevi* | *cf. infra sch. 82* **5–7** *cf.* Q *infra sch. 82* **5** *lemma cum scholio conflavit* S **7** κεχάλασται *scripsi, cf.* Q *infra*: κεχαλᾶσθαι S.

8–12 MQDΔKVUA *lemma* MA: καὶ ἐν διχόμηνι DU καὶ ἂν διχόμηνοι Δ καὶ ἐν διχόμηνι σελήνῃ V *om.* QK **8–9** διχομήνῳ ΔVA: διχομήνῃ MD *om.* QKU **9** δὲ *om.* KU | τὰς *codd.*: τῆς U **9–10** ἐπιζητεῖν *codd.*: ζητεῖν K **10** ὡς τὸ MKU: ὥσπερ τὸ Q ὥσπερ DΔVA | ἐρυσάρματ K ἐρυσσάρματα U **11** εἰσωποὶ M: ἰσ- DΔKVUA ἰσωπὸν Q | *post* λαμπρότητα *add.* τῆς σελήνης K **11–12** οὐ . . . χεῖρες *om.* Q | μὴν καὶ M: μὴν δὲ καὶ Δ μὲν δὲ καὶ D μὴν δὲ VA μὴν KU.

13–16 MQDΔKVUA *lemma* MA: λεπτὴ γὰρ καὶ τῇ DΔ λεπτὴ γὰρ καὶ τῇ καὶ τῇ V ἀτὰρ (αὐτὰρ U) αἱ χεῖρες KU *om.* Q **13** καὶ τῇ *om.* KU **14** γὰρ *om.* D | ἤγουν τῇ DΔKVA: ἤγουν M ἤτοι τῇ Q | λεπτοτέρα MQDΔA: -ότερον KVU **15** καὶ MQKU: τε καὶ DΔVA | ἀμυδροτέρα MQDΔ: -ότερον KVA *ut vid.* U *mutil.* | ἐπίκειται *codd.*: κεῖται KU **16** λαμπηδὼν *ante* ὡς πρὸς σύγκρισιν *transtulit* Q.

17–p. 113,2 Q **18** *post* Ὄφεως *distinxi*: *post* κοινοί εἰσι Q

καθ' ὑπερβολήν εἰσι λαμπροί, καὶ οὐχ ἥσσονες τῶν ἐν τοῖς ὤμοις, οὓς καὶ ἐν πανσελήνῳ φησὶν ὁρᾶσθαι.

82. — ἀμφότεραι δ' Ὄφιος πεπονείαται: ἀμφότεραι δὲ αἱ χεῖρες τοῦ Ὀφιούχου περὶ τὸν Ὄφιν πονοῦσι καὶ ἐνεργοῦσιν. MQDΔKVUA

ὅστις Ὄφις μέσον περιφέρεται τὸν Ὀφιοῦχον, καὶ περιειλεῖται. μέσον δὲ ἀκουστέον ἐν πλάτει· σχεδὸν γὰρ εἰς μέσους τοὺς μηροὺς ἡ σπεῖρα κεχάλασται. Q

83. — ὃ δ' ἐμμενές: ὁ δὲ Ὀφιοῦχος ἀσφαλῶς δι' ὅλου βαίνων ἀμφοτέροις τοῖς ἑαυτοῦ ποσὶ τὸ μέγα MQDΔKVUAS

---

1 λαμπροί: *cf. supra p. 111, l. 1* | ἥσσονες *correxi*: ἥσσονι Q *ut vid.* **2** ὤμοις, οὓς *scripsi*: ὤμοις οὖσιν Q | *haec Arati refutatio ab Hipparcho sumpta est, apud quem legimus* (*1, 4, 16–17; Manitius p. 40*) «δοκεῖ δέ μοι καὶ περὶ τῶν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ὀφιούχου ἀστέρων κατὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν ἀγνοεῖν. τοὺς γὰρ ἐν τοῖς ὤμοις τοῦ Ὀφιούχου φήσας λαμπροὺς εἶναι, ὥστε καὶ ἐν πανσελήνῳ ἂν θεωρεῖσθαι, ἐπιφέρει· „ἀτὰρ χέρες οὐ μάλα ἶσαι. / λεπτὴ γὰρ καὶ τῇ καὶ τῇ ἐπιδέδρομεν αἴγλη." ἀλλ' οἱ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ Ὀφιούχου ἀστέρες κοινοί εἰσι καὶ τοῦ Ὄφεως, καθάπερ καὶ αὐτὸς ὁ Ἄρατος λέγει· „ἀμφότεραι δ' Ὄφιος πεπονείαται", οἱ δ' ἐν τῷ Ὄφει ἀστέρες, ὃν ἔχει ὁ Ὀφιοῦχος, οὐ λειπόμενοί εἰσι τῇ λαμπρότητι τῶν ἐν τοῖς ὤμοις». *cf. Hipp. I, 5, 21* (*p. 54*) *de Cassiepia*: «οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν ἐν αὐτῇ δεικνυμένων λαμπρότεροί εἰσι τῶν ἐν τοῖς ὤμοις τοῦ Ὀφιούχου, οὕς φησι καὶ ἐν πανσελήνῳ ἐκφανεῖς εἶναι».

3–5 MQDΔKVUA (*in* KU *post sch. 86 p. 116, l. 10*) *lemma* MKU: ἀμφότεραι δ' ὄφιος DΔ ἀμφότεραι A *om.* QV **5** ἐνεργοῦσιν *codd.*: οὐχ ὅτι καταπεπόνηνται ὑπὸ τοῦ ὄφιος, ἀλλ' ἐνεργοῦσιν Q | *cf. supra* S *ad 75–82 p. 112, ll. 1sqq.*

6–8 Q *cf. supra* S *p. 112, ll. 5–7* **6** μέσον περιφέρεται Q: *scribendum potius* περὶ μέσον φέρεται *ut in* S **7** ἐν πλάτει *correxi collato* S: ἐν πάτει Q | *post* πλάτει *distinxi* **8** μηροὺς *scripsi collato* S: μαστοὺς Q | κεχάλασται *scripsi* (*cf.* S): κεχάλαται Q.

9–p. 115,5 MQDΔKVUAS (*32ᵛ, 13–20 et 21–22*) *lemma* DΔVAS: ὃ δ' ἐμμενὲς αἰεὶ M *om.* QKU **9** Ὀφιοῦχος: -ιοῦχος *om.* S *spatio vacuo relicto* | ἀσφαλῶς *codd.*: ἀσφάλτως S **10** βαίνων *om.* Q *spatio vacuo relicto* | ἀμφοτέροις τοῖς ... ποσὶ *codd.*: ἀμφοτέραις ταῖς ... χερσὶ V

θηρίον, τὸν Σκορπίον, ἐκθλίβει καὶ πατεῖ, τῷ μὲν ἀριστερῷ ποδὶ ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ βαίνων, τῷ δὲ δεξιῷ ἐπὶ τοῦ θώρακος. Εὐδόξῳ δὲ καὶ Ἱππάρχῳ, ἀρχαιοτέροις οὖσιν Ἀράτου, οὐ δοκεῖ ἀμφοτέρους τοὺς πόδας βεβηκέναι [τοῦ Ὀφιούχου] ἐπὶ τοῦ Σκορπίου, ἀλλὰ μόνον τὸν ἕτερον, τὸν δ' ἕτερον ὑπὸ τὸν Σκορπίον εἶναι καὶ μὴ φαίνεσθαι ὅλως τὸν ταρσόν. ἵνα οὖν μὴ δῶμεν αὐτὸν Εὐδόξῳ καὶ Ἱππάρχῳ δοκίμοις οὖσιν ἐναντιοῦσθαι, ἁρμόσομεν αὐτοῦ τὸ ῥητὸν πρὸς τὴν ἔκδοσιν οὕτως· ὃ δ' ἐ μ μ ε ν ὲ ς ε ὖ ἐ π α ρ η ρ ὼ ς π ο σ ί ν, εἶτα

2 βαίνων *om.* S 3 Ἱππάρχῳ MQDΔKV^{pc}A: Ὑπάρχῳ V^{ac}S *vide Hipp. 1, 4, 15 (p. 40 Manitius)*: «ἑξῆς δὲ περὶ τοῦ Ὀφιούχου λέγων ἰδίως ὁ Ἄρατος ὀρθόν φησι κεῖσθαι αὐτὸν τῇ θέσει βεβηκότα ἔν τε τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ Σκορπίου καὶ τῷ στήθει (*vv.85–86*). τῇ δὲ ἀριστερᾷ μόνον κνήμῃ βέβηκεν ἀποτεταμένῃ (*sic Maass; ἀποτετμημένηι Hipparchi codd.*), μεταξὺ κειμένῃ τοῦ τε μετώπου καὶ τοῦ στήθους τοῦ Σκορπίου. τὸ δὲ δεξιὸν σκέλος ἔχει συνεσταλμένον. οὐδὲ ὁ Εὔδοξος δὲ διασαφεῖ, ὅτι ἐστὶν ὀρθός· τὸν γὰρ δεξιὸν πόδα αὐτοῦ ὑπὲρ τὸ σῶμα κεῖσθαί φησι τοῦ Σκορπίου, ὡς καὶ ἔχει τῇ ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῦ στήθους». **3–4** ἀρχαιοτέροις ... Ἀράτου *libenter deleverim, sed vide Maass Anal. Erat. p. 17 et infra p. 382, ll. 14–15* | ἀρχαιοτέροις MDΔKVUA: τοῖς ἀρχ– Q παλαιοτέροις S **4** οὖσιν Ἀράτου MDΔVUA (Ἀράτῳ) S: οὖσιν, Ἄρατος Q οὖσιν, οὐ δοκεῖ Ἄρατος K **5** βεβηκέναι τοῦ Ὀφ– DΔVA: τοῦ Ὀφ– βεβ– MKU βεβ– τὸν Ὀφιοῦχον Q βαίνειν τὸν Ὀφιοῦχον S τοῦ Ὀφιούχου *seclusi* | ἐπεὶ K | τοῦ Σκορπίου *codd.*: τὸν Σκορπίον S **6** τὸν ἕτερον *codd.*: τὸν α' S | τὸν δ' ἕτερον *codd.*: τὸν ἕτ– δὲ V | τὸν Σκορπίον *codd.*: τοῦ Σκορπίου A | εἶναι S: δοκεῖ εἶναι *codd.* **7** ὅλως MQDΔVA: ὅλον KUS | ἵνα *codd.*: τί S | δῶμεν *codd.* Q^{ac} *ut vid.*: δοκῶμεν Q^{pc} **8** αὐτὸν *codd.* (U *evan.*): τὸν Ἄρατον S | Εὐδ– καὶ Ἱππ– (Ὑπάρχῳ S) *codd.*: Ἱππ– καὶ Εὐδ– V | δοκίμοις οὖσιν MQDΔVA: ἀρχαίοις οὖσιν KU παλαιοτέροις οὖσι καὶ δοκίμοις S **8–9** ἐναντιοῦσθαι MQKUS: ἐναντιώσασθαι VA ἐναντιῶσθαι DΔ **9** ἁρμόσομεν MDΔA^{sl}S: –σωμεν QVA –σω KU | πρὸς ... οὕτως *om.* S | *post* οὕτω (*sic*) *ad sch. 91 transit* K (*p. 119*) **10** εὖ ἐπαρηρὼς ποσὶν *om.* U | εὖ ἐπαρηρὼς *codd.*: αἰὲν ἀρηρὼς S **10–p 115,1** εἶτα εἰς μέσον QDΔVA: εἶτα μέγα Vat 1307 U εἶτα μέσον C μέσον λοιπὸν S *de* M *non liquet*

εἰς μέσον ἐπιθλίβει μέγα θηρίον τῷ ἑνὶ ποδὶ κατ' ἀμφότερα. ὁ γὰρ εἷς ποῦς κεῖται μεταξὺ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ τοῦ θώρακος. μέγα δὲ θηρίον ἢ ὅτι τὸν 'Ωρίωνα ἀνεῖλεν, ἢ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ Σκορπίου.

ἢ διότι ἐφόνευσε τὸν 'Ωρίωνα, μέγιστον ὄντα τῶν Q
ἡρώων, ἐρασθέντα τῆς 'Αρτέμιδος. διὸ καὶ ἀνῆκεν αὐτὸν ἐκ τῆς γῆς. ἢ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀστέρων τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ, καὶ ὅτι δύο ζῳδίων τόπον ἀπολαμβάνει μετὰ τῶν Χηλῶν. ὀρθὸς δὲ ⟨ὁ⟩ 'Οφιοῦχος ὡς πρὸς τὸν 'Εν γούνασιν. ἐκεῖνος γὰρ πάνυ κεκλιμένος ἐστίν.

86. — ὀρθός: τοῦτο ἀντιδιαστολὴν τοῦ 'Ενγόνασι S
δίδωσι [τοῦ 'Οφιούχου]. ἐκεῖνος γὰρ ὀκλάζει. οὐδὲ ὀρθῶς.

ἐμμενές (83): διηνεκῶς. — εὖ ἐναρηρώς (83): ἐστηριγμένος. — ὀρθός (86): ἐπ' εὐθείας φερόμενος.

ἀτάρ οἱ ῎Οφις γε δύω στρέφεται MQDΔVUAS

---

1 μέγα S: *om. codd.* **1–4** τῷ ἑνὶ . . . θηρίον *om.* V **3** κεῖται *codd.*: κινεῖται UA | τοῦ ὀφθ– *codd.*: τοῦ τε ὀφθ– S *fortasse recte* | *post* θώρακος *add.* S τουτέστιν ἀμφότερον ὀφθαλμῷ τε καὶ θώρακι (*explicat* κατ' ἀμφότερα) *deinde scholium novum ad v. 86 inserit, quod vide infra; ad nostra denique redit* (*32ᵛ,21–22*) **4** δὲ *om.* S | ὅτι *codd.*: διότι Q | τὸν (*om.* S) 'Ωρίωνα (–ονα S) ἀνεῖλεν *codd.*: ἐφόνευσε τὸν 'Ωρίωνα Q **4–5** διὰ τὸ μέγεθος τοῦ Σκορπίου *codd.*: διὰ τὸ ἑλίσσεσθαι U (*cf. infra p. 116, ll. 1–2*).

6–12 Q *de historia vide ad 322 et 636* **10** ὀρθὸς δέ: *cf.* S *infra* | ὁ *addidi.*

13–15 S (*32ᵛ,20–21*) **14** τοῦ 'Οφ– *seclusi* **14–17** οὐδὲ . . . ἐστηριγμένος *sine ullo interpunctionis signo in* S: *distinxi* **16** διηνεκῶς *idem glossema praebet* M *in Arati textu* (*v. 83*) *supra vocem* ἐμμενές **18** *sine interpunctione transit* S *ad* μέγα θηρίον (*supra l. 3*).

19–p. 116,5 MQDΔVU (*post sch. 83*) **AS** (*32ᵛ, 22–24*) *lemma* M: ἀτάρ οἱ ὄφις γε DΔV ἀτάρ οἱ ὄφις A ἀτάρ οἱ S *om.* QU

μετὰ χερσί: πάλιν ἐπεξεργάζεται. ὁ δὲ Ὄφις ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τοῦ Ὀφιούχου ἑλίσσεται. καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ ὀλίγος ἐστὶν ὁ δράκων. βραχὺ γὰρ αὐτοῦ ἐστιν ἐν τῇ δεξιᾷ τὸ περὶ τὴν οὐράν, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ τὸ λοιπὸν σῶμά ἐστιν.

MDΔKVUAS κάτω δὲ τῆς τοῦ Ὀφιούχου ἀριστερᾶς καὶ τῆς τοῦ δράκοντος σπειρώσεως, καὶ τὰς τοῦ Σκορπίου μεγάλας Χηλὰς ἐπιζήτει. καλῶς δὲ εἶπεν ἐπιμαίεο (89)· ἐπειδὴ γὰρ ἑξῆς ὡς ἀμυδρὰς αὐτάς φησι, διὰ τοῦτό φησι „σκέπτου καὶ κατανόει, οὐ γάρ εἰσιν ἔκλαμπροι".

MQDΔVUAS 88. — καὶ δή οἱ Στεφάνῳ: ἔχει ὁ Ὄφις τὴν κεφαλὴν συνάπτουσαν τῷ Στεφάνῳ, τὴν δὲ τοῦ σώματος καμπὴν κατ' εὐθεῖαν ταῖς Χηλαῖς. μεγάλας

1–2 πάλιν ... ἑλίσσεται *om.* U (*cf. supra ad p. 115, ll. 4–5* **1** πάλιν ἐπεξεργάζεται (ἐπεργ– A) *codd.*: *om.* QS **3** ἐν MD ΔVUA: ἐν μὲν Q *om.* S | ὀλίγος MQΔAS: ὀλίγος γὰρ D ὀλίγον V U *mutil.* | ἐστὶν ὁ δράκων *om.* QS **3–4** βραχὺ ... οὐράν MD (αὐτὸν) ΔVU (αὐτῷ) AS: βραχὺ γάρ ἐστι τὸ περὶ τὴν οὐρὰν ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ **5** ἐστιν *om.* Q | *post* ἐστι *add.* καὶ ἐν ὄψει S.

6–10 MDΔK (*post sch. 80*) **VU** (*post sch. 80*) **AS** (*32ᵛ, 24–26*) *cf.* Q *infra sch. 89–90* **6** κάτω MDΔKUS: κατωτάτω VA **6–10** Ὀφιούχου ... ἔκλαμπροι *spatio relicto om.* V *qui post hanc lacunam codicis* U *gemellus fit; vide praef. p. XXII* **6** ἀριστερᾶς *codd.*: –στερᾶς *om.* S *spatio vacuo relicto* **7** σπειρώσεως Est *unde Ald.*: σπείρας S πηρώσεως DΔ KA πληρώσεως M U *evan.* | καὶ τὰς *codd.* (U *evan.*): τούτου S **8** ἐπιμαίετο U **9** ῑ *ante* ἐπειδὴ S (*quasi novum scholium inciperet*) | γὰρ *codd.*: *om.* K | ἑξῆς MDΔAS: φησιν KU | ἀμυδρὰς αὐτὰς MKUS: ἐπὶ ἀμυδρᾶς αὐτῆς D περὶ ἀμυδρᾶς αὐτῆς Δ περὶ ἀμυδρᾶς A | φησι (*post* αὐτὰς) MDΔA: ἔφη S *om.* KU **9–10** διὰ τοῦτο φησι (λέγει DΔA) MDΔAS: *om.* KU **10** *ante* εἰσιν *add.* πάνυ S (*recte?*) | καὶ κατανόει MD ΔKS: *om.* A U *mutilus.*

11–p. 117,6 MQDΔVUAS (*32ᵛ,26–31*) *lemma* MDΔAS (στέφανον): *om.* QVU **11** *post* ἔχει *add.* δὲ Q **12** *post* τὴν[1] *add.* μὲν Q **13** καμπτὴν S | κατ' εὐθείαν (*sic*) *codd.*: *om.* Q | ταῖς χηλαῖς MQDΔ: τῶν χηλῶν VUA *om.* S | *post* χηλαῖς *inserit* Q *ea quae inferius invenies p. 117, ll.7–16* | μεγάλας δὲ *codd.*: δὲ *om.* Q

δὲ εἶπε τὰς Χηλὰς ὅτι ζῳδίου μέγεθος ἔχουσιν, ἢ πρὸς σύγκρισιν τῶν τοῦ Καρκίνου χηλῶν, ἢ ὅτι ἓν δωδεκατημόριον ἐπέχουσιν αἱ Χηλαὶ τοῦ Σκορπίου. ταύτας δὲ οἱ ἀστρολόγοι Ζυγὸν εἶναί φασιν, ἢ ὅτι ἐμφερεῖς εἰσι πλάστιγγι, ἢ ὅτι παρὰ τοῖς ποσίν εἰσι τῆς Παρθένου. ἡ αὐτὴ δέ ἐστι Δίκη, ἥτις τὰ ζυγὰ ταλαντεύει.

89-90. — κάτωθεν δὲ τῆς τοῦ δράκοντος σπειρώσεως Q καὶ ⟨τῆς⟩ τοῦ Ὀφιούχου ἀριστερᾶς, τὰς μεγάλας Χηλὰς ἐπιζήτει. μεγάλαι δὲ ὅτι ζῳδίου τόπον ἐπέχουσι τῷ τόπῳ. λέγονται δὲ Ζυγός. τοὺς δὲ ἀστέρας ὀλίγους καὶ οὐ πάνυ λαμπροὺς ἔχουσι· φαέων γάρ εἰσιν ἐπιδευέες, καὶ οὐδὲν τοῦ μεγέθους ἄξιον ἔχουσι κατὰ τοὺς διατυποῦντας ἀστέρας. διὰ γὰρ τοῦτο εἶπε καὶ ἐπιμαίεο, ἐπειδὴ ἀμυδρὰ καὶ ἀλαμπής ἐστιν ἡ τῶν ἀστέρων αὐτοῦ ὑποτύπωσις. διὰ τοῦτο σκέπτου καὶ κατανόει. οὐ γάρ εἰσιν ἔκλαμπροι.

ὁ δὲ Ὀφιοῦχός ἐστιν ὁ Ἀσκληπιός, ὃν ὁ Ζεὺς μετὰ Q τὴν κεραυνοβολίαν κατηστέρισε χαριζόμενος Ἀπόλλωνι.

οὗτος διὰ τὸ μέγεθος εἰς δύο δωδεκατημόρια διαιρεῖ- S

---

1 τὰς MQDΔA: *om.* VU | ζῳδίου μέγεθος MDΔVUA: μέγεθος ζῳδίου S ζῳδίων τόπον Q | *post* ἔχουσι *add.* S τοῦ δράκοντος τοῦ Ὀφιούχου τὰ γένεια τῷ στεφάνῳ παρακέκλιται | ἢ *codd.*: ὃν S **2** τῶν τοῦ (*om.* VU) Καρκίνου χηλῶν *codd.*: τῆς Καρκ– χηλῆς S *qui postea add.* εἶπε τὰς τοῦ Σκορπίου μεγάλας **2–3** ἓν δωδεκατημόριον MQDΔ: ἐν δωδεκάτῃ μόριον VUA **3** ἐπέχουσιν MVUAS: ἔχουσιν QDΔ | ταύτας MQDΔAS: ταῦτα VU **4** ἢ QDΔS: ἤτοι MVUA **5** *post* πλάστιγγι *add.* γὰρ Q *ut vid* | παρὰ *codd.*: περὶ Q **6** ταλαντανεύει S.

7–16 Q *scholio 88 immixtum inter* ταῖς χηλαῖς *et* μεγάλας εἶπε; *vide supra ad p. 116, l. 13* **9–10** ζῳδίου ... τόπῳ: *scribendum vel* ζῳδίου μέγεθος ἐπέχουσι τῷ τόπῳ *vel* ζῳδίου τόπον ἐπέχουσι τῷ μεγέθει.

17–19 Q *Serpentarii fabulae initium; cf.* S *supra p. 111, sch. 75–82.*

20–p. 118, 12 S (*32r, 31–37*) *Scorpionis fabula* (*Catast.* 7)

ται. καὶ τὸ μὲν ἐπέχουσιν αἱ Χηλαί, θάτερον δὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ κέντρον. δοκεῖ δὲ οὗτος ὡρίων ὑπὸ γῆς ἀποκτανθῆναι τῇ Ἀρτέμιδι ἐπαγγειλάμενος μηδὲν αὐτὴν διαφύγοι θηρίον. φαίνεται δὲ τῆς πράξεως τοῦτο εἶναι σύμβολον. λέγουσι τὸν Ὠρίωνα πληγῆναι καὶ οὕτως ἀποθανεῖν. διὰ δὲ τὸ τῆς γῆς παράδοξον, ὁ Ζεὺς ἐν τοῖς ἄστροις ἔθηκεν. ἵν' εἰδῶσιν οἱ ἐπειγόμενοι τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν δύναμιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐφ' ἑκατέρων τῶν χηλῶν ἀνὰ β'. οἱ μὲν πρῶτοι μεγάλοι. οἱ δὲ β' ἀμαυροί. ἐπὶ τοῦ μετώπου γ'. ὧν ὁ μέσος λαμπρός. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ' λαμπρούς. ἐπὶ κοιλίας β'. ἐπὶ τῆς κέρκου ε'. ἐπὶ τοῦ κέντρου λαμπροὺς β'. οἱ πάντες ιθ'.

s 89. — ν ε ι ό θ ι δ έ: περὶ τῶν φαινομένων ἐστιν ὁ λόγος καὶ οὐκ ἀφανῶν.

αἱ Χηλαὶ παρ' Ἕλλησιν ἀντὶ τοῦ Ζυγοῦ παραλαμβάνονται· παρὰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ εἶναι Ζυγὸς ἀνήρ τις ζυγὸν κατέχων.

s 91. — ἐ ξ ό π ι θ ε ν: καλῶς κέχρηται τῇ ἀκολουθίᾳ ὁ Ἄρατος. ἀπὸ γὰρ τῶν βορείων κατῆλθεν ἕως τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου, νῦν ⟨δ'⟩ οὖν ἀπὸ ⟨τοῦ⟩ Σκορπίου καὶ τῶν Χηλῶν ἐπὶ τὸν Βοώτην πάλιν ἐπὶ τὰ βόρεια.

s ἐ ξ ό π ι θ ε ν δ' Ἑ λ ί κ η ς: ἐπλεόνασε δὲ ἡ ἐξ πρόθεσις.

ἐπανατρέχει πάλιν ἐπὶ τὰ βόρεια τῶν ἄστρων ἀψάμενος τοῦ ζῳδιακοῦ. οὗτος γὰρ διαιρεῖ τὰ βόρεια ἀπὸ τῶν νοτίων. Ἀρκτοφύλαξ δὲ οὐχ ὅ⟨μοιος⟩ τῷ Ἀρκτούρῳ, ἀλλ' ἕτερος· σαφῶς διορίζει. Ἀρκτοῦρος μὲν

---

2 ὡρίων S[ac]: ὁρίων *fortasse* S[pc] **3–4** διαφύγοι S *ut vid., sed* -ο- *incertum.*

13–17 S (*32ᵛ, 37–39*) **13–14** *cf. sch. 19 p. 63, ll. 5–9.*

18–21 S (*32ᵛ, 39–41*) **18** ἐξόπιθεν *Aratus*: -σθεν S **20** δ' *addidi* | τοῦ *addidi* **21** *distinxi*: *post* Βοώτην, *non post* βόρεια *dist.* S.

22–p. 119,2 S (*32ᵛ, 41–44*) **22** ἐξόπιθεν δ' Ἑλ- *Aratus*: -πισθεν ἑλ- S **25** οὗτος *scripsi*: τοῦτο S **26** ὅμοιος *scripsi*: ὁ S **27** *post* ἕτερος *distinxi.*

γὰρ ὁ ἀστήρ, ὁ Ἀρκτοφύλαξ δὲ ζῴδιον, παρὰ τὸ εἶναι πλησίον τῆς Ἄρκτου.

92. — Β ο ώ τ η ν δὲ οἱονεὶ ἁμαξηλάτην, ἔχοντα S
ἐν τῇ δεξιᾷ ῥόπαλον.

Β ο ώ τ η ν : λέγ. ὅτι οὗτος ἐστὶν Ἀρκὰς ὁ Καλ- S
λίστους καὶ Διὸς γεγονώς. ᾤκησε δὲ παρὰ τὸ Λύκαιον φθείραντος αὐτὴν Διός. οὐ προσποιησάμενος Λυκάων τὸν Δία ἐξένιζεν ὡς φησὶν Ἡσίοδος. ὃς καὶ τὸ βρέφος κατακόψας παρέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. ὅθεν ἐκείνην μὲν ἀνατρέπει. ἐφ' ᾧ Τραπεζοῦς καλεῖται πόλις. τὴν δὲ οἰκίαν ἐκεραύνωσε, τὸν δὲ Λυκάωνα ἀπεθηρίωσε καὶ λύκον ἐποίησε. τὸν δὲ Ἀρκάδα πάλιν πλάσας ἔθηκεν ἄρτιον. καὶ ἐτράφη παρὰ Αἰτωλῷ τινί. νεανίσκος δὲ ὢν ἤδη, δοκεῖ καταδραμεῖν εἰς τὸ Λύκαιον. καὶ ἀγνοῆσαι τὴν μητέρα. οἱ δὲ κατοικοῦντες τὸν τόπον ἀμφοτέρους κατὰ νόμους θύειν ἔμελλον. ὁ δὲ Ζεὺς ἐξελόμενος αὐτοὺς διὰ τὴν συγγένειαν, εἰς τὰ ἄστρα ἀνήγαγεν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων α'. ἐπὶ τῶν μασθῶν, ἀνὰ α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'. εἰς μέσον τῶν γονάτων α'. καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρός, δ'. οἳ οὐ δύονται.

91. — ἐ ξ ό π ι θ ε ν δ' Ἑ λ ί κ η ς φ έ ρ ε τ α ι : MQDΔKVUA
σφόδρα καλῶς καὶ πρεπόντως τῇ ἀκολουθίᾳ χρῆται. ἀπὸ γὰρ τῶν βορείων κατῆλθεν ἐπὶ τὸν ⟨ζῳδιακὸν⟩ κύκλον, καὶ πάλιν ἐπὶ τὰ λειπόμενα ἀνατρέχει.

3–4 S (*32^{v},44*).

5–21 S (*32^{v},45–33^{r},7*) *Arctophylacis fabula* (*Catast. 8*) **5** *post* Βοώτην *distinxi* | λέγ.: *sic* S **19** μασθῶν: *sic* S.

22–25 MQDΔKVUA *lemma* M: ἐξόπιθεν (πισθεν Δ) δ' ἑλίκης ΔVUA ἐξόπισθεν D *om.* QK **23** σφόδρα καλῶς καὶ MKVUA: πάνυ Q *om.* DΔ | τῇ ἀκολουθίᾳ *codd.*: ἀκολούθως VU **24** τῶν βορείων MKV (U *evan.*): τοῦ βορείου QDΔA | ζῳδιακὸν *addidi*: τὸν κύκλον QDΔKVUA τοῦ κύκλου M **25** ἐπὶ τὰ λειπ– ἀνατρ– MQDΔ: ἀνατρ– ἐπὶ τὰ λειπ– KVUA.

MDΔKVUA ὁ δὲ νοῦς οὕτως· ὄπισθεν δὲ τῆς Ἑλίκης Ἄρκτου φέρεταί τις ἐλαύνοντι ὅμοιος, ὁ καλούμενος Ἀρκτόφυλαξ. τὸ δὲ ἐ λ ά ο ν τ ι ἐ ο ι κ ὼ ς ὅτι τῇ δεξιᾷ καλαύροπα φέρει, καὶ ὥσπερ τῇ ἀριστερᾷ ἐφαπτόμενος τῆς Ἁμάξης (τῆς Ἄρκτου δηλονότι) δοκεῖ αὐτὴν φυλάττειν, βοωτεῖν δὲ τῆς Ἁμάξης τῆς λεγομένης Ἄρκτου, ὥσπερ τὰς ἐν αὐτῇ βοῦς ἐλαύνων. καλαύροπα φέρει ὅ ἐστι ῥόπαλον.

MDΔVUA ἄ λ λ ω ς : οὗτος ὁ Ἀρκτοφύλαξ Ἀρκάς ἐστι, Διὸς καὶ Καλλιστοῦς παῖς, ὃς ᾤκει τὸ Λύκαιον παρ' αἰπόλῳ τινὶ τραφείς, ὃν λέγεται κινδυνεῦσαι σὺν τῇ μητρὶ ἀναιρεθῆναι κατὰ τὸν νόμον ἐν τῷ Λυκαίῳ. Ζεὺς δὲ αὐτὸν ἐλεήσας κατηστέρισε.

MDΔVUAS τοῦτον δὲ λέγουσιν εἶναι Ἀρκτοφύλακα καὶ Βοώτην

1–8 MDΔKVUA **1** οὕτως (–τω K U *evan.*) *codd.* : *om.* DΔ | ὄπισθεν DΔVUA: ὄπιθεν M ὄπισθε K | Ἄρκτου *om.* K **2** ἐλαύνοντι ὅμ– *om.* K | ὅμοιος VUA[sl]: ὁμοίως MDΔA **3** τὸ δὲ ἐλάοντι (ἐλαύνοντι K ἐλεόντι V) ἐοικὼς (–κὸς U) MKVUA: *om.* DΔ | ὅτι MKV (U *evan.*): τοῦτο δὲ εἶπε διὰ τὸ DΔ διὰ τὸ A **4** φέρει MKVU: ἐπιφέρειν DΔA | ἐφαπτόμενος MKVU *ut vid.*: ἐφάπτεσθαι DΔ ἐφαπτομένου A **4–5** τῆς Ἁμάξης *om.* K **5** τῆς Ἄρκτου DΔKA: τοῦ Ἄρ– MVU | αὐτὴν φυλάττειν *scripsi*: γὰρ αὐτὴν (αὐτὸν VA *fortasse* U ἢ αὐτὴν A[sl]) φυλάττειν (U *evan.*) DΔKVUA: γὰρ αὐτὸς φύλαξ εἶναι M **6** βοωτεῖν *scripsi* (*cf.* Q *infra*): βοώτην VU βοώτης DΔKA ὁ βοώτης M *post* Ἄρκτου | τῆς ἁμάξης *hic* MKVU: *post* Ἄρκτου A *om.* DΔ | λεγομένης *codd.*: καλουμένης V **7** ὥσπερ *codd.*: ὅσπερ M | ἐλαύνων MDΔA: –νει KVU | φέρει MDΔVU: φέρων KA.

9–13 MDΔVUA *lemma* ἄλλως MVU: καί οἱ μάλα πᾶς D καὶ μάλα πᾶς Δ ἱστορία (*in mg.*) Ἀρκτοφύλαξ A **9** οὗτος δὲ D | Ἀρκὰς *om.* VU | Διός ἐστι VU **10** Καλλιστοῦς *codd.*: Καλλιόπης M | Λύκαιον *codd.*: –κειον M **11** κινδυνεῦσαι *scripsi*: κινδυνεύοντα *codd.* | τῇ *om.* A **12** κατὰ τὸν (*om.* M) νόμον ἐν τῶ Λυκαίω (–κείω M) MVU: κατὰ τὸν ἐν Λυκαίω νόμον DΔ.

14–p. 121,2 MDΔVUAS (*33ʳ, 11–13*) **14** λέγουσιν *scripsi*: λέγει MDΔVUS λέγεται A **14–p, 121,2** καὶ Β– καὶ Ὠρ– *codd.*: καὶ Ὠρ– καὶ Β– S

καὶ Ὠρίωνα. φησὶν ὁ ποιητής (ε 272) „καὶ ὄψε δύοντα Βοώτην". λέγεται δὲ καὶ τρυγητήρ.

94. — καὶ μάλα πᾶς ἀρίδηλος: σφόδρα MDΔKVUAS
γὰρ ἔχει τοὺς πάντας λαμπροτάτους ἀστέρας, ἕνα δὲ ἔχει ἐν μέσῃ τῇ ζώνῃ, ὅστις διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λαμπρότητος ἰδίως καὶ αὐτὸς λέγεται Ἀρκτοῦρος [ὡς τῷ παντὶ Ἀρκτούρῳ]. λαμπηδόνα γὰρ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔχει.

ὅτι τριώνυμός ἐστιν ὁ Ἀρκτοφύλαξ· λέγεται γὰρ Par
Βοώτης καὶ Ὠρίων καὶ Ἀρκτοφύλαξ.

καὶ ἀλλαχοῦ [τὸν Ὠρίωνα] τὸν αὐτόν φησι Βοώτην, S
ὅτι φαίνεται ἐφαπτόμενος τῆς Ἄρκτου, ἥ γε ἐστὶν ἅμαξα. τοῦτον δὲ ἄλλοι Τριπτόλεμον εἶπον.

91-95. — ὁ δὲ νοῦς· ἐκ τῶν ὄπισθεν μερῶν τῆς Ἑ- Q
λίκης Ἄρκτου ἐλαύνοντι παραπλήσιος φαίνεται ὁ Ἀρκτοφύλαξ, ὃν δὴ οἱ ἄνθρωποι ἐπικαλοῦσι Βοώτην, ὅτι τῇ μὲν δεξιᾷ καλαύροπα φέρει, τῇ δὲ ἀριστερᾷ ἐφάπτεσθαι δοκεῖ τῆς Ἁμάξης Ἄρκτου, καὶ ὥσπερ φυλάττειν αὐτήν.

---

1 φησὶν ὁ π– M: φησὶν *om.* DΔ φησὶ γὰρ ὁ π– VUA ὁ γὰρ π– φησιν S | καὶ *om.* S **2** λέγεται δὲ καὶ τρυγ– (ὁ τρυγ– M) MVU: καὶ τρυγ– δὲ λέγεται DΔ λέγει δὲ καὶ τρυγητὴν A *om.* S (*sed 32ʳ mg. legimus* Ἀρκτοῦρος οὗ ὁ τρυγητὸς γίνεται Ἀρκτοφύλαξ καὶ Ἀρκτοῦρος).

3–8 M (*om.* C) **DΔKVUAS** (*37ʳ,7–11*) *lemma* MKVU: ὁ δὲ νοῦς DΔ καὶ μάλα πᾶς. ὁ δὲ νοῦς A καὶ μάλα πᾶς S **4** ἀστέρας *om.* A **5** μέσῃ *codd.*: μέσω K | τῇ S: *om. codd.* **6** ἰδίως MDΔVAS: *om.* K U *mutil.* | καὶ αὐτὸς MDΔVA: ὁ αὐτὸς S *om.* K U *mutilus* | ὡς (ἢ KV *spatium* U ὁμοίως Est *Ald. edd.*) **7** τῶι (τὸ A) π– Ἀρ– MKVUA: *om.* DΔS *seclusi* | τυχούσαν M **8** ἔχει *hic* MKVUS: *ante* οὐ DΔA.

9–10 Par. suppl. gr. 607 a (*84ʳ,10–13*)

11–13 S (*33ʳ,13–16*) **11** ἀλλαχοῦ: *cf. v. 581* | τὸν Ὠρίωνα *seclusi ut glossema, atque ineptum quidem, ad* τὸν αὐτὸν *pertinens* | τὸν αὐτὸν: *id est* τὸν Ἀρκτοφύλακα | φησι: ὁ Ἄρατος *scilicet* **13** ἅμαξα S.

14–19 Q **15** παραπλήσιος Q^{pc}: –σίως Q^{ac} | φαίνεται *scripsi*: φένεται Q^{pc} *ut vid. de* Q^{ac} *non liquet* **17** καλαύροπα φέρει, τῇ δὲ ἀρ– *scripsi*: καλαύροπα, φέρει δὲ τῇ ἀρ– Q.

Q θεωρεῖται δὲ ὅλος ὑπερέχειν ἐκφανής. ὑπὸ δὲ τῇ ζώνῃ ἐκλαμπρώτατον ἔχει τῶν ἄλλων ἀστέρα, τὸν καλούμενον Ἀρκτοῦρον. ὁ αὐτὸς καὶ Ἀρκτοφύλαξ, ἐπειδὴ τῆς Ἄρκτου φυλακτής. οὐρεῖν γάρ ἐστι τὸ φυλάσσειν. τὸ δὲ αὐτὸς κατ' ἐξοχήν, ὡς παρ' Ὁμήρῳ, οἷος ἀπ' ἄλλων. καλεῖται δὲ Βοώτης ὡς ἐοικὼς ζευγηλάτῃ καὶ μέλλοντι ῥαπίζειν τὴν Ἄρκτον· ἢ ὅτι, ἁμάξης αὐτῆς τῆς Ἄρκτου καλουμένης, οὗτος παρακολουθεῖ. βοωτεῖν γὰρ τὸ βουσὶν ἀκολουθεῖν.

Q ⟨Ἀρκτοῦρος⟩: ὁμωνύμως τῷ ὅλῳ ἄστρῳ λέγεται, ὡς καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Λύρας λαμπρὸς ἀστὴρ ὁμωνύμως τῷ ὅλῳ ἄστρῳ καλεῖται Λύρα, καὶ ὁ ἐν τῷ Ἀετῷ παραπλησίως Ἀετὸς προσαγορεύεται, καὶ ὁ ἐπὶ ⟨τῆς⟩ γένυος τοῦ Κυνὸς Κύων. ὡς κύριον δὲ ὄνομα προπερισπᾶται, καὶ παρὰ τὸ ὠρεῖν. τὰ γὰρ προσηγορικὰ ὀξύνονται· πηλωρός, κηπουρός.

Q τοῦτον δέ φασιν εἶναι Φιλόμηλον τὸν τῆς Δήμητρος παῖδα. τοῦ δὲ ἀδελφοῦ τοῦ Πλούτου μηδὲν μεταδίδοντος, ἐξ ὧν εἶχε πριάμενος δύο βοῦς καὶ ἅμαξαν, εἰργάζετο. ἡ δὲ Δήμητρα ἀποδεξαμένη κατηστέρισεν ⟨αὐτόν⟩.

MDΔKVUAS 96-97. — Παρθένον: ὑπὸ δὲ τοῖς ἀμφοτέροις ποσὶ τοῦ Βοώτου ἐστὶν ἡ Παρθένος· Στάχυς δέ ἐστιν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς χειρός, πρώτου μεγέθους, ὅθεν καὶ αἰγλήεντα.

1–9 Q **1** ὑπερέχειν ἐκφανής *vix sanum* **2** τῶν ἄλλων Q^ac: τὸν ἄλλον Q^pc *ut vid.* **4** φυλακτής *scripsi*: φυλακτὸς Q **5** αὐτὸς *scripsi*: αὐτὸ Q **7** ζευγηλάτῃ *scripsi*: ζευγολάτῃ Q.

10–16 Q *lemma addidi* **13** τῆς *addidi* **15** ὠρεῖν: *cf.* οὐρεῖν *supra l. 4.*

17–20 Q **20** κατηστέρισεν *scripsi*: κατηστέρηται Q | αὐτὸν *addidi; cf. Hyg. Astr. 2, 4.*

21–24 MDΔKVUAS (*33^r,16–18*) *lemma* MDΔA: ἀμφοτέροισι δὲ S *om.* KVU **21** ὑπὸ δὲ (*om.* A) ... ποσὶ MDΔA: ἀμφοτέροισι δὲ ποσὶ V ἀμφοτέροισι ||||||| U ἀμφοτέροισι δὲ τοῖς ποσὶ K ὑπ' ἀμφοτέρους τοὺς πόδας S **22** ἐστιν *ante* ἐπὶ *om.* S **23** πρώτου μεγέθους *scripsi*: πρὸ τοῦ μ– MDΔKVUA *om.* S **24** ὅθεν καὶ *om.* S | αἰγλήεντα *scripsi*: αἰγλήεις MDΔKVUA αἰγλήης S.

ἡ δὲ Παρθένος τὸ ἑαυτῆς δωδεκατημόριον πληροῖ, καὶ προσέτι τοὺς πόδας ἔχει ἐν τῷ τῶν Χηλῶν οἴκῳ. S

διὰ τί στάχυν φέρει; ἐπεὶ εὐσεβεστάτη ἐστὶν ἡ γεωργία. MKVUAS

ὑπ' ἀμφοτέροις δὲ τοῖς ποσὶ τοῦ Βοώτου σκέπτου τὴν Παρθένον, ἥτις ἐστὶ Δίκη· στάχυν δὲ φέρει ἐπεὶ ἡ γεωργία εὐσεβεστάτη ἐστίν. Q

π ε ρ ὶ τ ῆ ς Π α ρ θ έ ν ο υ. Π α ρ θ έ ν ο ν: οἱ πάντες μὲν ὅσοιπερ κατέλεξαν περὶ τῆς Παρθένου ληροῦσι. πεποίηται δὲ τὸ πᾶν ποιητικῇ αἰνιγματώδει ἐξουσίᾳ κεχρημένου τοῦ ποιητοῦ, τὴν Δίκην ὡς ἀδιάφθαρτον ὑποτιθεμένου, καὶ καταλιποῦσαν μὲν τὸν περίγειον κόσμον διὰ τὴν τῆς πονηρίας αὔξησιν, καταλαβοῦσαν δὲ τὸν οὐρανόν. ὅπερ που καὶ Ἡσίοδος (Opp. 197) ἐπὶ τῆς Αἰδοῦς καὶ Νεμέσεως εἶπε· „καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονός", καὶ τὰ ἑξῆς, οἷον διὰ τοῦ ὀνείδους πειρώμενος πρὸς δικαιοσύνην ἐπιστρέφειν. MQDΔKVUA

1–2 S (*33ʳ, 18–20*) **1** ἑαυτῆς *correxi*: ἑαυτοῦ S.

2–4 MKVUAS (*33ʳ,21*) **2** *in initio* περὶ (ἐπὶ V) δὲ (*om.* A) τῆς παρθένου KVUA (*cf.* M *infra l. 8*): *spatium quindecim fere litterarum in* S | διὰ τί (*om.* A) στάχυν φέρει *codd.* (U *mutil.*): φησιν ἡ δίκη S | ἐστὶν MKVU: *om.* AS **3–4** γεωργία *codd.*: γεωργικὴ M.

5–7 Q

8–18 MQDΔKVUA *titulus in mg.* M: *non in* QDΔK VUA | *lemma* MDΔ: *om.* QKVUA **8–9** οἱ πάντες μὲν ὅσοιπερ M: ὅσοι μὲν οὖν Q ὅσοι δὲ DΔ οἱ πάντες μὲν ὅσοι KVUA **9** κατέλεξαν περὶ τῆς π– MKVUA: κατέλ– περὶ ταύτης Q περὶ τῆς παρθένου ἔλεξαν DΔ (περὶ τῆς *om.* D) **10–18** αἰνιγματώδει ... ἐπιστρέφειν *om.* Q **11** κεχρημένου *codd.*: –μένος K **12** μὲν *codd.*: δὲ V **13** κόσμον MΔKVA: τόπον D U *evan.* | τὴν *om.* D | *ante* καταλ– *add.* καὶ KVU **14** ὅπερ που MDΔA: ὅπου περ KVU ὅπου C **16** *post* χθονὸς *add.* εὐρυδείης (*sic*) A εὐρυοδείης C **17** πειρώμενος DΔV UA: πειρόμενος M πειρομένου K *om.* C | δικαιοσύνην MD ΔKU: τὴν δικ– VA.

Q ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον δείκνυται ὁ Ἄρατος ποιητὴς μὲν ὑπάρξαι, παρειληφέναι δὲ παρὰ τῶν ἀστρολόγων τὴν τούτων θέσιν.

Q ... οἵτινες τὰ πολλὰ ἀπεράντῳ μυθολογίᾳ μυθολογοῦσιν, ὀλίγα δὲ ἀληθεύουσιν, ὥσπερ αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἑλκούσης τὴν περὶ αὐτῆς ⟨ὑ⟩φήγησιν καλῶς διελθεῖν, ὅτε καὶ τῇ ἰδίᾳ μοχθηρίᾳ ἁλίσκονται.

Q πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, εἰ πεπιστεύκαμεν πάντα ⟨μὲν⟩ τὰ ἄστρα τὸν θεὸν διατάξαι εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιρούς, τὴν δὲ Δίκην φεύγουσαν τὴν περιττὴν ⟨τῶν⟩ ἀνθρώπων κακίαν ἐλθεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ γενέσθαι ἄστρον; ὥστε κατ' αὐτοὺς οὐκέτι ὁ θεὸς τὰ ἄστρα εἰς σημεῖα τοῖς ἀνθρώποις διέταξεν. ἀλλὰ ληρώδεις οὗτοι οἱ λόγοι. τὰ γὰρ ἄστρα καὶ διέταξε καὶ ἵδρυσε, τὰ δ' ὀνόματα καὶ τὰς σημειώσεις ὕστερον οἱ ἀστρολόγοι ὡς ἔμπειροι προσέθεσαν, οἳ αὐτοὶ καὶ μύθους οἰκείους προσέ-

Aratus Latinus dicit enim in ipsa praefatione quia Iuppiter stellas hominibus signa constituit. sic quoque et facturam Iudicio fugiens hominis malitiam ueniens in caelum stella fieri, unde iam non Iuppiter omnes stellas constituit. sunt quidem bene composita eorum uerba. stellas enim constituit et fundavit deus, nomina uero et signa postea et astrologiam peritissimi addiderunt eis et fabulas condiderunt proprias. nihil tamen prohibet conditorem et factorem dicere deum,

---

1–p. 125,25 Q *vide supra ad p. 108, l. 23–p. 109, l. 4* **1–3** *cf Anon. II 3 (p. 5, l. 1)* quasi factorem manentem, inperitum autem astrologiae (*id est* ποιητὴν μὲν ὄντα, ἄπειρον δ' ἀστρολογίας) **6** αὐτῆς *scripsi*: αὐτῆς Q | ὑφήγησιν *correxi*: φηγησιν Q *in lineae initio* **8 sqq.** *in dextra columna Anon. II 3 (supra p. 3)* **10** μὲν *addidi* **13** τῶν *addidi* **22** ἵδρυσε *R. Keydell* (*Gnomon 30, 1958, p. 575, adn. 3*) *e Lat.* (fundavit): ἔδρασε Q

πλασαν. οὐδὲν οὖν κωλύει δημιουργὸν λέγειν τὸν θεόν, Δίκην δέ τινα ὑπὸ τῶν ἀστρολογησάντων κεκλῆσθαι. τοῦτο γὰρ ὁ Ἄρατός φησιν (100)· λόγος γε μὲν ἐντρέχει ἄλλος ⟨ἀνθρώποις⟩.

Dicionem autem quamdam ab ipsis nuncupari quibus stellarum rationem dixerunt, quia sicut fabulas hoc dicit Aratus: ,,uerbum quidem currit sed humanus".

τοῦτο δὲ † ἰσοκρατικόν †· ,,ὡς οἱ μῦθοι λέγουσιν". Q

ἠπατήθη δὲ περὶ τοῦ Ἡσιόδου φήσαντος τὴν Αἰδῶ Q καὶ Νέμεσιν ἀνεληλυθέναι πρὸς τὸν οὐρανὸν διὰ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων· ,,καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης", ἴσως πρὸς δικαιοσύνην πειρώμενος ἐπιστρέφειν τοὺς ἀνθρώπους, ἄλλως τε καὶ ἀγνοήσας ὅτι ἀλληγορικῶς εἴρηκεν Ἡσίοδος ἐν μὲν τοῖς ὑλικοῖς καὶ ταῖς περὶ ταῦτα ἡδοναῖς δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶναι, ἐν δὲ τοῖς οὐρανίοις, θεοῖς καὶ τοῖς ἐκεῖσε τὸν νοῦν ἔχουσιν, ὑπάρχειν τὰ δίκαια. οὕτω καὶ Ὅμηρος περὶ τῆς Ἄτης πεποίηκεν, ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐρρίφθαι φήσας (T 130-131) ὡς νοεῖν ἡμᾶς ὅτι αὐτῷ πᾶν εἶδος ἀπεχθὲς καὶ περίγειον πνεῦμα, ἀλλότριον τῶν οὐρανίων.

ἕτεροι δὲ μυθολογοῦσιν εἶναι τὴν Τύχην, διὰ τὸ Q ἀστέρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρειν ἀφεγγῆ, οἱ δὲ Δήμητραν διὰ τὸ μάλιστα κατέχειν στάχυν ἐν τῇ χειρί.

---

8 ἀνθρώποις *addidi e Lat.* **9** ἰσοκρατικὸν Q: *legendum videtur* τοῦτο δὲ ἰσοκρατὲς τῷ "ὡς οἱ μῦθοι λέγουσιν". **13** εὐρυοδείης *correxi*: εὐρυοδίης Q **17** *post* οὐρανίοις *distinxi* | θεοῖς Q: *an* τοῖς θεοῖς *?* **19** Ἄτης *scripsi*: αὐτῆς Q | ἐρρίφθαι *correxi*: ἐρί– Q **20** *T 130–131* "ὡς εἰπὼν ἔρριψεν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος / χειρὶ περιστρέψας, τάχα δ' ἵκετο ἔργ' ἀνθρώπων" | αὐτῷ *scripsi*: αὐτῇ Q | εἶδος Q: ὑλικὸν εἶδος *scribendum esse videtur* **23–25** *Virginis fabulae fragmentum* (*Catast. 9*) **24** Δήμητραν *correxi*: δήμετραν Q.

S ταύτην φησὶν Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ θυγατέρα εἶναι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, καλεῖσθαι δὲ αὐτὴν Δίκην. λέγει δὲ Ἄρατος παρὰ τοῦ αὐτοῦ λαβὼν τὴν ἱστορίαν, ὡς οὖσαν αὐτὴν τὸ πρότερον ἀθάνατον καὶ ἐπὶ γῆς σὺν τοῖς ἀνθρώποις ἦν. καὶ τοῖς μὲν ἀνδράσιν οὐκ ὠπτάνετο, μετὰ δὲ τῶν γυναικῶν ἦν. καὶ ὅτι Δίκην ἐκάλουν αὐτὴν αἱ γυναῖκες. λέγονται μὲν καὶ ἕτεροι λόγοι περὶ αὐτῆς. οἱ μέν φασὶν αὐτὴν Δήμητραν. οἱ δὲ Ἶσιν. οἱ δὲ Τύχην. ὅθεν καὶ ἀκέφαλον αὐτὴν σχηματίζουσιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς, ἀμαυρὸν α′. ἐφ' ἑκατέρας πτέρυγος β′. ἐφ' ἑκατέρου ἀγκῶνος α′. ἐπὶ τῆς πέζης τοῦ χιτῶνος ς′. ἐφ' ἑκατέρου ποδὸς α′.

MDΔKVUA 97. — ἐν χερσὶ φέρει Στάχυν: οὐ διεσάφησε ποίᾳ χειρί, ἴσως διὰ τὸ μέτρον ἐμποδιζόμενος. θεωρεῖται δὲ ἐν τῇ ἀριστερᾷ. τινὲς δέ φασιν Ἀστραῖον ἀρχαῖον γεγονέναι μαθηματικόν, τὸν πρῶτον εὑρόντα τὴν τῶν ἄστρων ὀνομασίαν, ὅθεν καὶ πατέρα ἄστρων ὀνομασθῆναι. πολὺς δὲ καὶ διάφορος λόγος τοῖς παλαιοτέροις περὶ ταύτης τῆς Παρθένου ἐκινήθη, καὶ οἱ μὲν αὐτὴν ἔφασαν εἶναι, καθὼς καὶ Ἡσίοδος, Διὸς θυγατέρα (Opp. 256)· „Δίκη Διὸς ἐκγεγαυῖα", ἄλλοι δὲ αὐτὴν Ἀστραίου καὶ Ἡμέρας. ἐπειδὴ οὖν πολὺς καὶ διάφορος περὶ αὐτῆς ὁ λόγος, φησὶν Ἄρατος εἴτ'

1–12 S (*33ʳ,21–22*) *Virginis fabula* (*Catast. 9*)

13–p. 127,3 MDΔKVUA *lemma* M: ἐν χερσὶ (χειρὶ Δ^ac) φέρει DΔ τὸ δὲ ἐν χειρὶ φέρει (–ρειν V) KVUA **15** δὲ[1] *codd.*: γὰρ A | Ἀστραῖον MDΔK: ἄστρου V ἄστρον UA ἄστρων C **16** μαθηματικὸν Est *unde Ald.* C: καὶ μαθηματικὸν KVUA καὶ μάθημα MDΔ | τὸν πρῶτον εὑρόντα Est: καὶ τὸν (*om.* K) πρῶτον εὑρ– DΔKVUA τῶν πρώτως εὑρόντων M **17** τὴν τὴν τῶν M **18** ὀνομασθῆναι MKVU (*cf.* Q *infra*): καλεῖσθαι DΔA **18–19** τοῖς παλ– περὶ ταύτης τῆς π– MDΔA: διὰ (περὶ K U *mutilus*) τῆς π– ταύτης τοῖς παλ– KVU **20** Διὸς MDΔ: *om.* KVUA **21** θυγατέρα *codd.*: θυγατὴρ V | Δίκη *om.* K **22** *ante* Ἀστραίου *add.* φασιν KVU | ἐπειδὴ MDΔA: ἐπεὶ KVU **23** περὶ αὐτῆς ὁ λόγος *Maass*: περὶ αὐτὴν ὁ λ– M ὁ περὶ αὐτῆς λ– DΔ περὶ αὐτῆς λ– KVU ὁ περὶ αὐτὴν λ– A

οὖν Ἀστραίου, εἴτε τευ ἄλλου, ἁπλῶς μὲν ἐπισημαινόμενος εἶναι αὐτὴν Ἀστραίου, οὐχὶ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐναντιούμενος.

οὐ διεσάφησε δὲ ἐν ποίᾳ χειρί, ἴσως διὰ τὸ μέτρον Q ἐμποδιζόμενος. θεωρεῖται δὲ ἐν τῇ ἀριστερᾷ. αἰγλήεις δὲ καὶ λαμπρὸς ὁ Στάχυς. Ἀστραίου δὲ αὐτὴν λέγει θυγατέρα, ὁ ⟨δ'⟩ Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ γενεαλογεῖ (Th. 378)· „Ἀστραίῳ δ' Ἠὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους". τὸν δὲ Ἀστραῖόν φασι γεγονέναι ἀρχαιότερον μαθηματικὸν τὸν πρῶτον εὑρόντα τὴν τῶν ἄστρων θέσιν, ὅθεν καὶ ὀνομασθῆναι αὐτὸν πατέρα τῶν ἄστρων. ἐσχηκέναι δὲ αὐτὸν καὶ θυγατέρα, ἣν βουλόμενος δοξάσαι ἀπὸ ἐκείνης τὸ ἀστροθέτημα Παρθένον ὠνόμασεν.

ἄλλοι δέ φασιν αὐτὴν εἶναι θυγατέρα Ἀστραίου καὶ S Ἡμέρας, Φανόδικος δὲ Σταφύλου ἐν α' Δηλιακῶν καὶ Χρυσοθέμιδος. Ἑλλάνικος † Φυρονίου † φησί, Ἐρατοσθένης δὲ αὐτήν φησιν εἶναι τὴν Ἠριγόνην τοῦ Ἰκαρίου, Ἀμφίων δὲ τὴν ἐκ τῶν Μουσῶν Θέσπειαν Ἀσωποῦ παῖδα. καὶ διὰ τοῦτο Ἄρατος εἴτ' οὖν Ἀστραίου κείνη γένος.

---

1 εἴτε *codd.*: ἤτε D | ἁπλῶς *om.* DΔ **2** μὲν ἐπισημαινόμενος (-μένου V) KVUA: ἐπισημ- μὲν DΔ | εἶναι αὐτὴν *codd.*: αὐτὴν εἶναι K **3** καὶ *om.* DΔ | *post* ἄλλοις *add.* ἀνθρώποις K | ἐναντιούμενος *codd.*: -μένου V.

4–14 Q 5 ἐμποδιζόμενος *correxi* (*cf. supra*): ἐμποδισθῆναι Q **7** θυγατέρα α Q *ut vid.* | δ' *addidi* | γενεαλογεῖ Q^{pc}: *quid scripserit* Q^{ac} *non dispicio* **12–13** δοξᾶσαι Q.

15–21 S (*33ʳ,33–38*) **16** Σταφύλου *scripsi*: σταφύλ S *spatio vacuo relicto* | *de hoc novo Phanodici fragmento vide J. Martin in REG 67, 1954, p. XVI* | Δηλιακῶν *scripsi*: δηλιακοῖς S **17** Ἑλλάνικος *correxi*: ἐλάνικος S | φυρονίου S: Φορωνέως *fortasse legendum; scripsit enim Hellanicus librum cuius est titulus* Φορωνίς **18** Ἠριγόνην *correxi*: ἠριγόνου S | Ἰκαρίου *correxi*: χαρίου S | *cf. Robert, Erat. Catast. Rell. pp. 39 sqq.* **19** Ἀμφίων: *in eo scilicet libro qui Athenaeo* (*XIV 629 a*) *teste inscribebatur* περὶ τοῦ ἐν Ἑλικῶνι μουσείου *cf. infra sch. 223* **21** κείνη *Aratus*: ἐκείνη S.

MDQΔKVUAS 100. — εὔκηλος φορέοιτο: ἥσυχος· ἐπλεόνασε δὲ τὸ υ· εὐμενὴς φέροιτο ἐν οὐρανῷ. τῶν μὲν οὖν ἄλλων μύθων ἐπιψαύει μέν, ἐνδεικνύμενος τὸ μὴ ἀγνοεῖν, τὸν δὲ ἐπὶ τῆς Δίκης μόνον σχεδὸν ἐξείργασται, δεόντως. ἐκπομπεύει γὰρ τοῖς κατὰ τὴν Δίκην τὸ χρήσιμον καὶ βιωφελὲς ἐκ τοῦ μύθου τοῖς ἀνθρώποις, ἐνδεικνύμενος λαμπρῶς καὶ μεγαλοφώνως, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις ὁμηρικῷ πλάσματι χρησάμενος.

Q 101. — ἦεν ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχεν, κατὰ παρένθεσιν τοῦ ν. τινὲς δὲ γράφουσι μετὰ τοῦ ι προσγραφομένου, ἵν' ᾖ ἀντὶ τοῦ ἐπορεύετο.

MQDΔKVUAS 102. — ἤρχετο δ' ἀνθρώπων κατεναντίη: εἰς συνάντησιν τῶν ἀνθρώπων ἤρχετο, τουτέστι φανερῶς ἑωρᾶτο.

ἐκ τοῦ φανεροῦ τὸ δίκαιον τῶν προτέρων ἀνθρώπων

1–8 MQDΔKVUAS (*33ʳ,38–39 et 40–45*) *lemma* MΔ KVUA: εὔκηλος QS εὔκηλος φέροιτο D **1** ἥσυχος *codd.*: ἡσύχως S **1–2** ἐπλεόνασε ... υ Q (*cf. Etym. Gen. AB et Etym. Magnum 392,8* εὔκηλος· ὁ ἥσυχος, παρὰ τὸ εἴκω ὑποχωρῶ, ἕκηλος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ υ): *om. codd.* **2** εὐμενὴς *codd.*: εὐμενῶς S | οὐρανῷ *codd.*: τῷ οὐρ– Q | *post* οὐρανῷ *praebet* S *notulam ad 102–103 pertinentem, vide infra p. 129, ll. 4–5* | *ante* τῶν μὲν *add.* ἄλλως S **3** οὖν *om.* S | μὲν *om.* QS | *ante* ἐνδεικνύμενος (–μένου V) *add.* μόνον S *fortasse recte* **5** δεόντως MQKU: δέοντι V εἰκότως DΔA *om.* S | ἐκπομπεύει MQDΔAS: πομπεύει KV U *mutil.* | τοῖς κατὰ τὴν (*om.* S) Δίκην *codd.*: *om.* Q *fortasse recte* **7** λαμπρῶς καὶ μεγαλοφώνως MQDΔA: *om.* KVU καὶ μεγ– *om.* S **7–8** ὡς ἂν εἴποι τις MQ: ὡς ἂν φαίη τις DΔKVUA *om.* S **8** ὁμηρικῶι *codd.*: –κῶς S | τῷ πλάσματι S U *mutil.* | πλ– χρησάμενος *codd.*: χρησ– πλ– D.

9–11 Q *varia lectio* ἤει *proponitur.*

12–p. 129,3 MQDΔKVUAS (*usque ad* ἑωρᾶτο *33ʳ mg., reliqua 33ʳ,45–48*) *lemma* MKV: ἤρχετο δ' ἀνθρώπων QDΔUA ἤρχετο δ' S (*ante* ἐκ τοῦ φανεροῦ) **13** εἰς συνάντησιν ... ἤρχετο MQDΔKUA: ἤρχ– δ' ἀνθρ– εἰς συν– V παντὶ εἰς συν– ἤρχ– τῶν ἀνθρ– S **14** ἑωρᾶτο MQDΔAS: ὡρᾶτο KVU **15** ἐκ τοῦ φανεροῦ S: ἢ *codd.* | προτέρων *codd.*: πρότερον S

θέλων ὁ Ἄρατος δεῖξαι, „καὶ θεὸς οὖσα, φησί, κατ' αὐτοὺς ἐφοίτα εἰς τὸ φανερὸν τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς δικαίους".

⟨ἀνδρῶν⟩: εἰρηκὼς δὲ τὸ γένος διὰ τοῦ ἀνθρώπων, διαιρεῖ εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ. S

102-103. — ἀρχαίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν φῦλα, τὰ ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ γένους. S

τὸ δὲ ἀρχαῖον τὸ χρυσοῦν γένος. MQDΔKVUA

104. — ἀλλ' ἀναμὶξ ἐκάθητο: παρὰ τὸ ἡσιόδειον (fr. 1, 6 M.-W.)· „ξυναὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, ξυνοὶ δὲ θόωκοι". MQDΔKVUAS

105. — ἀγειρομένη δέ: τὸ δέ ἀντὶ τοῦ γάρ. εἰπὼν γὰρ καί ἑ Δίκην καλέεσκον αἰτίαν ἐπιφέρει. Q

---

1 θέλων ὁ (*om.* M) Ἄρ– δεῖξαι **MQDΔA**: ὁ Ἄρατος δεῖξαι βουλόμενος **KVU** θέλων δεῖξαι **S** *fortasse recte* | καὶ θεὸς οὖσα φησὶ **KVU**: καὶ θεὸς οὖσα **MQ** φησὶν ὅτι καὶ θεὸς οὖσα **DΔA** καὶ θεὰν οὖσαν **S** **1–2** κατ' αὐτοὺς ... φανερὸν **S**: εἰς τὸ φανερὸν καὶ κατ' αὐτῶν (αὐτοὺς **Q**) ἐφοίτα **MQ** εἰς τὸ φανερὸν ἐφοίτα **DΔKV** (φοίτα) **UA** **2** τοῖς ἀνθρώποις *codd.*: τοὺς ἀνθρώπους **S** | διὰ τὸ **MQDΔAS**: τῷ **KVU** **3** αὐτοὺς **MQDΔAS**: *om.* **KVU** | δικαίους *codd.*: καὶ δικαίους **S**.

4–5 **S** (*33r,39–40*) *lemma addidi* | ἀνθρώπων *scripsi*: –που **S**.

6–7 **S** (*33r,48–49*) **7** φῦλα *scripsi*: φύλων **S** | *distinxi* | τὰ *scripsi*: τὸ **S**.

8 **MQDΔKVUA** *lemma nullum in* **QDΔKVUA**: ἀλλ' ἀναμὶξ ἐκάθητο **M** (*cf. infra*) | τὸ ... γένος (γένους **Q**) **MQKVUA**: τὸ ἀρχαῖον δὲ λέγει γένος τὸ (τῷ **Δ**) παρ' Ἡσιόδῳ **DΔ** *qui ad inferiora sic transeunt.*

9–11 **MQDΔKVUAS** (*33r,49–33v,1*) *lemma* **S** (*cf.* **M** *supra*): *om. codd.* **9–10** παρὰ τὸ ἡσιόδειον **MKVU**: π– τοῦ Ἡσιόδου **QS** παρ' Ἡσιόδῳ **DΔA** (*vid. ad l. 8*) **10** γὰρ **MDΔKVUA**: δὲ **QS** **11** ἔσαν *codd.*: ἦσαν **Q** | θόωκοι **S**: θῶ– *codd.* | *sequitur in* **KVUA** *adnot. ad* ἠπείλει (*121*) (*infra p. 134, ll. 6–8*).

12–14 **Q** **12** τὸ *scripsi*: ὁ **Q**.

MQDΔKVUA ἀ γ ε ι ρ ο μ έ ν η δ ὲ γ έ ρ ο ν τ α ς: ἀντὶ τοῦ ἀγείρουσα. τοὺς δὲ παλαιοτέρους ἀνθρώπους συναγείρουσα, ἤτοι ἔν τινι ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐκ τοῦ παρατυχόντος ἐν ὁδῷ, τὰς δημωφελεῖς θέμιστας ἐξηγεῖτο. τὸ δὲ ἐ π ι σ π έ ρ χ ο υ σ α ἐπισπουδάζουσα διδάσκουσα. δ η μ ο τ έ ρ α ς δὲ δημοτικάς. ὑποδεικνῦσα τὴν δικαιοσύνην καὶ διδάσκουσα.

MQDΔKVUA ἄ λ λ ω ς: ὅλην τὴν ἱστορίαν παρ' Ἡσιόδου εἴληφεν,
MDΔKVUA ὅτι συνάγουσα τοὺς πρεσβυτέρους εἰς τὰς ἐκκλησίας ἡ Δίκη αὐτοῖς ἐξηγεῖτο. οὐδέπω δὲ τότε οἱ ἄνθρωποι περὶ κακῆς στάσεως ἔννοιαν εἶχον, οὐδὲ τὸ δίκαιον ἀνετρέπετο, ἀλλ' ἀπὸ γεωργίας ἔζων· καθ' οὓς χρόνους ἦν τὸ χρυσοῦν γένος. μεταστάντων δὲ ἐκείνων, οὐκέτι ὁμοίως συνῆν αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς τὰ ὄρη τέως ἀνεχώρει

1–7 MQDΔKVUA *lemma* MKVU: ἀγειρομένη D ἀγ– δὲ ΔA **1–2** ἀντὶ τοῦ ἀγείρουσα (–ρασα K) *codd.*: *om.* Q **2** *post* ἀγείρ– *add.* ὅ ἐστι συναθροίζουσα (–ίσασα K) KVUA: *non in* MQDΔ | δὲ MDΔ: γὰρ Q *om.* KVU A *evan.* | συναγείρουσα MDΔA: ἀγείρ– Q *om.* KVU **3** ἤτοι MDΔA: ἢ Q *om.* KVU | τινι MDΔA: τῇ QKVU **4** δημωφελεῖς MQDΔA: –μοφ– K –μοτ– V ||||φελεῖς U **4–5** ἐπισπέρχουσα MQKVU: ἐπισπέρχεσθαι DΔ ἐπισπεύδουσα A **5** ἐπισπουδάζουσα MQ A: σπουδ– KVU τὸ ἐπισπουδάζειν δηλοῖ DΔ | *add.* σπεύδουσα *post* ἐπισπουδ– M, *post* διδάσκουσα A: *non in* QDΔK VU | διδάσκουσα MQKVUA (*cf. glossam codicis* M *supra* ἐπισπέρχουσα): *om.* DΔ **5–6** δημοτέρας MQDΔA: *fortasse* δημότερον KVU **6** δημοτικὰς MQDΔA: –τικῶς KVU | ὑποδεικνῦσα (*vel* –νύσα) *codd.*: *om.* Q **7** καὶ (*om.* Q) διδάσκουσα MQDΔA: *om.* KVU.

8 MQ (*infra post p. 131, l. 3*) **DΔKVUA** ἄλλως *codd.*: *om.* A *spatio relicto* | ὅλην τὴν MQDΔA: τὴν ὅλην KVU | Ἡσιόδου MQDΔK: ἡσιόδω VA ἡσιόδ U.

9–p. 131,2 MDΔKVUA **9** τὰς ἐκκλησίας MDΔA: τὴν ἐκκλησίαν KVU **10** ἡ Δίκη *ante* εἰς *transtulit* A | αὐτοῖς ἐξηγεῖτο MA: αὐτῶν ἐξηγ– KU ἐξηγ– αὐτοῖς DΔ αὐτῶν ἐζητεῖτο V | οὐδέπω δὲ τότε MDΔA: οὐδέποτε KVU | οἱ MDΔA: *om.* KVU **13** μεταστάντων MKVUA: μετὰ πάντων DΔ **13–p. 131,2** οὐκέτι ... μισήσασα MKVUA: συναπέπτη κἀκείνη DΔ **14** ὁμοίως συνῆν αὐτοῖς MVUA: συνῆν τοῖς μετ' ἐκείνοις ὁμοίως K | τέως MA: *om.* KVU.

διὰ τὰς ἐπιγενομένας ἀδικίας, τὸ ἀνθρώπινον γένος μισήσασα. καὶ λοιπὸν τοῖς ἄστροις συνηριθμήθη.

δ η μ ο τ έ ρ α ς δὲ πραείας καὶ οὐ τυραννικάς. MQDΔA

τὴν γὰρ Δίκην οὗτός ⟨φησι⟩ μίαν τῶν ἐκ Θέμιδος ⟨καὶ⟩ Διὸς εἶναι. ἐπανεστρέφετο δὲ τοῖς ἐπὶ τοῦ χρυσείου γένους ἀνθρώποις, συνόμιλος ἅμα καὶ σύμβουλος γινομένη. οὐδέπω γὰρ φιλονεικίας οὐδὲ πλεονεξίας πεῖραν εἶχεν ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ τὸ δίκαιον ἀνετρέπετο, ἀλλ' ἀπὸ γεωργίας ἔζων τότε, καὶ ὁ τῆς θαλάσσης πλοῦς ἠγνοεῖτο καὶ ἡ γῆ τοὺς καρποὺς ἐτελεσφόρει αὐτοῖς. ἡ δὲ Δίκη συναναστρεφομένη τοῖς ἀνθρώποις παρηγγύα ὁμόνοιαν καὶ δικαιοσύνην. ἐπιγενομένου δὲ τοῦ ἀργυροῦ γένους καὶ τῆς κακίας ἀρχὴν λαμβανούσης, χωρήσασαν εἰς τοὺς . . . . καὶ ὀρεινοὺς τόπους, ἀπὸ διαστήματος τοὺς ἀνθρώπους ἀποτρέπειν τῆς ἐπὶ τὰς πονηρὰς πράξεις ὁρμῆς, μηνύουσα ὅτι, εἰ μὴ παύσαιντο τῆς ἀδικίας, πολλῷ χείρονας υἱοὺς αὐτῶν γεννήσουσι. μὴ πεισθέντων δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ ἀργυροῦ γένους, καὶ διαδεξαμένου τοῦ χαλκοῦ, καὶ τῆς κακίας ἐπὶ τὸ χεῖρον προκοπτούσης, καὶ πολλῶν πλημμελημάτων καὶ χρόνων συντετελεσμένων, στυγήσασαν τὸ μετὰ τοιούτων ἀναστρέφεσθαι, ἀναπτῆναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ καθιδρύσαι ἑαυτὴν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Βοώτου, διὰ τὸ κἂν τῇ νυκτὶ τοῖς ἀνθρώποις θεωρεῖσθαι. Q

108. — ο ὔ π ω λ ε υ γ α λ έ ο υ τ ό τ ε ν ε ί κ ε ο ς : MQDΔKVUAS

---

3 **MQ** (*supra ante p. 130, l. 8 cum antecedenti scholio coniunctum*) **DΔA** | δημοτέρας δὲ MDΔA: ἢ τὰς Q | πραείας MDΔA: πράας Q, *cf. glossam codicis* M *in textu* „βιωφελεῖς καὶ πραείας καὶ οὐ τυραννικάς".

4–25 Q **4** φησι *addidi* **5** καὶ *addidi; fortasse scribendum est* τῶν ἐκ Θέμιδος Διὸς θυγατέρων εἶναι **7** οὐδὲ *scripsi*: οὔτε Q **14** *post* τοὺς *spatium decem fere litterarum vacuum reliquit* Q **18** αὐτῶν *scripsi*: αὑτῶν Q **21** συντετελεσμένων *scripsi*: συντελεσμένων Q[pc] –μέσων Q[ac].

26–p. 132,5 MQDΔKVUAS (*33v,1–5*) *lemma* M: οὔπω λευγαλέου (–έοιο K) QDΔKVUA λευγαλέου S

ἑλληνισμὸς πάλιν τὸ τοιοῦτον. οὔπω ἠπίσταντο νείκεος ἀντὶ τοῦ οὔπω ᾔδεσαν τὰς ἀδίκους στάσεις ταύτας καὶ φιλονεικίας. τὸ δὲ διακρίσιος περιμεμφέος, τῆς ἀδίκου διαχωρίσεως τῆς ἐχούσης μέμψεις καὶ ψόγους καὶ ἀμφισβητήσεις.

MDΔKVUAS 110. — αὔτως δ' ἔζωον: ἁπλῶς, ἀκάκως, χωρὶς δίκης καὶ τῶν ἄλλων κακῶν. τὸ δὲ χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα ἀντὶ τοῦ οὐ παρεκινδύνευον ἄνθρωποι ἐν θαλάσσῃ διὰ τὸν βίον. ἱκανὴ γὰρ ἦν ἡ γεωργία, καὶ ἑκάστῳ τὰ ἐπιχώρια ἤρκει τε καὶ ἤρεσκε. καὶ Πίνδαρος (O 2, 64)· „οὐδὲ πόντιον ὕδωρ κενεὰν παρὰ δίαιταν", περὶ τῶν μακάρων λέγων.

MS ἀπέκειτο, ἄπωθεν τοῦ νοῦ αὐτῶν ἔκειτο, καὶ οὐκ ἐνεθυμοῦντο πλεῖν.

S ὥσπερ δέ φαμεν, πρόσκειται τοὐναντίον ἀπέκειτο.

M τὸ δὲ αὔτως, ἁπλῶς καὶ ἄνευ πανουργίας ἔζων.

---

1 ἑλληνισμὸς *post* τοιοῦτον Q **2** νείκεος MDΔKVUA: τὸ νεῖκος Q *om.* S | τὰς MS: *om.* QDΔKVUA **2–3** στάσεις ταύτας MA: στ– τοιαύτας KVU στάσεις DΔ στήσεις Q ταύτας σχέσεις S **3** καὶ φιλ– MQKVUAS: *om.* DΔ | τὸ δὲ διακρίσιος *codd.*: *om.* S **3–4** περιμεμφέος KVUSM *in Arato*: πολυμ– MQDΔA γρ. M *in Arato* **4** τῆς[1] *codd.* (U *evan.*): τοῦ S | διαχωρίσεως MQ: χωρίσεως KVU φιλονεικίας DΔA *om.* S | τῆς ἐχούσης *codd.*: τοῦ ἔχοντος S **5** μέμψεις *codd.*: μέμψιν S | καὶ ψόγους MQDΔAS: *om.* KVU.

6–12 MDΔKVUAS (*33v, 5–10*) *lemma* MDAS: οὕτως δ' ἔζωον Δ αὕτως δ' ἔζων K οὕτως δ' ἔζων U **6** ἁπλῶς *codd.*: *om.* S **7** χωρὶς ... κακῶν MKVUA: ἄνευ κυδοιμοῦ καὶ διακρίσεως καὶ δίκης S *om.* DΔ | τὸ δὲ *codd.*: *om.* S **8** ἀντὶ τοῦ *codd.*: *om.* S | οὐ *codd.*: οὐδὲ A **9** ἄνθρωποι MKVUS: οἱ ἄνθρ– DΔA | ἐν *codd.*: ἐν τῇ K **10** ἑκάστωι *codd.*: ἑκάστη S **11** Πίνδαρος *codd.*: ὁ Π– M **12** *post* ὕδωρ *reliqua om.* S | κενεὰν *Pindari codd.*: κενεὸν ἂν MDΔ κενεὸν KVUA | παρὰ ... λέγων MDΔA: *om.* KVU | παρὰ MΔ: περὶ DA.

13–14 MS (*33v, 10–11*) *lemma* M: *om.* S **13** ἄπωθεν M: ἄποθεν S | καὶ S: *om.* M.

15–16 S (*33v, 11–12*) *non intellego.*

17 M

χαλεπὴ δὲ ἤτοι διὰ τὸ λῃστεύεσθαι τότε, ἢ διὰ τοὺς χειμῶνας, ἢ δι' ἀπειρίαν. M

καὶ βίον οὔπω νῆες: ἀλλ' ἕκαστος ἠρκεῖτο τοῖς ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ γινομένοις. M

110-111. — αὔτως δ' ἔζωον: ἀντὶ τοῦ ἀφειμένως, τουτέστιν ὡς ἔτυχε καὶ ἀκεραίως. καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδιδοὺς ἐπιφέρει χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα, ὅτι ἄποθεν αὐτῶν ἔκειτο, μηδεμιᾶς σπουδῆς ἀξιουμένη, ἢ διὰ τὸ λῃστεύεσθαι, ἢ διὰ τοὺς χειμῶνας, ἢ δι' ἀπειρίαν. βίον δὲ νῦν τὴν τῶν φροντιζομένων κτῆσιν, ἅτε μήποτε ἐμπορίας ἐπινενοημένης. ἠγίνεσκον δὲ ἀντὶ τοῦ ἔφερον. Q

114. — τόφρ' ἦν ὄφρ' ἔτι γαῖα: τὸ τηνικαῦτα δὲ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἦν, ἕως περιῆν καὶ τὸ χρυσοῦν γένος ἐπὶ τῆς γῆς. τῷ δὲ ἀργυρέῳ σπανίως καὶ ὀλίγως διέτριβεν. MDΔKVUAS

τὸ τόφρα τοῦ ὄφρα ἐστὶν ἀνταποδοτικόν, ὡς τὸ τόσον τοῦ ὅσον· ἐπὶ τοσοῦτον ἦν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἕως περιῆν τὸ χρυσοῦν γένος. Q

1–2 M λῃστεύεσθαι M: *sub* λ *scripsit primo* στι (*unde* στηλιτεύεσθαι *in codicis* M *apographis, Vaticano 1307, Casanatensi, aliis, vide Maass p. VI Arati editionis*).

3–4 M *sub signo non alphabetico.*

5–12 Q **6** ἀκεραίως *correxi*: ἀκαιρέως Q **10** δι' ἀπειρίαν *scripsi*: δι' 'πιρίαν Q.

13–16 MDΔKVUAS (*33ᵛ, 12–15*) *lemma* M: τόφρ' ἦν DΔVUA *om.* KS **13** τὸ MDΔKVU: *om.* AS **14** δὲ *codd.*: ἦν S | καὶ MS: *om.* DΔKVUA | τῆς γῆς *codd.*: τὴν γῆν S | ἐν *codd.*: ἐπὶ A | ἦν *codd.*: *om.* S | ἕως *codd.*: ἕως οὖν A **15** περιῆν MDΔA: ἦν KVS U *evan.* | καὶ MDΔVA: *om.* KS U *evan.* | χρυσοῦν *codd.* (U *evan.*): χρύσιον S | ἐπὶ τῆς γῆς MKVUA (γῆς *om.*) S[sl]: ἐπὶ τὴν γῆν S *om.* DΔ **15–16** τῶ (τὸ M) δὲ ἀργυρέῳ *codd.*: τῷ ἀργυρῷ δὲ γένει S **16** *post* ἀργ– *add.* ἀντὶ τοῦ VU | σπανίως καὶ ὀλίγως MVUA: σπανιάκις καὶ ὀλ– K σπανίως DΔ ὀλίγως καὶ σπανίως S | διέτριβεν MKVUA: συνῆν DΔ τοῦ λοιποῦ συνδιέτριβεν S.

17–19 Q

MQDΔKVUAS 117. — ἀ λ λ' ἔ μ π η ς ἔ τ ι κ ε ῖ ν ο: ἀλλ' ὅμως, φησίν, εἰ καὶ τοὺς παλαιοτέρους ἐπόθει, καὶ κατ' ἐκεῖνο ἦν τοῖς ἀνθρώποις, ἤγουν κατὰ τὸ ἀργυροῦν γένος. ἠπείλει δὲ αὐτοῖς, τὴν ἐνυπάρχουσαν κακίαν διελέγχουσα.

MQDΔKVUAS ἑλληνισμὸς δὲ τὸ ἠ π ε ί λ ε ι κ α κ ό τ η τ ο ς ἀντὶ τοῦ διήλεγχε τὴν κακίαν αὐτῶν, ὅτι τοιαύτην γενεὰν οἱ χρύσειοι ἔλιπον.

MQDΔKVUAS 118. — ἤ ρ χ ε τ ο δ' ἐξ ὀ ρ έ ω ν: παρεγίνετο δὲ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπὶ εἰρήνῃ ἐκ τῶν ὀρῶν. ἐν γὰρ τοῖς ὄρεσι διέτριβε, μηκέτι ταῖς ἀστικαῖς διατριβαῖς ἀρεσκομένη. ἑσπέρας δὲ ἤρχετο ἐν ταῖς πόλεσιν, ὅτε αὐτὴν οὐδεὶς ἑώρα. φησὶ γὰρ ὅτι οὐδενὶ ἤθελεν ἀναμίγνυσθαι. τὸ δὲ μ ο υ ν ά ξ, σὺν ἑνὶ μόνῳ ἀνδρί, κἀκείνῳ δὲ

1–5 MQDΔKVUAS (*33ᵛ,15–18*) *lemma* MDΔA: ἀλλ' ἔμπης KV *om.* QS U *evan.* **1** ὅμως *codd.* (U *evan.*): ἔμπης S **2** εἰ MQDΔA: *om.* KVUS **2** τοὺς παλαιοτέρους ἐπόθει MQDΔAS: εἰς τὸ πεζότερον ἐπόθει K εἰς τὰ πεζότερα ὁπόθεν V εἰς τ. . πεζοτερ. . . . ποθ. . U | *ante* καὶ κατ' *add.* ἀλλ' οὖν DΔA | ἐκεῖνο *codd.*: ἐκεῖτο Q **3** τοῖς . . . κατὰ *om.* Q **4** δὲ *codd.* (U *evan.*): καὶ Q **4–5** διελέγχουσα MQDΔAS: ἐλέγχουσαν K ἐλέγχουσα V U *evan.*

6–8 MQDΔKVUAS (*33ᵛ,18–20*) *in* KVU *post sch. 104* **6** ὑπείλει D | κακότητος S: *om. codd.* **7** αὐτῶν *codd.*: αὐτὴν Q | γενεὰν QDΔAS: γενεὴν MKV U *evan.* **8** χρύσειοι MQS: -σεοι DΔKVUA.

9–p. 135,1 MQDΔKVUAS (*33ᵛ,20–26*) *lemma* MDΔ KVA: ἤρχετο S *om.* Q U *mutil.* **9** παρεγίνετο MQΔ: παρεγένετο D *ut vid.* VAS παραγένετο K U *mutil.* **10** δὲ *om.* Q | *post* δὲ *add.* ἀπὸ τῶν ὀρῶν K | ἐπεὶ V | εἰρήνῃ MQDΔS: -νην KV UA | ἐκ τῶν ὀρῶν *hic* MQDΔVUA: *et hic et post* εἰρήνῃ S *om.* K **11–12** μηκέτι . . . ἀρεσκομένη *codd.*: ἀρκουμένη ἐκεῖσε S | *post* ἀρεσκομένη *add.* ἢ ἐπειδὴ ἧττον κακοὶ οἱ ἐν τοῖς ὄρεσι νόμοι Q **12** ὅτε *codd.*: ὅτι S **12–13** αὐτὴν οὐδεὶς MQDΔKA: οὐδεὶς αὐτὴν VUS **13** ἑώρα MQKVUAS: ὥρα DΔ **13** φησὶ . . . οὐδενὶ MQKVUAS: οὐδενὶ γὰρ DΔ **13** ἀναμίγνυσθαι MQDΔA: μίγν- KVU ἀναμιγνύεσθαι S **14** τὸ δὲ μουνὰξ (μον- VA) *codd.*: *om.* S U *mutil.* | σὺν *om.* K U *mutil.* | μόνῳ *codd.*: μούνῳ Q^pc | δὲ *om.* S

συνετύγχανε ἐπὶ τῷ τὴν κακίαν τοῦ γένους ἐλέγξαι.

120. — ἀ λ λ' ὁ π ό τ' ἀ ν θ ρ ώ π ω ν: ἀλλ' ὁ- MQDΔKVUAS
πηνίκα ποιουμένη ἐν τοῖς ὄρεσι τὰς διατριβάς (οὐκέτι γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν) ἀνδρῶν ἐπλήρου τὰς κολώνας ἐκείνους τοὺς ἄνδρας μεταπεμπομένη, ἠπείλει τοῖς λοιποῖς καὶ διήλεγχε τὴν αὐτῶν κακίαν. ἐποιεῖτο γὰρ τὴν ἐκκλησίαν οὐκέτι συμβουλεύουσα, ἀλλὰ τὰ προιόντα διελέγχουσα.

μ ε γ ά λ α ς π λ ή σ α ι τ ο κ ο λ ώ ν α ς: ἐν γὰρ MQDΔKVUAS
τοῖς ὄρεσι λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους ἐσώρευε καὶ ἐν ταῖς κολώναις. τοῦτο δὲ αἰνίττεται ὅτι ⟨οἱ περὶ⟩ τὰ μεσόγαια δικαίοις ζῶσι καμάτοις,

γεωργίᾳ προσέχοντες καὶ οὐκ ἐμπορίαις καὶ ἀδι- MQDΔKVUA
κίαις κέρδους.

---

1 συνετύγχανε MQKVUS: ὡς ἔοικεν DΔ συνετύγχανε καὶ ὡς ἔοικε A | ἐπὶ τῶ S (*sic etiam coni. Maass*): τῶι MQDΔ VUA *om.* K | τοῦ γένους *codd.*: *om.* S | ἐλέγξαι S (*sed ante* τὴν κακίαν): ἀλλάξαι *codd.* | *in fine add.* καὶ μουνὰξ ἤρχετο S.

2–8 MQDΔKVUAS (*33ᵛ,27–32*) *lemma codd.*: *om.* Q **2–3** ὁπηνίκα *codd.*: ὁπόταν Q **3** ποιουμένη ἐν τοῖς (*om.* K) ὄρ– τ– δ– MDΔKVUA: ἐν τ– ὄρ– τ– δ– ποι– Q ἐν τ– ὄρ– ποι– τ– δ– S | *post* διατρ– *add.* ἦν DΔ **3–4** οὐκέτι .... πόλεσιν *om.* Q **4** ἀνδρῶν *om.* Q | τὰς *codd.*: τοὺς K **5–6** τοῖς λοιποῖς = ἔπειτα (*Arat. 121*) **6** τὴν αὐτῶν κ– *codd.*: αὐτοῖς τὴν κ– S αὐτῶν *fortasse delendum* **6–8** ἐποιεῖτο ... διελέγχουσα *om.* Q **7** προιόντα (= μέλλοντα) *scripsi*: προόντα MS παρόντα DΔKVUA.

9–12 MQDΔKVUAS (*33ᵛ,32–35*) *lemma* M: μεγάλας πλήσαιτο DΔ μεγάλας πλήσσετο A μεγάλας S *om.* QKVU **9** γὰρ *codd.*: δὲ Q **10** λοιπὸν *om.* Q | τοὺς ἀνθρώπους (ἄνδρας KVU) ἐσ– *codd.*: ἐσ– τ– ἀνθρ– S | ἐσώρευε DΔKVUAS: ἐσώρευον M ἐσώρευσε Q **10–11** καὶ ... αἰνίττεται *om.* Q **10** ἐν MDΔAS: *om.* KVU **11** δὲ *codd.*: *om.* K | ὅτι *codd.*: διότι Q | οἱ περὶ *addidi* | μεσόγαια *codd.*: μεσσ– Q **12** δικαίοις *codd.*: ἐν δικ– Q | ζῶσι MQKVUAS: χρῆται DΔ.

13–14 MQDΔKVUA **13** προσέχοντες *codd.*: –ντα M | ἐμπορίαις MQKVUA: ἐμπορία DΔA^{sl} **13–14** ἀδικίαις MQKVUA: ἀδικία DΔA^{sl} | ἀδικίαις κέρδους *suspectum*: *an* ἀδίκοις κέρδεσιν ? **14** κέρδους MQDΔA: *om.* KVU.

MDΔKVUA 123. — οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο: ἐκ προσώπου τῆς Δίκης θαυμαζούσης ὅτι χρύσειοι πατέρες χείρω γενεὴν ἐλίποντο.

MDΔKVUAS 125. — καὶ δή που: ἐκ τοῦ ἐπιγινομένου γένους τοῦ χαλκείου. ἐπικείσεται δὲ ἄλγος ἑκάστῳ, καὶ διὰ τοὺς πολέμους καὶ διὰ τὰ φαῦλα.

Q ⟨ἀνάρσιον⟩: γράφεται καὶ ἀνάρθμιον, κατὰ στέρησιν τοῦ ἀρθμοῦ καὶ τῆς φιλίας. Ὅμηρος (π 427)· „οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμιοι ἦσαν", ἀντὶ τοῦ φίλοι· καί (Η 302)· „διέτμαγον ἀρθμήσαντες", ἀντὶ τοῦ εἰς φιλίαν ἐλθόντες. ἀνάρσιον δὲ ἀντὶ τοῦ πολέμιον. Ὅμηρος (λ 401)· „ἦέ σ' ἀνάρσιοι ἄνδρες".

MQDΔKVUAS 127. — ὣς εἰποῦσ' ὀρέων ἐπεμαίετο: ταῦτα εἰποῦσα ἀπὸ τῶν κολωνῶν ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα τῶν ὀρῶν ἔβαινεν, ἀεὶ τῆς ὀρείου διαίτης φροντίζουσα, ὅμως μέντοι ἐπὶ γῆς οὖσα καὶ ἐν ὄρεσι. τοὺς ⟨δ'⟩ ὄχλους εἰς αὐτὴν ἀφορῶντας κατελίμπανεν.

1–3 MDΔKVUA *lemma* **M**: οἵην χρύσειοι **DΔ** οἵην χρύσειοι πατέρες **KVUA** **2** *post* προσώπου *add.* ταῦτα **DΔA** *fortasse recte* **3** ὅτι **MKVU**: ὅπως **DΔ** ὅπερ **A** | χρύσειοι **MKVU**: οἱ χρ– **DΔA** | γενεὴν: *an* γενεὰν *scribendum?* | ἐλείπ– **U**.

4–6 MDΔKVUAS (*33ᵛ, 35–37*) *lemma* **MDΔKAS** (*cum scholio ipso conflatum*): καὶ δή πω **V U** *evan.* **4** ἐπιγινομένου **MS**: ἐπιγεν– **DΔKVU** ἐπιγομένου **A** | *post* ἐπιγ– *add.* πολέμου **S** **5** τοῦ **MDΔAS**: *om.* **KVU** | δὲ **MDΔAS**: *om.* **KVU** **6** *post* πολέμους *add.* καὶ δι' αὐτὴν **S**.

7–12 Q *lemma addidi* **8–11** Ὁμ– . . . ἐλθόντες = *sch. Aesch. Prom. 191 (P, Dindorf p. 196), vide praef. p. XXVI* **10** διέτμαγον **Q**ᵖᶜ: διέταγον **Q** *primo ut vid.* **12** ἦέ σ' *Hom.*: ἥεσαν **Q**.

13–17 MQDΔKVUAS (*33ᵛ, 37–41*) *lemma* **M**: ὣς εἰποῦσ' **DΔ** ὣς εἰποῦσα **KVS** ὣς εἰποῦσ' ὀρέων **A** *om.* **QK** **14** εἰποῦσα *codd.*: –σαν **Q** | ἀπὸ τῶν κολωνῶν *hic* **MQKVUS**: *post* ἔβαινεν **DΔA** **15** ὀρῶν **MQDΔA**: ὀρέων **KVUS** | ἔβαινεν **MQDΔA**: ἀνέβαινεν **KVU** | διαίτης φροντίζουσα (φορτίζουσα **A**) *codd.*: φροντ– διαίτης **K** **16** ἐπὶ (ἐστὶ **Q**) γῆς . . . ὄρεσι **MQKVUS** (καὶ *om.*): καὶ ἐν ὄρεσιν οὖσα **DΔ** | *post* ὄρεσι *dist.* **QVUA**: *post* οὖσα **MS** *non dist.* **K** (καὶ = καίπερ) | δ' *addidi ex Arato* **17** εἰς αὐτὴν ἀφ– *codd.*: ἀφ' ἐπ' αὐτὴν **S** | κατελίμπανεν *codd.*: ἐλίμπανε **Q**.

τισὶ δὲ ἐφέρετο τὸ ἐ π ε μ α ί ε τ ο. ἐπιμαίεσθαι δὲ τὸ ἐφάπτεσθαι λέγουσιν. Ὅμηρος (Ε 748)· „ἐπεμαίετ' ἄρ' ἵππους". Q

130. — χ α λ κ ε ί η γ ε ν ε ή: ἐν σχήματι εἴρηται, ὡς τὸ „πληθὺς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἀπονέοντο" (Ο 305). Q

131. — ⟨ μ ά χ α ι ρ α ν ⟩: οὕτω δεόντως ἀντὶ τοῦ ξίφος, ἐπειδὴ καὶ Ὅμηρος ⟨μάχαιραν⟩ λέγει τὸ ξίφος (Τ 252)· „Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν". Q

⟨ χ α λ κ ε ί η ⟩: αἱ διαφοραὶ τῶν ὑλῶν παριστῶσι τὰς μεταβολὰς τῶν ἀνθρώπων. M

132. — ε ἰ ν ο δ ί η μάχαιρα, ἡ ληστρική. M

τὸ δὲ ε ἰ ν ο δ ί η ν ἀντὶ τοῦ ληστρικήν. Q

π ρ ῶ τ ο ι δ ὲ β ο ῶ ν ἐ π ά σ α ν τ' ἀ ρ ο τ ή ρ ω ν: καὶ εἰς τοῦτο ἱκανῶς μέμφεται αὐτοῖς, ὡς ἀρξαμένων αὐτῶν κρεωβορεῖν, MDΔKVUAS

τῆς προτέρης γενεᾶς μήπω τοῦτο ἐργασαμένης, MDΔKVUA

καὶ τοῦτο πρῶτον δρασάντων εἰς τοὺς συνεργοὺς καὶ αἰτίους τῆς γεωργίας, ἐξ ὧν καὶ τὴν τροφὴν ἔσχον. S

1–3 Q **2–3** ἐπεμαίετ' ἄρ ἵππους *Hom.*: ἐπεμαίετο τ' ἄρ ἱππούς Q.

4–5 Q χαλκείη *correxi*: χακείη Q.

6–9 Q *lemma addidi* **6** μάχαιραν *addidi* **7** δὲ ἐρυσσάμενος *Hom.*: δ' ἐράμενος Q **8** χε ρεσσι *Hom.*: χερσὶ Q | μάχαιραν *Hom.*: –ρα Q.

10–11 M *mg. inf. sub signo non alphabetico (altera manu?) lemma addidi* **10** ὑλῶν *legendum puto*: λέξεων *Maass* | παριστῶσι *Maass* : παριστοῦ· M **11** μεταβολὰς *lego*: κακίας *Maass*.

12 M *mg. ext. sub signo non alphabetico.*

13 Q

14–16 MDΔKVUAS (*33ᵛ, 42–43*) *lemma* M: πρῶτοι δὲ βοῶν *codd.* **15** καὶ εἰς MDΔA: καὶ KVU εἰς S | μέμφεται MDΔAS: ἐμφέρεται KVU | αὐτοῖς ὡς DΔA: αὐτῶν ὡς M αὐτοῦ KVU *om.* S **16** ἀρξαμένων αὐτῶν MS: ἀρξαμένοις DΔA αὐτοῦ ἀρξάμενον K αὐτοῦ ἀρξαμένου V αὐτοῦ ἀρξαμένου *vel* –μενον U.

17 MDΔKVUA *cf.* Q *infra.*

18–p. 138,2 S (*33ᵛ, 43–47*) **18** δρασάντων *scripsi*: δράσασα S

τοῦτο δὲ εἶπεν ὡς τῶν προτέρων περὶ τὰ ἄψυχα μᾶλλον γινομένων καὶ φιλοσοφικώτερον διατριβόντων.

Q πικρῶς δὲ ὀνειδίζει αὐτοὺς καὶ μέμφεται ὡς ἀρξαμένων αὐτῶν πρώτων κρεοβορεῖν, τῆς προτέρας γενεᾶς οὐ τοῦτο ἐργασαμένης. προσκείμενον δὲ καὶ τὸ ἀ ρ ο τ ή ρ ω ν ἔτι προσεμφαίνει αὐτοῖς.

Par MQDΔKVUAS οἱ ἀρχαῖοι ἐφυλάττοντο τοὺς ἐργάτας βοῦς καθιερεύειν. τοῦτο δὲ καὶ Ὅμηρος οἶδε (γ 382-383)· „βοῦν . . . ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ", καὶ (Ζ 94) „ἤνις ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ", καὶ (Λ 729) „βοῦν ἀγελαίην". ἀσεβὲς γὰρ ἦν τὸν ἀρότην βοῦν φαγεῖν. πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι ἐγεύσαντο τῶν τοιούτων βοῶν, ἐπεί ποτε βοῦς, θυσίας ἀγομένης, τὸ πόπανον

1–2 μᾶλλον γινομένων καὶ *scripsi*: γινομέννων καὶ μᾶλλον S.
3–6 Q
7–p. 139,4 Par. suppl. gr. 607a (*84ʳ,13–20 et 84ᵛ,1–10*) **MQDΔKVUAS** (*33ᵛ,47–48*) *lemma non in* MQA: πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντο ἀροτήρων Par ἄλλως DΔKVUS **7** οἱ *codd.* (U *mutil.*): οἱ γὰρ Q | ἀρχαῖοι *codd.*: ἀχαιοὶ Q | ἐφυλάττοντο Par: ἐφύλαττον τὸ M ἐφύλαττον QDΔKVUA ἐφύλασσον S | τοὺς *codd.*: τὰς S **7–8** καθιερεύειν *codd.*: ἱερεύειν S **8** τοῦτο δὲ καὶ MQ: τοῦτο καὶ Par DΔ καὶ KVUA τοῦτο δὲ S | οἶδεν Par MQKVUS: εἶπε DΔA | βοῦν *codd.*: βοὴν Q **9** ἀδμήτην Par Q^{pc}ΔKVUA: ἀτμήτην M ἀμμητην Q^{ac} ἀδμῆτιν DS **9** ἣν . . . ἀνήρ Par MQDΔA: *om.* KVUS *post* ἤγαγεν *interpungit* Q | ἀνήρ Par MQ: τις A *om.* DΔ **9–11** καὶ ἤνις . . . ἀγελαίην *non in* MQDΔKVUA **9** καὶ S: *om.* Par **10** ἤνις *Hom.* Par: ἦνιν S | ἱερευσέμεν αἴ κ' ἐλεήσῃ S: *om.* Par **10–11** καὶ βοῦν ἀγελέην (*sic*) S: *om.* Par **11** ἦν Par S: ἐδόκει τοῦτο εἶναι M ἐδόκει QDΔKVUA **11–12** τὸν ἀρότην βοῦν φαγεῖν Par: τῶν ἀροτήρων φαγεῖν S τὸ σφαγῆναι ἀρότην M τὸν ἀρότην σφαγῆναι Q τὸν ἀρότην σφάξαι DΔ τῶ τὸν ἀρότην σφάξαι A τὸ ἀρότην σφαγῆναι KVU **12** τοιούτων *codd.*: τούτων S **13–p. 139,1** ἐπεὶ . . . κατέφαγε Par MS: *om.* QDΔKVUA *cf. schol. Ar. Nub. 985* „τὸ πόπανον γὰρ τὸ πρὸς τὴν τότε θυσίαν παρεσκευασμένον κατέφαγε βοῦς" **13** ποτε *in* Par *evan.* | βοῦς θυσίας Par: βοοθυσίας M βουθυσίας S | ἀγομένης Par M: γινομένης S | τὸ πόπανον *scripsi Maassio praeeunte* (πόπανα); *sic in* Par *scriptum esse puto, sed nunc vix* το [. . . .] νον *legitur*: ποτὰν *vel* πότανον M; *in* S ποτ, *deinde litterae* ο *vel* υ *vel* α *dimidia pars, deinde octo fere litterarum spatium*

κατέφαγε. φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἑταίρους τοῦ Ὀδυσσέως τοιούτους βοῦς κατεδηδοκέναι, ὠργίσθαι δὲ τὸν Ἥλιον, ἐπεὶ οἱ ἀροτῆρες βοῦς τοῦ ὁρᾶν ἡμᾶς τὸν ἥλιόν εἰσιν αἴτιοι, τροφῆς ὄντες ποριστικοί.

134. — ἕ π τ α θ' ὑ π ο υ ρ α ν ί η: οἶδε γὰρ ὁ Ἄρατος τὴν Παρθένον δύο πτέρυγας ἔχουσαν, καθάπερ καὶ ἄλλοι μαρτυροῦσι [τὸ πτέρυγας αὐτὴν ἔχειν] ἐν τοῖς καταστερισμοῖς. QA

135. — ἧ χ ί π ε ρ ἐ ν ν υ χ ί η ἔ τ ι φ α ί ν ε τ α ι: ὥσπερ ποιητικευόμενός φησιν ὅτι πρότερον ἐπὶ γῆς συνοῦσα τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὰς ἐπιγινομένας ἀδικίας μόγις ἐν οὐρανῷ οὖσα τοῖς ἐν τῇ γῇ ἐν νυκτὶ φαίνεται. MQDΔKVUAS

---

1 φασὶ δὲ καὶ το] *in* Par *evan.* | τοὺς ἑτ– τοῦ Ὀδ– Par (ἑτέρους) S: τοὺς τοῦ Ὀδ– ἑτ– M τοὺς Ὀδ– ἑτ– QDΔKVUA **2** *ante* τοιούτους *add.* διὰ τὸ Q | ὠργίσθαι δὲ Par MDΔ: ὀργίσθη Q (= ὠργίσθαι) ὠργίσθη δὲ KVUA καὶ ὀργισθῆναι S | τὸν ἥλιον Par MQDΔS: ὁ ἥλιος KVUA **3** ἐπεὶ οἱ *codd.*: οἱ γὰρ Q | εἰσὶν αἴτιοι Par S: αἴτιοί εἰσι MQDΔKVUA **4** τροφῆς ὄντες ποριστικοὶ Par QKVUS: ποριστικοὶ ὄντες τροφῆς M τῆς (*om.* A) τροφῆς ποριστικοὶ ὄντες DΔA | *in fine add.* καὶ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι Q καὶ τὴν ζωτικὴν δύναμιν τοῖς πᾶσι διὰ ταύτης (διὰ ταύτης τοῖς πᾶσι A) ἔμμονον ἀπεργαζόμενοι DΔA | *cf. Tzetzae Alleg. in Odyss.* α *13–29, quae in scholiis Odysseae D laudantur* (*A. Ludwich, Scholia in Homeri Odysseae A 1–309, p. 13*): βόες ἡλίου τίνες δέ; οἱ ἀροτῆρες βόες, / οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν καὶ τρέφοντες ἀνθρώπους / καὶ βλέπειν παρεχόμενοι ζῶντας τὸ φῶς ἡλίου . . . . . τοῖς πρὶν ἀνθρώποις ἀσεβὲς ἐσθίειν βοῦν ἐργάτην· / ἐπεὶ δὲ βίᾳ τοῦ λιμοῦ οἱ Ὀδυσσέως φίλοι / ἐργάτας βόας σφάξαντες ἐδαίσαντο τὰς σάρκας, / συνέβη τούτοις δὲ θανεῖν κ. τ. λ.

5–8 QA (*vide praef. p. XIX*) *lemma* A: *om.* Q **5** οἶδε Q: ᾔδε A **7** ἄλλοι A: οἱ ἄλλοι Q | τὸ . . . ἔχειν QA: *secl. Maass* | *apparet eum, qui hoc scholium scripsit, versum 138 ignorasse.*

9–12 MQDΔKVUAS (*34r,1–3*) *lemma* M: ἧχιπερ Q ἧχιπερ ἐννυχίη DΔKVUAS **10** *ante* ποιητ– *add.* τι S | ὅτι *codd.*: ἦν S | ἐπὶ γῆς MQDΔAS: *om.* KVU **11** *ante* συνοῦσα *add.* καὶ M | διὰ MQKVUA: νῦν διὰ DΔ καὶ διὰ S | ἐπιγινομένας (–γιγν– S) MQDΔAS: –γεν– KVU | *ante* ἀδικίας *add.* νῦν A **12** τοῖς *om.* S | ἐν νυκτὶ MQDΔA: νυκτὶ KVU *ut vid.* νυκτὸς S.

MQDΔKVUA 136. — τὸ δὲ ἐγγὺς Βοώτεω: καὶ τοῦτο ποιητικῶς, ὅτι, ἐπειδὴ τῶν τοιούτων ἦν φίλη, τοῦ γεωργεῖν καὶ τοῦ ἀπράγμονα βίον μετιέναι τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦτο ἐγγὺς τοῦ Βοώτου κατηστέρισται.

MQDΔKVUA πολυσκέπτοιο δὲ τοῦ λίαν λαμπροῦ.

S τοῦ ἄγαν λαμπροῦ Βοώτου, λέγει δὲ πολυσκέπτου. προείπομεν δὲ περὶ αὐτοῦ.

MQDΔKVUA τινὲς δὲ τῷ Ἀράτῳ ὡς παρατείνοντι τὴν μυθολογίαν ἐμέμψαντο ⟨μᾶλλον ἢ⟩ ἐν τῷ προτέρῳ μύθῳ. καί φαμεν ὅτι ἐπειδὴ ἐκεῖνος καὶ βλασφημίαν τινὰ εἶχεν, ὁ περὶ Ἄρκτων καὶ τοῦ Διός, οὗτος δὲ βιωφελής ἐστι τοῖς ἀνθρώποις, διὰ τοῦτο καὶ παρεξέτεινεν αὐτόν.

S τινὲς μέμφονται τῷ Ἀράτῳ ὡς παρατείναντι τὴν μυθολογίαν αὐτοῦ ταύτῃ. καὶ φαίνεται ὅτι ἐκεῖνος ἐπειδὴ καὶ βλασφημίαν τινὰ εἶχεν ὁ περὶ Ἄρκτων καὶ Διός, διὰ τοῦτο παρεξέτεινε καὶ μακροτέραν ταύτην εἰργάσατο.

1–5 MQDΔKVUA **1** τὸ... βοώτεω MKVU: τὸ ἐγγὺς δὲ β– Q ἐγγὺς ἐοῦσα DΔ τὸ δὲ ἐγγὺς οὖσα A **2–3** καὶ τοῦ γεωργ– Q **3** καὶ τοῦ ἀπράγμονα βίον μετιέναι *codd.*: καὶ ἠγάπα τοῦ μετέρχεσθαι βίον ἀπράγμονα Q **4** διὰ MQKVU: καὶ διὰ D *ut vid.* ΔA | κατηστέρισται MDΔKVU: –ρισαι Q –ρηται A.

5 MQDΔKVUA πολυσκέπτεο V | δὲ MQKVU: *om.* DΔA.

6–7 S (*34ʳ,4–5*)

8–12 MQDΔKVUA **8** τῷ Ἀράτῳ *codd.*: τοῦ Ἀράτου A | ὡς *om.* M | παρατείνοντι MQDΔˢ: –τείναντι Δ –τείνοντος A ταράξαντι KVU **9** ἐμέμψαντο QDΔKVU: ἐπέμψαντο M κατεμέμψαντο A | μᾶλλον ἢ *exempli gratia addidi* | μύθῳ *codd.*: ἀριθμῷ K **10** φαμεν *codd.*: φησι μὲν A | ἐπειδὴ *om.* V | ἐκεῖνος *om.* Q | καὶ MDΔA: *om.* QKVU | τινα *om.* Q | *de vv. 30–35 agitur* **11** Ἄρκτων *codd.*: ἄρκτον *vel* ἄρκτου Q | *post* Διὸς *add.* οὐκ ἐξηπλῶτο μῦθος Q | *post* Διὸς *add.* τοῦ Κρονίωνος DΔA | ἐστι (ἐστιν K) τοῖς ἀνθρ– MK: ἐστιν ἀνθρ– VU τοῖς ἀνθρ– ἐστι DΔA ὧν τοῖς ἀνθρ– Q *qui postea add.* καὶ προτρεπτικὸς τὴν ἀρετὴν (*sic*) **12** διὰ τοῦτο καὶ *codd.*: εἰκότως Q | παρεξέτειναν V U *evan.*

13–17 S (*34ʳ,5–9*) **14** αὐτοῦ ταύτῃ *scripsi*: αὐτοῦ ταύτη S **16** ταύτην: τὴν μυθολογίαν *scilicet.*

137. — τῆς ὑπὲρ ἀμφοτέρων: ἐπειδὴ πολὺς ἐνέμεινε τῷ μυθικῷ καὶ δοκεῖ παρεκτετράφθαι, διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐπαναλαμβάνει, καὶ ἐπὶ τὴν τῶν θεωρουμένων ἀκρίβειαν ἔρχεται, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀστέρος τοῦ ἐπικειμένου ἐν τῷ δεξιῷ ὤμῳ τῆς Παρθένου, ὅστις σφόδρα ἐστὶ λαμπρὸς καὶ καλεῖται Προτρυγητήρ· πρὸ γὰρ τῆς τοῦ τρυγητοῦ ὥρας ὀλίγον προανατέλλει. ἐπιτέλλει γὰρ ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ ὦμοι τῆς Παρθένου τῷ Λέοντι. MQDΔKVUAS

ἄλλο δὲ ἐπιτολὴ καὶ ἄλλο ἀνατολή. ἀνατολὴ μὲν γάρ ἐστιν ἡ τοῦ ζῳδίου παντός, καθό ἐστιν ἡ τοῦ ἡλίου, ἐπιφάνεια, ἐπιτολὴ δὲ τὸ ὑπὸ τὸ ζῴδιον· ὅταν συνανατείλῃ ἐπί τινι, ἐπιτέλλειν τι λέγεται. ὡς τὸ „Πληιά-

---

1–p. 142,5 MQDΔKVUAS (*34ʳ,9–23*) *lemma* MDΔUA: τῆς ὑπὲρ ἀμφ– ὤμων V τῆς ὑπὲρ S *om.* QK **2** καὶ *om.* S | δοκεῖ *codd.*: ἐδόκει S | παρεκτετράφθαι MQDΔAS: παρατετρ– KVU *ut vid.* **3** ἐπαναλαμβάνει *codd.*: παραλ– V | καὶ ἐπὶ MQDΔVUA: καὶ πάλιν ἐπὶ K *om.* S **3–4** τὴν τῶν θεωρουμένων ἀκρίβειαν *codd.*: τὴν ἀκριβῆ τούτων θεωρίαν K **4** ἔρχεται *codd.*: ἄρχεται S (*qui ante* ἄρχ– *dist.*) | ἐπὶ τοῦ ἀστέρος *codd.*: περὶ τοῦ ἄστρου S **5** ἐπικειμένου MQDΔAS: κειμένου KV U *evan.* | ἐν (*om.* KV U *evan.*) τῷ δεξιῷ ὤμῳ *codd.*: ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον S **5–6** ὅστισφόδρα Q **6** καλεῖται *codd.*: καλεῖ A **6** προτρυγυτὴς Q **7** τοῦ τρυγητοῦ (*vel* –γήτου) MDΔKVUA: προτρυγήτου Q τρυγητοῦ S | προανατέλλει MDΔA: προανός ἀτέλλει (*sic*) Q ἀνατέλλει KVS U *evan.* | ἐπιτέλλει *codd.*: ἐπιτελεῖ S **10** δὲ MQDΔ: μὲν KVUA *om.* S **10–11** μὲν γάρ ἐστιν QDΔA: γὰρ M μὲν γὰρ KV γάρ ἐστιν S U *mutil.* **11** ζῳδίου *codd.*: ζῳδιακοῦ K | ἡ (καὶ S) τοῦ ἡλ– *codd.* (U *mutil.*): *om.* Q *post* ἡλίου *distinxi* **12** ὑπὸ τὸ ζ– QDΔA: ὑποζῴδιον M ὑπὲρ τὸ (*om.* V) ζ– KV *om.* S U *mutil.* **12–13** ὅταν . . . λέγεται *codd.*: ὅταν ἐπανατέλλῃ τὸ ζῴδιον ἐπί τινι λέγεται S | συνανατείλῃ MQDΔ: –τέλλῃ KVUA | ἐπιτέλλειν τι M: ἐπιτέλλειν QDΔA συνανατέλλοντι KVU **13** λέγεται MQDΔA: λέγονται KVU | *haec ita in* Est *codicis* A *apographo, unde Ald. edd.*: ἐπιτολὴ δὲ τὸ ὑπὸ τὸ ζῴδιον. ὅταν γὰρ συνανατείλῃ ἐπί τινι, ἐπιτέλλειν λέγεται. *cf. Achill. p. 74 Maass* „διαφέρει δὲ ἀνατολὴ ἐπιτολῆς· ἀνατολὴ μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἅμα τῷ ἡλίῳ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ἀναφορά, ἐπιτολὴ δέ, ὅταν πρὸ ἡλίου ὑπὸ τὴν ἕω ἀνατείλῃ ἄστρον, εἶτα ἐπ' αὐτῷ ὁ ἥλιος ἐπιτείλῃ". | τὸ *codd.*: ὁ τὸ A

δων ... ἐπιτελλομενάων" (Hes. Opp. 383). αἱ γὰρ Πλειάδες ἐπὶ τὴν τοῦ Ταύρου εἰσὶ τομήν, αἵτινες τῷ Κριῷ ἐπιτέλλονται, ὅτε ὁ ἥλιος ἐν Κριῷ ἐστι καὶ ὅτε γίνεται καὶ θερισμοῦ ἀρχή, ὅτε πρῶτον τὰς κριθὰς θερίζουσι.

MQDΔKVUAS τὸ δὲ ὑ π ὲ ρ ἀ μ φ ο τ έ ρ ω ν ὤ μ ω ν ὅτι οὐδὲ ὁ ἀστὴρ τοῦ δεξιοῦ ἐπιψαύει.

MS ἀλλ' ὥσπερ ὀλίγον ἤρτηται, διὸ εἶπεν ὑ π ὲ ρ ... ὤ μ ω ν ἑ λ ί σ σ ε τ α ι

M σὺν οὐρανῷ καὶ αὐτῇ τῇ Παρθένῳ.

Q ἔνιοι δὲ ὀξυτονοῦσι τὴν προηγουμένην συλλαβὴν τῆς ὑ π ὲ ρ προθέσεως, βουλόμενοι ἀντ' ἐπιρρήματος τοπικοῦ εἶναι.

S ἄ λ λ ω ς: τοῦτον οἱ μὲν Προτρυγητῆρα καλοῦσιν ὅτι προανατέλλει τοῦ 'Αρκτούρου, ἐπειδὴ σημαίνει ἡ ἀνατολὴ αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς τρύγης. τοῦτο καὶ Ἡσίοδος (Opp. 609-611)· „εὖτ' ἂν δ' Ὠρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ / οὐρανόν, 'Αρκτοῦρον δὲ ἴδοι ῥοδοδάκτυ-

---

p. 141,13–p. 142,1 πληιάδων MQVU: πλ– ἀτλαγενάων (–νέων KΔ) DΔKAS **1** ἐπιτελλομενάων (–τελο– K) *codd.*: –νων D **2** Πλειάδες MDΔAS: Πληι– QKV U *evan.* | τὴν MQKVA: τῇ DΔ *om.* S U *mutil.* | τοῦ MQDΔAS: *om.* KV U *mutil.* | τομὴν MQKVUA: τομῇ DΔ τὴν τομὴν S **3** ὅτε *codd.*: ὅτι K | ἐν (τῷ *add.* A) Κριῷ ἐστι MDΔAS: ἐν τῷ Κριῷ ἔρχεται KVU Κριὸς Q **3–4** καὶ ὅτε... ἀρχὴ MQ: ὅτε γίν– θερ– ἀρχὴ S κατὰ τὴν τοῦ (*om.* A) θέρους ἀρχὴν DΔA καὶ θέρος μὲν ἄρχεται KVU **4** ὅτε QDΔKAS: ὅτι MV U *mutil.* | πρῶτον *hic* MQDΔAS: *post* θερ– KVU **5** *post* θερίζουσι *add.* τοῦτο δὲ καὶ τὸ ἐπιτελλομένων S.

6–7 MQDΔKVUAS (*34r,23–24*) **6** ὑπὲρ MDΔKVU A: ὑπ' Q ὅτι ἐπ' S **7** ὁ MQDΔKUslAS: *om.* VU.

8–9 MS (*34r,24–25*) ὑπὲρ *Maass ex Arato*: ὑπ' M ὑπὸ S.

10 M

11–13 Q *varia lectio* ὕπερ *proponitur.*

14–p. 143,2 S (*34r,25–31*) **16** *post* ἀνατολὴ *comma posuit* S; *fortasse scribendum* ἡ ἀνατολὴ αὐτὴ (*vel* αὕτη, τοῦ 'Αρκτούρου *scilicet*) | τοῦτο *scripsi*: τοῦτον S | δ' *Hes.*: *om.* S **18** 'Αρκτοῦρον δὲ *Hes.*: καὶ 'Αρκτ– S | ἴδοι *codicis* S *exemplar ut vid.*: ἴσοι S ἐσίδοι *vel* ἐσίδῃ *Hesiodi codd.*

λος 'Ηώς, / ὦ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς". ὡς καὶ ὁ Προκύων τοῦ Κυνός.

ἐν τῷ δεξιῷ ὤμῳ τῆς Παρθένου κεῖται ἀστὴρ λαμπρός, καλούμενος Προτρυγητήρ. πρὸ γὰρ τῆς τοῦ τρυγητοῦ ὥρας ὀλίγον προανατέλλει. καὶ πλησίον αὐτοῦ εἰσὶν ἕτεροι δ' ἀστέρες καλοί, εἷς μὲν πρὸ ποδῶν αὐτῆς, εἷς δὲ ὑπὸ τοὺς ὤμους, εἷς δὲ κάτω τῆς ὀσφύος, ἕτερος δὲ μεταξὺ τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν ὀπισθίων γονάτων τῆς Ἄρκτου τῆς μεγάλης. εἰσὶ τοίνυν οὗτοι ἀστέρες ἀκατονόμαστοι ε', καὶ οὐκ ἐπί τινι εἰδώλῳ κείμενοι. Κόνων δὲ ὁ μαθηματικὸς Πτολεμαίῳ χαριζόμενος Βερενίκης πλόκαμον ἐξ αὐτῶν κατηστέρισεν. ἦν γὰρ ἡ Βερενίκη Αἰγυπτία γυνὴ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ πρώτου. Vat. 1087

139. — τόσσος μὲν μεγέθει: ὀλίγος μὲν οὗτος τῷ μεγέθει καὶ τῇ λαμπηδόνι [ἐγκείμενος], ὁποῖος καὶ τῆς μεγάλης Ἄρκτου, τῆς Ἑλίκης, φαίνεται ὑπὸ τὴν οὐράν. καὶ διδασκαλικώτατον πεποίηκεν. ἅμα γὰρ τῷ παραβάλλειν ἐδίδαξε, καὶ τεχνι- MQDΔVUAS

---

1 πέρση *Hes.*: πέργη S | ἀπόδρεπε S *ut Hesiodi codicum pars*: –δρεπεν *alii Hesiodi codd.* **2** ὁ Προκύων τοῦ Κυνός: προανατέλλει *subaudiendum est.*

3–13 Vat. 1087 (*300ʳ in infima pagina post Procyonis fabulam, manu eius qui imagines delineavit*) *iam ediderunt e Marciano 444 Vaticani apographo Olivieri in Catasterismorum editione et Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 574–575; cf. p. 141, ll. 3sqq.; infra ll. 16–17; p. 146, 4sqq.; p. 147, ll. 4sqq et 10sqq.* **13** πρώτου: *immo* τρίτου.

14–p. 144,2 MQDΔVUAS (*34ʳ,31–37*) *lemma* MVUA: τόσσος μέν QDΔS **14** μὲν *codd.*: μὲν οὖν Q **15** οὗτος *hic* MQV UA: *post* μεγέθει (τῷ *om.*) S *om.* DΔ | τῇ *om.* S **15–16** ἐγκείμενος *seclusi* (*e v. 139 ortum*) **17** φαίνεται *post* οὐρ– S | ὑπὸ τὴν οὐρὰν *scripsi ex Arato 140*: ὑπὸ τῆς οὐρᾶς *Maass* ἀπὸ τῆς οὐρᾶς *codd.* | καὶ *om.* DΔ | διδασκαλικώτατον MAC: –τερον QVU –κῶς DΔS **17–18** πεποίηκεν MQVUA: δὲ τοῦτο DΔ αὐτὸν παρέδωκεν S **17–18** | τῷ QUASC: τὸ MV τό τε DΔ | παραβάλλειν MDΔS: –λαβεῖν QVUAC | τεχνικῶς MQDΔA: τεχνικῷ S διδασκαλικῶς V διδασκαλικῆς U

κῶς πάλιν δέδωκεν ἀφορμὴν αὐτῷ ὥστε ἀνελθεῖν ἐπὶ τὰ βόρεια, κἀκεῖθεν πάλιν ἄρξασθαι ἄλλων.

S 141. — ⟨δεινή⟩: φοβερά, διάπυρος, λαμπρά· λέγει δὲ τὴν οὐρὰν τῆς Ἄρκτου.

‹ἐπιτεκμήραιο› (142): αὐτὴν τὴν Ἄρκτον.

Q δεινὴ γάρ: ἀντὶ τοῦ καταπληκτικὴ (οὐκ ἀγρία) διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀστέρων. λαμπρὰ δέ ἐστιν ἅπασα (καὶ Ὅμηρος (Π 104-105)· „δεινὴ δὲ περὶ κροτάφοισι φαεινὴ πήληξ“)· οὐ μόνον δὲ αὕτη, ἀλλὰ καὶ οἱ πλησίον παρακείμενοι αὐτῇ, ἀνωνόμαστοι ὄντες, λαμπροί εἰσιν, οἷον ὁ τῆς οὐρᾶς. ἕνα δὲ λέγει τῶν τὸν ῥυμὸν τῆς Ἄρκτου ἀποτελούντων.

MDΔKVUA δεινὴ γὰρ κείνη: ἀντὶ τοῦ λαμπρά· κἀκείνη ἡ Ἄρκτος λαμπρά ἐστιν ἅπασα. Ὅμηρος (Π 104-105)· „δεινὴ δέ οἱ περὶ κροτάφοισι φαεινὴ πήληξ“. ἐγγύθεν δὲ πλησίον. τόδε λέγει· οἷον ὁ τῆς οὐρᾶς ἀστήρ, τῆς Ἄρκτου δηλονότι. ἕνα λέγει τῶν τὸν ῥυμὸν τῆς Ἄρκτου ἀποτελούντων.

---

1 πάλιν **MQVU**: πάνυ **DΔA** *om.* **S** | αὐτῷ Est *Ald. edd.*: αὐτῶ *codd.* (*in* S *ante* δέδωκεν).

3–5 S (*34ʳ mg. inter.*) *lemmata addidi.*

6–12 Q (*et* A *partim, vide infra*) **9** αὕτη Q: αὐτὴ A *fortasse recte.*

13–18 MDΔKVUA *corrupta eiusdem scholii forma; in* A *duas recensiones habemus in unam conflatas, cf. sch. 134; lemma* MDΔKVUA **13** τοῦ λαμπρά **MA**: τοῦ λαμπρὰ μὲν **KVU** τοῦ **DΔ** **14** λαμπρά ἐστιν ἅπασα **MDΔ**: ἐστὶ **A** *om.* **KVU** | Ὅμ– **MDΔ**: καὶ Ὅμ– **KVUA** **15** οἱ **MVUA**: *om.* **DΔK** | κροτάφοισι **MKVUA**: κροτάφοιο **D** κροτα. **Δ** | *post* πήληξ *add.* οὐ μόνον δὲ αὐτὴ A (*cf.* Q *supra*) **15–16** ἐγγύθεν **MDA**: ἐκεῖθεν **Δ** ἐγγύθι **KVU** **16** πλησίον **MKVUA**: *om.* **DΔ** | *post* πλησίον *add.* παρακείμενοι αὐτοῦ ἀνονόμαστοι ὄντες λαμπροί εἰσιν A (*cf.* Q *supra*) | τόδε λέγει **MA**: τόδε λέοῦ **KVU** *om.* **DΔ** **17** ῥυμὸν **MDΔA**: ῥυθμὸν **KVU** **17–18** τῆς Ἄρκτου **MKVUA**: αὐτῆς **DΔ** | ἀποτελούντων **MDΔ**: ἀναπληρούντων **KUA** πληρούντων **V** | *post* ἀναπληρούντων *add.* δεινὴ ἀντὶ τοῦ καταπληκτικὴ οὐκ ἀγρία διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀστέρων λαμπρὰ δὲ ἅπασα A (*cf.* Q *supra*).

142. — ο ὐ κ ἂ ν τ ο ύ ς γ ε ἰ δ ώ ν: οὐκ ἄν, φησί, τούτους τοὺς τῆς Ἄρκτου θεασάμενος ἀστέρας, ἔτι κατασκοπήσειας πρὸς τὸ γνωρίσαι αὐτήν. ἰδὼν γὰρ ἐκείνους ἐγνώρισας. τοῦτό ἐστι τὸ ἐ π ι τ ε κ μ ή ρ α ι ο. MQDΔKVUA

ἐπὶ τούτοις τοῖς ὀφθεῖσι λαμπροῖς ἄστρασιν οὐκ ἄλλου τινὸς πρὸς τὴν κατάληψιν τῆς Ἄρκτου χρείαν ⟨ἂν⟩ σχοίης. MQDΔVUAS

τινὲς δὲ τ ῆ ς μ ε γ ά λ η ς ο ὐ ρ ᾶ ς τ ῆ ς Κ υ ν ο σ ο ύ ρ α ς ἤκουσαν. μεγάλη δὲ αὐτὴ ἡ οὐρὰ ὡς πρὸς τὴν τῆς Ἑλίκης, ἀλλ' εἰσὶν οἱ ἀστέρες ἀμυδροί. MQDΔVUAS

μ ε γ ά λ η ς οὖν Ἄ ρ κ τ ο υ ο ὐ ρ ή ν. τοῦτο ὑπερβατόν. MQDΔVUA

143. — ο ἷ ό ς ο ἱ π ρ ὸ π ο δ ῶ ν: τὸ ο ἷ ο ς οὐκ εἰκασμοῦ, ἀλλὰ θαύματος. τοιοῦτον· ὁποῖος τῶν MQDΔVUA

1–4 MQDΔKVUA *lemma* MKVU: οὐκ ἂν τοὺς Q οὐκ ἂν τοὺς γε DΔA **2** τοὺς *om.* Q **3** *post* γνωρίσαι *in ultima folii 5ᵛ linea deficit* K *usque ad sch. 222; duo enim folia interciderunt* | αὐτὴν MQDΔA: αὐτοὺς VU **4** ἐγνώρισας MQVU: εὐθὺς ἐγν– DΔA *fortasse recte* | τοῦτο MDΔVUA: τοῦτο γὰρ Q *fortasse recte.*

5–7 MQDΔVUAS (*34ʳ,42–44*) **5–7** οὐκ ... σχοίης MQVUS: ἄλλου τινὸς οὐ δεηθήσῃ πρὸς τὴν τῆς Ἄρκτου κατάληψιν DΔ οὐ δεηθήσῃ πρὸς τὴν τῆς Ἄρκ– κατάλ– χρείαν σχοίης A **6** πρὸς MQVU: κατὰ S | χρείαν *codd.*: χροιὰν S **7** ἂν *addidi.*

8–10 MQDΔVUAS (*34ʳ,44–45*) **8** τῆς *ante* μεγ– *om.* Q | οὐρᾶς *codd.*: τῆς οὐρ– Q **8–9** τῆς κυνοσούρας MQDΔA: τοῦ κυνὸς S *om.* VU **9** ἤκουσαν *om.* S | δὲ *codd.*: μὲν S | αὐτὴ S: αὕτη *codd.* (U *evan.*) | ἡ οὐρὰ ... Ἑλίκης *om.* S | ὡς MQDΔA: *om.* VU **10** τὴν DΔVU: *om.* MQA | εἰσὶν *om.* S | οἱ ἀστ– ἀμ– S: οἱ ἀστ– ἀμ– ἐκεῖνοι M ἀστ– ἀμ– ἐκείνης Q ἀστ– ἐκεῖνοι ἀμ– DΔ οἱ ἀστ– ἐκεῖνοι ἀμ– VUA.

11–12 MQDΔVUA οὐρὴν *scripsi ex Arato*: οὐρῆς MQDΔA *om.* VU.

13–p. 146, 1 MQDΔVUA *lemma* MVUA (τοῖος): οἷός οἱ D *om.* Q **13** τὸ οἷος MQVU: τὸ τοῖος DΔA **14** θαύματος *codd.*: θέματος D | τοιοῦτον *scripsi* (*fortasse supplendum* ἐστι *vel* λέγει): τοιοῦτος ἦν MDΔA τοῖος ἦν QVU | τῶν DΔVUA: ὁ τῶν Q τοῖς M

ἐμπροσθίων ποδῶν ἄνωθεν περὶ μηροὺς φέρεται ἀστήρ.

Q ⟨καλός τε μέγας τε⟩: τοῦτο δὲ κοινὸν ὑπάρχει πρὸς ἑκάτερον τῶν ἐπιφερομένων.

Q 144-145. — ⟨εἷς μέν⟩: λέγει γὰρ περὶ τῶν τῆς Ἄρκτου ἀστέρων, ὅτι πλησίον τοῦ Προτρυγητῆρός εἰσιν ἀστέρες δύο [εἷς μὲν] πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς, εἷς μὲν ὑπὸ τοὺς ὠμαίους πόδας, τουτέστι τοὺς ἐμπροσθίους, εἷς δὲ ὑπὸ τῶν ἰξυόθεν κατιόντων, τουτέστι τῶν ὀπισθίων· διὸ ὡς περὶ τρίτου τινὸς μέλλων λέγειν, ἄλλος δ' οὐραίοις ὑπὸ γούνασι, τοῖς ὀπισθίοις λέγων, εἴπερ ἐστὶν ὑπὸ τὴν οὐρὰν κείμενος κατ' ἀντιδιαστολὴν τῶν ὑπὸ τοὺς ἐμπροσθίους ὤμους γονάτων.

Q ἄλλως: πρότερον μνησθεὶς τῆς Ἄρκτου τῆς μεγάλης, τῶν περὶ τὰ ὀπίσθια κειμένων αὐτῇ ἀστέρων οὐκ ἐμν⟨η⟩μόνευσε. νῦν οὖν οἰκεῖον λαβὼν καιρὸν ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος τῆς τοῦ Προτρυγητοῦ, ἀνακάμπτει πάλιν ἐπὶ τοὺς πρότερον ἀπολελειμμένους ἀστέρα⟨ς⟩.

Q πολλὴν δ' ἀπορίαν παρέξει τοῖς μὴ γινώσκουσιν [ὁ Ἄρατος] ὅτι ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων καὶ τὴν μεγάλην Ἄρκτον κατηστέρισεν, ὧν εἷς μὲν ὑπωμαίων, εἰς ἑ⟨κά⟩τερον τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν, εἷς δ' εἰς ἑκά-

---

1 ποδῶν ... ἀστήρ M: *om.* QDΔVUA *sed in* Q *supra poematis versum 143 glossematis loco haec leguntur*: θαυμαστικόν· τοιοῦτος ἦν ὁποῖος τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἀνώτερα περὶ μηροὺς φέρεται ἀστήρ.

2–3 Q *lemma addidi.*

4–13 Q *lemma addidi* **6** δύο *scripsi*: δ' Q (*cf. Vat. 1087 supra p. 143, l. 6 et* MDΔVUAS *infra*) | εἷς μὲν *seclusi* (*cf. l. 9*) **7** μὲν *scripsi*: δὲ Q | πόδας *correxi*: πόδα Q.

14–18 Q **18** ἀπολελειμμένους *correxi*: –λειμέ– Q.

19–p. 147,3 Q **20** ὁ Ἄρατος *seclusi* | ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων: *cf. Hipp. I, 5, 6* „οἱ ἀρχαῖοι πάντες τὴν Ἄρκτον ἐκ τῶν ἑπτὰ μόνον ἀστέρων διετύπουν"; *sed scholiasta noster non recte Hipparchi locum intellexisse videtur, nam hic Aratus non de septem illis Plaustri stellis loquitur, sed de eis quae temporibus eius nondum Ursae maiori addicebantur* **21** ὧν *scripsi*: οὗ Q | ὑπωμαίων Q[sl]: ὑπομ– Q *primitus ut vid.* **22** ἑκάτερον: –κά– *in extrema linea non legitur*

τερον τῶν ὀπισθίων, ὥστε τέως τέσσαρες, καὶ τοῖς γούνασι δύο πρὸς τῇ οὐρᾷ, καὶ ὁ Προτρυγητὴρ ὁ ἐν α⟨ὐτῇ⟩ τῇ οὐρᾷ· πάντες ἑπτά.

εἷς μὲν ὑπωμαίων: περὶ τῶν τῆς Παρθένου ἀστέρων διαλέγεται, ὅτι πλησίον τοῦ Προτρυγητῆρός εἰσιν ἀστέρες δ′, εἷς μὲν πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῆς, εἷς δὲ ὑπὸ τοὺς ὤμους, εἷς δὲ ἀπὸ τῆς ὀσφύος κάτω, εἷς δὲ μεταξὺ τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν ὀπισθίων γονάτων τῆς Ἄρκτου τῆς μεγάλης. MDΔVUAS

146. — ἀπλόοι δέ, τουτέστιν ἀκατονόμαστοί εἰσι, καὶ οὐδὲν συμπληροῦται εἰς τύπον ἐξ αὐτῶν. οἱ δὲ Ἠλακάτην. MDΔVUA

Κόνων δὲ ὁ μαθηματικὸς Πτολεμαίῳ χαριζόμενος Βερονίκης πλόκαμον ἐξ αὐτῶν κατηστέρισε. τοῦτο καὶ Καλλίμαχός πού φησιν (fr. 110, 7-8 Pf.)· † η † με Κόνων ἔβλεψεν ἐν ἠέρι τὸν Βερονίκης / βόστρυχον, MVUA

---

3 αὐτῇ *scripsi*: –υτη *in extrema linea non iam legitur* | *post* οὐρᾷ *distinxi.*

4–9 MDΔVUAS (*34ʳ,37–42*) *cf. Vat. 1087 supra p. 143, ll. 3sqq. et* Q *p. 146, l. 4sqq.* | *lemma codd.*: εἷς μέν S **4** τῶν τῆς *codd.*: τῆς τῶν M **4–5** Παρθένου *codd.*: *immo* Ἄρκτου, *cf.* Q *p. 146, l. 5* **5–6** προτρυγητῆρος MVUA: τρυγ– DΔS **6** δ′ MΔVUA: τέσσαρες D *om.* S | τῶν MDΔA: *om.* VUS | αὐτῆς *codd.*: αὐτοῦ S | εἷς δὲ MDΔVUA: *om.* S *qui communem codicum errorem emendare voluisse videtur* **7** ὑπὸ MDΔ: ὑπὲρ VU *ut vid.* AS | εἷς δὲ *altero loco codd.*: ἕτερος (δὲ *om.*) S | ἀπὸ *codd.*: ὑπὸ V **8** εἷς δὲ *codd.*: *om.* S | καὶ *codd.*: *om.* S **9** τῆς Ἄ– τῆς μ– MVUS: τῆς μ– Ἄ– DΔA.

10–12 MDΔVUA *hoc scholium cum praecedenti continuant* MΔU | *lemma* MDΔV ([ ]πλοῖοι) UA **10** ἀκατον– MDΔA: κατον– VU **11** οὐδὲν MDΔ: οὐδὲ VUA | συμπληροῦται DΔ: –ροῦνται MVUA **13** *post* ἠλακάτην *add.* αὐτὴν λέγουσιν DΔA | *cf. Vat. 1087 supra p. 143, ll. 3sqq.*

13–p. 148,2 MVUA 14 βερονίκης VUA: βερνίκης M | ἐξ αὐτῶν M: ἐξ αὐτοῦ VA *om.* U | κατηστέρισε *codd.*: –ξε V **15** η *sic relinquit Pfeiffer*: ἡ MU ἡ VA ἥ *Valckenaer* **15** με MVU: μὲν A | ἠέρι MA: ἀρέϊ V ἀέρι U | βερονίκης VA: βερνίκης M βερενίκης U

ὃν κείνη πᾶσιν ἔθηκε θεοῖς". ἢ ἀ π λ ό ο ι, οἷς οὐδεὶς πλέει διὰ τὸ ἀνώνυμον.

Q τὸ ἀπλόοι Μενεκράτης ἀναγινώσκει ἄπλοοι, ὡς ἄλογοι τῷ τόνῳ, καὶ ψιλοῖ τὸ α, ἵνα σημαίνηται ὅτι πρὸς τούτους τοὺς ἀστέρας οὐ πλέουσιν οἱ ναυτιλλόμενοι, διὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ εἶναι τοῦ πλινθίου τῆς Ἄρκτου. ἡμεῖς δὲ ἀναγινώσκομεν ἀ π λ ό ο ι, παρὰ τὴν ἁπλότητα τῆς φαντασίας αὐτῶν. εἰσὶ γάρ τινες διπλοῖ καὶ τριπλοῖ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς θεωρίας διῃρημένοι· διὰ τοῦτο καὶ ἁπλοῖ τινές εἰσι καὶ οὐ διώνυμοι καὶ οὐ τετυχότες ἐπισημασίας. τινὲς δὲ διὰ τὸ μὴ λαμπροὶ εἶναι, διὸ καὶ ἐπήνεγκεν ἀ ν ω ν υ μ ί ᾳ φ έ ρ ο ν τ α ι.

MQDΔVUAS 147. — κ ρ α τ ὶ δ έ ο ἱ Δ ί δ υ μ ο ι: εἰς τρία διαιρεῖ τὴν Ἄρκτον, καί φησιν ὅτι τῆς μὲν κεφαλῆς αὐτῆς τὸ διάμετρον ἄνω τῶν Διδύμων, τὸ δὲ μέσον τοῦ Καρκίνου, οἱ δὲ ὄπισθεν πόδες ἄνω τοῦ Λέοντος.

MQDΔVUA καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἦν τὸ μεταξὺ τῆς ⟨Ἄρκτου⟩ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καὶ τοῦ ζῳδιακοῦ, ἀπ' αὐτῆς τὸν ζῳ-

---

1 οἷς **M**: οὓς **VUA** **2** ἀνώνυμον **MVU**: –μοι **A** | *cf. Vat. 1087 supra p. 143, ll. 11sqq.*

3–13 Q **3** ἀπλόοι Q^sl: ἄπλοοι Q | Μενεκράτης *scripsi non sine dubitatione*: μὲν εκρατης Q *de Menecrate Ephesio, qui Arati interpres non fuisse videtur, vide Maass, Aratea pp. 328–329 et J. Martin, Hist. Text. p. 191; an* μὲν ὁ Κράτης *?* (*ibid. p. 13*) | ἀναγιν– Q **4** ψιλοῖ *correxi*: ψιλοὶ Q **5–6** ναυτιλόμενοι Q **6** ὑπ' αὐτοῦ *scripsi*: ὑ[. . . (*in extrema linea*) αὐτοὺς Q **7** ἁπλόοι *correxi*: ἀπλόοι Q | παρὰ *correxi*: περὶ Q **9** θεωρίας: –εω– *in extrema linea non legitur* **11** τετυχότες *scripsi*: τεταχότες Q.

14–17 MQDΔVUAS (*34ʳ, 45–47*) *lemma* **MVUA**: κρατὶ δέ οἱ **DΔS** *om.* Q **15–16** τῆς μὲν κεφαλῆς αὐτῆς τὸ διάμετρον *codd.*: τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαμέσου S **17** *ante* τοῦ Καρκ– *add.* ἄνω *Maass fortasse recte* | λέοντος *codd.*: λέγεται S.

18–p. 149,2 MQDΔVUA **18** οὐδὲν *codd.*: *om.* Q | Ἄρκτου *hic addidi*: *post* μέρος *Maass* **19** καὶ *om.* Q | *post* ζῳδιακοῦ *add.* κύκλου Q, *postea del.*

διακὸν διηγεῖται. ἔστι γὰρ ταῦτα τὰ ζῴδια σφόδρα βόρεια.

ἄλλως: ἀπὸ τῆς προγνωσθείσης τὰ ἀγνοούμενα M διδάσκει.

οἱ Δίδυμοι λέγονται εἶναι οἱ Διόσκουροι, ὑπερβα- Vat. 1087 λόντες δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ πάντας, ἠξιώθησαν οὐρανίου τιμῆς.

⟨Δίδυμοι⟩: οὗτοι δὲ λέγονται εἶναι οἱ Διό- S σκουροι ἐν δὲ τῇ Λακωνικῇ γράφεται ἐπιφάνειαν ἔσχον. φιλαδελφίᾳ γὰρ ὑπερήνεγκαν πάντας. οὔτε γὰρ περὶ ἀρχῆς, οὔτε περὶ ἄλλου τινὸς ἤρισαν, ἀλλ' ἅμα πάντα ὁμοῦ ἔπραττον. τοῦ δὲ ἑνὸς πεσόντος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ἕτερος ἐφώνει τὸν ἴσον χρόνον ἵνα ὦσι μετ' αὐτῶν. ἔχουσιν οὖν ἀστέρας τοὺς πάντας δέκα.

μέσση δ' ὑπο: οὗτος ὁ Καρκῖνος δοκεῖ τε- S θνᾶναι ἐν τοῖς ἄστροις δι' Ἥραν. ὅτε γὰρ ὁ Ἡρακλῆς τὴν ὕδραν ἀνήρει, ἐκπηδήσας οὗτος, ἔδακεν αὐτοῦ τὸν πόδα. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐν τῷ ὀστράκῳ λαμπροὺς β'. ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς ποσὶν ἐφ' ἑκάτερον, α'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χηλῆς γ'. ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς β'. τοὺς πάντας ιβ'.

ποσσὶ δ' ὀπισθοτέροισι (148): οὗτος S ἔστι μὲν τῶν ἐπιφανῶν ἀστέρων. δοκεῖ δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς τιμηθῆναι τὸ ζῶον. διότι τῶν τετραπόδων ἡγεῖται. τινὲς ὅτι πρῶτος ἆθλος τοῦ Ἡρακλέος ἦν. ἔχει δὲ

---

1 ζῴδια MQVUA: ζωδιακὰ DΔ **1–2** σφόδρα βόρεια *codd.*: β– σφ– M.

3–4 M ἄλλως *ut lemma scripsi*: ἄλλως τε M καὶ ἄλλως δὲ *Maass*.

5–7 Vaticanus gr. 1087 (*302r ad imaginem Circuli Lactei et Zodiaci*) *cf. Catast. 10 et* S *infra.*

8–14 S (*34r,47–50*) *Geminorum fabula* (*Catast. 10*) *titulum addidi* **9** γράφεται S: τραφέντες *alii testes* **13** ἐφώνει *sic* S **14** αὐτῶν S[pc]: αὐτοῦ S[ac] *ut vid.*

15–21 S (*34r,50–53*) *Cancri fabula* (*Catast. 11*) **15** μέσση *Aratus*: μέση S | καρκῖνος: *sic* S **15–16** τεθνᾶναι: *sic* S.

22–p. 150,4 S (*34r,53–56*) *Leonis fabula* (*Catast. 12*)

ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς, γ'. ἐπὶ δὲ τοῦ τραχήλου, β'. ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους, α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεος γ'. ἐπὶ τῆς κέρκου α' λαμπρόν. ἐπὶ τοῦ .... β'. ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδός, α'. τοὺς πάντας ιγ'.

MQDΔVUA ἄ λ λ ω ς: τινὲς ἐμέμψαντο τῷ Ἀράτῳ λέγοντες ὅτι· τριάκοντα μοιρῶν οὖσα μόλις ἡ Ἄρκτος, πῶς ἐπέχει ἐνενήκοντα μοιρῶν [ὡς πρὸς τὰ γ' ζῴδια] τὴν ἔκτασιν; καί φαμεν ὅτι ἀεὶ ὁμοχρόνως καὶ ἰσοπαλῶς αἱ σφαιροειδεῖς θέσεις τὰς κινήσεις ἔχουσιν. ἓν γὰρ καὶ μία ἡ περικειμένη ἐπιφάνεια καὶ πᾶσιν ἴση. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν, ὁ μέγιστος τῶν κύκλων, ὁ ἰσημερινός, τῷ βορείῳ κύκλῳ, καταπολεύοντι βραδυτέρῳ, ὅμως κατὰ τὴν σφαιροθεσίαν ὁμοχρόνως κινεῖται. ὅταν οὖν ἡ Ἄρκτος ἡ μείζων ἐν τῇ στροφῇ γένηται περὶ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, τότε ἄρχεται ὁ Ταῦρος ἀνατέλλειν, καὶ πάλιν ἐν πάσῃ τῇ περιφερείᾳ ἕως ⟨ἂν⟩ γένηται πάλιν περὶ τὸν μεσημβρινόν, οὐκ ἀνατέλλει ὁ Ταῦρος·

---

3 *post* τοῦ *quattuor fere litterarum spatium.*

5–p. 151,2 MQDΔVUA *cf. sch. 19* **5** ἄλλως MQDΔ: *om.* VUA | τινὲς MQDΔA: τινὲς δὲ VU | τῶι Ἀράτω *codd.*: τοῦ Ἀράτου A[sl] | λέγοντες MQDΔA: λέγοντι V λέγοντος A[sl] U *evan.* **7** ἐπέχει MQDΔA: ἔχει VU | ὡς πρὸς ... ἔκτασιν MQ: τὴν ἔκτ– ὡς πρὸς τὰ τρία ζώδια DΔA τὴν πρὸς τὰ γ' ζώδια ἔκτ– (ὡς *om.*) V ὡς πρὸς τὴν εἰς τὰ (*s. l. ut vid.*) τρία ζώδια ἔκτ– U ὡς ... ζῴδια *seclusi* **8** ὁμοχρόνως MQDΔA: ἰσοχρ– VU | ἰσοπαλῶς QDΔU: ἰσοπάλως MA ἰσοπαχῶς V **9–10** ἓν γὰρ καὶ μία QVU: ἓν γάρ ἐστι καὶ μία M μία γὰρ ΔA ἡ γὰρ π– μία ἐστὶν ἐπ– D **10** περικειμένη DA: παρακ– MQΔ παρακ– πᾶσιν VU | καὶ πᾶσιν ἴση MQDΔA: *om.* VU καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἴση *Maass fortasse recte* **11** ὁ *om.* V **12** καταπολεύοντι QDΔA: –πωλεύ– M –πολαύ– V –πολέ– U | βραδυτέρῳ MQDΔA: –δύτερον VU **13** κατὰ MQDΔA: καὶ VU | κινεῖται *Maass*: κινοῦνται MQDΔ κινοῦσιν VUA | ὅταν *edd.*: ὅτε MQDΔA ὅτι VU **14** ἐν τῇ MDΔA: ἐν *om.* QU τῇ *om.* V **15** μεσημβρινόν MQDΔ: ἰσημερινὸν VUA | ἡ Ταῦρος D **16** καὶ πάλιν MQDΔA: *om.* VU | περιφερεῖαι MVUA: περιφανεία QD *ut vid.* (περιφα|||) περιφορᾶ Δ | ἂν *Maass*: δὲ VU *om.* MQDΔA **17** περὶ MVU: κατὰ DΔA *om.* Q | τὸν μ– MVU: τὸ μ– DΔ τὸν μ– κύκλον A *om.* Q | ἡ T– D

ἐπειδὰν δὲ γένηται, ἀνατέλλει. οὕτως ἡ σφαιροειδὴς κίνησις ἡ αὐτὴ δι' ὅλου.

Καρκίνος ἐστίν: οὗτος δοκεῖ ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι διὰ τὴν Ἥραν. μόνος, τῷ Ἡρακλεῖ τῶν ἄλλων συμμαχούντων, ὅτε τὴν Ὕδραν ἀνῄρει, ἐκ τῆς λίμνης πηδήσας ἔδακεν αὐτόν. καλοῦνται δέ τινες αὐτοῦ ἀστέρες Ὄνοι, οὓς Διόνυσος ἀνήγαγεν ἐπὶ τὰ ἄστρα. MDΔVUA

ὁ Καρκίνος ἐτέθη ἐν τοῖς ἄστροις ἐξ οἰκονομίας τῆς Ἥρας διότι τῶν ἄλλων βοηθούντων τῷ Ἡρακλεῖ ὅτε ἐμάχετο τῇ Ὕδρᾳ ἔδακεν αὐτοῦ τὸν πόδα σπουδῇ ἐπελθών. Vat. 1087

148. — Λέων ὕπο καλὰ φαείνει: ὁ Λέων ἔχει ἐπὶ τῆς καρδίας ἀστέρα λαμπρὸν Βασιλίσκον λεγόμενον, ὃν οἱ Χαλδαῖοι νομίζουσιν ἄρχειν τῶν οὐρανίων. MDΔVUA Vat. 1087

ὄντος δὲ ἡλίου ἐν Λέοντι ὁ Νεῖλος ἐμβαίνει. MDΔVUA

149. — ἔνθα μὲν ἠελίοιο: ἐζήτηται διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Ἄρατος τὰς θερμοτάτας ἡμέρας ἐν MQDΔVUAS

---

1 ἀνατέλλει *codd.*: –λλη V | ἡ *om.* Q **2** δι' ὅλου U: δι' ὅλον M διόλον Q διόλου DΔA διό (λ superscr.) V.

3–7 MDΔVUA *lemma* M (–κίνος): καρκίνος D καρκῖνος A μέσσῃ δ' ὕπο καρκῖνος (–ί– Δ) ἐστί ΔVU **3** οὗτος MΔ (*in* D *extrema linea non legitur*) A: καρκῖνος οὗτος VU | τοῖς MDΔA: *om.* VU **5** συμμαχούντων MDΔA[pc]: συμμαχῶν VU A[ac] | ὅτε MVU: ὁπότε DΔA | ὕδραν MVUA: ἧραν DΔ | ἀνῄρει MVUA: ἐτόξευσεν DΔ **6** ἔδακεν MVUA: καὶ δακὼν DΔ **7** *post* ἀνήγαγεν *add.* αὐτοὺς A.

8–11 Vat. 1087 (*302ʳ ad imaginem Circuli Lactei et Zodiaci.*)

12–14 M (*mg. inter.*) **DΔVUA Vat. 1087** (*307ʳ sub Leonis imagine*) *lemma* M (ὑποκαλὰ): λέων DΔA λέων ὑπὸ καλὰ VU *om.* Vat **12** ὁ MDΔA: *om.* VU Vat *evan.* **13** λαμπρὸν *Vat*: *om. codd.* **14** ὃν MDΔA Vat: οἷον VU | οἱ *om.* Vat.

15 MDΔVUA ἡλίου MDΔA: *om.* VU.

16–p. 152,4 MQDΔVUAS (*34ʳ,57–59*) *lemma* MDΔVA: θερείταται εἰσὶ κέλευθοι S U *evan. om.* Q **16** ἐζήτηται MDΔVUA: ζητητέον S ἐπεζητήκασι δέ τινες Q | *post* ἐζητ– *add.* δὲ M (*cf.* Q) **17** ποίαν αἰτίαν *codd.*: τί S **17–p. 152,1** ὁ Ἄρ– (ἐδήλωσε *add.* A) τὰς θερμοτάτας (–τέρας VU) ἡμ– ἐν τῷ λ– εἶπε γίνεσθαι (γίν– εἶπε Q) *codd.*: φησὶν ὁ Ἄρ– ἐν τῷ λέγεται (*sic*) τὰς θερμοτάτας ἡμ– γίν– S

τῷ Λέοντι εἶπε γίνεσθαι, καὶ οὐκ ἐν τῷ Καρκίνῳ. ῥητέον δὴ ἴσως μὲν καὶ φυσικῷ τινι λόγῳ καύματα γίνεσθαι ἐν τῷ Λέοντι, διὰ τὸ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀνατέλλειν τὸν Κύνα,

Q πυρωδέστατον ἀστέρα καὶ προδήλως τ⟨ὸν Λα⟩γωὸν πλεονάζοντα,

MQDΔVUAS τὸν δὲ Ἄρατον μὴ ἐφ' ἑνος ζῳδίου τὸ συμβαῖνον παραδεδωκέναι, ἀλλ' ἐπὶ τῶν τριῶν· προτάξας γὰρ τοὺς Διδύμους καὶ Καρκίνον καὶ Λέοντα, ἐν οἷς συμβαίνει τὰς θερμοτάτας ἡμέρας γίνεσθαι, ἐπήνεγκεν ἔνθα μὲν ἠελίοιο θερείταταί εἰσι κέλευθοι, τουτέστιν ἐν τοῖς τρισὶ ζῳδίοις,

MQDΔVUA πέρα δὲ ἀντιδιέστειλε τὸ ἐξαιρέτως τῇ ἐν τῷ Λέοντι

MDΔVUA πορείᾳ τοῦ ἡλίου συμβαῖνον, διὰ τὸ καὶ τὰ δύο θερινὰ ζῴδια προθερμαινόμενα καὶ ἐμπυρούμενα ὑπὸ τοῦ ἡλίου τὸν Λέοντα θερμότερον ποιεῖν γίνεσθαι. „ἔδει δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ Καρκίνου εἰρῆσθαι τοῦτο". λεκτέον

---

1 οὐκ *om.* S 2 δὴ M: ὅτι QS οὖν ὅτι DΔA *om.* V U *evan.* | καύματα *codd.*: καῦμά τι S 3 γίνεσθαι (γίνονται D γίνεται Δ) ἐν τῷ λ– *codd.*: *om.* Q.

5–6 Q –ὸν Λα– *in extrema linea non legitur.*

7–12 MQDΔVUAS (*34r,59–34v,2*) **7** μὴ ἐφ' ἑνὸς *Maass*: μὴ ἐπὶ ἑνὸς Q μηθενὸς M μὴ ἑνὸς DΔ μὴ ἀφ' ἑνὸς A μηδενὸς VUS | τὸ συμβαῖνον MQS: *om.* DΔVUA **8** παραδεδωκέναι MVUS: ἀποδ– DΔA |||||δεδωκέναι Q | ἀλλ' ἐπὶ τῶν τριῶν MVUA: ἀλλ' ἐπὶ τριῶν Q ἀλλὰ τριῶν DΔ *om.* S | γὰρ MQDΔAS: καὶ VU **9** Καρκ– *codd.*: τὸν Καρκ– Q **10** γίνεσθαι *codd.*: γενέσθαι D **11–12** θερείταταί εἰσι κέλευθοι *om.* S **12** ἐν MΔVAS: *om.* QD U *mutil.*

13 MQDΔVUA πέρα δὲ ἀντιδιέστειλε (ἀντὶ τοῦ διέστ– D) τὸ MQ (*ubi* δὲ ἀν *non legitur*) DΔA: *om.* VU *ut vid.* | ἐξαιρέτως MQDΔ: ἐξαιρέτως δὲ VU ἐξαίρετον A | τῆς ... πορείας V | τῷ *om.* Q *qui post* πορεία *scholium concludit.*

14–p. 153,6 MDΔVUA **14** δύο *om.* V **16** τὸν λ– θερμ– ποιεῖν (ποιεῖ VUA) γίνεσθαι *codd.*: ποιεῖν γενέσθαι τὸν λ– θερμότερον D **16–17** ἔδει ... τοῦτο: *interlocutionis signa posui, cf.* Est (*unde Ald.*) εἰ δέ τις ἐρεῖ „καὶ πῶς αὐτὸ ἐξαίρετον τοῦ ἡλίου συμβαῖνον τῇ ἐν τῷ Λέοντι πορείᾳ ἀπέδωκεν, ἀλλ' οὐ καὶ τοῖς ἄλλοις, καίτοι ἔδει μᾶλλον τῷ Καρκίνῳ", ῥητέον ὅτι κ.τ.λ. **17** εἰρῆσθαι *codd.*: εἰρεῖν V U *mutil.*

δὲ ὅτι ἤδη ὑπὸ τοῦ θέρους κεκμηκότες οἱ ἄνθρωποι πλέον ἀντιλαμβανόμεθα ὅταν ὁ ἥλιος ἐν τῷ Λέοντι ᾖ. ὡς γὰρ ἐν ἡμέρᾳ θερινῇ οὐχ οὕτω κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν μεσοῦντος τοῦ ἡλίου ἀντιλαμβανόμεθα τοῦ καύματος ὡς κατὰ τὴν ἑβδόμην, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Λέοντος νοητέον,

ἅτε προτεθερμασμένῃ τῇ γῇ ἐντύγχανοντος τοῦ ἡλίου. κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ τὸν Ὑδροχόον διαπορευομένου, τὸ ψῦχος ἐπιτείνεται, προκατεψυγμένῃ ὁμιλοῦντος τῇ γῇ. κατὰ ταὐτὸν δὲ καὶ τὰ βαλανεῖα πρώτως ἐκκαιόμενα οὐκ εὐθέως πυρώδη γίνεται, ἀλλ' ἐν χρόνῳ αὔξάνεται. M

τὸν δὲ Λέοντα: οἱ μὲν ὅτι ὑπὸ Διὸς ἐτιμήθη διότι τῶν τετραπόδων ἡγεῖται, ἢ ὅτι πρῶτος ἆθλος Ἡρακλέος. ἔστι δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἄστρων. MDΔA

147-148. — ἄλλως: σαφῶς καὶ [πά]νυ καταλήξας ἐπὶ τὴν Παρθένον, μετ' εὐλόγου προφάσεως τῆς κατὰ τὴν ὁ[μοι]ότητα τῶν ἀστέρων ἐπὶ τὴν Παρθένον μετῆλθε πάλιν, ἀφ' ἧς π[ροὔθ]ετο τὴν ἀρχήν. ἐπειδὴ ἀνάστερα ἦν τὰ ὑπ' αὐτήν, καταλέγει τὰ ὑποπε[πτη]κότα τῷ Ζῳδιακῷ, καί φησιν ὑποκεῖσθαι ἑκάστῳ μέρει τῆς Ἄρκτου ζ[ῴ]διον ἕκαστον, τῇ μὲν κεφαλῇ τοὺς Διδύμους, τῇ δὲ γαστρὶ τὸ[ν Καρ]κίνον, ὑπὸ δὲ Q

---

1 δὲ *codd.*: δὴ Δ | *post* κεκμ– *add.* ἡμεῖς M **2** ἀντιλαμβανόμεθα *codd.*: –μενα M | ὁ *om.* M | τῷ DΔV: *om.* MA U *evan.* **3** ἕκτην DΔVUA: τρίτην καὶ ἕκτην M **4** ἀντιλ– MDΔA: ἀναλ– VU **6** νοητέον *hic* MVU: *post* οὕτω DΔA.

7–12 M **8** ταὐτὰ *scripsi*: ταῦτα M **8–9** *post* διαπ– *add.* τοῦ ἡλίου *Maass fortasse recte.*

13–15 MDΔA *e Catasterismis sumptum; cf.* S *supra ad 147* **15** ἡρακλέος DΔA: –κλέους M.

16–p. 154,3 Q *in extrema quaque linea duae vel tres vel quattuor litterae margine decurtato exciderunt, quas restituere conatus sum* **16–17** καταλήξας: *fortasse* καταλέξας *aut legendum aut conicendum* | *an* ἐπὶ τῆς Παρθένου ? **17** *post* παρθένον *comma posui* **18** παρθένον Q: Ἄρκτον *debuit scribere* **21** *fortasse* τοῦ ζῳδιακοῦ *scribendum* **22** *post* ἕκαστον *comma posui.*

τοὺς ὀπισθίους πόδας τὸν Λέο[ντα]. τὸ δὲ μέγεθος τῆς Ἄρκτου βουλόμενος παραστήσασθαι, τὸν ἀριθμὸν τοῦ-τ[ον] ποιεῖται τῶν ζῳδίων.

MQDΔVUA 150. — κ ε ν ε α ὶ φ α ί ν ο ν τ α ι ἄ ρ ο υ ρ α ι: λοιπὸν γὰρ κεκενωμέναι εἰσὶ καρπῶν. αἱ γὰρ προτρυγήσεις διὰ τοῦ ἡλίου τὸ κατ' ἀρχὰς συνερχομένου τῷ Λέοντι. τινὲς δὲ τολμῶσι γράφειν ἠ ε λ ί ῳ τ ὰ π ρ ῶ-τ α σ υ ν ε ρ χ ο μ έ ν ο ι ο Λ έ ο ν τ ο ς ἀπαιδεύτως. οὐ γὰρ τὰ ζῴδια συνέρχονται, ἀλλ' ὁ ἥλιος ἕκαστον ἐπιπορεύεται.

MQDΔVUA ἅπτεται πως καὶ θεολογίας ἐνταῦθα ὁ Ἄρατος, τὴν τῆς Κόρης ἁρπαγὴν δηλῶν καὶ τὸν πρὸς Ἅιδην γάμον ἐν τῷ λέγειν κ ε ν ε α ὶ ἄ ρ ο υ ρ α ι· αὐτὴν γὰρ εἶναι τοὺς καρποὺς καὶ τὴν μητέρα τὴν γῆν.

MQDΔA καὶ γὰρ παρ' Αἰγυπτίοις κατὰ τὸν Ἐπιφὶ μῆνα, ὅτε ἐν Λέοντι γίνεται ὁ ἥλιος, τότε καὶ ἡ τῆς Κόρης ἁρπαγὴ τελεῖται.

M περὶ τὴν ὀγδόην καὶ εἰκάδα τοῦ Ἐπιφὶ μηνὸς γίνεται ἐν Λέοντι ὁ ἥλιος, ὅτε καὶ ὁ Κύων τὰς ἐπιτολὰς

4–10 MQDΔVUA *lemma* M: κενεαὶ φαίνονται DΔA κενεαὶ φασὶ Q αἱ δέ που ἀσταχύων VU **5** γάρ[1] MQDΔ: *om.* VUA | κεκενωμέναι MQDΔ: ἐκένωμέναι V ἐκκεκενωμέναι U καὶ κενωμέναι A | καρπῶν MDΔUA: τοῦ καρποῦ Q τῶν καρπῶν V **6** διὰ MQDΔA: δὴ V U *evan.* | τὸ κατ' ἀρχὰς (–ὰς *in* Q *non legitur*) MQDΔA: προκαταρχὴν VU | συνερχομένου *codd.*: –όμενοι V **7** *post* λέοντι *add.* γίνονται Q *fortasse recte* | δὲ MQDΔA: *om.* VU | γράφειν MQDΔA: λέγειν VU | ἠελίῳ QA: ἠελίοιο MDΔVU **7–8** τὰ τὰ πρ– A **8** λέοντος M: λέοντι QDΔA λέγειν VU **10** ἐπιπορεύεται MQDΔA: περιπ– VU.

11–14 MQDΔVUA 11 πως MVU: δέ πως QDΔ δέ που A | ἐνταῦθα *hic codd.*: *ante* καὶ θ– Q **12** πρὸς Ἅιδην MQVU: ἐν ᾅδου DΔA.

15–17 MQDΔA 15 καὶ γὰρ *codd.*: καὶ γὰρ καὶ Δ | κατὰ τὸν ἐπιφὶ μῆνα DΔA: τῷ ἐπιφὶ μηνὶ (*in mg.* ἰοῦ *id est* Ἰουλίωι) M κατὰ τὸν ἐπιφὶ παρ' ἐκείνοις μῆνα Q | ὅτε *codd.*: ὅτι Δ **16** ἐν *codd.*: ἐν τῷ Q | ἥλιος *om.* A *spatio relicto* | τότε καὶ MQ: *om.* DΔA **17** τελεῖται MQ: τελειοῦνται DΔA.

18–p. 155,3 M

ποιεῖται. οὐ γὰρ πάντως περὶ πέμπτην καὶ εἰκάδα ὁ Κύων τὰς ἐπιτολὰς ποιεῖται, ἀλλὰ καὶ ⟨περὶ⟩ κθʹ καὶ λʹ πρὸς τὴν βραδυτέραν τοῦ ἡλίου κίνησιν.

152. — τῆμος καὶ κελάδοντες: τότε, MQDΔVUAS
φησί, καὶ κελάδοντες ἄνεμοι ἐμπίπτουσι τῷ πόντῳ ὅτε ὁ ἥλιος ἐν τῷ Λέοντι.

καὶ παρ᾽ Αἰγυπτίοις αἱ κληίδες τῶν ἱερῶν λεόντων MQDΔVUAS
φέρουσι πρόσωπα

καὶ τοῦ χασμήματος ἀλύσεις ἀπηώρηνται καρδίαν MQDΔVUA
ἐξηρτημένην ἔχουσαι.

τὸ δὲ πλῆθος τῶν βρόχων τῆς ἀλύσεως τοσοῦτόν MS
ἐστιν ὅσας λέγουσι μοίρας ἐπέχειν τὸ ἄστρον ἐν τῷ δωδεκατημορίῳ

τοῦ Λέοντος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀριθμουμένου. M

ὅλον δὲ τὸ ἄστρον ἀνιερώκασιν Ἡλίῳ. τότε γὰρ MQDΔVUAS
ἐμβαίνει καὶ ὁ Νεῖλος, καὶ ἡ τοῦ Κυνὸς ἐπιτολὴ περὶ

---

1 ποιεῖται *Maass*: ποιεῖτε M **2** περὶ *add. Maass* | *cf. Hipp. 2, 1, 18* „αὕτη δὲ (= ἡ τοῦ Κυνὸς ἀνατολή) γίνεται μετὰ τριάκοντα ἔγγιστα ἡμέρας ἀπὸ τῆς θερινῆς τροπῆς" **3** βραδυτέρα τοῦ ἡλίου κίνησις *solstitium est.*

4–6 MQDΔVUAS (*34ᵛ,2–3*) *lemma codd.*: *om.* Q **4** καὶ *codd.*: οἱ S **5** τῶι MQVS: ἐν τῷ DΔA U *evan.* **6** ὅτε ὁ ἥλιος (ἐστιν *add.* DΔA) ἐν τῷ λέοντι *codd.*: ἡνίκα ὁ λέων ἀνατέλλῃ S.

7–8 MQDΔVUAS (*34ᵛ,3*) *post* Αἰγ– *add.* δὲ S **7** κληῖδες *codd. omnes* **8** πρόσωπα *codd.*: –πον S πρόσῶ U.

9–10 MQDΔVUA χασμήματος *scripsi*: σχήματος MQDΔV UA ὀχήματος *Maass* ἢ χασμήματος *post* ἀπηώρηνται *add.* M (*varia lectio in textum irrepsit*) **9** καρδίαν ἐξηρτημένην MQDΔ A: –ίας –μένας VU.

11–13 MS (*34ᵛ,3–4*) **11** βρόχων M: βρύχων S | τῆς ἀλύσεως M: *om.* S **12** λέγουσι M: λέων S | ἐπέχειν M: –χει S | τὸ ἄστρον *scripsi*: τὸν ἀστέρα MS.

14 M ἀριθμουμένου M: –μένας *dubitanter coni. Maass fortasse recte.*

15–p. 156,3 MQDΔVUAS (*34ᵛ,4–6*) **15** τὸ ἄστρον *codd.*: τὸν ἀστέρα S | ἀνιερώκασιν MVUS: ἐνιερ– Q ἀφιερ– DΔA | τῷ ἡλίῳ S **16** ἐμβαίνει *codd.*: *om.* VU ἀναβαίνει *coni. Bekker p. 156* | περὶ τὴν ἠῶ MVU: περὶ τὴν ιαʹ (ἑνδεκάτην ΔA) ὥραν QDΔA *om.* S

τὴν ἠῶ φαίνεται, καὶ ταύτην ἀρχὴν ἔτους τίθενται, καὶ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν εἶναι [τὸν Κύνα] λέγουσιν [αὐτοῦ τὴν ἐπιτολήν], ἐφ' ἣν καὶ τὸν ὄρτυγα θύουσι,

MQDΔVUA τῷ παλμῷ τοῦ ζῴου σημειούμενοι τὸν καιρὸν τῆς ἐπιτολῆς τοῦ ἄστρου.

Q ἄ λ λ ω ς: ἡλίου τὰ πρῶτα συνερχομένου τῷ Λέοντι (151).

Q ⟨ἐ τ η σ ί α ι ε ὐ ρ έ ι π ό ν τ ῳ⟩: λείπει γὰρ ἡ ἀ ν ά, κατὰ παράλειψιν ταύτης εἴρηται.

Q ἐτησίαι ἄνεμοι σφοδρότερον πνέουσι καὶ ὁ καιρὸς οὐκέτι τῆς ἐπικώπων πλοίων εἰρεσίας. διὰ τί δέ, τῶν ἐτησίων ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἐν τῷ Καρκίνῳ ⟨πορείας⟩ ἀρχομένων πνεῖν, οὗτος λέγει ἐν τῷ Λέοντι; καί φαμεν [ὅτι] ἄρχεσθαι τοὺς ἐτησίας πνεῖν ἔτι ὄντος ἡλίου ἐν τῷ Καρκίνῳ, σφοδροτέ⟨ρους⟩ δὲ γίνεσθαι ὅτε ἐν τῷ Λέοντι. πνέουσι δὲ μέχρι Ἄρκτου ἐπιτολῆς ὡς ἐπὶ πλῆθος ἑξήκοντα ἡμερῶν. ὠνομάσθησαν δὲ ἐτησίαι ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἢ ὅτι κατ' ἔτος πνέουσι ταῖς τακταῖς αὐτῶν ἡμέραις καὶ τεταγμένοις χρόνοις ἀρχόμενοι, παρὰ τὸ ἔ τ ο ς, ἢ παρὰ τὸ ἐ τ ε ό ν, διὰ τὸ μηδέποτε αὐτοὺς μεταβάλλειν ὅταν καιρὸς αὐτῶν ᾖ. καλῶς δὲ τὸ μ ε γ ά λ α σ κ ⟨ά⟩ φ η τ ό τ ε χ ρ ή-

---

1 ταύτην *codd.*: τὴν S **2** καὶ ... εἶναι *om* S **2–3** τὸν Κύνα *et* αὐτοῦ τὴν ἐπιτολὴν *seclusi*: τὸν κύνα λέγουσιν αὐτοῦ (καὶ *add.* DΔA) τὴν ἐπιτολὴν MDΔVUA λέγ– τὸν κ– αὐτοῦ τὴν ἐπ– Q τὸν κ– λέγει αὐτὴν τὴν ἐπ– S **3** ἣν MQDΔ UA: ἧ VS| τὸν MQS: τὴν VUA *om.* DΔ | θύουσι MDΔV UA: φύουσι S *om.* Q.

4–5 MQDΔVUA παλμῷ *Maass*: πταρμῶ MQΔVUA φθαρμῶ D ἢ πταλμῶ A[sl].

6–7 Q *hoc lemma est; scholium ipsum, si umquam fuit, periit.*

8–9 Q *lemma addidi* ἡ ἀνά: *id est* ἡ ἀνὰ πρόθεσις.

10–p. 157,3 Q 10 σφοδρότερον *vel* –τεροι Q **12** πορείας *supplevi* **14** ὅτι *seclusi* | ἐτησίας *scripsi*: –σίους Q **17** ἐτήσιαι Q **20** παρὰ τὸ ἔτος *scripsi*: περὶ τὸ ἔτος Q **22** τὸ *scripsi* (*ut Maass infra p. 157, l. 10*): τὰ Q

σ ι μ α (154)· τότε γὰρ κῦμα μέγα καὶ τὸ πνεῦμα σφοδρόν. παρηκολούθησε δὲ Ἡσιόδῳ (Opp. 643)· „νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι".

ἐ τ η σ ί α ι ε ὐ ρ έ ι π ό ν τ ῳ: οἱ ἐτησίαι ἀπὸ τῆς τοῦ Κυνὸς ἑῴας ἐπιτολῆς μέχρι Ἄρκτου ἐπιτολῆς ὡς ἐπὶ πλῆθος ἑξήκοντα ἡμερῶν πνέουσιν. ὠνομάσθησαν δὲ ἤτοι ὅτι κατ' ἔτος πνέουσι ταῖς τακταῖς αὐτῶν ἡμέραις, παρὰ τὸ ἔ τ ο ς, ἢ παρὰ τὸ ἐ τ ε ό ν, διὰ τὸ μηδέποτε αὐτοὺς μεταβάλλειν ὅταν καιρὸς αὐτῶν ᾖ. καλῶς δὲ τὸ μ ε γ ά λ α σ κ ά φ η τ ό τ ε χ ρ ή σ ι μ α (154)· τότε γὰρ τὸ κῦμα μέγα καὶ τὸ πνεῦμα σφοδρόν. παρηκολούθησε δὲ Ἡσιόδῳ (Opp. 643)· „νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι". MDΔVUA

155. — ⟨τ ὰ π η δ ά⟩: πηδὰ δὲ τὰ πηδάλια κατὰ ἀποκοπήν. τινὲς δὲ προπερισπῶσι, π ῆ δ α ξύλα λέγοντες εἶναι ἐξ ὧν τὰ πηδάλια κατασκευάζεται βέλτιον ὑπομένοντα ⟨τὴν⟩ ἀπὸ τῆς θαλάσσης δριμύτ⟨η⟩τα, ὥστε λέγεσθαι ἀφ' οὗ κατεσκευάσθησαν, ὡς μ ε λ ί η. Q

τότε δὴ ἐνδέχεται ἔχειν τὰ πηδὰ πρὸς τὸν ἄνεμον

---

1 τότε γὰρ Q: *scribendum potius* τό τε (*vel* τότε γὰρ τὸ); *in Arati textu legitur glossematis loco* τὸ γὰρ καῦμα (*sic*) μέγα τότε καί τὸ πνεῦμα σφοδρόν | κῦμα: κύμα Q.

4–13 MDΔVUA *lemma* MΔ: ἐτήσιαι εὐρέϊ D ἐτησΐαι A *om.* VU **4** οἱ ἐτησίαι MΔVU: αἱ ἐτήσιαι D οἱ ἐτήσιοι A **5** τῆς τοῦ MDΔ: τῆς A *om.* VU **6** ὡς ἐπὶ πλῆθος VU (*cf.* Q *supra p. 156, l. 16*): ἐπὶ πλῆθος M ὡς ἐπὶ πλεῖστον D ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ΔA | ἑξήκοντα MΔ: ἐξ DUA *ut vid.* ζ' V | ἡμερῶν *codd.*: ἡμέρας A **7** πνέουσιν MDΔA: πλέουσιν V U *evan.* | ὠνομάσθησαν MDΔA: ὠνομάσθη VU **7** δὲ *om.* A | ἤτοι MDΔA: *om.* VU | ὅτι MVUA: *om.* DΔ | πνέουσι MDΔA: πλέουσι VU **9** αὐτοὺς (αὐτὸ V U *evan.*) μετ– *codd.*: μετ– αὐτοὺς A | καιρὸς αὐτῶν ᾖ (ἢ V U *evan.*) MVU: ὁ καιρὸς αὐτῶν ἐνστῇ DΔA **10** καλῶς MDΔA: κακῶς V U *evan.* | τὸ *Maass*: τὰ *codd.* **12** νῆ' MDΔA: νήην V U *evan.*

14–p. 158,2 Q *lemma addidi* **17** τὴν *supplevi*

καὶ μὴ τὰς κώπας, ἤτοι ἀντέχειν πρὸς τὸν ἄνεμον διὰ πηδῶν καὶ μὴ διὰ κωπῶν.

MDΔVUA εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδά: κατὰ συγκοπὴν τὰ πηδάλια, ἢ τὰς κώπας, ἀπὸ τοῦ πηδῶ. καὶ Ὅμηρος (ν 78)· „ἀνερρίπτουν ἅλα πηδῷ“.

M ⟨κυβερνητῆρες⟩: οἱ δὲ κυβερνηταὶ θαρροῦντες τοῖς ἀνέμοις ἔχοιεν τὰ πηδάλια.

MDΔVUAS 156. — περὶ τοῦ Ἡνιόχου. εἰ δέ τοι Ἡνίοχόν τε: ἐπανῆλθε πάλιν ἐκ τοῦ ζῳδιακοῦ πρὸς τὰ βόρεια. τὸ δὲ ἀστέρας διδασκαλικῶς· τρεῖς γὰρ ἔχει ἐν τῇ χειρί, ὧν ὁ μὲν ὑπὸ τὸν ὦμον σφόδρα ἐστὶ λαμπρός, καὶ καλεῖται Αἴξ, οἱ δὲ ἄλλοι δύο ἑξῆς ἀμαυρότεροι, οἳ καλοῦνται Ἔριφοι. καὶ χαριέντως τὸν μὲν ἐπίλαμπρον ὡς ἐπὶ μητρὸς Αἶγα εἶπε, τοὺς δὲ ἀμυδροτέρους Ἐρίφους, ὡς νεογνά. ὁ δὲ μῦθος οὕτως ἔχει, ὅτι ἡ Αἴξ αὕτη γυνὴ ἦν Ἀρκαδική, ἥτις ἀνέθρεψε τὸν Δία. καί φασιν ὅτι μετὰ θάνατον λαβὼν αὐτῆς τὸ δέρμα κατὰ συνείλησιν περιέθετο, καὶ αὐτὴν

---

2 *post hoc scholium deficit* Q (*sed Arati textus usque ad v. 963 producitur*).

3–5 MDΔVUA *lemma* MA: εἰς ἄνεμον δὲ DΔ *om.* VU **3** *ante* κατὰ *add.* πηδὰ VU **4** *cf. glossam codicis* S πηδάλια κατὰ συγκοπήν | *cf. Etym. Gen.* (*et Magnum 669,39*) ἢ παρὰ τὸ πηδᾶν ἐν τῇ ἁλί.

6–7 M *mg int. sub signo non alphabetico* | *lemma add. Maass.*

8–p. 159,3 MDΔVUAS (*34ᵛ, 6–9*) *titulus in mg.* M *in textu* D: *om.* ΔVUAS | *lemma* MA: ἡνιόχοιο Δ ἡνίοχόν τε VU εἰ δέ τοι ἡνίοχος S *om.* D **9–10** ἐπανῆλθε … ἀστέρας *om.* S (*sex fere litterarum spatio vacuo relicto*) **9** ἐκ M: ἀπὸ ΔVUA ἐπὶ D **10** πρὸς MVUA: ἐπὶ DΔ | ἀστέρας *codd.*: –ρες A **11** ἐν τῇ χειρὶ *codd.*: ἀστέρας S | ὑπὸ τὸν ὦμον MDΔUA: ὑπὸ τῶν ὤμων V ἐπὶ τῶν ὤμων S | *ante* σφόδρα *add.* καὶ DΔ **12** ἐστὶ *codd.*: ἔτι M **13** ἑξῆς ἀμαυρότεροι *codd.*: εἰσὶν ἀμαυροί S | οἳ *codd.*: καὶ S **13–15** καὶ χαριέντως … νεογνά *om.* S **14** μὲν MDΔ: *om.* VUA **15** *ante* νεογνὰ *add.* ἐπὶ VU **16** οὕτως *om.* S | *ante* οὕτως *add.* οὗτος DΔA | Ἀρκαδικὴ *om.* S **17** ἀνέθρεψε MVUAS: ἀνεθρέψατο DΔ **18** αὐτῆς *om.* VU | κατὰ συνείλησιν περιέθετο *codd.*: καὶ συνειλήσας ἔθετο S | αὐτὴν *om.* S

κατηστέρισε. διὸ „Αἰγίοχος κικλήσκεται ἀνθρώποισι“. ταύτην δὲ καλοῦσι καὶ Ἀμάλθειαν, καὶ Ἀμαλθείας κέρας τὸ τῆς Αἰγός.

158. — εἰν ἁλὶ πορφυρούσῃ: μελαινομένῃ· κινουμένη γὰρ ὑπὸ τῶν ἀνέμων ταύτην ποιεῖται τὴν σύστασιν. τὸ δὲ κεδαιομένους ἀντὶ τοῦ φθειρομένους. γράφεται κεραιομένους ἀντὶ τοῦ κεραϊζομένους. ἡ γὰρ ἑῴα δύσις τῶν Ἐρίφων χειμῶνα φέρει ἡλίου Τοξότην διανύοντος, ἡ δὲ Αἲξ τὴν ἑῴαν ποιεῖται δύσιν ἡλίου ὄντος ἐν Αἰγοκέρωτι περὶ τὰς χειμερινὰς τροπάς. MDΔVUA

159. — κεδαιομένους: σκορπιζομένους. εἰ δὲ διὰ τοῦ ρ γράφοιτο, φθειρομένους. ὅθεν τὸ ἀδιάφθαρτον ἀκέραιον καλοῦσι, διὰ στέρησιν τοῦ κεραίω. Par

160. — Διδύμων ἐπὶ λαιά: ὁ γὰρ Ἡνίο- MDΔVUA

---

1 *post* διὸ *add.* καὶ S | Αἰγίοχος M: Αἰγιοῦχος S αἴγιος ΔVU αἴγειος A ἀείσιος D *ut vid.* | κικλήσκεται ἀνθρώποισι MDΔA: κικλ– τοῖς ἀνθρώποις VU καλεῖται (ἀνθρ– *om.*) S *Musaei fragmentum agnovit C. Robert, Erat. Catast. p. 240* **2** δὲ καλοῦσι *codd.*: καλέσαι (δὲ *om.*) S | καὶ Ἀμάλθειαν *om.* S **2–3** καὶ (*om.* S) Ἀμαλθείας ... Αἰγὸς MS: *om.* DΔVUA | *cf. infra p. 161, ll. 18–20.*

4–11 MDΔVUA *lemma* M: πορφυρούσῃ *codd.* **4–5** μελαινομένῃ *om.* VU **6** σύστασιν M: στάσιν *codd.* | κεδαιομένους *codd.*: δαιομένους M **7** φθειρομένους *etiam glossematis loco in* M *supra* κεδαιομένους (*v. 159*) **7–8** γράφεται ..... κεραιζομένους MDΔA: *om.* VU *bis praebet* M, *et in scholiis et in poematis margine,* S *autem supra v. 159* γρ. καὶ ῥαιομένους **7** κεραιομένους *scripsi*: καὶ κεραιομένους *Bekker* καὶ ῥαιομένους M (*bis*) S καὶ φθειρομένους Δ δὲ καὶ φθειρομένους DA **8** δύσις DΔA: αὖσις M ἔλλαμψις VU **9** φέρει MVUA: λέγει φέρειν DΔ **9–10** ἡ δὲ Αἲξ ... ὄντος *om.* V **9** δὲ MUA: γὰρ DΔ **10** ἡλίου MDΔU: ἡλίῳ A | Αἰγοκέρωτι MDA: Αἰγοκέρω ΔVU.

12–14 Par. suppl. gr. 607a (*84*[v]*, 10–14*) **12** κεδαιομένους *Maass*: καὶ δεομένους Par **14** *litterae punctis signatae vix leguntur* **13–14** ἀδιάφθαρτον *restitui e codicis vestigiis*: ἀδιάρρηκτον *Maass parum apte* **14** ἀκέραιον ... κεραίω Par: ἀκέρατον *et* κέρατος *non recte legit Maass.*

15–p. 160,5 MDΔVUA *lemma* MΔA: Διδύμων D αὐτὸν μέν μιν VU

χος βορειότερός ἐστι τῶν Διδύμων, ὥστε ἀνατελλόντων τῶν Διδύμων κατὰ πόδας τὰ εὐώνυμα μέρη αὐτῶν ὁρίζεσθαι πρὸς βορρᾶν, καὶ διὰ τοῦτο ⟨λέγει⟩ τὸν Ἡνίοχον κατὰ κεφαλὴν ἀνατέλλοντα παρακεῖσθαι τοῖς εὐωνύμοις μέρεσι τῶν Διδύμων.

MDΔVUA 161. — κεκλιμένον δήεις: σφόδρα ἀκριβῶς ὁ Ἄρατος προσέχων τῷ ζῳδίῳ κατὰ θέσιν φησὶ τὸ κεκλιμένον· οὐ γάρ ἐστιν ἔξορθος, ἀλλ' ὥσπερ ἐπινεύων καὶ πρὸς τὸ ἐλαύνειν ἐπειγόμενος.

MDΔVUAS Ἑλίκης δέ οἱ ἄκρα κάρηνα: πληθυντικῷ ἐχρήσατο ἀντὶ ἑνικοῦ· ἀντὶ τοῦ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ (κατὰ διάμετρον, σημαίνει, κειμένη) ἀντία δινεύει.

MDΔVUA ἱερὰ δὲ (163) ὅτι τὸν Δία ἐθήλασεν,

M ἢ ὅτι πλουτοδότειρά ἐστι, καθὸ λέγουσιν Ἀμαλθείας κέρας. Ἀμάλθεια γὰρ αὕτη καλεῖται.

MS ἄλλως: ἡ τοῦ Ἡνιόχου κεφαλὴ ἐξ ἐναντίας τῶν

---

1 τῶν *om.* A **1–2** ἀνατελόντων A **2** εὐώνυμα *codd.*: εὐωδῆ M *primo* **2–3** αὐτῶν ὁρίζεσθαι MDΔ: ὁρίζεσθαι αὐτὸν (τὸν Ἄρατον *scilicet; fortasse recte*) VU ὁρ– αὐτῶν A **3** βορρᾶν M: βορρὰν DA βορὰν Δ βορᾶν VU | λέγει *addidi* **4** κατὰ κεφαλὴν DA: κατακεφαλὴν M κατὰ κεφαλῆς Δ κατὰ κεφαλὰς VU | παρακεῖσθαι *codd.*: περικ– D.

6–9 MDΔVUA *lemma* MVU: κεκλιμένον DΔA **6–7** ἀκριβῶς ὁ Ἄρ– MVU: ὁ Ἄρ– ἀκριβῶς A οἰκείω ὁ Ἄρ– DΔ **7** προσέχων M: *om. codd.* | ζωδίωι MDΔVU *ut vid.*: ζωδϊακῶ A **8** ἔξορθος MΔVU: ἔξαρθρος D ἐξόρθιος A.

10–13 MDΔVUAS (*34v,9–10*) *lemma* M: ἑλίκης δέ οἱ ἄκρα S ἑλίκης δέ οἱ DΔVU(?)A **10–11** πληθυντικῶ MDVUA: –κῶς Δ –κοῖς S **11** ἐχρήσαντο Δ | ἑνικοῦ MDΔS: τοῦ ἑν– VUA **11–13** ἀντὶ ... δινεύει *codd.*: ἀντὶ κεφαλὴ ἀντιδινεύει S **12** κατὰ ... κειμένηι (*sic; tacite corr. Maass, qui* σημαίνει *om.*) M: *non in* DΔVUA *parentheseos signa posui* **12–13** ἀντία δινεύει MDΔA: διν– ἀντία VU.

14 MDΔVUA ἱερὰ M: ἱερὸν DΔA ἱερὴ VU *fortasse recte.*

15–16 M *haec et sequentia* (*ll. 17 sqq.*) *praebet* M *in infima pagina* (*6r*) *signo non alphabetico notata post schol. ad v. 167.*

17–p. 161,3 MS (*34v,11–12*) ἄλλως M: *non in* S **17** *in initio add.* λέγει δὲ ὅτι S | ἐξ ἐναντίας *Maass*: ἐξεναντίας MS | τῶν γενύων M: τῆς γένυος S *fortasse recte*

γενύων τῆς Ἑλίκης κεῖται. εὐθεῖα γὰρ γραμμὴ ἐξηνέχθη ἀπὸ τῆς ἄκρας κεφαλῆς τοῦ Ἡνιόχου κατὰ τὰ τῆς Ἑλίκης γένεια, καὶ οὕτως ἐξ ἐναντίας κεῖται.

ἄλλως: ἡ τοῦ Ἡνιόχου κεφαλὴ ὡς ἐπὶ ἀνατολὴν νεύει, ἡ δὲ τῆς Ἑλίκης ἐπὶ δύσιν, ὅθεν εἶπε ἀντία δινεύει. τὸ δὲ κάρηνα (161) ἐπ' ἀμφοτέροις δύναται λαμβάνεσθαι. Ἡνίοχος κατὰ τὰ λαιὰ αἰγίζων εἴρηται. καὶ Ὅμηρος (Β 148)· „λάβρος ἐπαιγίζων". κατὰ δὲ τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς ἔχει ἀστέρας Ἐρίφους καλουμένους· δοκοῦσι δὲ ἑῴαν δύσιν ποιούμενοι σημαίνειν χειμῶνα, ἡλίου ἐν Τοξότῃ ὄντος. Καλλίμαχος (Epigr. 18, 5-6)· „φεῦγε θαλάσσῃ / συμμίσγειν Ἐρίφων, ναυτίλε, δυομένων". S

οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἴδωλον ἢ Βελλεροφόντου, ἢ Τροχίλου τοῦ Καλλιθυίας παιδός, τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἅρμα πρώτου ζεύξαντος· οἱ δὲ Μυρτίλου, οἱ δὲ Κίλλαντος τοῦ Πέλοπος ἡνιόχου εἶπον, ἄλλοι δὲ Οἰνομάου, τὴν δὲ Αἶγα Νίκανδρος (fr. 114 Schn.) Ἀμάλθειαν καὶ Διὸς τροφόν. MDΔVUAS

φαίη δ' ἄν τις ἀτεχνῶς εἴδωλα τοὺς περὶ θεῶν ταῦτα ληροῦντας. MDΔVUA

2–3 ἀπὸ ... κεῖται *om.* S.

4–13 S (*34ᵛ, 12–20*) **8** *apparet in eo Arati textu, quem legebat scholiastes, versum 160 ita se habuisse:* αὐτὸν μέν μιν ἅπαντα μέγ' αἰγίζοντ' ἐπὶ λαιά | λάβρος *Hom.*: λαῦρος S **12** θαλάσσῃ *Call.* (*Anth. Pal. 7,272, Plan.*): θαλάσσης S **12–13** συμμίσγειν *Call.*: συμίσγ' S **13** Ἐρίφων *Call.*: ἔριφοι S | ναυτίλε *Call.*: ναυ τῖλε S | δυομένων *Anth. Pal.* (*corr.*) *Plan.*: δυομένω S δυσμενέων *Anth. Pal. primo, vide Pfeiffer t. 2 p. 85.*

14–20 MDΔVUAS (*34ᵛ, 20–23*) **14** οἱ μυθολόγοι δὲ VU *ut vid.* | *post* μυθολόγοι *om.* τὸν Ἡνίοχον S **15** ἢ *om.* S | Βελλεροφόντου DUS: βελε- MΔVA **15–17** ἢ Τροχίλου ... ζεύξαντος *om.* S **15** Καλλιθυίας DΔA: -θύας MV^{pc} *ut vid.* U *ut vid.* -θίας V^{ac} *ut vid.* **17** οἱ μὲν Μυρτ- A | Κίλλοντος V *ut vid.* U *ut vid.* **18** εἶπον ... Οἰνομάου *om.* S **19** ἀμαλθίαν S *cf. supra p. 159, ll. 2–3.*

21–22 MDΔVUA **21** φαίη *codd.*: φαίην M | ἀτεχνῶς *codd.*: ἀτέχνως M | εἴδωλα M: -λον *codd.*

MDVUAS ὠλενίη δὲ λέγεται διὰ τὸ ⟨εἶναι⟩ ἐπὶ τῆς ὠλένης τοῦ Ἡνιόχου. ἤ, ὡς ἄλλοι, Ὠλένου θυγάτηρ,

S ἢ ἐξ Ὠλένου πόλεως.

MDΔVUAS 167. — περὶ τοῦ Ταύρου. πὰρ ποσὶ δ' Ἡνιόχου: πάλιν ἐγνωσμένως ἀπὸ τῶν παρακολουθούντων εἰς τὸν ζῳδιακὸν κατέρχεται.

S καὶ νῦν ἀπὸ τοῦ Ἡνιόχου ἐπὶ τὸν ὑποκείμενον Ταῦρον ἐχώρησεν, ὅς ἐστιν ἐν ἀρχῇ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου.

MDΔVUAS κεραὸν δὲ διὰ τὴν τῶν κεράτων θέσιν, τὸ δὲ πεπτηότα διὰ τὸ ποιὸν κατάστημα.

MDΔVUA ὥσπερ γὰρ ὀκλάσας ἐστίν, ἡμίτομος δέ, καὶ τοὺς ὀπισθίους οὐκ ἔχων πόδας.

MDΔVUA τοῦτον οὖν οἱ μὲν τὸν τὴν Εὐρώπην διαγαγόντα ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην διὰ πελάγους κατηστερίσθαι φασίν, οἱ δὲ τοῦτον οὗ Πασιφάη ἠράσθη, οἱ δὲ τὸν ἐκ

1–2 MDVUAS (*34ᵛ,23–24*) *hoc scholium sic in* S: τινὲς δὲ Ὠλένου θυγατέρα. ἢ διὰ τὸ εἶναι ἐπὶ τῆς ὠλένης τοῦ Ἡνιόχου | *scholium om.* DΔ, *sed praebet* D *in textus margine* (*f. 6ʳ*) **1** δὲ *om.* D | εἶναι *hic restitui e* S: *post* Ἡνιόχου *Maass om.* MDVU A **2** ὡς DVUA: *om.* M | θυγάτηρ MDA: θυγατέρα VU *ut vid.*

3 S (*34ᵛ,24*) Ὠλένου *correxi*: ὠλένης S *cf. Strab. 8,7,5.*

4–6 MDΔVUAS (*34ᵛ,25*) *praebet tantum* S πάλιν ἀκολούθως ἕως τοῦ ζῳδιακοῦ κατέρχεται | *titulus et in mg. et post lemma in* M, *in mg. ad v. 168 in* S *om.* DΔVUA.

7–8 S (*34ᵛ,25–27*) **8** ὅς *scripsi*: ὅ S.

9–10 MDΔVUAS (*34ᵛ,27–28*) **9** κεραὸν *codd.*: τὸ δὲ κεραὸν S *fortasse recte* | τῶν κερ– θέσιν MDΔVA U *mutil.*: θέσ– τῶν κερ– S *de* τῶν κεράτων *tollendo cogitavi, ut* κατὰ τὴν θέσιν *idem valeret ac* καθ'ὅσον Ταῦρος ὑποτίθεται εἶναι | *cf. infra p. 174, l. 16.*

11–12 MDΔVUA **11** ὀκλάσας DΔ: ὀκλ– MUA ὀκάσας V **12** *post* ὀπισθίους *add.* ὀκλάσας M, *postea del.* | οὐκ MDΔA: μὴ VU.

13–p.163,2 MDΔVUA **13** τοῦτον MDA: τούτων Δ τοῦτο (οὖν *om.*) V U *mutil.* | διαγαγόντα M: διάγοντα V διαπορθμεύσαντα DΔA U *mutil.* **14** πελάγους MVU: τοῦ π– DΔA | κατηστερίσθαι *om.* DΔ **15** φησιν VU | τοῦτο VU **15–p.163,5** *nonnulla videtur omisisse codex* U *mutilus, nam in ea lacuna quae est inter* πασιφ *et* ὑποπεσόντα *vix trium vel quattuor vocum spatium est*

Κρήτης εἰς Μαραθῶνα παραγενόμενον, ὃν Θησεὺς κατηγωνίσατο.

τὸ δὲ μ α ί ε σ θ α ι ἐπισκοπεῖν, ἐπιζητεῖν, κατοπτεύειν. ὁ δὲ νοῦς· παρὰ δὲ τοῖς ποσὶ τοῦ Ἡνιόχου ὑποπεσόντα ζήτει τὸν Ταῦρον. MDΔVUAS

τὸ δὲ ἐ ο ι κ ό τ α, ὅμοια. οἱ γὰρ ἀστέρες αὐτοῦ βούκρανον ἀληθῶς διαγράφουσι, καὶ διὰ τοῦτό εἰσι γνώριμοι, οὐδὲν τῶν γειτνιώντων πρὸς κατανόησιν δεόμενοι, ὡς ὁ Κριὸς ἀμυδρὸς ὢν ὑπ' ἄλλων εὑρίσκεται. MDΔVUA

169. — τ ο ί η ο ἱ: θαυμαστικῶς τὸ τ ο ί η ἀντὶ τοῦ τ ο ι α ύ τ η. σφόδρα γὰρ ἔκλαμπρος ἡ κεφαλὴ ὑποφαίνεται, καὶ ἔκκριτός ἐστι, καὶ οὐκ ἄν τις ἐξ ἄλλου τεκμηρίου ἔτι σκέψαιτο τὴν τοῦ Ταύρου κεφαλήν, ἀλλ' ἐκ τῶν τὸ πρόσωπον ἀποτελούντων ἀστέρων. MDΔVUA

171. — ἀ σ τ έ ρ ε ς ἀ μ φ ο τ έ ρ ω θ ε ν: ἐκ τῶν MDΔVUA

---

1 μαραθιῶ D.

3–5 MDΔVUAS (*34ᵛ, 29–30*) **3–4** τὸ δὲ . . . κατοπτεύειν *codd.* (U *mutil.*): μαίεσθαι ἐπιζητεῖν, καὶ κατοπτεύειν καὶ περισκοπεῖν S | κατοπτεύειν M (*cf.* S): *om.* DΔVA U *mutil.* **4** παρὰ *codd.*: περὶ D | ποσὶ τοῦ DΔVAS: ποσὶν (τοῦ *om.*) M U *mutil.* | ὑποπεσόντα MVUS: ὑποπεπτωκότα DΔA.

6–9 MDΔVUA **6** ὅμοια MDΔA: σήματα VU | αὐτοῦ M DΔ: αὐτὸν VU αὐτῶν A *ut vid.* **7** διαγράφουσι DΔA: γράφουσι MVU **8** οὐδὲν MDΔ: οὐδενὸς VUA | γειτνιώντων M: γειτνιόντων DΔ γειτνιώτων A γειτόνων VU **9** δεόμενοι M[pc] DΔA: δεχόμενοι M[ac] δεόμενος VU *ut vid.*

10–14 MDΔVUA *lemma* M[sl]D: τοῖον οἱ M τοίη οἱ κεφαλὴ Δ τοίη κεφαλὴ διακέκριται V τοίη κεφαλὴ A *lacuna* U **10** τὸ τοίη *codd.*: τὸ οἵη Δ **10–12** ἀντὶ . . . ὑποφαίνεται *codd.*: ἀντὶ τοῦ τοιαύτη κεφαλὴ ἔκλαμπρος ὑποφαίνεται A **11** ἔκλαμπρος MDΔA: ὑπέρλαμπρος VU **14** τῶν *codd.*: ε̄ Δ.

15–p. 164,4 MDΔV (*infra post p. 166, l. 5*) **UA** *in* **S** (*34ᵛ, 31*) *haec tantum leguntur*: ὑιάδας δὲ εἶπε διότι δυόμεναι, αἴτιαι ὑετοῦ γίνονται | *cf.* S *infra ad 172, scholia Homerica infra Append. p. 553, Etym. Magn. 774,1* "παρὰ τὸ ὕειν, ὑετοῦ γὰρ παρασκευαστικαί εἰσι δύνουσαι (*sic etiam Etym. Gen.*) ἢ παρὰ τὸ τῷ υ στοιχείῳ ἀπεικάζεσθαι" | *lemma* MDΔ: ἀστέρες A Ὑάδες VU **15** ἐκ *codd.*: οὐκ ἐκ A | τῶν *om.* M

δύο γραμμῶν τοῦ Υ στοιχείου· αἱ γὰρ Ὑάδες τοῦτο τὸ στοιχεῖον ἀπομιμούμεναι τὸ ταύρειον ἀποτελοῦσι πρόσωπον, ἔνθεν καί τινες Ὑάδας αὐτὰς εἶπον. οἱ δὲ ὅτι δυόμεναι αἴτιαι ὑετοῦ γίνονται.

S οὗτος ἐστὶν ἐν τῇ τάξει τέταρτος. ὁ δ' ἀρκτικὸς κύκλος αὐτοῦ ἐπιλαμβάνει ἀπὸ ποδῶν ἕως στήθους αὐτοῦ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ θερινοῦ τροπικοῦ. ἦν δὲ ὡς Εὐριπίδης φησίν, Αἰθιόπων βασιλεύς. Ἀνδρομέδου δὲ πατήρ. τὴν δὲ ἑαυτοῦ θυγατέρα τῷ κήτεϊ δοκεῖ προθεῖναι. δι' ἣν Περσεὺς ὁ Διὸς γεγονώς. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ δὲ τῆς δεξιᾶς χειρός, λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων, α'. ἐπὶ τοῦ γόνατος βγ' λοξαί. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς λαγόνος ζ'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος β'.

S οὗτος δὲ ὁ Ταῦρος λέγεται λέγεται ἐν ἄστροις τεθῆναι διὰ τὸ Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἀπὸ Φοινίκης εἰς Κρήτην ἀσφαλῶς διὰ τοῦ πελάγους. ὡς Εὐριπίδης. χάριν δὲ τούτου ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἐστὶν ὑπὸ Διὸς τιμηθείς. ἕτεροι δέ φασὶ βοῦν ἐμιμήσαντο ἐν τοῖς ἄστροις. τοῦ δὲ Ταύρου τὸ μὲν μέτωπον αἱ Ὑάδες καλοῦνται. ἔχει ἀστέρας ὁ Ταῦρος ἐπὶ μὲν τῶν κεράτων ἑκατέρων α'. ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου β'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν, α'. ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος α'. οὗτοι Ὑάδες λέγονται. ἐπὶ δὲ τοῦ ἐμπροσθίου γόνατος, α'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ'. ἐπὶ τῆς χηλῆς α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος, α'. ἐπὶ τὴν κοιλίαν β'. ἐπὶ τοῦ στήθους α'. τοὺς πάντας ιη'.

---

1 γραμμάτων V **1–2** τοῦτο . . . ἀπομιμούμεναι MDΔA : τούτῳ τῷ στοιχείῳ ἀφομοιούμεναι VU **2** τὸ τὸ ταῦρϊον A **3** ἔνθεν . . . εἶπον *scripsi* : διὸ καί τινες ὑάδας αὐτὰς ἔνθεν εἶπον M διὸ καί τινες ὑάδας αὐτὰς εἶπον VU διὸ καί τινες αὐτὰς ὑάδας εἶπον DΔ διὸ καί τινες αὐτὰς ἐντεῦθεν ἕνεκεν ὑάδας εἶπον A **4** αἴτιαι (αἴτιοι Δ ἔτιοι D) ὑετοῦ MDΔAS : ὑετῶν αἴτιαι VU *ut vid.*

5–14 **S** (*34ᵛ, 32–40*) *Cephei fabula* (*Catast. 15*) *quae non recte in codice nostro Tauri fabulam antecedit, falso lemmate* ταῦρον (*v. 167*) *praefixo.*

15–27 **S** (*34ᵛ, 40–51*) *Tauri fabula* (*Catast. 14*) **15** λέγεται *bis* S.

172. — καὶ λίην κείνων: οὐκ ἀνώνυμοι, φησίν, αἱ Ὑάδες αἱ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ Ταύρου. MDΔVUAS

Θαλῆς μὲν οὖν (11 (1) B 2 Diels) δύο αὐτὰς εἶπεν εἶναι, τὴν μὲν βόρειον, τὴν δὲ νότιον, Εὐριπίδης δὲ ἐν τῷ Φαέθοντι (fr. 780 Nauck) τρεῖς, Ἀχαιὸς δὲ (fr. 46 Nauck) τέσσαρας, MDΔVUAS

Μουσαῖος ε′ (2 (67) B 18 Diels), M

Ἱππίας δὲ καὶ Φερεκύδης (F. Gr. Hist. 6 F 9 et 3 F 90) ἑπτά. ἡ δὲ προσωνυμία ὅτι τὸν Διόνυσον ἀνεθρέψαντο, Ὕης δὲ ὁ Διόνυσος. Εὐφορίων (14 Powell)· „Ὕῃ ταυροκέρωτι Διωνύσῳ κοτέσσασα“. οἱ μὲν οὖν δύο λέγοντες ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Ταύρου φασίν, οἱ δὲ τρεῖς προσλαμβάνουσι καὶ τὸν ἐπὶ τῷ χελυνίῳ. MDΔVUAS

1–2 MDΔVUAS (*34^{v},52–53*) *lemma* AS: καὶ λίην κείνων οὔνομ’ (*sic*) εἴρεται M καὶ λίην DΔ οὐδέ τοι αὔτως ἀνήκουστοι VU **1–2** οὐκ ἀνώνυμοι . . . τοῦ Ταύρου S (*cf. Arat.*): οὐκ ἀνωνύμως φησὶ (*om* V) φέρονται (φαίνονται M) αἱ Ὑάδες ἐπὶ τῶ μετώπω τοῦ Ταύρου *codd.*

3–6 MDΔVUAS (*34^{v},53–54*) **3** αὐτὰς MDΔAS: ταύτας VU **3–4** εἶπεν εἶναι MDΔA: εἶπε VU εἶναι φησί S **4** βόρειον *codd.*: βορειοτάτην S | δὲ *post* Εὐρ– *om.* A **5** ἀχαιοὶ S.

7 M *animadvertendum est et Hyadum numerum hic tantum littera simplici notari, et post auctoris nomen particulam* δέ *deesse; haec duo verba in archetypum simul illata esse censeo cum Pseudo-Hesiodeis versibus quos infra praebent* MDΔA (*p. 166, ll. 6–10*); *„Hesiodus“ enim quinque Hyades numerat, et iidem versus in Tzetzianis scholiis ad Hes. Op. 382 laudantur ad eam fabulam illustrandam quam Musaeus de Hyadibus fertur narravisse* (*vide Append. p. 548*).

8–p. 166,5 MDΔVUAS (*34^{v},54–35^{r},3*) **9** *post* προσωνυμία *add.* ἐστὶν A | ὅτι *codd.*: ὅτε D **9–10** τὸν Δ– ἀνεθρέψαντο *codd.*: ἀναθρέψαντες τὸν Δ– S **10** ὕῆς A | Εὐφορίων MDΔS: καὶ Εὐφ– VU *ut vid.* Εὐφ– δὲ A **11** Ὕῃ *edd.*: ὕη DΔVUA ὕης ὁ S οἵη M | ταυροκέρωτι *codd.*: –κέρητι M | Διωνύσῳ *edd.*: Διον– *codd.* | διονύσω κοτέσσασα (–ίσασα V U *evan.*) *codd.*: διονυσοκοτεύσας S **11–12** οἱ μὲν . . . φασίν *codd.*: οἱ μὲν οὖν δύο λέγονται ὀφθαλμοὶ τοῦ Ταύρου S **12** τῶν ὀφθαλμῶν MDΔUA: τὸν ὀφθαλμὸν V **13** οἱ δὲ . . . χελυνίῳ *om.* S | προσλαμβάνουσι *codd.*: προλ– A | τὸν *om.* V | χελυνίῳ *scripsi* (*cf. Hipp. 3,2,8*): χελύνῳ *Maass post Thiele* χελίωι MDΔVUA

Εὐριπίδης μὲν οὖν Ἐρεχθεῖ (fr. 357 Nauck) τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας Ὑάδας φησὶ γενέσθαι τρεῖς οὔσας, ὁ δὲ Μυρτίλος (F. Gr. Hist. 477 F 15) τὰς Κάδμου θυγατέρας, κληθῆναι δὲ οὕτως δι' ἣν προείπομεν αἰτίαν.

MDΔA Ἡσίοδος γάρ φησι περὶ αὐτῶν (fr. 291 Merkelbach-West)· „νύμφαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι, / Φαισύλη ἠδὲ Κορωνὶς εὐστέφανός τε Κλέεια, / Φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος, / ἃς Ὑάδας καλέουσιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων".

M αἱ μέντοι Πλειάδες παρὰ τὸ διχότομον αὐτοῦ εἰσιν, ὡς ἐπὶ τὴν ἰξὺν ἀνακλώμεναι, καὶ σχῆμα κατά τινας οὐρᾶς ἀποτελοῦσιν, ὡς καὶ ὁ Νίκανδρός φησι πλαγιασθείς (Ther. 122-123)· „Πληιάδων φάσιας δεδοκημένος, αἵ θ' ὑπὸ Ταύρου / ὁλκαίην ψαίρουσαι ὀλίζωνες φορέονται". οὐκ ἔστι δὲ οὐρὰ τοῦ Ταύρου. πόθεν γάρ, ὁπότε μηδὲ ὀπίσθια ἔχων δείκνυται;

---

1 μὲν . . . τὰς *om.* S (*qui praebet tantum* δὲ) | οὖν *om.* D | Ἐρεχθεῖ MVU : ἐν Ἐρ– DΔA **2** Ἐρεχθέως *codd.* : τοῦ εὐρυσθέως S | φησὶ γενέσθαι *codd.* : φασὶν εἶναι S **3** ὁ δὲ Μυρτίλος *codd.* : Μυρτ– δὲ S **3–4** τὰς Κάδμου θυγατέρας MΔ : Κάδμου θυγατέρα D τοῦ Κάδμου θυγατέρα VUS τοῦ Κ– θυγατέρας A **4–5** κληθῆναι . . . αἰτίαν *om.* S **4** κληθῆναι δὲ οὕτως (*sic*) MVUA : *om.* DΔ **4–5** προείπομεν MA : εἶπεν D προεῖπον Δ εἴπομεν VU **5** *transit* V *ad p. 163, l.15.*

6–10 MDΔA *lemma non in* MA : ἄλλως DΔ **6** ἡσίοδος ΔA : ἡισίοδος M ἡδίοδος D | γὰρ M (*quae coniunctio ad Musaei mentionem supra factam spectare videtur, vide adnot. ad p. 165, l. 7)*: *om.* DΔA **7** φαισύλη MA : φαισύλης Δ *om.* D | ἠδὲ MDΔ : ἐκ δὲ A **8** καὶ εὐδώρη DΔA : ἰδ' εὐδ– M | *eosdem versus laudat Tzetzes ad Hes. Op. 382 et Chil. XII 168 sqq., vide infra Append. p. 548* **10** *post* ἀνθρώπων *scholii finem ut ceteri codices faciebat* M *primo; latet enim sub primis sequentis scholii litteris* (αἱ) *conclusionis signum*:–

11–17 M *hoc scholium addidit* M *in mg. inter. post paginam totam scriptam, nescio an novo fonte usus; vide infra ad 254 et Append. p. 547sqq.* **12** ἀνακλώμεναι M : ἀνακεκλιμέναι *Maass* **13–14** *post* πλαγιασθεὶς (*id est errans*) *distinxi* : *post* φησι M πλαγιασθεὶς *iniuria del. Maass* **15** αἵ θ' *Nicandri codd. et* M *infra ad 254* : αἳ δ' M | ὀλίζωνες *Nicandri codd.* : ὀλίζονες M | οὐκ ἔστι δὲ οὐρὰ *Maass* : |||| ʼκϊ δὲ οὐρᾶ M *ut vid.*

ἢ ὅτι παραπλησίως τῷ Υ στοιχείῳ κεῖνται, ἢ ὅτι δύνουσαι ποιοῦσιν ὑετόν, ἢ κατ' ἔλλειψιν τοῦ θ θυάδας. S

174. — λαιοῦ δὲ κεράατος ἄκρον: παρὰ δὲ τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος τοῦ Ταύρου, καὶ τὸν ἀριστερὸν πόδα τοῦ Ἡνιόχου εἷς ἀστὴρ ἐπέχει. συνεληλάμενοι δὲ τῷ τόνῳ ὡς οὐτάμενοι. ὑφαιρεθέντος γὰρ τοῦ σ ἀναβιβάζεται ὁ τόνος. ὁ δὲ νοῦς· συνηρμοσμένοι δὲ φέρονται. MDΔVUAS

ταύτας δὲ τὰς Ὑάδας Διονύσου τιθήνας φασὶν εἶναι. ἢ ὅτι ἐν τῇ γενέσει τοῦ Διονύσου ὕσεν ὁ Ζεύς. τὰ δὲ ὀνόματα τούτων εἰσὶ ταῦτα· Ἀμβρόσια, Φαισύλη, Κλειτή, Εὐδώρα, Βρομεία, Κισσηίς. S

177-178. — ἀλλ' αἰεὶ Ταῦρος: ἅπερ κατὰ φυσικὴν αἰτίαν εἴωθε γίνεσθαι, ταῦτα οἱ ποιηταὶ ὡς ἐν παραδόξῳ λαμβάνουσι, καὶ ὡς καινότερα αὐτὰ καὶ ἀδύνατα προφέρονται, ὡς καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ Ταύρου καὶ MA

1–3 S (*35ʳ,3–4*) *cf. supra ad p. 163, l. 15.*

4–9 MDΔVUAS (*35ʳ,4–5*) *lemma* M: λαιοῦ δὲ κεράατος (κέρατος VU) ΔVUAS λαιοῦ δέ D **4–5** παρὰ δὲ τὸ (τοῦ M) ἄκρον MS: τὸ δὲ ἄκρον DΔA περὶ δὲ τὸ ἄστρον VU; *legit interpres v. 175* παρακείμενον (*sic Aratei codd. in textu*: παρακειμένου *Hipparchus*) **5** τοῦ Ταύρου *om.* M **7–9** συνεληλάμενοι ... φέρονται: *in* DΔA συνεληλάμενοι (–μένοι D) δὲ ἀντὶ (*om.* A) τοῦ (*om.* A). συνηρμοσμένοι φέρονται. ἀναβιβάζεται (–ζει A) δὲ ὁ τόνος ἀφαιρεθέντος τοῦ σ ὡς οὐτάμενοι **7** συνεληλαμένοι V | δὲ *om.* U **7–9** ὡς ... φέρονται *om.* S **7–8** οὐτάμενοι M: οὐ τεταμένοι U οὐ τεταμένω V **8** ὑφαιρ– M: συναιρ– VU.

10–13 S (*35ʳ,5–7*) *cf. scholia Homerica infra Append. p. 553* **11** ἢ ὅτι...: *cf. Etym. Magn. 775,7* „ἢ ὅτι ὕσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γέννησιν αὐτοῦ" | *de Hyadum nominibus vide J. Martin, Hist., Text. pp. 84–89 et R. Keydell ad Nonn. Dion. XXI 64sqq.* | Διονύσου *correxi*: –σίου S **12** Φαισύλη *correxi*: –σύλα S.

14–p. 168,3 MA (*in* A *post* πρότερος δύνει *infra p. 169, l. 9*)

τοῦ Ἡνιόχου φησὶν ὁ Ἄρατος, ὅτι καὶ τὸ καινότερον ἔχει τι ἄμεινον· [ἀνατέλλων ὁ Ταῦρος·] κρείττων γάρ ἐστι καὶ ταχίων εἰς τὸ δύεσθαι.

M τριῶν κύκλων τῶν παραλλήλων παραδιδομένων, συμβέβηκε διαιρεῖσθαι τὸ ὅλον σχῆμα εἰς μέρη η′, ⟨καὶ⟩ τοῦ μὲν θερινοῦ τροπικοῦ ἐν τῷ βορείῳ μέρει τὰ ε′ μέρη διηνεκῶς εἶναι ὑπὲρ γῆν, τὰ δὲ γ′ ὑπὸ γῆν, τοῦ δὲ ἰσημερινοῦ, ἴσον ἔχοντος τὸ ὑπὲρ γῆς τῷ ὑπὸ γῆν . . . . . κατὰ δὲ τὴν διαίρεσιν ταύτην ἀνατελλέτωσαν ὁ μὲν Ἡνίοχος ἐπὶ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ὁ δὲ Ταῦρος ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. περιενεχθέντος οὖν τοῦ οὐρανοῦ, ὁ μὲν Ταῦρος λήψεται ἐκ τοῦ ὑπὸ γῆν τμῆμα α′ (λοιπόν, ἐκ τῶν η′, τὰ γ′), ὁ δὲ Ἡνίοχος ἐφάψεται τοῦ ὁρίζοντος, ὥστε τὰ λοιπὰ ἔχειν ὑπὸ γῆς γ′. περιενεχθέντος οὖν πάλιν τοῦ οὐρανοῦ [τὰ λείποντα εἰς η′ τμήματα, τὰ γ′] συμβήσεται τὸν Ἡνίοχον καὶ τὸν Ταῦρον ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀνατεῖλαι.

MDΔVUA ἀ λ λ' α ἰ ε ὶ Τ α ῦ ρ ο ς: τάχιον δύνει ὁ Ταῦρος ἐπεὶ νοτιώτερός ἐστι τοῦ Ἡνιόχου, τὰ δὲ νότια πλέον ὑπὸ γῆν μέρος ἔχει· καὶ ὅλως τὰ ἐπὶ διαφόρων παραλλήλων κύκλων ἄστρα, τὰς ἀνατολὰς ἅμα ποιησάμενα, οὐχ ἅμα δύσεται. τὸ γὰρ βορειότερον, κατὰ μείζονος

1–2 ὅτι καὶ κ.τ.λ. *sic mutat* A: ὅτι καὶ τὸ καινότερον ἀνατέλλων ἔχει τι ἄμεινον ὁ Ταῦρος, ὡς (*decem fere litterae evan.*) ἐστί; Est *autem a codice* A *derivatus* (*unde Ald.*) „φησὶν ὅτι ὁ Ταῦρος τοῦτο καινότερον καὶ ἄμεινον ἔχει· συνανατέλλων γὰρ τῷ Ἡνιόχῳ πρότερον αὐτοῦ δύνει **2** ἀνατ– ὁ Τ– *seclusi*: ἀνατέλλων *iam seclusit Maass.*

4–17 M *qui hoc scholium cum praecedenti continuat* **4** τῶν παραλλήλων *fortasse delendum* **5** καὶ *add. Maass* **7** μέρη *Maass*: μέρει M **8** ἔχοντος *del. Maass*: *lacunam post* γῆν *statuere malui* **12** τμῆμα α′ *scripsi*: τμήματος M **12–13** λοιπόν M: *malim* λοιπά **14** ὥστε *Maass*: ὡς M **15–16** τὰ λείποντα . . . . . . τὰ γ′ *seclusi, cf. ll. 12–13.*

18–p. 169,6 MDΔVUA *lemma* DΔVUA: ἄλλως M *in mg.* **18** δύνει *codd.*: δύεται Δ **20–21** διαφόρων παραλλήλων MDΔA: διαφ– καὶ παρ– VU **22** δύσεται MVU: δύεται DΔA | γὰρ *codd.*: δὲ V

κύκλου φερόμενον, ὑστερεῖ τῷ χρόνῳ τῆς δύσεως, τὸ δὲ νοτιώτερον ⟨τάχιον⟩ κατανεχθήσεται ὡς ἀν' ἐλάσσονα κύκλον φερόμενον. ἀκουστέον δὲ συνανατέλλειν τῷ Ταύρῳ τὸν Ἡνίοχον οὐχ ὅλον ὅλῳ (τοῦτο γὰρ ψεῦδος), ἀλλ' ὅσα τῶν μερῶν συνανατέλλει, ταῦτα οὐ συγκαταδύεται διὰ τὴν ἔγκλισιν τοῦ κόσμου.

⟨ὁ μ η λ υ σ ί η π ε ρ ἀ ν ε λ θ ώ ν⟩: ὡσεὶ εἶπεν καίπερ ὁ μ ο ῦ ἀ ν ε λ θ ώ ν. λέγει δὲ ὅτι ὁ Ταῦρος, σὺν τῷ Ἡνιόχῳ ὁμοῦ ἀνελθών, πρότερος δύνει. τὸ δὲ ὁ μ η λ υ σ ί η ἀντὶ τοῦ ἅ μ α κ α ὶ κ α τ ὰ τ ὸ α ὐ τ ό. τὸ δὲ αἴτιον ὅτι τὰ βόρεια ἢ ὅλως οὐ δύεται, ἢ κατά τι δύεται, ἢ βραδέως δύεται· οἷον Ἄρκτοι ὅλως οὐ δύνουσιν, ὁ Κηφεὺς καταδύεται ὅσον αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τοῦ νοτίου· οὕτω καὶ ὁ Ἡνίοχος βραδέως δύνει ὡς πρὸς τὰ ὑποκείμενα αὐτῷ νοτιώτερα ζῴδια. MDΔVUA

οὗτος οὖν ὁ Ταῦρος, νοτιώτερος αὐτοῦ ὤν, πρωῒ μᾶλλον καταφέρεται, ἐκεῖνος δὲ βραδύτερος, ὅσῳ καὶ βορειότερος. ἅμα δὲ ἀνατέλλουσι διὰ τὸ ἐξ ἀνατολῶν M

---

1 φερόμενον Est *unde Ald. edd.*: φέρον MDΔA φέ. U φέρει V | ὑστερεῖ M: ὑστερεῖται DΔA ὑποστερεῖ VU | τῆς δύσεως *codd.*: τῇ δύσει A **2** τάχιον *addidi* | ὡς ἀν' *scripsi*: ὡς ἂν *vel* ὡσὰν MDΔVUA **4** ὅλω VU (*sic iam Vat. 1307 e coniectura*): ὅλου M *ut vid.* ὅλως DΔA | τοῦτο MV^{pc}U: τουτί DΔA *de* V^{ac} *non liquet* **5** ὅσα MDΔA: ὅσον VU | συνανατέλλει *codd.*: –ειν A **6** συνκ– A | ἔγκλισιν MVU: ἔγκλησιν ΔA ἔκκλησιν D | *post* κόσμου *non dist. codd.*: *scholia hic separavit Bekker, post* εἶπεν (*l. 7*) *Maass.*

7–15 MDΔVUA *lemma add. Bekker* **7** ὡσεὶ *scripsi*: ὡς MVUA ὡς . . . ἀνελθών *om.* DΔ **8** λέγει *codd.*: λέγεται D **9** ὁμοῦ ἀνελθών M: ἀνατείλας (ὁμοῦ *om.*) DΔ συνανατείλας ὁμοῦ VU ἀνατείλας ὁμοῦ A | πρότερος MΔ: πρότερον DVUA | *post* δύνει *praebet* A *p. 167, ll. 14sqq.* **10** ὁμηλυσίη (*sic*) *codd.*: –σία M **10–11** κατὰ τὸ αὐτὸ MDΔ: κατ' αὐτὸ VUA **11** *post* τὸ αὐτὸ *add.* ἀνατείλας M (*cf. ad l. 9*) | *post* τὸ αὐτὸ *finem huius scholii faciunt* DΔ | δὲ *om.* A, *ut sit* κατ' αὐτὸ τὸ αἴτιον | ἢ *om.* VU **12** κατά τί (*sic*) δύεται M: καταδύεται VUA **14** ὁ MA: *om.* VU.

16–p. 170,8 M *qui haec cum praecedentibus continuat* **16** πρωῒ *scripsi*: πρῶτος M πρότερος *Maass qui tamen* μᾶλλον *non delet*

ὥσπερ ἐπινενευκότα καὶ κεκυρτωμένον ἄνω φέρεσθαι τὸν Ἡνίοχον. ὅτε μέντοι δύεται, καὶ πλείονα χρόνον ἀναλίσκει δυόμενος, ὅτι τῶν ἐπὶ τῆς κινουμένης σφαίρας ἀνατελλόντων ἅμα σημείων ὕστερον δύνει τὰ προσεγγίζοντα τῷ φανερῷ πόλῳ. μείζους γὰρ κατὰ τὴν ὁμοιότητα διανύει περιφερείας διὰ τὸ μετέωρον τοῦ πόλου. λήξας οὖν ἐπὶ τὸν Ταῦρον, ἄνεισι πάλιν ἐπὶ τὰ συνεχῆ καὶ βόρεια.

MDΔVUA 179. — οὐδ' ἄρα Κηφῆος: πάλιν ἕως τοῦ ζῳδιακοῦ ἐλθὼν καὶ διδάξας τὰ περὶ τοῦ Ταύρου ἀνέδραμεν ἐπὶ τὰ τοῦ βορείου λειπόμενα, πάλιν δὲ οὐδὲ τὸν Κηφέα ἀφ' ἑαυτοῦ διδάσκει, ἀλλ' ὥσπερ τὰ φθάσαντα διὰ τῶν ἐγνωσμένων, οὕτω καὶ τοῦτον διὰ τῆς ἤδη γνωσθείσης Κυνοσούρας Ἄρκτου. τὸ δὲ μογερὸν διὰ τὴν συμβᾶσαν συμφορὰν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ χάριν Κασσιεπείας. αὕτη γὰρ ἤρισε ταῖς Νηρηΐσι περὶ κάλλους, αἱ δὲ ὀργισθεῖσαι κῆτος ἐπαφῆκαν τῇ Αἰθιοπίᾳ. ἔχρησε δὲ ὁ θεός, εἰ μὴ ἡ ταύτης θυγάτηρ Ἀνδρομέδα παραδοθῇ τῷ κήτει, μὴ παύσασθαι ⟨τὸ δεινόν⟩. ἡ δὲ ἐξετέθη· παριὼν δὲ ὁ Περσεὺς ἔσωσε τῇ Γοργόνι τὴν Ἀνδρομέδαν. πάντες οὖν κατηστερίσθησαν ἁπλώσαντες τὰς χεῖρας, ὥσπερ ὑπόμνημα τοῦ πάθους φέροντες.

3–4 τῶν ... σημείων *scripsi*: τοῖς ... σημείοις M τῶν .... σημείοις *Maass*.

9–23 MDΔVUA *lemma codd.*: ἀλλ' ἄρα Κηφῆος D **11** τὰ τοῦ βορείου λειπόμενα M: τὰ λειπ– τοῦ β– *codd.* | οὐδὲ *om.* D **12** τὰ MDΔ: τὸν VUA **13** τοῦτον *codd.*: τοῦτο A **14** Κυνοσούρας *om.* D | τῆς *ante* Κυν– *add.* VUA **15** συμβᾶσαν U: –βάσαν *codd.* **16** νηρηΐσι *codd.*: νηριΐσι Δ | περὶ κάλλους *om.* D **18** ἡ *om.* A **18–19** Ἀνδρ– παραδ– τῷ κήτει MVUA: παραδ– τῷ κήτει ἡ Ἀνδρ– DΔ **19** παύσασθαι *codd.*: –σεσθαι *Maass* | τὸ δεινὸν *addidi* (*vide p. 171, l. 5*): τὴν συμφορὰν DΔ *om.* MVUA | ἡ δὲ *codd.*: ἣ D **20** ἐξετέθη DΔA: ἐξετάθη M ἐξετέλει VU *ut vid.* | παριὼν *codd.*: περϊὼν A | γοργόνι *codd.*: γοργόνηι M **21–22** πάντες ... ἁπλώσαντες ... φέροντες MDΔ: πάντα ... ἁπλώσαντα ... φέροντα VUA *ut vid.* **21** κατηστερήθησαν A **22** ὥσπερ *om.* V.

ἡ Κασσιέπεια, γυνὴ οὖσα τοῦ Κηφέως, ἤρισε ταῖς Νηρηΐσι περὶ κάλλους. αἱ δὲ ὀργισθεῖσαι κῆτος ἐπαφῆκαν τῇ Αἰθιοπίᾳ. ἔχρησεν οὖν ὁ θεός, εἰ μὴ ἡ ταύτης θυγάτηρ Ἀνδρομέδα ἐκδοθῇ τῷ κήτει, μὴ παύσασθαι τὸ δεινόν. ὅθεν καὶ προετέθη μετὰ τῶν οἰκείων κόσμων, προσηλώθη δὲ ἵνα μὴ ἀποδράσῃ. μέλλοντος δὲ ἤδη τοῦ κήτους ἐξιέναι καὶ βορὰν ποιεῖσθαι αὐτήν, παριὼν ὁ Περσεὺς τὸ μὲν κῆτος ..... ἀπέκτεινε, τὴν δὲ Ἀνδρομέδαν ἠλευθέρωσε. πάντες γοῦν κατηστερίσθησαν ἁπλώσαντες τὰς χεῖρας, ὥσπερ ὑπόμνημα τοῦ πάθους φέροντες. Vat. 1087

Ἰ α σ ί δ α ο: Ἰασίδην τὸν Κηφέα εἶπε διὰ τὸ ἔχειν τὸ γένος ἀπὸ ⟨Ἰοῦς τῆς⟩ Ἰνάχου. ἀπὸ μητρὸς δὲ αὐτὸν ὠνόμασεν. οὐ γάρ ἐστι Κηφεὺς Ἰάσου, ἀλλ' Ἰοῦς τῆς Ἰνάχου. Ἰασίδης οὖν υἱὸς Ἰοῦς. Ἰοῦς γὰρ Ἔπαφος, οὗ Λιβύη, ἧς Βῆλος, οὗ Ἀγήνωρ, οὗ Κηφεύς. MDΔVUA

181. — ἐ π ε ὶ Δ ι ὸ ς ἐ γ γ ύ θ ε ν ἦ σ α ν: ἐπεὶ δοκοῦσιν οἱ βασιλεῖς ἀπὸ Διὸς ἔχειν τὸ γένος. † ἢ αὐ- MDΔVUA

1–11 Vat. 1087 (*308*ʳ *sub Cephei Cassiepiae Andromedae imaginibus*) *cf. Apollod. 2,43–44* **8** *post* κῆτος *quid scriptum sit non dispicio*: ἔρρας*?*

12–16 MDΔVUA **12** ἰασίδαο. ἰασίδην MDΔ: ἰασίδα δὲ V ἰασίδ δὲ U ἰασίδαο δὲ A **13** Ἰοῦς τῆς *addidi*: *non videt interpres noster Aratum in eis fuisse, qui Io non Inachi filiam sed Iasi putabant* (*Paus. 2,16,1; Apollod. 2,1,3; schol. Eur. Or. 932*) **14** δὲ *om.* A | ὠνόμασεν MDΔ: κατωνόμασαν VUA | Ἰάσου *codd.*: Ἰνάχου D **15** ἰοῦς *codd.*: ἐοῦς A | ἰασίδης *codd.*: ἰασίδαο A | οὖν M: γοῦν DΔ δὲ ὡς V οὖν ὡς A *de* U *non liquet* **14–16** *de hac genealogia cf. schol. Eur. Or. 932.*

17–p. 172,2 MDΔVUA *lemma* M: ἐγγύθεν ἦσαν DΔ οὐρανὸν εἰς ὄνομ' ἦλθεν VA U *evan.* **17** ἐπεὶ MDΔ: ἐπειδὴ VUA **18** ἀπὸ **MVUA**: ἐκ DΔ **18–p. 172,2** *haec qualia sunt in* M *descripsi, non inepte correxit Byzantinus grammaticus cuius labori debetur codex Estensis* (ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἔφθασεν ὁ Κηφεύς, ἐπειδὴ ἀπόγονος ἦν Διός· πρόγονος γὰρ αὐτοῦ ἡ Ἰώ); *scripserim ego fortasse* ἢ ἀντὶ τοῦ π ρ ὸ ς γ έ ν ο υ ς. ἀ λ λ' ἄ ρ α κ α ί (*180*): ⟨εἰς⟩ τὸν οὐρανὸν ἔφθασεν ὁ Κηφεὺς ἐπειδὴ Διὸς ἦν πρὸς γένους. ⟨πρόγονος γὰρ⟩ αὐτοῦ ἐστιν Ἰώ **18–p. 172,2** ἢ ... γένους *om.* VUA **18–p. 172,1** αὐτοῦ *Marciani apographa* Vat. 1307 *et* Casanat. 356 (C): αυ *vel* ἀν (with τ above) M ἀντὶ τοῦ DΔ

τοῦ πρὸς γένους. ἀλλ' ἄρα καὶ τὸν οὐρανὸν ἔφθασεν ὁ Κηφεύς. ἐπειδὴ Διὸς ἦν. πρὸς γένους αὐτοῦ ἐστιν Ἰώ.†

MDΔVUAS 184. — ἴ σ η ο ἱ σ τ ά θ μ η: ἴση εὐθεῖα, ἴση διάμετρος ἀπὸ τῆς Ἄρκτου ἕως τῶν ποδῶν ἀμφοτέρων τοῦ Κηφέως.

MDΔVUAS 185. — ὅ σ σ η π ο δ ὸ ς ε ἰ ς π ό δ α τ ε ί ν ε ι: ὅσον ἀπέχουσιν ἑαυτῶν οἱ πόδες, τοσοῦτον ἀπέχει ἡ οὐρὰ τῆς Ἄρκτου ἑκατέρου ποδὸς τοῦ Κηφέως.

S Ὅμηρος (Ο 410)· „στάθμη ⟨δόρυ⟩ νήϊον ἐξιθύνει".

MDΔVUA ἄ λ λ ω ς: στάθμη ἐστὶν ἡ εὐθεῖα γραμμή. ν ε ά τ η ς δὲ οὐρᾶς τῆς Κυνοσούρας Ἄρκτου. ἀπὸ ἄκρας τῆς οὐρᾶς εὐθεῖά τις γραμμὴ φέρεται εἰς ἑκάτερον πόδα τοῦ Κηφέως, τοσοῦτον ἀπέχοντα τὸ διάστημα ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ ποδὸς τοῦ Κηφέως ἐπὶ τὸν ἄλλον πόδα, ὡς τὸ μέγεθος εἶναι τρίγωνον ἰσόπλευρον ἀπὸ τῆς οὐρᾶς ἐπὶ τοὺς δύο πόδας καὶ τὸ τῶν δύο ποδῶν αὐτοῦ διάστημα.

---

1 οὐρανὸν MDΔA: οὐράνιον VU **2** πρὸς γένους M: πρὸς γένος DΔ πρόγονος VUA | αὐτοῦ ἐστιν Ἰώ MVA: αὐτοῦ γάρ ἐστιν ἡ Ἰώ DΔ | *in* U *post* ἔφθασεν *ultima verba evan.*, πρόγονος *tantum legere mihi videor.*

3–5 MDΔVUAS (*35ʳ,7–9*) *lemma* MDΔS: *om.* VA U *mutil.* **3** *ante* εὐθεῖα *add.* ἡ S **4** *ante* διάμετρος *add.* γὰρ DΔ | τῶν S: *om.* MDΔVUA **4–5** ἀμφοτέρων MVUA: –τέρου S *om.* DΔ **5** τοῦ Κηφέως *om.* A.

6–8 MDΔVUAS (*35ʳ,9–11*) *cum praecedenti scholio conflatum* | *lemma* S (ὅση): ὅση ἀπὸ ποδὸς εἰς πόδα τείνει MV UA τὸ δ' ὅσον ἀπὸ ποδὸς ἀντὶ τοῦ DΔ **7** ἑαυτῶν οἱ πόδες MDΔVA: οἱ πόδες αὐτῶν S U *mutil.* **7–8** ἡ οὐρὰ τῆς Ἄρκτου *codd.*: τῆς Ἄρκτου ἡ οὐρὰ A **8** *ante* ποδὸς *add.* τοῦ DΔ.

9 S (*35ʳ,11–12*) στάθμη ... ἐξιθύνει *O 410* (*cf.* ε *245*): στάθμη νήϊον ἰθὺν S *qui deinde pergit* νεάτη δὲ οὐρᾶς (*hoc est lemma eius scholii quod in* M *infra invenimus, quodque tamen* S *omisit alio scholio alio ex fonte adsumpto*).

10–17 MDΔVUA ἄλλως *et in textu et in mg.* M: *in textu* DΔ *om.* VUA **11** *post* Ἄρκτου *distinxi* **13** ἀπέχοντα A *ut vid.*: ἀπέχοντος MΔ ἀπέχον (τ *supra*) DVU **14** τοῦ ποδὸς MDΔ: ποδὸς VUA **14–15** ἐπὶ τὸν ἄλλον ... τρίγωνον *om.* VU **15** τὸ μέγεθος εἶναι MA: εἶναι τὸ μ– DΔ **16** ἐπὶ MDΔ: εἰς VUA | τοὺς *om.* A.

ἄλλως: ἴσόν φησιν ἀφεστάναι ἀπὸ τῆς οὐρᾶς τῆς Κυνοσούρας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς πόδας τοῦ Κηφέως αὐτῷ τῷ τῶν ποδῶν διαστήματι. ἴση εὐθεῖά ἐστιν, ὡς εἶναι τὸ σχῆμα τρίγωνον ἰσόπλευρον. S

186. — αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης: ἐπειδὴ ἡ τοῦ Κηφέως ζώνη ἀμυδρά ἐστιν, ἐκ τοῦ παρακειμένου Δράκοντος διδάσκει. ὁ δὲ νοῦς· κάτω δὲ τῆς τοῦ Κηφέως ζώνης ὀλίγον ⟨ἂν⟩ ἱέμενος καὶ περισκοπήσας βλέψειας ⟨τὴν⟩ τοῦ Δράκοντος πρώτην καμπήν, τὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δράκοντος κύκλωσιν. MΔDVUAS

188. — προκυλίνδεται: ἀνατολικωτέρα προθεωρεῖται. τὸ δὲ κυλίνδεται, οὐκ εὐσχημόνως κεῖται· πλατεῖα γὰρ καθ᾽ ἑκάτερα. MDΔVUAS

ἄλλως: ἔνιοι νομίζουσιν ἠγνοηκέναι τὸν Ἄρατον ὅτι ἡ Κασσιέπεια ἐπανατέλλει τῷ Κηφεῖ καὶ ἐπικαταδύνει, μὴ νοήσαντες ὅτι ἔθος ἐστὶ τῷ ποιητῇ τὴν ἀνατολὴν προτέραν καλεῖν. τὸ οὖν προκυλίν- MDΔVUAS

1–4 S (*35ʳ,12–15*) **1** ἴσόν φησιν *scripsi*: ἶσον φασὶν S.

5–10 MDΔVUAS (*35ʳ,16–19*) **5** ἐπειδὴ (ἐπεὶ DΔVUA) ἡ τοῦ Κ– ζ– *codd.*: ἐπὶ τῆς τοῦ Κ– ζώνης S **6** *post* ἐστιν *duodecim fere litterarum spatium vacuum reliquit* S | *ante* ἐκ *add.* ἡ S | περικειμένου D **7** διδάσκει *hic* MVUA: *ante* ἐκ τοῦ DΔ *om.* S **8** ἂν *hic addidi*: *post* βλέψειας *Maass* | ἱέμενος *codd.*: ἱστάμενος S **8–9** περισκοπήσας *codd.*: –πῶν S **9** βλέψειας MVUA: βλέψει S ἴδης D ἴδοις Δ | τὴν *addidi* | πρώτην *codd.*: ὀλίγην S | *post* καμπὴν *add.* ὅ ἐστι VUA **10** τὴν ... κύκλωσιν *om.* S | *post* κύκλωσιν *add.* λέγων DΔ.

11–13 MDΔVUAS (*35ʳ,20–21*) *lemma* S: τοῦ δ᾽ ἄρα δαιμονίη MΔVUA τοῦ δ᾽ ἄρα D **11** ἀνατολικωτέρα MΔ: –κώτερα D –κώτερον VUAS **12** τὸ δὲ MDΔ: τὸ VUA *om.* S | εὐσχημόνως MDΔVU *ut vid.* S: ἀσχημόνως A *cf. v. 654* **13** καθ᾽ *om.* S | ἑκατερά S.

14–p. 174,2 MDΔVUAS (*35ʳ,22–26*) *lemma codd.* (M mg.) **14** ἔνιοι νομίζουσιν *codd.*: ἐὰν νομίζωσι S | ἠγνοηκέναι *codd.* (ἠγνω– A): τὸ νενοηκέναι S **15** ὅτι ἡ Κασ– *om.* VU **15–16** ἐπικαταδύει DΔ **16** προτέραν MDΔ: πρότερον VUAS | καλεῖν MDΔAS: προκαλεῖν VU | τῶ οὖν U

δ ε τ α ι σημαίνει ὅτι ἡ Κασσιέπεια ἀνατολικωτέρα Κηφέως προθεωρεῖται.

S πρὸ αὐτοῦ τοῦ Κηφέως φέρεται.

MDΔVUA τὸ δὲ δ α ι μ ο ν ί η ἤτοι κακοδαίμων διὰ τὰ φαινόμενα καὶ συμβάντα αὐτῇ, ἢ μακαρία διὰ τὸ ἐν θεοῖς εἶναι.

MDΔVUA ο ὐ μ ά λ α π ο λ λ ή : καὶ γὰρ μικρὸν ἐπέχει τοῦ οὐρανοῦ τόπον, καὶ οὐ πάντη ἐν νυκτὶ πανσελήνῳ λαμπρὰ φαίνεται. οὐ γὰρ πολλοὶ αὐτὴν λαμπρύνουσιν ἀστέρες.

S 189. — π α μ μ ή ν ι δ ι : πανσελήνῳ. προκυλίνδεται Κασσιέπεια οὐ μάλα πολὺ φαινομένη ἐν παμμήνιδι νυκτί.

MS 188. — τ ο ῦ δ' ἄ ρ α δ α ι μ ο ν ί η : πλησίον δὲ τοῦ Κηφέως.

M τὸ δ α ι μ ο ν ί η διὰ τὸ ποιὸν αὐτῆς κατάστημα, ὥσπερ ἐν συμφοραῖς οὔσης διὰ τὴν παῖδα. ἐν νυκτὶ δὲ ἐχούσῃ πλήρη τὴν σελήνην οὐ πολλὴ καὶ λαμπρὰ

---

1 Καλλιέπεια S , *corr.* S^{sl} | ἀνατολικωτέρα MΔ: –κώτερα D –κώτερον VUAS **2** κυφέως S | προθεωρεῖται S: *non in* MDΔ VUA.

3 S (*35ʳ,27*).

4–6 MDΔVUA **4** δὲ δὲ A **4–5** φαινόμενα καὶ *om.* DΔ | συμβάντα *codd.*: συμβαίνοντα M **5** αὐτῆι MDΔ: αὐτοῦ VUA **6** εἶναι *om.* DΔ.

7–10 MDΔVUA *lemma* DΔVUA (*in* A *cum ultimis praecedentis scholii verbis conflatum*): προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλὴ M **7** μικρὸν *codd.*: σμικρὸν M **8** οὐ VUA: οὔτε MDΔ **9** αὐτὴν *om.* VUA **9–10** λαμπρύνουσιν ἀστέρες MVUA: ἀστλαμπρ– DΔ *cf. glossema codicis* M *supra* γανόωσιν (*190*): λαμπρύνουσιν.

11–13 S (*35ʳ,27–29*) **11** *post* πανσελήνῳ *distinxi* **12** πολὺ S: *malim* πολλή.

14–15 M mg. S (*35ʳ,29–30*) *lemma* S (*cf.* MΔVUA *supra ad p. 173, l. 11; animadvertendum est hanc notulam in margine sinistro Aratei textus Marciani ascriptam eadem littera* γ *significari qua sch. 188*): τοῦ δ'ἄρα M **14** δὲ S: *om.* M.

15–p. 175,2 M mg. **17** οὔσης *Maass*: εἶναι M | *cf. supra p. 162, l. 10.*

φαίνεται ἡ Κασσιέπεια· ἀμυδροτέρους γὰρ ἔχει τοὺς ἀστέρας.

ταύτην δὲ τὴν Κασσιέπειαν ἱστορεῖ Σοφοκλῆς τῶν S
τραγῳδῶν ποιητὴς ἐν τῇ Ἀνδρομέδᾳ ἐρίσασαν περὶ κάλλους καὶ ἐλθεῖν εἰς τὸ σύμπτωμα. καὶ τὸν Ποσειδῶνα δι' αὐτὴν τὴν χώραν διαφθεῖραι τὸ κῆτος ἐπιπέμψαι. ὅθεν ὡς εἴρηται ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθη. ἐσχημάτισται δὲ καὶ αὐτὴ παρὰ τοῦ δίφρου καθημένη. ἔχει δὲ καὶ ἀστέρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρου ὤμου α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος, α'. ἐπ' ἄκρου τῆς χειρὸς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς ὀσφύος λαμπρὸν μέγα α'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ ἐπὶ τοῦ γόνατος α'. ἐφ' ἑκατέρας τὰς γωνίας, λαμπρὸν α'. τοὺς πάντας ιγ'.

ἐσχημάτισται αὐτὴ ἐπ' ἀνακλίτου δίφρου καθη- M
μένη.

190. — οὐ γάρ μιν πολλοί: ἡ Κασσιέπεια MDΔVUAS
ἀστέρας ἔχει [ἐπὶ τοῦ σώματος] ἐκ διαστήματος ἀλλήλων κατ' εὐθεῖαν ὡς ἔγγιστα κειμένους· ὧν ὁ βορειότατος ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐστίν, ὁ δὲ νοτιώτατος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, οἱ δὲ τούτων μεταξὺ δύο τὸ τῆς λακωνικῆς δικλίδος σχῆμα ποιοῦντες τοιοῦτον, , ὧν

3–14 S *(35r,30–41) Cassiepiae fabula (Catast. 16).*

15–16 M *glossema super* Κασσιέπεια *in Arati versu 189 scriptum; cf. Schol. Germ. BP ed. Breysig p. 77:* in sella anaclito sedens.

17–p. 176,2 MDΔVUAS *(35r,41–47) lemma codd.* **18** *post* ἔχει *fortasse* τρεῖς *addendum, sunt enim stellae* β γ ε | ἐπὶ τοῦ σώματος *seclusi: post* ἔχει *in* MVUA *post* κειμένους *in* DΔ *post* ἀλλήλων *in* S *cf. infra ll. 22 sqq.* **19** ὡς ἔγγιστα (ἔγκιστα U) κειμένους *codd.*: καὶ ἀντικειμένους S **19–20** βορειότατος *codd.*: –τερος V **20** τῆς *om.* V | νοτιώτατος *codd.*: νότιος VU **21** δύο *om.* S; *sunt stellae* α δ | τὸ *om.* S **22** τοιοῦτον Vat. 1307 *e Marciano descriptus* DΔA *ut vid.* (τοιοῦτ) S: τοιο|||| M (*ultimae litterae evan.*) τοιοῦτοι VU | *figuram a codice* Δ *sumpsi, ubi Cassiepia duplici lambda* (λλ) *exprimitur: om.* MDVUAS

ἡ μὲν πρώτη γραμμή ἐστι τὸ σῶμα, ἡ δὲ πλαγία τὰ γόνατα.

M 191. — ⟨ἐπιρρήδην⟩: ὀνομαστῶς ἐπέχουσιν, ἐφηρμοσμένως.

MDΔVUA 192. — οἵην δὲ κληῖδι: τὸ ἔνδοθεν ἡρμοσμένην εἶναι τὴν κλεῖν ἀρχαϊκόν ἐστιν. οὐ γὰρ ὡς νῦν ἐκτὸς ἦσαν αἱ κλεῖδες, ἀλλ' ἔνδον τὸ παλαιὸν παρ' Αἰγυπτίοις καὶ Λάκωσι. καὶ Ὅμηρος οἶδε τὸ τοιοῦτον, [ὅτι] ἔσωθεν τὰ θυρώματα ἀνακρουόμενα κληῖδι· „θυρέων ἀνέκοπτεν ὀχῆας ... τὰ δ' ἀνέβραχε" (φ 47) [δαίδαλα πάντα (T 13) ἀσφαλίσματα]. ἔστιν οὖν ἡ Κασσιέπεια ἐν οὐρανῷ [οὐχὶ πᾶσα, ὡς γέγραπται, ἀλλ' οὕτω .....] κλειδὸς ἔχουσα ἀρχαίας σχῆμα, καὶ οἱ ἀθρόοι ἀστέρες τὸ σῶμα ἀποτελοῦσιν, οἱ δὲ πλάγιοι τὰς χεῖρας, ἐκτεταμένας [οἱ δὲ κατωτέρω

---

1 ἐστι τὸ σῶμα MS: τὸ σῶμα ἐστὶν (*sic*) DΔ τὸ σῶμα *om.* VUA | ἡ δὲ *codd.*: M *evan.*

3–4 M mg *lemma addidi.*

5–p. 177,2 MDΔVUA *lemma codd.* **6** εἶναι MDΔ^{sl}VUA: ἔχει Δ **7** ἦσαν VU: εἰσιν MDΔA **8** Αἰγυπτίοις *codd.*: Αἰ *in* M *evan.* | τὸ *codd.*: *om.* DΔ **9** ὅτι *seclusi* | ἀνακρουόμενα MDΔV^{ac} *ut vid.*: ἀνακρούουσα V^{pc}UA ἀνακρούονται *Maass* | *post* κληῖδι *distinxi*: *post* ἀνακρουόμενα MDΔ *non dist.* VUA *ut vid.* | ἔσωθεν ... κληῖδι *libenter secluserim* **10** *aptius hic alius Homeri locus afferretur*: πύλας .... στιβαρῶς ἀραρυίας / δικλίδας ὑψηλάς. δοιοὶ δ' ἔντοσθεν ὀχῆες / εἶχον ἐπημοιβοί (*M 454–456*) | θυρέων *Homeri codd.*: θύρην MDΔVU θύρη A | ἀνέκοπτεν *Hom.* DΔVUA: –πτον M | ὀχῆας *Hom.*: ὀχῆα *codd.* | ἀνέβραχε VU: ἀνέβρεχε A ἀνέβραβε M ἔβραχε DΔ **11** δαίδαλα πάντα ἀσφαλίσματα *seclusi*: *cf. T 13* (τὰ δ' ἀνέβραχε δαίδαλα πάντα) *vox autem* ἀσφαλίσματα *glossa videtur esse quae ad* θυρώματα *pertinet* | δαίδαλα *om.* VU **12** ἐν οὐρανῷ *om.* VUA **12–13** οὐχὶ ... οὕτω *seclusi*; *post* οὕτω *figuram olim fuisse recte censet Maass* **12** ὡς γέγραπται: *haec* „*ad imaginem Cassiepiae ab aliis formatam*" *spectare censet Maass*, *sed potius ad ipsum scholium respicit interpolator* **13** οὕτω *codd.*: οὕτως A **14** οἱ *ante* ἀθρόοι *om.* D | τὸ σῶμα ἀστέρες τὸ σῶμα A τὸ στόμα V | ἐπιτελοῦσιν D **15** *post* χεῖρας *distinxi* | ἐκτεταμένοι VU*?* **15–p. 177,1** οἱ δὲ ... καθέδραν *seclusi* **15** κατώτεροι VU

ἅμα καὶ πόδας καὶ τὴν καθέδραν] ὡς δικλίδα [ὡς] πρόθυρα.

193. — τὸ δὲ δικλίδα δίθυρον. MDΔVUAS

194. — μουνὰξ δὲ εἷς ὑφ' ἕνα, οὐχ ἅμα πολλοί, DΔVUA ὀλίγων τῶν ἀμυδρῶν ὄντων.

195. — ἀποτείνεται ὤμων: ἡ δὲ Κασσιέ- MDΔVUAS πεια ἀποτεταμένας ἔχει τὰς χεῖρας εἰς ὀργυιάν. ἐσχημάτισται γὰρ ὥσπερ στερνοκοπουμένη.

ἄλλως: ἀποτελεῖ ὀργυιάν, καὶ εἴποις ἂν αὐτὴν MDΔVUA τῷ ποιῷ σχήματι ὥσπερ ἐπανιᾶσθαι τῇ παιδί.

ὅ ἐστιν ἀνιάζειν, λυπεῖσθαι. VUA

μουνὰξ δὲ κατὰ μόνας, ἐπεὶ ἐκ διαστήματός S εἰσι καθ' ἕνα καὶ οὐκ ἄθροισμα. ἰνδάλλονται . . .

---

1 ὡς δικλ- MDΔU ? A: καὶ δικλ- V | δικλίδα DΔ: δικλεῖδα MVUA | ὡς *ante* πρόθυρα *seclusi*: ὡς πρόθυρα *secl. Maass* **2** πρόθυρον A.

3 MDΔVUAS (*35ʳ,47–48*) τὸ δὲ δικλίδα (–κλεῖ– MVUA) *codd.*: δικλίδα δὲ S | δίθυρον: *sic etiam glossa* M *supra* δικλίδ' *in Arato 193*.

4–5 DΔVUA 4 εἷς ὑφ' ἕνα: *sic etiam glossa* M *supra* μουνὰξ *in Arato 194* | ὑφ' DΔ: ἐφ' VUA | ἕννα A.

6–8 MDΔVUAS (*35ʳ,49–50*) *lemma* MDΔ: ἡ δ' αὔτως VUA εἰ δ' αὐτοῖς ὀλίγον (*sic*) ἐπικρύπτεται (*?*) ἀποτείνεται S **7** ἀποτεταμμένας S | τὰς χεῖρας *om.* S | εἰς *om.* A | ὀργυιάν *codd.*: ὀργυαν (*sic*) M *ut vid.* **7–8** ἐσχημάτισται . . . στερνοκοπουμένη *codd.*: *om.* V **8** γὰρ *codd.*: δὲ M | στερνοκοπουμένη Est (*unde Ald. edd.*): στενοκ– MΔUAS στενοκομένη D.

9–10 MDΔVUA 9 ἄλλως . . . ὀργυιάν MUA: *om.* DΔV | εἴποις MDΔA: εἴπῃς VU *ut vid.* **10** τῶι (τὸ U *ut vid.*) ποιῶι MVUA: τῷ τοιῶδε DΔ | ὥσπερ MVUA: *om.* DΔ.

11 VUA

12–13 S (*35ʳ, 50–52*) *haec adnotatio inepto loco posita simul cum Andromedae fabula* (*infra l. 24*) *in codicis* S *exemplar inserta est* **13** *post* ἄθροισμα *distinxi*: ἰνδάλλεται *enim lemma esse videtur scholii cuiusdam nunc deperditi.*

MDΔVUA 197. — αὐτοῦ γὰρ κἀκεῖνο: τὸ χαλεποῖς πάθεσιν ὑποπεπτωκός.

κεκασμένον (198) διατετυπωμένον.

τὸ δὲ κυλίνδεται .... πάλιν τὴν θέσιν πρὸς τὴν συμφοράν. τὸ δὲ ἄγαλμα ἤτοι καταχρηστικῶς τὸ εἴδωλον, ἢ ἄγαλμα διότι κατηστέρισται μετὰ παντὸς τοῦ γυναικείου κόσμου καὶ ὥσπερ κεκοσμημένον ἐστίν.

198. — Ἀνδρομέδης: αὕτη κεῖται διὰ τὴν ἐν τοῖς ἄστροις τὸ Περσέως ἄθλοις ὑπόμνημα. διατεταμένας δὲ ἔχει τὰς χεῖρας, ὡς καὶ προετέθη τῷ κήτει ἀνθ' ὧν ἐσώθη ὑπὸ Περσέως, ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τοῦ δεξιοῦ α'. ἐπ' ἄκρου τῆς χειρὸς α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων, α'. ἐπὶ ζώνης γ'. ὑπὲρ τὴν ζώνην, δ'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν γονάτων, λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ ποδὸς γ'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ α' πάντας ιζ'. φησὶ δὲ καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ αὐτῷ δράματι.

S 197-198. — τὸ οὖν ἑξῆς· κυλίνδεται κατὰ μεσημβρίαν, λοξὴν τὴν κεφαλὴν ἔχουσα κατὰ δύσιν, τοὺς δὲ πόδας κατὰ ἀνατολάς.

MDΔVUAS Ἀνδρομέδης ὑπὸ μητρὶ κεκασμέ-

1–8 MDΔVUA *lemma codd. omnes* **2** ὑποπτωκὸς A **3** κεκ– δὲ DΔ | διατετυπωμένον *codd.*: κεκλιμένον διατετυπωμένον *glossa in* M **4** *lacunam post* κυλίνδεται *statui, post* συμφορὰν *Bekker; ad sensum cf. supra sch. 188* (τὸ δὲ κυλίνδεται, οὐκ εὐσχημόνως κεῖται **5** πρὸς MDΔA: παρὰ VU *incert.* | ἄλγημα A **6** ἢ VA: ἢ ὅτι MDΔ *de* U *non liquet* **6–7** κατηστέρισται VU: κατεστήρικται MDΔ κατηστέρηται A **7** μετὰ *codd.*: διὰ D | καὶ *om.* A **8** ὥσπερ *codd.*: ὅτι ὥσπερ M | *hic in* MDΔVUA *sch. 222* (*infra p. 183, ll. 10–15*) *sub lemmate falso* αἰνὸν ἄγαλμα, *quod in* VUA *cum nostri scholii fine cohaeret.*

9–18 S (*35r,52–35v,2*) *Andromedae fabula* (*Catast. 17*) **9** *post* τὴν *deest* Ἀθηνᾶν.

19–21 S (*35v,2–3*) *post* ἑξῆς *et post* μεσημβρίαν *distinxi.*

22–p. 179,4 MDΔVUAS (*35v,3–5*) *lemma* M: Ἀνδρομέδης D Ἀνδρομέδης ὑπὸ Δ Ἀνδρομέδης ὑπὸ μητρὶ VA ἀνδρομ U (*evan. usque ad* μητρός) κεκασμένον S

ν ο ν : ὡς πρὸς σύγκρισιν τῆς μητρός. τὸ δὲ κ ε κ α σ μ έ ν ο ν κεχωρισμένον· οὐ γὰρ πάνυ πλησίον αὐτῆς ἐστιν. γράφεται καὶ κ ε κ ο μ μ έ ν ο ν, ἵν' ᾖ τεθρηνημένον.

MDΔVUA κεῖται δὲ ἐν τοῖς ἄστροις ἡ Ἀνδρομέδα διὰ τὴν Ἀθηνᾶν, τῶν Περσέως ἄθλων ὑπόμνημα. ἔχει δὲ καὶ αὕτη τὰς χεῖρας ἐκτεταμένας, ὡς προετέθη τῷ κήτει.

MDΔVUA ο ὔ σ ε μ ά λ' ο ἴ ω : ὁ νοῦς οὕτως· οὐδαμῶς δέ σε ὑπολαμβάνω νύκτα ἐπιτηρῆσαι ἀσέληνον ἵνα εὐσυνόπτως τὴν Ἀνδρομέδαν θεάσῃ· καὶ γὰρ αὐτόθεν λαμπροτάτη οὖσα καὶ ἐν παμμήνιδι νυκτὶ φαίνει. τὰ δὲ ζ ώ μ α τ α (201) ἱμάτια. δ ι ω λ ε ν ί η δὲ (202) ἐκτεταμένας χεῖρας ἔχουσα.

S ⟨οὐ⟩ ζητήσεις δέ, φησί, νύκτα ὅπως μᾶλλον ἴδῃς· ἐν γὰρ πάσῃ νυκτὶ φαίνεται, κἂν ὅτι μάλιστα πληροσέληνος ᾖ. ἐπέχει δὲ μοίρας μ' κατὰ μῆκος καὶ ⟨κατὰ⟩ πλάτος κζ'.

MDΔ 203. — δ ε σ μ ὰ δ έ ο ἱ κ ε ῖ τ α ι κ α ὶ ἐ ν ο ὐ ρ α ν ῷ : διατέταται, φησί, τὰς χεῖρας καὶ ἐν οὐ-

---

1–2 τὸ δὲ κεκ– *codd.*: κεκ– δὲ S **2** γὰρ *codd.*: δὲ D **3** καὶ *codd.*: δὲ καὶ S | κεκομμένον *codd.*: κεκασμένον A **3–4** τενθρηνημένον MS: τεθρυμμένον DΔ (–υμέ–) VA U *mutil.*

5–7 MDΔVUA **6** ὑπόμνημα M (ὑπὸ μνῆμα) DΔ: ὑπόδειγμα VA ὑπο|||| U | καὶ MDΔS: *om.* VA U *mutil.* **7** αὕτη MA: αὐτὴ DΔ αὕτως V U *mutil.* | προετέθη ΔVUA: προσετέθη MD.

8–13 MDΔVUA *lemma codd. omnes* **8** ὁ νοῦς οὕτως M UA: ὁ δὲ νοῦς οὗτος V *in mg. om.* DΔ **8–9** οὐδαμῶς δέ σε ὑπολαμβάνω MA: δὲ *om.* V οὐχ ὑπολ– δέ σε DΔ *inter* οὐδαμῶς *et* ἐπιτηρῆσαι *omnia evan. in* U **9** νύκτα *bis* D | ἀσέληνον *codd.*: ἀσ– καὶ σκοτεινὴν M **9–10** ἵνα εὐσ– MUA: ἵν' εὐσ– DΔ ἵνα καὶ συνόπτως V **10** αὐτόθεν *codd.*: αὐτόθι A **11** παμμήνιδι MVA: πολυμήνιδι DΔ U *mutil.* | φαίνει MVUA: –νεται DΔ **12** ἱμάτια *codd.*: *sic etiam glossa in* M | διωλενίη *edd.*: ὠλενίη *codd.* *(sic Maass)* **13** χεῖρας ἔχουσα M: ἔχουσα τὰς χ– *codd.*

14–17 S (*35^{v}, 5–6*) οὐ *addidi* | νύκτα *scripsi*: νυκτὸς S **16** ᾖ *scripsi*: ἐστὶν S **16–17** μ' κατὰ . . . κζ' *scripsi*: μ', καὶ τὸ μῆκος καὶ πλάτος κζ' S.

18–p. 180,1 MDΔ *lemma* M: δεσμὰ δέ οἱ DΔ

ρανῷ, ὥσπερ δεδεμένη, καθάπερ προὔκειτο τῷ κήτει.

MDΔVUA 205. — ἀλλ' ἄρα οἱ καὶ κρατὶ πέλωρ: πάλιν ἀπὸ τῆς Ἀνδρομέδας διδάσκει τὸν Πήγασον, ὅς ἐστιν ἡμίτομος κατὰ τὸν στηριγμόν, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἀνδρομέδας κείμενος. πέλωρ δὲ ἤτοι ἀπὸ τοῦ τμήματος τὸν ὅλον ἀναλογιζόμενος, ἢ διὰ τὸ λαμπροὺς ἔχειν ἀστέρας.

ἡμιτελής δέ (215) ἐστιν αὐτὰ τὰ ἐμπρόσθια φαίνων ἄχρι τοῦ ὀμφαλοῦ.

οἱ μὲν αὐτὸν λέγουσι τὸν κολάψαντα τὴν κρήνην ἐν τῷ Ἑλικῶνι, οἱ δὲ τὸν Πήγασον.

μίμημά φασιν εἶναι τοῦ Ἵππου [τοῦ Πηγάσου] ὃς πορευόμενος διὰ τοῦ Ἑλικῶνος τοῖς ποσὶν ἔρρηξε πηγὴν τὴν καλουμένην Ἵππου κρήνην.

---

1 προὔκειτο M: προέκειτο DΔ.

2–p. 181,5 MDΔVUA *cf. Catast. 18* | περὶ τοῦ Ἵππου M *in mg.*: *non in* DΔVUA | *lemma* M: ἀλλ' ἄρά (*sic*) οἱ DΔ ἀλλ' ἄρα οἱ καὶ (*om.* A) κρατὶ VA U *mutil.* **4** ὅς ἐστιν ἡμίτομος MDΔ: ὅ ἐστιν ἡμίτομον VUA | στηριγμόν *codd.*: ἀστερισμόν *Maass fortasse recte* **4–5** τῆς κεφαλῆς MDΔ: τὴν κεφαλὴν VA U *mutil.* **5** κείμενος MDΔU *ut vid.*: κειμένη V *ut vid.* κειμένης A | πέλωρ MDΔA: πέλωρον VU **6** τὸν ὅλον DΔ: τὸ ὅλον M τῶν ὅλων VUA | ἀναλογιζόμενος MDΔA: –μένη VU *ut vid.* **7** ἀστέρας MDΔ: τοὺς ἀστ– VA U *mutil.* **8** ἐστιν *om.* V **9** φαίνων ἄχρι MVUA: φέρων μέχρι DΔ (*cf. Catast. 18*: τούτου μόνον τὰ ἔμπροσθεν φαίνεται ἕως ὀμφαλοῦ, *et* S *infra p. 181, ll, 6–7*) **10** οἱ μὲν MVUA: καὶ οἱ μὲν DΔ | λέγουσι MDΔA: λέγοντες εἶναι VU | κολάψαντα *codd.*: κολλ– M **10–11** τὴν κρήνην ἐν τῶι Ἑλ– MVU (?) A: ἐν τῷ Ἑλ– τὴν κρ– DΔ *cf. AP 15,25* (*Dosiadae Ara, vv. 18–19*) „σὺ δ' ὦ πιὼν κρήνηθεν, ἣν / ἶνις κόλαψε Γοργόνος" **11** τὸν Πήγασον MDΔ: τὸ Πηγάσου VU τοῦ Πηγάσου A *secl. Maass* | *post* τὸν Π– *distinxit Robert* (*Erat. Catast. Rell. p. 120*) *quem contra codices secutus sum* („ἄλλοι δὲ τὸν Πήγασον εἶναί φασι" *Catast. 18, cf.* S *infra p. 181, ll. 9–11*) **12** φασιν εἶναι τοῦ (*om.* M) ἵππου τοῦ Πηγάσου MDΔ: φασιν εἶναι τὸν Πήγασον, ὅς VUA τοῦ Πηγάσου *seclusi collato Catast.* (*vide* S *infra*) **13** διὰ *om.* A **13–14** ἔρρηξε (ἔρηξε A ὤρυξε VU) πηγὴν τὴν καλουμένην Ἵππου κρήνην (κρήνην ἵππου A) MVUA: ἔρρηξε τὴν γῆν καὶ τὴν καλουμένην ἵπ– κρ– ἐξέφηνεν DΔ; *cf. Plut. Mar. 19* „ῥήγνυσι γὰρ αὐτόθι ναμάτων θερμῶν πηγὰς ὁ χῶρος"

ἱ ε ρ ὸ ς δὲ (215) ὁ Ἵππος ὅτι κατηστέρισται, ἢ ὅτι Ποσειδῶν αὐτὸν ἐγέννησεν, ἢ ὅτι „βροντήν τε στεροπήν τε φέρει Διὶ μητιόεντι" (Hes. Th. 286). εἴληφε δὲ τὴν ἱστορίαν παρ' Ἡσιόδου, διό φησιν (220-221) ο ἱ δ ὲ ν ο μ ῆ ε ς / π ρ ῶ τ ο ι κ ε ῖ ν ο π ο τ ό ν . .

205. — Ἵ π π ο ς: οὗτος φαίνεται ἡμιτελὴς αὐτὰ S τὰ ἐμπρόσθια φαίνων, ἕως ὀμφαλοῦ. Ἄρατος μὲν οὖν φησὶ τὸν ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος εἶναι ποιήσαντα κρήνην τῇ ὁπλῇ, ὑφ' οὗ καλεῖσθαι Ἵππου κρήνην. ἄλλοι δὲ τὸν Πήγασον εἶναι τὸν εἰς τὰ ἄστρα ἀναπτάντα ὑπὲρ τῆς τοῦ Βελεροφόντου τρώσεως. διὰ δὲ τὸ μὴ ἔχειν πτέρυγας ἀπίθανον τοῦτο τισὶ δοκεῖ. Εὐριπίδης δὲ ἐν τῇ Μελανίππῳ ἵππιν εἶναι τὴν Χείρονος καὶ ἀπατηθεῖσαν ὑπ' Αἰόλου, φθαρῆναι. καὶ ἕως μὲν τινὸς κρύπτειν. ἐπειδὴ δὲ καταφανὴς ἦν διὰ τὸν ὄγγον τῆς γαστρός, φυγεῖν εἰς τὰ ὄρη. κἀκεῖ ὠδινούσης αὐτῆς τὸν πατέρα ἐλθεῖν κατὰ ζήτησιν. τὴν δὲ εὔξασθαι καταλαμβανομένην πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι, μεταμορφωθῆναι. καὶ οὕτως γενέσθαι ἵππον τεκοῦσαν τὸ παιδίον. διὰ δὲ τὴν εὐσέβειαν αὐτῆς καὶ τοῦ πατρός, εἰς τὰ ἄστρα ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος τεθῆναι. ὅθεν τῷ Κενταύρῳ οὐχ ὁρατή ἐστιν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ ῥυχμοῦ, δύο. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'. ἐπὶ τῆς σιαγόνος α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν νώτων α' ἀμαυρούς. ἐπὶ τοῦ τραχήλου α'. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοὺς ὤμους ὁμοίον α'. ἐπὶ τοῦ στήθους α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως α'. ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων γονάτων, β'. ἐφ' ἑκατέρας ὁπλῆς, β'. τοὺς πάντας ιη'.

---

1 ὅτι MVU?: ὅταν A τῷ τοι καὶ DΔ | κατηστέρισται VU: κατηστέρικται M κατεστήρικται DΔ κατηστέρησαν A *ut vid.* **1–2** ἢ ὅτι *codd.*: ἢ ὅταν A **2** ἐγέννουσεν M **2–3** τε στεροπήν τε *Hes.* MDΔ: τε καὶ στερ– VUA **3** φέρει *Hes.* MDΔ: τρέφει ἢ μᾶλλον φέρει VUA | μητιόεντι MVUA: μητίεντι D μητήεντι Δ **4** Ἡσιόδου *codd.* (ἠδ– D *ut vid.*): –δω M | διό φησιν (*sic*) VU *ut vid.* A: δι' ὧν φησὶν DΔ *om.* M **5** πρῶτοι κεῖνο MDΔ: πρῶτοι κεῖνοι UA κεῖνοι πρῶτοι V.

6–27 S (*35v,6–17*) *Equi fabula* (*Catast. 18*). **13** Μελανίππω ἵππιν S: *legendum* Μελανίππη Ἵππην *(cf. Hygin. Astr. 2,18)*.

MDΔVUA 206. — γαστέρι νειαίρῃ: τῇ ἐσχάτῃ τῆς ἡμιτόμου γαστρὸς ἐπιψαύει τῆς Ἀνδρομέδας. εἷς δὲ ἀστήρ ἐστιν, ὃς διαζεύγνυσι τῆς τε Ἀνδρομέδας τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν τοῦ Ἵππου ἡμίτομον γαστέρα.

MDΔVUAS 208. — οἱ δ' ἄρ ἔτι τρεῖς ἄλλοι: ἡ διάνοια τοιαύτη ἐστίν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ἀστέρες κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ Ἵππου, οἵτινες ἴσον ἔχοντες διάστημα πρὸς τὸν εἰρημένον ἀστέρα τετράγωνον ἰσόπλευρον ἀποτελοῦσι καὶ τὸν εἰκονισμὸν τοῦ Ἵππου εὔσημον ποιοῦσι λαμπρότατοι ὄντες.

S ἄλλως: δ' εἰσὶν ἀστέρες οἱ τὸ τοῦ Ἵππου σῶμα ἀποτελοῦντες, καὶ ἄλλοι οἱ τὸν αὐχένα καὶ τὴν κεφαλήν· οἱ δὲ δ' οὗτοι σφόδρα εἰσὶ λαμπροί.

MDΔVUA 210. — κεφαλὴ δέ οἱ οὐδὲν ὁμοίη: κατὰ τὸ φῶς. ἀμυδροὶ γὰρ οἱ ἐκεῖσε ἀστέρες. τὸ δὲ δολιχός περ ἐὼν οἶδε καὶ Ὅμηρος, τοὺς ἵππους ἐριαύχενας λέγων. διὸ καὶ οὗτός φησι πέλωρ ἵππος.

1–4 MDΔVUA *lemma* M (γαστέρῃ) DΔ: *om.* VUA *qui hoc scholium cum praecedenti continuant* **2** ἐπιψαύει δὲ A **3** ἐστιν *om.* VUA | τῆς τε MDΔA: τήν τε VU **3–4** τὴν MDΔ: *om.* VUA **4** τὴν *om.* V | ἡμίστομον Δ.

5–10 MDΔVUAS (*35ᵛ,17–20*) *lemma* MVUA (ἄρα VU): ἄλλοι *om.* DΔS **5–6** ἡ διάνοια τοιαύτη MDΔS: ἡ ἔννοια αὕτη VUA **6** δὲ MDΔS: *om.* VUA | τρεῖς *om.* D **7** κατὰ ... ἵππου MDΔS: *om.* VUA | τὰ πλευρὰ MDΔ: τὴν πλευρὰν S | ἴσον MDΔ: ἶσον VUA *om.* S **8** πρὸς *codd.*: κατὰ S | ἀστέρα *codd.* S^pc: ἀγῶνα S^ac **9** ἀποτελοῦσι *om.* S **10** εὔσαμον U | λαμπρότατοι ὄντες *om.* S | λαμπρότατοι MDΔ: λαμπροὶ VUA.

11–13 S (*35ᵛ,21–23*).

14–16 MDΔVUA *lemma* M: κεφαλὴ δέ οἱ DΔ καλοὶ καὶ μεγάλοι (*cum ipso scholio conflatum*) VUA **15** *ante* κατὰ *add.* συνακουστέον DΔ | οἱ ἐκεῖσε *codd.*: ὁ ἐκ– D **16** οἶδε καὶ Ὅμ– MΔVU: οἶδε. καὶ Ὅμ– A οἶδεν Ὅμ– D **17** λέγων M: λέγειν DΔVU λέγει A | καὶ *om.* M.

212. — αἰθομένης γένυος: καταλαμπούσης· ἐπ' ἄκραν γὰρ τὴν γένυν ἀστέρα ἔχει ὃς τοῖς προειρημένοις τέτρασιν ἄστρασιν ἴσος ἐστὶ κατὰ τὸ φῶς. MDΔVUA

ἡμιτελὴς δὲ (215) καὶ οὐχ ὁλοτελής ἐστιν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ σὺν τοῖς ἐμπροσθίοις μέρεσι θεωρεῖται. MDΔVUAS

τὸν Ἵππον δὲ ἱερὸν (215) λέγει ὅτι Ποσειδῶνός ⟨ἐστιν⟩ ἐκ τῆς Γοργόνος· ,,τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν", φησὶν Ἡσίοδος (Theog. 280). S

222. — ἀλλὰ τὸ μὲν πέτρης: ἀλλὰ τὸ μὲν τοῦ Πηγάσου ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς ῥεῖ, καὶ οὐδέποτε τοῦτο τὸ ὕδωρ τῶν τὴν Θέσπειαν οἰκούντων ἐκτὸς ὄψει. ὑπὸ τὰς ὑπωρείας γὰρ τοῦ Ἑλικῶνος ἡ Θέσπεια κεῖται, ἐν δὲ ταῖς ὑπωρείαις ἡ κρήνη εἰς Θέσπειαν ἐμβάλλεται. MDΔKVUAS

223. — αὐτὰρ ὁ Ἵππος: ὁ δὲ Ἵππος ἐν τῷ οὐρανῷ εἱλεῖται, ἀντὶ τοῦ κύκλῳ συστρέφεται, καὶ δυνατὸν κατοπτεῦσαι. ἡ μὲν κρήνη ἐν Θεσπείᾳ, MDΔKVUAS

1–3 MDΔVUA *lemma codd. omnes* (–θόμενοι A) **3** ἄστρασιν (*sic codd.*) *om.* Δ | ἴσος *codd.*: ἴσως A.

4–6 MDΔVUAS (*35^{v},23–25, praefixo signo* ☾·) **4** δὲ καὶ MDΔ: δὲ VUA καὶ V^{sl} *om.* S | ὁλοτελὴς MVUA: ἀτελὴς S ὁλόκληρος DΔ.

7–9 S (*35^{v},25–27*) **8** ἐστιν *addidi.*

10–15 MDΔKVUAS (*35^{v},27–31*) *haec praebent post sch. 197* (*supra p. 178, l. 8*) MDΔVU, *post p. 184, l. 10* K, *suo loco* S *solus* | *lemma* S *praefixo signo* ⊂⊃ : αἰνὸν ἄγαλμα (*v. 197*) MDΔVUA (*in* VUA *cum scholio 197 conflatum*) *om.* K **10** *ante* ἀλλὰ *add.* πλὴν K **11** ὑδὼρ *om.* S | ἀπὸ τῆς γῆς *codd.*: ἐπὶ τὴν γῆν S **12** τοῦτο τὸ ὕδωρ MDΔS: τὸ ὕδωρ τοῦτο KVUA | τὴν MDΔAS: *om.* KVU | ἐκτὸς *codd.* (ἐτὸς V U *mutil.*): ἑκὰς *Maass* **13** ὑπὸ τὰς ὑπωρείας MK (ὑπορ–) VA: ὑπὸ ταῖς ὑπωρείαις DΔ ὑπὲρ (ὑπὸ S^{sl}) τῆς ὑπωρίας. S U *mutil.* | γὰρ *codd.*: ἀπὸ γὰρ S **14** ὑπωρείαις *codd.*: ὑπορ– KS **15** ἐμβάλλεται *scripsi*: ἐμβάλεται S ἐκβάλλουσα MDΔ *om.* KVUA.

16–p. 184,10 MDΔKVUAS (*35^{v},32–42*) *lemma* MDΔK: αὐτὰρ Ἵππος ἔνδιος (–δειος V) VU αὐτὰρ ὁ Ἵπ– ἔνδιος A *om.* S **16–18** ὁ δὲ ... Θεσπείαι MS: *om.* DΔKVUA **16** τῷ *om.* S **18** *scribendum fortasse* δυνατὸν ⟨αὐτὸν⟩ | ἐν Θεσπείαι M: εἰς Θέσπειαν S

ὁ δὲ Ἵππος ἐν τῷ τοῦ Διὸς οἴκῳ, ἐν τῷ οὐρανῷ· ἤ, ὡς Διόδωρος, ἔνδιος ὁ μεσημβρινός· „ἔνδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλός" (δ 450). κεῖται γὰρ μεταξὺ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. οὐ βέβαιον δέ· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ Περσέως εἶπεν Ἄρατος (253) ἴχνια μηκύνει κεκονιμένος ἐν Διὶ πατρί. Θέσπεια δὲ πόλις Βοιωτίας ὑπὸ τῷ Ἑλικῶνι, ἀπὸ Θεσπείας τῆς Ἀσωποῦ, ᾗ τρεῖς δωρεὰς Ἀπόλλων ἔδωκεν, ἐπώνυμον αὐτῆς πόλιν ἐπὶ γῆς, ἐν οὐρανῷ τὴν Παρθένον, ἐν τοῖς μαντείοις τὸ θεσπίζειν.

8 αὐτὸς οὖν οὗτος δοκεῖ εἶναι ὁ τὸν Φρύξον διακομίσας καὶ τὴν ἕλληνα ὃς εἶχε χρυσῆν δορὰν ὡς Ἡσίοδος. διακομίζων δὲ αὐτὸς τὴν μέν, κατὰ τὸ στενότατον τοῦ πελάγους ἐᾶσαι. ἣν φθείρας Ποσειδῶν ἔσχεν ἐξ αὐτῆς Παίονα. τὸν δὲ Φρύξον εἰς τὸν εὔξεινον πόντον σωθῆναι πρὸς τὸν Αἰήτην. δέδωκε δὲ καὶ τὴν χρυσῆν δορὰν ὅπως ἔχῃ μνημόσυνον. αὐτὸς δὲ εἰς τοὺς ἀστέρας ἀπῆλθεν. ἔχει δὲ ἀστέρα ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῶν μυκτήρων γ'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'. ἐπ' ἄκρου τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως, δ'.

---

1 ἐν τῷ .. οἴκῳ *om.* S **1–4** ἐν τῷ οὐρανῷ ... βέβα]ιον *in* U *mutilo non legitur* **1** *post* οὐρανῷ *add.* δηλονότι K **2** ὁ μεσημβρινὸς *codd.*: ὅ ἐστι μεσημβρινῶ S | *post* μεσημβρινὸς *add.* καὶ Ὅμηρος DΔ | ἔνδιος *codd.*: ἐκ Διὸς S **3** ἦλθ' MDΔ: ἦλθεν KVAS | γὰρ MKVAS: δὲ DΔ **4** ἰσημερινοῦ *codd.*: μεσημβρινοῦ K *qui post hoc verbum finis signum praebet; sed alteram scholii partem ante sch. 222 (supra p. 183, l. 10) habet, a verbis* τῆς ἀσωποῦ; *reliqua autem cum proximo folio perierunt (vide supra ad p. 145, l. 3)* **4–6** οὐ βέβαιον ... πατρὶ *om.* A **4** οὐ S: *om.* MDΔV | βέβαιον MS: βιβλίον V |||||ιον U δῆλον DΔ **5** γὰρ MDΔ: πὰρ VU | ἐπὶ τοῦ Περσέως εἶπεν (εἶ VU) Ἄρατος (ὁ Ἄρ– DΔ) MDΔVU: εἶπεν ὁ Ἄρ– ἐπὶ τοῦ Π– S **6** κεκονημένος VU | τῶι Ἑλικῶνι (ἰλικῶνι D) *codd.*: τοῦ Ἑλικῶνος S **8–9** Ἀπόλλων ἔδωκεν DΔ: Ἀπ– δέδωκεν MKVUA ἔδωκεν Ἄπ– S **9** ἐπώνυμον αὐτῆς (αὐτῇ K) *hic* MKVUA: *post* πόλιν DΔ *om.* S *fortasse recte* **10** καὶ ἐν τοῖς K.

11–p. 185,2 S (*35^{v},42–53*) *Arietis fabula* (*Catast. 19*) **12** ἕλληνα S^{pc} *ut vid.*: ἑλλήνη S^{ac} *ut vid.*

ἐπὶ τῆς κέρκου α′. ἐπὶ τῆς κοιλίας γ′. ἐπὶ τοῦ ἰσχίου α′. ἐπ' ἄκρου τοῦ ποδὸς α′. τοὺς πάντας ιζ′.

225. — αὐτοῦ καὶ Κριοῖο: τοῦτον τὸν Κριὸν Ἐρατοσθένης εἶναί φησι τὸν Ἕλλης καὶ Φρίξου, ὃν θύσας τῷ Φυξίῳ Διὶ Φρίξος τὴν δορὰν ἔδωκεν Αἰήτῃ· διὸ καὶ τοὺς ἀστέρας αὐτοῦ ἀμαυροῦσθαί φησιν ὡς ἐκδαρέντος. τὸ δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Ἵππου κεῖται. φησὶ δὲ τοῦ τε Ἵππου καὶ τοῦ Κριοῦ, διὰ τὸ πλησίον εἶναι τοῦ ἰσημερινοῦ, ταχυτάτην εἶναι τὴν κίνησιν. δύναται δὲ τοπικῶς τὸ αὐτοῦ ὑπακούεσθαι, οἷον ἐνθάδε. MDΔKVUA

φασὶ δέ τινες ὅτι ἀκαίρως ἦλθεν ἐπὶ τὸν Κριὸν ἀπὸ τοῦ Ἵππου· ἔδει γὰρ τὰ ὑποκείμενα δηλῶσαι, τοὺς Ἰχθῦς ἢ τὸν Ὑδροχόον. ἀλλά φαμεν ὅτι ἀπὸ τοῦ Ταύρου ἐφεξῆς τοὺς ἄλλους διδάξας, ἐπὶ τὰ ἑξῆς ἦλθεν, ἐπὶ τὸν Κριόν· αὐτὸς δὲ πλησίον Ἀνδρομέδας. καὶ πόθεν τοῦτο; ὑποκατιών φησιν Ἀνδρομέδης, ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται MDΔKVUAS

3–11 MDΔKVUA *lemma codd. omnes* **4** εἶναι MKA: *om.* DΔV | φησὶν *post* Φρίξου DΔ | τὸν *codd.* (U *mutil.*): *om.* KA **5** Φρίξος *codd.*: φρύ– KA | ἔδωκεν MΔ: δέδωκεν DKVUA **7** τὸ δὲ αὐτοῦ MDΔK: τὸ αὐτὸ VU *ut vid.* τὸ αὐτοῦ A **8** τε MΔKAU[ac] *ut vid.*: γε VU[pc] *ut vid. om.* D **9** εἶναι MKA: ἔχει V *om.* DΔ U *mutil.* **10** δύναται *codd.*: –σθαι VU | τοπικῶς M: καὶ τοπ– *codd. fortasse recte* | αὐτοῦ DΔKA: αὐτὸ M αὐτὸν VU | ὑπακούεσθαι *codd.*: ἀκούεσθαι VU **11** ἐνθάδε KVU: ἔνθα MDΔA.

12–p. 186,2 MDΔKVUAS (*35v,53–36r,4*) **12** τινες S: *om. codd.* **12–13** ἐπὶ τὸν Κριὸν ἀπὸ τοῦ Ἵππου MDΔV[pc]UA: ἀπὸ τοῦ Κριοῦ ἐπὶ τὸν Ἵππον V[ac] ἀπὸ τοῦ Ἵππου ἐπὶ τὸν Κριὸν K ἀπὸ τοῦ Ἵππου ἐπὶ τοῦ Κριοῦ S **13** ὑποκείμενα *codd.*: ἀποκ– S **13–14** ἢ τοὺς Ἰχθῦς S **14** ἀλλὰ *codd.*: καὶ K **14–15** τοῦ Ταύρου *scripsi*: τοῦ (*om.* D) Σκορπίου *codd.* **15** ἐφεξῆς DΔS: τοὺς ἐφεξῆς KA ἑξῆς MVU | τοὺς ἄλλους *scripsi*: τοὺς ἄλλους τοῦ Ταύρου MDΔ VS τοῦ Ταύρου KA U *mutil.* | διδάξας *codd.*: δηλώσας K **16** ἐπὶ τὰ MDΔS: ἔπειτα KVUA | *post* Κριὸν *add.* ἀπὸ τοῦ Ἵππου V **17** *post* τοῦτο *interrogationis signum posui* | *post* ὑποκατιὼν *add.* γὰρ DΔ | *ante* Ἀνδρομέδης *add.* νειόθεν M (*cf. v. 234*) **18** ὑπ' αὐτῇ S

(230). θοώταται δὲ διὰ τὴν ἐπαγομένην θεωρίαν.

MDΔKVUAS 226. — ὅς ῥά τε καὶ μήκιστα: ὁ Κριός. πληθυντικῶς δὲ εἶπε, μέγιστον κύκλον, τὸν ἰσημερινόν. μέγιστος γάρ ἐστι πάντων, ἐπειδὴ καὶ μέσην τέμνει τὴν σφαῖραν.

MDΔKVUA τὸ δὲ διωκόμενος χαριέντως εἶπεν, ὡς πρὸς τὰς ταχείας αὐτοῦ ὁδούς. ὅπερ οὖν κατὰ φύσιν ἔχει, τοῦτο καὶ προείπομεν ὅτι ἐν θαυμασμῷ λαμβάνει.

M ὁ Κριὸς οὗτος, ἐπὶ τοῦ μεγίστου τῶν παραλλήλων κύκλων, τοῦ ἰσημερινοῦ, ὤν, ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον φέρεται ἐν ὅσῳ καὶ ἡ μικρὰ Ἄρκτος, τὸν ἐλάχιστον περιγράφουσα κύκλον, φύσει τῶν περὶ ἄξονα κινουμένων κύκλων, τῶν τε μεγίστων καὶ ἐλαχίστων, ἰσόχρονον ἐχόντων τὴν ἀποκατάστασιν, ὡς καὶ ἐπὶ θύρας. ἐν ταὐτῷ γὰρ ἀποκαθίσταται ὁ στρόφιγξ καὶ τὸ ἀκρότατον μέρος τῆς θύρας, ἀνοιγομένης καὶ κλειομένης αὐτῆς.

MDΔKVUA οὕτως οὖν καὶ ἡ σφαῖρα ὁμοχρόνως ἑαυτῇ πᾶσα κινεῖται.

MDΔKVUAS ἔστι δὲ ὁ Κριὸς μέσος ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ τεμνό-

---

1 θοώταται DΔKVU: -τοι MAS | *post* θοώτατοι *add.* κέλευθοι S | διὰ τὴν *om.* S *spatio vacuo relicto.*

2–6 MDΔKVUAS (*36ʳ,4–5*) *lemma* MDΔK: ὅς ῥά τε VS U *mutil.* ὅς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα A **3** ὁ Κριὸς *codd.*: *non in* S | δὲ *codd.*: *om.* KS **4** μέγιστον ... ἰσημερινὸν MDΔVU: μήκιστα (μέγιστα A) κύκλα, τὸν ἰσημερινὸν δὲ δηλοῖ KA *non in* S **5** ἐστι πάντων *codd.*: π- ἐστι KS | ἐπειδὴ *codd.*: ἐπεὶ VU.

7–9 MDΔKVUA **7** *post* διωκ- *add.* ἐπειγόμενος M **8** αὐτοῦ *om.* V | ὅπερ MDΔ: ὥσπερ KVA U *mutil.* **9** προείπομεν: *cf. sch. 177 p. 167, ll. 14sqq.*

10–18 M

19–20 MDΔKVUA οὕτως οὖν καὶ M: ἀεὶ γὰρ DK ἀεὶ δὲ ΔVUA.

21–p. 187,12 MDΔKVUAS (*36ʳ,5–9*) **21** δὲ *codd.*: γὰρ S | ὑπὸ AS: ἀπὸ MDΔKVU | τοῦ ἰσημερινοῦ *codd.*: ἰσημερινῆς S | μέσος *post* ἰσημ- A

μενος· διὸ καὶ ἰσημερία ἐστὶ τοῦ ἡλίου ἐν Κριῷ γινομένου. ἀνατέλλοντος τοίνυν τοῦ Κριοῦ, ἡ Κυνόσουρα μέση ἐστὶν ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν πόλον· ἀνύοντος δὲ τοῦ Κριοῦ τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον, καὶ τῶν ὑπὸ γῆν πάλιν ἐπ' ἀνατολὰς ἐρχομένων, ἰσοχρόνως κινεῖται ἡ Κυνόσουρα καὶ πάλιν εὑρίσκεται ὑπὸ τὸν μεσημβρινὸν πόλον. εἰ καὶ ὀλίγον οὖν κινεῖται ἡ Κυνόσουρα περὶ τὸν βόρειον πόλον, ὅμως, φησί, μέγιστα τὰ κύκλα ἀνύων ὁ Κριὸς κατ' οὐδὲν αὐτῆς βραδύτερον κινεῖται. ἔστι δὲ ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ τροχοῦ τοῦτο καὶ χοινικίδος. τῷ γὰρ παντὶ κύκλῳ τοῦ τροχοῦ ἡ χοινικίς, καίτοι ἔλαττον στρεφομένη, ἰσοχρόνως κινεῖται.

228. — α ὐ τ ὸ ς μ ὲ ν ν ω θ ή ς: βραδύς. δοκεῖ MDΔKVUA
δὲ ἐναντίον εἶναι τοῖς προειρημένοις, ἀλλὰ τὸ βραδὺς εἴρηται πρὸς τὴν κατάληψιν· ἀμυδρὸς γάρ ἐστι.

τὸ δὲ ο ἷ α σ ε λ ή ν η: ὥσπερ ἐν πληθούσῃ σε- MDΔKVUA
λήνῃ φαινόμενος. αὕτη γὰρ ὅτε πλήθει ἀμυδρότερα ποιεῖ τὰ ἄστρα. ἄνευ οὖν καὶ σελήνης αὐτὸς ἀμυδρός ἐστι.

1–2 ἐν Κριῷ ... τοῦ Κριοῦ *om.* S | γινομένου MDΔ: γεν– KVA U *mutil.* **2** τοίνυν τοῦ Κριοῦ MKVUA: οὖν τοῦ ἡλίου DΔ **3** ὑπὸ MDΔKS: περὶ VU **3–8** ἀνύοντος ... πόλον *om.* DΔ **4** τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμ– καὶ MVUS: *om.* KA | τῶν M: τὸ KVUAS **5** *ante* πάλιν *add.* ἡμισφαίριον εἶτα K εἶτα A **5–8** ἐπ' ἀνατολὰς ... πόλον *om.* S *duodecim fere litterarum spatio relicto* **5** ἐρχομένων M: –μένου KA ἐρχόμενον VU **6–7** καὶ πάλιν ... ἡ Κυνόσουρα *om.* KVUA **8** φησι K: φασι MVUAS φασιν ὅτι DΔ | μέγιστα *om.* D | τὰ *om.* KA **9** αὐτῆς *codd.*: αὐτὸς S | βραδύτερον MKVUS: –τερα DΔA **10** ἔστι δὲ MKVU: καί ἐστιν DΔ S ἔστιν A | καὶ *om.* S | καὶ χοινικίδος MS: *om.* DΔKVUA **11** τῷ *om.* S *spatio relicto* | γὰρ *om.* V | παντὶ κύκλῳ τοῦ *om.* S *spatio relicto* | *post* τροχοῦ *add.* συμφέρεται A | χοινικὶς *codd.*: χοινὶξ D *ut vid.* χοινίκη Δ | καί τοι *codd.*: καὶ τὸ S **12** ἔλασσον S.

13–15 MDΔKVUA *lemma codd.*: *om.* A **14** ἐναντίον DΔK: –τίος MVU –τίως A **14–15** τὸ βρ– ... κατάληψιν *codd.*: τὸ βρ– δὲ πρὸς τὴν κατ– εἴρ– DΔ.

16–19 MDΔKVUA **16** ἐν πλ– *codd.*: ἐμπλ– D **17** φαινόμενος *codd.*: –μένη VU *ut vid.* | φαινόμενος σελήνη K **18** ποιεῖ *codd.*: ποιεῖται D | αὐτὸς MDΔ :αὐτῆς A *om.* KVU.

M λαμπροὺς δὲ ἔχει μόνους τοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. ἀνάστερος δὲ οἷον μὴ λαμπροὺς ἔχων ἀστέρας. ἔχει γὰρ ἀστέρας τέσσαρας.

M νωθὴς δὲ εἴρηται διὰ τὸ ἀμυδρὸς εἶναι τοῖς ἄστροις, οὐχὶ τῇ φορᾷ. ὀξύτατος γάρ ἐστιν. ἢ ἀμαυρὸς καὶ ἀμυδροὺς ἔχων ἀστέρας.

S αὐτὸς μὲν νωθής: ἀμυδροὺς ἔχων ἀστέρας. οἷα σελήνη σκέψασθαι: ἀμυδρὸς ...... ἐστιν οὗ πανσέληνος.

νωθής: ἀμυδρὸς τοῖς ἄστροις, οὐ τῇ φορᾷ· ὀξύτατος γάρ, νωθὴς δὲ ἐν πανσελήνῳ.

λαμπροὺς δὲ ἔχει μόνους τοὺς ἐπὶ κεφαλήν. ἀνάστερος δέ, οἷον μὴ λαμπρὸν ἔχων ἀστέρα. ἔχει δὲ ιδ'.

MDΔKVUAS 229. — ζώνη δ' ἂν ὅμως ἐπιτεκμήραιο: ἆρα οὖν ἀπροόρατος ὁ Κριός, καὶ οὐκέτι ὁ περὶ τῶν φαινομένων λόγος ἔρρωται; ὑπὸ γὰρ τὴν Ἀνδρομέδας ζώνην ἐστίν, ἥτις ζώνη λαμπρὰ πεπίστευται.

MDΔKVUA τὸ δὲ ἐστήρικται καλῶς ἐπήνεγκεν, ἐπειδὴ εἶπε διωκόμενος, ἵνα μή τις νομίσῃ ὅτι τῶν πλανήτων ἐστίν.

1–3 M *cf.* S *infra ll. 12–13* **3** τέσσαρας M: ιδ' S *infra rectius.*

4–6 M mg. *cf.* S *infra ll. 7–11.*

7–13 S (*36*[r]*,9–12*) **8** *post* ἀμυδρὸς *quattuor vel quinque litterarum spatium* | οὗ *non expedio.*

14–18 MDΔKVUAS (*36*[r]*,12–13*) *lemma* M (ὁμῶς): ζώνη δ' ἂν (ἂρ S[sl]) ὁμῶς DΔS σκέψασθαι KVU *om.* A **15** ἄρα *Maass*: ἆρ' KV(U *evan.*) ἄρα MDΔA ἄρατος S | ἀπροοράτως S | οὐκ ἔτι (*sic*) ὁ (*om.* D) περὶ MDΔKVA: οὐκ ἐπὶ S U *mutil.* **16** ὁ λόγος S | ἔρρωται *om.* S | γὰρ *codd.*: δὲ D **16–17** τὴν ... ζώνην (ζώννην A) *codd.*: τῆς ... ζώνη S **17–18** ἥτις ... πεπίστευται *om.* D **17** ζώνη *om.* S ζώννη A | λαμπρὰ *codd.*: –προύς S | *fortasse scribendum* λαμπρὰ οὖσα **17–18** πεπίστευται *codd.*: ἐστι Δ.

19–21 MDΔKVUA **19** ἐπήνεγκεν MVUA: εἶπεν K *om.* DΔ | ἐπειδὴ MKVUA: ἐπεὶ DΔ **20** εἶπε *codd.*: ἔφησεν K[pc] *ut vid.* | νομίσῃς DΔ **20–21** ὅτι (*om.* K) τῶν πλ– ἐστιν MKA: αὐτὸν εἶναι τῶν πλανητῶν (*sic*) DΔ ὅτι ἐστι πλανήτων VU.

231. — μεσσόθι δὲ τρίβει μέγαν οὐρανόν: ἀνύει διαπορεύεται, ὅθεν καὶ τρίβους τὰς τετριμμένας ὁδούς φαμεν. ὁ νοῦς· κατὰ τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ πορεύεται· ἐν γὰρ τῷ ἰσημερινῷ κύκλῳ ἐστίν. εἶτα ἐπειδὴ ὄψει οὐκ εἰσὶν οἱ κύκλοι καταληπτοί, πλὴν μόνου τοῦ γαλαξίου, διὰ τοῦτο δίδωσιν ἕτερα σημεῖα ὧν ὁ ἰσημερινὸς ἐφάπτεται κύκλος, ὅπου, φησίν, ἄκραι αἱ τοῦ Σκορπίου Χηλαί. ἄκρως γὰρ ἀμφοτέρων τῶν Χηλῶν ἐπιψαύει καὶ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος. μέσος δὲ ὁ κύκλος οὗτος ἐπίκειται. MDΔVUAS

232. — Χηλαὶ καὶ ζώνη: σαφηνίσας τὰ περὶ τοῦ Κριοῦ, ἐν ᾧ ἰσημερίαν ἐαρινὴν ὁ ἥλιος ποιεῖται, ἐπεμνήσθη καὶ τῶν Χηλῶν, ἐν αἷς ἡ φθινοπωρινὴ ἰσημερία γίνεται, MDΔKVUA

ἐπεὶ δι' αὐτοῦ καὶ τῶν Χηλῶν καὶ τῆς τοῦ Ὠρίωνος ζώνης γράφεται ὁ ἰσημερινός, μέσος ὢν τῶν παραλλήλων κύκλων καὶ μέγιστος. MDΔS

233. — ἔστι δέ τοι καὶ ἄλλο: ἐπειδὴ MDΔVUA

1–10 **MDΔVUAS** (*36ʳ,13–17*) *lemma* M: μεσσόθι δὲ DΔ μεσσόθι δὲ τρίβει VUA τρίβει S **3** φαμεν *om.* V (U *mutil.*) S *qui add.* καὶ καταπεπατημένας | ὁ νοῦς MVA: ὁ δὲ ν– DΔS U *mutil.* | τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ *codd.*: μέσον τὸν οὐρανὸν S **4** κύκλω ἐστὶν *codd.*: ἐστι κύκλω S **5** οὐκ εἰσὶν οἱ κ– *codd.*: οἱ κ– οὐκ εἰσι VU **6** μόνου MDΔA: μόνον VU *om.* S | *ante* δίδωσιν *add.* ἐπήγαγε καὶ DΔVUA: *non in* MS | διδόασιν S **7** ἐφ– κύκλ– *codd.*: κύκλ– ἐφ– A **8** αἱ τοῦ Σκ– *om.* A | ἄκρως MDΔS: ἄκρας VUA | ἀμφοτέρας V **9** χηλῶν *codd.*: χειρῶν D | *post* ἐπιψαύει *add.* ὁ ἰσημερινὸς (*vel* τὸν ἰσημερινὸν?) A | ζώννης A | μέσος *codd.* (U *evan.*): μέσως M **10** οὗτος *om.* S | ἐπίκειται *codd.*: ἐστήρικται S *fortasse recte.*

11–14 **MDΔKVUA** (U *evan.*) *lemma* M: χηλαὶ DΔKVA **12** ἰσημερίαν *codd.*: ἰσημερινὴν K.

15–17 **MDΔS** (*36ʳ,17–18*) *lemma* χηλαὶ S: *non in codd.* **15** ἐπεὶ δι' MDΔ: ἐπειδὴ S **15–16** καὶ ... ζώνης MDΔ: καὶ τοῦ Ὠρίωνος καὶ τῶν Χηλῶν ζώνη S **16** μέσος ὢν MS: *om. et* κύκλος *add.* DΔ | τῶν *om.* S **17** κύκλων M: *om.* DΔS.

18–p. 190,5 **MDΔVUA** (U *evan.*) *lemma* M: ἔστι δέ τοι DΔV *om.* A

ἀμυδρὸς ὢν ὁ Κριὸς δυσκαταλήπτως ἔχει, πειρᾶται διὰ πολλῶν σημείων εὐκατάληπτον ⟨αὐτὸν⟩ ποιῆσαι, καί φησιν ὅτι καὶ ἄλλο ἐστὶ σημεῖον πλησίον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἀνδρομέδας, ὃ Δελτωτὸν καλεῖται· τῷ γὰρ δέλτα στοιχείῳ εἴκασται.

S 235. — Δ ε λ τ ω τ ό ν: τοῦτο ἐστὶν ὑπὲρ μὲν τῆς κεφαλῆς τοῦ Κριοῦ κείμενον. λέγεται δὲ διὰ τὸ ἀμαυρότερον εἶναι, εὔσημον ἐπ' αὐτοῦ γράμμα κεῖσθαι. ἀπὸ Διὸς τὸ πρῶτον τοῦ ὀνόματος δι' Ἑρμοῦ τεθέν. ὃς τὸν διακόσμον τῶν ἄστρων ἐποιήσατο. φασὶ δέ τινες καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν ἐν τοῖς ἄστροις εἶναι τριγώνως. καὶ τὸν Νεῖλον τοιαύτην περιοχὴν ποιήσασθαι τῆς χώρας ὡς ἅτε τὴν ὠφέλειαν τῆς χώρας ποριζόμενος εἴς τε τὸν σπόρον εὐμαρεστέραν ποιούμενος καὶ εἰς τὴν τῶν καρπῶν ἀνακομιδήν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐφ' ἑκάστης γονίας ϛ'.

MDΔVUAS Δ ε λ τ ω τ ὸ ν π λ ε υ ρ ῇ σ ι: τὸ Δελτωτὸν τρίγωνόν ἐστιν ἰσοσκελές, οὐκ ἰσόπλευρον. τὰς γὰρ κατιούσας πλευρὰς ἴσας ἔχει, τὴν δὲ κάτωθεν ὑποτείνουσαν βραχυτέραν ἐκείνων. τούτων δὲ τῶν σημείων,

---

1 ἀμυδρὸς ὢν MDΔ: ἀμυδρῶς ἔχει V ἀμυδρός ἐστιν A | δυσκ– ἔχει *codd.*: δυσκατάληπτός ἐστι V | πειρᾶται MDΔ: πειρᾶται δὲ V καὶ πειρᾶται A **2** πολλῶν *codd.*: τῶν πολλῶν DΔ | διὰ σημείων πολλῶν A | *ante* εὐκατ– *add.* τοῦτον A | εὐκατ– *codd.*: δυσκατ– V | αὐτὸν *addidi* **3** αὐτοῦ M: *om. codd.* **4** ὑπὸ τῆς Ἀνδρομέδας V: ὑπὸ τῶν τῆς Ἀνδρ– M ὑπὸ τὴν Ἀνδρομέδαν DΔ ὑποκάτω τῆς Ἀνδρ– A | τῶι *codd.*: τὸ A **5** δέλτα MVA: τετάρτω D δ' Δ.

6–16 S (*36ʳ,18–28*) *Trianguli fabula* (*Catast. 20*); *sequuntur frustula simul cum fabula in codicis* S *archetypum inserta quae inferius invenies ad sch. 239* **16** γονίας: *sic* S.

17–p. 191,2 MDΔVUAS (*36ʳ,31–36*) *lemma* M: *om.* DΔV (*qui haec cum antecedentibus continuant*) AS U *mutil.* (*usque ad* τρίγωνόν ἐστιν) **17** τὸ Δ–.. ἐστιν MVAS: ἔστι δὲ τὸ δελτωτὸν (δέλτα τὸν D) τρίγ– DΔ **19** *post* πλευρὰς *add.* δύο S | ἴσως V **20** ἐκείνων *codd.*: –νου S | τούτων *codd.*: –του S | τῶν σημείων MVU: σημεῖον DΔA τοῦ σημείου S

τοῦ τε Δελτωτοῦ καὶ τῆς ζώνης τῆς Ἀνδρομέδας, μικρὸν διεστὼς ὁ Κριὸς νοτιωτέραν ἔχει τὴν θέσιν.

ἀλλὰ τοῦτό ἐστι μὲν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Κριοῦ MDΔVUAS κείμενον. λέγεται δὲ διὰ τὸ τὸν Κριὸν ἀμαυρότερον εἶναι ἐπίσημον ἐπ' αὐτοῦ κεῖσθαι τὸ γράμμα, ἀπὸ Διὸς τὸ πρῶτον τοῦ ὀνόματος δι' Ἑρμοῦ τεθέντος.

φασὶ δὲ καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν εἶναι ⟨ἐκ⟩ τοῦ MDΔVUA ἐν τοῖς ἄστροις τριγώνου. ἔχει δὲ ἐφ' ἑκάστης γωνίας δʹ. ἔστι δὲ ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ.

τὸ δὲ Δελτωτόν φασιν τῷ Κριῷ γειτνιᾶν. ἔχει βρα- S χυτάτην βάσιν καὶ ἐπίσημον γράμμα ἀπὸ Διὸς τεθέν.

236. — ἡ δ' ο ὔ τ ι τ ό σ η : τῶν γὰρ τεσσάρων M ἀστέρων τοῦ τριγώνου οἱ γʹ ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ. τούτων οὖν τῶν ἐν τῇ βάσει τοῦ τριγώνου ἀστέρων οἱ ἐν τῷ Κριῷ νοτιώτεροι ὀλίγον εἰσίν. ὁμολογουμένως γὰρ ἐν τῷ βορείῳ μέρει τὸ τρίγωνον, ὁ δὲ Κριὸς αὐτοῦ νοτιώτερος. φασὶ δὲ [ὅτι] καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν [καὶ μίμημα] ἐκ τοῦ [Δελτωτοῦ] τριγώνου τοῦ[το] ἐν τοῖς ἄστροις εἶναι. ἐμφερὴς γὰρ ἡ Αἴγυπτος τῷ

---

1 ζώννης A **2** δὲ ἑστὼς V U *evan.* | ὁ Κριὸς *codd.*: ὁ Ζυγὸς D | τὴν θέσιν *codd.*: τὸ μέσον S.

3–6 MDΔVUAS (*36r, 36–40*) *in initio lemmatis loco* ἔστι δέ τοι καὶ ἔτ' ἄλλο (*v. 233*) S: *non in codd.* **3–4** ἀλλὰ ... κείμενον MS (*cf. Catast.*): *om.* DΔVUA **3** ἐστιν S | ὑπὲρ S: ὑπὸ M **4** λέγεται *codd.*: λέγει DΔ | τὸ *om.* U | τὸν Κριὸν ἀμαυρότερον *codd.*: ἀμ– ἐκεῖνον S **5** ἐπ' αὐτοῦ κεῖσθαι τὸ γράμμα *codd.*: ἐπ' αὐτῶν γράμμα κεῖσθαι S **6** Διὸς *codd.*: τοῦ Δ– DΔ | τὸ πρῶτον τοῦ (δι' D) ὀνόματος δι' (τοῦ D) Ἑρμοῦ *codd.*: τοῦ πρώτου ὀν– δι' Ἑρμοῦ S | τεθέντος MAS: τεχθέντος DΔ τιθέναι VU.

7–9 MDΔVUA **7** Αἰγύπτου *om.* D | θέσιν *codd.*: διάθεσιν D | ἐκ *addidi, cf. Catast. 20* (ἐκ τοῦ ἐν τοῖς ἄστροις εἶναι τριγώνου): κατὰ τὸ σχῆμα *add.* A **8** ἑκάστης *codd.*: ἑκάστω V U *mutil.* **9** δὲ *codd.*: δὲ καὶ A.

10–11 S (*36r, 40–42*)

12–p. 192,2 M **17** ὅτι *seclusi* **18** καὶ μίμημα *et* Δελτωτοῦ *seclusi* | τοῦ *scribendum puto, cf. supra et Catast. 20 supra laudatum*: τοῦτο M.

δελτωτῷ σχήματι, ἡ Ἀλεξάνδρεια χλαμύδι στρατιωτικῇ, ἡ Ἰταλία κιττῷ καὶ ἡ Νάξος φύλλῳ ἀμπέλου.

MDΔA 237. — ⟨πολέων⟩: λείπει τῶν ἀστέρων, λαμπρῶν ὄντων. ἡ κάτω τοῦ Δελτωτοῦ γραμμὴ εὐκατάληπτός ἐστι. περισσῶς γὰρ τῶν προκειμένων ἀστέρων ἐστὶν ἔκλαμπρος.

MDΔVUA ἄλλως: τούτων τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ γραμμῇ τοῦ Δελτωτοῦ ἀστέρων οἱ δύο τοῦ Κριοῦ νοτιώτεροί εἰσι, κατωτέρω γάρ. τὸ ⟨δὲ⟩ Δελτωτὸν βορειότερον.

MDΔVUA 239. — οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω: οἱ δὲ τοῦ Δελτωτοῦ ἀστέρες προτέρω. βορειότεροι γάρ εἰσιν.

MDΔKVUAS ἔτι δ' ἐν προμολῇσι νότοιο: τοῦ Κριοῦ οἱ Ἰχθύες καὶ δυτικώτεροι καὶ νοτιώτεροί εἰσιν.

MS οὐ τοὺς δύο δὲ ἀκουστέον νοτιωτέρους κατὰ τὸ ἀλη-

3–6 MDΔA *lemma restitui*: μάλα δ' ἑτοίμη (*sic*) M ἢ δ' οὔτι τόσον DΔ ἢ δ' οὔτι τόση A **3** λείπει MDΔ: λείπεται γὰρ A **3–4** τῶν ... ὄντων *om.* A, ὄντων *om.* DΔ **4** τοῦ δελτ– γραμμὴ MA: γραμμὴ τοῦ δ– DΔ | *post* γραμμὴ *add.* κατὰ τὸ μέγεθος τῶν λοιπῶν πλευρῶν. ὁμῶς A **5** *ante* τῶν *add.* διὰ A **6** ἐκλαμπροτέρα D.

7–9 MDΔVUA *lemma* M: τῶν ὀλίγον (*238*) DΔ ἀμφοτέρης (*236*) VU *om.* A **7** ἐν *om.* DΔ **8** ἀστέρων MDΔA: ἄστρου VU **9** γὰρ MA: δὲ DΔVU | *post* γὰρ *dist. Maass* | δὲ *add. Maass* | *hoc scholium cum sequenti* (*239*) *continuant* VUA.

10–11 MDΔVUA *lemma* (ἄρ) MΔ: οἳ δ' ἂρ ἔτι D *om.* VUA *qui haec cum antecedenti scholio coniungunt; falso putat interpres verba* οἱ... προτέρω *ad Trianguli stellas versu 238 memoratas pertinere* **10–11** προτέρω. βορειότεροι γὰρ MVUA: βορειότεροι ὄντες προτέρω εἰσίν DΔ **11** εἰσιν MDΔ: *om.* VU A | *huius scholii loco haec praebet* K: οἱ δ' ἄρ' ἔτι προτέρω: καὶ μὴν ὄπισθεν εἰσὶ (*sic*) τοῦ Κριοῦ οἱ Ἰχθῦες ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου εἰσβολὴν ὡς πρώτου ἐν ἐκείνοις εἰσερχομένου περὶ τὸν Κριόν.

12–13 MDΔKVUAS (*36ʳ, 43–44*) *lemma* M: ἔτι δ' ἐν προβολῇσι VU ἔτι δ' ἐν S περὶ Ἰχθύων D Ἰχθύες Δ *om.* KA **12** τοῦ Κρ– *codd.*: ἐπὶ τοῦ Κρ– K **13** καὶ δυτικώτεροι (–τερον S) καὶ νοτιώτεροι MDΔAS: νοτ– καὶ δυτ– KVU.

14–p. 193,2 MS (*36ʳ, 44–46*) **14** οὐ τοὺς S: *om.* M | κατὰ τὸ ἀληθὲς M: *om.* S

θές. ὁ γὰρ ἕτερος ἐν τῷ βορείῳ καὶ τοῦ Κριοῦ βορειότερος, καὶ ἐπιψαύει τοῦ ὤμου τῆς Ἀνδρομέδας.

S ἀπὸ τοῦ Κριοῦ ἐπὶ τοὺς Ἰχθῦς, οἵ εἰσιν ἐπίπροσθεν τοῦ Κριοῦ νοτιώτεροι καὶ τοῦ Δελτωτοῦ νοτιώτεροι. προμολῇσι δὲ προόδοις καὶ πνοαῖς.

S Ἰχθύες: οὗτοι εἰσὶ μεγάλου ἔγγονοι περὶ ὧν τὴν ἱστορίαν ἀποδώσομεν σαφέστατα ὅταν ἐπ' αὐτοὺς ἔλθωμεν. τούτων δὲ ἑκατέρων μεριδα διαλλάσσων. ὁ μὲν γὰρ νότειος ὁ δὲ βόρειος κεῖται. ἔχουσι δὲ καὶ σύνδεσμον ἀλλήλων ἕως τοῦ ἐμπροσθίου τοῦ κριοῦ. ἔχει δὲ ὁ μὲν βόρειος ἀστέρας ιβʹ, καὶ ἐπὶ τοῦ συνδέσμου αʹ. ὁ δὲ νότιος ιεʹ. τὴν δὲ λῖνον αὐτῶν οὐ συνέρχονται. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ βορείου γʹ. ἐπὶ τοῦ συνδέσμου γʹ. τοὺς πάντας λεʹ.

MDΔKVUA ὁ βόρειος Ἰχθὺς μᾶλλον τοῦ βορέου αἰσθάνεται. ἀκούει, εἶδος ἀντὶ γένους.

MDΔKVUAS οὗτοι δέ εἰσιν οἱ τοῦ μεγάλου Ἰχθύος ἔκγονοι, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ. οἵτινες Δερκετὼ τὴν Ἀφροδίτης θυγατέρα ἐμπεσοῦσαν εἰς θάλασσαν ἔσωσαν. ὅθεν εἰς τιμὴν τῆς θεοῦ οἱ Σύροι ἰχθύων ἀπέχονται. τούτων

---

1 καὶ τοῦ Κριοῦ **M**: *om.* S **2** τοῦ ὤμου **M**: καὶ τοῦ ὤμου S; *cf. Hipp. 1, 6, 8* (*Manitius p. 58*).

3–5 S (*36ʳ,29–30*) *cum Trianguli fabula conflatum* (*supra p. 190, l. 16*).

6–14 S (*36ʳ,46–55*) *Piscium fabula* (*Catast. 21*) **8** μεριδα *sic* S.

15–16 MDΔKVUA 15 *ante* ὁ β– *add.* τὸ δὲ ἀκούει **M** | *post* ὁ β– *add.* γὰρ **KVU** | μᾶλλον τοῦ β– **MDΔA**: τοῦ β– μᾶλλον **KVU** | βορέου **MKA**: βορείου **DΔ** βορᾶ **VU** **16** ἀκούει **DΔA**: ἤτοι ἀκούει **VU** τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀκούει **K** εἶπεν δὲ **M** | εἶδος *om.* **D** | γένους **MDΔK**: τοῦ γ– **VUA**.

17–p. 194,2 MDΔKVUAS (*36ʳ,55–36ᵛ,1*) **17** *post* οὗτοι δὲ *add.* Ἰχθύες **K** **17–18** οἱ τοῦ . . . ἐρεῖ *codd.*: οἱ Ἰχθύες S **17** ἔκγονοι *codd.* (U *evan.*): ἔγγονοι **V** **18** οὗ *codd.* (U *evan.*): ὧν **M** | τοῖς *codd.* (U *evan.*): τῷ **V** | Δερκετὼ *C. Robert e Catasterismo*: δερκιὼ **MDΔKVU** δερκὴν **A** δερκιβώνην S **19** ἐμπεσοῦσαν **MDΔA**: ἐκπ– **KV(?)U** *Catast.* πεσοῦσαν S | ὅθεν *codd.*: ὅθεν καὶ **M** **20** τῆς θεοῦ **DΔKS**: τοῦ θεοῦ **M** τῆς θεᾶς **VUA** | Σύροι **DΔKVUS**: Σῦροι **A** Σύριοι **M** **20–p. 194,2** τούτων . . Κριοῦ *codd.*: *om.* S | τούτων δὲ **MDΔ**: τούτων **KVUA**

δὲ ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος. ἔχουσι δὲ σύνδεσμον ἀλλήλοις ἕως τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς τοῦ Κριοῦ.

MDΔKVUAS εἰσὶ δὲ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαιρίοις.

MDΔKVUA καὶ ἔχουσι τοὺς πάντας ἀστέρας μʹ.

MDΔKVUA 240. — ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος προφερέστερος: ἀλλ' ὁ ἕτερος αὐτῶν, ὅς ἐστιν ἐκτὸς τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου πλὴν μόνης οὐρᾶς [ὃς] καὶ τῆς 'Ανδρομέδας ἐπιψαύει, τοῦ νοτιωτέρου ἐστὶ κρείσσων καὶ ἀμείνων, ὥστε τοῦ βορέου μᾶλλον πνέοντος αἰσθάνεσθαι ὅσῳ βορειότερός ἐστι. τὸ δὲ προφερέστερος οὐχὶ τὸ πρότερος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν δύσιν, ὡς ὁ Ταῦρος προφερέστερος 'Ηνιόχοιο (177), ἀλλὰ τὸ κρείττων, ὑπὸ λαμπροτέρων ἀστέρων διατυπούμενος. ὁ δὲ Ἵππαρχος (I, 6, 8, p. 58 Man.) οὐχ ὡς πρὸς τὸ Δελτωτόν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν Κριὸν ἐν προ-

---

2 ἐμπροσθίου MDΔA: ἔμπροσθεν KVU | *post* Κριοῦ *add.* A ἢ οὕτως: ἀλλὰ τῶν δύο τούτων ὁ εἷς, καὶ προφερέστερος ἤτοι διαυγέστερος καὶ βορειότερος κατὰ τὴν θέσιν, διὸ καὶ πρότερον τοῦ βορέου κατιόντος αἰσθάνεται, *quod recepit* Est, *unde Ald. edd.*
3 MDΔKVUAS (*36ᵛ,1*) *post* εἰσὶ δὲ *add.* ἰχθύες καὶ A | ἐν *codd.*: *om.* D.
4 MDΔKVUA
5–p. 195,3 MDΔKVUA *lemma* MKVU (ὁ ἕτ– KVU ἐστι προφ– K): ἀλλ' αἰεὶ ἕτερος DΔ *om.* A **6** ἐκτὸς A *felici coniectura*: ἐκ *codd.* **7** πλὴν ... οὐρᾶς *codd.*: λέγει δὲ διὰ τὸν βόρειον ἰχθὺν A (*quod retinuit Maass* διὰ *secluso*) | μόνης MDKVU: μόλις Δ **7–8** ὃς (*seclusi*) καὶ τῆς 'Ανδρομέδας ἐπιψαύει, τοῦ νοτιωτέρου (τῶν νοτιωτέρων A) ἐστὶ κρείσσων (–ττων KVU) καὶ (*om.* VU) ἀμείνων (*om.* VU) MKVUA: ὅς ἐστι καὶ τοῦ νοτιωτέρου ἀμείνων, τῆς 'Ανδρομέδας ἐπιψαύει DΔ **9** τοῦ βορέου M: τοῦ *om.* DΔKVUA *fortasse recte* | μᾶλλον *om.* KVU **9–10** αἰσθάνεται V **10** ὅσω (*sic*) MDΔA: ὅσον KVU | βορειότερος MDΔUA: –τερον K νοτιώτερος V **11** οὐχὶ: οὐχ D *om.* Δ | τὸ πρότερος MA: τὸ πρότερον KU *ut vid.* πρῶτον V ὡς πρότερον D *om.* Δ | ἐλθὼν *scripsi*: ἐλθεῖν MDΔKUA (*post* ἐπὶ τὴν δύσιν *transp.* DΔ) ἦλθεν V | ὡς *codd.*: καθὼς καὶ DΔ **12** προφερέστατος M **13** τὸ MVUA: ὡς K *om.* DΔ | κρείττων MDΔK: κρεῖττον VUA | *ante* ὑπὸ *add.* ὡς A | ἀστέρων MDΔA: *om.* KVU **15** παρὰ τὸ Δελτ– K | ἀλλ' ὡς *codd.*: ἀλλὰ A | προμολῆσι (*sic*) MDΔ: προβολῆσι KVUA

μ ο λ ῇ σ ι ν ό τ ο ι ο λέγοντα τοὺς Ἰχθύας εἶναι τὸν Ἄρατον εὐθύνει. βέλτιον δὲ καὶ ἀνυπεύθυνον ἀκούειν ἐκείνως.

241. — ⟨β ο ρ έ α ο :⟩ ὅτι ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὰ κάτω πνεῖ. M^{mg}

242. — ἀ μ φ ο τ έ ρ ω ν δ έ σ φ ε ω ν : ὁ νοῦς· ἀμφοτέρων δὲ ἐκ τῶν οὐραίων δεσμός τις ἀποτείνεται· εἰκός, ἀλλήλων ὄντων ἐγγὺς καὶ ταῖς οὐραῖς μόνον ἐπιψαυόντων. προείπομεν γὰρ ὅτι πρὸς τὸν ὦμον Ἀνδρομέδας ⟨ὁ βορειότερος⟩ Ἰχθὺς μόνην τὴν οὐρὰν ἔχων ἐπὶ τῷ ζῳδιακῷ κεῖται, ⟨καὶ⟩ τοῦ ἑτέρου, τοῦ ἀφορῶντος πρὸς τὸν Κριόν, οὐραίοις ἐπιψαύει. τοῦτον τοίνυν τὸν βορειότερον Ἰχθὺν χελιδόνος ἔχειν τὴν MDΔKVUAS

---

1 λέγοντα MDΔ : λέγοντες K λέγονται VU λέγει A | Ἰχθύας MKVUA : Ἰχθῦς DΔ | εἶναι M : ἵνα DΔKVUA *unde edd. omnes non recte, cf. Hipp. 1, 6, 8, (Man. p. 58)* „οὐ γὰρ ἀμφότεροι νοτιώτεροί εἰσι τοῦ Κριοῦ, ἀλλ' ὁ εἷς αὐτῶν“ **2** εὐθύνει M : εὐθύνῃ DΔKVUA | καὶ *om.* DΔ **2–3** ἐκείνως ἀκούειν K **3** ἐκείνως MDΔKU : ἐκείνων V ἐκεῖνος A.

4–5 **M^{mg}** *lemma add. Maass.*

6–p. 196,1 MDΔKVUAS *(36^v, 1–4) lemma* MKVU : ἀμφοτέρων δὲ DΔAS **6** ὁ νοῦς MDΔA : *om.* KVUS **7** ἀμφοτέρων .... οὐραίων MKVUA : ἐξ ἀμφοτέρων δὲ τῶν οὐραίων DΔ ἐκ τῶν οὐρῶν ἀμφ– S **8** εἰκὸς MKVUA : καὶ εἰκὸς DΔ *om.* S | ἐγγὺς *post* μόναις (*sic*) *transtulit* V | ταῖς οὐραῖς DΔKVUAS : τῆς οὐρᾶς M | μόνον MDΔK μόναις VU *ut vid.* οὐ μόνον A *om.* S **9** προείπομεν : *vide supra p. 192, ll. 14sqq.* **9–12** προείπομεν .... ἐπιψαύει *codd* : ἔστι δὲ πρὸς τὸν ἀριστερὸν ὦμον τῆς Ἀνδρομέδας, ἰχθὺς ἕτερος βορειότερος. νοτίων γὰρ ὄντων τῶν δύο τούτων ἰχθύων, οὗτος βορειότερός ἐστι A | **9** γὰρ MKVUS : δὲ DΔ | πρὸς *codd.* : κατὰ S **9–10** Ἀνδρομέδας MKVUS : –δης DΔ **10** ὁ βορειότερος *addidi* | Ἰχθὺς *codd.* : Ἰχθῦς MΔ | μόνην *codd.* : μόνον S **11** κεῖται *om.* K | καὶ *addidi* **11–12** τῷ ἑτέρῳ τῷ ἀφορῶντι κατὰ τὸν Κριὸν S **12** οὐραίοις *scripsi* : οὐραίαις M οὐραῖς VU τῆς οὐρῆς K *om.* DΔS | ἐπιψαύει MKVU : *om.* DΔS | τοῦτον *codd.* : τοῦτο V **13** τὸν *om.* S | Ἰχθὺν *om.* S | χελιδόνος MDΔ^{pc}VU : –δῶνος Δ^{ac}S

κεφαλήν φασιν. ὃν Χαλδαῖοι καλοῦσι χελιδονίαν Ἰχθύν.

MKVUA τὸ μέντοι σῶμα πλὴν τῆς κεφαλῆς.

S 249. — Περσέως: περὶ τοῦτον ἱστόρηται ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι τῇ γὰρ Δανάῃ μιγεὶς ὁ Ζεὺς ἐγέννησεν αὐτόν. ἐπὶ δὲ πολὺ δέος πεμφθεὶς ἐπὶ τὰς γοργόνας τήν τε κυνῆν ἔλαβε παρ' Ἑρμοῦ καὶ πέδιλα ἐν οἷς διὰ τοῦ ἀέρος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἐδόκει δὲ καὶ ἅρπην παρ' Ἡφαίστου λαβεῖν ἐξ ἀδάμαντος ὥς φησιν Αἰσχύλος. ἕνα γὰρ ὀφθαλμὸν εἶχον. καὶ τοῦτον ἀλλήλαις παρεδίδοσαν κατὰ φυλακήν. τηρήσας οὖν ὁ Περσεὺς ἐν τῇ παραδόσει καὶ λαβών, ἔρριψεν εἰς τὴν Τριγωνίδα λίμνην. καὶ οὕτως ἐπὶ τὰς γοργόνας ἐλθὼν ὑπνωκυίας ἀφεῖλε τῆς Μεδούσης τὴν κεφαλήν. ἣν Ἀθηνᾶ παρὰ τὰ στήθη ἔθηκε τὰ ἑαυτῆς. τῷ δὲ Περσεῖ τὴν εἰς τὰ ἄστρα θέσιν πεποίηκε.

M 244. — καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ ἐπέχει: τὰ μὲν δεσμὰ εἷς ἀστὴρ ἐπέχει. τὸ δὲ εἰς ἓν ἰόντων, εἰς συναφὴν παραγινομένων τῶν οὐρῶν.

M^mg DΔKVUA εἷς ἀστήρ ἐστιν ἐν μέσῳ τῶν οὐρῶν, ὅστις ὥσπερ συνδεῖ ἀμφοτέρους, ὃν καλοῦσιν οὐραῖον δεσμόν.

M^mg 245. — ὑπούραιον: εἰ δὲ β' μέρη λόγου, ὑπ' οὐραῖον.

M^mg 247. — ⟨σῆμα:⟩ σημεῖόν σοι γίνεται τοῦ βορειοτέρου Ἰχθύος.

---

1 ὃν MDΔAS: ἣν KVU | χελϋδονίαν V | Ἰχθὺν *om.* S | *de chelidonio pisce vide Boll, Sternbilder, apud Roscher, Lex. Myth. VI, col. 979.*

2 MKVUA *non intellego.*

3–15 S *(36*v*,4–16) Persei fabula (= Catast. 22)* **12** τριγωνίδα *sic* S.

16–18 M

19–20 M^mg DΔKVUA *lemma non in* M: καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ DΔVU (*cum ipso scholio conflatum in* VU) καὶ τὰ μὲν K καὶ τὰ μὲν εἷς ἀστὴρ ἐπέχει A **19** εἷς ἀστήρ ἐστιν MDΔK (ἐστιν *om.*) A: *om.* VU | *ante* μέσω (*sic*) *add.* τῷ VU | τῶν οὐρῶν MK: τῶν οὐραίων VUA αὐτῶν D ἀστῶν Δ **20** συνδεῖ ἀμφοτέρους *codd.*: ἀμφ– συνδεῖ DΔ | καλέουσιν V.

21–22 M^mg

23–24 M^mg *lemma posui*: σῆμα βορειοτέρου *Maass.*

248. — ἀμφότεροι δὲ πόδες: σφόδρα θαυμάσαι ἐστὶν αὐτόν, πῶς εὐαφόρμως προφάσεις ἑαυτῷ δίδωσιν. ἐπειδὴ γὰρ ὑπολείπεται αὐτῷ εἰς τὸ κατὰ Κηφέα ὁ Περσεύς, ⟨ἐπεὶ⟩ ἐπὶ τὸν Κριὸν καὶ τὸν Ἵππον καὶ τοὺς Ἰχθῦς ἐξώκειλε τέως, ἀψάμενος διὰ τῶν Ἰχθύων τῆς Ἀνδρομέδας, ἑτέραν πάλιν δίδωσιν ἀφορμήν, ὥστε τοῦ βορειοτέρου Ἰχθύος τεκμήριον γίνεται ὁ ἀριστερὸς ὦμος τῆς Ἀνδρομέδας, λαμπρότερος ὢν καὶ ἔγγιστα κείμενος αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς Ἀνδρομέδας συνάπτουσι τοῖς ὤμοις τοῦ Περσέως MDΔKVUAS

καὶ παρέχουσιν αὐτὸν εὐσημείωτον. MDΔVU

ἄλλως: τὸν ὑποκείμενον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς Περσέα διηγεῖσθαι βούλεται. MDΔVUA

1–11 MDΔKVUAS (*36ᵛ,16–25*) *lemma* MDΔKVUA: ζητητέον S **2** θαυμάσαι (–μᾶσαι A) ἐστὶν (ἔνεστιν DΔ) MDΔKUA: ἔστι θαυμ– V ἐστὶ θαυμ– S | αὐτόν, πῶς MDΔKU: πῶς αὐτὸν V αὐτόν πως οὕτως S | εὐαφόρμως MAS: εὐπροσώπους DΔ διδασκαλίας εὐμόρφους K εὐμόρφως VU | προφάσεις *codd.*: πρόφασιν S **3** ἑαυτῶ (*sic*) DΔKAS: αὐτῶ MVU | ὑπολείπεται *codd.*: ὑπόκειται K | τὸ MDΔA: τὴν K τὸν V U *evan.* τὰ S **4** Κηφέα MKVUAS: Κηφέως D? Δ **4–6** ὁ Περσεὺς . . . τῆς Ἀνδρομέδας *om.* D **4** *post* ὁ Περσεύς *sic pergit* A: μετὰ τὸν Κριὸν καὶ τὸν Ἵππον καὶ τοὺς Ἰχθῦς ἀνέτρεψεν εἰς τὴν Ἀνδρομάχην (*sic*) καὶ ἀπὸ ταύτης τὰ περὶ Περσέα διδάσκει. ἐπὶ τῶν ποδῶν δὲ τῆς Ἀνδρομέδας συνάψας τοὺς ὤμους τοῦ Περσέως, διὰ τούτων εὐσύνοπτον αὐτὸν τίθησιν | ἐπεὶ *addidi* **5** Ἵππον ΔKV^{pc} (Ἰχθὺν V^{ac}) US: Ἵππαρχον M | καὶ τοὺς ΔKVUS: ἐξὸν τοὺς M | ἐξώκειλε τέως, ΔVU: ἐξώκειλε, τέως M ἐξώκείλαντι (*sic*) K ἐξώκειλε πάλιν S **5–6** ἀψάμενος . . . τῆς Ἀνδρομέδας MVU: καὶ διὰ τῶν Ἰχθύων τῆς Ἀνδρομέδας ἰὼν Δ ἅπτεται διὰ τῶν Ἰχθ– τῆς Ἀνδρ– K πάλιν διὰ τῶν Ἰχθ– ἀψάμενος τῆς Ἀνδρ– S **6** *post* τῆς Ἀνδρομέδας *sic finem scholii facit* K: διὰ τῆς Ἀνδρομέδας τὸν Περσέα διατυποῖ | πάλιν MVUS: *om.* DΔ **8** γίνεται S: γίνεσθαι MVU δεῖξαι DΔ | ὁ ἀρ– ὦμος MVUS: τὸν ἀριστερὸν ὦμον DΔ **8–10** λαμπρότερος . . . . τῆς Ἀνδρομέδας *om.* M | λαμπρότερος ὢν VUS: λαμπρότερον ὄντα DΔ **9** κείμενος VUS: κείμενον DΔ.

12 MDΔVU *cf.* A *supra* διὰ τούτων εὐσύνοπτον τίθησιν.

13–14 MDΔVUA

MDΔVUAS γαμβροῦ δὲ τοῦ νυμφίου κατὰ Αἰολέας. ἑλληνισμὸς δὲ τὸ σχῆμα ἀντὶ τοῦ γαμβρὸν οἱ πόδες αὐτῆς σημαίνοιεν τὸν Περσέα. ἀεὶ γὰρ ὑπὲρ τῶν ὤμων αὐτοῦ φέρονται.

MDΔVUA τὸ δὲ ἐπωμάδιοι (249), κατὰ τῶν ὤμων τοῦ Περσέως.

MDΔVUA ὁ ἀριστερὸς ὦμος τῆς Ἀνδρομέδας λαμπρός ἐστιν, ἐξ οὗ διδάσκει τὸν ἀμυδρὸν Ἰχθύν. ὁ δὲ ἀριστερὸς ὦμος τῆς Ἀνδρομέδας πλησιάζει τῷ Ἰχθύι ἐν τῇ σφαιρογραφίᾳ, τῷ δεξιῷ δὲ τῇ οὐρανοθεσίᾳ. ἐμπέπηγε γὰρ ἐπ' ὄψιν τῷ οὐρανῷ τὰ ζῴδια, καὶ τὰ νῶτα αὐτῶν ἡμεῖς ὁρῶμεν. οὐ γὰρ δύνατον ἐν τῇ σφαίρᾳ γραφῆναι οὕτως· οὐ γὰρ ἂν ἑωρῶμεν.

M ἄλλως: ἀμφότεροι δὲ οἱ πόδες οἵ ῥά οἱ αἰὲν ἐπωμάδιοι [Περσέως] φορέονται (249), γαμβροῦ τοῦ Περσέως τὸ εἴδωλον διασημαινέτωσάν σοι.

MS 250. — περιμήκετος ἄλλων: περὶ Ἀν-

1–4 MDΔVUAS (*36^{v},25–28*) **1** γαμβροῦ δὲ τοῦ νυμφίου *codd.*: γαμβρῷ (*sic*) δὲ ἀντὶ τοῦ τὸν νυμφίον A | κατὰ Αἰολέας MA: καταιολέας D^{pc} κατ' αἰολέας Δ κατ' Αἰολεῖς V κατ' αἰόλ U **2** γαμβρὸν MDΔV: τὸν γ– UA γαμβροὶ S | τὸν γαμβρὸν *post* αὐτῆς *transtulit* A | *post* γαμβρὸν *interpunxit* M | οἱ πόδες MDΔA: πόδες S *om.* VU **3** αὐτῆς MDΔA: αὐτοῦ VU *ut vid.* αὐτὸν S | σημαίνοιεν *codd.*: ἐπισημένοιεν A **4** ὑπὲρ τῶν ὤμων MDΔVU: ὑπὲρ τὸν ὦμον S ἐπὶ τὸν ὦμον A | αὐτοῦ MVUAS: αὐτῆς DΔ | φέρονται *codd.*: –ρεται VS.

5–6 MDΔVUA **5** δὲ *codd.*: γὰρ A | ἐπωμάδιοι MDΔ: ἐπωμάδιον VU κατωμάδιοι A | τῶν ὤμων MD: τὸν ὦμον ΔVUA.

7–13 MDΔVUA **8** ἀμυδρὸν *codd.*: βόρειον A | Ἰχθύν Δ VA: –θῦν MDU | ἀριστερὸς *codd.*: δεξιὸς A **9** *post* ὦμος *add.* φησι A | *post* Ἀνδρομέδας *scripserat* λαμπρός ἐστι M^{ac}, *postea del.* **9–10** σφαιρογραφίᾳ *codd.*: σχεδογραφία A **10** τῶ δεξιῶ (*sic*) DΔV UA: τῆι δεξιῶ M ὁ δὲ δεξιὸς *Maass auctorem, ut videtur, non librarium corrigens* | ἐν τῇ οὐρ– *Maass fortasse recte* | τῇ οὐρανοθεσίᾳ MDΔ: τῆς οὐρᾶς VU τῇ (*vel* τῶ) γονυσθεσία (*sic*) A **10–12** ἐμπέπηγε . . . σφαίρᾳ *om.* VU **11–12** τὰ νῶτα . . ὁρῶμεν *cf. infra sch. 251* **13** οὐ γὰρ ἂν A: οὐ γὰρ DΔVU *om.* M ὡς *Maass* | ἑωρῶμεν *codd.*: ὁρῶμεν *Maass.*

14–16 M **14** ῥά οἱ M^{pc}: ῥαΐδιοι M^{ac} **15** Περσέως *secl. Maass.*

17–p. 199,2 MS (*36^{v},28–30*) *lemma* M: καί οἱ. β̄. S (*v. 251*)

δρομέδας εἰπών, μετῆλθεν ἐπὶ τὸν Περσέα, τοὺς πόδας αὐτῆς λέγων ἐπὶ τοῖς ὤμοις τοῦ Περσέως κεῖσθαι.

γ α μ β ρ ὸ ν δὲ Αἰολικῶς τὸν ἄνδρα. Σαπφώ (fr. 117 Lobel-Page)· „χαῖρε νύμφα, χαιρέτω δὲ ὁ γαμβρός". φέρεται δὲ οὕτως ἐν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ. M

ἄ λ λ ω ν: τῶν ἄλλων μᾶλλον, μείζων κατὰ φαντασίαν τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἢ τῶν προειρημένων, οἷον Δελτωτοῦ, Κριοῦ, Ἀνδρομέδας, Ἰχθύων, Κασσιεπείας, καὶ αὐτοῦ τοῦ Κηφέως. MDΔVUA

251. — κ α ί ο ἱ δ ε ξ ι τ ε ρ ὴ μ έ ν: πάλιν ἐν οὐρανῷ ἡ τοῦ Περσέως δεξιὰ πρὸς τὴν τῆς Κασσιεπείας καθέδραν ἐκτέταται ἐπειδὴ ἔνδον ὁρᾷ τὰ ζῴδια ὡς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἡμεῖς δὲ τὰ νῶτα ὁρῶμεν ἐν ταῖς σφαίραις. ἐκεῖνα δὲ οὐκέτι οὕτως, ἀλλὰ τὰ νῶτα πρὸς τὴν σφαῖραν ἔχουσι πρὸς τὸ ὁρᾶσθαι τὴν ὄψιν. διὸ ἐὰν λέγῃ δεξιὰν χεῖρα ἢ ἀριστεράν, καὶ εὕρωμεν τὸ ἀνάπαλιν ἐν τῇ σφαίρᾳ, μὴ ξενιζώμεθα. ἔνδον γὰρ ὤφειλε τὰ ζῴδια ὡς πρὸς τὴν σφαίραν ἔχειν τὴν ὄψιν ὡς καὶ MDΔVUA

---

2 αὐτῆς **M**: αὐτοῦ S | τοῖς ὤμοις **M**: τοὺς ὤμους S.

3–5 M *Sapph. fr. 117 Lobel Page = Heph. Ench. IV 2 (p. 13 Consbr.), Choerob. in Heph. IV (p. 220 Consbr.), Epit. Heph. 8 (p. 361 Consbr.) qui omnes praebent* χαίροις ἁ (*vel* ἀ) νύμφα; *cf. fr. 116*, χαῖρε, νύμφα, χαῖρε, τίμιε γάμβρε, πόλλα; *locum nostrum neglegunt Sapphus editores.*

6–9 MDΔVUA *lemma* ἄλλων *ego*: ἄλλ^{ω} M ἄλλως *Maass* περιμήκετος ἄλλων DΔ αὐτὰρ ὅ γ' ἐν βορέω V ἀτὰρ ὁ γ' ἐν βορέω φέρεται A U *mutil.* **6** τῶν ἄλλων μᾶλλον μείζων M: ὁ δὲ ἐν τῶ βορείω κύκλω τῶν ἄλλων ἐστὶ μείζων DΔ ὁ δὲ ἐν τῶ βορείω κύκλω, ἐστὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον μειζόνων VU ὁ δὲ ἐν τῶ βορείω ἐστὶ κύκλω τῶν ἄλλων μᾶλλον μείζων A **6–7** καταφαντασίαν M **7–8** τῶν ἐκ ... Ἰχθύων M: *om.* DΔVUA **8–9** Κασσιεπείας M: τῆς τε Κασσ– DΔVUA.

10–p. 200,6 MDΔVUA *lemma* MVU: καὶ οἱ δεξιτερὴ DΔ *om.* A **10** πάλιν *cf. sch. 248 (supra p. 198, ll. 7–12)* **11–12** τὴν τῆς Κασσ– *om.* D **11** τῆς *om.* A **12** ἐκτέταται *codd.*: ἐξέτασται V | ἐπειδὴ MDΔA: ἐπεὶ V U *mutil.* | ὁρᾷ DΔVA: ὁρῶ MU *mutil.* **13** ὡς MDΔ: *om.* VUA | τὰ *ante* νῶτα *om.* D **13–14** ὁρῶμεν ... τὰ νῶτα *om.* A **14** οὐκέτι *codd.*: οὐκ ἔτι οὐκ ἔτι D **15** ἔχουσι *codd.*: ἔχει A *ut vid.* **16** χεῖραν V **17** ἐν τῇ σφαίρᾳ *codd.*: αὐτῆς σφαῖρα A **18** ὡς καὶ MΔV: ὡς *om.* D καὶ *om.* A U *evan.*

ἐν οὐρανῷ, ἀλλ' ἐκτὸς γράφεται πρὸς τὸ καὶ ἡμᾶς ἀκριβῶς γνῶναι. κατεστήρικται δὲ ὁ Περσεὺς ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ τὴν δόξαν, ὅτι ἐπὶ τὰς Γοργόνας σταλεὶς ὑπὸ τοῦ Πολυδέκτου τὸν ἆθλον κατώρθωσε λαβὼν παρ' Ἡφαίστου ἅρπην καὶ παρ' Ἑρμοῦ πέδιλα. θεωρεῖται δὲ ἐν τοῖς ἄστροις τὴν Γοργόνος κατέχων κεφαλήν.

MDΔVUAS 252. — τὰ δ' ἐν ποσὶν οἷα: τὰ δὲ ἐν τοῖς ποσὶν ἴχνη καὶ τὰς τῶν ποδῶν βάσεις ὥσπερ διώκων καὶ ἐπαίρων πρὸς δρόμον μηκύνει καὶ ἐκτείνει. ἔστι δὲ κατανοήσαντα ἰδεῖν ὡς ἀληθῶς ἐπὶ δρόμον σπεύδοντα αὐτόν. τὸ δὲ κεκονιμένος διὰ τὴν ὑπόνοιαν τῶν προειρημένων, τῆς σπουδῆς τοῦ δρόμου.

MDΔ 253. — κεκονιμένος ἐν Διὶ πατρί: ἡ ἱστορία δίδωσιν αὐτῷ τὸν δρόμον μετὰ τὸν Ἡσίοδον

---

1 ἀλλ' ἐκτὸς MΔ: καὶ ἐκτὸς D ἀλλ' ἔξω VUA | πρὸς τὸ *codd.*: πρόσῖτον A **1–2** ἀκριβῶς MDΔA: ἀκριβέστερον VU **2** κατεστήρικται DΔA: κατεστήρικτο M κατηστέρισται V U *fortasse recte* | ὁ Περσεὺς ἐν τῷ οὐρανῷ DΔA: ἐν τῷ οὐρ– ὁ Π– VU ὁ Π– ἀκριβῶς M **3** ὑπὸ τοῦ M: ὑπὸ DΔVU ἐπὶ A **4** Πολυδέκτου M: Πολυδεύκους DΔVUA **4–5** Ἡφαίστω A **5** ἅρπην *om.* Δ | πέδιλα MDΔA: πέδιλον V U *evan.*

7–12 MDΔVUAS (*36ᵛ,31–35*) *lemma* MDΔ (τὰ δ' *addidisse videtur* Mᵖᶜ): τὰ δ' ἐν ποσὶ S οἷα δ' ἐν ποσσὶν οἷα διώκων VU *om.* A **7** τοῖς *om.* VU **8** καὶ MDΔS: *om.* VUA | *post* βάσεις *praebet* A πλατύνων διὰ τὴν προειρημένην τῆς σπονδοῦ, (*sic*) αἰτίαν ὅτι τὰς γοργόνας ἐδίωκεν *sic scholii finem faciens* **9** καὶ ἐπαίρων *om.* DΔ | πρὸς MDΔVU: καὶ S | *post* δρόμον *dist.* M | μηκύνει καὶ *om.* DΔ | ἐκτείνει MDΔVU: ἐκτείνεται S **9–11** ἔστι δὲ .... αὐτόν MS: *om.* DΔVU **10** κατανοήσαντα M: –νο– *om.* S *spatio vacuo relicto* | ὡς ἀληθῶς M: *om.* S **11** αὐτόν M: *om.* S | τὸ δὲ κεκονιμένος S: τὸ δὲ κεκινημένος M κεκονιμένος ἐν Διὶ DΔ ἴχνια μηκύνει VU **11–12** τὴν ὑπόνοιαν τῶν προειρημένων, *scripsi*: τὴν ὑπόνοιαν τὴν προειρημένην MVU τὴν προειρημένην ὑπόνοιαν DΔ τῶν προειρημένων τὴν ὑπόνοιαν S **12** τῆς .... δρόμου MDΔVU: *om.* S.

13–p. 201,2 MDΔ (*praebent tantum* VU τὴν Μέδουσαν ἐδίωκε, *quae verba cum praecedentis scholii fine continuantur*; *de* A *vide supra ad l. 8*) *lemma* M: *scholium cum praecedentibus conflant* DΔ **13–14** ἡ ἱστ– M: ἡ δὲ ἱστ– DΔ **14** μετὰ M: κατὰ DΔ

(Scut. 228-231), ὅτι ὑπὸ τῶν ἄλλων Γοργόνων ἐδιώκετο.

ἄλλως. κεκονιμένος: καὶ Ὅμηρος (N 820, Ψ 372, 449, ϑ 122)· „κονίοντες πεδίοιο“, κονιόμενοι. καὶ γὰρ νεφελοειδεῖς εἰσι περὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ συστροφαὶ καὶ κονιορτώδεις, ἅτε τοῦ Γαλαξίου κύκλου γειτνιῶντος. τὸ ἐν Διὶ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ. MDΔVUA

254. — ἄγχι δέ οἱ σκαιῆς: τὸ ἀριστερὸν τοῦ Περσέως γόνυ ὀλίγον ἀνωτέρω ὀφείλει εἶναι τοῦ ταυρείου διχοτομήματος, ὅπου καὶ τὰς Πλειάδας εἶναι ἐλέγομεν [ἐπὶ τὴν ἰξὺν βότρυος δίκην] προσανακεκλιμένας τῇ τοῦ Ταύρου ἰξύι, οὐρᾶς τόπον ἀποπληρούσας. MDΔKVUA

τὸ δὲ ἤλιϑα ἀντὶ τοῦ ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτό. ἐπάγει γὰρ ὅτι οὐ πολύς ἐστι τόπος ὃς ἐπέχει αὐτάς,

---

1 ὅτι MDΔ: ὅτε *Maass*.

3–7 MDΔVUA ἄλλως MA: *om.* DΔVU **3** κεκονιμένος MDΔA: *om.* VU | *post* κεκονιμένος *add.* A ἤτοι κόνιν ἐκ τῆς σπονδοῦ ἐγείρων **4** κονίοντες M *Hom.*: κεκονιόντος D κονιόντος Δ κονίοντος V κονίων A | κονιόμενοι MDΔ: κονιουμένου VU κονιώμενοι A **5** νεφελειδεῖς A *ut vid.* | εἰσὶν αἱ περὶ DΔ **5–6** συστροφαὶ MDΔA: συστρεφομένου VU **7** ἐν Διὶ δὲ M: δὲ ἐν Διὶ DΔA δ' ἐν Διὶ VU | ἐν τῷ MDΔ: τῷ *om.* VU ἐν τῷ *om.* A.

8–p. 202,2 MDΔKVUA *in* M[mg] περὶ Πλειάδων *lemma* MDΔVU: ἄγχι δέ οἱ K *om.* A **8** τὸ δὲ ἀρ– D **9** ἀνωτέρω MDΔA: ἀνώτερον KU *om.* V, *haud scio an* ἐγγυτέρω ὤφελεν *scribendum sit, nam re vera longe a Pleiadibus abest sinistrum Persei genu, ut monet Hipparchus 1, 6, 12 (Man. p. 60); scholium igitur nostrum sic interpretor: « ut Aratus recte talia scribere posset, Tauro propius esse debuit Persei genu sinistrum»* **10** ταυρείου M: βορείου DΔKVUA **11** ἐλέγομεν M: λέγομεν DΔKVUA *cf. sch. 172 p. 166, ll. 11sqq.* | ἐπὶ τὴν ... δίκην *seclusi* | ἐπὶ *codd.*: περὶ V **12** τῇ τοῦ ... ἀποπληρούσας *om.* A | τῇ τοῦ T– ἰξύι MDΔVU: τοῦ T– τῇ ἰξύι K *secl. Maass* | οὐρᾶς DΔ: οὐραίας MKU οὐραίου V | τόπον KVU: τρόπον MDΔ | ἀποπληρούσας *cf. sch. 336, sed* οὐρᾶς ... ἀποπλ– *suspectum est, negat enim Taurum caudam habere sch. 172* **13** δὲ *om.* Δ | καὶ κατὰ τὸ αὐτό *om.* DΔ **14** ἐπάγει γὰρ ὅτι *om.* A | πολύς ἐστι τόπος ὃς MA: πολ– τόπ– ἐστὶν ὃς DΔ πολ– ἐστιν ὁ τόπ– ὃς KVU | ἐπέχει MKVUA: διαιρεῖ DΔ | αὐτὰς MDΔKA: αὐτὴν VU

ἀλλ' ὀλίγος. σφόδρα γὰρ πλησίον ἀλλήλων καὶ οὐ διεστῶσαί εἰσιν.

MDΔKVUA 254-255. — ἤ λ ι θ α π ᾶ σ α ι Π λ η ι ά δ ε ς: τὸ μὲν ἤ λ ι θ α ἀθρόως, παρὰ τὸ ἅλις· ἔνθεν καὶ ἁλίαν οἱ Δωριεῖς τὴν ἐκκλησίαν καλοῦσιν.

MDΔKVUAS ῎Ατλαντος δὲ καὶ Πληιόνης γενεαλογοῦνται Πλειάδες, παρ' ὃ καὶ λέγονται· ἢ ἐπεὶ πλείοσιν εἰσὶ χρειώδεις, τοῖς τε πλέουσι καὶ γεωργοῦσι· ἢ ὅτι εἰς πελείας μετεμορφώθησαν τὸν ᾿Ωρίωνα φεύγουσαι· ἢ ἀπὸ τοῦ πολεῖν ἐκ περιόδου καὶ συμπληροῦν τὸν ἐνιαυτόν· ἀπὸ τούτων γὰρ κατ' ἐξοχὴν πλειὼν ἐκλήθη ὁ ἐνιαυτός.

---

1 πλησίον MVUA: πλησίαι D πλησίαι εἰσὶν Δ **1–2** καὶ οὐ διεστῶσαι MK (διεστῶτα) VUA: *om.* DΔ **2** εἰσιν *om.* Δ.

3–5 MDΔKVUA *lemma* MA (πλειάδες *ambo*): ἤλιθα πᾶσαι DΔ ἤλιθα K πληϊάδες φορέονται VU **4** ἀθρόως MDK VUA: ἀθρόον Δ | παρὰ τὸ MDΔKA: ἀπὸ τοῦ VU | ἔνθεν M: ὅθεν DΔKVUA | *praebet deinde* A (*unde* Est *Ald. Maass edd.*) *disputationem de Pleiadibus quam infra in Appendice invenies cum Tzetzae scholio ad Hes. Op. 382, a quo excerpta est.*

6–p. 204,10 MDΔKVUAS (*36^{v},35–47*) *cf. Scholia vetera in Hesiodi Opera et Dies, ed. Pertusi p. 131* (*383c*) „Πλειάδες λέγονται ἢ ἀπὸ Πληιόνης ἢ ἀπὸ τοῦ πολλοῖς εἶναι χρειώδεις ἢ ἀπὸ τοῦ εἰς πελείας μεταμορφωθῆναι ἐκ τοῦ φεύγειν τὸν ᾿Ωρίωνα ὡς τοξότην ἢ ἀπὸ τοῦ πολεῖν ἐκ περιόδου καὶ συμπληροῦν τὸν ἐνιαυτόν, ἐξ ὧν καὶ πλειὼν ὁ ἐνιαυτός. ἢ ὅτι πλείους εἰσὶ κατὰ συναγωγὴν ἢ ὅτι πλείους εἰσὶ κἂν ἑπτὰ δοκῶσιν ἢ παρὰ τὸ πλησίον κεῖσθαι πλησιάδες τινὲς οὖσαι" *quae omnia sero ex Arateis in Hesiodea scholia inserta esse ideo censeo, quod in solis Hesiodi codd.* A^{5sm}ZB *leguntur; vide etiam sch. in Ap. Rh. III 226 et Tzetzae locum infra in Append. p. 547 allatum* **6** ῎Ατλαντος .... Πλειάδες MDΔKVUA (Πληϊάδες KU *om.* A): θυγατέρες αὗται ῎Ατλ– καὶ Πλ– γενεαλογοῦνται S | Πληιόνης MKS: Πλειόνης DΔVUA **7** λέγονται MDΔKVU: Πλειάδες λέγονται A λέγονται Πλειάδες S | ἢ ἐπεὶ *Maass*: ἐπεὶ MD ΔS ἢ ὅτι ἐπὶ K *fortasse recte* ὅτι ἐπὶ VU ἢ ὅτι A | πλείοσιν εἰσὶ *om.* A | χρειώδεις MKVU: χρειώδους A χρειώδη S ἀναγκαῖαι DΔ **8** γεωργοῦσι MS: τοῖς γεωργ– DΔKVUA **8–9** μετεμορφώθησαν MDΔKVUA: μετεβλήθησαν S **9** τὸν ᾿Ωρίωνα φεύγουσαι MDΔKVUA: φεύγουσι τὸν ᾿Ωρ– S **9–10** πολεῖν ... καὶ *om.* S **10–11** ἀπὸ ... ἐνιαυτός MDΔKVUA: διὸ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐκλήθη πλειὼν ὁ ἐνιαυτός S

ὁμοῦ μὲν ὁρώμεναι λαμπραί, καθ' ἑκάστην δὲ ἀμυδραί. καὶ ἔχουσι σχῆμα τρίγωνον, οὗ ἡ βάσις ἐπ' ἀνατολὴν τέτραπται. Νίκανδρος μὲν οὖν ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ Ταύρου τίθησιν αὐτάς (Ther. 122-123)· „αἵ θ' ὑπὸ Ταύρου / ὁλκαίην ψαίρουσαι ὀλίζωνες φορέονται“· Ἵππαρχος δὲ ἐπὶ τοῦ Ταύρου, καὶ γὰρ αὐτὸς ἡμίτομον τὸν Ταῦρον ποιεῖ, φησὶ δὲ τῷ μὲν ποδὶ τοῦ Περσέως μᾶλλον αὐτὰς πλησιάζειν, πόρρω δὲ εἶναι τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος. πρὸς ὃ Διόδωρος μὲν ὑ π ο γ ο υ ν ί δ ο ς γράφει, ὅπως ἡ κνήμη σημαίνοιτο. Μηνόφαντος δὲ ἐπιγουνίδα τὴν κνήμην ἀκούει, διὰ τὸ εἶναι ἐπ' αὐ-

---

1 μὲν *codd.*: γὰρ V | λαμπραὶ καθ' ἑκα *om.* S *spatio vacuo relicto* | ἕκαστα A **1–2** δὲ ἀμυδραὶ καὶ *codd.*: ἀμαυρὸν δὲ S **2** ἔχουσι MDΔAS: ἔχουσαι KVU | τὸ σχῆμα S | οὗ οὗ D ὧν VU **3** Νίκανδρος: *cf. supra sch. 172 p. 166* | οὖν *om.* S | τῆς οὐρᾶς *codd.*: τὴν οὐρὰν S **5** ὁλκαίην S: ὁλκαίην M ὁλκιὴν D ὁλκιὴν Δ ὁλκίην K ὁλκίην *vel* ἀλκίην V ὁλκίην U ἀλκίην A ἀλκαίην *codd. nonnulli Nicandrei* | ψαίρουσαι . . . φορέονται *om.* S *spatio relicto* | ψαίρουσαι DΔKVU: ψαίρουσιν MA | ὀλίζωνες φορέονται *Nic.*: ὀλίζονες φορέονται M ἕπονται DΔ ὀλίγον ἐσφορέονται KV U ὀλόζονες φορ– A **6** Ἵππαρχος MKVUA: παρχος S Ἵππανδρος DΔ *vide Hipp. 2, 6, 7; 2, 6, 11* (*Manitius pp. 206 et 210*) | *post* Ἵππαρχος δὲ *add.* καὶ αὐτὸς S | ἐπὶ τοῦ Ταύρου *codd.*: ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ T– *coni. Maass in editione, sed Hipparchus Hyadas in Tauri fronte, non Pleiadas esse dicit;* ἐπὶ τοῦ διχοτομήματος τοῦ T– *idem Maass olim Anal. Eratosth. p. 52* | αὐτὸς *codd.*: καὶ αὐτὸς S **7** τὸν *om.* K | ποιεῖ *om.* A | φησὶ δέ: *Hipp. 1, 6, 12* (*Manitius p. 60*) „πολὺ γὰρ ἀπέχει τὸ ἀριστερὸν γόνυ τοῦ Περσέως ἀπὸ τῶν Πλειάδων“ | τῷ τῷ D | παιδὶ K **8** αὐτὰς *om.* VU | *ante* εἶναι *add.* τὴν κνήμην A *solus, unde* Est *Ald. edd. omnes ineptissime, cf. Hipp.* | εἶναι *om.* S **8–9** στεροῦ γό *om.* S *spatio relicto* **9** πρὸς ὃ Διό *om.* S *spatio relicto* **9–p. 204,9** μὲν ὑπογουνίδος . . . ἐν Ταύρῳ *om.* S **9** Διόδωρος: *vide supra sch. 59–60 p. 97* (QS) *et sch. 223 p. 184* | μὲν *om.* D **9–10** ὑπογουνίδος MΔ: ὑπὸ γουνίδος D ὑπογουνίδα KU ἐπιγουνίδα V ἐπιγουνίδας A **10** κνήμη KVUA: μνήμη MDΔ | Μηνόφαντος: *vide Maass, Aratea p. 70; J. Martin, Hist. Text. p. 31* Μονόφαντος A **11** ἐπιγουνίδας A | μνήμην M | ἀκούει MKVUA: καλεῖ DΔ **11–p. 204,1** αὐτῆς MDΔKA: αὐτοῦ KV *ut vid.* U *ut vid.*

τῆς τὸ γόνυ. δύναιτο δ' ἂν καὶ ἀπὸ μέρους ὅλον τὸ σκέλος ἀκούεσθαι. παρ' Ὁμήρῳ δὲ ἐπιγουνὶς τὸ ἄνω τοῦ γόνατος, ὡς Ἀρίσταρχος, ὡς δὲ Κράτης ἐπωμίς, ὡς δὲ Χάρης ἡ ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος εὐσαρκία. οὐκ ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτὰς χωρίον ἐπέχειν φησίν, ἐπειδὴ κατὰ μὲν μῆκος μίαν μοῖραν ἐπέχουσι, κατὰ δὲ πλάτος ἥμισυ καὶ ὄγδοον. ἑῴαν δὲ ἐπιτολὴν ποιοῦνται μεθ' ἡμέρας νβ′ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας, καὶ ὁ ἥλιός ἐστι μοιρῶν ιζ′ ἐν Ταύρῳ, δύνουσι δὲ μεθ' ἡμέρας νβ′ τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας, ἡλίου ὄντος ἐν Τοξότῃ μοιρῶν ιθ′.

MDΔKVUAS φασὶ δὲ ὅτι μία τῶν Πλειάδων ἐκεραυνώθη, διὸ οὐ φαίνεται.

M^mg 256. — ⟨ἀφαυραί⟩: ἀμαυρόταται γάρ εἰσι κατὰ τὸ φῶς, ἀλλ' ἐπειδὴ ἅμα εἰσί, διὰ τοῦτο γνώριμοι ἐκ τῆς συνόδου καθεστήκασιν.

---

1 δύναιτο *codd.*: δύναται K | δ' ἂν καὶ MDΔ: οὖν KA ἂν VU **2** ἀκούεσθαι MKVUA: σημαίνεσθαι DΔ | ἐπιγουνὶς MDΔ: ἐπὶ γουνὸς KVU ἐπίγουνος A | τὸ *codd.*: τῷ Δ **2–3** τοῦ γόνατος *om.* D **3** Κράτης MDΔUA: κράτος K Σωκράτης V | ἐπωμίς MDΔA: *om.* KVU **4** Χάρις D | τοῦ *om.* K | εὐσαρκία MDΔK A: εὐαρκία VU | ἐπὶ *om.* DΔ *fortasse recte* **5** φησίν MDΔA: φασίν KVU | ἐπειδὴ MKVUA: ἐπεὶ Δ ἐπὶ D **6** μίαν μοῖραν MDΔKA: μοῖραν (μοίρ– V) μίαν VU | πλάτος *codd.*: Πλάτωνα VU **7–8** μεθ' ἡμέρας .... ἰσημερίας MDΔA: μεθ' ἡμ– τῆς ἐαρ– ἰσημερίας, νβ′ K μεθ' ἡμ– τῆς ἐαρ– ἰσημερίας δὲ νβ′ VU **8** καὶ *codd.*: ὅτε καὶ *Maass fort. recte; an* ὅτε? | ἐστι *om.* DΔ **9** δύνουσι *om.* A | δὲ μεθ' MDΔS: καὶ KVU καθ' A | ἡμέρας *codd.*: ὁ ἥλιος V *primo, postea corr.* **9–10** τῆς φθινοπωρίνης ἰσημερίας *codd.*: τῶν φθινοπόρων (*sic*) S **10** ἡλίου ... ιθ′ *om.* S | Τοξότῃ MDΔA: τῷ Τ– KVU | μοιρῶν ιθ′ M: *om.* DΔKVUA.

11–12 MDΔKVUAS (*36ᵛ, 47–48*) **11** ὅτι μία *codd.*: μίαν S | ἐκεραυνώθη *codd.*: κεραυνωθῆναι S | διὸ MDΔS: διότι KVU καὶ διὰ τοῦτο A **12** *in* K *nonnulla sequuntur de Pleiadum ortibus quae cum Tzetziana codicis* A *disputatione communia sunt; vide supra ad sch. 254–255 p. 202, ll. 3–5 atque infra Append. p. 548.*

13–15 M *solus in mg. inter. sine lemmate, signo* ÷ *praefixo, quod etiam in textu supra vocem* ἀφαυραί (*256*) *invenitur, unde lemma add. Maass.*

257. — ἑ π τ ά π ο ρ ο ι δ ή τ α ί γ ε: ἓξ οὖσαι, MDΔVUA φησί, δοξάζονται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἑπτά, διὰ τὸ ἀμυδρῶς [μὲν] τὴν ἑβδομὴν ὁρᾶσθαι [τὰς δὲ ἓξ ἐναργῶς].

ἄ λ λ ω ς: φασὶν ἑπτὰ εἶναι μετ' ἀνθρώπους, τῇ MDΔVUAS δὲ ἀληθείᾳ ἕξ εἰσι μόναι φαινόμεναι. ὁ γὰρ Εὐριπίδης (Or. 1005-1006)· „ἑπτάπορον δρόμημα Πλειάδος .. ὁδόν".

φασὶ δέ τινες τοιοῦτον μῦθον, ὅτι μία ἐκ τῶν ἑπτὰ MDΔVUA τὸ τῆς Ἰλίου πάθος ἰδοῦσα [ἡ Ἠλέκτρα] ὑπεχώρησε τοῦ συστήματος· [ἔστι γὰρ ἡ μήτηρ Δαρδάνου·] καὶ ὑπὸ τὸν δεύτερον ἀστέρα τοῦ ῥυμοῦ ἦλθε πλησίον, ὃς λέγεται εἶναι τῆς Ἠλέκτρας. τοῦτον δὲ τὸν ἀστέρα, τὸν ὑπὸ τὸν ῥυμὸν τῆς Ἄρκτου ἐκ τῶν Πλειάδων ἀναχωρήσαντα, Ἀλώπεκά τινες καλοῦσιν.

1–4 MDΔVUA *lemma* MDΔA (ταῖ γε M): ἑπτάποροι VU **1** ἓξ *scripsi ex Arato*: ἑπτὰ MDΔVU ἑπτὰ δὲ A **2** φασί V | παρὰ *om.* DΔ | τοῖς ἀνθρώποις MDΔA: τῶν ἀνθρώπων VU | ἑπτά *scripsi ex Arato*: ἓξ MDΔ αἱ ἓξ VU *om.* A **3** μὲν M: *non in* DΔVUA *seclusi* **3–4** τὰς ... ἐναργῶς M: *non in* DΔVUA *seclusi*.

5–8 MDΔVUAS (*36ᵛ,49–50*) ἄλλως M (*mg.*) DΔVUA: *om.* S **5** φασὶν ἑπτὰ εἶναι MDΔ: φασὶν εἶναι ἑπτὰ VU φασὶν εἶναι τὰς Πλειάδας ἑπτὰ A ζ' δέ εἰσι S | μετ' ἀνθρώπους MDΔVUS: *om.* A **6** μόναι VUAS: αἱ DΔ *om.* M **6–8** ὁ γὰρ ... ὁδὸν *om.* A **6** ὁ γὰρ Εὐρ– MV: Εὐρ– DΔ Εὐρ– δὲ S U *mutil.* **7** ἑπτάπορον MVU: ἑπταπόρου DS ἑπταπόρῳ Δ ἑπταπόρου τε *Euripides* | δρόμημα *codd. ut Euripidis codd. multi*: δράμημα *Eur. codd.* AB | Πλειάδος *Euripidis codd.* (Πελειάδος *Eur. edd.*) MDΔ: Πλειάδων VU *ut vid.* Πληιάδων S **8** ὁδὸν M: οὐδὸν DΔVU ὁδῶν S εἰς ὁδὸν ἄλλαν Ζεὺς μεταβάλλει *Euripides*.

9–15 MDΔVUA **9** τοιοῦτον *codd.*: τοῦτον τὸν V | ἐκ *om.* VU **10** τὸ τῆς Ἰλίου πάθος ἰδοῦσα M: διὰ τὸ τῆς Ἰλίου πάθος DΔVA διὰ ... U (*mutil.*) | ἡ Ἠλέκτρα M: *non in* DΔVA U *mutil. seclusi* **11** ἔστι ... Δαρδάνου M: *non in* DΔVUA *seclusi* | καὶ MVUA: ἔστι δὲ DΔ **12** ἦλθε πλησίον M: πλησίον μικρὸς DΔVU *om.* A *qui post* τῆς Ἠλέκτρας *add.* γέγονε **14–15** τὸν ὑπὸ ... ἀναχωρήσαντα *libenter deleverim* | ἐκ τῶν Πλειάδων DΔVUA: *om.* M **15** τινες *om.* VU.

MDΔVUA 259. — οὐ μέν πως ἀπόλωλεν: τοῦτο χαριεντιζόμενος ἐπὶ τῇ μυθολογίᾳ ὅτι ἑπτά εἰσι. φησίν· οὐδέποτε ἀνήκουστος ὢν ὁ ἀστήρ ⟨. . . .⟩, οὐδὲ τοῦτο ἠκούσαμεν ἀφ' οὗ ἐγεννήθημεν καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἄστρα γεγένηνται, ἀπολωλότα καὶ ἀνήκουστον γεγενημένον ἀστέρα.

M εἰ οὖν οὐδέποτε, διὰ τί οἱ ἑπτά, ὡς λέγουσιν, οὐ φαίνονται ἀστέρες; ἀλλὰ τοῦτο, φησί, τὸ περὶ τῶν ἓξ ὅτι ἑπτὰ εἶναι λέγονται, μάταιόν ἐστιν· ἓξ γάρ εἰσιν ἀληθῶς. ὅμως δὲ ἐπιρρήδην καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ ἁπλῶς μυθολογοῦντες ἑπτὰ αὐτάς φασιν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν προσφέρονται.

MDΔVUA ἄλλως: τοῦτο πρὸς τοὺς εἰπόντας, ὧν ἐστι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ εἰς Θεόπροπον ποιήματι, τὴν Ἠλέκτραν φυγεῖν καὶ μὴ ὑπομεῖναι ἰδεῖν τὴν Ἴλιον ἁλισκομένην καὶ τοὺς ἐκγόνους δυστυχοῦντας. τὸν γὰρ Δάρδανον

1–6 MDΔVUA *lemma* MΔVU οὐ μέν πως D οὐ μέν πως ἀπόλωλεν ἀπευθής A **2** *ante* ἐπὶ *fortasse* εἶπεν *addendum* | *post* εἰσι *dist.* DΔVU: *post* φησίν M *non dist.* A | φησίν M: φησὶ δὲ DΔ φησὶν ὅτι VUA **3** ἀνήκουστος . . . ἀστήρ MVUA: ἀνήκουστον εἶναι τὸν ἀστέρα DΔ | ὁ ἀστήρ *codd.*: ὁ *del.* *Maass Aldinam secutus* (*sic* Est) | *post* ἀστὴρ *lacunam indicavi*: ἀπόλωλεν Est, *unde Ald. Maass* | *post* ἀστέρα *sic scholii finem faciunt* DΔ: ὅτι ἐξ ὅτου γεγόναμεν, οὐδέποτε ἠκούσαμεν ἀπολωλότα ἀστέρα καὶ ἀφανῆ γενόμενον **5** γεγένηνται MA: *om.* VU **5–6** ἀπολωλότα . . . ἀστέρα M: οὐδέποτε ἠκούσαμεν ἀπολωλότα καὶ ἀνήκουστον ἠκούσαμεν ἀστέρα VU οὐδὲ τοῦτο ἠκούσαμεν ἀπολωλότα καὶ ἀνήκουστον γενόμενον ἀστέρα A.

7–12 M **8** φησί *scripsi*: φασι M **8–9** τῶν ἓξ ὅτι *scripsi praeeunte Maass* (τοῦ ὅτι): τοῦ νοτίου M **9** ἓξ M: καὶ *perperam legit Maass* **11** ἁπλῶς *cf. v. 260* (αὔτως).

13–p. 207,5 MDΔVUA **13** ἄλλως M (*in mg. et in textu*) DΔA: *om.* VU | τοῦτο δὲ VU **14** ἐν τῷ *om.* V | Θεόπροπον *Maass e Suda s. v.* Ἄρατος *et schol. Il.* Σ *486* (*Append. infra p. 553*): θεόπρομον MDΔVUA **15** φυγεῖν *Bekker*: φεύγειν *codd.* | μὴ *om.* DΔ | ἰδεῖν MVUA: μηδόλως DΔ

παῖδα Διὸς καὶ Ἠλέκτρας εἰρήκασιν. δύναιτο δ' ἂν καὶ ὑπερβατὸν εἶναι· „ἑπτάποροι οὖσαι, καὶ ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν ἓξ οἶαι, παρ' ἀνθρώποις ὑδέονται“. τῶν γὰρ ἑπτὰ ὀνομάτων λέγων τὸν κατάλογον σύνδηλός ἐστι συναινῶν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ καὶ συντιθέμενος.

ὑ δ έ ο ν τ α ι δέ (257), σημαίνουσιν αἱ Πλειάδες MDΔVUA καιρούς. ἑῷαι μὲν γὰρ ἀνατέλλουσαι σημαίνουσι θέρους ἀρχήν, ἑῷαι δὲ δύνουσαι ἀντίληψιν τῶν κατὰ σπόρον ἔργων, ἑσπερίαν δὲ ἀνατολὴν ποιούμεναι χειμῶνος ἀρχὴν σημαίνουσι. τῆς δὲ ἑσπερίου δύσεως οὐκ ἐμνήσθη διὰ τὸ συμβαίνειν αὐτὴν περὶ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν καὶ μηδὲν ἐξαίρετον περιέχειν σημεῖον.

ἀ π ε υ θ ὴ ς ⟨ἐ κ Δ ι ό ς⟩: ἄπυστος ἐκ τοῦ οὐ- MVUA ρανοῦ. φασὶ δὲ ὅτι μία τῶν Πλειάδων ἐκεραυνώθη, διὸ οὐ φαίνεται.

τὸ δὲ ἐ ξ ο ὗ κ α ὶ γ ε ν ε ῆ θ ε ν (260), ἀπο- M σκευάζεται τὸν μῦθον τὸν ἐπ' αὐταῖς λέγοντα φυγεῖν τὴν μίαν, τὴν Μερόπην, ὑπ' αἰδοῦς, θνητῷ μιγεῖσαν τῷ Σισύφῳ, ἢ τὴν ἐκ Διὸς τεκοῦσαν Δάρδανον Ἠλέκτραν.

---

1 Διὸς καὶ *om.* VU | εἰρήκασιν M: λέγουσι DΔ ἠκούσαμεν VU εὑρήκασι A | δ' *om.* V **3** οἶαι *edd.*: οἶαι M *ut vid.* DΔ VU οἷς A | παρ' MV (παρὰ) UA: τοῖς DΔ | ὑδέονται MV UA: λέγονται DΔ **4** σύνδηλος MVUA: δῆλος DΔ **5** συναινῶν *in Bekkeri editione invenio*: συμβαίνων *Maass* σημαίνων MV UA *om.* DΔ | τούτῳ MA: τοῦτο DΔVU | καὶ *om.* DΔ | συντιθέμενος MVUA: προτιθ- D προστιθ- Δ.

6–12 MDΔVUA 7 ἑῷαι M: ἑώαν DΔVUA | μὲν *om.* A | γὰρ *om.* DΔ | *ante* ἀνατέλλουσαι *add.* ἀνατολὴν A | *ante* σημαίνουσι *add.* ἀντὶ τοῦ VU | σημαίνουσι *om.* DΔ **8** ἑῷαι M: ἑώαν DΔVUA | *ante* δύνουσαι *add.* δύσιν A | ἀντίληψιν *post* δύνουσαι MVUA: *post* ἔργων DΔ **10** σημαίνουσι *om.* DΔ **12** καὶ *om.* DΔ | περιέχειν *codd.*: παρέχειν *Bekker fortasse recte* | *hoc scholium cum sequenti continuant* VU.

13–15 MVUA *lemma posui*: ἀπευθὴς M ἀπόλωλεν ἀπευθὴς VUA | φασὶ . . . φαίνεται *om.* V *cf. supra p. 204, ll. 11–12* **14** φασὶ M: φασὶν U φησὶν A | δὲ M: *om.* UA.

16–20 M *cf. schol. Il.* Σ *486* (*infra Append. p. 554*).

Ar. Lat. Ipparchus septem inquit stellas iuges bene iacentes trianguli speciem demonstrant. et Aratus quidem septem infit esse, septima autem vix intueri potest, [hae et aestu et hieme incipiunt, ideo et Vergiliae, quod ver oriantur,] propter quod et addidit dicens una quippe quomodo perdidit claritatem stella, et aliud quod Iovis ait, eo quod esse cassa ut est septemque esse aspectu oculis quae sex ab hominibus coniuncte videntur. alii vero qui iam putant fugiens prae timore Orionis. Aratus autem in divinis ait primum persecuta a sole Electra non sustinens videre casus pronepotum fugit, unde illam per quod tempora parere dissolutis crinibus propter luctum et ita cognominari eam stellam comitem. quidam autem illam quae non paret Meropen esse dicunt nuptam a quodam viro nominari Ippodamiam.

1–16 Aratus Latinus *hic in Arato Latino commentarii fragmentum tenemus ipsius poematis interpretatione permixtum post versum 261 (omissi sunt versus 262, 263, 265, 267); Maassii editionem sequimur (Comm. Ar. Rell. pp. 228–230)* **1–2** Ipparchus ... demonstrant: *cf. Catast. 23* ,,θέσιν δὲ ἔχουσιν εὖ μάλα κείμεναι κατὰ τὸν Ἵππαρχον τριγωνοειδοῦς σχήματος" *quae verba ex scholiis Arateis (supra p. 203, l. 2) C. Robert censet (Erat. Catast. Rell. p. 31) ,,ab interpolatore addita esse, qui Hipparchi mentionem paulo post obviam [p. 203, l. 6] ad praecedentia quoque perperam rettulerit"; quae sententia Arati Latini testimonio, quem Robert ignorabat, confirmari videtur* **2–3** et Aratus ... potest: *cf. supra p. 205, ll. 1–4* **4** hae ... incipiunt *seclusi, haec est enim versus 266 interpretatio* (ὅ σφισι καὶ θέρεος καὶ χείματος ἀρχομένοιο) **4–5** ideo ... oriantur *seclusit Maass* **6–7** una ... stella = *v. 259* (οὐ μέν πως ἀπόλωλεν ἀπευθὴς ἐκ Διὸς ἀστήρ) **7** *fortasse post* aliud *distinguendum est, sed ea quae sequuntur non intellego* **8–9** septemque ... videntur: *haec mirum in modum cum ea paraphrasi congruunt quam supra ll. 207, ll. 2–3 legebamus* ἑπτάποροι (septemque) οὖσαι (esse) καὶ ἐπόψιαι (aspectu) ὀφθαλμοῖσιν (oculis) ἓξ οἶαι (quae sex) παρ' ἀνθρώποις (ab hominibus) ὑδέονται (videntur!) **9–10** alii ... Orionis: *cf. supra p. 202, ll. 8–9* **10** Aratus autem ...: *cf. supra 206, ll. 13sqq.; schol. Il. Σ 486 infra in Append. p. 553.*

264. — α ἱ μ ὲ ν ὁ μ ῶ ς: μικρὸν κατειληφυῖαι τόπον καὶ ἐξ ἀμαυρῶν συγκείμεναι ἀστέρων. ἀ λ λ' ὀ ν ο μ α σ τ α ὶ ἀντὶ τοῦ ὀνομασταί εἰσι καὶ ἐπίδοξοι διὰ τὸ καὶ τὴν ἀνατολὴν αὐτῶν καὶ τὴν δύσιν πρὸς ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. „ἐπιτελλομενάων γὰρ ἄρχεσθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων" (Hesiod. Opp. 383-384). MDΔVUA

265. — ἦ ρ ι κ α ὶ ἑ σ π έ ρ ι α ι: ἦ ρ ι, τὸν ὄρθρον ἀντὶ τοῦ τὴν ἀνατολήν, ὅτε ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἀνατέλλουσι σὺν ἡλίῳ ὄντι ἐν Ταύρῳ, ἀπὸ ε' καὶ εἰκάδος τοῦ Φαρμουθὶ μηνός, ὅς ἐστι κατὰ 'Ρωμαίους 'Απρίλιος, ὅτε καὶ τοῦ θερίζειν ὁ καιρὸς παρ' Αἰγυπτίοις. ἑ σ π έ ρ ι α ι δὲ δυτικαὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, ὅτε ἑῷαι δύνουσιν, ἡλίου ὄντος ἐν Σκορπίῳ, 'Αθὺρ μηνί, ὅς ἐστι κατὰ 'Ρωμαίους Νοέμβριος, ὅτε καὶ καιρὸς τοῦ ἀροτριᾶν. τὸ γὰρ ἑ σ π έ ρ ι α ι οὐκ ἔστι „πρὸς ἑσπέραν MDΔVUA

1–7 MDΔVUA *lemma* MDΔ: [..] μὲν ὀλίγαι V αἱ μὲν ὁμῶς ὀλίγαι U *om.* A **2** ἀστέρων DΔVUA: ἄστρων M **2–3** ἀλλ' ... ἐπίδοξοι MA: ὅμως ὀνομασταί εἰσι καὶ ἐπίδοξοι DΔ ἀλλ' ὀνομασταί, ὅ ἐστιν ἐπίδοξοι VU **4** αὐτῶν *om.* D **4–5** πρὸς ἀναγκαῖον MVU προσαναγκαῖον A ἀναγκαίας DΔ πως ἀναγκαίαν *Maass* **5** ἐπιτελλομενάων *Hes.*: –μένων MDΔA –μεναι V U *incert.* **6** ἄρχεσθ' *Hes.* M *ut vid.*: ἄρχεσθαι DΔVUA | ἀμήτου *Hes.*: ἀμητοῖο M ἀμήτοιο DΔVUA | δυσομενάων *Hes.* M: δυομένων DΔA δυόμεναι V U *incert.*

8–p. 210,2 MDΔVUA *lemma* MDΔVU *om.* A **8** ἦρι MDΔ A: ἦρος VU **9** ὅτε M: ὅτι DΔ οὔτε VU αὗται A **9–10** ἀνατέλλουσι σὺν ἡλίῳ MDΔA (τῷ ἡλ– DΔ): συνανατέλλουσι τῶ ἡλ– VU **10** ἐν Ταύρῳ *scripsi*: Ταύρῳ M ἐν τῷ T– DΔA εἰς Ταῦρον VU | καὶ *om.* DΔ **10–11** τοῦ Φαρμουθὶ ... 'Απρίλιος (*sic edd.* 'Απρίλλιος *codd.*) MDΔA: τοῦ 'Απριλλίου μηνὸς VU **12** ὅτι U V *incert.* | θερίζειν MVUA: θέρους DΔ **13** δυτικαὶ M: καὶ δυτ– DΔVU *om.* A | ἀπὸ τῆς (*om.* A) ἑσπέρας MDΔA: παρ' αἰγυπτίοις VU **13–14** ὅτε (ὅτι VU) ἑῷαι (αἱ ἑῷαι DΔ) δύνουσιν MDΔVU: ἀνατέλλουσιν A **14** ὄντος ἡλίου VU | ἐν Σκ– DΔA: ἐν *om.* MVU **14–15** 'Αθὺρ (ἀθὴρ Δ)... νοέμβριος MDΔA: κατὰ τὸν νοέμβριον VU **15** ὅτε καὶ καιρὸς M: ὅτε ἐστι καὶ κ– DΔ ὅς ἐστι κ– V ὅ ἐστι κ– U ὅτε ἐστι κ– A **16** *post* ἀροτριᾶν *sic scholii finem facit* A: τότε γὰρ ἑσπέριαι εἰσὶν ὅτι (*sic*) πρὸς ἑσπέραν ἀνατέλλουσι | τὸ *scripsi*: τότε *codd.* | ἔστι *scripsi*: εἰσὶ *codd.* | πρὸς *codd.*: περὶ U

δύνουσαι,'', οὐδὲ γάρ εἰσι πρὸς ἑσπέραν δυόμεναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἕω τὴν δύσιν ποιοῦνται.

M ὅτε γὰρ σὺν Σκορπίῳ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, τότε Ταῦρος εἰς δύσιν ἑῷος καταφέρεται.

MDΔVUA τὸ δὲ ἑξῆς τοῦ ῥητοῦ οὕτως ἔχει· αἱ δὲ ὀνομασταὶ ἦρι καὶ ἑσπέριαι εἱλίσσονται καὶ συμπεριφέρονται τῷ οὐρανῷ, καὶ τούτων ὁ Ζεὺς αἴτιος [ὃς κατηστέρισεν], ὅστις αὐταῖς καὶ θέρους ἀρχομένου ⟨. . . . .⟩

ληπτέον· ἑῷαι Φαρμουθί, ἀρχομένου θέρους, ἀνατέλλουσιν· ἑῷαι δύνουσι τοῦ Ἀθύρ, ἀρχομένου χειμῶνος.

MDΔKVUA 268. — καὶ χέλυς, ἥ τ' ὀλίγη: τὰ ὑπολειπόμενα τῷ βορείῳ διδάσκει, τήν τε Χέλυν καὶ τὸν Ὄρνιν. οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν δὲ ταῦτα διδάσκει, ἀλλ' ἐκ τῶν προεγνωσμένων. ὑποκατιὼν γάρ φησι (270)· κὰδ δ' ἔθετο προπάροιθεν ἀπευθέος εἰδώλοιο. Χέλυς δὲ ὅτι χελώνην ὁ Ἑρμῆς ἐκδείρας αὐτὴν κατεσκεύασε. καὶ Νίκανδρός φησι περὶ αὐτῆς.

---

2 τὴν ἕω *scripsi* (*cf. infra*): τὴν ἑσπέραν DΔVU τῆς ἑσπέρας M. **3–4 M**

5–10 MDΔVUA **5** δὲ *om.* A **7** ὁ Ζ– αἴτιος MVUA: αἴτιος ὁ Ζ. DΔ | ὃς κατηστέρισεν MVU: ὃς κατ– αὐτὰς A *om.* DΔ *seclusi* **8** αὐταῖς MA: αὐτὰς DΔV *ut vid.* U *incert.* | *lacuna laborabat codicum* MDΔVUA *exemplar commune, quam librarii nonnulli complere conati sunt*: κατὰ τὸν Φαρμουθὶ μῆνα ἑώας ἀνατέλλειν ποιεῖ, χειμῶνος δὲ πάλιν ἑώας δύνειν DΔ (*qui sic scholii finem faciunt*); καὶ χειμῶνος σημεῖα φέρειν ἐποίησεν A, *lacunam servant* VU **9–10** θέρους ἀνατέλλουσιν MA: *om.* VU *qui add.* ὅ ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἀπρίλλιος **10** ἑῷαι δὲ A | τού Ἀθύρ MVU: τῷ Ἀθὺρ μηνὶ A

11–18 MDΔKVUA *lemma* MD (ἥ τ') ΔVU: καὶ χέλυς KA **12** τῷ βορείω MDΔA: τοῦ βορείου KV τῶν βορείων U *fortasse scribendum est* ἐν τῷ βορείῳ (*cf.* S *infra*) | τὴν M^{pc} *codd.*: τὸν M^{ac} | τε *om.* VU **13** ἑαυτῶν *Bekker*: ἑαυτοῦ *codd.* | ταῦτα διδάσκει MDΔA: ταῦτα λέγει K λέγει ταῦτα VU **14–16** ὑποκατιὼν . . . ὅτι M (*cf.* S *infra*): *om.* DΔKVUA **16** *post* χελώνην *add.* δὲ DΔKVUA **16–17** ἐκδήρας ΔVU **17** αὐτὸν VU | κατεσκεύασεν αὐτὴν DΔ | *post* κατεσκ– *add.* τὴν κιθάραν M **17–18** καὶ . . . . αὐτῆς M (*cf.* S *infra*): *om.* DΔKVUA.

καὶ Χέλυς: τὰ ὑπολειπόμενα ἐν τῷ βορείῳ διδάσκει, τήν τε Χέλυν καὶ τὸν Ὄρνιν. καὶ ταῦτα δὲ οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν διδάσκει. ὑποκατιὼν οὖν φησίν· κ ἀ δ δ' ἔ θ ε τ ο π ρ ο π ά ρ ο ι θ ε ν. Χέλυς δὲ ὅτι χέλυν ἐκδείρας ὁ Ἑρμῆς κατετόρευσε λύραν τῷ Ἀπόλλωνι ὑπὲρ τῆς κλοπῆς τῶν βοῶν. καὶ ὁ Νίκανδρός φησιν (Alex. 562)· „ἀγκῶνας δὲ δύω παρετείνατο". ὡς γὰρ ἑάλω ὁ Ἑρμῆς κεκλοφὼς τοὺς βόας Ἀπόλλωνος, ταύτην ἐδωρήσατο ἀντίλυτρον αὐτῶν. S

καὶ παρὰ λίκνῳ: σφόδρα νήπιος ὢν καὶ βραχὺς ὁ Ἑρμῆς τὴν κιθάραν κατεσκεύασεν. MDΔKVUA

ἐν δὲ τοῖς λικμητηρίοις γεννώμενα τὰ βρέφη ἐτίθεσαν εἰς σύμβολον εὐτροφίας. Δήμητρος γὰρ καρπῶν τὸ ἐργαλεῖον.

ἡ ἱστορία δὲ ὅτι τριταῖος ὢν ἀπὸ τοῦ τόκου ὁ Ἑρμῆς καὶ σφόδρα μικρὸς ὢν ἐποίησε τὴν λύραν. ὡς γὰρ

1–9 S (*36v, 51–53 et tres lineae in mg. inf.*) **2** τὸν scripsi: τὴν S **3** ἑαυτῶν *scripsi cf. supra*: ἑαυτοῦ S **3–7** καδδέθετο (*sic* S) . . . φησιν: *haec omnia prius omissa in mg. inf. restituit* S **5** χέλην S **6–7** *Nic. Alex. 559–562*: οὐρείης κυτισηνόμου ἥν τ' ἀκάκητα / αὐδήεσσαν ἔθηκεν ἀναύδητόν περ ἐοῦσαν / Ἑρμείης· σαρκὸς γὰρ ἀπ' οὖν νόσφισσε χέλειον / αἰόλον, ἀγκῶνας δὲ δύω παρετείνατο πέζαις **7** δύο S **8–11** *cf. infra ll. 15sqq.* **9** αὐτῶν *scripsi*: αὐτοῦ S.

10–p. 212,4 MDΔKVUA (*in* A *post sch. 273 p. 214, ll. 5–8*) *lemma codd.*: *om.* K | *in initio add.* A ἤτοι κουνίω, ἐν ὧ τὰ νήπια κατετίθεσαν (*cf. infra p. 212, l. 4*) **10** σφόδρα MKVU: καὶ σφ– DΔ σφ– δὲ A | ὢν MKVUA: ἦν DΔ **10–11** καὶ βραχὺς M: *om.* DΔK VUA **11** *ante* τὴν κιθ– *add.* ὅτε DΔ | κατεσκεύασεν MKVUA: ἐποίησεν DΔ **12** δὲ MKVU: γὰρ DΔ *om.* A | λικμητηρίοις *codd.*: λίκνοις D **12–13** γεννώμενα (γενόμενα M[ac] *ut vid.*) τὰ βρέφη ἐτίθεσαν M: ἐτίθεσαν τὰ γενν– βρ– DΔKVU ἐτίθεσαν τῶ πρώτω τὰ βρ– τὰ γενν– A **13** γὰρ MKVUA: δὲ DΔ | καρπῶν MDΔVU: καρπὸς K καρποῦ A **14** ἔργων D *ut vid.* **15–p. 212,3** *cf. Catast. 24* **15** ἡ ἱστ– δὲ MDΔK: ἡ δὲ ἱστ– VA U *evan.* | ὅτι MΔKV: ὅτε D ὅ A **15–16** ὢν ὁ Ἑρμ– ἀπὸ τοῦ τόκου VU **15** *et* **16** ἀπὸ τοῦ τόκου *et* καὶ σφόδρα μικρὸς ὢν *om.* DΔ **15** ὢν *om.* K **16–p. 212,3** ὡς γὰρ . . . κατηστερίσθαι *om.* A *qui add.* λίκνον παρὰ τὸ λίαν κινεῖσθαι | *cf.* S *supra ll. 8–9* **16** γὰρ MK VU: δὲ DΔ

ἑάλω κεκλοφὼς τὰς Ἀπόλλωνος βοῦς, ἐπὶ ποινῇ τῆς κλοπῆς ἐδωρήσατο αὐτῷ τὴν λύραν κατασκευάσας, ἥν φασι κατηστερίσθαι.

παρὰ λίκνῳ δὲ ἐν ᾧ τὰ νήπια κατετίθεσαν.

S παρὰ λίκνῳ, ἐν τῇ παιδικῇ κοίτῃ, τουτέστι παῖς ἔτι ὤν.

MDΔKVUA 269. — λύρην δέ μιν εἶπε λέγεσθαι: αὐτός, φησι, καὶ τὴν ὀνομασίαν δέδωκε τῷ ὀργάνῳ κατασκευάσας αὐτήν.

MDΔKVUAS αὕτη δὲ κατεσκευάσθη μὲν ὑφ' Ἑρμοῦ πρῶτον ἐκ τῆς χελώνης ἑπτάχορδος, ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἀτλαντίδων. μετέλαβε δὲ αὐτὴν ὁ Ἀπόλλων καὶ Ὀρφεῖ παρέδωκεν, ὃς ἐννεάχορδον ἐποίησεν ἀπὸ τοῦ τῶν Μουσῶν ἀριθμοῦ. καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ τὴν λύραν αἱ

1–3 ἐπὶ ... κατασκευάσας MKVU: δέδωκεν αὐτῷ ταύτην ἐπὶ ποινῇ DΔ **2** αὐτῷ MK: αὐτὴν V αὐτὴν *vel* αὐτὸν U τὴν *om.* VU **3** κατηστερίσθαι KVU: κατεστηρίχθαι MD (–ριχται) Δ **4** *habent* MKVU *cf.* A *supra ad p. 211, l. 10: om.* DΔ | λίκνον VU | δὲ *om.* K | νήπια MKA: βρέφη VU | κατετίθεσαν MA: ἀνετίθεσαν K ἐναπετίθουν VU.

5–6 S (*37ʳ, 3*).

7–9 **MDΔKVUA** *lemma* MA: λύρην δέ μιν D λύρην δέ μιν εἶπε Δ ἄλλως K ἑρμείης ἐτόρησεν VU **8** καὶ *codd.*: *om.* K | δέδωκε τὴν ὀνομασίαν K **9** κατασκευάσας αὐτὴν M: *om.* DΔVU αὐτὴν *om.* KA.

10–p. 213,2 MDΔKVUAS (*36ᵛ, 55–37ʳ, 3*) *cf. Catast. 24* **10** αὕτη δὲ (*om.* S) κατεσκευάσθη MDΔKVUS: ταύτην δὲ κατασκευασθεῖσαν A | μὲν *om.* DΔ | πρῶτον ὑφ' Ἑρμοῦ DΔ πρῶτον *om.* S **11** ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ MKVUA: κατὰ τὸν ἀριθμὸν DΔS **11–12** Ἀτλαντίδων MDΔS: πλανήτων KUA ἑπτὰ πλανήτων V **12** μετέλαβε MΔA (–εν): κατέλαβε D ἔλαβε KVUS | δὲ *om.* A | αὐτὴν DΔKVU: ὁ αὐτὴν M ταύτην S *om.* A | ὁ *om.* DΔ **13** παρέδωκεν MKAS: παραδέδωκεν DΔ δέδωκεν VU | ὃς MKVUAS: ὁ δὲ DΔ | ἐννάχορδον M **13–14** ἐποίησε κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μουσῶν S **14** αὐτοῦ *codd.*: αὐτὴν V U *incert.* **14sq.** τὴν λ– αἱ M– ἔδ– M: αἱ M– τὴν λ– ἔδ– S αἱ M– *om.* DΔKVUA

Μοῦσαι ἔδωκαν Μουσαίῳ ἀξιώσαντι τὸν Δία ὅπως αὐτοῦ μνημόσυνον εἴη ἐν τοῖς ἄστροις.

λίκνον δέ ἐστι σκεῦος ἐν ᾧ διαχωρίζουσιν ἀπὸ τοῦ πυροῦ τὴν ἀκαθαρσίαν, τὸ λεγόμενον λικμητήριον. M

ἔστι δὲ λίκνον ξύλινον σκεῦος ἐν ᾧ διακρίνεται ἡ τοῦ σίτου ἀκαθαρσία. τὰ οὖν παιδία ἐπὶ τούτοις ἐτίθεσαν αἰσιούμενοι αὐτῶν τὸ εὐθηνεῖσθαι. S

τὸ δὲ ἥ τ' ὀ λ ί γ η (268) ἤτοι ὀλίγων ἀστέρων (κατὰ μὲν Ἵππαρχον ι', ὡς δὲ Τιμοχάρις η', ὡς δὲ Εὔδημος ἐννέα), ἢ ὅτι ὀλίγας ἐπέχει μοίρας. MDΔKVUA

ἀ π ε υ θ έ ο ς δὲ (270), τοῦ Ἐν γούνασιν, ἐπεὶ οἱ μὲν Ἡρακλέα, ἄλλοι δὲ Ἰξίονα λέγουσι. MDΔKVUAS

τὸ δὲ ἐπὶ σκελέεσσι πέτηλον (271): τὸ τοῦ Ἐν

---

1 ἔδωκαν MS: ἔδωκεν DΔ ἔδωκε KA δέδωκε VU | ἀξιώσαντι MDΔVUS: οὗ ἀξιώσαντος λόγος K οὗ ἀξιώσαντος A *fortasse* ἀξιώσασαι (*C. Robert, Eratosth. p. 140*) *vel* καὶ ἠξίωσαν (*cf. Catast. 24*: τὸν Δία ἠξίωσαν καταστερίζειν, ὅπως ἐκείνου τε καὶ αὐτῶν μνημόσυνον τεθῇ ἐν τοῖς ἄστροις) | *post* Δία *add.* ταύτην καταστερίσαι K, *post* οὗ ἀξιώσαντος *add.* ὁ Ζεὺς αὐτὴν κατηστέρισεν A **2** αὐτοῦ: *id est* τοῦ Ὀρφέως | μνημόσυνον MVUAS: μνεία DΔ μνημόσυνα K | εἴη MDΔA: ἦ KVUS | *ante* ἐν *add.* καὶ S.

3–4 M

5–7 S (37^r, *3–4*)

8–10 MDΔKVUA **8** ἤτοι M: ἀντὶ τοῦ DΔKVU ἀντὶ τοῦ ἤτοι A **9** *post* κατὰ μὲν *add.* γὰρ DΔ | ὡς δὲ Τιμοχάρις MDΔ: ὡς δὲ Τιμ– φησὶν A κατὰ δὲ Τιμόχαριν (Τιμοχάρην K) KVU | η' *codd.*: β' DΔ **9–10** ὡς... ἐννέα M: *om.* DΔKVUA | ὀλίγας *codd.*: –γον M.

11–p. 214,2 MDΔKVUAS (37^r, *5–6*) **11** ἀπευθέος δὲ MDΔKVUA: καθδ' ἔθετο (*270*) S | ἐν γόν– V U *incert.* | ἐπεὶ MΔ K^{sl}A: ἐπειδὴ S *om.* DKV U *mutil.* **12** λέγουσιν *post* Ἡρακλέα, *non post* Ἰξίονα S | ἄλλοι δὲ MKVUA: οἱ δὲ DΔS | Ἰξίωνα Δ^{pc}A **13–p. 214,1** τὸ δὲ ... πίπτει *om.* DΔ **13** ἐπισκελέεσι M *ut vid.* ἐπὶ σκέλεσι A *ut vid.* | πέτηλον *om.* S *qui sic scholii finem facit*: τὸ ἐν γούνασιν [*quattuor fere litterarum spatium*]λον πίπτει τῇ λύρα | *ante* τὸ *add.* ἢ A | ἐν γόνασιν VU

γούνασιν εἴδωλον ἐπὶ τοῖς σκέλεσι πίπτει. π έ τ η λ ο ν δὲ ἢ τὸ ἀναπεπταμένον, ἢ τὸ πεπτωκός.

MDΔKVUA 273. — ἣ δ ὲ μ ε σ η γ ύ: ἡ Λύρα δοκεῖ Ἑρμοῦ ἔργον εἶναι.

MDΔKVUAS κεῖται δὲ πρὸς τὸ Ἐν γούνασι παρὰ τὸ ἀριστερὸν αὐτοῦ γόνυ. τῆς δὲ κεφαλῆς τοῦ Ἐν γούνασι πλησίον ἐστὶν ὄρνις Κύκνος, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ἐν γούνασι γόνατος κεῖται ἡ Λύρα.

MKS ἐπειδὴ ἀμυδρά ἐστιν ἡ Χέλυς, ὡς ἔφαμεν, διὰ πολλῶν εὐκατάληπτον αὐτὴν πειρᾶται δεικνύναι, καί φησιν· ἣ δὲ μεταξὺ τῆς Ὄρνιθος κεφαλῆς καὶ τοῦ γόνατος τοῦ εἰδώλου κεῖται, ὥστε ἴσον ἀπέχειν διάστημα τὴν

---

1 εἴδωλον M: πέτηλον, τουτέστι τὸ εἴδωλον τοῦ ἐν γούνασιν (γόν– V U *mutil.*) KVUA | ἐπὶ ... πίπτει MKVU: *om.* A πῖπτον *Maass* | *inter* πίπτει *et* πέτηλον *add.* K ἢ ὅτι τὸ τῆς λύρας πέτηλον, τῷ γόνατι τοῦ ἐπὶ σκελέεσσι πελάει (*v. 272*); *eadem fere* A: ἢ τὸ πέτηλον τῆς χέλυος ἐν τῷ ἀριστερῷ γούνατι τοῦ ἐπὶ σκελέεσιν, ἤτοι τοῦ ἐν γούνασι, κεῖται **2** ἀναπεπταμένον MKV: ἀναπεπετασμένον DΔA ἀναπεπασμένον U *ut vid.* | πεπτωκὸς M: ἀναπεπτωκὸς DΔKVUA | *hic praebent* MK *Cycni fabulam quam inferius suo loco invenies* (*ad v. 275*).

3–4 MDΔKVUA *lemma* MDΔ (μεσσ– DΔ): ἀντιπέρην ὄρνιθος VU *om.* KA **3–4** Ἑρμ– ἔργ– εἶναι MDΔ: ἔργ– εἶναι Ἑρμ– K Ἑρμ– εἶναι ἔργον VUA.

5–8 MDΔKVUAS (*37ʳ,6–8*) **5** κεῖται δὲ *codd.*: κεῖται αὕτη ἡ λύρα S | πρὸς τὸ ἐν γούνασιν *om.* DΔ | πρὸς MKVU: πρὸ A εἰς S | τὸν ἐν γ– K | *post* ἐν γ– *add.* εἴδωλον S | παρὰ *codd.*: περὶ K **6** αὐτοῦ γόνυ MKVUAS: γόνυ τοῦ ἐν γούνασι DΔ | τῆς δὲ κεφαλῆς τοῦ ἐν γούνασι πλησίον (παραπλήσιος KVU) MDΔKVUA: τὴν δὲ κεφαλὴν ἐν γούνασιν ἄντικρυς S **7** ἐστὶν ὄρνις MKVUA: ὄρνις ἐστὶ DΔ ἔστι δὲ ὄρνις S **7–8** τοῦ ἐν γ– γόν– M: τοῦ γόν– τοῦ ἐν γ– DΔKVUA ἐν γούνασι *om.* S **7** ἐν γούνασι MKA: ἐν γόνασι DΔU ἐγγόνασι V | *hic praebent* DΔ *Cycni fabulam* (*vide infra ad sch. 275*), *habet* A *sch. 268* (*supra p. 211, l. 10–p. 212, l. 4*).

9–p. 215,2 MKS (*37ʳ,8–10*) *lemma* μεσσηγύ S: *non in* MK **9** *post* ἐπειδὴ *add.* δὲ K[sl] | *post* ἐστιν *add.* ἡ λύρα καὶ K | ἔφαμεν MS: εἴπομεν K **11** κεφαλῆς K: –λὴ MS **12** τοῦ εἰδώλου κεῖται MK: κεῖται τοῦ εἰδ– S

Λύραν τοῦ τε γόνατος καὶ τῆς Ὄρνιθος κεφαλῆς. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ μεσηγύ.

πάλιν δὲ λαβὼν καιρὸν συντόμως τὸν Ἐν γόνασι ... M

τὸ δὲ γούνατί οἱ σκαιῷ (272): ἐνταῦθα φανερὸν ὅτι τὸν δεξιὸν ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Δράκοντος ἔχει πόδα ὁ Ἐν γόνασιν. M

275. — ἤτοι γὰρ καὶ Ζηνί: πάλιν τῷ οὐρανῷ. τὸ δὲ παρατρέχει ἢ ὅτι τὰς πτέρυγας ἁπλώσας ἔμφασιν δρόμου καὶ πτήσεως ἐμφαίνει, καὶ διὰ τοῦτο εἶπε παρατρέχει, ἢ ὅτι οὐρανῷ συμφέρεται. τοῦτο γὰρ τὸ Ζηνὶ παρατρέχει. οὐκ ἀπεικὸς δέ, ὡς μουσικὸν ὄντα, τὸν Ὄρνιν πλησίον εἶναι τῆς Λύρας. MDΔKVUAS

παρατρέχει: οἱ μὲν παροξύνουσι τὴν παρα, ἵν' ᾖ παρὰ Διί. ἄμεινον δὲ ὑφ' ἓν ἀναγινώσκειν, ἵν' ᾖ παρατρέχειν. M[mg]

---

1 τε *om.* S | γόνατος KS : γούν– M | τῆς ὄρν– κεφ– K : τῆς ὄρν– τῆς κεφ– M τῆς κεφ– τοῦ ὄρν– S **2** σημαίνει S (*sic coni. Maass*) : σημεῖον MK | μεσσηγύ S.

3 M *in fine lacuna*: μνημονεύει *ante* τὸν Ἐν γ– *suppl. Maass.*

4–6 M

7–13 MDΔKVUAS (*37ʳ, 10–13*) *lemma* MDΔS: Ζηνὶ δὲ K ἤτοι γὰρ Ζηνὶ VU ἤτοι γὰρ καὶ Ζηνὶ παρατρέχει A **7–8** τῶι οὐρανῶι MKVUS: τὸν οὐρανὸν καλεῖ DΔ Ζηνὶ τῶ οὐρανῶ λέγει (πάλιν *om.*) A **9** πτώσεως K | ἐμφαίνει MVU AS : παρέχει DΔ σημαίνει K **9–10** καὶ ... παρατρέχει MKU (καὶ *om.*) S : *om.* DΔVA **10** *post* παρατρέχει *sic scholii finem facit* S : ἄλλως: ὅτι γὰρ καὶ ἐν οὐρανῶ ἐστὶν αἰόλος ὄρνις κύκνος. οὐκ ἀπεικὸς γὰρ τὸν ὄρνιν μουσικὸν ὄντα πλησίον εἶναι τῆς χέλυος | οὐρανῶ M : τῶ οὐρ– DΔKVUA *fortasse recte* **10–11** συμφέρονται V συμπεριφέρεται A **11** τοῦτο ... παρατρέχει MDΔ: *om.* KVUA **12** μουσικὸν ὄντα (ὡς *om.*) *post* λύρας *transt.* DΔ | τὸν τὸν K **13** *praebent deinde* DΔ ἄστρασιν οὔτι κ. τ. λ. (*infra 277*), A ἀλλ' ὁ μὲν ἠερόεις κ. τ. λ. (*infra 276*).

14–16 M[mg] *sub signo non alphabetico.*

MDΔKVUA αἰόλος Ὄρνις: τοῦτον τὸν Ὄρνιν οἳ μὲν λέγουσι κύκνον ὄντα καταστερισθῆναι μὲν εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἅτε μουσικὸν ὄντα. οἳ δέ, ᾧ Ζεὺς εἰκασθεὶς ὡμίλησε Λήδᾳ. κατὰ δὲ τοὺς πλείστους, Νεμέσει. ἐκ ταύτης γὰρ τὴν Ἑλένην γενέσθαι καὶ τοὺς Διοσκούρους ἐν ᾠῷ. τὸ δὲ αἰόλος ἐπεὶ τὰ μέν εἰσιν αὐτοῦ ἀνάστερα, τὰ δὲ ἠστέρωται.

S τοῦτον δὲ ὁμολογοῦσι κατηστερίσθαι εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς μουσικόν. οἳ δὲ λέγουσιν ὅτι τούτῳ εἰκασθεὶς ὁ Ζεὺς ὡμίλησε τῇ Λήδᾳ. ἐκ ταύτης γάρ φασι τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς Διοσκούρους. εἰσὶ δὲ τὰ μὲν αὐτοῦ ἀνάστερα, τὰ δὲ ἀστρώδη. οἱ δὲ περὶ τὰς πτέρυγας ἀστέρες οὐ σφόδρα μεγάλοι.

MVUAS 276. — ἀλλ' ὁ μὲν ἠερόεις: ἀλλ' ὁ μὲν Κύκνος ἀμυδρός πως ἐστί, τὰ δὲ πτερὰ αὐτοῦ τετράχυνται, καὶ αὐτὰ οὐ πάνυ λαμπρά, λαμπρὸς δέ ἐστιν ὁ ἐπὶ τοῦ ῥάμφους καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου.

1–7 MDΔKVUA *hanc Cycni fabulam* (*cf. Catast. 25*) *praebent* MK *post p. 214, l. 2,* DΔ *post p. 214, l. 8,* VU *post p. 215, l. 13,* A *post p. 217, l. 12; habet etiam* K *eandem fabulam decurtatam eodem loco ubi eam* VU *integram praebent* (κατηστέρισται δὲ οὗτος εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἅτε μουσικὸς ὡς κύκνος, καὶ αὐτῷ ἀνατεθειμένος) *vide praef. p. XXIII* | *in mg.* περὶ τοῦ κύκνου M: περὶ κύκνου A *om. ceteri* | *lemma* DΔVU: ἀντιπέρην ὄρνιθος (*273*) MK **2** ὄντα κύκνον VU **2–3** καταστερισθῆναι .. ὄντα *om.* K **2** κατηστερίσθαι VU | μὲν *om.* A **3–4** ὧι Ζεὺς εἰκασθεὶς MDΔK: ὅτι Ζ– κύκνῳ ὁμοιωθεὶς VU ὅτι Ζ– εἰκασθεὶς κύκνῳ A **4** κατὰ δὲ δὲ D | Νεμέσει MDΔVU: νεμέσῃ KA **5** ἐκ ταύτης MDΔVU: ἐξ αὐτῆς K ἐκ τῆς Λήδας A | *post* Ἑλένην *add.* φασι KVU | γενέσθαι *post* τοὺς Διοσκούρους *transt.* VU **6** *post* ᾠῷ *add.* λέγουσι A | ἐπεὶ *codd.*: ὅτι K | εἰσιν αὐτοῦ MDΔK: αὐτοῦ εἰσιν VU εἰσιν *om.* A **7** ἠστέρωται MA: ἠστέρισται DΔKVU.

8–13 S (*37r, 19–24*) *post p. 217, l. 5*

14–17 MVUAS (*37r, 13–15*) *cf.* DΔ *infra p. 217, ll. 1–5 lemma* MVUA: ἀλλ' ὁ μὲν S **15** ἀμυδρὸς MAS: –δρῶς VU | πως *om.* S | ἐστι *om.* VA U *incert.* **16–17** καὶ αὐτὰ .... ὀρθοπυγίου *om.* A **16** αὐτὰ ... λαμπρὰ MVU (M *non recte post* αὐτὰ *dist.*): αὐτὸς ... λαμπρός S **16–17** λαμπρὸς ... ὀρθοπυγίου *om.* VU.

277. — ἄστρασιν οὔτι λίην μεγάλοις: ἤτοι ὅτι πολλοὶ ἀστέρες τὰς ἁπλώσεις τῶν πτερῶν ἀποτελοῦσι, διὸ τετράχυνται, ἢ ὅτι τοῦ πτεροῦ ἐπιψαύει ὁ Γαλαξίας κύκλος, διὸ ὥσπερ τραχὺ ἀποτελεῖ, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Περσέως ἐλέγομεν. MDΔVUAS

τὸ δὲ οὐ μὲν ἀφαυροῖς, ἀμαυροῖς μέν, οὐ παντελῶς δὲ ἀφανέσιν. MDΔVUA

279. — οὔριος εἰς ἑτέρην φέρεται: ἐπὶ τὴν δύσιν, ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἀνατολῆς. τὸ δὲ φέρεται ὡς πρὸς τὴν τῆς πτήσεως ἔμφασιν, διὰ τὸ ἡπλῶσθαι τὰς πτέρυγας. ἢ συμπεριφέρεται. MDΔVUA

τὸ δὲ εὐδιόωντι· δύνει ὀρθός. ἠρεμαίας δέ, φησιν, ἀποτέτακε τὰς πτέρυγας. M

οἱ γὰρ ἐπειγόμενοι κατὰ τάχος χειμῶνι βιαζόμενοι κραδαίνουσιν. MS

1–5 MDΔVUAS (*37r,16–19*) *lemma* MV: ἄστρασιν οὔτι DΔ ἄστρασιν οὔτι λίην U ἄστρασιν S *om.* A *qui hoc scholium cum praecedenti coniungit; aptius enim ad* τετρήχυνται *pertinere videtur* | *in initio haec add.* DΔ: τὸν Κύκνον μὲν ἠερόεντα λέγει, τοῦτ' ἔστιν ἀμυδρόν. τὰ δὲ πτερὰ αὐτοῦ τραχέα ἤτοι ὅτι πολλοὶ κ.τ.λ... (*cf. supra p. 216, ll. 14sqq.*) **2** ἢ A **2–3** τῶν πτερῶν M VU A: τῶν πτερύγων S αὐτῶν DΔ **3** ἀποτελοῦσι MVUAS: ἐπιτελοῦσιν DΔ | διὸ τετράχυνται (τετρήχ– A) MVUAS: *om.* DΔ **4** ἐπιψαύει *bis* U **4–5** ὥσπερ τραχὺ (τοῦτο *add.* A) ἀποτελεῖ MVUA: τραχέα αὐτὸν ποιεῖ DΔ **5** ὅπερ MVUA: ὃ DΔ | ἐλέγομεν Est *unde Ald.*: λέγομεν *codd. quo respiciat interpres noster nescimus; cf. supra p. 201, l. 11.*

6–7 MDΔVUA **6** τὸ δὲ M: αὔταρ (ἀτὰρ *Arat. 277*) VUA *om.* DΔ | οὐ μὴν VU | ἀμαυροῖς μὲν MDΔ: οὐ λαμπροῖς μὲν A *om.* VU **6–7** οὐ παντελῶς δὲ MA: οὐ παντελῶς VU οὐ μὴν παντάπασιν DΔ.

8–12 MDΔVUA *lemma* MVU: οὔριος εἰς ἑτέρην DΔA **9** ὡς MVUA: ὥσπερ DΔ **11** ἡπλῶσθαι MDΔA: ἁπλοῦσθαι V ἁπλῶσθαι U **11–12** συμπεριφέρεται MA: –φέρεσθαι DΔVU | *post* συμπ– *add.* τῷ οὐρανῷ A *qui subiungit Cycni fabulam* (*supra p. 216, ll. 1–7*).

13–14 M.

15–16 MS (*37r,25–26*) **15** γὰρ *om.* S | τὸ τάχος S | ἢ καὶ χειμῶνι S | χειμῶνι M[pc] *ut vid.*: –μῶνες M[ac] *ut vid.* | *post* βιαζόμενοι *add.* ὡς ἐπὶ πλῆθος S **16** κραδαίνουσιν M: κερδαίνουσιν S *an* κραδαίνονται?

MDΔVUA 280. — ταρσοῖο τὰ δεξιά: ὁ νοῦς· φέρεται ὁ Κύκνος ⟨κατὰ δεξιὰ⟩ τῆς κηφείας χειρός, κατὰ τὸ δεξιὸν ταρσοῦ τέλος. παράκειται γὰρ τῇ τοῦ Κηφέως δεξιᾷ ὁ δεξιὸς ταρσὸς τοῦ Κύκνου, ἤγουν ἡ πτέρυξ.

S ἡ μὲν οὖν δεξιὰ πτέρυξ κατὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ Κηφέως, ἡ δὲ ἀριστερὰ κατὰ τὸν πόδα τοῦ Ἵππου.

MDΔVU 281. — σκαρθμός: ἡ συνεχὴς κίνησις τῶν ποδῶν.

MDΔVUA σκαρθμὸς γὰρ σημαίνει τὸν πόδα, κατὰ πλεονασμὸν τοῦ θῆτα παρὰ τὸ σκαίρειν.

S σκαρθμὸν δὲ εἶπε τὸν πόδα κατὰ πλεονασμὸν τοῦ θ παρὰ τὸ σκαίρειν· ἢ ἡ ὁπλή.

MDΔKVUAS 282. — τὸν δὲ μέτα σκαίροντα: τὸν Ἵππον φησί. σφόδρα δὲ πάλιν καθαρὰν ἑαυτῷ δέδωκε πρόφασιν ὥστε ἐλθεῖν ἐπὶ Περσέα καὶ Χέλυν καὶ Ὄρνιν, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἵππου πάλιν ἐπὶ τοὺς ὑποκειμένους Ἰχθῦς,

S καὶ λέγει· τὸν δὲ μέτα σκαίροντα, καὶ

1–4 MDΔVUA *lemma* M: κηφείης ταρσοῖο DΔVU *om.* A **1** ὁ νοῦς MDΔ: *om.* VUA **1–3** φέρεται . . . τέλος MDΔVU: φέρεται ὁ Κύκνος κατὰ τὰ δεξιὰ τῆς κηφείας χειρὸς τὰ δεξιὰ τῆς πτέρυγος, ὃ δηλοῖ τὸ ταρσοῦ. παράκειται κ. τ. λ. A **2** κατὰ δεξιὰ *addidi* (*cf.* A) **2–3** τὸ δεξιὸν DΔ: τὸ *non in* MVU | ταρσοῦ τέλος *secl. Maass* **4** ἤγουν MDΔVU: τουτέστιν A | ὁ πτ– V.
5–6 S (*37ʳ,27–28*)
7–8 MDΔVU *lemma* M: λαιῇ δὲ σκαρθμὸς DΔ λαιῇ δὲ πτέρυγι VU *om.* A **7–8** κίν– τ– π– MVU: τ– π– κίν– DΔ.
9–10 MDΔVUA **9** γὰρ MΔVU: *om.* DA | τὸν πόδα σημ– VU | *ante* κατὰ *add.* ὧδε (ὦδε D) DΔ **10** θῆτα *vel* θ' MDΔV: σ̄ UA | *cf. Etym. Magnum* (*398,24*) *et Gen.* σκαρθμός: παρὰ τὸ σκαίρω σκαρμός, πλεονασμῷ τοῦ θ σκαρθμός, ὡς παρὰ τὸ ἄρσω ἁρμός, ἀρθμός.
11–12 S (*37ʳ,28–30*).
13–16 MDΔKVUAS (*37ʳ,30–33*) *lemma* (μετασκ–) MDΔA: τὸν δὲ μέτα S *om.* KVU **13–14** τὸν Ἵππον φησὶ (φησὶν S) *om.* K **14** δὲ MDΔVS: καὶ K γὰρ U *om.* A | πάλιν καθ– *codd.*: καθ– πάλιν U | καθὰν S | ἑαυτῷ δέδ– *Maass*: αὐτῶι δέδ– MVS δέδ– αὐτῷ DΔU δέδ– ἑαυτῷ A δέδωκεν K **15** πρόφασιν *codd.* γρ. K: ὑπόθεσιν K | *ante* Περσέα *add.* τὸν DΔK **16** τῆς Ἵππου Δ | Ἰχθύας A.
17–p. 219,2 S (*37ʳ,33–35*) **17** μέτα σκ– *scripsi*: μετασκ– S

ὥσπερ ἔμφασιν ἔχοντα τοῦ σκαρίζειν, οἱ β' Ἰχθύες κεῖνται.

MDΔKVUAS

εἶτα, ἀπὸ τῶν ἐγνωσμένων Ἰχθύων καὶ τοῦ Ἵππου, ἐπάγει· π ἀ ρ δ' ἄ ρ α ο ἱ κ ε φ α λ ῇ, παρὰ δὲ τῇ κεφαλῇ τοῦ Ἵππου, ἡ Ὑ δ ρ ο χ ό ο υ χ ε ί ρ.

S

αἴγης. οὗτος ἐστὶ μὲν ὅμοιος τῷ αἰγειπανί. ἐπ' ἐκείνου δὲ γέγονεν. ἐπέχει δὲ θηρίου τὰ κάτω. καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. ἐτιμήθη δὲ διὰ τὸ σύντροφον εἶναι τῷ Διί. καθάπερ ὁ τὰ κρητικὰ ἱστορῶν ὅτι ἐν τῇ Ἴδῃ συνῆν αὐτῷ. ὅτε ἐπὶ τοὺς Τιτάνας ἐστρατεύετο. παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν ἐν τοῖς ἄστροις αὐτὸν ἔθηκε καὶ τὴν αἶγα τὴν μητέρα. διὰ δὲ τὸν κόχλον ἐν τῇ θαλάσσῃ παράσημον οὐρὰν ἰχθύος ἔχει. εἰσὶ δ' ἀστέρες ἐφ' ἑκατέρου κέρατος β'. ἐπὶ τοῦ μυκτῆρος λαμπρὸς α'. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ στήθους β'. ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδός α'. ἐπ' ἀκροῦ αὐτοῦ α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως ε'. ἐπὶ τῆς γαστρὸς δ'. ἐπὶ τοῦ οὐραίου β'. οἱ πάντες κ'.

MDΔKVUAS

283. — χ ε ὶ ρ Ὑ δ ρ ο χ ό ο ι ο: οὗτος δοκεῖ κεκλῆσθαι ἀπὸ τῆς πράξεως. ἔχων γὰρ ἕστηκεν οἰνοχόην, καὶ ἔκχυσιν πολλὴν ποιεῖται ὑγροῦ, ἥτις εἰκάζεται τῷ

---

1 σκαρίζειν: σκαρίζοντα *glossa codicis* M *ad v. 282.*

3–5 MDΔKVUAS (*37^r,35–36*) **4** *post* ἄρα *om.* οἱ D | οἱ κεφαλῇ *codd.*: κεφαλῇ *om.* KU **4–5** παρὰ ... χείρ *om.* DΔ | παρὰ δὲ τῇ κεφαλῇ *om.* V **4** παρ δ' ἄρα οἱ *ut lemma et reliqua ut integrum scholium scripsit* A.

6–18 S (*37^r,37–48*) *Capricorni fabula* (*Catast. 27*).

19–p. 220,4 MDΔKVUAS (*37^r,51–55*) περὶ ὑδροχόου M *in mg.* | *lemma* MDΔV: ὑδροχόοιο S *om.* KUA **19** οὗτος MV: ὑδροχόος οὗτος DΔ ὑδροχόος δὲ οὗτος KU ὁ ὑδρ– οὗτος A οὐ S **20** ἀπὸ *codd.*: διὰ S **20–21** ἔχων ... καὶ *om.* S **20** οἰνοχόην MKVUA: ὑδροχόην DΔ **21** καὶ ἔκχυσιν MDΔKVUA: ἔκχυσιν γὰρ S | πολὺν S | ὑγροῦ MVUA: τοῦ ὑγροῦ DΔKS | ἥτις MKVUA: ὅπερ DΔ εἴ τις S | εἰκάζεται KA (*cf. Catast. 27*: „ἡ δὲ γινομένη ἔκχυσις εἰκάζεται τῷ νέκταρι"): εἰκάζει MDΔVUS **21–p. 220,2** τῷ νέκταρι ... Πινδάρῳ *codd.*: τῶ νέκταρι τοῦ Γαννυμήδους.:– τὸν Γαννυμήδην γὰρ αὐτὸν ἔφασαν οἱ παρὰ τῶ Π– A

νέκταρι. Γανυμήδην γὰρ αὐτὸν ἔφησαν. οἱ δέ, τὸν παρὰ τῷ Πινδάρῳ (fr. 282 Snell) ἑκατοντόργυιον ἀνδριάντα ἀφ' οὗ τῆς κινήσεως τῶν ποδῶν τὸν Νεῖλον πλημμυρεῖν.

MDΔKVUA ὁ δὲ Αἰγόκερως ὅμοιός ἐστι τῷ Αἰγίπανι. κατηστερίσθη δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Πανός. εἰς γὰρ τοῦτον μετεβλήθη διωκόμενος μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν. ἢ ὅτι σύντροφός ἐστι τοῦ Διός. εὗρε δὲ οὗτος τὸν κόχλακα ἐν θαλάσσῃ, διὸ παράσημον οὐρὰν ἰχθύος ἔχει. τῷ δὲ ἤχῳ αὐτοῦ, πανικῷ καλουμένῳ, τοὺς Τιτᾶνας ἐτρέψατο.

Vat. 1087 εἰς Αἰγόκερων μετεσχηματίσθη ὁ Πὰν διωκόμενος καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν ὑπὸ τῶν Τιτάνων, καὶ διὰ τοῦτο κατηστερίσθη καὶ ὁ Αἰγόκερως. ἐστὶ δὲ χέρσυδρος, διὸ καὶ οὐρὰν ἔχει ἰχθύος.

MDΔKUA 285. — α ὐ τ ὰ ρ ὅ γ ε π ρ ό τ ε ρ ο ς κ α ὶ ν ε ι-

---

1 Γανυμ– MΔVU: γαννυμ– DK | ἔφησαν MU: ἔφασαν DΔKVA ἔφασαν εἶναι S | οἱ δὲ MDΔV: οἱ KU **1–2** τὸν παρὰ τῷ MDΔ: παρὰ τὸν τῷ KVU **2** ἑκατοντόργυιον K^{ac}VAS: ἑκατοντόργυον M K^{pc}U ἑκατόργυιον DΔ | ἀνδριάντα *om.* S **3** *ante* τῆς *add.* καὶ DΔ.

5–10 MDΔKVUA *lemma nullum in* MKVUA: ὁ δ' ὀπίστερος (–θερος D) DΔ **5** *ante* Αἰγ– *om.* δὲ DΔ | Αἰγίπανι *codd.*: αἰγί A **5–6** κατηστέρισται K **6** εἰς τιμὴν *codd.*: πρὸς τ– D **6–7** μετεβλήθη *codd.*: μεταβληθῆναι λόγος DΔ **7** διωκόμενος μετὰ (ὑπὸ U) τῶν ἄλλων θεῶν (*om.* V) MKVUA: ὑπὸ τῶν ἄλλων θεῶν διωκόμενον DΔ | *post* ἄλλων (*in infima pagina*) *reliquum scholium om.* V **7–8** σύντροφος MKUA: τροφὸς DΔ **8** κόχλακα (κόγχλ– M) *codd.*: *immo* κόχλον (*cf. Catast. 27 et* S *supra*) *sed fuerunt qui murices ut tela usurpatos fuisse intellegerent, ut Hyginus Astr. II, 28* „et quod muricibus hostes sit iaculatus pro lapidum iactione"; κόχλον *ergo in scholio nostro voce* κόχλακα, *id est lapillum, mutavisse videtur librarius nescio quis* | ἐν MKU: ἐν τῇ DΔA **9** περίσημον D | τῷ δὲ ἤχῳ *codd.*: διὰ δὲ τῶν ἤχων U **10** πανικῶς Δ | τιτᾶνας Δ: τιτάνας MDKUA | ἐτρέψαντο U.

11–14 Vaticanus gr. 1087 (*304^v in infima pagina ad Capricorni imaginem*) **14** χερσυδρὸς (*vel* –γρὸς) Vat.

15–p. 221,5 MDΔKUA *lemma* M: αὐτὰρ ὅγε (οὐδὲ U *ut vid.*) πρότερος DΔKU *om.* A **15** ὁ *om.* UA

ὁ θ ι μ ᾶ λ λ ο ν: ὁ Αἰγόκερως πρότερός ἐστιν αὐτοῦ τῇ θέσει, ὃς καὶ πρότερον αὐτοῦ ἀνατέλλει, [ἤγουν τοῦ Ὑδροχόου]. τὸ δὲ ν ε ι ό θ ι κατωτέρω· πρότερος καὶ μᾶλλον πρὸς νότον ὁ Αἰγόκερως τοῦ Ὑδροχόου κεῖται, καὶ ἔστι πάντων τῶν δώδεκα ζῳδίων νοτιώτατος.

286. — ἵ ν α τ ρ έ π ε τ α ι ἠ ε λ ί ο ι ο ἴ ς: ὅπου συμβαίνει τὰς χειμερινὰς τροπὰς γίνεσθαι. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ βόρεια καὶ εἰς εὐδίαν ἐκ τοῦ χειμῶνος ἀνατρέχει. MDΔKVUAS

287. — μ ὴ κ ε ί ν ῳ ἐ ν ὶ μ η ν ί: πολλάκις εἴπομεν ὅτι οὐ μόνον ἕνεκα τῆς γνώσεως τῶν φαινομένων γράφει ὁ Ἄρατος, ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων βιωφελεῖς εἰσάγει καιροὺς τοῖς ἀνθρώποις. καὶ νῦν τὸν χειμερινὸν καιρὸν διαγράφων φησίν [ἀρχὴ γὰρ χειμῶνος ὅτε ἐν τῷ Αἰγοκέρωτι γίνεται ὁ ἥλιος, ἐπάγει γοῦν ὅτι]· μὴ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν (λέγει δὲ τὸν Τυβὶ μῆνα, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἰανουάριος· τότε γὰρ σφο- MDΔKVUAS

---

1 πρότερος *Maass*: πρῶτος MDΔKUA | ἐστιν αὐτοῦ MKUA: αὐτοῦ *om.* DΔ **2** *ante* ἀνατέλλει *add.* τοῦ Ὑδροχόου U **2–3** ἤγουν τοῦ Ὑδρ– *om.* U *seclusi* **3–4** καὶ μᾶλλον MK: καὶ ὡς DΔ ὡς U ἢ ὅτι A **4–5** ὁ Αἰγόκερως ... νοτιώτερος (*sic*) MK: *om.* DΔUA *qui praebent tantum* ἐστί **5** νοτιώτατος *scripsi*: –τερος MK | *hoc scholium cum sequenti conflat* A.

6–8 MDΔK *(usque ad γίνεσθαι)* **V** (*librarius alter*) **UAS** (*37ʳ,49–51*) *lemma* M (*vitiosum, vide Phaenomenorum editiones*) : ἵνα τρέπετ' ἠελίου DΔ ἵνα τρέπεται ἡ ἴς K ἵνα τρέπεται V ἀνατέτραπται ἠελίοιο U *om.* AS **7** συμβαίνει *codd.*: συμβέβηκε S | ἐνταῦθα V | *post* ἐντεῦθεν *add.* λοιπὸν DΔ **8** καὶ *om.* A | ἐκ τοῦ *codd.*: ἀπὸ DΔ.

9–16 MDΔKVUAS (*37ᵛ,1–2*) *lemma* MΔU: μὴ κείνῳ ἐνὶ D μὴ κείνῳ KVS *om.* A **9** πολλάκις: *cf. ad 100, 136 etc.* **10** οὐ (μὴ K) μόνον ἕνεκα τῆς γν– (τῆς γν– ἕνεκεν DΔ) MDΔKVU *ut vid.* A: οὐχ ἕνεκα μόνης τῆς γν– S **11** καὶ *om.* UA **11–13** διὰ τούτων... ...χειμῶνος *om.* S **11** διὰ τὸ βιωφελὲς V **12** τοῖς *om.* K **13** φησὶν *codd.*: ἐστὶ. καί φησι U **13–14** ἀρχὴ... ὅτι *seclusi* **13–14** ὅτε ἐν τῷ Αἰγ– *edd.*: ὅτε τῷ Αἰγ– MDΔKAS τῷ Αἰγ– ὅτε U ὅταν ἐν τῷ Αἰγ– V **14** γένηται V | γοῦν MS: οὖν DΔKVU *ut vid.* A **15–p. 222,1** κατ' ἐκεῖνον ... θαλάσσης *om.* S **15** κατ' *codd.*: μετ' Δ | καιρὸν MVU: μῆνα DΔK μῆνα πλεύσης A | Τυβὶ MΔ: Τυμβὶ D Τύμβιαν K Ταΐ V Τύμβιον U λύβιν A **16** Ἰαννουάριος *codd.* | γὰρ *om.* DΔ |

δρός ἐστι χειμών) ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικλύζου [πλέων καὶ ναυτιλλόμενος], ἐν ἀναπεπταμένῳ πελάγει τὸν πλοῦν ποιούμενος.

MDΔKVUAS 288. — ο ὔ τ ε κ ε ν ἠ ο ῖ: οὔτε γὰρ πολλὴν θάλασσαν δυνατὸς εἶ διαπερᾶσαι διὰ μιᾶς ἡμέρας, μικραὶ γὰρ τὸ τηνικαῦτα αἱ ἡμέραι, οὔτε ἐν νυκτί σοι φόβον καὶ κίνδυνον ἐκ τοῦ χειμῶνος ἔχοντι μετ' ὀλίγον ⟨ἂν⟩ ἐπέλθοι ἡ ἡμέρα, μακρόταται γὰρ αἱ νύκτες· [„μακραὶ γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσί" (Hes. Opp. 560)] ταχέως δὲ τὴν ἑσπέραν προσδόκα, βραδέως δὲ τὴν ἠῶ. [καὶ τὴν διὰ νυκτὸς δυστυχίαν, κατὰ τὸ ποιητικὸν „ἐκ

---

1 ἐστι χειμὼν MDΔU: ἐστιν ὁ χ– KVA| *post* χειμὼν *scholii finem facit* V | ὑπὸ MKU: μὴ ἐπὶ DΔ μηδὲ ὑπὸ A | περικλύζου MDΔU: κατακλύζων εἴης K εἴης περικλυζόμενος A κατακλύζου S **1–2** πλέων καὶ ναυτιλλόμενος *seclusi* | πλέων *codd.*: πλέον US **2** ἐν ἀναπ– MKU: καὶ ἀναπ– A ἐν πλατεῖ DΔ **2–3** τὸν πλ– ποι– *om.* DΔ.

4–p. 223,1 MDΔKV (*librarius alter*) UAS (*37v, 3–6*) *lemma* M DΔV (κ' ἐν) |||||λέγει U οὐδέ κεν S (*ut in textu*) *om.* KA **4** γὰρ *om.* U **5** δυνατὸς εἶ MDΔS: δυνατὸς ἔσῃ K δυνατόν ἐστι V δυνατὸν εἴη U δύναται εἶ A | διαπερᾶσαι (*sic* V –άσαι *codd.*) διὰ μιᾶς ἡμ– MDΔKVUA: δι' ἡμέρας ἀνύσαι S *qui add.* ὀλίγης οὔσης τῆς ἡμέρας **5–6** διὰ ... γὰρ *om.* U *spatio vacuo relicto* | μικραὶ ... αἱ ἡμέραι *codd.*: μικρὴ ... ἡ ἡμέρα K *om.* V **6** *post* σοι *add.* δυνατὸν πλέειν V **7** καὶ κίνδυνον *om.* DΔ | *post* ἔχοντι *add.* τὸ δὲ ἐγγύθεν ἠώς (*290*) M [τὸ] δ' ἐγγύθεν ἠώς. ὅτε νυκτὸς V *qui hic in scholiis Arateis deficit; sed Aratus ipse ad v. 642 producitur; haec ultima codicis* V *scholia, fol. 73r scripta, recentiori librario debentur, qui vel Marciano vel Marciani apographo usus est* **8** ἂν *add.* Est (*unde Ald edd.*): *om. codd* | ἐπέλθοι MU: ἐπέλθῃ DΔA ἐπέλθ K **8–9** *hic Hesiodeum locum idem ascripsisse videtur qui infra Odysseae versum attulit; om.* DΔ *seclusi* **10** καὶ ταχέως δὲ ἑσπέραν S | προσδόκα MKUA: προσδοκᾶ S δοκεῖ DΔ **11sq.** *haec, quae ad* τὴν ἑσπέραν *spectant, ordinem turbant* (*quod vidit sollers codicis* Est *librarius, qui sic sensum emendavit*: διὸ τὴν διὰ νυκτὸς δυστυχίαν μεγάλην ἡγητέον, ὡς καὶ ὁ ποιητής· „ἐκ νυκτῶν κ. τ. λ."; *unde Ald et edd. omnes ante Maassium*); *ea a docto quodam, et fortasse antiquo, in mg. ascripta fuisse puto, seclusi* **11** διὰ τῆς νυκτὸς K | δυστυχίαν MKUAS: ἀεὶ προσδόκα δυστυχίαν DΔ (*emendationis causa, cf. supra*) | ὅτι κατὰ S

νυκτῶν ἄνεμοι χαλεποί, δηλήματα νηῶν" (μ 286).]

τὸ δὲ ταχινώταταί εἰσιν (289), αἱ ἡμέραι δηλονότι. MDΔKUA

291. — πολλὰ βοωμένῳ: καὶ σφόδρα ἐπικαλουμένῳ ὥστε ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν διὰ τὸν παρόντα κίνδυνον. μηδὲ τῇ νυκτί, φησί, πίστευε· μακρὰ γὰρ ἤδη, καὶ βραδέως ἡ ἡμέρα τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφαίνεται. τὸ τηνικαῦτα δὲ καὶ ὁ νότος πολὺς πνεῖ. MDΔKUAS

294. — ναύτῃ μαλκιόωντι: ναρκῶντι τῷ ναύτῃ. μάλκη δέ ἐστιν ἡ ἐκ ψύχους ἐπὶ ἄκρας χεῖρας καὶ πόδας ἐπανάστασις τοῦ χείματος, τὰ λεγόμενα χείμετλα. μαλκιόωντι οὖν εἰωθότι ἐν ψυχροῖς τόποις καὶ ὑγροῖς διάγειν. τινὲς δὲ μαλκιόωντι τῷ ἐντὸς ἔχοντι τὰς χεῖρας διὰ τὸ κρύος. MDΔKUA

ἀλλὰ καὶ ἔμπης: τοῦτο ὡς πρὸς τὸ ἑτοίμους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους διὰ χρήματα ἀποκινδυ- MDΔKUA

---

1 νυκτῶν MDΔA: τῶν νυκτῶν δ' K νυκτῶν δ' U νυκτὸς δ' S | δειλήματα U.

2–3 MDΔKUA τὸ δὲ ταχινώταταί (–νόταται K –νώτεραι A) εἰσιν MKUA: ταχινώταται δὲ DΔ.

4–8 MDΔKUAS (*37ᵛ,6–8*) *lemma* MDΔKA: καὶ μάλα πολλὰ βοωμένω KU καὶ μάλα πολλὰ S **4–7** καὶ σφόδρα.... γὰρ ἤδη *om.* D **4** καὶ *om.* A | σφόδρα φησιν Δ **4–5** ἐπικαλούμενος S **5** ὥστε ἐλθεῖν *om.* Δ **6** *post* κίνδυνον *add.* ὁ δὲ νοῦς Δ | φησὶ *om.* Δ **7** ἤδη *codd.*: ἦδε Δ | βραδέως MDΔKUA (καὶ *om.*): βραδεῖα S | τοῖς κινδυνεύουσιν S: *om.* MDΔKUA **7–8** ἐπιφαίνεται MAS: ἀναφ– DΔ ἐπέρχεται KU **8** τὸ... πνεῖ MDΔS: *om.* KUA | δὲ *om.* S | πνεύσει S[ac] *ut vid.*

9–14 MDΔKUA *lemma codd.* **10** δέ MKUA: γὰρ DΔ | ψύχρους D **10–11** ἐπὶ ... πόδας MDΔ: χειρῶν ἐπὶ ἄκρα καὶ ποδῶν K τῆς χειρὸς ἐπ' ἄκρων καὶ ποδῶν U ἐπὶ ἄκρα χειρῶν καὶ ποδῶν A **11** ἐπαν– τοῦ χ– MKUA: τοῦ χ- ἐπαν– DΔ **12** χίμετλα Δ **12–14** *haec cum praecedentibus parum congruunt* **12** *ante* μαλκ– *add.* ἢ K | οὖν *om.* KA | *post* οὖν *add.* ἀντὶ τοῦ DΔ | εἰωθότι (εὐθότι U) *ante* ἐν ψυχρ– MKUA: *post* ὑγροῖς DΔ **13** τὸ μαλκ– KU **14** τὸ ἐντὸς K | διὰ τὸ κρύος M: ἀπέδωσαν D ἀπέδωκαν Δ ὥρισαν KUA.

15–p. 224, 1 MDΔKUA *lemma codd.* **15** πρὸς τὸ *om.* K| τὸ *om.* U *ut vid.* A **16** εἶναι τοὺς *om.* A | κινδυνεύειν U

νεύειν καὶ μηδὲ τὸν τοιοῦτον καιρὸν παραιτεῖσθαι.

MDΔKUAS ὁ δὲ λόγος· ἀλλ' ὅμως, φησίν, εἰ καὶ τοιαῦτα κακά ἐστι τοῖς κατὰ τὴν θάλασσαν πλέουσι, καὶ τοσούτων ἐπηρτημένων κινδύνων τοῖς ἐν χειμῶνι πλωϊζομένοις, ἤ δ η π ά ν τ' ἐ ν ι α υ τ ό ν, (ἀντὶ τοῦ ἐν παντὶ καιρῷ τοῦ ἐνιαυτοῦ) ἡ θάλασσα διαπερᾶται.

MDΔKUAS ὑ π ὸ σ τ ε ί ρ ῃ σ ι .. π ο ρ φ ύ ρ ε ι (295-296): μελαίνεται, κινεῖται ὑπὸ νηῶν.

S μ ὴ κ ε ί ν ῳ ἐ ν ὶ μ η ν ί: κατὰ τὸν χρόνον ὃν διεξέρχεται ὁ ἥλιος τὸν Αἰγόκερων, παρεγγυᾷ μὴ πλεῖν μεγάλα πελάγη. οὔτε γὰρ δι' ἡμέρας ἔστιν αὐτὰ ἀνύσαι, βραχεῖα γὰρ ἤδη, οὔτε χειμαζομένης νυκτὸς ἀπαντῆσαι ταχέως ἡ ἡμέρα διὰ τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν. τότε δέ, φησί, νότια φαίνεται πνεύματα. τοῦτο δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ σημαίνει. μᾶλλον γὰρ μετὰ τροπὰς χειμερινὰς Ζέφυροι πνέουσιν. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καθάπτεται τῆς θρασύτητος

---

1 μηδὲ DΔKUA: μὴ M | παραιτεῖσθαι MKU: παραιτουμένους DΔ αὐτὰ παραιτεῖσθαι A.

2–6 MDΔKUAS (*37ᵛ,8–10*) *lemma* ἀλλὰ καὶ ἔμπης S **2** ὁ δὲ λόγος MKUA: ὁ δὲ νοῦς DΔ ὃ λέγει τοιοῦτον ἐστὶν S | ἀλλ' ... φησίν *om.* S | εἰ καὶ MDΔKUS: καὶ τὰ A **3** ἐστι *om.* S | τοῖς κατὰ τ– θ– πλ– M: τοῖς ἀνθρώποις τοῖς πλέουσιν ἐν χειμῶνι DΔ τοῖς πλέουσι K τοῖς πλ– κατὰ τὴν (*om.* AS) θάλασσαν (–ττ– S) UAS **3–4** καὶ ... κινδύνων *om.* DΔ | τοσούτων ἐπηρτημένων κινδύνων MUAS: τοσοῦτοι ἐπήρτηνται κίνδυνοι K **4** τοῖς ... πλωϊζομένοις (πλοϊζ– S) *codd.*: *hic* A *difficilis;* ἐσμὸς? (*sic* Est, εὔμουσον *legit Maass*) τῶν (*an* τοῖς *?*) πλωϊζομένοις (*an* –μένων *?*); *graviter post* πλωϊζ– *dist.* MA *quasi scholii finem facientes* **5–6** ἤδη ... διαπερᾶται: *haec prius omissa in mg. post adnotationem ad v. 298* (*infra*) *restituit* M, *suo autem loco praebent ceteri codd.* | *post* ἐνιαυτὸν *add.* ἤδη πάντοτε M **5** ἀντὶ τοῦ DΔKUS: *om* MA **5–6** παντὶ καιρῷ MKUAS: κ– π– DΔ **6** τοῦ ἐν– *om.* S.

7–8 M (*glossa in Arati textu supra vocem* πορφύρει) **DΔKUAS** (*37ᵛ,10–11*) | *lemma* D: στείρησι πορφύρει ΔS στείρησι ναυσὶ πορφύρει KUA *om.* M **8** μελαίνεται MS: ἀντὶ τοῦ (ταῖς ναυσὶ *add.* DΔ) μελ– DΔKUA | κινεῖται MKUA: καὶ κ– S κινουμένη DΔ | ὑπὸ νηῶν MS: ὑπὸ τῶν ν– KUA ὑπ' αὐτῶν DΔ | *in fine add.* στεῖρα δὲ ἡ τροπὴ τῆς νηός Δ.

9–p. 225,8 S (*37ᵛ,11–18*) *lemma* S (ἐνὶ) **10** διεξέρχεται *scripsi*: δὴ ἐξ– S **12** ἀπαντήσαι *correxi:* –τῆσαι S

τῶν ἐν παντὶ καιρῷ πλεῖν ἀξιούντων, οἵτινες κινδυνεύοντες ἐν τοῖς πελάγεσιν εἰς γῆν βλέπουσιν ἐκ σκαφῶν καθεζόμενοι, καὶ τοὺς αἰγιαλοὺς περιβλέπονται, οἳ δ' ἔτι πόρρω (298) εἰσὶν οἱ αἰγιαλοί. τὸ δὲ ἑξῆς ἐπιφωνηματικῶς, τάχα μὲν τὸ τοῦ Ὁμήρου παραποιήσας (Ο 628)· „τυτθὸν γὰρ ὑπὲκ θανάτοιο φέρονται", ἴσως δὲ καὶ ⟨τὸ⟩ τοῦ Ἀναχάρσιδος, ὃς ἔλεγε πλέων „δύο δακτύλους λείπεσθαι τὸν θάνατον".

296. — ἴκελοι δὲ κολυμβίσιν: ἡ αἴθυια ἐν τοῖς παραλίοις τόποις ζῇ. ὁμοίως δὲ αἰθυίαις τὸ διόλου βιοῦν ἐν τοῖς ὑγροῖς, δίκην αἰθυιῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ διὰ παντὸς διάγοντας. MDΔKUAS

298. — ἥμεθ' ἐπ' αἰγιαλούς: ἐπὶ ταῖς χειμαζομέναις ναυσὶν ἥμεθα, τὸ πέλαγος περιβλέποντες καὶ περισκοποῦντες τοὺς αἰγιαλούς, εὐχόμενοι λιμένος τυχεῖν. οἳ δ' ἔτι πόρσω κλύζονται, ἀντὶ τοῦ πόρρω δέ εἰσιν οἱ αἰγιαλοί. MDΔKUAS

---

4 οἱ δέ, ἔτι S 6 ὑπ' ἐκ S 7 τὸ *addidi* | Ἀναχάρσιδος: *cf. Diog. Laert. 1,103* 8 *inter* λείπεσθαι *et* τὸν θάνατον *trium fere litterarum spatium.*

9–12 MDΔKUAS (*37ᵛ,18*) *lemma* M: ἴκελοι (ἴκ– D) αἰθυίῃσιν DΔ ἴκελοι δ' αἰθ– KU αἰθυίῃσιν S *om.* A **10** τοῖς *om.* S | *post* ζῇ *sic scholium concludunt* DΔ: ἀπεικάζει δὲ αἰθυίαις τοὺς διόλου ἐν τοῖς ὑγροῖς δίκην αἰθυιῶν διάγοντας | ὁμοίως S: –ίους MKUA | αἰθυίαις *codd.*: αἰθύῃ K **10–11** τὸ διόλου βιοῦν ἐν τοῖς ὑγροῖς MA: τῷ διόλου βιοῦντι ἐν τ– ὑγρ– KU τὸ ἐν ὑγροῖς διόλου βιοῦν S *ceteris omissis* **12** διὰ παντὸς *om.* K | διάγοντας MA: –ντι K διαγ||| U.

13–17 MDΔKUAS (*37ᵛ,18–20*) *lemma codd.* (ἥμεθα KU S): *om.* A **13** ἐν ταῖς S **14** *ante* ναυσὶν *add.* πολλάκις A | ἥμεθα MDA *ut vid.*: ἥμ– ΔKUS **14–15** τὸ πέλ– περιβλέποντες MDΔ: τὸ πέλ– παραπλέοντες K τὸ πέλ– περιπλέοντες U περὶ τὸ πέλ– βλέποντες A περιβλέποντες (*ex* περιπλέπ–) δὲ τὸ πέλ– S **15** καὶ *om.* DΔ | τοὺς αἰγ– περισκοπ– DΔ | σκοποῦντες S | εὐχόμεθα S **15–16** καὶ λιμ– τυχ– εὐχ– DΔ **16–17** οἳ δ' ἔτι . . . αἰγιαλοί *haec prius omissa restituit* M *in mg. ante adnot. ad v. 295* (*supra p. 224, ll. 5–6*), *suo loco praebent* DΔKUAS, *nisi quod ea codex* A, *ut* M, *a reliquo scholio dividit* | οἳ δ' . . . ἀντὶ τοῦ *om.* KU **16** δ' ἔτι MA: δέ τι ΔS δέ τοι D | πόρρω S **17** ἀντὶ . . . αἰγιαλοί MDΔA: οἱ δ' αἰγιαλοὶ πόρρω εἰσὶν KU *om.* S.

MDΔKUAS 299. — ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον: ὀλίγον δὲ καὶ εὐτελὲς ξύλον διείργει τὸν θάνατον, ἀντὶ τοῦ ἡ ναῦς. καὶ Ἡσίοδος (Opp. 686-687)· „χρήματα δὲ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βρότοισι, / δεινὸν δ' ἐστὶ θανεῖν μετὰ κύμασιν Ἀμφιτρίτης“, καὶ Καλλίμαχος (fr. 178 Pf. vv. 33-34)· „ἀλλ' ἐμὸς αἰὼν / κύμασιν αἰθυίης μᾶλλον ἐσῳκίσατο“.

MDΔKUA 300. — καὶ δ' ἂν ἔτι προτέρῳ: ἀπὸ κοινοῦ τὸ μηνί. πρότερος δὲ μὴν τοῦ Αἰγόκερω ὁ Χοιάχ, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Δεκέμβριος, ὅτε ἐν Τοξότῃ ὁ ἥλιος. ὁ δὲ νοῦς· καὶ ἐν τῷ προτέρῳ μηνὶ τοῦ Τυβί, ὅς ἐστιν Ἰανουάριος (λέγει δὲ καὶ κατὰ τὸν Χοιὰχ μῆνα), πολλὰ παθὼν κατὰ θάλασσαν πρὸς τὴν ἑσπέραν ὁρμίζου. μακραὶ γάρ εἰσι τότε αἱ νύκτες, καὶ οὐκ ἔστι σοι εὐχερὲς τότε διαπεραιοῦσθαι.

1–7 MDΔKUAS (*37ᵛ,20–21*) *haec quoque prius omissa post ea quae antecedunt in mg. restituit* M | *lemma* MA: ὀλίγον δὲ DΔ ὀλίγον δὲ διὰ K *om.* US **2** διείργει MDΔUA: εἴργει S διεγείρει K | τὸν θάνατον DΔKUAS: τοῦ θανάτου M **2–3** ἀντὶ τοῦ ἡ ναῦς MKAS: τὴν ναῦν δηλῶν DΔ ἤτοι ἡ ναῦς U **3** καὶ *om.* DΔ **3–4** χρήματα δὲ (*sic codd.*: γὰρ *Hesiodi codd.*) ... βρότοισι MΔKUA: *om.* S **4** δηλοῖσι D **4–5** δεινὸν ... Ἀμφιτρίτης S: *om.* MDΔKUA **4** δ' ἐστὶ *Hesiodus*: δὲ S **5** Ἀμφιτρίτης S: ἀλλά σ' ἄνωγα *Hesiodus* | καὶ *om.* DΔS **6** ἐμοὶ ἐὼν A | κύμασιν MDΔA: κύνασιν KU μετὰ κύμασιν S **7** αἰθ– μ– ἐσ– *om.* S | ἐσωικίσατο M: εἰσωκήσατο D ἐσωκῖσατο ΔA ἐωκῖσσατο K ἐσ̣[.]κῖσατο U.

8–15 MDΔKUA *lemma* M (*cf. infra p. 227, l. 7 et* M[sl] *in textu*): καὶ δ' ἂν ἐπὶ προτέρω DΔKUA (*sic legisse videtur interpres*) **8–9** ἀπὸ κοινοῦ MKUA: ἐπὶ κοινῶ DΔ **9** τῶ DΔ | δὲ *om.* U *spatio relicto* | μὴν *om.* DΔ | Αἰγόκερω MDΔ: -κέρωτος KUA **10** κατὰ Ῥ– *om.* A | Δεκέβριος A **10–11** ὅτε ... νοῦς *om.* KU, *verbis* τόξον ὅτ' ἠέλιος (*301*) *lemmatis loco adhibitis* **10** *ante* Τοξ– *om.* ἐν DΔ **10–11** *ante* ὁ ἥλιος *add.* γίνεται M[sl] ἐστιν DΔ *nihil* A **11** τῶ DΔK: *om.* MUA | τοῦ ΔUA: τῶ MDK | Τυβὶ MΔA: Τυμβὶ DU Τυβία K **12** ὅς ἐστιν Ἰανν– (*sic*) *codd.*: ἤτοι τοῦ Ἰαννουαρίου A **12–13** λέγει ... μῆνα *codd.*: λέγει δὲ διὰ τὸν Δεκέβριον μῆνα. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ πρὸ τοῦ Ἰαννουαρίου A **12** καὶ *om.* DΔ **13** πολλὰ κακὰ M | τὴν θάλ– D **14** αἱ *om.* KU **15** τότε εὐχερὲς K | σοι *om.* A.

προτέρῳ: πρότερος γάρ ἐστιν ὁ Τοξότης τοῦ Αἰγοκέρωτος. ὁ γὰρ ἥλιος ἐπὶ ἀνατολὰς τὰ ζῴδια διαπορεύεται, ὁ μέντοι οὐρανὸς ἐπὶ δυσμὰς καταφέρεται κινούμενος καὶ ἑκάστην μοῖραν τοῦ ζῳδιακοῦ ἀνύει. διὸ Εὐριπίδης τὸ φυσικὸν ὡς μυθικὸν παρείληφε λέγων (Or. 1006)· „εἰς ὁδὸν ἄλλην Ζεὺς μεταβάλλει“. M

τὸ δὲ καὶ δ' ἂν ἔτι προτέρῳ: φησὶ τοὺς πλέοντας ἡσυχάζειν καὶ μὴ πελαγίζειν οὐ μόνον τῇ χειμερινῇ τροπῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ προτέρῳ μηνί, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος διέρχεται Τοξότην, καλῶς δὲ ἔχειν ἑσπέρας κατάγεσθαι (302) καὶ μὴ πιστεύειν ταῖς νυξίν. ἐπειδὴ καὶ ὁ Τοξότης ἀόρατός ἐστιν, τὸ τηνικαῦτα τὰ σημεῖα τοῦ καιροῦ δίδωσι. MS

τὸ δὲ Τόξον ὅτ' ἠέλιος (301): τοῦτο σημαντικόν ἐστι τοῦ προειρημένου μηνὸς Χοιάχ. M

τὸ δὲ πεποιθὼς οὐκέτι νυκτί (302): μηκέτι, φησί, τῇ νυκτὶ πίστευε. μακρὰ γὰρ ἤδη, καὶ βραδέως ἡ ἡμέρα τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφαίνεται. M

προανατέλλει δὲ τοῦ Τοξότου Σκορπίος. ἄλλοι δὲ προτάσσουσιν ἑσπέριος κατάγοιο πεποιθώς (302), εἶτα ἀναγινώσκουσι τόξον ὅτ' ἠέλιος (301). S

303. — σῆμα δέ τοι κείνης ὥρης: ἐπειδὴ ἐν τῷ Τοξότῃ ὢν ὁ ἥλιος οὐκ ἐᾷ αὐτὸν φαίνεσθαι, ἐξ ἄλλων τεκμηρίων τοῦ μηνός σοι δίδωσι κατάληψιν. MDΔKUAS

1–6 M *lemma* M (–ρω) **1** πρότερος *Maass*: πρῶτος M **2–3** διαπορεύεται *Maass*: πορεύεται M **3** καταφέρεται *Maass*: καταφέρει M **5 sq.** *cf. supra p. 205, ll. 6–8* **6** ἄλλην *Maass* (ἄλλαν *Eur.*): ἄλλη M.

7–13 MS (*37ᵛ,21–26*) **7** τὸ δὲ M: *om.* S | προτέρω (*sic*) M: *om.* S | φησὶ M: φησὶ δὲ S **8–9** τῇ χειμερινῇ τροπῇ M: τοῦ χειμερινοῦ τρόπου S **9** τῷ προτέρῳ μηνὶ M: τὸν πρότερον μῆνα S **10** Τοξότην M: τὸν Τ– S | καλῶς M: καλὰς S | ἔχειν S: ἔχει M **12** τὰ *scripsi*: δὲ τὰ M *om.* S.

14–15 M

16–18 M *cf. supra p. 223, ll. 4–8.*

19–22 S (*37ᵛ,26–29*) **20** ἑσπέριον. κατάγοιο S.

23–p. 228,5 MDΔKUAS (*37ᵛ,29–36*) *lemma* MKU: σῆμα δέ τοι κείνης DΔS *om.* A **25** σοι δίδ– *codd.*: οὐ δίδ– S

ὁ δὲ νοῦς· τεκμήριόν σοι ἔστω τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ μηνὸς ἐκείνου ὁ Σκορπίος ἀνατέλλων ἐπὶ τῆς ἐσχάτης νυκτός, ἤγουν ἐπὶ ὄρθρου. περὶ γὰρ ἐνδεκάτην καὶ δωδεκάτην ὥραν ὁ Σκορπίος ἀνατέλλει. αὐτὸς γὰρ ὁ Τοξότης ὑπὸ τοῦ ἡλίου τότε κατέχεται.

S 306. — τοξευτὴς ὀλίγον: οὗτος ἐστὶ τοξεύων ὃν οἱ πλεῖστοι λέγουσιν εἶναι κένταυρον. ἕτεροι διὰ τὸ μηδένα κένταυρον τόξῳ χρῆσθαι οὐ λέγουσιν. οὗτος δὲ ἀνὴρ ὢν ἵππου ἔχει σκέλη καὶ κέρκον καθάπερ οἱ σάτυροι. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγγῶνος α'. ἐπ' ἄκρου τῶν χειρῶν α'. ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως β'. ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου γόνατος α'. ἐπ' ἄκρου ποδὸς α'. ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γόνατος α'. ἐπὶ τῆς ὁπλῆς α'. ἐπὶ τοῦ τόξου β'. ἐπὶ τῆς μηλωτῆς α'. ιε'.

MDΔKUAS 307. — Σκορπίος ἀντέλλων: ὁ Σκορπίος μικρὸν πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἀνατολῆς θεωρεῖται ἐπὶ [τῆς ἀνατολῆς] τοῦ ὁρίζοντος. τότε γὰρ συμβαίνει τὸ κέντρον τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλον θεωρεῖσθαι καὶ τὴν τοῦ Τόξου κορωνίδα συνάπτουσαν τῷ κέντρῳ.

MDΔKUA 308. — τῆμος καὶ κεφαλή: ἐπειδὴ συμ-

1 σοι ἔστω MKUA: δέ σοι ἔστω DΔ ἔστω σοι S **2** ὁ Σκορπίος ἀνατ– (ὁ *om.* DΔ): σκορπίου ἀνατέλλοντος S **3** ἤγουν ἐπὶ ὄρθρου Est *unde Ald edd.*: ἤγουν ἐπὶ ὄρθρον MKUA ἤγουν τὸν ὄρθρον DΔ ἐσχάτη δὲ νύξ, τὸ περὶ ὄρθρον S | γὰρ MΔAS: δὲ D *om.* K U *evan.* **3–4** ἐνδεκάτην καὶ δωδεκάτην *codd.*: δεκάτην καὶ ἐνδεκάτην S **4** *post* ὥραν *add.* τῆς νυκτὸς S | ἀνατέλλει ὁ Σκ– S **5** κατέχεται KA: κατάγεται MDΔUS.

6–15 S (*37ᵛ,36–45*) *Sagittarii fabula* (*Catast. 27*).

16–20 MDΔKUAS (*37ᵛ,45–49*) *lemma* M (σκορπίον) DΔUS: *om.* KA *haec contra codices* MDΔ *ad 307, non ad 304 referenda sunt* **16–17** ὁ δὲ Σκ– K **17** τῆς τοῦ ἡλ– ἀν– θε– MDΔU A: τῆς ἀν– θε– τοῦ ἡλ– K τῆς ἀν– τοῦ ἡλ– θε– S **18** ἐπὶ *om.* S | τῆς ἀνατολῆς *non in* S, *seclusi* | συμβαίνει DΔS: σημαίνει MKAU *evan.* **19** θεωρεῖσθαι *om.* S **20** τοῦ τόξου DΔ: ἐν τῷ τόξῳ S τοῦ τοξότου MKU τοξότου A | συνάπτουσι S | *hic praebent* KUA *adnotationem ad v. 311 pertinentem* (*infra p. 230, ll. 15 sqq.*).

21–p. 229,4 (*usque ad* κατάληψιν) MDΔKUA *lemma* MDΔ (–λῆ) KU (*mutil.*): *om.* A **21** ἐπειδὴ MKA U *mutil.*: ἐπεὶ DΔ

βαίνει τὸ τηνικαῦτα, χειμῶνος ὄντος, συστάσεις νεφελώδεις γίνεσθαι, καὶ ὁ Σκορπίος ἀφανής ἐστιν, ἐξ ἄλλων πειρᾶται φανερὰν ποιῆσαι τοῦ μηνὸς τὴν κατάληψιν. τὸ τηνικαῦτα γάρ, φησί, καὶ τῆς Κυνοσουρίδος MS ἡ κεφαλὴ τὸ περὶ ὄρθρον, ὅτε καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, ὕ ψ ι μ ά λ α τ ρ ο χ ά ε ι (309), εἰς ὕψος MDΔKUAS ἀνατέλλει, ὡς ἐπὶ τὴν ἰξὺν τῆς μεγάλης Ἄρκτου ἐν τῷ ἀνατρέχειν ἀποβλέπουσα. εἶτα καὶ ἕτερον τεκμήριον δίδωσι· „καὶ ὁ Ὠρίων, φησί, τὸ τηνικαῦτα ἀθρόος (πᾶς) καταδύεται πρὸ τῆς ἡμέρας (ὀλίγον γὰρ πρὸ τῆς ἡμέρας δύεται, δωδεκάτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔστι δὲ ὁ Ὠρίων λαμπρότατος ἀστήρ), καὶ ὁ Κηφεύς, MDΔKUA φησίν, ἀ π ὸ χ ε ι ρ ὸ ς ἐ π ᾽ ἰ ξ ύ ν". τὰ γὰρ λοιπὰ μέρη αὐτοῦ ἄδυτα. πλείω δὲ ἐξεπίτηδες τὰ σημεῖα τοῦ χρόνου τίθεται, ὥστε κἂν μὴ πάντα τις δύναιτο, ἀλλ' οὖν γε ἓν ἐξ αὐτῶν φυλάξας σώζεσθαι.

---

2 ἐμφανὴς A | εἶναι K **3** *post* πειρᾶται *add.* τεκμηρίων DΔ | πειρᾶται γὰρ A | μηνὸς *codd.*: τοξότου A.

4–6 (*usque ad* τροχάει) **MS** (*37ᵛ, 49–51*) *in initio lemma* τῆμος καὶ κεφαλὴ S: *non in* M **4** γάρ *om.* S **5** *post* ὄρθρον *add.* ἀνατέλλει M | καὶ S: *om.* M | *post* ἥλιος *add.* σκορπίω M **6** ὕψι μάλα τροχάει *haec in* S *et cum praecedentibus et cum eis quae sequuntur cohaerent, in* M *lemma sunt incipientis scholii* (*cf.* DΔKUA *infra*).

6–11 (*usque ad* νυκτός) **MDΔKUAS** (*37ᵛ, 52–56*) *lemma recte non praebet* S (*vide supra*): ὕψι μάλα τροχάει M τῆμος καὶ κεφαλὴ κυνοσουρίδος ἄρκτου (*om.* A) KUA *om.* DΔ **6–9** *lemma et verba* εἰς ὕψος ... δίδωσι *prius omissa in mg. restituit* A **6** ὕψος MS: ὕψος δὲ DΔKUA **7** *post* ἀνατέλλει *add.* ἡ κεφαλὴ τῆς κυνοσουρίδος (κυν– ἄρκτου U) MDΔKUA: *non in* S | ὡς *codd.* (ὡς ὡς K): καὶ S **9** ὁ *om.* S **10** ἀθρόος (–ως M[sl]) πᾶς καταδύεται M: ἀθρόος ἀντὶ τοῦ πᾶς κατ– DΔ ἀθρόον καταδύεται, πᾶς, K ἀθρόον καταδύεται U ἀθρόον πᾶς καταδ– A ἀθρόως καὶ πᾶς δύεται S **10–11** πρὸ ... δύεται *om.* DΔ | ὀλίγον ... δύεται *om.* S **11** δωδεκάτῃ ὥρᾳ (*sic*) M: δωδεκάτην ὥραν DΔKUAS.

12–16 MDΔKUA 12 δὲ MKUA: οὖν DΔ | ἀστὴρ νότιος A **13** ἐπ' *codd.*: εἰς KU | *post* ἰξὺν *add.* δύεται DΔ | γὰρ *om.* M **16** γε ἓν MD: γε Δ ἕν γε K U *evan.* (γε ἓν *ut vid.*) ἑνὶ A | φυλάξας MDΔKU: πιστεύσας A | σώζεσθαι MDΔA: σώζεται KU.

S ἄλλως: συμβαίνει τότε τὴν μὲν μίαν Ἄρκτον τὴν μικρὰν εἰς τὰ ὑψηλὰ ἐλθεῖν, τὸν δὲ Ὠρίωνα ἕωθεν δείκνυσθαι, τὸν δὲ Κηφέα μέχρι τῆς ὀσφύος.

S 311. — ἔστι δέ τις: τοῦτο ἐστὶ βέλος τοξικόν, ὅ φασὶν εἶναι Ἀπόλλωνος ὅτε τοὺς Κύκλωπας ἀνεῖλεν οὓς ἀπέκτεινε δι' Ἀσκληπιόν. ἔκρυψε δὲ αὐτὸν ἐν ὑπερβορείοις ὃς καὶ ὀνοσοπτέρινος λέγεται. δοκεῖ δὲ ἀνακομισθῆναι ὁ ὀϊστὸς μετὰ τῆς καρποφορύας διὰ τοῦ ἀέρος. περὶ τούτου καὶ ἄβαριν τινὰ περιφερόμενον ἐλθεῖν ὅτε εἰς τὸν ἀστέρα ἔθηκε τὸ βέλος ὁ Ἀπόλλων ὑπόμνημα τῆς ἀλκῆς αὐτοῦ. ἔχει δὲ ἀστέρας δ'.

MDΔKUA ἔστι δέ τις προτέρω: τὰ περὶ τοῦ παρακειμένου Οἰστοῦ καὶ τοῦ Ἀετοῦ οὐκ ἀπό τινος διδάσκει προεγνωσμένου, κατὰ τοῦτο δὲ μόνον τὴν συνήθειαν παρέλειψεν. μικρὸν δὲ ἔμπροσθεν τοῦ Τοξότου βέλος κατεστήρικται δίχα τόξου, πλησίον δὲ αὐτοῦ θεωρεῖται Ὄρνις, βορειοτέραν ἔχων τὴν θέσιν. παράκειται δὲ αὐτῷ ὄρνις ἕτερος ἐκ τοῦ σύνεγγυς, τῷ μὲν μεγέθει λειπόμενος ἐκείνου, χειμεριώτατος δὲ γινόμενος κατὰ τὴν ἑῴαν ἀνατολήν. καλεῖται δὲ Ἀετός.
προειπὼν οὖν περὶ τοῦ Τοξότου φησίν· ,,ἔστι δὲ καὶ ἕτερος οἰστὸς παρὰ τὸν ὑπὸ τὴν τοῦ Τοξότου προσβολὴν ἡτοιμασμένον''.

1–3 S (*37ᵛ,56–38ʳ,1*)
4–11 S (*38ʳ,1–4*) *Sagittae fabula* (*Catast. 29*) **7** ὀνοσοπτέρινος S: ὁ ναὸς ὁ πτέρινος *Catast.* **8** καρποφορύας (*sic*) S: καρποφόρου Δήμητρος *Catast.* **9–10** περὶ ... ἐλθεῖν S: *cf. Arat. Lat.* (*Maass p. 242*) ,,et in hoc graviter (= –βαριν) aliquid ferebat futurum'' **11** ἀλκῆς *sic.*
12–p. 231,2 MDΔKUA *lemma* MDΔK: ἔστι δέ τις προτέρω βεβλημένος U *om.* A **13** προκειμένου DΔ **14** κατὰ τοῦτο δὲ MKUA: ἐπὶ τούτων γὰρ DΔ | μόνον *codd.*: μόνου MA **15–p. 231,2** μικρὸν ... ἑῴαν *haec omnia exhibent* KUA *post sch. 307* **15** *ante* μικρὸν *add.* ὁ δὲ νοῦς DΔ, *lemma* ὀλίγον δὲ παροίτερος (*306*) K **16** τοξότου DΔKUA: τόξου M | βέλος κατεστήρικται MDΔA: κατηστέρισται βέλος KU **16–17** πλησίον δὲ αὐτοῦ (–ω A) MKUA: τούτου δὲ πλ– DΔ **20** γινόμενος *post* ἀνατολὴν DΔ | *post* ἑῴαν *add.* αὐτοῦ DΔKA U *evan.* | καλ– δὲ Ἀ– *om.* DΔ | δὲ *om.* M **21** τοῦ *om.* U | δὲ *om.* K **22** παρὰ τὸν ὑπὸ τὴν τοῦ Τ– M: παρὰ τοῦ Τ– DΔ περὶ τὴν ὑπὸ

τὸ δὲ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ μόνος· „Τυδεΐδης δ' αὐτός περ ἐών" (Θ 99).

τὸ δὲ προτέρω οὐκ ἔμπροσθεν τοῦ Τοξότου, ἀλλὰ προτέρω προσωτέρω ἀνωτέρω, ὡς καὶ ἐπὶ τὰ βόρεια βεβλημένος, οὐχ ὑπὸ τοῦ Τοξότου βληθείς, ἀλλ' ἁπλῶς κείμενος, ὡς καὶ οὗτος ἐπιφέρει, ἄνευ τόξου καὶ τοξεύσαντος. M

312. — ὁ δέ οἱ παραπέπταται Ὄρνις: περιπέτεται, τὰς πτέρυγας ἁπλοῖ. ἀσσότερον δέ (313), πλησίον τοῦ βορέου. σφόδρα γάρ ἐστι βόρειος ὁ Ὄρνις. M^{mg}

Ὄρνις τοῦ Οἰστοῦ νοτιώτερος παραπέπταται, καὶ ἐκ τοῦ κύκλου ἤδη προγνωσθέντος τὴν κατάληψιν τῷ Τοξότῃ καὶ τῷ Ἀετῷ δίδωσιν. M^{mg}

314. — χαλεπός ⟨γε μὲν ἐξ ἁλός⟩: ἀντὶ τοῦ ἐξ ὠκεανοῦ. Ὅμηρος (γ 1 al.)· „λιπὼν περικαλλέα λίμνην". S

τὴν ἑῴαν ἐπιτολὴν ποιούμενος ὁ Ἀετὸς μέγαν χειμῶνα συνάγει, τοῦ ἡλίου ὄντος τότε περὶ τὰ μέσα τοῦ Τοξότου. MDΔKUAS

315. — νυκτὸς ἀπερχομένης: ὅτι λοι- MDΔKUAS

T– K περὶ τὴν ὑπὸ τοῦ T– A U *evan.* **22–23** προσβολὴν MKA: πρὸς βολὴν DΔ U *evan.* | ἡτοιμασμένον MK: -μένος DΔA -μένην U.

1–2 Τυδεΐδης ... ἐὼν DΔKUA: *om.* M **2** *in fine add.* προμάχοισιν ἐμίχθη A.

3–7 M

8–11 M (*mg. inter. sub signo non alphabetico*) **9** περιπέτεται M: περιπέπταται *Maass* | *ante* τὰς πτ– *dist. Maass*: *ante* ἁπλοῖ M.

12–14 M (*mg. inter. sub signo non alphabetico*) νοτιώτερος M: *immo* βορειότερος.

15–17 S (*38ʳ,5*) *lemma restitui*: χαλεπός S.

18–20 MDΔKUA S (*38ʳ, 5–6*) *lemma* χαλεπός γε μὲν MDΔ οὐ τόσσος μεγέθει KU *om.* A S **18** ὁ ἀετὸς ποιούμενος DΔ **19** συνάγει MDΔA: ἀνάγει KU σημαίνει S | ὄντος *om.* S | τότε ὄντος K **20** τόξου AS | *in fine add.* φερομένου S.

21–p. 232,6 MDΔKUAS (*38ʳ,6–7*) *lemma* MDΔ: νυκτὸς ἐπερχ– KUS *om.* A **21** ὅτι MDΔKU: ὅτε AS **21–p. 232,1** λοιπὸν *om.* S

πόν, ἀνατέλλοντος ἡλίου σὺν τῷ Τοξότῃ, καὶ αὐτὸς ἅμα ἀνατέλλει. ὁ δὲ λόγος· χαλεπὸς οὗτος καὶ δεινὸς ἀνατείλας παριούσης νυκτός. ἑῷος γὰρ ἀνατέλλει σὺν τῷ Τοξότῃ τῷ Χοιάχ, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Δεκέμβριος. διὸ εἶπε τοῖς πλέουσι χαλεπός, διὰ τὸ τότε κρύος.

MDΔKUA καί μιν καλέουσιν Ἀητόν: Ἀετὸν αὐτὸν καλοῦσιν. οἱ δὲ ἐτυμολογήσαντες αὐτὸν εἶπον παρὰ τοὺς ἀήτας καὶ τὰ χειμερινὰ πνεύματα, ἃ δηλοῖ χειμερινὸς ἀνατέλλων.

MDΔKUA 316. — Δελφὶς δ' οὐ μάλα πολλός: πάλιν τὸν Δελφῖνα ἀπὸ τοῦ προεγνωσμένου διδάσκει Αἰγόκερω. οὐ μάλα πολλός, οὐ σφόδρα ἔκλαμπρος.

M τὸ δὲ ἐπιτρέχει ὅτι ἄνω ἐστὶ τοῦ Ἀιγόκερω, ὡς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπιτρέχων καὶ σπεύδων. τὴν γὰρ ὄψιν ὁ Δελφὶς ὡς ἐπὶ τὸν Αἰγόκερων σπεύδων ἔχει. διὰ τοῦτο ἐπιτρέχειν εἶπε. καὶ ὑπέρκειται δὲ τοῦ Αἰγόκερω ὁ Δελφίν, οἷον ἐπιφερόμενος αὐτῷ.

---

1 ἀνατέλλοντος ἡλίου (τοῦ ἡλ– S) σὺν MDΔKAS: συνανατ– τοῦ ἡλ– U | τῷ *om.* S **2** ἅμα ἀνατέλλει MS: ἀνατ– σὺν αὐτοῖς DΔKUA | ὁ δὲ λ– *om.* S | οὗτος *om.* S | δὲ οὗτος DΔ **3–5** ἀνατείλας... χαλεπὸς *om.* S **3** περιούσης DΔ | τῆς νυκτὸς KU | ἑῷος M: ἑώας DΔ ἕως KUA **4** τῷ *ante* Χοιάχ *om.* KU | χοιακὸς K | τὸ (*sic*) Χοιὰχ μηνὶ A **4–5** ὅς.... Δεκέμβριος (–κεβρ– K) *codd.*: ἤτοι τῷ δεκεμβρίῳ A *qui add.* χειμῶνος ἐστὶ σημεῖον **5** εἶπε *om.* DΔ | πλέουσι *codd.*: πλέουσιν ἐστὶ DΔ **6** *hoc scholium cum eo quod sequitur conflant* DΔKU.

7–10 MDΔKUA *lemma* MA: ἀητὸν δὲ DΔ *om.* KU **7–8** ἀετὸν αὐτὸν MA: οἱ μὲν ἀετὸν (ἀητὸν Δ) DΔ ἀετὸν δὲ αὐτὸν KU **8** δὲ *om.* A | αὐτὸν εἶπον MKU: *om.* DA εἶπον *om.* Δ **9** χειμερινὰ *codd.*: χαλεπὰ U **9–10** ἃ... ἀνατέλλων *om.* A **10** ἀνατέλλων MKU: ἀνατείλας DΔ.

11–14 MDΔKUA *lemma* MKUA: Δελφὶς δ' οὐ μάλα DΔ **12** ἐγνωσμένου A **13** Αἰγόκερω MDΔU: Αἰγοκέρωτος KA | οὐ μάλα πολλὸς M: *om.* DΔKUA | οὐ σφόδρα M: οὐ σφόδρα δέ ἐστιν DΔ οὐ γὰρ σφόδρα K οὐ σφόδρα οὖν U οὐ σφόδρα, φησίν A **13–14** ἔκλαμπρος DΔKUA: λαμπρὸς M.

15–19 M **18** ἐπιτρέχειν M: *malim* ἐπιτρέχει.

τὸ δὲ μεσσόθεν ἠερόεις (317) ὅτι τὸ μέσον αὐτοῦ σφόδρα σκοτεινόν ἐστιν. MDΔKUA

ἔχει δὲ τέσσαρας ἀστέρας λαμπρούς. διδάσκει δὲ καὶ οἵαν ἔχουσι τὴν θέσιν. καὶ γὰρ ἔχει οὗτος ἐν παραλλήλῳ σχήματι θεωρουμένους τοὺς σημαίνοντας αὐτοῦ τὴν διατύπωσιν. τὸ δὲ δύο πὰρ δύο (318) οὐκ ὄντας ἐν τετραγώνῳ σχήματι, δύο ἐπὶ δύο, ἀλλὰ δύο παρὰ δύο παραβεβλημένους καὶ ποιοῦντας παραλληλόγραμμον ῥομβοειδές. πεπτηῶτα δὲ δυϊκῶς τὰ γλήνεα. γλήνεα δὲ ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ λάμπειν. καὶ Ὅμηρος (Ω 192)· ,,ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει‘‘, ἀντὶ τοῦ λαμπρά. ἔνθεν καὶ ἡ κόρη γλήνη λέγεται διὰ τὸ στίλβειν. M

ἄλλως. Δελφὶς οὐ μάλα πολλός: τῷ Αἰγοκέρωτι ἐπικαταφέρεται ὁ Δελφίς, ἀνάστερος τὰ πολλά, δ' ἔχων ἀστέρας ἐπισήμους ἐν παραλλήλῳ κειμένους. MDΔKUA

Δελφὶς δ' οὔ: τοῦ Ποσειδῶνος τὴν Ἀμφιτρίτην λαβεῖν βουλομένου γυναῖκα, εὐλαβηθεῖσα ἐκείνη, ἔφυγε πρὸς τὸν Ἄτλαντα διατηρῆσαι τὴν παρθενίαν σπεύδουσα ὡς καὶ αἱ πλεῖσται Νηρηΐδες. κεκρυμμένης δὲ αὐτῆς ἐκεῖ, ὁ Ποσειδῶν ἔπεμψε μνηστῆρας ἐν οἷς καὶ τὸν δελφῖνα. πλανώμενος δὲ κατὰ τὰς νήσους τὰς Ἄτλαντος εὑρὼν αὐτὴν προσαγγέλλει τῷ Ποσειδῶνι. καὶ αὐτὸς τὴν κόρην ἀπατήσας ἀνέλαβεν ἀπὸ S

1–2 MDΔKUA **1** τὸ δὲ μεσσόθεν **M** : διὸ ἐπιφέρει μεσσόθεν DΔ ἐπιφέρει οὖν μεσσόθι K ἐπιφέρεται γοῦν μεσσόθι U ἐπιφέρει οὖν μεσσόθεν A | τὸ *om.* M.

3–13 M **4** οὗτος *scripsi* : αὐτοὺς M **6** πὰρ *Aratus* : παρὰ M **9** πεπτηῶτα κ. τ. λ. *obscurum; fortasse legit interpres noster in Arato* πεπτηῶτε, *ita ut nobis scribendum sit* πεπτηῶτε δὲ δυϊκῶς, τὰ γλήνεα.

14–17 MDΔKUA ἄλλως MDΔA: *om.* KU | *lemma* M: *om.* DΔKUA **15** αἰγοκέρωτι MKA: αἰγοκέρωι D αἰγόκερω Δ αἰγοκέρω δὲ U **16–17** ἐν παραλλήλῳ κειμένους *Maass* : ἐν τῶι παραλ– κύκλω κειμ– M ἐν τῶ παρ– κειμ– DΔ τῶ κεῖσθαι παραλλήλους KU παραλλήλους κειμένους A.

18–p. 234,3 S (*38r, 7–12*) *Delphini fabula* (*Catast. 31*).

τῆς ἀκτῆς. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'. ἐπὶ τοῦ στόματος α'. ἐπὶ τοῦ νώτου α'. ἐπὶ τῆς οὐρᾶς β'. ἐπὶ τῆς πτέρυγος γ' ὅλους ϑ'.

S ἐπιτρέχει Αἰγοκερῆι: ὑπέρκειται τοῦ Αἰγοκέρωτος πρὸς βορέαν ὁ Δελφίς, ἐπίκεινται δὲ αὐτῷ δ' ἀστέρες λαμπροί. ταῦτα γάρ εἰσι τὰ γλήνεα, ἀπὸ τοῦ λάμπω. καὶ Ὅμηρος „ὃς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει". καὶ ἡ κόρη γλήνη λέγεται διὰ τὸ στίλβειν.

MKUA 318. — γλήνεα παρβολάδην: οὕτως ***. ῥομβοειδὲς γὰρ τὸ τοιοῦτον σχῆμα. ποιητικῶς δὲ εἶπε τοὺς ἀστέρας γλήνεα. γλήνη νῦν ἐστιν ἡ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ κόρη. κατηστέρισται δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος. ἐρασθέντος γὰρ τῆς Ἀμφιτρίτης αὐτοῦ συνήργησε τῷ γάμῳ. Ἕρμιππος δὲ ἐπὶ Ἀπόλλωνος τιμῇ ἡγησαμένου Κρησὶν εἰς Δελφοὺς δελφῖνι ὁμοιωθέντος. ἔνιοι δὲ τὸν κομίσαντα Ἀρίωνα τὸν κιθαρῳδὸν εἰς γῆν.

MKUA μέχρι τούτου τὰ περὶ τῶν βορείων ἀστέρων. μέτεισι δὲ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ νότια.

MDΔKU 319. — καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω: τριμερῆ τὸν τῆς ἀστροθεσίας ἐποιήσατο λόγον, τὸν μὲν περὶ τῶν βορείων, τὸν δὲ περὶ τῶν ἐν τῷ ζῳδιακῷ κειμένων,

---

4–8 S (*38ʳ,12–14*)

9–17 MKUA *lemma* MK (παραβ–) U: φησὶ δὲ τὰ δέ οἱ περὶ τέσσαρα κεῖται γλήνεα (*317–318*) A **9** *figuram ascriptam fuisse intellexit Maass*: *om. codd.* **11** νῦν M: γὰρ KUA γὰρ νῦν *Maass* **12sqq.** *cf. Catast. 31 et* S *supra* **12** τιμὴν τοῦ Π– MA: τὴν τοῦ Π– τιμὴν KU **13** τῆς Ἀμφ– αὐτοῦ MK: αὐτοῦ τῆς Ἀμφ– UA | τῆς Ἀμφιτρίτης *fortasse delendum* **13–14** συνήργησε UA: συνεργῆσαι M λέγεται συνεργῆσαι K | Ἕρμιππος δὲ MKU: Ἕρ– δέ φησιν ὅτι A *de Hermippo Phaenomenorum scriptore vide C. Müller Fr. Hist. Gr. III, p. 54 et infra sch. 436* **14** τῇ τιμῇ K **15** ἡγησαμένου MKU: ἡγήσατο A | κρίσιν U | δελφῖνι ὁμ– *om.* A | ὁμοιωθέντος K: –θέντα M U *ut vid.* **16–17** εἰς γῆν KA: ἐν τῆι γῆι M U *evan.*

18–19 MKUA μέχρι δὲ A **19** νότια M^pc KUA: βόρεια M^ac.

20–p. 235,1 MDΔKU *lemma* DKU: καὶ τὰ μὲν βορέω M καὶ τὰ μὲν οὖν Δ **20** τριτημερῆ K **22** τῶν τε βορ– KU |

ἃ δὴ μεταξύ ἐστι τῶν βορείων καὶ τῶν νοτίων, ...

ἐπλήρωσε δὲ πάντα τὰ ἐν τῷ βορείῳ ζῴδια μέχρι τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου καὶ αὐτὰ τὰ ιβʹ ζῴδια, καί φησι· πάντα ταῦτα τὰ προειρημένα ζῴδια μεταξύ ἐστι τοῦ βορείου καὶ τῆς τοῦ ἡλίου πορείας [καὶ πλάνης], ἵνα λέγῃ μέσον βορέου καὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου. ἀ λ ή σ ι ο ς δὲ ὅτι καὶ ὁ ἥλιος εἷς τῶν πλανητῶν ἐστι, τὰ μέντοι φαινόμενα ἀπλανῆ. MDΔKUAS

320. — τ ὰ δ ὲ ν ε ι ό θ ι : — τὰ νότια. κάτω γὰρ ἐκεῖνα ὡς πρὸς τὸ ἔγκλιμα τοῦ κόσμου, ὥσπερ ἄνω τὰ βόρεια διὰ τὸ ἔξαρμα. MDΔKUA

ὁ δὲ νοῦς· τὰ δὲ ἄλλα ζῴδια κάτω ὡς πρὸς τὸν νότον τέλλεται, καὶ ἔστι πολλὰ μεταξὺ τοῦ τε νότου καὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου. MDΔKUAS

⟨κ έ χ υ τ α ι⟩: ἄλλα ἐν ἄλλοις διάκειται τόποις. τὰ δὲ ὑπὸ ταῦτα λέγεται φέρεσθαι μεταξὺ νότου καὶ τῆς τοῦ ἡλίου κελεύθου. MDΔKUAS

---

1 *lacunam statuit Maass, qui add.* τὸν δὲ περὶ τῶν νοτίων.

2–8 MDΔKUAS (*38ʳ,14–17*) *hoc a praecedenti scholio non dividunt* MDΔKU *lemma* καὶ τὰ μὲν οὖν S *lemma nullum* A **2** δὲ MDΔK: *om.* UAS | τῷ *om.* DΔ | βορείῳ *codd.*: ὠρίωνι U **2–3** μέχρι . . . ζῴδια *om.* S **4** πάντα ταῦτα M: ταῦτα πάντα DΔKUA πάντα *om.* S *fortasse recte* | ζῴδια *om.* A **4–7** τοῦ βορείου . . . ἀλήσιος δὲ ὅτι *om.* S **5** καὶ πλάνης M: *non in* DΔKU *ut vid.* (*evan.*) A *seclusi* **6** λέγῃ *om.* K | βορέου MKUA: βορείου DΔ **7** ἥλιος *om.* U | εἷς τῶν *codd.*: μεταξὺ S | πλανητῶν MDΔ: πλανήτων KUAS.

9–11 MDΔKUA (*post sch. 322 in* A) *lemma* MK: νειόθι τέλλεται DΔA τὰ δὲ νειόθι τέλλεται U **9** τὰ MDΔUA: ἤτοι K **9–10** κάτω γὰρ ἐκεῖνα MDΔKU: γὰρ κάτω κεῖνται A **10** ἔγκλιμα DΔKU: ἔγκλημα M κλίμα A **11** τὰ¹ *om.* D.

11–13 MDΔKUAS (*38ʳ,17–19*) *lemma* τὰ δὲ νειόθι S **11** ὁ δὲ νοῦς MDΔKUA: *om.* S | ζῴδια *codd.*: ἄστρα A **12** πρὸς τὸν νότον *codd.*: ἐπὶ νότον S **13** νοτίου U.

14–16 MDΔKUAS (*38ʳ,19–21*) *lemma posui*: *scholia non dividunt codd.* **14** ἄλλα K: ἀλλ' MDΔUS καὶ ἄλλ' A *quod servat Maass* | διάκειται S: κέχυται MDΔKUA **15** τὰ δὲ . . . μεταξὺ *codd.*: καὶ ἔστι μεταξὺ τόπου D καὶ ἔστι μεταξὺ Δ | ὑπὸ ταῦτα MAS: ὑπὸ κάτω K (ὑπὸ *s.l.*) U *ut vid.* ([. . . . . .] ω) | λέγεται φέρεσθαι MKUA: κέχυται καὶ φέρεται S **15–16** νότου κ. τ. λ. *codd.*: τοῦ τε νότου καὶ τοῦ κελεύθου τοῦ ἡλίου S.

MDΔKUA 321. — καὶ ἠελίοιο κελεύθου: ἡλίου κέλευθός ἐστιν ἡ διὰ μέσου τῶν ιβʹ ζῳδίων ἐξ ἐναντίας τῷ παντὶ κίνησις, ἣν ἄλην (319) εἶπεν οὐκ ἀπεικός. ἀνώμαλος γὰρ καὶ βραδεῖα. ἀγόμενος γὰρ ὁ ἥλιος ὑπὸ τῆς τοῦ οὐρανοῦ περιφερείας, αὐτὸς εἰς τοὐπίσω κατὰ μικρὸν ὑπονοστεῖ, καὶ ταύτην ἰδίαν αὐτοῦ κίνησιν λέγουσιν, ἄνισον ἐν ἰσημερίαις καὶ τοῖς διαστήμασι τοῦ χρόνου θεωρουμένην.

S ἔστι δὲ ἡ τοῦ ἡλίου κέλευθος διὰ μέσων τῶν ιβʹ ζῳδίων.

MDΔUAS 322. — λοξὸς μὲν Ταύροιο: πληρώσας πάντα τὰ ἐν τῷ βορείῳ, καὶ ἐξ ἐκείνων διδάξας τὰ ιβʹ ζῴδια,

MDΔUA ἔρχεται ἐπὶ τὸ νότιον, καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ διδασκαλίαν ποιούμενος ἐκ τοῦ ἐπισημοτέρου καὶ λαμπροτέρου [ὑπὲρ πάντα τὰ νότια] ἤρξατο, ὅτι καὶ τῆς ὁμηρικῆς χρήσεως ἔτυχεν (ἐν βραχεῖ γὰρ ὁ ποιητὴς ἀπὸ δύο ζῳδίων ἐπισήμων τά τε βόρεια καὶ τὰ νότια

1–8 MDΔKUA *lemma* MDΔK: ·]ηελίου κελεύθου A *om.* U **2** μέσου MKU: μέσων DΔ μέσον A | ζωδίων ιβʹ A | ἐξ *Maass*: τῆς *codd.* **3** κίνησις *Maass*: κινήσεως *codd.* | ἄλην *Maass*: ἄλην M ἄλλην DΔKUA | εἶπεν MDΔA: εἰπεῖν K *om.* U **4** γὰρ[1] MDΔA: μὲν KU | γὰρ[2] MDΔ: δὲ KUA **5** περιφερείας *codd.*: περιφορᾶς A | κατὰ MDΔA: μετὰ KU **6** ὑπονοσθῇ A | αὐτοῦ ἰδίαν A **7** λέγουσιν MDΔA: λέγει KU | ἰσημερίας DΔA: ἰσημερίοις M ἰσημερινοῖς KU | τοῖς διαστ– *codd.*: χειμερινοῖς διαστ– K **8** τοῦ MDΔ: *om.* KUA.

9–10 S (*38r,21–22*)

11–13 MDΔUAS (*38r,22–23*) *haec cum praecedenti scholio continuat* S *sine lemmate* | *lemma* MDΔU: *om.* AS **11** *ante* πληρώσας *add.* περὶ τοῦ Ὠρίωνος UA **12** ἐξ ἐκείνων MDΔUA: ἀπ' ἐκείνου S | τὰ[2] *codd.*: καὶ τὰ S | ιβʹ *om.* S.

14–p. 237,6 MDΔUA **14** τὸ ν– DΔ: τὸν ν– M τὰ νότια UA | πάντων τῶν ἐν αὐτῷ MDΔA: πάντα αὐτὰ U *ut vid.* **15** ἐκ *codd.*: ἀπὸ A | ἐπισημοτέρου MU: –τάτου DΔA *fortasse rectius* **15–16** λαμπροτέρου MUA: –τάτου DΔ **16** *ante* ὑπὲρ *add.* καὶ D | ὑπὲρ ... νότια *seclusi* **17–18** ἐν βραχεῖ .... ἐπισήμων MDΔA: ὑπὸ δύο γὰρ ζωδίων ἐπισήμων ἐν βραχεῖ ὁ ποιητὴς U **18** τά τε νότια καὶ τὰ (*om.* U) βόρεια UA

ἐδήλωσε), καὶ ὅτι ὥσπερ εὐθεῖά τίς ἐστιν ἀπὸ τῆς ὄψεως τῆς Ἄρκτου μέχρι Ὠρίωνος. κατὰ γὰρ τὸν ποιητὴν ἀστρονομικῶς εἰπόντα (Σ 488, ε 274) „ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει“, εἰκότως ἐν τοῖς βορείοις ἐκείνης πρῶτον μνήμην ποιησάμενος, νῦν ἐν τοῖς νοτίοις τοῦ ἀντικειμένου μνημονεύει.

MDΔUA εἰς τὸ αὐτό: ἐπεὶ τὴν διὰ τῶν πόλων ἀγομένην περιφέρειαν τέμνων ἐφορᾶται, ἐν ἀμφοτέροις δὲ κείμενος τοῖς ἡμισφαιρίοις, ἐπέχει μοίρας κατὰ μῆκος ιζ΄, κατὰ δὲ πλάτος λ΄.

MUAS Ταύροιο τομῇ ὑποκέκλιται: μέμφοιτο ἄν τις Ἀράτῳ ὡς μὴ ἀκριβῶς προσσχόντι τῇ τοῦ Ὠρίωνος θέσει. οὐ γὰρ ὑπὸ τὸ διχοτόμημα τοῦ Ταύρου ἐστίν, ἀλλ' ἔτι τοῦ Ταύρου ἀνατολικώτερος. ἆρα οὖν ἐν πᾶσι τὴν ἀκρίβειαν ἐνδειξάμενος κατὰ τοῦτο μόνον ἐσφάλη; οὐδαμῶς. ἀλλά φαμεν ὅτι νῦν τομὴν λέγει τὴν περιγραφὴν καὶ τὸ διάμετρον χωρίον [τόν τε Ταῦρον καὶ τοὺς Διδύμους. ὑπὸ γὰρ τὸ τμῆμά ἐστιν

---

1 καὶ *om.* DΔ | εὐθεῖα DΔUA: εὐθεία M | τις *om.* U **2** μέχρι MDΔ: μέχρι τοῦ U μέχρις A **4** καί τ' MDΔ: καὶ τὸν UA | *post* εἰκότως *add.* καὶ αὐτὸς DΔ **5** ἐκείνης MUA: ἐκείνοις DΔ.

7–10 **MDΔUA** *lemma* M: ἄλλως DΔ *om.* UA **7** ἐπεὶ DΔU: ἐπὶ MA | τῶν πόλων DΔA: τῶν πολλῶν M τὸν πόλον U **8** ἐφορᾶται *scripsi*: φωρᾶται MA ὁρᾶται DΔU **9–10** μοίρας κατὰ μῆκος MDΔU: μοιρῶν μῆκος A.

11–p. 238,4 **MUAS** (*38ʳ, 23–30*) *lemma* M: Ταύροιο τομὴ (*sic*) S *om.* UA *qui hoc scholium cum praecedenti continuant* **12** ἂν *Maass*: δ' ἂν UA *om.* MS | τῷ Ἀρ– S | προσσχόντι M: προσχόντι US προσέχοντι A | τοῦ (*vel* τῇ ?) *om.* A **13–14** τοῦ Ταύρου ἐστίν MUA: ἐστὶ τοῦ T– S **14** ἀνατολικώτερος M: ἀνατολικώτερός ἐστιν UA ἀνατολικώτερον ἐστὶν S **14–16** ἆρα … φαμεν ὅτι *om.* S **14** ἆρα U: ἄρα MA **16** φαμὲν (*sic*) M: λέγομεν UA | νῦν MA: νῦν δὲ S *om.* U **17–18** καὶ τὸ διάμετρον … τοὺς Διδύμους *om.* S **17** διάμετρον MUA: διαμεμετρημένον Est, *unde Ald edd. Maass* **17–18** τόν τε Ταῦρον καὶ τοὺς Διδύμους MU: *om.* A **17–p. 238,1** τόν τε … Ὠρίων *seclusi, cf. infra p. 238, ll. 2–4* **18** τὸ MU: *om.* AS | τὸ τμῆμα τοῦτο *coni. Maass, sed haec delenda sunt potius quam emendanda*

ὁ Ὠρίων]. ὁ γὰρ πᾶς ζῳδιακὸς κύκλος ιβʹ τομὰς ἔχει, αἷς διείργεται ἕκαστον ζῴδιον. τομὴν οὖν λέγει τὸ διαχωρίζον μέρος τόν τε Ταῦρον καὶ τοὺς Διδύμους. ὑπὸ γὰρ τὸ τμῆμα τοῦτό ἐστιν ὁ Ὠρίων.

MDΔUA τὸ δὲ ὑποκέκλιται ὅτι οὐκ ἐξωρθωμένος ἐστίν, ἀλλὰ σχῆμα ἔχων κυνηγετικόν, καὶ ὥσπερ ἐπισπεύδων κυνηγετεῖ, ὡς συντρέχειν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τὸν καταστερισμόν· ἔχει γὰρ τὴν δεξιὰν ὥσπερ ῥόπαλον ἐπιφέρουσαν, καὶ ἐπινεύει, διὰ τοῦ βλέμματος σπουδὴν

M ἐνδεικνύμενος. καὶ Ὅμηρος (λ 572-575)· ,,τὸν δὲ μετ' Ὠρίωνα πελώριον εἰσενόησα / θῆρας ὁμοῦ εἰλεῦντα κατ' ἀσφοδελὸν λειμῶνα, / τοὺς αὐτὸς κατέπεφνεν ἐν οἰοπόλοισιν ὄρεσσι, / χερσὶν ἔχων ῥόπαλον ... αἰὲν ἀαγές."

MDΔKUA ὑποκέκλιται αὐτὸς Ὠρίων: τοῦτον μὲν ὁ Ἡσίοδός φησι (fr. 148 a Merkelbach-West) Βρύλλης τῆς Μίνω καὶ Ποσειδῶνος εἶναι, δωρεὰν δὲ ἔχειν παρὰ τοῦ πατρὸς ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι. ἐλθόντα δὲ εἰς Χίον Μερόπην τὴν Οἰνοπίωνος βιάσα-

---

1 τομὰς (–μᾶς M *ut vid.*) ἔχει MU: ἔχει τομᾶς (*sic ut vid.*) S: τομαῖς διαιρεῖται A **2** ἕκαστον MUS: ἑκάστου ἕκαστον A | τομὴν οὖν λέγει S: τομὴν δὲ λέγει U τὸ μὲν οὖν λέγει A τομὴ οὖν λέγεται M **3** *post* διαχωρίζον μέρος *add.* ἕκαστον τῶν ζωδίων UA | τόν τε Ταῦρον καὶ τοὺς Διδύμους MUS: *om.* A **4** ὑπὸ ..... Ὠρίων *om.* S | γὰρ τὸ τμῆμα τοῦτο M: γὰρ τὸ τμ– U τοιοῦτο γὰρ τὸ τμ– A.

5–9 **MDΔUA** (*hic* M, *post sch. 325* DΔUA) **5** τὸ δὲ DΔUA: τομῇ M | ὅτι οὐκ MDΔ: ἀντὶ τοῦ οὐκ A *om.* U | ἐξορθούμενος U **7** κυνηγετεῖ MU: κυνηγεῖ DΔ κυνηγετεῖν A **8** κατηστερισμὸν A **9** ἐπιφέρουσαν M: φέρουσαν DΔUA | ἐπινεύει MDΔ: ἐπιβλέπει U *ut vid.* A | βλέμματος M: νεύματος DΔUA **10** ἐνδυκν– D.

10–14 (*a* καὶ Ὅμ–) M **13** ὄρεσι M.

15–p. 239,11 MDΔKUA *lemma* M: ὑποκέκλιται (ἀπο– Δ) αὐτὸς DΔ ὠρίων K *om.* UA | *haec est Orionis fabula e Catasterismis (32) sumpta* **15–17** τοῦτον ... Βρύλλης *om.* U **15–16** μὲν ὁ M: καὶ DΔ μὲν A *om.* K **16–17** Βρύλλης MDΔK: βούλλης A Εὐρυάλης *rectius Catast. Hygin. Astr. 2,34 Schol. Germ. et Aratus Lat.* **17** Μίνω MDΔA: Μίνωος KU *ut vid.* **18** ὡς καὶ M: καὶ DΔ ὡς KUA **19** Οἰνωπίωνος A

σθαι οἰνωθέντα. τὸν δὲ Οἰνοπίωνα χαλεπήναντα αὐτὸν ἐκτυφλῶσαι. ἐλθόντα δὲ εἰς Λῆμνον ἀλητεύοντα Ἡφαίστῳ συμμῖξαι, ὃς αὐτὸν ἐλεήσας δίδωσιν αὐτῷ ποδηγέτην Κηδαλίωνα, ὃν λαβὼν ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερε τὰς ὁδοὺς σημαίνοντα. ἐλθὼν δὲ εἰς ἀνατολὰς καὶ Ἡλίῳ συμμίξας ὑγιάσθη, καὶ οὕτως ἐπὶ τὸν Οἰνοπίωνα ἐλθὼν τιμωρήσασθαι ἔμελλεν. ὁ δὲ μαθὼν ὑπὸ γῆν ἐκρύβη. ἀπελπίσας δὲ αὐτὸν .... εἰς Κρήτην ἦλθε καὶ τῇ Ἀρτέμιδι σύνθηρος ἦν. ἐπιχειρήσας οὖν καὶ ταύτην βιάσασθαι, ὑπὸ σκορπίου πληγεὶς ἐτελεύτησεν.

ἦρκται δὲ ὁ ποιητὴς ἀπὸ τούτου διότι συνεγγίζει MK μᾶλλον τοῖς βορείοις. ἔχει γὰρ τὴν ζώνην κατὰ τὸν ἰσημερινόν, καὶ τῇ δεξιᾷ καλαύροπα κρατῶν ἐφάπτεται τοῦ ζῳδιακοῦ, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς δορὰν ἔχει ἐνάστερον.

323. — μ ὴ κ ε ῖ ν ο ν ὅ τ ι ς: τοῦτον τὸν Ὠρίωνα M^{mg}K ὅστις παρέρχεται μεσουρανοῦντα, μηκέτι προσδοκάτω ἐν τῇ νυκτὶ ἄλλα ἄστρα λαμπρότερα ἰδεῖν, ἐπειδὴ τούτου μεσουρανοῦντος τὰ λοιπὰ λαμπρὰ ἄστρα ὑπὸ γῆν

---

1 Οἰνωπίωνα A | χαλεπαίνοντα A **1–2** αὐτὸν ἐκτ– MKUA: ἐκτ– αὐτὸν DΔ **2** λίμνην A | ἀλιτεύοντα A **2–3** Ἡσφαίστω M **3** αὐτὸν A **4** Κηδαλλίωνα M **5** σημαίνοντα M: αὐτῶ σημαίνοντα DΔA αὐτῶ σημαίνων KU | ἀνατολὴν KU **6** τῶ ἡλίω DΔ | ὑγιάσθη MDΔ: ὑγιᾶσθαι K ὑγίασθαι U ἠγιάσθη καὶ ὑγιὴς ἐγένετο A **7** ἐλθὼν ... ἔμελλεν MDΔKU: ἦλθε τιμωρήσασθαι μέλλων A **8** αὐτὸν MKUA: *om.* DΔ αὐτὸν εὑρεῖν Est, *unde Ald edd.* ἀπελπίσας δὲ τὴν ἐκείνου ζήτησιν (εὕρεσιν *Sch. Nic. Ther. 15*) *Catast. lacunam indicavi* **9** οὖν MKUA: δὲ DΔ.

12–16 MK (*vide praef. p. XXIII*) **12** ἦρκται ... τούτου M: ἐπικέκλιται δὲ (*v. 322*) K **13–14** τὸν ἰσημερινὸν M: τὴν ἰσημερινὴν K **14** κρατῶν M^{pc}: τυχὼν M^{ac} λαβὼν K **15** δορὰν ἔχει M: ἔχ– δ– K **15–16** ἐνάστερον M: ἀνάστερον K *fortasse recte* ἐννεάστερον *Maass.*

17–p. 240,2 M (*mg. inter. sed sub signo alphabetico*) K *lemma* M: μὴ κεῖνον K **20** λαμπρὰ *om.* K | ὑπὸ γῆν MK: ὑπὲρ γῆς *Maass* (*cf. infra sch. 325 ad p. 241, l. 1*) *sed hoc scholium edere, non corrigere debemus*

εἴσιν, οἷον ὁ Ταῦρος, οἱ Δίδυμοι καὶ ὁ Καρκίνος, ὁ Κύων καὶ ὁ Ἡνίοχος.

MKS 324. — ὑ ψ ο ῦ π ε π τ η ῶ τ α : ἐν οὐρανῷ σφόδρα ἐκτεταμένος ἐστὶν ὁ Ὠρίων, ὡς καὶ ζῶν ἐκτράπελος εἶναι ἐλέγετο. λέγει γὰρ ὁ ποιητής (λ 311) „ἐννέωροι γάρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν, ... ἀτὰρ μῆκος ... ἐννεόργυιοι". ὕστερον δὲ ἀποφαίνεται ἐλάττους Ὠρίω- MK νος, ἐν οἷς φησι (λ 310) „μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα". ὅτι δὲ ἔχει σφόδρα λαμπροὺς ἀστέρας, καὶ μάλιστα μὲν τοὺς τὸ ζῶμα ἀποτελοῦντας, ἑτέρους δὲ τοὺς περὶ ⟨τοὺς⟩ ἱμάντας καὶ ⟨τοὺς τὸ⟩ ξίφος μιμουμένους, καὶ M δύο λαμπροὺς τοὺς ἐπ' ἄκρων ποδῶν, φησὶ καὶ Εὐφορίων (fr. 104 Powell)· „οὐδὲ νεογνοὶ παῖδες ἐδιζήσαντο πελώριον Ὠρίωνα".

MDΔUA 325. — ο ὐ ρ α ν ὸ ν ε ἰ σ α ν ι δ ώ ν : ὁ ἀναβλέψας, φησίν, ἐν καθαρᾷ καὶ ἀσελήνῳ νυκτὶ εἰς τὸν οὐρανὸν οὐκ ἂν εὕροι ἄλλα λαμπρότερα τοῦ Ὠρίωνος ἄστρα. περιέχεται γὰρ εὐμεγέθης. ἢ τάχα τοῦτο εἶπεν ἐπειδὴ μεσουρανοῦντος τοῦ Ὠρίωνος τὰ λαμπρότατα τῶν

---

1 *et* **2** καὶ *bis om.* K **2** ὁ *ante* Ἡν- *supra lineam add.* K | *post* Ἡν- *add.* ὁ Περσεύς, ἡ Ἀνδρομέδα K (*cf. sch. 325*) | *hoc scholium in* A *deesse contra Maassium moneo.*

3–14 MK (*usque ad* ποδῶν *l. 12*) **S** (*38^r,30–33 usque ad* ἀποφαίνεται *l. 7*) *lemma* M: ὑψοῦ KS **3** *post* οὐρανῷ *dist.* KS **4** ἐκτ- ἐστὶν M: ἐστιν ἐκτ- KS **4–5** ὡς ... ἐλέγετο *om.* S **4** ὡς M: ὃς K **6** γε MS: τε K | ἐννεαπήχεες M: ἐννεάπηχυς K ἐννεάπηχες S | ἀτὰρ MK: αὖτις S **7** ἐννεόργυιοι M: ἐννεόργιοι K *ut vid.* ἐνεόργοιο S^{pc} *de* S^{ac} *non liquet* | δὲ *om.* S | ἀποφαίνεται MK^{sl}: φαίνεται K ὑποφαίνεται S *qui hic desinit* | ἐλάττους M: ἐλάττω K **8** οἷς M: αἷς K **9** ὅτι δὲ ἔχει M: ἔχει δὲ K **10** περὶ M: *om.* K **11** τοὺς *add. Maass* | τοὺς τὸ *add. Maass* | λαμπροὺς M: *om.* K **12** *post* ποδῶν *add.* καὶ ἕνα τὸν ἐπὶ κεφαλῆς K *qui hic desinit* **12–13** Εὐφορίων: *fragmentum hoc uno scholio notum.*

15–p. 250,5 MDΔUA *praebent post p. 239, l. 11* DΔUA *lemma* MDΔUA **16** πανσελήνῳ A **17** τοῦ *om.* A **18** περιέχεται γὰρ εὐμεγέθης M: *non in* DΔUA *fortasse delendum* | τάχα M: *non in* DΔUA **19** τοῦ *om.* A **19–p. 241,1** τὰ λαμπρότατα τῶν ἄστρ- MDΔA: τὰ τῶν ἄστρων λαμπρότερα U

ἄστρων ὑπὲρ γῆς ὁρᾶται, Ταῦρος, Ἡνίοχος, Δίδυμοι, Περσεύς, Ἀνδρομέδα, Κασσιέπεια. τὸ γὰρ ὑ ψ ο ῦ π ε π τ η ῶ τ α ἀντὶ τοῦ μεσουρανοῦντα. τὸ δὲ π α ρ έ ρ χ ε τ α ι τοιοῦτόν ἐστιν· ὅστις αὐτὸν παρέρχεται, μὴ νομίσῃ ἄλλα αὐτοῦ λαμπρότερα θεάσασθαι.

326. — τ ο ῖ ό ς ο ἱ κ α ὶ φ ρ ο υ ρ ό ς: κάτω τοῦ Ὠρίωνος νοτιώτερός ἐστιν ὁ Κύων ὁ Σείριος καλούμενος, ὃν Ὠρίωνος κύνα λέγουσι κατ' ἐπίκλησιν, ὥς φησιν Ὅμηρος (X 29-30)· „ὅν τε κύν' Ὠρίωνος ἐπίκλησιν καλέουσι. / λαμπρότατος μὲν ὅ γ' ἐστί". τὸ δὲ φ ρ ο υ ρ ὸ ς ὅτι κυνηγῷ ὄντι τῷ Ὠρίωνι συνακολουθεῖ ὁ Κύων καί ἐστιν αὐτοῦ φύλαξ. MDΔKUA

327. — ἀ μ φ ο τ έ ρ ο ι σ ι Κ ύ ω ν: ἤτοι τοῖς ὀπισθίοις· ἐπ' αὐτῶν γὰρ βεβηκώς ἐστιν. ἢ ἀ μ φ ο τ έ ρ ο ι σ ι τοῖς ἐμπροσθίοις, ὃ καὶ μᾶλλον. τὰ γὰρ σφυρὰ αὐτοῦ [τῶν ποδῶν νότια], ἐφ' ὧν βέβηκεν, ἀφανῆ ἡμῖν καὶ οὐ πάνυ εὐσύνοπτά ἐστι. διὰ τοῦτο ἀ μ φ ο τ έ- MDΔKUA

---

1 ἄστρων DΔUA: ἀστέρων M | γῆς MDΔ: γῆν UA *cf. supra p. 239, ll. 20sqq.* | ὁρᾶται MUA: ὁρῶνται DΔ **2** Περσεὺς Ἀνδρομέδα M (*cf.* K *supra ad p. 240, l. 2*): *om.* DΔUA | τὸ γὰρ MU: τὸ δὲ DΔ τὰ γὰρ A **3** ἀντὶ τοῦ M: *non in* DΔU A | μεσουρανοῦντος A **4** τοιοῦτον ... παρέρχεται *om.* D | τοιοῦτόν ἐστιν MΔA: *om.* U | αὐτὸν MUA: αὐτοῦ Δ **5** *post* νομίσῃ (*sic*) *add.* φησὶ U | λαμπρότερα MDΔU: κρείττω παρέρχεται (*sic*) A | *hinc ad p. 238, ll. 5sqq. transeunt* DΔUA.

6–12 MDΔKUA *lemma* M: τοῖός τοι καὶ φρ– DΔ τοῖος οἱ K τοῖος καὶ φρ– U *om.* A **6** κάτω *om.* K | ὁ καὶ Σ– K **8** ὃν ... ἐπίκλησιν *codd.*: ὃν κατ' ἐπίκλησιν Ὠρίωνος κῦνα καλοῦσιν K | λέγουσι DΔUA: καλοῦσι (–ιν K) MK *fortasse recte* **9** ὅν τε *codd.*: ὅτε U **10** λαμπρότατος μὲν ὅγ' ἐστί M: *om.* DΔKUA *fortasse recte* **11** ὁ *om.* K **12** καί.. φύλαξ *om.* U.

13–p. 242,5 MDΔKUA *lemma* M: ἀμφοτέροισι DΔ φαίνεται ἀμφοτέροισι U φαίνεται ποσὶν ἀμφοτέροισιν A *om.* K **14** γὰρ *om.* U | βεβηκὸς A **14–15** ἢ ἀμφοτέροισι A: ἀμφοτέροισι M ἀμφοτέροις DΔ ἢ K ἀμφοτέρωθεν U **15** ὃ καὶ μᾶλλον MUA: ὃ καὶ κρεῖττον K *om.* DΔ | γὰρ *codd.*: δὲ D **16** τῶν ποδῶν νότια *seclusi* | νότια *post* τῶν ποδῶν MU: νότια ὄντα *post* βέβηκε DΔ νότια *om.* KA | *post* ποδῶν *add.* τῶν ὀπισθίων A | *post* βέβηκεν *add.* ἤτοι τῶν ὀπισθίων K **17** ἐστι M: ἐστιν K εἰσι DΔUA

ρ ο ι ς λέγει τοῖς ἐμπροσθίοις καὶ προδήλοις μᾶλλον διὰ τὴν κατάληψιν. νοείσθω τοίνυν τὸ β ε β η κ ὼ ς οἷον ὁρμῶν καὶ ἀνατέλλων τοῖς ἐμπροσθίοις ποσί. μετὰ γὰρ τῆς κεφαλῆς οἱ ἐμπρόσθιοι πόδες ἀνατέλλουσιν.

MDΔKUA 328. — π ο ι κ ί λ ο ς: ποικιλίαν ἀστέρων ἐστὶν ἰδεῖν ὅταν ἄστρον τι ἔχῃ καὶ ἀμυδροὺς καὶ λαμπροὺς ἀστέρας παραλλήλους. οὕτω γὰρ ποικιλία λέγεται. τὸ δὲ παραλλήλους εἴπομεν ὅτι οὐ δεῖ εἶναι ὁμοῦ μόνους λαμπρούς, οὔτε τὸ ἀνάπαλιν, ἀλλὰ δεῖ κρᾶσιν εἶναί τινα. ἔστιν οὖν ὁ Κύων πεποικιλμένος ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς ἐπιφέρει· ἀ λ λ ᾽ ο ὐ π ά ν τ α π ε φ α σ μ έ ν ο ς. οὐ γὰρ ἐκ μόνων συγκείμενος λαμπρῶν ἐστιν, ἀλλ᾽ ἔχων καί τινας ἀμυδροὺς εἰκότως ποικίλος ἐστίν. ἢ τὸ

---

1 καὶ MDΔA: ὡς K U *mutil.* **1–2** προδήλοις μᾶλλον διὰ τὴν κατάληψιν MK: πρόδηλον μᾶλλον τὴν κατάληψιν δίδωσι A δήλην μᾶλλον ποιεῖται τὴν καταλ– DΔ *in* U *mutilo haec sola vestigia dispicio*: . . .]σι (?) διὰ τὴν κατάληψιν [. . .] προσθεν (?) μᾶλλον. νοείσθω κ. τ. λ. **2** βεβηκὸς A **3** ποσί *om.* DΔ **4–5** οἱ ἐμπρ– π– ἀνατ– *codd.*: οἱ π– ἀνατ– οἱ ἐμπρ– A **4** ἐμπρόσθιοι MDΔUA: ἔμπροσθεν K | *praebent deinde* UA *p. 245, ll. 8–11.*

6–p. 243,6 MDΔKUA *lemma* MDΔKU ποικίλως οὐ μὲν πάντα πεφασμένος A **6** *ante* ποκιλίαν *add.* πρόκειται ὅτι A (*ex errore ortum, cf. infra ad p. 245, l. 11*) **6–7** ποικιλίαν . . . ἰδεῖν MDΔU (ἐστὶν *om.*) A: ἐκ τῶν ἀστέρων ἐστιν (ἰδεῖν *om.*) K **7** ὅταν ἄστρον τι ἔχῃ *scripsi*: ὅτε ἄστρον τί ἔχον M ὅταν ἄστρον ἔχῃ D ὅτε ἄστρον ἔχει Δ ἀστέρας ἔχει (ἀστέρας *inferius omisso*) K ὅτι ἄστρον ἐστί τι ἔχον U ἔχει γὰρ A **8–11** οὕτω γὰρ . . . εἶναί τινα *om.* K **9** οὐ δεῖ εἶναι ὁμοῦ μόνους M: ὁμοῦ οὐ δεῖ δύο εἶναι DΔ οὐ δεῖ μόνον εἶναι U οὐ δεῖ εἶναι μόνους A **10** οὔτε *codd.*: οὐδὲ U **10** δεῖ MDΔ: δὴ A *om.* U **11** ἔστιν οὖν MKUA: οἷός ἐστιν DΔ | ὁ Κύων *om.* K | πεποικιλμένος *codd.*: ποικίλος K | ἐξ ὧν MKUA: διὰ τοῦτο DΔ **12** πάντη K **13** ἐκ . . . ἐστιν *codd.*: ἐκ μόνων λαμπρῶν σύγκειται K | λαμπρῶν MΔKA: λαμπρὸς DU | ἐστὶν MDΔU: ἀστέρων A **14** ἔχων MDΔUA: ἔχει K | εἰκότως ποικίλος ἐστίν *om.* K | *post* εἰκότως *add.* οὖν A | ποικίλως A | ἢ τὸ *scripsi*: ἢ ὁ MDΔA ἢ ὅτι K ἢ U *edd.*

ποικίλος διὰ τὸν ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ τῆς γένυος ἀστέρα, ὃς ἰδίως Σείριος καλεῖται παρ' ὅσον σέσηρεν αὐτοῦ τὸ φῶς, καί ἐστι πορφυρίζων ἐκ τοῦ παλμοῦ τῆς λαμπηδόνος, καὶ κατὰ τοῦτο οὖν ποικίλος, κατὰ τὰς τοῦ ἀστέρος μαρμαρυγὰς ὥσπερ πορφυριζούσας.

MDΔUA 329. — γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται: οὐδὲ γὰρ οἱ τὴν γαστέρα αὐτοῦ ἀποτελοῦντες ἀστέρες σφόδρα λαμπροί εἰσιν.

MDΔUA 330. — ὅς ῥα μάλιστα: ὅστις. οὗτος ὁ ἀστὴρ ὁ παρακείμενος αὐτοῦ τῇ γένυι ὀξέα καὶ σφόδρα στιλβόντως τὸ φῶς ἀποπέμπει. σειριάει οὖν ἀντὶ τοῦ τὸ φῶς ἀφίησι σεσηρότως. οὐ γὰρ ἐν ἑαυτῷ πεπυκνωμένην ἔχει ὁ ἀστὴρ τὴν λαμπηδόνα, ἀλλὰ διαχάσκουσαν καὶ ὡς ἐν παλμῷ οὖσαν.

M ἢ ὀξέα σειριάει, πύκνας καὶ ἀλλοχρόους ἀφίησι λαμπηδόνας, ποικίλα διαδεικνύμενος χρώματα.

M 331. — καί μιν καλέουσιν: ἀντὶ τοῦ „καὶ δὴ ἐκεῖνον τὸν οὕτω λάμποντα ἀστέρα Σείριόν φασι", παρὰ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὰ προειρημένα.

2sqq. *sic scholii finem facit* K: ὃς ἰδίως δς (*sic ut vid.*) σείριος καλεῖται παρόσον σεσειρότως καὶ οὐ πεπυκνωμένος τὸ φῶς ἐκπέμπει **3** πορφυρίζον U **4** καὶ *om.* DΔUA **5** τὰς τοῦ ἀστέρος μαρμαρυγὰς MDΔ: τὰς ἀστερομαρμαρυγὰς UA.

7–9 MDΔUA *lemma* M: γαστέρα κυάνεος DΔU *om.* A **8** οὐδὲ M: οὐ DΔUA **8–9** οὐ γὰρ σφόδρα λαμπροὶ οἱ τὴν γαστέρα αὐτοῦ ἀποτελοῦντες U **8** αὐτοῦ *om.* A **9** λαμπροί εἰσιν M: εἰσὶ λαμπροί DΔ εἰσι *om.* A.

10–15 MDΔUA *lemma* MDΔ: ἀστέρι βέβληται U *om.* A **10** *post* ὅστις *dist. Maass* **11** ὁ DΔUA: *om.* M | παρακείμενος UA: περικ– MDΔ | τῇ γένυι DΔA: τὴν γένυν MU | καὶ σφόδρα *om.* DΔ **12** στιλβόντως MUA: στίλβων DΔ | ἀποπέμπει MDΔ: ἐκπέμπει U ἀποπέμπων A **13** τὸ MUA: *om.* DΔ | σεσηρότως MDΔA: σεσηρὼς U | ἑαυτῶι MDΔA: αὐτῷ U **14** ἔχει *om.* D **15** καὶ *om.* U | ὡς *om.* DΔ | παλμῷ MDΔA: πλεονασμῷ U | οὖσα Δ.

16–17 M 17 χρώματα *Maass*: χρῶμα M.

18–20 M

MDΔKUA 332. — ἅ μ' ἠ ε λ ί ῳ ἀ ν ι ό ν τ ι: συνανατέλλει τῷ ἡλίῳ ὁ Σείριος ὅτε γίνεται εἰς τὸν θερινὸν τροπικὸν ἐν τῷ Καρκίνῳ, περὶ τὸν 'Επιφὶ μῆνα, ὅς ἐστι κατὰ 'Ρωμαίους 'Ιούλιος, ὅτε καὶ „φέρει πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν" (X 31). τὸ τηνικαῦτα, σφοδροῦ γινομένου τοῦ καύματος, πάντες οἱ πρόσφοροι καρποὶ πέπειροι γίνονται. φησὶ δὲ ὅτι οὐκέτι ἐκεῖνον τὸν Σείριον (ἑλληνισμός· οὐκέτι ἐκείνου ἀνιόντος ἅμα ἡλίῳ) αἱ ἄρουραι ψεύδονται ἀ ν α λ δ έ α φ υ λ λ ι ό ω σ α ι (333), ἀναυξῆ θάλλουσαι, ἀλλὰ τὰ ἰσχυρὰ καὶ ἀντέχοντα πρὸς τὸ καῦμα τῶν καρπῶν πέπειρα γίνονται, ἢ τὰ ἐξασθενήσαντα διαφθείρει.

M τὸ δὲ κ ε ί ν ο υ κ α ὶ κ α τ ι ό ν τ ο ς ἀ κ ο ύ ο μ ε ν (336) ἀντὶ τοῦ „Σειρίου οὐ μόνον τῆς ἀνατολῆς διὰ τὸ καῦμα καὶ τὸν πολὺν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον πυρετὸν αἴσθησιν λαμβάνομεν, ἀλλὰ καὶ δύνοντος αὐτοῦ

1–12 MDΔKUA (*post* ψεύδονται *l. 9 novi scholii initium faciunt* MDΔKUA; *recte coniunxit* Est, *unde Ald*) *lemma* K: ἅμ' ἠελίοιο (*sic*) ἀνιόντι M: ἅμ' ἠελίω DΔ καί μιν καλέουσιν (*331*) U *om.* A **2** ὅποτε DΔ | γίνεται *om.* U | εἰς τὸν KUA: ἐχτὸ M περὶ τὸν DΔ **3** ἐν τῷ K– *om.* K **3** περὶ τῶ . . μηνὶ K **4** κατὰ 'Ρ– *om.* Δ | 'Ιούνιος K | ὅτε καὶ *codd.*: ὅτι U **5** σφοδροτέρου D **5–6** γινομένου MDA: γεν– ΔKU **6** οἱ *om.* U **7–8** φησὶ ... ἑλληνισμὸς MUA: ἄλλως K ἐκεῖνον.. οὐκέτι *om.* DΔ **7** δὲ MDΔU: γὰρ A **8** ἐκείνου MU: τοῦ σειρίου DΔ κείνου KA | ἅμα ἡλίω U: ἅμα ἡλίου MA ἅμα τῶ ἡλίω K *om.* DΔ **9** αἱ ἄρ– ψεύδ– MDΔ: ψεύδ– αἱ ἄρ– K ἄρ– ψεύδ– U ψεύδ– ἄρ– A | ἀναλδέα φυλλιόωσαι *ut lemma* MDΔ (φιλλ–) A: ἀναλδέα K φυταλιαὶ U **10** ἀναυξῆ θάλλουσαι *codd.*: ἀναλδῆ θάλλουσαι ἀναυξῆ K | τὰ *codd.*: καὶ U | ἀντέχοντα MK: ἀνέχ– DΔUA **11** πρὸς *codd.*: εἰς U | τῶν καρπῶν DΔKA: τὸν καρπὸν MU | πέπειρα γίνονται MK: πεπαίνει DΔ πέπειρα ποιεῖ UA| *post* γίνονται *finem scholii facit* K.

13–p. 245,3 M *in* **DΔ** *haec* ἀ κ ο ύ ο μ ε ν δὲ ἀντὶ τοῦ αἰσθανόμεθα. χειμάζοντος γὰρ αὐτοῦ ἀντιλαμβανόμεθα ὅταν ἑῴαν αὐτοῦ (*sic*) ποιῆται δύσιν; *eadem fere in* **A** ἀκούομεν ἀντὶ τοῦ αἰσθανόμεθα. ἀνατέλλοντος γὰρ αὐτοῦ, ἀντιλαμβανόμεθα καὶ ὅτε τροπὴν ποιεῖται καὶ δύσιν πάλιν γινώσκομεν; *in* U χειμάζοντος γὰρ αὐτοῦ ἀντιλαμβανόμεθα ; *in* K *nihil* **13** δὲ κείνου *Maass ex Arato*: δ' ἐκείνου M.

τῆς ψύξεως αἰσθανόμεθα". ἑῷος γὰρ δύεται ὁ Σείριος ὅτε γίνεται ὁ ἥλιος ἐν τῷ χειμερινῷ τροπικῷ ἐν τῷ Αἰγοκέρωτι, ὅτε σφόδρα ἐστὶ χείμων.

τὸ δὲ ἔ ρ ρ ω σ ε ν εὐερνέστερα καὶ ἰσχυρότερα ἐποίησεν. M

336. — ο ἱ δ ὲ δ ὴ ἄ λ λ ο ι : ἐπειδὴ οὗτος ὁ ἀστήρ ἐστιν ἐν παντὶ τῷ Κυνὶ ἐπισημότατος, φησὶν ὅτι καὶ ἀνατολῆς καὶ δύσεως αὐτοῦ αἰσθανόμεθα. οἱ δὲ ἄλλοι οἱ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ ἀποπληροῦντες σῶμα ἀστέρες ἐλαφροὶ καὶ ἀνεπαχθεῖς εἰσιν ἡμῖν. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἀποπληροῦν αὐτοῦ τὸ σῶμά φησι π ρ ό σ κ ε ι ν τ α ι. MDΔUA

ο ἱ δ ὲ δ ὴ ἄ λ λ ο ι : οἱ δὲ λοιποὶ ἀστέρες τοῦ Κυνὸς οἱ διατυποῦντες αὐτὸν ἀμαυρότεροι καὶ μικρότεροι ἢ ἀφαυρότεροι ἢ ἐλαφροὶ καὶ ἀνεπαχθεῖς ἡμῖν εἰσιν. διὰ δὲ τὸ πληροῦν τὸ σῶμα αὐτοῦ π ρ ό σ κ ε ι ν τ α ι. S

338. — π ο σ σ ὶ ν δ' Ὠ ρ ί ω ν ο ς : ε ὖ καὶ προσηκόντως ἔχουσα ἡ τῶν ἀστέρων θέσις. τῷ γὰρ κυνηγῷ εἰκότως ὁ Κύων φρουρὸς πρόσκειται, καὶ ὁ ἐν τῇ ἄγρᾳ Λαγωὸς παρὰ πόδας τοῦ κυνηγοῦ. MDΔKUAS

4–5 M

6–11 MDΔUA *lemma* MDΔ: κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν U *om.* A **7** ἐπισημότατος *edd*: –ότερος MUA –ότατα DΔ **8–11** *huius scholii finem (ab* οἱ δὲ ἄλλοι*) praebent* UA *etiam supra post p. 242, l. 5* (U[1]A[1]) **9** οἱ *ante* τὸ λ– MDΔA: ὅ U[1] *ut vid. om.* UA[1] | αὐτοῦ *om.* UU[1] | ἀποπληροῦντες MUA A[1]: πληροῦντες DΔ ἀναπληροῦντες U[1] **10** *post* εἰσιν ἡμῖν *scholium concludunt* DΔAA[1] | δὲ *om.* U[1] | τοῦ M: τὸ UU[1] **11** αὐτοῦ MU: *om.* U[1] | τὸ σῶμά φησι M: τὸ σῶμα U φασὶ τὸ σῶμα U[1] | πρόσκεινται M: πρόσκειται UU[1] (*cf. initium sch. 328 in* A) περίκεινται *Maass ex Arato 337.*

12–15 S (*38[r],33–37*) **15** πρόσκεινται *scripsi*: πρόκεινται S.

16–19 MDΔKUAS (*38[r],37–40*) *in mg.* περὶ τοῦ λαγωοῦ M | *lemma* MDΔKUS (ποσσὶ MDK ποσὶν Δ ποσὶ US): λαγωός A **16–17** εὖ καὶ πρ– ἔχουσα MDΔUA: προσηκόντως ἐχρήσατο K εὖ ἐστιν ἔχουσα S **17** ἡ τῶν ἀστέρων (ἄστρων A) θέσις MDΔUAS: τῇ τῶν ἀστέρων θέσει K **18** εἰκότως *om.* S | φρουρὸς *om.* U | πρόσκειται M[sl]DΔU: πρόκειται MK παράκειται S *om.* A | ἐν τῇ ἄγρᾳ *om.* A **19** παρὰ *codd.*: περὶ D | τοὺς π– DΔ | τοῦ *om.* S.

S λαγωὸς οὗτος ἐστὶν ἐν τῇ καλουμένῃ γωγία. διὰ δὲ τὴν ταχύτητα τοῦ ζωδίου ὁ Ἑρμῆς δοκεῖ θεῖναι αὐτὸν ἐν τοῖς ἄστροις. μόνος δὲ τῶν τετραπόδων, τὰ μέν, τίκτει τὰ δὲ ἔχει καθά φησιν ὁ Ἀριστοτέλης. ἔχει δὲ ἀστέρα ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤτων α'. ἐπὶ τοῦ σώματος β'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ποδῶν β' πάντας ς'.

MDΔUA ἄ λ λ ω ς: ὑπὸ δὲ τοῖς ποσὶ τοῦ Ὠρίωνος Λαγωὸς ὡσὰν διωκόμενος ὑπὸ τοῦ Κυνὸς προανατέλλει αὐτοῦ. παράλληλα τὰ ἄστρα.

MDΔUA κατηστερίσθαι δὲ αὐτὸν λέγουσιν ὑφ' Ἑρμοῦ διὰ τὴν ταχυτῆτα καὶ τὴν πολυγονίαν. μόνῳ δὲ τούτῳ ἐδόθη κύειν πλείονα, ὧν τὰ μὲν τίκτει, τὰ δὲ ἔχει ἐν τῇ κοιλίᾳ.

MDΔUA τὸ δὲ ἐ μ μ ε ν ὲ ς δ ι ώ κ ε τ α ι (339) εἶπε πρὸς τὸ ποιητικόν. καὶ χαριεντίζεται ἅμα καὶ πρὸς τὸ διηνεκὲς τῆς φύσεως τοῦ κόσμου καὶ τὸ εἰς ἀεὶ τοῦ οὐρανοῦ.

MDΔUA φησὶ δέ „ὁ Λαγωὸς ἀδιαλείπτως διώκεται".

MDΔKUA τὸ δὲ ἐ μ μ ε ν ὲ ς διηνεκῶς. σημαίνει δὲ καὶ τὸ αἰώνιον τοῦ κόσμου καὶ ἄφθαρτον.

1–6 S *(38^r,40–46) Leporis fabula (Catast. 34)* | **1** γωγία *sic* S: κυνηγία *Catast.* **6** β' S^{pc}: $α^1$ S^{ac} *ut vid.*

7–9 MDΔUA ἄλλως MDΔ: *om.* UA **7** λαγωὸς MUA: ἐστι λαγ– D ἔστιν ὁ λαγ– Δ **8** διωκ– ὑπὸ τοῦ κ– MUA: ὑπὸ τοῦ κ– διωκ– DΔ | κυνὸς M^{sl}DΔUA: κυνηγοῦ M | προανατέλλει αὐτοῦ *scripsi*: προανατέλλονται αὐτοῦ M προανατέλλοντα αὐτοῦ DΔ προανατέλλονται (*vel* –τα) αὐτοῦ U οὗ προανατέλλονται A **9** παράλληλα τὰ *scripsi*: παραλλήλου M παρέχῃ τὰ D παρέχει τὰ D^{sl}Δ παράλληλα U παραλλήλως τὰ A.

10–13 MDΔUA *cf. Catast. 34* **10** αὐτὸν λέγουσιν MUA: λέγει D λέγεται Δ | ὑφ' MUA: ὑπὸ τοῦ DΔ **11** δὲ MUA: γὰρ DΔ **12** πλείονα DΔUA *Catast.*: πολλὰ M.

14–16 MDΔUA 14 τὸ δὲ M: *om.* DΔUA | ἐμμενὲς διώκεται M: διώκεται DΔ ἐμμενὲς ἤματα πάντα UA **14–15** εἶπε πρὸς τὸ ποιητικόν M: ποιητικῶς DΔ πρὸς τὸ ποιητικὸν UA **15** καὶ χαρ– MUA: καὶ *om.* DΔ (ποιητικῶς χαριεντίζεται Δ) **16** *post* ἀεὶ *add.* τοῦ κόσμου καὶ M: *non in* DΔUA | *post* οὐρανοῦ *add.* κίνημα DΔ διαμένειν A.

17 MDΔUA ὁ Λαγ– MA: ὅτι ὁ Λαγ– DΔU.

18–19 MDΔKUA 18 τὸ ... διηνεκῶς *om.* DΔ | *ante* διηνεκῶς *add.* ἀντὶ τοῦ K | καὶ M: διὰ τοῦτο (τούτου Δ) DΔ *om.* KAU *evan.*

τὸ δὲ μετιόντι (340) διώκοντι κατὰ τὴν γῆν τὸν Λαγωόν. ἔχει γὰρ καὶ τὸ στόμα σεσηρός. MKS

341. — καί μιν κατιόντα διώκει: ὥσπερ ἐπικαταφερόμενός ἐστιν εἰς τὸν Λαγωὸν ὁ Κύων. MDΔKUA

τὸ δὲ μετιόντι οὐ καλῶς προσέθηκεν, ἐπειδὴ τὰ ὕστερον ἀνατέλλοντα πρότερα δύνει τῶν βορειοτάτων, μάλιστα τὰ πρὸς τὸν νότον κείμενα. καὶ ὁ Τοξότης ἐπανατέλλων τῇ Λύρᾳ πρότερος αὐτῆς ἐπὶ τὴν δύσιν παραγίνεται. MK

342. — ἡ δὲ Κυνὸς μεγάλοιο: τὸ μεγάλοιο ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ μικροῦ Κυνός, ὃς καλεῖται Προκύων διὰ τὸ καὶ πρὸ τοῦ Σειρίου ἀνατέλλειν, περὶ ὃν [μικρὸν Κύνα] ἐπίκειται καὶ ὁ Γαλαξίας. MDΔKUAS

αὕτη δὲ ἡ Ἀργὼ διὰ τὴν Ἀθηνᾶν ἔχει τὴν ἐν ἄστροις θέσιν. πρώτη γὰρ ναῦς αὐτὴ κατεσκευάσθη καὶ δι' αὐτῆς ἀρχιτεκτονήθη. φονήεσσα δὲ γενομένη. πρώτη τὸ πέλαγος διῆρεν ἄβατον θνητοῖς ἐπιγιγνομένοις. παράδειγμα οὖσα. S

---

19 τοῦ κ– καὶ ἄφθ– *codd.*: καὶ ἄφθ– τοῦ κ– U | *post* ἄφθαρτον *add.* διὰ παντός K.

1–2 MKS (*38ʳ,46–47*) **1** τὸ δὲ μετ– MK: μετ– δὲ S | ἀντὶ τοῦ διώκοντι S **1–2** κατὰ ... λαγωόν MS: *om.* K **2** γὰρ καὶ MK: δὲ S | σεσειρός K.

3–4 MDΔKUA *lemma* MA: καί μιν κατιόντα DΔ καί μιν K *om.* U **4** ἐπικαταφ– MDΔK: δὲ καταφ– U καταφ– A | ἐστιν *post* ἐπικαταφ– MK: *post* λαγωὸν DΔUA.

5–9 MK μετιόντι K: –ντα M **6** πρότερα M: πρῶτα K **6–7** βορειοτάτων M: –τέρων K **7** τὸν M: *om.* K.

10–13 MDΔKUAS (*38ʳ,47–52*) περὶ τῆς Ἀργῶ (*sic; fortasse* αἰγὸς *ante correctionem*) M *in mg.* | *lemma* MS: ἡ δὲ κυνὸς DΔA *om.* K U *mutil.* **10–11** τὸ μεγάλοιο M: τοῦ μεγάλου S τὸ δὲ κυνὸς μεγάλοιο K *om.* DΔUA **11** ὡς πρὸς *codd.*: κατ' S | μικροῦ MKS: μακροῦ DΔ μεγάλου UA | κυνός *om.* K | *post* κυνός *add.* ἡ ἀργὼ φέρεται S **12** καὶ *om.* DΔ **12–13** *post* ἀνατέλλειν *add.* ὀλίγον γὰρ πρὸ αὐτοῦ ἀνατέλλει ἀνατέλλει (*sic*) S **13** μικρὸν κύνα *post* περὶ ὃν MK: εἰς (περὶ U) τὸν μικρὸν κύνα *post* γαλαξίας DΔUA *om.* S *seclusi* | καὶ *om.* S.

14–18 S (*38ʳ,52–56*) *Argus fabula* (*Catast. 35*) **16** φονήεσσα *sic* S: φων– *Catast.*

MDΔKUAS ὁ δὲ νοῦς· ὄπισθεν δὲ τοῦ Σειρίου Κυνός ἐστιν ἡ Ἀργώ, καὶ ἐπιψαύει τῆς οὐραίας αὐτοῦ. αὕτη δὲ ἡμίτομος φαίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ, ἤτοι οὕτως ἔχουσα θέσεως, ἢ ὅτι τὰ περὶ τὴν πρῷράν ἐστι προνενευκότα καὶ προπλέοντα, εἴγε ἐν τῇ Ὀρθογραφίᾳ περὶ τοῦ προκειμένου ῑ τῶ ω̄ λέγων Ἡρωδιανὸς (II, 1 p. 410 Lentz) παρετυμολογεῖ, πρόιραν αὐτὴν εἰπὼν παρὰ τὸ προιέναι καὶ προπορεύεσθαι. ἐπεὶ οὖν τὴν πρῷραν οὐκ ἔχει ἡ Ἀργώ, φησὶν ὅτι πρὸς τὸ ἐναντίον πρυμνόθεν ἕλκεται.

MK καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ ποιητοῦ λέξις ἔχει τινα ἔμφασιν· πρὸς τὸ βίαιον γάρ, φησίν, ἕ λ κ ε τ α ι.

S καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ὁδοὶ αὐτῆς κ α τ ὰ χ ρ έ ο ς ἢ κατὰ τὸ προσῆκον εἴγε π ρ υ μ ν ό θ ε ν ἕ λ κ ε τ α ι.

MDΔKUA 344. — ἀ λ λ' ὄ π ι θ ε ν φ έ ρ ε τ α ι: ἡ Ἀργὼ κατ' οὐρὰν ἕλκεται τοῦ Κυνός. φέρεται γὰρ ὡς ἐπὶ πρύμναν, ὁμοίως ταῖς καταγομέναις τῶν νηῶν. καὶ

1–10 MDΔKUAS (*38r,56–38v,2*) **1** ὁ δὲ νοῦς *codd.*: *om.* S | δὲ *om.* KS | κυνὸς MS: ὅς κυνὸς UA *om.* DΔK | ἐστιν MKUA: φέρεται SD^{pc}Δ *fortasse recte* φαίνεται D^{ac} **2** καὶ ... αὐτοῦ MKS (τῆς οὐραίας M τοῦ οὐραίου K τῆς οὐρᾶς S): *om.* DΔUA **2–3** αὕτη δὲ ἡμίτομος MDΔKS: *om.* UA **3** φαίνεται (φέρεται S) ἐν τῶι οὐρ– MKS: ἐν οὐρ– φαίνεται DΔ φαίνεται UA | ἤτοι ... θέσεως *om.* S | ἤτοι οὕτως MDΔK: ἢ τοιούτως U A **4** τὰ M *ut vid.*: τὸ *vel* τὰ U τὸ DΔA τὴν K *om.* S τὰ περὶ *secl.* *Maass* | τὴν *om.* S | ἐστι S: ἔχει *codd.* | προνενευκότα *scripsi*: προνενευκυῖαν MKUA προνενευκὸς D προνενευκὼς Δ προνενευκυῖα S **5–6** προπλέοντα .... λέγων *om.* S **5** προπλέοντα *scripsi*: προπλέουσαν MKU προσπλέουσαν A προπλέον DΔ **5–6** περὶ .... λέγων MKUA (τὸ ω̄ A): *om.* DΔ **6** Ἡρωδ– MDΔKU: ὁ Ἡρωδ– AS **7** παρετυμολογεῖ *codd.*: *om.* S | πρόιραν (πρώϊραν Δ) αὐτὴν *ante* Ἡρωδ– DΔ | αὐτὴν πρώιραν K | πρόϊραν DS: πρώϊραν MΔKA πρώραν U | εἰπὼν MKUA: εἶπε S *om.* DΔ **8** προπορεύεσθαι MDΔA: πορεύεσθαι KS U *mutil.* | πρώραν *codd.*: πρόϊραν S **9** πρὸς *codd.*: κατὰ S | *in fine add.* ἤτοι ὄπισθεν φέρεται A.

11–12 MK

13–14 S (*38v,2*) ὁδοὶ αὐτῆς *scripsi*: αὐτοῦ ὁδοὶ S.

15–p. 249,7 MDΔKUA *lemma* MDΔUA (ὄπισθεν UA): ἀλλ' ὄπισθεν K **16** τοῦ *om.* K τοῦ κυνὸς *om.* A | ὡς *om.* A **16–17** ἐπὶ πρύμναν MDΔK: ἐπὶ πρύμνην U περὶ πρύμναν A

γάρ ἐστιν ἡμίτομος. τὸ δὲ ἕλκεται ἴσως μὲν ὅτι σκάφος, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ περιάγεται. οὐκ εἰς δέον δέ, φησίν, ἐστὶν αὐτῆς ὁ πλοῦς, ὅτι μὴ ἐπὶ πρῷραν, ἐπὶ πρύμναν δὲ φέρεται. κορώνην δὲ (345) τὸ τῆς πρύμνης ἐπικαμπές. ὁ δὲ Ἄρατος λέγει τὴν πρύμναν αὐτήν. ὅθεν καὶ Ὅμηρος „κορωνίδας νaῦς".

ἄλλως. ὄπιθεν φέρεται: ἀλλ' εἰς τὸ ἐναντίον φέρεται ὡς ἐπὶ τὴν πρύμναν τραπεῖσα, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι νῆες ἐπὶ τὴν πρύμναν στρέφονται ὅταν μόνον προσορμίζωνται, ἵν' ᾖ „ἡ δὲ πρύμνα ὡς ἐπὶ γῆν ἐν τῷ ὅρμῳ εἰσάγεται". ὅθεν καὶ τὰ πρυμνήσια δεσμοί εἰσιν. ὅπερ οὖν κατά τινα καιρὸν αἱ ἄλλαι ἔχουσι, τοῦτο αὕτη δι' ὅλου διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὴν πρῷραν. MDΔKUA

345. — ἐπιστρέψωσι κορώνην: αὐτὸ τὸ τῆς πρύμνης ἀκροστόλιον. παρὰ γὰρ τὸ ἐπικαμπές. M

ὁ δὲ νοῦς: ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι νῆες, ἐπειδὰν οἱ ναῦται MDΔUA

---

1 γὰρ MK: *om.* DΔUA | ἴσως DΔKUA: ἴσος M | μὲν MKU: *om.* DΔ A **1–2** ὅτι σκάφος MU: ὡς σκάφος DΔA ὅτι ἄγεται K **2** μᾶλλον δὲ MK: ἢ ὅτι DΔUA **3** ἐστὶν *om.* A | αὐτῆς ὁ πλοῦς MUA: ὁ πλοῦς αὐτῆς DΔK **4** πρύμναν MK: πρύμνην DΔ U *mutil.* | κορώνην M: κορώνη DΔKUA **5** πρύμνης *codd.* Δ[pc]: κρήνης Δ[ac] **6** καὶ *om.* A **7** ναῦς MDΔA: αἷς ἡ ναῦς K *om.* U *ut vid.*

8–14 MDΔKUA **8** ἄλλως M[mg]DΔUA *om.* K | *lemma* ὄπιθεν φέρεται MK: ὄπιθεν DΔ *om.* UA | ἀλλ' M: ἀντὶ τοῦ DΔ *om.* UA **8–9** ἀλλ' εἰς ... φέρεται *om.* K **9** τὴν πρύμναν MKUA: τῆς πρύμνης DΔ **10** αἱ MUA: *om.* DΔK | στρέφονται MDΔA: τρέπονται K φέρονται U **10–11** ὅταν μόνον προσ– MA: ὅταν προσ– μόνον DΔ ὅταν προσ– (μόνον *om. ut vid.*) U ὅτε πρὸς λιμένα καταιρεῖν (*sic*) ἡ ναῦς βούλεται K **12** ὅρμῳ MDΔK: οὐρανῷ UA **12–13** δεσμοί εἰσιν *Maass*: δεσμοῦσιν *codd. post quam vocem scholii finem faciunt* UA **13** κατὰ ... ἔχουσι MDΔ: αἱ ἄλλαι νῆες κατά τινα καιρὸν ἔχουσι K **14** αὕτη MΔ: αὐτὴ D αὐταὶ K | τὴν MK: *om.* DΔ.

15–16 M

17–p. 250,2 MDΔUA *lemma* ἐπιστρέψωσι κορώνην DΔ (*cf.* M *supra*) οἷα καὶ αὐταὶ νῆες UA **17** ὁ δὲ νοῦς M: ὁ νοῦς DΔ *om.* UA | καὶ *om.* UA

ἐπιστρέψωσι τὴν κορώνην καὶ τὴν πρύμναν ἐν τῷ ὁρμίζεσθαι.

MDΔKUA τὸ δὲ πᾶς ἀνακόπτει, τὴν δὲ ⟨ναῦν⟩ εἰσορμιζομένην πᾶς τῶν ναυτῶν ἀνακόπτει καὶ ἀνωθεῖ εἰς τὸ ἐναντίον καὶ ἀνακρούει, ἵνα μὴ ὁρμῇ χρησαμένη ἡ ναῦς ἀθρόως ἐμπέσῃ τῇ γῇ. εἰς τουπίσω οὖν ἠρέμα κωπηλατοῦντες κατ' ὀλίγον αὐτὴν προσορμίσαι ποιοῦσι. διὸ καὶ αὐτός φησι παλιρροθίῃ δὲ καθάπτεται ἠπείροιο (347), τῇ εἰς τὸ ἐναντίον κωπηλασίᾳ ἀνακρουομένη [δὲ] καθορμίζεται τῇ ἠπείρῳ.

MK ἢ ἀνακόπτει, ἐπέχει τοῦ πρόσω δρόμου, καὶ εἰς τοὐναντίον βιαζόμενος ἄγει.

MDΔKUA ἠερίη δὲ ἀντὶ τοῦ ἀμαυρὰ καὶ ἄναστρος καὶ ἀλαμπής.

MDΔKUA 348. — ὥς ἥ γε πρύμνηθεν Ἰησονίς:

---

1 ἐπιστρέψωσι M: ἀποστρ– DΔUA | πρύμνην UA.

3–11 MDΔKUA 3 τὸ δὲ *om.* K | ναῦν *addidi* **3–4** τὴν δὲ εἰσορμιζομένην M: ἣν καθορμιζομένην ναῦν K ἀντὶ τοῦ DΔ *om.* UA **4** πᾶς . . . ἀνακόπτει MDΔK: *om.* UA | *post* ναυτῶν *add.* ὁρμιζομένην DΔ **4–5** ἀνωθεῖ MDΔK: ἀνορθοῖ UA **5** καὶ ἀνακρούει MK: *om.* DΔUA **5–6** χρησαμένη ὁρμῇ D **6** ἡ ναῦς *codd.*: ἡμᾶς K | ἐμπέσῃ MDΔ: ἐμπέσοι UA ἐμπελάῃ K *ut vid.* **7** κωπηλατοῦντες MKUA: κωπηλατοῦσι DΔ | κατ' MUA: καὶ (*bis* D) κατ' DΔ πρὸς K | αὐτὴν MK: *om.* DΔ UA **7–8** προσορμίσαι ποιοῦσι (–οῦσαι U) MUA: προσορμίζουσι DΔ προσποιοῦσι K **8–9** παλ– δὲ καθ– ἠπ– DΔUA: παλιρροθίῃ δὲ M παλιρροθίῃ K **9–10** τῇ . . κωπηλασίᾳ DΔUA: (τοὐναντίον UA): ἡ εἰς τὸ ἐν– κωπηλασίᾳ M ἥτις ἐστιν ἡ εἰς τοὐναντίον κωπ– K **10** ἀνακρουομένη δὲ MK: *om.* DΔUA δὲ *seclusi* | προσορμίζεται U.

12–13 MK 12 ἐπέχει M: ἀντὶ τοῦ ὑπέχει K **13** ἄγει M: ἄγει τὴν ναῦν πρὸς ὅρμον K.

14–15 MDΔKUA ἀμαυρὰ καὶ MK: *om.* DΔUA **14** ἄναστρος M: ἀνάστερος DΔKUA **14–15** καὶ ἀλαμπὴς *om.* UA **15** *in fine add.* ἡ ναῦς DΔUA: *non in* MK.

16–p. 251,2 MDΔKUA *lemma* M: Ἀργὼ DΔ ὡς ἥγε K ὡς ἥγε πρύμνηθεν UA

ὡς Ἰάσονος σκάφος. αὕτη δὲ κατηστερίσθη διὰ τὴν Ἀθηνᾶν ὅτι πρώτη ναῦς ἐδείχθη.

Ἀργὼ ἐκλήθη κατ' ἀντίφρασιν ὡς σύντομος. κατεσκεύασε δὲ αὐτὴν ὁ Ἰάσων. κατὰ κλέος ἀείμνηστον ἐβουλήθη ἀπελθεῖν καὶ λαβεῖν τὸ χρυσόμαλλον δέρος ἐκ τῆς Κολχίδος φυλαττόμενον ἐκεῖσε ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἄρεως. ἦν δὲ τοῦτο τοῦ κριοῦ τοῦ διακομίζοντος ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς Εὐρώπην τὸν Φρίξον καὶ τὴν Ἕλλην. εἶτα κατακρημνισθείσης τῆς Ἕλλης ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ διεσώθη ὁ Φρίξος ἄχρι τῆς Κολχίδος, ἔνθα θύσας τῷ Ἄρει τὸν κριὸν ἀνέθηκε τὸ χρυσόμαλλον αὐτοῦ δέρος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἄρεος, καὶ ἦν ἀξιάκουστον. συναγαγὼν δὲ ὁ Ἰάσων ἐκ τῆς Ἑλλάδος νδ' ἄνδρας ῥωμαλέους, ὧν ἦν καὶ Ἡρακλῆς, καὶ οἱ δύο Διόσκουροι, καὶ Ὀρφεὺς ὁ Θρᾷξ καὶ Τελαμὼν καὶ Ἀταλάντη, ἀπελθὼν οὖν μετ' αὐτῶν ὁ Ἰάσων ἐν τῇ Κολχίδι ἐνέτυχε πρῶτον τῇ Μηδείᾳ τῇ θυγατρὶ τοῦ Αἰήτου τηνικαῦτα βασιλεύοντος τῆς Κολχίδος καὶ τῶν Κόλχων, ἣ ἐρασθεῖσα τοῦ Ἰάσωνος ὡδήγησεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἁρπαγὴν τοῦ δέρους καὶ οὕτω λαβὼν ὁ Ἰάσων τὸ δέρος καὶ κατατροπωσάμενος τοὺς ἀναστάντας ἐπανῆκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Ἀργοῦς καὶ τῶν Ἀργοναυτῶν. Vat. 1087

351. — καί οἱ πηδάλιον: παρηωρημένον τὸ πηδάλιον κεῖται παρὰ τοῖς ὀπισθίοις ποσὶ τοῦ Κυνός, ὅστις Κύων τῆς Ἀργοῦς ἔμπροσθεν πορεύεται. MDΔKUA

---

1 ὡς Ἰάσονος σκάφος MA: ὡς τοῦ Ἰ– τὸ σκ– U Ἰ– αὕτη σκ– K *om.* DΔ | αὕτη δὲ MUA: ἡ ἀργὼ αὕτη D ἡ ἀργώ. αὕτη δὲ Δ κατηστερίσθη δὲ K **2** Ἀθηνᾶν *codd.*: Ἄθω K | ὅτι .. ἐδείχθη MK (ἐδήχθη) UA: ὅτι πρώτη πρώτην ταύτην ἐτεκτήνατο DΔ | *post* ἐδείχθη *add.* A παρ' αὐτῆς ἀλλ' εἰς τὸ ἐναντίον φέρεται; *cf. Catast. 35.*

3–22 Vaticanus gr. 1087 (*306v ad Argus imaginem*) **3** σύντομος Vat: *immo* ἡμίτομος **4** *post* Ἰάσων *distinxi* **5** χρυσόμαλον Vat.

23–p. 252,3 MDΔKUA *lemma* MDΔUA: καί οἱ K **24** τὸ πηδάλιον *om.* DΔ **24–25** παρὰ .. πορεύεται *om.* DΔ **24** παρὰ ... Κυνὸς MKA: τοῖς ποσὶ τοῦ Κυνὸς ὄπισθεν U **25** ὅστις Κύων MK: ὅτι ὁ Κύων A *om.* U | ἔμπροσθεν MKA: *om.* U.

ἄ λ λ ω ς: κεχάλασται γὰρ τὸ πηδάλιον, ὡς ⟨ὅτε⟩ ὁρμίζονται αἱ νῆες, ἐπειδὴ πρύμναν ἔχει μόνην καὶ ὥσπερ δι' ὅλου εἰσορμιζομένη ἐστίν.

MKS ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου κεῖται μέγας ἀστὴρ ἐπώνυμος τοῦ Κανώβου τοῦ κυβερνήτου Μενελάου. οὐ μνημονεύει δὲ τοῦ ἀστέρος ὁ Ἄρατος. οὐδὲ γὰρ [κατὰ] τοὺς περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπους οὐδὲ τοὺς ἔτι βορειοτέρους ἐπέχει [τόπους], ἀλλ' ἔστιν ἀφανὴς ὑπὸ γῆν φερόμενος. φαίνεται δὲ πρῶτον ἀπὸ Ῥόδου τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσι καὶ τοῖς ἤδη καταίρουσιν, ἔτι μᾶλλον τοῖς διὰ τοῦ Νείλου πρὸς Αἰθίοπας ἀνιοῦσιν.

MDΔKUAS 353. — τ ὴ ν δ ὲ κ α ὶ ο ὐ κ ὀ λ ί γ ο ν π ε ρ: διαλαμβάνει περὶ τοῦ Κήτους ὃ ὁ Ποσειδῶν ἔπεμψε τῷ Κηφεῖ καὶ περὶ τῆς Ἀνδρομέδας· καὶ διδάσκει αὐτὸ τὸ Κῆτος ἀπό τινων προεγνωσμένων, τοῦ τε Κριοῦ καὶ τῶν Ἰχθύων. ὁ δὲ νοῦς· τὴν δὲ Ἀνδρομέδαν, καίπερ πολὺ πόρρω τοῦ Κήτους οὖσαν, ὅμως ἐκφοβεῖ. π ε π τ η υ ῖ α ν δέ, ἤτοι ὡς προσδεδέσθαι

---

1 ἄλλως MKA: *om.* U ἄλλως κεχάλασται γὰρ τὸ *om.* DΔ | ὡς *codd.*: ὥστε K | ὅτε *addidi* **2** ὁρμίζονται MKUA: ὁρμίζον DΔ | αἱ νῆες KUA: αἱ ναῦς M τὴν νῆα D τὴν ναῦν Δ.

4–11 MKS (*38ᵛ, 3–8*) *lemma* καὶ οἱ πηδάλιον S **4** ἄκρου MS: ἄκρων K | δὲ *om.* S | τοῦ *ante* Καν– *om.* S **6** ὁ Ἄρατος MK: ὁ λόγος Ἀράτου S | οὐδὲ M: οὐ KS | κατὰ MK: *om.* S *seclusi* **7** περὶ τὴν Ἑλλάδα MK: τῆς Ἑλλάδος S | ἔτι MK: *om.* S **8** τόπους MK: *non in* S *seclusi* **10** ἔτι MS: ἔστι (*sic*) δὲ K **11** τοῦ MK: *om.* S | πρὸς MK: εἰς τοὺς S | ἀνιοῦσιν MS: πλέουσιν K.

12–p. 253,3 MDΔKUAS (*38ᵛ, 9–17*) *lemma* M: Ἀνδρομέδην DΔ τὴν δὲ καὶ οὐκ ὀλίγον K πεπτηυῖαν U πεπτηυῖαν Ἀνδρομέδαν A μέγα κῆτος (*354*) S **13** διαλαμβ– περὶ τοῦ κήτους MDΔK UA: τὸ κῆτος S | ὃ (ὅπερ K) ὁ Ποσ– ἔπ– MDΔKUA: ὃ ἐπ– Ποσ– S **14** τῷ *om.* S | καὶ περὶ MDΔKUA: διαλαμβάνει δὲ περὶ S | τῆς Ἀνδρομ– MDΔKUA: τοῦ κήτους Ἀνδρομέδας S **15** τινων *codd.*: τῶν K **16** ἰχθύων *codd.*: λοιπῶν K **16–17** τὴν δὲ Ἀνδρ– *codd.*: δὲ *om.* S **17** καίπερ *codd.*: καὶ S | πόρρω *post* κήτους U **17–18** ὅμως ἐκφοβεῖ MDΔKUA: ἐξιστορεῖ S **18** πεπτηυῖαν δὲ MDΔUA: τὸ δὲ πεπταυῖαν K δὲ *om.* S | ἤτοι *om.* K | ὡς *om.* S | προσδεδέσθαι *scripsi non sine dubitatione*: πρὸς τὸ δεδέσθαι (*cf.* K) *Bekker quem secutus est Maass* προσδεδέχθαι MUAS προσδεδόσθαι DΔ πρὸς τὸ δεδόσθαι K

ἑτοίμην οὖσαν τῷ Κήτει, ἢ ὅτι ἔμφασιν παρέχει τοῦ δέους. ἀπεστράφη γὰρ καὶ οὐκ ἀφορᾷ πρὸς τὸ Κῆτος, ἐπὶ τὰ βόρεια τὴν ὄψιν φέρουσα.

ἔπεμψε δὲ τοῦτο Ποσειδῶν διὰ Κασσιέπειαν καὶ Ἀν- S
δρομέδαν ἀναιρεῖσθαι ταῖς νηρῇσι. Περσεὺς δὲ αὐτὸ ἀνεῖλε. καὶ εἰς τὰ ἄστρα δι' αὐτὸν ἐτέθη ὑπόμνημα τῆς πράξεως. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τοῦ οὐραίου β'. ἀπὸ δὲ τῆς οὐρᾶς ἐπὶ τοῦ κυρτώματος ἕως κενεῶνος ἐπὶ τὴν κοιλίαν ἕξ. τοὺς πάντας ιγ'.

τοῦτό ἐστι τὸ τῇ Ἀνδρομέδᾳ ἐπιβούλευσαν, ὅπερ Vat. 1087
καὶ ἀνεῖλεν ὁ Περσεύς.

355. — ἡ μὲν γὰρ Θρήϊκος: τὸ διάστημα MDΔKUAS
τοῦ Κήτους καὶ τῆς Ἀνδρομέδας φησίν. ἡ μὲν γὰρ Ἀνδρομέδα βόρειός ἐστι, τὸ δὲ [Κῆτος] πολέμιον αὐτῇ φέρεται (ὅπερ θηρίον εἶπεν ὁ Ἄρατος, τὸ Κῆτος), εἰς τὰ νότια ὃν κάτω τοῦ Κριοῦ καὶ τῶν Ἰχθύων ἀμφοτέρων, ὀλίγον ἄνω κείμενον τοῦ ἀστερώδους Ποταμοῦ. ἔστι γάρ τι σύστημα νεφελῶδες ἐξ ἀστέρων, ὕδατος ῥύσιν μιμούμενον. ὅπερ φησὶν Ἠριδανοῦ εἶναι λείψανον.

---

1 τῷ κήτει DΔKUAS: τὸ κῆτος M | παρέχει *codd.*: ἔχει K **2** ἀποφορᾶ U | πρὸς *om.* K **3** ἐπὶ MK: ἐπὶ δὲ DΔA ὡς ἐπὶ S *post* ἐπὶ U *evan.* | φέρουσα MKAS: στρέφει DΔ φέρει U *ut vid.*

4–9 S (*38ᵛ,17–23*) *Ceti fabula* (*Catast. 36*).

10–11 Vaticanus gr. 1087 (*306ᵛ sub Ceti imagine*).

12–20 MDΔKUAS (*38ᵛ,23–29*) *lemma* MDΔU *ut vid.* AS: ἡ μὲν γὰρ K **12–13** τὸ διάστ– τοῦ Κήτους MDΔUA: τοῦ κήτους τὸ διάστ– K τὸ διάστ– τῆς Ἀνδρομέδας καὶ τοῦ Κήτους S | **13** φησιν DΔKUAS: φασιν M **14** Ἀνδρομέδα *fortasse secludendum* **14–15** τὸ δὲ κῆτος .... τὸ κῆτος MS (φέρεται S φέρει M): θηρίον δὲ τὸ κῆτος λέγει D τὸ δέ, νότος. θηρίον δὲ τὸ κῆτος λέγει Δ τὸ δὲ κῆτος πρὸς τὸν νότον πέφυκεν. ὅπερ θηρίον εἶπεν ὁ Ἄρατος K τὸ δὲ κῆτος πολέμιον Ἀνδρομέδα. ὅπερ θηρίον εἶπεν UA *ego textum* MS *servavi seclusa voce* κῆτος *l. 14 et verbis* ὅπερ ... Κῆτος *parentheseos loco habitis* **15–16** εἰς τὰ νότια ὃν MUAS: ἔστι δὲ εἰς τὰ νότια DΔ *om.* K **16** κάτω *om.* S **16–17** ἀμφοτέρων MKUAS: *om.* DΔ | ἄνω κείμενον MΔKU: ἀνακείμ– DS ἄνω κείμενα A **18** τι *om.* K | ἀστέρων *codd.*: ἄστρων S **19–20** ὅπερ .... λείψανον *om.* DΔ **19** φησὶν *om.* S.

MDΔKUA καὶ γὰρ ἐκεραυνώθη μετασχὼν τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Φαέθοντος. εἰς αὐτὸν γὰρ κατηνέχθη ὁ Φαέθων ὑπὸ Διὸς καταφλεχθεὶς διὰ τὸ ἐπιβῆναι τῷ τοῦ Ἡλίου ἅρματι.

MK π ο λ υ κ λ α ύ τ ο υ δὲ (360) εἶπεν ὅτι αἱ Ἡλιάδες παρὰ ταῖς τοῦ Ἠριδανοῦ ὄχθαις ὀδυρόμεναι τὸν ἀδελφὸν εἰς αἰγείρους μετεβάλοντο, ὅπου αὐτῶν καὶ τὸ δάκρυον ἤλεκτρον ποιεῖ.

MDΔKUAS 359. — ο ἷ ο ν γ ὰ ρ κ ἀ κ ε ῖ ν ο: θαυμαστικῶς. ἐδέξατο ἐκ τοῦ Κήτους διδάξαι τὸν παρακείμενον Ποταμόν. καὶ τὸ μὲν Ἠριδανοῦ καλούμενον λείψανον ὑπὸ τὸν τοῦ Ὠρίωνος κεῖται ἀριστερὸν πόδα, οἱ δὲ οὐραῖοι δεσμοὶ τῶν Ἰχθύων, οἷς ἀμφότεροι δέδενται, συμπεριφέρονται καὶ ἐπιψαύουσι τῆς τοῦ Κήτους ἀκάνθης.

ἡ γὰρ τοῦ θηρίου ἄκανθα ἡ περὶ τὴν οὐράν, σεληνοειδὴς οὖσα, ἄκρως ἐπιψαύει ἀμφοτέρων τῶν δεσμῶν οἷς καὶ αἱ τῶν Ἰχθύων οὐραὶ δέδενται.

S λ ε ί ψ α ν ο ν Ἠ ρ ι δ ά ν ο υ: οὗτος ἐκ τοῦ ποδὸς τοῦ Ὠρίωνος τοῦ ἀριστεροῦ τὴν ἀρχὴν ἔχει. καὶ καλεῖται κατὰ μὲν τὸν Ἄρατον Ἠριδανός. οὐδεμίαν δὲ ἀπόδειξιν φέρει περὶ αὐτοῦ. ἕτεροι δέ φασι δικαιότατα

1–4 MDΔKUA **3** τοῦ Διὸς K | καταφλεχθεὶς *codd.*: κεραυνωθεὶς K | ἡλίου MKUA: πατρὸς ἡλίου DΔ.

5–8 MK (*in* K *infra post sch. 359 p. 255, l. 12*) **5** δὲ εἶπεν M: *om.* K | *cf. inter alia testimonia Schol. Od.* ρ *208, Schol. Ap. Rh. IV 596 sqq.*

9–18 MDΔKUAS (*38ᵛ,30–37*) *lemma* MDΔA: οἷον γὰρ K τοῖον γὰρ S U *mutil.* **9** θαυμαστικῶς DΔKA: -κὸς M -κὸν S U *mutil.* **10** παρακείμενον DΔKU: περικ- MAS **11** τὸ *codd.*: τοῦ DΔ **13** οἷς *om.* S | ἀμφότεροι *codd.*: ἀμφοτέρωθεν K | ἀμφ- δέδ- *codd.*: δέδ- ἀμφ- S **14** *ante* συμπεριφ- *add.* καὶ S | συμπεριφ- *codd.*: συνεπιφ- U **16** θηρίου *codd.*: ἡλίου D | περὶ τὴν οὐράν: *cf. p. 255, l. 19; Aratus ipse non de cauda, sed de cervice Ceti loquitur* (*v. 364* κητείης ... λοφίης); *fortasse verba* ἡ περὶ τὴν οὐρὰν *secludenda sunt* **16–17** σεληειοδὴς S **17** ἄκρως MDΔUS: ἄκρων K καὶ ἄκρως A | τῶν δεσμ- ἀμφοτ- DΔ **18** αἱ τῶν *codd.*: αὐτῶν K.

19–p. 255,8 S (*38ᵛ,37–47*) *Fluvii fabula* (*Catast. 37*).

αὐτὸν λέγει Νεῖλον. μόνος γὰρ οὗτος ἀπὸ μεσημβρίας τὰς ἀρχὰς ἔχει. πολλοῖς δὲ ἄστροις κεκόσμηται. ὑπόκειται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ καλούμενος ἀστὴρ Κάνωβος. καὶ ἐγγίζει τῷ πηδαλίῳ τῆς Ἀργοῦς. τούτου δ' οὐδὲν ἄστρον κατώτατον φαίνεται. ἔχει δ' ἀστέρας ἐπὶ τῆς πρώτης καμπῆς γ'. ἐπὶ τῆς δευτέρας γ'. ἐν τῇ τρίτῃ ἕως τῶν ἐσχάτων ζ' ἃ φασὶν εἶναι τὰ στόματα τοῦ Νείλου.

ἔστι δὲ ὁ Ἠριδανὸς τῆς γειτνιώσης τῇ Ἰταλίᾳ [θαλάσσης τῆς] Γαλατίας. καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων Βόχερσος. Αἰγύπτιοι δέ φασι Νεῖλον εἶναι τὸν κατηστερισμένον. MDΔKUA

364. — κητείης δ' ὄπιθεν: περὶ τῶν δεσμῶν τῶν Ἰχθύων διαλέγεται. ὄπισθεν δὲ τῆς τοῦ Κήτους λοφιᾶς ἀναμὶξ ὁρῶνται [οἱ δεσμοὶ] εἰς ταύτην περατούμενοι καὶ εἰς τὸ τέλος ἔρχονται [οἱ δεσμοί]. τὸ δὲ ὃς κείνου (366) ἀντὶ τοῦ ὅστις ἀστὴρ τοῦ προειρημένου Κήτους ἐπ' ἄκραν κεῖται ἄκανθαν. MDΔKUAS

τὸ γὰρ τῶν δεσμῶν τέλος ἕως τῆς ἀρχῆς τῆς οὐρᾶς τοῦ Κήτους.

9–12 MDΔKUA **9** *post* Ἠριδανὸς *libenter* ποταμὸς *addiderim* **9–10** θαλάττης DΔ θαλάσσης τῆς *seclusi* **10** τῆς Γαλατίας MK (τῆς *om.*): *om.* DΔUA **11** Βόχερσος MK: Βόχειρος D Βόχερρος Δ Βόχερνος UA **11–12** εἶναι τὸν κατ– M: εἶναι αὐτὸν τὸν κατ– DΔ καταστ– (*om.* εἶναι τὸν) K αὐτὸν εἶναι τὸν κατηστ– UA | *hic praebet* K *p. 254, ll. 5–8.*

13–p. 256,2 MDΔKUAS (*38ᵛ, 48–53, sine ll. 19–20*) *lemma* M DΔS (κητήεις *vel* κητόεις S): κητείης δ' K κητείης δ' ὄπισθεν λοφίης ἀναμὶξ φορέονται A κητείης δ' ὄπιθεν ....[... U **13–15** περὶ τῶν ... ὁρῶνται *om.* A **14** ὄπισθεν Δ *ut vid.* KUS: ὄπιθεν MD **15** λοφιᾶς *codd.*: κεφαλῆς U | ὁρῶνται *codd.*: φορέονται U | οἱ δεσμοὶ *codd.* (οἱ *om.* DΔ): *seclusi* **16** καὶ ... οἱ δεσμοί *om.* K | εἰς τὸ τέλος MUA: εἰς τέλος DΔ εἰς τὸ [*spatium*] ἑνος S | οἱ δεσμοὶ MUAS: *om.* DΔ *seclusi* | τὸ δὲ *om.* KS **17** ἀντὶ τοῦ *om.* US | ἀστὴρ *om.* K **18–20** ἐπ' ἄκραν .. τοῦ Κήτους *om.* UA (*homoeoteleuton*) **18** κήτους *codd.*: καὶ νῦν S | ἄκανθαν *codd.*: ἀκάνθης S **19–20** *cf. supra ad p. 254, l. 16; non in* S | τῆς οὐρᾶς τοῦ Κήτους MK: τοῦ κ– τῆς οὐρ– DΔ

ὁ γὰρ ἐπὶ τῆς ἀκάνθης ἀστὴρ τέλος ἐστὶ τῶν δεσμῶν τῶν Ἰχθύων.

MDΔKUAS 367. — οἱ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ: μέτρῳ λέγει τῷ μεγέθει. σμικροὶ δὲ καὶ ἀμυδροί. φησὶ δὲ περὶ τῶν νοτίων ἀστέρων τῶν μεταξὺ τοῦ πηδαλίου καὶ τοῦ Κήτους διηκόντων κατὰ τῶν τοῦ Λαγωοῦ πλευρῶν. οὗτοι δὲ οἱ ἀστέρες παρὰ τῶν παλαίων ἀστρονόμων οὐ διετυπώθησαν οὐδὲ εἰδωλοπεποίηνται ὥσπερ ἅπαντα τὰ προειρημένα.

MDΔKUA ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφανεῖς εἰσιν ὄντες σφόδρα νότιοι καὶ ἡμῖν οὐκ εὐσύνοπτοι, διὰ τοῦτο οὐδὲ τυπώσεως ἔτυχον παρὰ τῶν παλαιοτέρων. οὕτω δὲ αὐτοὺς ψιλῶς μνημονεύει ὑπὲρ τοῦ μή τινα ἐν τοῖς νοτίοις τούτους τοὺς ἀστέρας θεασάμενον πλανηθῆναι.

MDΔUAS τίνες οὖν οὗτοι [εἰσὶν οἱ ἀστέρες]; οὐ λέγει. ἀλλὰ προδιδάσκει ὅτι μάτην φέρονται. εἰσὶ δὲ οἱ νοτιώτεροι ἀστέρες ἀμυδροί. τίνος ἕνεκεν; ὅτι περιγειότεροί εἰσι τῶν βορείων. αἱ δὲ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεις ἀναδιδόμεναι ἀμαυροῦσι τοὺς ἀστέρας.

MK ἄλλως: οἱ δ' ὀλίγῳ μέτρῳ: μεταξὺ

---

1 τῆς ἀκάνθης *codd.*: τὴν ἄκανθαν S.
3–9 MDΔKUAS (*38ʳ,53–39ʳ,1*) *lemma* MDΔUA: οἱ δ' ὀλίγῳ K οἱ δ' ὀλίγον S **3** μέτρῳ² *codd.*: μέτρον S **4** σμικροὶ δὲ M: μικροὶ γὰρ D μικροὶ δὲ ΔUA ἢ (?) σμικροὶ K σμικρὸν δὲ S | ἀμυδρὸν S **6** κατὰ MDΔUA: μέχρι K ἀπὸ S | τοῦ MΔKAS: *om.* DU **7** *post* ἀστέρες *add.* δοκοῦσι S **8** οὐ διετυπώθησαν *codd.*: μὴ διατυπωθῆναι S | εἰδωλοπεποίηνται *Bekker*: εἰδώλοις πεποίηνται *codd.*
10–14 MDΔKUA 10–11 καὶ ἡμῖν οὐκ εὐσύνοπτοι *om.* UA **11** οὐδὲ *codd.*: οὐ UA | τυπώσεως MKUA: διατυπώσεως DΔ | ἔτυχον MDΔK: ἔλαχον UA **12** αὐτοὺς MUA: αὐτῶν DΔK | ψιλῶς *om.* K
15–19 MDΔUAS (*39ʳ,1–3*) **15** οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀστέρες M: εἰσὶν οἱ ἀστέρες οὗτοι DΔUA εἰσὶν οὗτοι S εἰσὶν οἱ ἀστ– *seclusi* | λέγονται A **16** νοτιώτεροι M: –τατοι DΔUAS *fortasse recte* **17** τίνος ἕνεκεν MUA: *om.* DΔS | περιγειότεροι MDΔU (*cf. ad sch. 391*): προσγ– AS (*cf. Achill. 18,19 Maass pp. 46–47*) **18–19** ἀναδιδόμεναι MDΔS: διδόμεναι UA.
20–p. 257,10 MK 20 ἄλλως .. μέτρῳ M: *om.* K

δὲ τοῦ Κήτους καὶ τοῦ πηδαλίου εἰσὶν ἀστέρες ἔν τε ὀλίγῳ χωρίῳ καὶ οὐ πάνυ ἐμφανεῖς ὑπὸ τῷ Λαγωῷ κείμενοι. γλαυκοῦ δὲ (369) εἶπεν ἤτοι ἀναφέρων ἐπὶ τὸ ζῷον, ἢ καὶ ⟨διὰ⟩ τὸν τοῦ οὐρανοῦ τόπον ἐν ᾧ ὁ Λαγωός, οὐ πάνυ εὐάστερον ὄντα, χρῶμα δὲ [καὶ] μόνον οὐρανοῦ παρεχόμενον οἷον γλαυκίζον. οὐδὲν γὰρ εἴδωλον ἐξ αὐτοῦ μεμόρφωται, οἷα δὴ τὰ κατὰ τὸν ἄλλον οὐρανὸν φέρεται. τὰ μὲν οὖν πλεῖστα τῶν ἄστρων διετυπώθη, οἱ δὲ ὑπὸ τὸν Λαγωὸν ἀερώδεις τέ εἰσι καὶ ἀνώνυμοι.

370. — νώνυμοι: οὐ γὰρ μορφωθέντος εἰδώλου ἐπὶ τοῖς μέλεσι κεῖνται, ὁποῖα πολλὰ εἴδωλα, τὰ προειρημένα, πάντα ἐφεξῆς καὶ κατὰ τάξιν κείμενα ἀνύει τὰς αὐτὰς ὁδοὺς ἐπιγιγνομένων τῶν χρόνων. ἐδίδαξεν οὖν ἡμᾶς ὅτι εἰδωλοποίησαν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἀστέρας ὑπὲρ τοῦ εὐσυνόπτους εἶναι. οὗτοι μέντοι οὐκ εἰδωλοποιήθησαν ὡς καὶ τὰ προειρημένα. MDΔKUA

τὸ δὲ ἑξείης στιχόωντα (372) ἐφεξῆς καὶ κατὰ τάξιν κείμενα, τὰ προειρημένα εἴδωλα. MKS

οὐ γάρ τοι .. τετυγμένου: οὐ γὰρ οὗτοι οἱ ἀστέρες ἐοικότες εἰσὶν [ἄστρασι τοῖς ἐν] τοῖς μέλεσι [βεβλημένοις] τῶν εἰς εἴδωλον βεβλημένων. MK

372. — αὐτὰ κέλευθα: περὶ τῶν λοιπῶν MDΔKUA

---

1 *ante* καὶ *add.* ἠδὲ K | εἰσὶν ἀστέρες ἔν τε M: οἱ ἀστέρες οὗτοι ἐν K **3** γλαυκοῦ δὲ εἶπεν M: γλαυκοῦ: γλαυκὸν εἶπεν K **4** ζῷον *scripsi:* ζώδιον MK | διὰ *addidi* **5** καὶ MK: *seclusi* **6** παρεχόμενον K: παρερχόμενον M **7–8** τὰ κατὰ τὸν ἄλλον M: καὶ τὰ τῶν ἄλλων K **8** οὐρανὸν φέρεται M: *om.* K.

11–17 MDΔKUA *lemma* MDΔK: οὐ γάρ τοι τετυγμένου UA **11** μορφωθὲν εἴδωλον K **12** μελέεσσι K | κεῖνται MK: κινοῦνται DΔ *om.* UA **13** πάντα DΔUA: *om.* MK **16** ὑπὸ U | μέντοι MDΔK: δὲ UA **16–17** εἰδολ– M **17** καὶ *om.* UA | *in fine add.* εἰδωλοποιήθ(ησαν) M.

18–19 MK (*post ll. 20–22*) **S** (*39ʳ, 19–20 post sch. 381*) *praebet tantum* K *sine lemmate* ὁποῖα τὰ προειρημένα εἴδωλα ἐξείης καὶ κατὰ τάξιν κείμενα **18** τὸ δὲ M: *om.* S.

20–22 MK *lemma* M: *om.* K | οὐ γὰρ οὗτοι M: οὗτοι γὰρ K **21** ἐοικότες M: οὐκ ἐοικότες K | ἄστρασι τοῖς ἐν *seclusi* **22** βεβλημένοις *secl. Maass* | εἴδωλον M: εἴδωλα K.

23–p. 258,7 MDΔKUA *lemma* MDΔK: ἐξήεις (*sic*) στιχόωντα UA

διαλέγεται ἄστρων, ὅτι ἕκαστον αὐτῶν τὰς αὐτὰς ὁδοὺς καὶ περιφορὰς ἔχει. ἀφ' οὗ γὰρ ἂν σημείου τοῦ ὁρίζοντος ἀνατείλῃ ὁ Αἰγόκερως, πάλιν δύνει καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ σημείου ἀνατέλλει. καὶ εἰς οἷον μέρος ἂν δύσιν ποιήσηται, πάλιν δυόμενος οὐκ εἰς ἕτερον μέρος δύεται, ἀλλ' εἰς τὸ αὐτό. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ πάντων· ἕκαστον γὰρ κατὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀνατέλλει τε καὶ δύνει.

MDΔKUAS 373. — τά τις ἀνδρῶν οὐκέτ' ἐόντων: τὰ εἴδωλα τῶν οὐκέτι ὄντων ἀνδρῶν [ἀλλὰ] παλαιός ⟨τις⟩ ἀνὴρ ἐσκέψατο, καὶ διενοήθη ἅπαντα ἀθρόα καὶ ὁμοῦ μορφῶσαι καὶ ὄνομα ἑκάστῳ θέσθαι. οὐ γὰρ ἂν ἠδυνήθη πάντων τῶν ἀστέρων καθ' ἕνα διακρίνων ὄνομα εἰπεῖν ἢ μαθεῖν, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν Κηφέα καὶ Λέοντα καὶ Τοξότην εἰπών, καὶ τἄλλα πάντα, διετύπωσε καὶ προσηγορίαν πάσῃ τῇ διατυπώσει δέδωκε [Τοξότην

---

1 ἄστρων *scripsi*: ἀστέρων *codd.* | αὐτὰς τὰς ὁδοὺς D **3** ἀνατείλῃι ὁ Αἰγόκερως M: ὁ Αἰγ– ἀνατέλλει (–τέλλῃ Δ) DΔUA ἀνατείλῃ K (ὁ Αἰγ– *om.*) **3–4** ὁ Αἰγόκερως ... ἀνατέλλει *om.* K **3** *ante* πάλιν *add.* ἐν τῷ αὐτῷ DΔ **4** μέρος ἂν *Maass*: μέρος ἐὰν M ἂν μέρος DΔK μέρος UA | δύσιν MKUA: τὴν δ– DΔ | ποιήσηται MDΔK: ποιήσεται UA **5–6** οὐκ εἰς ... τὸ αὐτὸ MK: εἰς τὸ αὐτὸ δύνει καὶ οὐκ εἰς ἕτερον DΔ οὐκ εἰς ἕτερον μέρος δύσεται (*om.* ἀλλ' εἰς τὸ αὐτὸ) UA **6** τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο MUA: τοῦτο δὲ DΔ τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο K **7** τῶν αὐτῶν σημείων MDΔ: τὰ αὐτὰ σημεῖα KUA | τε MDΔK: *om.* UA.

8–p. 259,2 MDΔKUAS (*39ʳ,3–11*) *lemma* MUA: τά τις ἀνδρῶν DΔS τά τις K **9** τῶν οὐκέτι ὄντων (οὐκέτ' ἐόντων UA) ἀνδρῶν (*om.* S) MDΔUAS: οὐκέτι τις τῶν ὄντων ἀνδρῶν K | ἀλλὰ MKUA: *om.* DΔ *del.* Est (*unde Ald.*) *secl. Maass* **10** τις *add.* Est: *non in* MDΔKUAS | ἐπεσκέψατο K | διενοήθη *codd.*: ἠδυνήθη DΔ **11** μορφώσειν K | καὶ *om.* S | ὄνομα MDΔU: τὸ ὄνομα A ὀνόματα S *om.* K | ἑκάστῳ θέσθαι (ἕκαστον S *ut vid.*) MKS: θέσθαι ἑκάστῳ DΔUA **12** ἂν S: *om.* *codd.* | πάντα D | ἄστρων A **13** εἰπεῖν ἢ μαθεῖν *om.* U | ἀπὸ πολλῶν MDΔKA: πολλῶν U τῶν πολλῶν S | *post* ἀπὸ πολλῶν *add.* οἷον εἰπεῖν DΔ | Κηφέως A **13–14** καὶ Λέοντα KS: Λέοντα MDΔ λέγων U λέγει A **14** διετυπώσατο S **15** προσηγορίαν *post* διατυπώσει K | δέδωκε *codd.* S[pc]: γέγονε S[ac] **15–p. 259,1** Τοξότην... ἑξῆς *codd.*: *om.* S *seclusi*

εἰπὼν καὶ Λέοντα καὶ τὰ ἑξῆς]. ἐδίδαξε δὲ ἡμᾶς καὶ πῶς εἰδωλοποιήθησαν καὶ δι' ἣν χρείαν.

375. — οὐ γάρ κε δυνήσατο πάντων: MDΔUAS
πολλοὶ γὰρ ἀστέρες κατὰ πᾶν μέρος τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πολλῶν ἴσα τὰ μεγέθη εἰσὶ καὶ τὸ φῶς, καὶ αἱ χρόαι ὅμοιαι, καὶ πάντες εἰσὶν ἀμφιέλικτοι (378), οἷον συμπεριφερόμενοι τῷ οὐρανῷ, ἀνατέλλοντές τε καὶ δύνοντες. ἐπεὶ οὖν πολλά εἰσι τὰ ὁμοιούμενα ἑαυτοῖς, οὐκ ἠδύνατο ἰδίως καὶ καθ' ἕνα σκοπεῖν. διὸ καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀθρόως ἔδοξεν αὐτῷ συναγαγεῖν πλείους ἀστέρας εὐεπίγνωστον τὸ σχῆμα ἀπεργαζομένους.

379. — τῷ καὶ ὁμηγερέας: διὰ ταύτην, MDΔKUA
φησί, τὴν αἰτίαν, αὐτῷ (τῷ ἐξ ἀρχῆς τὴν διατύπωσιν ποιησαμένῳ) ἔδοξεν ὁμηγερέας καὶ ἅμα πλείονας ποιήσασθαι, καὶ διατάξαι ἀστέρας ὅπως ἐφεξῆς καὶ κατὰ τάξιν ἄλλῳ παρακείμενος ἄλλος ἰδέας καὶ μορφώσεις ἀποτελοίη. εὐθέως οὖν ἐγένετο τὰ εἴδωλα τὰ προειρημένα ταῦτα, τὰ παρ' ἐκείνου μορφωθέντα, ὀνομαστά. καὶ νῦν οὐκέτι ἐν θαύ-

---

1 καὶ τὰ ἑξῆς KUA: τὰ ἑξῆς M καὶ τὰ τοιαῦτα DΔ | ἐδίδαξε δὲ *codd.*: καὶ ἐδ– S | ἡμᾶς MKUAS: *om.* DΔ *post* ἡμᾶς *om.* καὶ S **2** εἰδωλ– DΔKUA: εἰδολ– MS | χρείαν D (–οί–) ΔUAS: αἰτίαν MK.

3–11 MDΔUAS (*39ʳ,11–18*) *lemma* M: οὐ γάρ κε DΔS ἤλιθα μορφώσας A U *mutil.* **5** εἰσὶ *om.* S | αἱ DΔA: *om.* MS U *mutil.* | χροιαὶ S **6** πάντες *codd.*: πάντα A (U *mutil.*) **7** συμπεριφερόμενα U *ut vid.* A | ἀνατέλλοντα A **8** δύνοντα A (U *mutil.*) | εἰσὶ *codd.*: ἐστι A (U *mutil.*) | ὁμοιούμενα *codd.*: ὁμοιώματα S **8–9** ἑαυτοῖς (*id est* ἀλλήλοις) M: αὐτοῖς DΔS αὐτῶν A U *mutil.* *fortasse* ἐν αὐτοῖς *scribendum* **9** ἰδία S | καὶ *om.* S | καθ' ἓν UA **10** ἀθρόως MS: *om.* DΔUA | αὐτῷ *codd.*: αὐτὰ S **10–11** ἀστέρας πλείους UA **11** ἀπεργαζομένους DΔA: –ζόμενος MS U *mutil.*

12–p. 260,3 MDΔKUA *lemma* MDΔKUA **13** φησὶ MKA: φησὶν DΔ φασὶ U | τὴν αἰτίαν αὐτῷ MKUA: αὐτῷ τὴν αἰτίαν DΔ **14** ποιησάμενος A (U *mutil.*) | ἔδοξαν K | ὁμηγερέας καὶ *om.* DΔ **18–19** τὰ εἴδωλα ... ὀνομαστά *codd.*: τῶν εἰδώλων τῶν παρ' ἐκείνου μορφωθέντων ταῦτα τὰ ὀνόματα K **18** *ante* παρ' *om.* τὰ DΔ

ματι ἀνατέλλει ἀστήρ, οὐδὲ ξενίζει τῇ καινότητι τῆς ὄψεως. πάλαι γὰρ τὴν ὄψιν αὐτοῦ ἔσχομέν τε καὶ ἔγνωμεν.

MDΔKUAS 381. — εἴδεα σημαίνοιεν: τοῖς προειρημένοις εἰδώλοις. ἢ οὐδετέρως εἶπε τὰς ἰδέας αὐτῶν.

MDΔKUA τὸ δὲ ἄφαρ . . . .
οὐ γὰρ ἠδύνατο πάντων ἰδίᾳ καὶ καθ' ἕνα κεχωρισμένων ὄνομα ἐπιθεῖναι, οὐδὲ μαθεῖν ἕκαστον καὶ γνῶναι, οὕτω καθ' ἕνα πολλῶν ὄντων, δυνατὸν ἦν.

MDΔKUAS 383. — ἀλλ' οἱ μὲν καθαροῖς: ἐπὶ τὰ ἐφεξῆς κατὰ τάξιν ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸ προκείμενον· „ἀλλ' οἱ μὲν προειρημένοι πάντες ἀστέρες, εὐσυνόπτοις εἰδώλοις ἡρμοσμένοι, φανεροὶ ἡμῖν εἰσι, τὰ δὲ προκείμενα ἄστρα κατωτέρω κείμενα τοῦ ἐπιδιωκομένου Λαγωοῦ (εἴπομεν δὲ πῶς διώκεται) πάντα ἐστὶ σκοτεινὰ καὶ

---

1 ξενίζει MDΔK: καινίζει UA | τῷ καινοτάτῳ K **2** αὐτοῦ MDΔK[pc]: αὐτῶν K[ac] *ut vid.* *om.* UA | ἔχομεν K.

4–5 MDΔKUAS (*39r,18–19*) *lemma* MDΔKUA εἴδεα S **4–5** τοῖς . . . εἰδώλοις *om.* S | τὰ προειρημένα εἴδωλα K **5** ἢ *codd.*: καὶ S | οὐδέτερον U | εἶπε *om.* K | αὐτῶν MDΔ: αὐτοῦ U *ut vid.* A *om.* KS *fortasse recte* | *post* ἰδέας *add.* διαμορφώσεις S *qui hic praebet p. 257, ll. 18–19.*

6–9 MDΔKUA τὸ δὲ ἄφαρ MUA: ἄφαρ δὲ DΔK *lacunam indicavit Bekker* **7** γὰρ *om.* K | πάντων MDΔK: πάντα UA | καθὲν K **7–8** κεχωρισμένων K: –μένον MDΔUA **8** ὄνομα *om.* D ὀνόματα K | ἕκαστα U **8–9** καὶ γνῶναι . . πολλῶν (*om.* UA) ὄντων MUA: καθένα καὶ γνῶναι οὕτως πολλῶν ὄντων K *om.* DΔ **9** ἦν *codd.*: εἶναι U.

10–p. 261,3 MDΔKUAS (*39r,20–27*) *lemma* MD (καθαρῶς) ΔU (καθαρῆσι *ut vid.*) A (καθαροῖσι): ἀλλ' οἱ μὲν K φαίνονται (*384*) S **10–11** ἐπὶ . . . τάξιν *om.* S | ἐπὶ τὰ ἐφεξῆς *om.* K | τὰ ἐφ– MDΔ: τὸ ἐφ– UA **11** τάσιν D **12** πάντες MDΔKS: πῶς εἰσὶν UA | εὐσυνόπτοις DΔ (καθαροῖς *Aratus*): εὐσύνοπτοι MKUAS **13** ἡρμοσμένοι MDΔK (ἐναρηρότες *Aratus*): –μένοις UA | φανεροὶ *ante* ἡμῖν DΔS: *post* ἡμῖν UA *om.* MK **13–14** προκ– πάντα ἄστρα S **14** κατωτέρω MDΔ: κατώτατα K κατωτέρου U *ut vid.* A κατώτερα S | διωκομένου K **15** εἴπ– δὲ π– δι– *om.* K | εἴπομεν MDΔ: εἴπωμεν UAS *cf. supra ad vv. 338–341* | διώκεται DΔUA: διάκεινται M διάκειται *vel fortasse* διώκειται S | πάντα MDΔUA: πάντῃ S *om.* K | ἐστὶ MΔUAS: εἰσὶ DK

ἀνωνόμαστα". οὐ γὰρ μορφωθέντα ὀνομασίας ἔτυχεν, ἀλλ' ἀχλυώδη ὄντα διὰ τὸ εἶναι νότια καὶ ἀπροσηγόρευτά ἐστι.

δι' ἣν δὲ αἰτίαν μέμνηται μόνον αὐτῶν προεξεθέμεθα. MDΔKUA

386. — νειόθι δ' Αἰγοκερῆος: διαλαμβάνει περὶ τοῦ καλουμένου νοτίου Ἰχθύος, καὶ τοῦτον πάλιν ἀπὸ τῶν προεγνωσμένων διδάσκει, ἀπὸ τοῦ Αἰγοκέρωτος ἐν ταῖς τοῦ νότου πνοαῖς. σφόδρα γὰρ νοτιώτερός ἐστι καὶ τοῦ Αἰγόκερω ὁ Ἰχθύς. οὗτος δέ ἐστιν ὁ Ἰχθὺς ὁ μέγας καλούμενος, ὃν κάπτειν λέγουσιν ὕδωρ ἀπὸ τῆς τοῦ Ὑδροχόου ἐκχύσεως. τούτου δὲ ἐκγόνους καὶ τοὺς δύο Ἰχθύας εἶναι λέγουσιν. MDΔKUA

νειόθι: ὑπὸ τὸν Αἰγόκερων νότιός ἐστιν Ἰχθὺς ὡς καὶ ἐπὶ τὸ Κῆτος νεύων, ἕτερος ἐκείνων τῶν τοῦ ζῳδιακοῦ συμπληρούντων δωδεκατημόριον, μετὰ τὸν ὑπὸ τὸν Λαγωὸν κείμενον ἀστέρα ἀμαυρόν. S

ἰχθὺς δὲ οὗτος ἐστὶν ὁ μέγας καλούμενος. οὗ λέγουσι S

---

1 ἀνωνόμαστα S: ἀνον– MDΔUA ἀνώνυμα K | ἔτυχεν MS: ἔτυχον K ἔσχεν DΔUA **2–3** ἀπροσαγ– K **3** ἐστι MΔKA: εἰσι DUS.

3–4 MDΔKUA 3 μέμνηται DΔKUA: μέμνηνται M | μόνον αὐτῶν DUA: μόνων αὐτῶν MΔ αὐτῶν μόνον K | *cf. supra p. 256, ll. 12–14.*

5–13 MDΔKUA *lemma* MD (Αἰγο[) ΔUA: νειόθι δ' K **5–6** διαλαμβάνει ... νοτίου (νότου K) Ἰχθύος MDΔK: περὶ τοῦ νοτίου Ἰχθ– διαλ– UA **6** τοῦτον MDΔK: τοῦτ U τοῦτο A **9** νοτιώτερος K: νότιος MDΔUA | καὶ τοῦ MD ΔKU: ὁ τοῦ A | Αἰγόκερω MDΔ: Αἰγοκέρωτος KUA | ὁ *om.* A **10–13** *Catast. 38* **10** οὗτος... Ἰχθὺς MDΔU: οὗτος δὲ ὁ Ἰχθ– ἐστιν A *om.* K **10–11** ὃν κάπτειν *Koppiers Valckenaer in Catasterismis Bekker*: ὃν κάμπειν M (οὗ λέγουσι S *in Catast. vide infra*) ὃς (ὃν D^{ac} *ut vid.*) σκάπτειν DΔU ὃς σκάμπτειν A ὃν καὶ K **11** λέγουσιν MK: λέγ[D *in extrema linea* λέγ ΔU λέγεται A | χύσεως UA **12** τούτου MDΔKU: τούτους A | ἐγγόνους UA | καὶ *om.* K | ἰχθῦς UA **12–13** λέγουσιν MDK λέγει ΔU λέγεται A.

14–17 S (*39*^{r}*, 28–31*) **15** *post* νεύων *distinxi*: *post* ἕτερος S.

18–p. 262,2 S (*39*^{r}*, 31–34*) *Australis Piscis fabula* (*Catast. 38*)

κάμπτει ὕδωρ ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς ὑδροχόου ἐκχύσεως. τρίτον δὲ λέγουσι καὶ τοὺς β′ ἰχθύας, ἐκγόνους εἶναι.

MDΔKUA 387. — ἐ ς Κ ῆ τ ο ς τ ε τ ρ α μ μ έ ν ο ς : τὴν γὰρ ὄψιν ἐπὶ τὸ Κῆτος ἀφορῶσαν ἔχει, διὸ οὖν δίδωσι τὰ τεκμήρια τῆς καταλήψεως ἀπὸ τοῦ Αἰγόκερω, τῆς δὲ θέσεως τῆς ποιᾶς ἀπὸ τοῦ Κήτους. τὸ δὲ α ἰ ω ρ ε ῖ τ α ι ἤτοι ἁπλῶς φέρεται, ἢ τὸ κυριώτερον, ἐπειδήπερ ἐπὶ νότον ἐστὶν ἄνω αἰωρουμένη καὶ μετεωριζομένην ἔχει τὴν ὄψιν ὡς ἐπὶ τὸ Κῆτος.

MDΔKUAS 388. — ο ἷ ο ς ἀ π ὸ π ρ ο τ έ ρ ω ν : σφόδρα ἀκριβῶς, ἵνα μὴ περὶ Ἰχθύος διαλαβὼν σφόδρα πλανᾷ τὸν ἀκούοντα, ὡς πρὸς τοὺς προειρημένους παρατηρῆσαί φησι. τὸ δὲ ο ἷ ο ς ἀ π ὸ π ρ ο τ έ ρ ω ν, τῶν προειρημένων ἐν τῷ ζῳδιακῷ κύκλῳ. καλοῦσι δὲ καὶ τὸν Ἰχθὺν νότιον ἀπὸ τῆς θέσεως, ἢ ὅτι πρὸς τὸν νότιόν ἐστι κύκλον.

---

2 τρίτον *sic* S *ut vid.*: τούτου *legendum.*

3–9 MDΔKUA *lemma* MUA: ἰχθῦς ἐς κῆτος DΔ ἐς κῆτος K **4** ἀφορῶσαν ἔχει MDΔK: ἔχει ἀφ– UA | οὖν *om.* DΔ **5** τὰ τεκμήρια MKUA: τεκμήριον (τὰ *om.*) DΔ **5–6** ἀπὸ τοῦ . . Κήτους M: ἀπὸ τῆς τοῦ Αἰγοκέρωτος θέσεως. καὶ τῆς ἐπὶ τὸ κῆτος τροπῆς K ἀπὸ τοῦ Αἰγοκέρωτος DΔUA *qui deinde* τῆς δὲ . . . Κήτους *omittunt* **6** τῆς ποιᾶς *suspectum* **6–7** αἰωρεῖται MUA: ἠώρηται DΔ αἰωροῦται K **7** ἤτοι MUA: ἀντὶ τοῦ DΔ ἢ K | κυριότερον K | ἐπειδήπερ MK: ὅτι DΔ *om.* UA **8** νότον MUA: τὸν νότον DΔK | ἐστιν *codd.*: ὧν K | ἄνω αἰ– καὶ MK: *om.* DΔUA | αἰωρουμένη *scripsi*: –μένην MK | μετεωριζομένην MK: ἀναμετ– DΔUA (–μένην DΔ –μένου A U *incertus*) **9** ἔχει MK: ἔχων DΔUA | ὡς *om.* K.

10–16 MDΔKUAS (*39r, 34–38*) *lemma* Δ οἷος ἀπὸ προτέρων MDUA οἷος (*vel* οἶος) K οἷος ἀπὸ S **11** *post* ἀκριβῶς *add.* διδάσκει S | περὶ *om.* KS | διαλαβὼν MDΔU: διαλαλῶν A παραλαβὼν K περιλαβὼν S | σφόδρα MDΔ: λίαν UA *om.* KS **12** ὡς . . . παρατηρ– *om.* KS | προειρημένους MDΔA: εἰρημένους U | παρατηρῆσαι *scripsi*: παρατηρήσει MUA ἀποβλέπη (–πει D[ac] ?) DΔ (ἀποβλέπων *coniecisse videtur* διορθωτὴς *quidam*) παρατηρήσας *Maass* **13** φησὶ *Maass*: φασι M *ut vid.* φησὶν DΔ καὶ φησὶν S *om.* KUA | τὸ δὲ K: τὸ MUA *om.* DΔS | οἷος M: οἶος *codd.* **13–14** προειρημένων MDΔ KS: προειργασμένων UA **14** καὶ τὸν M: τὸν DΔUAS τοῦτον τὸν K **15** νότιον[1] *post* θέσεως S *qui add.* ἢ ὅτι ἐπὶ τὸν νότον | θέσεως *codd.*: συνθέσεως K | πρὸς *codd.*: κατὰ S.

389. — ἄ λ λ ο ι δ ὲ σ π ο ρ ά δ η ν: πάλιν διαλαμβάνει περί τινων ἀστέρων κειμένων ἐν τῷ νοτίῳ μεταξὺ τοῦ τε Ἰχθύος καὶ τοῦ Ὑδροχόου καὶ τοῦ Κήτους. μνημονεύει δὲ αὐτῶν πάλιν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν, ὑπὲρ τοῦ μήτινα ἐν τοῖς νοτίοις [ὄντα καὶ] θεασάμενον ζητεῖν ποῖόν ἐστιν εἴδωλον. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ ἀστέρες, φησίν, ἀνωνόμαστοί εἰσιν. MDΔKUAS

391. — μ έ σ σ ο ι ν ω χ ε λ έ ε ς: βραδεῖαν ἔχοντες τὴν κατάληψιν. ἀμυδροὶ γὰρ διὰ τὸ εἶναι περιγειότεροι καὶ [ἐκ] τῶν τῆς γῆς ἀναθυμιάσεων εὐχερῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ ἀμυδροῦσθαι. τὸ δὲ ἐ γ γ ύ θ ι: ὁ Ὑδροχόος ἔχει ὥσπερ ὑδρεῖον ἀπὸ ἀστέρων, ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐξ κάτω ἀστέρες φέρονται ὕδατος χύσιν ἀπομιμούμενοι. ἔ ν θ α δὲ κ α ὶ ἔ ν θ α (393) φησὶ διὰ τὰς MDΔKUAS

1–7 MDΔKUAS (*39r, 38–43*) *lemma* MUA: ἄλλοι μὲν DΔ ἄλλοι δὲ KS **2** τινων ἀστέρων *codd.*: τῶν ἀστέρων τῶν K | νοτίω *codd.*: νότω K **3** τοῦ *ante* Ὑδρ– *om.* A **4** αὐτῶν (τούτων τῶν ἀστέρων *scilicet*) MDΔ: αὐτοῦ U *ut vid.* AS τούτων (πάλιν *anteposito*) K *cf. supra p. 256, ll. 12–14 et p. 261, ll. 3–4* **5** ὑπὲρ τοῦ *om.* S | *post* μήτινα *add.* πλανῆσαι DΔUA | ἐν τ– ν– ὄντα καὶ M: ἐν τ– ν– ὄντα K ὄντα ἐν τ– ν– S ἐν τῶ νοτίω ἰδόντα (–ντες A) αὐτοὺς κειμένους (αὐτὸν κείμενον UA) DΔUA ὄντα καὶ *seclusi, cf. supra p. 256, l. 13; scribendum videtur* αὐτοὺς θεασάμενον **5–7** θεασάμενον ... ἀστέρες *om.* DΔUA **5–6** θεασάμενον *om.* S **6** *non post* εἴδωλον, *sed post* ἀστέρες *dist.* M | *ante* ἐκεῖνοι *add.* διὰ τὸ γινώσκειν ὡς K | γὰρ KS: *om.* M **7** φησὶν S : φησὶν ὅτι M φησὶν οὖν DΔUA *om.* K | ἀνωνόμαστοι MS: ἀνον– DΔKUA | *in fine add.* πάλιν S.

8–p. 264, 2 MDΔKUAS (*39r, 44–50*) *lemma* MDΔ: μεσσόθι K νωχελέες UA μεσσόθι νωχελέες S **9** *post* γὰρ *add.* εἰσι DΔ | διὰ τὸ MDΔKS: τῶ U τὸ A | *ante* περιγ– *add.* νοτιώτεροι καὶ DΔ | περιγειότεροι *codd.*: προσγ– S **10–11** καὶ ἐκ τῶν ... ἀμυδροῦσθαι MKS: *om.* DΔUA **10** ἐκ MKS: *seclusi, cf. supra p. 153, l. 4 etc.* **10–11** ἀντιλαμβάνεσθαι MK: μεταλ– S **11** καὶ ἀμυδροῦσθαι *delendum esse videtur* | *cf. supra ad 367, p. 256, ll. 16–19* τὸ δὲ ἐγγύθι MUA (–θεν): ἐγγύθι D ἐγγύθι δὲ Δ ἐγγύθι δὲ σφέων S οἵη τις (*393*) K | ὁ *om.* S **11–12** ὑδροχ– *codd.*: ὑδριχ– M | ὁ Ὑδρ– ἔχει *om.* K **12** ὑδρεῖον UAS: ὕδριον M ὑδρίον DΔ ὑδρία K **13** κάτω *om.* S **14** δὲ *om.* S | ἐνθάδε καὶ ἐνθάδε UA | φησὶ *om.* K

καμπὰς τῶν ἐκχεομένων ὑδάτων, τῇδε κἀκεῖσε. οὕτως εἰσὶ καὶ οἱ ἀστέρες.

MDΔKUA 394. — καὶ ἀναλδέες εἱλίσσονται: οὐ πυροειδεῖς καὶ ἔκλαμπροι. ἢ οἱ μὴ μεγάλοι· ἀλδαίνειν γὰρ τὸ αὔξεσθαι. τὸ δὲ ἐν δέ σφιν (395), ἐν πᾶσι τοῖς τὸ ὕδωρ ἀποτελοῦσιν ἄστρασι μᾶλλον τῶν ἄλλων δύο ἀστέρες φανερώτεροι καὶ λαμπρότεροι φέρονται. οὗτοι δέ, φησίν, οὔτε πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διεστήκασιν, οὔτ' ἐπὶ πολὺ ψαύουσιν ἀλλήλων.

M τὸ δὲ ἀπήοροι (396), διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων.

MDΔUA 397. — εἷς μὲν ὑπ' ἀμφοτέροισι: ὁ μὲν εἷς καὶ πάνυ ἐστὶ σφοδρὸς ὑπὸ τοὺς τοῦ Ὑδροχόου πόδας, ὁ δὲ ἕτερος τοῦ κυανέου Κήτους ὑπὸ τὴν οὐράν.

M καί εἰσι μὲν ἐγγύς, ἀλλ' οὐκ ἐπιψαύουσιν ἀλλήλων.

MKS 399. — ὀλίγοι γε μὲν ἄλλοι: περὶ τοῦ Νοτίου Στεφάνου διαλαμβάνει, καὶ διδάσκει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ προεγνωσμένου Τοξότου, φησὶ δέ· κατὰ τὰ νοτιώ-

---

1–2 τῇδε . . . ἀστέρες *om.* S **1** *post* κακεῖσε (*sic codd.*) *add.* διαρρεόντων DΔ | οὕτως γὰρ K **2** καὶ *om.* DΔ *qui in fine add.* οἱ ἐνταῦθα κείμενοι.

3–9 MDΔKUA *lemma* M: ἀναλδέες D ἀναλδέες εἰλίσσονται Δ τὸ δὲ ἀναλδέες K χαροποὶ καὶ ἀναλδέες UA **3** οὐ *codd.*: ἀντὶ τοῦ K **4** οἱ *om.* K **5** αὔξεσθαι MDΔK: αὐξάνειν U (–αίνειν U[ac] *ut vid.*) αὐξάνεσθαι A | *cf. glossam codicis* S *supra v. 394* οὐ πυροὶ (*sic*) καὶ ἔκλαμπροι | τὸ δὲ *om.* K | σφιν M *Aratus*: σφισὶ D σφισιν ΔUA σφι K **6** ἐπιτελοῦσιν U *ut vid.* | ἄστρασι (*sic codd.*): *om.* K **7** φανερώτεροι MDΔ: φανερότεροι K φαεινότεροι UA | καὶ λαμπρότεροι *om.* D **8** πολὺ *om.* UA | ἀπ' ἀλλήλων K: ἀπαλλήλων MUA ἀλλήλων DΔ **9** ἀλλήλων *om.* K.

10 M ἀπήοροι *Aratus*: ἀπήωροι M | διεστῶες (*sic*) ἀπαλλήλων M (*corr. Maass*).

11–14 MDΔUA *lemma codd.* (ἐπ' U –σιν MUA) **12** τοὺς τοῦ Ὑδροχόου M: τοὺς τροχοῦ DΔ τοῦ τροχοῦ AU *mutilus* **13** κυανέου DΔUA: κυανέους M.

15 M

16–p. 265,1 MKS (*39ʳ, 51–56*) *lemma* S: ὀλίγοι μὲν ἄλλοι M (*sic* M *in Arato*) ὀλίγοι γε μὲν K **18–p. 265,1** τὰ νοτιώτερα MK: τὸ νοτιώτερον S

τερα ἄλλοι ὀλίγοι ἀστέρες ὑπὸ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας τοῦ Τοξότου ἐν κυκλοτερεῖ σχήματι κατεστηριγμένοι εἰσί. κατὰ δὲ τὸ λάμπειν ἀμυδροί, διὰ τὸ καὶ νότιοι.

400. — ν ε ι ό θ ι Τ ο ξ ε υ τ ῆ ρ ο ς: εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ὁμοίως ἀφανέστεροι ἐν κύκλου περιγραφῇ, οὓς τῶν νεωτέρων τινὲς Οὐρανίσκον καλοῦσιν, οἳ δὲ Νότιον Στέφανον, εἶναι δὲ αὐτὸν οἳ μὲν Προμηθέως, οἳ δὲ Ἰξίονος τροχόν. κεῖται δὲ ὑπὸ τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ τοῦ Τοξότου. ἀστέρων δέ ἐστι ιθ'. MDΔKUAS

τὸ δὲ δ ε ι ν ω τ ο ί (401): περιφερεῖς καὶ εἰς κύκλον περιηγμένοι, οὓς Νότιον Στέφανον οἱ νεώτεροι λέγουσιν, ἢ παρὰ τὸν δῖνον, τὴν ἐν κύκλῳ φοράν. MDΔKUA

402. — α ὐ τ ὰ ρ ὑ π' α ἰ θ ο μ έ ν ῳ κ έ ν τ ρ ῳ: λαμπρῷ. λαμπρότεροι γάρ εἰσιν οἱ ἐπὶ τοῦ κέντρου ἐπικείμενοι ἀστέρες. MDΔKUA

μ έ γ α δὲ τ έ ρ α ς τὸν Σκορπίον φησὶ διὰ τὰ MDΔKUAS

---

2 τοῦ τόξου S | κατεστηριγμένοι MS: κατηστερισμένοι K **3** δὲ *om.* S | τὸ MK: τοῦτο S | καὶ MS: *om.* K | νότιοι MS: νότιοι εἶναι K (*sic Maass*).

4–9 MDΔKUAS (*39ʳ,56–39ᵛ,1*) *lemma* MDΔUA: ἄλλως KS **4** δὲ *om.* S **5** ἐν κ– περιγραφῇ DΔUAS: ἐν κ– γραφῇ M ἐν κυκλοτερεῖ τμήματι γραφόμενοι K (*cf. supra l. 2*) **7** αὐτὸν KS: αὐτοὺς MDΔUA **8** κεῖται K: κεῖνται MDΔUAS | τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ *codd.*: τοὺς ἐμπροσθίους πόδας K **9** ἀστέρων δέ ἐστι MDΔUA: ἀστέρες δέ ἐστι (*sic*) K καὶ εἰσὶν ἀστέρες S.

10–12 MDΔKUA **10** τὸ δὲ *om.* K | δινωτοὶ DΔ | περιφερεῖς καὶ MK: *om.* DΔUA **10–11** εἰς κύκλον περιηγμένοι M: εἰς κύκλους περιηγμένους K περιηγμένοι εἰς κύκλον DΔUA **11–12** οὓς . . . λέγουσιν *om.* K *fort. recte* **12** ἢ *om.* K *fort. recte* | ἐν κύκλῳ φοράν MDΔK: ἐγκύκλιον (κίκλ– A) περιφορὰν UA | *post* φοράν *add.* K ἢ διὰ τὸ τὰ αὐτὰ (*scribendum esse videtur* αὐτὰ τὰ) τῶν ἀστέρων δοχεῖα τοιαῦτα εἶναι, (*distinxi*) περιηγῆ καὶ κύκλου ἔχοντα σχῆμα. ἢ διὰ τὴν τετυπωμένην εἰς τύπον στεφάνου παράλληλον τῶν ἀστέρων θέσιν.

13–p. 266,11 *praebent* DΔ *infra post p. 267, ll. 11.*

13–15 MDΔKUA *lemma* M: τὸ δὲ ὑπ' αἰθ– κεν– DΔ αὐτὰρ ὑπ' αἰθ– K ἐπ' αἰθ– κεν– U ὑπ' αἰθ– κέν– A | λαμπρῷ *codd.*: ὑπὸ λαμπρῷ κέντρῳ K **15** ὑποκείμενοι UA.

16–p. 266,2 MDΔKUAS (*39ᵛ,1–3*) *lemma* αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένῳ S **16** δὲ *om.* S

προειρημένα, ὅτι δύο ζωδίων ἐπέχει τάξιν. ἑξήκοντα γὰρ μοιρῶν ἐστι τὸ ζῴδιον.

MDΔKUAS αἰθόμενον δὲ αὐτό φησι τὸ κέντρον ὡς πρὸς
MDΔKUA τὰ τοῦ Σκορπίου δήγματα. ἔνιοι γὰρ σφόδρα διάπυρον ἔχουσι τοῦ κέντρου τὸ τύμμα.

MDΔKUAS ὁ δὲ νοῦς· κάτω δὲ τοῦ διαπύρου κέντρου τοῦ Σκορπίου, πλησίον αὐτοῦ τοῦ νότου, Θυτήριον ἀπαιωρεῖται καὶ ἤρτηται καὶ φέρεται. τὸ δὲ ἄγχι νότοιο (403) σχεδόν· νοτιώτερον γάρ ἐστι πάντων τῶν ζωδίων τὸ Θυτήριον καὶ τοῦ νοτίου πόλου ἐπιψαῦον.

MDΔKUA 403. — Θυτήριον αἰωρεῖται: θυτήριόν ἐστι λιβανώτιδι ὅμοιον, ᾧ φασι τοὺς θεοὺς χρήσασθαι ὅτε τοὺς Τιτᾶνας κατηγωνίσαντο.

MDΔKUA ἄλλως: Ἐρατοσθένης φησὶ τὸ Θυτήριον τοῦτο

---

1 ὅτι *codd.*: ἤτοι D | τάξιν ζωδίων ἐπέχει S **1–2** ἑξήκοντα γὰρ *codd.*: καὶ ἑξήκοντα (*sic*) S.

3–4 MDΔKUAS (*39ᵛ, 3–5*) **3** δὲ *codd.*: καὶ S | *post* κέντρον *add.* S ἢ ὅτι σφόδρα λαμπρὸν ἀστέρα ἔχει ἐπ' ἄκρου τῆς οὐρᾶς **3–4** ὡς .... δήγματα *codd.* (τὰ *om.* A): ἢ ὡς κατὰ τοῦ σκορπίου πλήγματος S.

4–5 MDΔKUA ἔνιοι γὰρ σφόδρα *codd.*: σφόδρα γὰρ (ἔνιοι *om.*)K **5** τοῦ κέντρου DΔUA: τὸ κέντρον MK | τὸ τύμμα MDΔ: ἤτοι τὸ τύμμα K τὸ τύγμα UA.

6–11 MDΔKUAS (*39ᵛ,5–9*) **7** νοτίου A **7–8** ἀπαιωρεῖται MDΔ: ἀπηωρεῖται K αἰωρεῖται UA *rectius ex Arato*, *om.* S **8** καὶ ἤρτηται καὶ φέρεται M: καὶ φέρεται K ὅ ἐστιν ἤρτηται φέρεται UA φέρεται καὶ ἤρτηται S *om.* DΔ *cf. supra p. 262, l. 6 fortasse* καὶ ἤρτηται *delendum* **9** σχεδόν *om.* DΔ | νοτιώτερος S | νοτ– γὰρ MUAS: γὰρ *om.* K ὅτι νοτ– DΔ **10** ὁ θυτ– K | νοτίου πόλου MDΔUA (*cf. infra sch. 407 p. 268, ll. 15–17*): νοτίου πλησίον K νοτίου κύκλου S **10–11** ἐπιψαύων K[ac].

12–p. 267,11 *praebent* **DΔ** *ante p. 265, l. 13.*

12–14 MDΔKUA *in* S (*39ᵛ,10*) *legitur tantum* θυτήριον λιβανωτόν | *lemma* MUA: αὐτὰρ ὑπ' αἰθομένῳ DΔ θυτήριον K **12** θυτήριόν *codd.*: τοῦτο K **13** λιβανώτιδι *codd.*: λιβανωτῷ K (*cf.* S) | ὃ A | φασι *codd.*: φησι M **14** ὅτε *codd.*: ὅτι UA.

15–p. 267,11 MDΔKUA *hanc Arae fabulam* (*cf. Catast. 39; Arat. Lat.; Vaticanum 1087 f. 300ʳ, ll. 7–12 apud Rehm, Erat. Catast. fragmenta Vaticana; Schol. Germ.; Hygin. Astr. 2,39; vide C. Robert, Erat. Catast. Rell. pp. 182–183*) *talem*

εἶναι ἐφ' ᾧ τὸ πρῶτον οἱ θεοὶ συνωμοσίαν ἔθεντο ὅτε ἐπὶ τοὺς Τιτᾶνας ἐστράτευσεν ὁ Ζεὺς Κυκλώπων κατασκευασάντων ἔχον ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάλυμμα ὅπως μὴ ἴδωσι τὴν τοῦ κεραυνοῦ δύναμιν. ἐπιτυχόντες δὲ τῇ πράξει, ἔθηκαν καὶ εἰς οὐρανοὺς τὸ αὐτὸ κατασκεύασμα, ὃ εἰς τὰ συμπόσια φέρουσιν οἱ κοινωνεῖν βουλόμενοι, ἢ αὐτοῖς αἱρούμενοι ὡς ἐπίθυσιν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ ἐν τοῖς ὀμνύειν βουλομένοις, ὡς δικαιοτάτην πίστιν τηροῦσι, καὶ τῇ χειρὶ ἐφάπτονται, δεικνυντες μαρτύριον εὐγνωμοσύνης τοῦτο. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ μάντεις τοῦτο ποιοῦσιν.

τοῦτο δέ ἐστιν ἐφ' ᾧ πρῶτον οἱ θεοὶ τὴν συνωμοσίαν ἔθεντο ἐπὶ τὸν Κρόνον. καὶ τοὺς τιτάνας ὁ Ζεὺς ἐστράτευε κατασκευασάντων κυκλώπων ἔχον ἐπὶ τοῦ πυρὸς κάλυμμα ὅπως μὴ ἴδωσι τὴν τοῦ κεραυνοῦ δύναμιν ἐπιτυχόντες τῆς πράξεως. ἔθηκαν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώ- S

---

hic edere decrevi, neglectis omnibus doctorum virorum emendationibus, qualem eam codd. praebent, ut Catasterismorum studiosis documento esse posset **15** τὸ θυτ– τοῦτο ΜΔΔΚ: τοῦτο τὸ θυτ– UA

1 συνωμοσίαν *codd.*: συνωμόμενοι K | ἔθεντο *codd.*: ἐποιήσαντο UA | ὅτι U **2** ἐστράτευον DΔ | ὁ Ζεὺς *om.* DΔ | *ante* κατασκ– *add.* αὐτὸ DΔ **3** ἔχον MUA: εἶχον δὲ αὐτὸ DΔ ἔχων K | ὅπως MKUA: ὡσὰν DΔ **4** εἴδωσι U **5** ἔθηκε U | οὐρανοὺς MUA: τὸν οὐρανὸν DΔ οὐρανὸν K ἀνθρώπους *rectius alii testes, inter quos* S *infra* | αὐτὸ *om.* DΔ **6** ὃ MDΔ UA: καὶ K *cf.* S *infra* **6–9** οἱ κοινωνεῖν ... τηροῦσι *corruptum; cf.* Vat. 1087: ἔθηκαν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ⟨τὸ⟩ αὐτὸ κατασκεύασμα, ἐφ' ᾧ θύουσιν οἱ κοινωνίαν ἀλλήλοις προαιρούμενοι, ἔν τε τοῖς ἀγῶσι καὶ τοῖς ὀμνύειν βουλομένοις, ὡς δικαιοτάτην πίστιν τιθέντες **7** αὐτοῖς M *ut vid.* Δ: αὐτοῖς D αὐτῶν K αὐτὸν U αὐτοὺς A | ὡς ἐπίθυσιν MDΔK: ὡς ἐπὶ θύσιν U πρὸς πεποίθησιν A **8** ἐν *om.* UA | πίστην Δ **9** καὶ ἐν τῇ χειρὶ K | μαρτύριον *codd.*: μάρτυρα K **10** εὐγν– τοῦτο MDΔK: εὐγν– τὸ πῦρ UA **10–11** καὶ *et* τοῦτο ποιοῦσιν *om.* K | *cf.* S *infra et* Vat. 1087: ὁμοίως δὲ καὶ οἱ μάντεις ἐπὶ τούτου θύουσιν ὅτε βούλονται ἀσφαλέστερον ἰδεῖν.

12–p. 268,5 S (*39ᵛ,10–19*) *Arae fabula* (*Catast. 39*); *cf. supra* **16** πράξεως S[pc]: πραότητος S[ac]

πους τὸ αὐτὸ κατασκεύασμα. καὶ εἰς τὰ συμπόσια φέρουσιν οἱ κοινωνεῖν βουλόμενοι. ὁμοίως καὶ οἱ μάντεις τοῦτο ποιοῦσιν ὅτε θύουσιν ἐπάν τί βούλωνται σαφέστερον ἰδεῖν. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ τῆς ἐσχάριδος β'. πρὸς τῇ βάσει β'. τοὺς πάντας δ'.

M^mg DΔKUA 404. — τ ο ῦ δ' ἤ τ ο ι: ἀντὶ τοῦ τοῦτο δὲ ἐπ' ὀλίγον χρόνον ὑπὲρ γῆς φερόμενον θεάσῃ. ἑ σ π ε - ρ ί η ν δὲ ἄ λ α (407) τὴν δύσιν λέγει.

M^mg DΔUAS 405. — ἀ ν τ ι π έ ρ η ν γ ά ρ: εἰς τὸ ἐναντίον. καὶ πῶς εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ 'Αρκτούρου τὰς περιφορὰς ἔχει, ἐπάγει καὶ διδάσκει.

MDΔUAS 407. — 'Α ρ κ τ ο ύ ρ ῳ: καὶ τῷ μὲν 'Αρκτούρῳ σφόδρα μετέωροι καὶ μεγάλαι εἰσὶν αἱ περιφοραί, ἅτε δὴ καὶ βορείῳ ὄντι, τὸ δὲ Θυτήριον ταχέως ὑπὸ τὸν ἑσπέριον ὠκεανὸν δύεται. περιέλαβε δὲ τὸν 'Αρκτοῦρον ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐπιψαύει τοῦ βορείου πόλου, καὶ τὸ Θυτήριον δὲ τοῦ ἀνταρκτικοῦ. καὶ ἔστιν οὕτως· ἀνατέλλει μετὰ Λέοντα ὁ 'Αρκτοῦρος, ἰδοὺ δύο ὧραι. εἶτα

---

3 ἐπάν τί *sic* S.

6–8 M^mg (*signum non alphabeticum*) **DΔK** (*cum praecedenti scholio continuum*) **UA** *lemma* M: τοῦ δή τοι DΔ τοῦ δή τοι ὀλίγον U τοῦ δ' ἤτοι ὀλίγον A *om.* K **6** ἀντὶ τοῦ MUA: *om.* DΔK | *post* τοῦτο δὲ *add.* τὸ θυτήριον K **7** ὑπὲρ MDΔK: ἐπὶ UA | γῆς MUA: τῆς γῆς DΔ γῆν K **7–8** ἑσπερίην .. λέγει *om.* K **8** δὲ ἄλα MDΔ: ἄλα δὲ UA.

9–12 M^mg (*signum non alphabeticum*) **DΔUAS** (*39^v, 19–21*) *lemma* MS: ἀντιπέρην DΔ ἀντιπέρην γὰρ ἀείρεται UA **10** καὶ πῶς εἰς τὸ ἐναντίον MUAS: *om.* DΔ | τοῦ 'Αρκτούρου S: *om.* MDΔUA | περιφορὰς DΔUAS: περιφερείας M **11** ἐπάγει M: ἐπέχει UA *om.* DΔS (*in* S *spatium vacuum*) | καὶ διδάσκει MUAS: καὶ ὅπως διδ– DΔ.

12–p. 269,5 MDΔUAS (*39^v, 21–33, usque ad* ὧραι ι' *p. 269, l. 6*) *lemma* MDΔ: κέλευθοι 'Αρκτούρω UA καὶ τῶ μὲν μάλα πολλὰ (*406*) S **14** δὴ καὶ *et* ὄντι *om.* DΔ | ὑπὸ MDΔA: περὶ U ἐπὶ S **15** περιέλαβε MUS: μετέλαβε DΔA | τὸν 'Αρκτ– MS: καὶ τὸν 'Αρκτ– DΔUA **16** ἐπειδὴ MUAS: ἐπεὶ DΔ | βορείου πόλου MS: βορείου DΔ βορείου κύκλου ἢ πόλου UA **17** δὲ *codd.*: τε A | ἀνταρκτικοῦ MUA: ἀρκτικοῦ DΔS | ἔστιν οὕτως *om.* S **18** Λέοντος A

Παρθένος, ἰδοὺ δ'. εἶτα Ζυγός, ἰδοὺ ὧραι ς'. εἶτα Σκορπίος, ὧραι η'. καὶ τότε μετὰ ὥραν η' τὸ Θυτήριον ἀνατέλλει. εἶτα ὁ Τοξότης, ὧραι ι', τοῦ Θυτηρίου ὧραι δ'. εἶτα Αἰγόκερως, ὧραι ιβ', τοῦ Θυτηρίου ὧραι ς'. Ὑδροχόος, ὧραι ιδ', τοῦ δὲ Θυτηρίου ὧραι η'. εἶτα Ἰχθύες, ὧραι ις'. καὶ τοῦ Θυτηρίου ὧραι ι'. καὶ ὅμως MDΔUA ι' ὥρας ποιῆσαν δύεται τὸ Θυτήριον, ὁ δὲ Ἀρκτοῦρος ις' πάλιν ὑπέργειός ἐστιν. οὕτως εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ Ἀρκτούρου πορεύεται, καὶ τὸ μὲν θᾶττον δύνει, ὃ δὲ μείζονας ἔχει τὰς περιφοράς.

408. — Θυτήριον: τὸ Θυτήριον ἄλλοι τοῦ Κενταύρου εἶναί φασιν, ὅν φησιν Ὅμηρος „δικαιότατον Κενταύρων" (Λ 832). M^{mg}

ἀρχαίη Νύξ: ἀρχαιοτέρα γὰρ καὶ πρεσβυτέρα τῶν θεῶν. καὶ παρ' Ἡσιόδῳ (Theog. 123)· „ἐκ Χάεος δ' Ἔρεβός τε μέλαινά τε Νὺξ ἐγένοντο". MDΔKUAS

---

1 ἰδοὺ δ' MDΔUA: δ' ὧραι (ἰδοὺ *om.*) S | ἰδοὺ ὧραι ς' MUA: ὧραι *om.* DΔ ἰδοὺ *om.* S **1–2** εἶτα Σκορπίος MDΔUA: καὶ τοῦ σκορπίου S **2** ὧραι η' MUAS: ἰδοὺ ὀκτὼ D ἰδοὺ η' Δ | τότε *om.* DΔ | ὥραν η' MUA: τὴν ὀγδόην ὥραν D τὴν η' ὥραν Δ τὴν οὐρὰν ὀγδόην S | τὸ θυτ– ἀνατ– MUA: ἀνατ– τὸ θυτ– DΔS **3** ὁ *om.* UA | ι' Est *unde Ald* : η' *codd.* **3–4** τοῦ θυτηρίου . . . ιβ' *om.* UA **4** Αἰγόκερως M: ὁ Αἰγόκερως DΔ Αἰγοκέρωτι S **5** ὁ Ὑδρ– A | ὧραι MDΔS: ὥρας A U *evan.* | τοῦ δὲ θυτηρίου *codd.* (δὲ *om.* S): τὸ δὲ θυτήριον A | εἶτα *om.* S **6** καὶ[1] *om.* S **7** Ἀρκτοῦρος Est *unde Ald.*: Τοξότης *codd.* **8** πάλιν (καὶ πάλιν U) *suspectum; vel* ἔτι ὑπέργειος *intelligendum est, vel* ὑπόγειος *scribendum; sic emendat* Est (*unde Ald.*) ὑπέργειος μὲν γὰρ οὗτος, ὑπόγειον δὲ ἐκεῖνο, καὶ ἐναντίον τούτου πορεύεται... **9** τὸ μὲν *codd.*: τὰ μὲν A U *evan.*

11–13 M^{mg} (*sub signo non alphabetico*) *cf. Catast. 40* „ἔχει δὲ (*scil.* ὁ Κένταυρος) τὸ Θηρίον ἐν ταῖς χερσὶ πλησίον τοῦ Θυτηρίου, ὃ δοκεῖ προσφέρειν θύσων".

14–16 MDΔKUAS (*39v,34–36*) *lemma* MDΔUA ἀρχαίη, ἀντὶ τοῦ παλαιά K ἀλλ' ἀρά οἱ (*sic*) S **14** ἀρχαιοτέρα MKUAS: ἀρχαῖα DΔ | καὶ πρεσβ– *om.* UA **15** *post* θεῶν *add.* ἡ νὺξ S | καὶ παρ' Ἡσιόδῳ MDΔKUA: καὶ Ἡσίοδος S | ἐκ χάεος *om.* K **16** δ' *Hesiodus* DΔUAS: δι' K *om.* M (*sic etiam Schol. Eur. Or. 176*) | ἐγένετο S.

MDΔUAS φασὶ δέ τινες ὅτι μυθικόν τι ἐπιψαύων καὶ φυσικῶς ἅπτεται, ὅτι ἡ Νὺξ ὀδυρομένη τὴν τῶν ἀνθρώπων ταλαιπωρίαν τοῦ θαλαττίου χειμῶνος καὶ τῆς ζάλης σημεῖον ἔθηκεν ἐκεῖνο τὸ Θυτήριον, ὅτε ὁ ἥλιος ἐν Αἰγοκέρωτι τῷ Τυβὶ μηνί, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἰαννουάριος, ὅτε καὶ ἐν χειμῶνι πνεῖ ὁ Νότος.

M ἢ ἀρχαίη Νὺξ ἡ ὑπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς τοῦ κόσμου διατυπώσεως.

MDΔKUA 410. — κεδαιόμεναι γὰρ ἐκείνῃ: αἱ ναῦς ἀποφθειρόμεναι (ἐκείνῃ ἤγουν τῇ Νυκτί) οὐκ ἀρέσκονται αὐτῇ, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, ἀλλ' ἄχθεται ἐφ' οἷς κινδυνεύουσι κατὰ τὸ πέλαγος οἱ ἄνθρωποι.

S κεδαιόμεναι ἀντὶ τοῦ χειματόμεναι.

M^{mg}K ⟨κεδαιόμεναι⟩ σκεδαννύμεναι, σκορπιζόμεναι τῇ νυκτί.

M^{mg}DΔKUAS 411. — ἄπο φρενός: οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτῇ, ἀποθυμιαί εἰσιν.

1–6 MDΔUAS (*39^{v},36–41*) **1** τινες *om.* S | μυθικόν τι MS: μυθικῶς τι DΔA μυθικῶν τινων U **1–2** *an* μυθικῶν τι ἐπιψαύων καὶ φυσικῶν ἅπτεται*?* (*cf. infra*) **1** φυσικώτατον S **2** ἡ *om.* UA **3** θαλαττίου MDΔUA: θαλάττης S | τῆς ζάλης MDΔS: τοῦ πάθους UA **4** ἐν DΔ: *om.* MUAS **5** Αἰγόκερω D –κέρω Δ | τῷ Τυβὶ MD (τοῦ βὶ) Δ (τουβὶ) UA: Ἰαννουαρίῳ S **5–6** ὅς ἐστι .... Ἰαννουάριος MDΔ (κατὰ Ῥωμ– *om.*) UA: κατ' Αἴγυπτον τυβί S **6** ἐν χειμῶνι πνεῖ ὁ νότος M: ἐν τῷ χειμῶνι πνέει νότος S ὁ νότος ἐν χειμ– πνεῖ DΔUA.

7–8 M ἢ *Maass*: ἡ M.

9–12 MDΔK (*post l. 15*) **UA** *lemma* MΔ: κεδεόμεναι γὰρ D νῆες ἄπο φρενὸς A *om.* U *ut vid.* (*mutil.*) K **9–10** αἱ ναῦς ἀποφθειρόμεναι M: αἱ ναῦς γὰρ ἀποφερόμεναι DΔ καὶ ἀποφθειρόμεναι αἱ νῆες K αἱ νῆες γὰρ ἀποφθειρόμεναι UA **11** ὑπὸ K **12** κατὰ τὸ π– *ante* οἱ ἄνθρ– M: *post* ἄνθρ– K (εἰς) UA *om.* DΔ.

13 S (*39^{v},43–44*)

14–15 M^{mg}K *lemma* κεδεόμεναι (*sic*) K: *signum in textu v. 410 supra* κεδαιόμεναι M **14** καὶ σκορπ– K **15** τῇ νυκτὶ M: *om.* K *non sine causa.*

16–17 M^{mg}DΔK (*post l. 12*) **UAS** (*39^{v},44–45*) *lemma* M (ἀποφρενός): νῆες ἄπο D νῆες ἄπο (ἀπὸ Δ^{ac}) φρενός εἰσι Δ τὸ

τὰ δ' ἄλλοθεν ἄλλα πιφαύσκει: τὸ βιωφελές, φασίν, ὃ προείπομεν, καὶ φυσικότητος ἅπτεται. ἡ δὲ Νύξ, φησί, πανταχόθεν πολλὰ τεκμήρια ἐπιδείκνυται, ἐποικτείρουσα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς περικλυζομένους καὶ κινδυνεύοντας. δι' ὧν γὰρ ἐπιδείκνυσι προεπισκέπτεσθαι τὰ μέλλοντα ποιεῖ. τὸ δὲ παλιρροθίους τοὺς περικλυζομένους ἀνθρώπους τοῖς κύμασι. ῥόθια γὰρ τὰ κύματα, κυρίως δὲ αἱ τοῦ κλύδωνος ὁρμαί. ὅταν οὖν συννεφὴς ὁ ἀὴρ ᾖ, φανῇ δὲ τὸ Θυτήριον καθαρὸν καὶ ἀνέφελον, τὰ δὲ ἄνω [πρὸς βορέαν] αὐτοῦ πυκνονεφῆ καὶ κατέχηται, οἷα πολλάκις γίνεται, μάνθανε παραυτὰ χειμῶνα ἐσόμενον. MDΔKUA

δὲ ἄπο φρενὸς K ἄπο φρενός εἰσι καὶ S *om.* UA **16–17** οὐκ .. εἴσιν *codd.*: ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτῇ ἀπὸ τοῦ οἰκείου θυμοῦ καὶ τῆς ψυχῆς εἰσίν K.

1–12 MDΔKUA (*ll. 1–6 in* K: τὰ δ' ἄλλοθεν: τὸ βιωφελὲς φησὶν ὃ προείπομεν, καὶ ἀκίνδυνον διὰ τῶν ἀκριβῶν σημείων κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τόπους γινομένων περὶ τὰ πράγματα. ἐπιδείκνυται γοῦν ἡ νὺξ ὧδε πανταχόθεν πολλὰ τὰ τεκμήρια ἐποικτείρουσα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς περικλυζομένους καὶ κινδυνεύοντας. δι' ὧν γὰρ ἐπιδείκνυσι, ποιεῖ προσεπισκέπτεσθαι τὰ μέλλοντα) *lemma* MUA: τὰ δ' ἄλλοθεν DΔK **2** φασίν *scripsi*: φησιν *codd.* | ὃ προείπομεν: *cf. supra p. 270, l. 1 sqq.* | φυσικότητος MD: φυσικό^{ττ} ΔA φυσικώτατον U **3** πανταχόθεν MKUA: πολλαχόθεν DΔ **3–4** ἐπιδείκνυται MDΔK: ἐπιδείκνυσι A U *mutil.* **4** ἐποικτείρουσα MK: οἰκτ– DΔA U *mutil.* **5** γὰρ *om.* DΔ | ἐπιδείκνυσι MDΔK: πρου (προε– U) πίδεικνυσι UA **5–6** προεπισκέπτεσθαι MDΔ: προσεπισκέπτεσθαι K προσκέψασθαι UA **6** τὸ δὲ *om.* K **6–7** παλιρρ– DKA: παλλιρρ– MΔU **7** τοὺς *codd.*: τε A | ἀνθρώπους *om.* DΔ **7–8** τοῖς κύμασι MK: *om.* DΔUA **8** ῥόθια *codd.*: ῥόθιον K | κύματα MDΔ: κῦμα K ῥεύματα UA **8–9** κλύδονος Δ **9** συννεφής MD: συνε– ΔKUA | ὁ ἀὴρ ἧι MDΔK: ἐστιν ὁ ἀὴρ UA **10** ἄνω *codd.*: ἀνῶν D **10–11** πρὸς βορέαν *seclusi* | πρὸς βορέαν αὐτοῦ MK: *non in* DΔUA **11** πυκνονεφῆ καὶ MK: νέφη (καὶ *om.*) DΔUA καὶ *secl. Maass* | κατέχηται MK: κατέχεται UA καλύπτηται DΔ **11–12** οἷα . . . γίν– *om.* K **12** γίνεται DΔA: γίνονται M *om.* U | παραυτὰ χειμῶνα ἐσόμενον M: παρ' αὐτοῦ τὸν ἐσόμενον χειμῶνα K ὅτι χειμὼν ἔρχεται παρ' αὐτὰ (αὐτὸν UA) DΔUA.

MDΔUA ἔνιοι δὲ τὸ ε ἰ λ υ μ έ ν ο ν (413) ε ἰ λ υ μ έ ν ῳ γράφουσι, καὶ συνάπτουσιν αὐτὸ τῷ π ε λ ά γ ε ι, ἵν' ᾖ οὕτως· ,,ὅπως μὴ ἐγκεκλεισμένος ἧς τῷ πελάγει". σημεῖον δέ φησιν αὐτὸ εἶναι νότου πνέοντος.

MUA 413. — τ ῷ μ ή μ ο ι : ε ἰ λ υ μ έ ν ῳ ἦν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέτρον ον ἐστί. διὸ σημεῖον ἔχει ὁ στίχος.

MDΔKUA μὴ δή, φησίν, ἐν πελάγει μέσῳ ὤν, τῶν πλησίον τοῦ Θυτηρίου καὶ ἀνωτέρων ἄλλων ἀστέρων ὑπὸ νεφῶν κεκαλυμμένων, εὔχου αὐτὸ ἐν μέσῳ οὐρανοῦ ἀνέφελον καὶ εὐσύνοπτον ἰδεῖν. τότε γὰρ σφοδρὸς χειμὼν ἔσται. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸ τὸ Θυτήριον σφόδρα πλησιάζει αὐτῷ τῷ νότῳ, διὰ τοῦτο ὁ νότος κάτωθεν αὐτοῦ πνέων τὰ ἐπιόντα εἰς αὐτὸν νέφη προαναστέλλει καὶ ἐπίπροσθεν ἀνωτέρω ἐπωθεῖται [τὰ νέφη], αὐτὸ δὲ ἀνέφελον καὶ

1–4 MDΔUA εἰλυμένον M *in Arato* : εἰλύμενον MU εἰλυμένον A εἰλυμένων DΔ | εἰλυμένω MDΔ: εἰλιμένον UA **2** αὐτὸ *om.* UA **3** ἐγκεκλεισμένος MU: ἐγκεκλιμένος DΔA **4** φησιν αὐτό MU : φησιν αὐτοῦς (*sic*) A : αὐτό φησιν DΔ | νότου DΔU: νότοιο A τοῦ νότου M | πλέοντος D[ac] | *post* πνέοντος *praebet* Δ *haec e sequentis adnotationis initio deprompta*: διὸ ὢν σὺ ἐν μέσω πελάγει τῶν πλησίον τοῦ θυτηρίου καὶ ἀνωτέρων ἄλλων ἀστέρων, κεκωλυμένων ἀπὸ τῶν νεφῶν, μὴ εὔχου αὐτὸ τὸ θυτήριον ἐν μέσω οὐρανῶ ἀνέφελον καὶ εὐσύνοπτον ἰδεῖν.

5–6 MUA *lemma* M (τὼ): εἰλυμένον (εἰλ– A) ἄλλων UA **5** εἰλυμένω (*sic*) M: εἰλυμένον U εἰλυμένον A ο̄ν M: ὃ UA **6** *post* στίχος *add.* ὁ νοῦς UA : *cf.* DΔ *infra ad p. 273, ll. 9–10*

7–p. 273,5 MDΔKUA *scholium in* MUA *praecedenti adnexum, lemma* τῶ (*vel* τώ) μή μοι DΔK **7–10** *in* Δ *bis leguntur, hic et sub scholii praecedentis finem* (Δ[1] *vide supra*) **7** μὴ δή DΔ K: μη δὴ M μηδεὶς UA | ἐν πελάγει μέσω MD: ἐν μέσω πελ– Δ[1]Δ ἔσω ἐν πελ– K μέσω *om.* UA **7–9** τῶν πλησίον ... κεκαλυμμένων *om.* K **8** ἀνωτέρων MDΔ[1]Δ: ἀνωτέρω UA | ὑπὸ νεφῶν *scripsi* : ὑπὸ νεφέων M ἀπὸ τῶν νεφῶν Δ[1] ὑπὸ τῶν νεφῶν U ὑπὸ νεφέλως A *ut vid.* *om.* DΔ **9** κεκαλυμμένων Est, *unde Ald edd.*: κεκωλυμένων MDΔ[1]Δ κεκολλημένον U κεκωλυμένον A | αὐτὸ *codd.*: τὸ θυτήριον K | ἐν μέσ– οὐρ– *om.* K | οὐρανοῦ MDΔ: οὐρανῶ Δ[1]UA *fortasse recte* **11** γὰρ αὐτὸ *om.* K αὐτὸ *om.* DΔ | πλησιάσει U | αὐτῶι MUA: *om.* DΔK **13–14** προαναστέλλει ...νέφη *om.* A | καὶ ἐπίπροσθεν... νέφη *om.* K **13** ἐπίπροσθεν M: *om.* DΔU **14** ἐπωθεῖται MU: ἀπωθεῖται DΔ | τὰ νέφη *codd.*: *seclusi* | ἀνέφελος A U *incert.* **14–p. 273,1** καὶ εὐσύνοπτον MK: *om.* DΔUA

εὐσύνοπτον μένει. μὴ οὖν, φησίν, ἐν μέσῳ πελάγει ὤν, εὔχου ἰδεῖν τὰ μὲν ἀνωτέρω αὐτοῦ ἄστρα κεκαλυμμένα νέφεσιν, αὐτὸ δὲ ἀνέφελον. τότε γὰρ χειμὼν καὶ „νότοιό τε δεινὸς ἀήτης, ὅς τ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ".

τὸ δὲ Θυτήριον τρισὶ μέρεσιν ὑπέργειον, πέντε δὲ MK ὑπόγειον. κατηστέρισται γὰρ ὁ Ἀρκτοφύλαξ ἐν τῷ M βορείῳ, τὸ δὲ Θυτήριον ἐν τῷ νοτίῳ.

ε ἱ λ υ μ έ ν ο ν ἄ λ λ ω ν, τουτέστιν ἐκ νεφῶν ἄλ- DΔUA λων εἱλυμένον τὸ Θυτήριον.

415-416. — ὕ ψ ι .. μ ᾶ λ λ ο ν κ υ μ α ί ν ο ν τ ι: MK καὶ μᾶλλον τὰ ἐν ὕψει αὐτοῦ ἀνωτέρω πεπιεσμένα καὶ ἐσκεπασμένα μέλανι καὶ δεινῷ νέφει.

φιλεῖ γὰρ προαναστέλλειν ὁ πνεῖν μέλλων ἄνεμος MDΔKUAS τὰ ὑπερκείμενα νέφη καὶ πυκνοῦν.

1–5 μὴ οὖν... ὄμβρῳ: *in* K: μὴ οὖν φησὶν αὐτὸ μὲν ἀνέφελον εὔχου ἰδεῖν, τὰ δὲ ἀνωτέρω αὐτοῦ ἄστρα νεφέλῃ κεκαλυμμένα. τότε γὰρ χειμὼν καὶ νότος **1** οὖν *om.* D *spatio relicto* **2** ἰδεῖν *om.* U **2–3** κεκαλυμμένα MΔ: καὶ καλυμμένα D κεκολλημένα U κεκωλυμμένα (*sic*) A **4–5** *anonymi versus, „Epimenidi" dubitanter tribuit Maass, cf. eiusdem Aratea pp. 342 sqq.* **4** νότοιό τε MDΔ: νότος ὅτε UA | ὅς τ' MDΔ: ὅστις UA **4–5** ὁμαρτήσας MDΔ: ὁμαρτῇ UA

6 MK (*usque ad* ὑπόγειον) **6** μέρεσιν M: μοίραις K.

7–8 M

9–10 DΔUA *in* UA *praecedenti scholio adnexum; in* DΔ: ἄλλως· ὤφειλεν εἶναι εἱλυμμένον (εἱλυμμένων Δ) ἵν' ᾖ, ἐκ νεφῶν ἄλλων εἱλυμμένον τὸ θυτήριον, ἀλλὰ διὰ τὸ μέτρον ἐστὶν εἱλυμένων (εἱλυμμένων Δ) *cf. supra p. 272, ll. 5–6* **9–10** εἱλυμένον *bis edd.*: εἰλυμένον ... εἰλύμενον (*ut vid.*) U εἰλύμενον ... εἰλυμένοις A **9** νεφῶν U: νεφελῶν A.

11–13 MK *lemma* M: ὕψι δέ K | καὶ μᾶλλον M: *om.* K | τὰ M: τὰ μὲν K **12** καὶ *ante* ἀνωτέρω *add.* K **12–13** καὶ ἐσκ– *om.* K.

14–15 MDΔKUAS (*39*ᵛ*, 41–43*) *antecedenti scholio adnectunt* MK *lemma* κυμαίνοντι νέφει DΔ κυμαίνοντι UAS **14–15** *in* K φιλεῖ γὰρ πρὸς τὰ προανατέλλοντα καὶ ὑπερκείμενα, καὶ ἀποδιώκειν τὰ νέφη ὁ πνεῖν μέλλων ἄνεμος καὶ αὐτὰ πυκνοῦν **14** γὰρ MDΔK: *om.* UAS | προαναστέλλειν *Maass* (*cf. Arat. 417*): προανατέλλειν MUS: προσανατέλλειν A *om.* DΔ | ὁ πνεῖν μέλλων MK: ὁ μέλλων πνεῖν DΔUA ὅτε πνεῖ μᾶλλον ὁ S **15** καὶ *om.* DΔ | πυκνοῦν MKS: πνεῖν UA | *transit* S *ad p. 270, ll. 13–17.*

MDΔKUA 418. — ⟨νότῳ⟩ ἔπι σῆμα τιτύσκει: τουτέστι σημεῖον αὐτὸ ποιεῖ ἐπὶ νότον.

S νότῳ ἔπι σῆμα: τὸ σημεῖον τοῦ Θυτηρίου.

MDΔKUAS 420. — οἳ δ' εἰ μέν κε πίθωνται: οἱ δὲ ναῦται, ἐὰν μὲν πιστεύσωσι τῇ Νυκτὶ καθήκοντα καὶ ὠφέλιμα δηλούσῃ, καὶ εὐθέως τεκμήριον ἰδόντες ὅτι τάραχος ἔσται τῶν ὑδάτων κοῦφα πάντα τὰ ἐν τῇ νηὶ ποιήσωνται καὶ ἄρτια τὰ πρὸς σωτηρίαν τείνοντα (λέγει δὲ κοῦφα πρὸς τὸ ἐγχαλάσαι τοῖς τοῦ ἀρμένου ποσὶ καὶ μὴ φιλονεικεῖν ἐναντίοις τοῖς πνεύμασιν· „ἔστη δ' αὖθις ἢν χαλᾷ πόδα"), [Εὐριπίδης (Or. 707), τὸ δὲ ἑξῆς·] ὁ πόνος καὶ τὸ κακὸν ἐλαφρότερον καὶ εὐχερέστερον ἔσται.

MDΔKUAS 424. — αὔτως ἀπρόφατος: ἀπροσδόκητος,

1–2 MDΔKUA *lemma restitui* (*cf.* S *infra*): ἐπὶ σῆμα τιτύσκει MDΔ ἔπι σῆμα K πολλάκι γὰρ UA **2** αὐτὸ ποιεῖ MDΔUA: ποιεῖ τοῦτο K | ἐπὶ νότον MDΔUA: ἐπὶ τῷ νότῳ K.

3 S (*39^v,45*) ἔπι *scripsi*: ἐπὶ S.

Praebent deinde MDΔKUAS *scholio 418 adnexam vv. 429–430 interpretationem, quam infra suo loco invenies.*

4–13 MDΔKUAS (*39^v,47–53*) *lemma* MD (οὐδ') Δ: οἳ δ' εἰ μέν κεν K οἳ δ' εἰ μέν κε πείθονται UA νὺξ αὐτὴ S **5** μὲν *om.* S | πεισθῶσι S **6** δηλώσῃ A | καὶ εὐθ– *codd.*: ὡς εὐθ– K | ἰδόντες MDΔK: εἰδότες UA ἴδωσιν S | ὅτε U **7** τάραχος MDΔS: ταραχὴ KUA | ἔσται DΔ (*sic* Est, *unde Ald. edd.*): ἐστι MK (–ιν) UAS | τῶν *om.* K | πάντα *om.* K | τὰ ἐν (τὰν A) τῇ νηὶ MUA: τὰ *et* τῇ *om.* DΔ τὰ *om.* S **8** ποιήσωνται DΔ^{sl} UA: ποιήσονται MKS: καὶ ἄρτια MKS: *om.* DΔUA | τὰ S: *om.* MDΔKUA | συντείνοντα S **8–11** *parentheseos signa posui* **9** πρὸς *om.* S | ἐγχαλάσαι MDΔAS: ἐγχαλέσαι KU | ἀρμένου KS: ἀρμένου M *ut vid.* DΔUA **10** καὶ *om.* UA | φιλονεικεῖν τε ἐναντίον UA | τοῖς ΔUAS: *om.* MK D *incert.* (*mg. decurt.*) **11–12** ἔστη ... ἑξῆς M: *om.* DΔKUA Εὐριπίδης .... ἔσται *om.* S **11** ἔστη δ' *Euripidis codd.*: ἔστι δὲ M ἔστη γὰρ S | πόδα M *Eur.*: τὸν π– S **11–12** Εὐριπί^{δ}. τὸ δὲ ἑξῆς M: *seclusi* **12–13** ὁ πόνος... ἔσται M: ὁ πόνος ἐλαφρότερος ἔσται αὐτοῖς DΔ ἔσται δὲ λοιπὸν ὅ τε πόνος καὶ τὸ κακὸν ἐλαφρότερον K ὁ πόνος ἐλαφρότερος ἔσται UA.

14–p.276,2 MDΔKUAS (*39^v,53–40^r,3*) *lemma* MDΔS: αὔτως

καὶ διαταράξει τὰ ἄρμενα μὴ χαλασθέντα, ἀλλ' ἐναντιούμενα τῷ κακῷ. τότε οἱ μὲν πλέοντες ἔσθ' ὅτε καὶ ὑποβρύχιοι καὶ ὑπ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ πλέουσιν, οὐκ ἐπὶ νηὸς ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ὑδάτων φερόμενοι, ἔσθ' ὅτε δέ, ἐὰν ἐπιτύχωσι τοῦ Διὸς παριόντος (τοῦτο δὲ ὡς ἐν θαύματι), εἰ μὴ ἄρα αὐτὸς ὁ Ζεὺς παριὼν τύχῃ καὶ εὐχομένοις ἐπέλθῃ, καὶ τοῦ βορέου ἡ δύναμις ἐναντίῳ τῷ νότῳ πνεύσασα διασκορπίσῃ τὰ νέφη καὶ αἴθραν ποιήσῃ (πνεύσας γὰρ ὁ βορέας ἀεὶ σκεδαννύει τὰ νέφη. καὶ Ὅμηρος (Ο 171, Τ 358). „αἰθρηγενέος βορέαο“), οἱ τότε πολλὰ παθόντες πάλιν ὁρῶσιν ἀλ-

---

K αὔτως ἀπρόσφατος UA **14** ἀπροσδόκητος MΔUA: ἀπροσδ– D εἰ δὲ ἀπροσδόκητος ἐμπλήξει ὁ ἄνεμος K ἀπροσδοκήτως S.

1 καὶ MKUAS: ἐλθὼν DΔ | διαταράξῃ KU | ἄρμενα S: ἄρμ– M *ut vid.* DΔKUA | χαλασθέντα *codd.*: χαλῶν S **2** κακῷ *codd.*: πνεύματι DΔ **2–4** ἔσθ' ὅτε... φερόμενοι *om.* D **2** ἔστιν ὅτε UA | ὅτε καὶ MKU *ut vid.*: ὅτε μὲν Δ ὅτε μὲν καὶ S *fortasse recte* ὅτε A **3** *ante* ὑπ' αὐτὸ *om.* καὶ K | πλέουσιν *codd.* Δ[sl]: φέρονται Δ **4** τῆς νηὸς Δ | φερόμενοι *codd.*: πλέοντες Δ **5–11** ἔσθ' ὅτε ... εἰσὶν *in* K: ἔσθ' ὅτε κἂν ἂν ἐπιτύχωσι τοῦ Διὸς παριόντος, καὶ τοῦ βορέου ἐπελθόντος, πολλὰ μάλα πρότερον κακοπαθήσαντες, πάλιν ὁρῶσιν ἀλλήλους ἐν τῇ νηί. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἴσασιν ὅπου εἰσίν. τοῦτο δὲ ὡς ἐν θαύματι. ὅτι εἰ μὴ ἄρα αὐτὸς ὁ Ζεὺς παριὼν τύχοι, καὶ εὐχομένοις ἐπέλθοι, καὶ τοῦ βορέου ἡ δύναμις ἐναντία πνεύσασα τῷ νότῳ διασκορπίσοι τὰ νέφη, καὶ αἰθρίαν ποιήσοι, πνεύσας γὰρ ὁ βορέας ἀεὶ σκεδαννύει τὰ νέφη. ὡς καὶ Ὅμηρος αἰθρηγενέος βορέαο, οὐκ ἂν τοῦτο γένηται **5** δὲ ΔUAS: καὶ M κἂν K **5–6** *parentheseos signa posui* **6** *post* θαύματι *add.* ὅτι MDΔ KUA: *non in* S | ἄρα *om.* S | ἄρα εἰ μὴ U | αὐτὸς ὁ Ζεὺς MK: ὁ Ζ– αὐτὸς DΔUA αὐτὸς *om.* S | παριὼν *codd.*: παρὼν DΔ **7** εὐχόμενος UA | ἐπέλθῃ M[pc]S: ἐπέλθοις M[ac] ἐπιφανῇ DΔ ἐπέλθοι KU ἀπέλθοι A **8** ἐναντίωι MS: ἐναντία DΔK ἐναντίον UA | τῶι νότωι MDΔKS: τῇ τοῦ νότου UA | πνεύσασα *codd.*: πνεύσοι καὶ UA | διασκορπίσοι KUA **9** αἴθραν MD U: αἰθρίαν ΔKS αἶθραν A | ποιήσοι KU | ὁ γὰρ βορρᾶς πνεύσας S | ἀεὶ MKUA: *om.* DΔS | σκεδάννυσι DΔ **10** καὶ DΔKUAS: *om.* M | αἰθρηγενέτα S **11** οἱ τότε M: οἵ τότε DΔUA οἵ τ' ὅτε S **11–p. 276,1** ὁρῶσι πάλιν U πάλιν *om.* S | ἀλλήλους ὁρῶσιν S

λήλους ἐν τῇ νηί. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἴσασιν ὅπου εἰσίν.

MDΔKUAS 429. — ⟨ἐπὶ σήματι τούτῳ⟩: ἐπὶ τῷ σημείῳ τοῦ Θυτηρίου φοβοῦ πνέοντα νότον ἕως ἂν ἀπαστράψαντος αὐτοῦ τοῦ βορέου αἰσθήσῃ.

S Κενταύρου: οὗτος δοκεῖ εἶναι ὁ Χείρων ὁ ἐν τῷ Πηλίῳ οἰκήσας δικαιοσύνῃ διενεγκὼν πάντας ἀνθρώπους. καὶ παιδεύσας Ἀσκληπιόν τε καὶ Ἀχιλλέα ἐφ' ὃν Ἡρακλῆς δοκεῖ ἐλθεῖν δι' ἔρωτα καὶ συνεῖναι ἐν τῷ ἄντρῳ τιμῶν τὸν Πᾶνα. μόνον δὲ τοῦτον τῶν κενταύρων ἀνεῖλεν. ἐπὶ χρόνον δὲ ἱκανὸν ὁμιλούντων αὐτῶν ἐκ τῆς φαρέτρας αὐτοῦ βέλος ἐξέπεσεν εἰς πόδα τοῦ Χείρωνος. καὶ οὕτως ἀποθανόντος αὐτοῦ ὁ Ζεὺς διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ διὰ τὸ σύμπτωμα, εἰς τὰ ἄστρα ἔθηκεν ἔχοντα τὸ θηρίον ἐν ταῖς χερσὶ πλησίον τοῦ θυτηρίου. δοκεῖ προσφέρειν ὡς θύων ὅ ἐστι μέγιστον σημεῖον τῆς εὐσεβείας. ἔχει δὲ ἀστέρας ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς γ' ἀμαυρούς. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων, α' λαμπρῶν. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'. ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ ἱππείου στήθους α' ἐφ' ἑκατέρων τῶν ἐμπροσθίων ὁπλῶν α' ἐπὶ τῆς ῥάχεως δ' ἐπὶ τῆς κοιλίας β' λαμπρούς. ἐπὶ τῆς κέρκου γ'. ἐπὶ τοῦ ἱππείου ἰσχίου, α'. ἐφ' ἑκατέρας ὁπλῆς α'. πάντας κ'.

MDΔKUA 431. — εἰ δέ κεν ἑσπερίης: ἐὰν δὲ μεσου-

---

1 οὐ DΔKUAS: οὔτε M **1–2** ἀπὸ (ὑπὸ S) τοῦ κακοῦ ἴσασιν (ἴασιν M) ὅπου εἰσίν (–σί S) MKS: ἴσασιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ ὅποι ποτέ εἰσίν DΔ ἴσασιν ἀπὸ τοῦ κακοῦ ὅπου εἰσίν UA.

3–5 MDΔKUAS (*39v,46–47*) *haec praebent codd. supra post sch. 418* | *lemma restitui*: ἄλλως MDΔ *om.* KUAS **3–4** ἐπὶ ... νότον *om.* K | ἐπὶ ... Θυτηρίου *om.* S **3** ἐπὶ MDΔ: ἐπὶ δὲ UA **4** Θυτηρίου DΔUA: Θυτηρίῳ M | νότον MUAS: τὸν νότον DΔ | ἕως *codd.*: ὡς K | ἂν *codd.*: *om.* S **5** ἀπαστράψαντος *scripsi ex Arato*: ἐπιστρέψαντος MDΔKUA ἀπαστρέψαντος S | τοῦ βορέου UAS: τοῦ *om.* MDΔK | αἰσθήσει K | *in fine add.* καὶ γνώσηι M καὶ γνώσει K: *non in* DΔUAS.

6–23 S (*40r,3–20*) *Centauri fabula* (*Catast. 40*).

24–p. 277,4 MDΔKUA *lemma* MDΔA: εἰ δέ κεν K U *evan.* **24** ἐὰν *codd.*: εἰ K | μεσουρανίσει K

ρανήσῃ ὁ τοῦ Κενταύρου ὦμος, ὀλίγη δὲ περὶ αὐτὸν ἀχλὺς ᾖ, ἤτοι τὸν ὦμον ἢ τὸν Κένταυρον, τὰ δὲ ἐπὶ τῷ Θυτηρίῳ σημεῖα ὅμοια ᾖ, οὐ χρή σε νότον φαντάζεσθαι, ἀλλ' εὖρον.

τὸ δὲ προτέρης (422), συνυπακουστέον θαλάσσης. τὸν γὰρ ὁρίζοντα καὶ ὠκεανὸν καὶ θάλασσαν καλεῖ. MDΔKUA

ἀχλὺν δὲ τὴν ἐκ τῶν νεφῶν ἀορασίαν. MK

ὁ δὲ νοῦς· ἐὰν δὲ ὁ τοῦ νοτίου Κενταύρου ὦμος τοσοῦτον ἀπέχῃ τῆς ἀνατολῆς ὅσον καὶ τῆς δύσεως (ἀντὶ τοῦ „ὅτε μεσαίτατός ἐστι καὶ μεσημβρινός“), καὶ αὐτὸν μὲν τὸν Κένταυρον κατὰ πᾶν τὸ ἄλλο σῶμα περιβάλλῃ ἐκ νεφῶν ὀλίγη ἀορασία, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τῷ Θυτηρίῳ τὰ προειρημένα σημεῖα ἀποτελοίη ἡ νύξ, οὐκέτι, φησίν, ὀφείλεις νότον προσδοκᾶν, ἀλλὰ τὸν εὖρον ἐπιτηρεῖν, ὃς ἀπὸ χειμερινῆς ἀνατολῆς πνεῖ. MDΔKUA

432. — ὦμος: ἐὰν ἴδῃς, φησί, τὸν ὦμον ⟨τοῦ⟩ Κενταύρου ἐπὶ τοῦ μεσουρανήματος ὀλίγῃ ἐπιπροσθούμενον ἀχλύι, τὸ δὲ Θυτήριον ἐκ τοῦ ὄπισθεν μέρους ἀναλογοῦν τοῖς προειρημένοις σημείοις, εὖρον προσδόκα. ἀνατέλλει γὰρ ὁ Κένταυρος κατὰ τὰ ὀπίσθια αὐτοῦ μέρη, ὥστε ἔχειν τὰ μὲν ἀνθρωποειδῆ κατὰ τὰς ἀνατολάς, τὰ δὲ ἵπποις παραπλήσια κατὰ δύσιν. ὁ δὲ εὖρος κατὰ ἀνατολάς. S

---

2 ᾖ *edd.*: εἴη MDΔUA ἐστιν K **3** ᾖ DΔ: εἴη MKA U *evan.*
5–7 MDΔKUA προτέρης *codd.*: πρότερον UA **6** ὁρίζοντα ΔKA: ὠρ– M ὀρ– D U *evan.* **7** καλεῖ *codd.*: φησι U.
8 MK
9–16 MDΔKUA **9** ὁ τοῦ ν– Κεντ– ὦμ– MK: τοῦ ν– Κεντ– ὁ ὦμ– DΔUA **10** ἀπέχῃ MDΔ: –χει KA U *evan.* **11** καὶ μεσημβρινός MK: *om.* DΔUA **12** τὸν Κέντ– *om.* K | τὸ DΔ: *om.* MKUA | ἄλλο *codd.*: ὅλον K **12–13** περιβάλλῃ . . . ἀορασία *codd.*: ὀλίγη δὲ ἐκ νεφελῶν ἀορασία κατακαλύπτοι K **12** περιβάλλῃ D[sl] Δ: –λλει MU *ut vid.* A **13** νεφῶν MDΔ: νεφελῶν KUA | δὲ ταῦτα MK: ταῦτα δὲ DΔUA **13–14** τῷ . . . προειρημένα *codd.*: τῶ προειρημένω Θυτηρίω K **15** ὀφείλεις *om.* UA | τὸν *codd.*: αὐτὸν A U *evan.* **16** ὃς *om.* K | ἀποχειμερινῆς M | πνεῖ *codd.*: πνέοντα K.
17–24 S (*40*[r]*, 20–27*) **17** τοῦ *addidi* | δὲ *scripsi*: μὲν S **23** παραπλήσια *scripsi*: παραπλήσιον S.

MDΔKUA ἀτὰρ μετόπισθεν: μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς διασαφηθῆναι τὸν Κένταυρον, ἐπὶ τῷ λάμποντι Θυτηρίῳ ...... εἴπομεν γὰρ ὅτι ἂν ᾖ αὐτὸ μόνον ἀνέφελον, τὰ δὲ ὑπεράνω αὐτοῦ νεφελώδη ...... ταῦτά φησι τὰ ἐοικότα σήματα.

MK τὸ δὲ εὔροιο (435) ἑλληνισμὸς ἀντὶ τοῦ „εὗρον ἄνεμον λοιπὸν ὡς πνευσόμενον περισκοπεῖν".

MDΔKUA 436. — δήεις δ' ἄστρον ἐκεῖνο: ὁ Κένταυρος δυσὶν ὑποκέκλιται ζῳδίοις. τὰ μὲν γὰρ ἀνδρὶ εἴκελα αὐτοῦ ὑπὸ τῷ Σκορπίῳ κεῖται πρὸς ἀνατολάς, τὰ δὲ ἵππῳ παραπλήσια ὑπὸ ταῖς Χηλαῖς πρὸς δύσιν. αὐτὸν μὲν οὖν Ἕρμιππος Χείρωνά φησιν εἶναι, τὸ δὲ Θηρίον σύμβολον θήρας, τὸ δὲ Θυτήριον τοῦ Πηλέως γάμου σημεῖον.

MDΔKUA δύω ὑποκείμενον: ὁ γὰρ Κένταυρος δύο

1–5 MDΔKUA *lemma codd.* (αὐτὰρ MA): αὐτὰρ K **1** δὲ ταῦτα MUA: ταῦτα DΔ ταῦτα δὲ K | ὡς *codd.*: *om.* DΔ **1–2** διασαφηθῆναι MK: διασαφῆ DΔ διασαφῆ εἶναι UA **2** *post* Θυτηρίῳ *lacunam statui*: σήματα σαφῆ ἐμπαρέχει ἡ νύξ *add.* K; *cf. supra p. 277, ll. 13–15 ubi iam eorundem versuum paraphrasin habemus* **3** εἴπομεν: *vide supra p. 271, ll. 9 sqq. et p. 272, ll. 7 sqq.* | ἂν DΔUA: ἐὰν M κἂν K | ᾖ *codd.*: εἴη A | αὐτὸ μόνον MUA: αὐτὸ μοναχὸν DΔ μόνον αὐτὸ K **3–4** ἀνέφελον τὰ δὲ ὑπερ *in* D *non leguntur* (*mg. sup. decurt.*) **4** *post* νεφελώδη *lacunam statui*: τότε ἐστι τόδέ τι σημεῖον *add.* K | ταῦτά (γὰρ *add.* DΔ) φησι τὰ ἐοικ– σήμ– MAU *ut vid.* (*mutil.*): ταῦτα δὲ καὶ ἐοικότα σήματα φησί (*sic*), τουτέστι φανερὰ καὶ γνώριμα K.

6–7 MK **6** τὸ δὲ M: *om.* K **7** *post* ἄνεμον *interpunxit* K *non* M | πνευσόμενον M: –μένου K | δεῖ περισκοπεῖν K | *praebet* K *in mg. figuram hexagoni in circulo inscripti.*

8–14 MDΔKUA *lemma* M: δήεις δ' ἄστρον DΔKUA (δείης) **9** δυσὶ ζωδίοις ὑποκέκλιται A **10** εἴκελα M: ὅμοια DΔK U *ut vid.* (*evan.*) ἴκελα A | τὸν Σκορπίον U | πρὸς ἀνατολὰς M: πρὸς ἀνατολὴν K *om.* DΔUA **11** τὰ δέ γε παραπλ– ἵπ– K | πρὸς δύσιν MK: *om.* DΔUA **12** *de Hermippo vide supra sch. 318* **12–13** τὸ δέ γε θηρίον D (θυτήριον) Δ **13** σύμβολον ... θυτήριον *om.* K | θύρας Δ **14** σημεῖον *codd.*: σημείοις K *qui pergit* δὲ δύο ὑποκείμενον (*infra*).

15–p. 279,7 MDΔKUA *lemma* M: δύω δ' ὑποκείμενον DΔU (δὲ) σημείοις δὲ δύο ὑποκείμενον K (*vide supra ad l. 14*) δύω ὑποκείμενον ἄστροις A

ἐπίκειται ζῳδίοις, Σκορπίῳ καὶ Χηλαῖς. αὐτὸς δὲ ὁ Χείρων, ὁ ἐν τῷ σπηλαίῳ κατοικήσας, δικαιοσύνῃ πάντας ἀνθρώπους ὑπερβάλλων καὶ παιδεύσας Ἀσκληπιὸν τὸν υἱὸν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως τὴν ἰατρικὴν καὶ Ἰάσονα πρὸς τιμὴν κατηστερίσθη.

τὸ δὲ ἐσφήκωται (441) δυσαποσπάστως, ἀσφαλῶς ἐνήρεισται.

438. — Χηλαί: γράφεται καὶ χεῖλε' καὶ ἔστιν οὕτως „ὑπ' αὐτοῖς τὰ χείλεα τοῦ Σκορπίου ἔχουσι καὶ οὕτω φανεροῦνται". Mmg

440. — ἐν δέ οἱ ἀπρὶξ: ἐνταῦθα συνείληφε σῶμά τι ἀδιάρθρωτον, ὃ καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Θηρίον προσηγορεύθη. MDΔKUA

441. — ἐληλάμενον: ἐνηρτημένον, ἐνηρμοσμένον. τῷ δὲ λέγειν ἄλλο θηρίον οὐ πρὸς αὐτὸν τὸν Κένταυρον ἀντιδιέστειλεν· ἄτοπον γὰρ θηρίον λέ- MDΔKUA

---

1 ἐπίκειται MDΔA: ὑπόκ– KU | σκορπίῳ καὶ χηλαῖς MKUA: *om.* DΔ **1–5** *Centauri fabula, cf. Catast. 40* **2** ὁ *om.* DΔ | κατοικῶν K | *post* δικαιοσύνῃ *add.* τε DΔ **3** ἀνθρώπους ὑπερβάλλων *om.* UA | καὶ παιδεύσας *codd.*: παιδεύσας καὶ UA **4** Ἀχιλέα MΔ | τὸν Π– DΔ: τὸν *om.* MUA τὸν Πηλέως *om.* K **5** καὶ *om.* UA | Ἰάσονι M | κατηστ– πρὸς τιμὴν K **6–7** τὸ δὲ ... ἐνήρεισται *in* K *post sch. 441* | ἀσφαλῶς MUA: καὶ ἀσφ– ΔK *om.* D **7** *ante* ἤρεισται (*sic ut vid.*) *sex fere litterae evan.* U | ἐνήριστα M ἐρήρεισται K.

8–10 M *mg.* (*man. rec. ut vid.*) *lemma addidi; signum est in textu supra* χηλαί (·/.), *sed in mg. non iteratur; vid. infra ad l. 14.*

11–13 MDΔKUA *lemma* MDΔ: ἄλλοτε μάλα K ἀντία δεινωτοῖο UA **11** συνείληφε *codd.*: συνείλισσε K **12** ἀδιάρθρωτον MKU: ἀδιόρθωτον DΔA (ἀδιαρ– A *primo ut vid.*) | θηρίον *om.* D | *in fine add.* τῷ κενταύρῳ K (*interpretatur* οἱ).

14–p. 280,4 MDΔKUA 14–15 ἐληλάμενον ... ἐνηρμοσμένον M ἐληλάμενον δὲ ἀντὶ τοῦ ἀνηρτημένον K (*in huius scholii fine post ea quae supra l. 6 edimus*) *om.* DΔUA **15** *post* ἐνηρμοσμένον *in* M *idem signum invenimus* (·/.) *quod est in textu v. 438 supra vocem* χηλαί (*vide supra ad ll. 8–10*), *sed quid significet non intellego* | *lemma* ἄλλο μάλ' (μὲν UA) ἐσφήκωται DΔUA | τῷ *Maass*: τὸ *codd.* | οὐ *codd.*: καὶ A **16** διέστειλεν U

γειν τὸν Χείρωνα, τὸν πάντων Κενταύρων δικαιότερον καὶ λογικώτερον. ἀλλὰ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Σκορπίου, ὃς ὑπέρκειται τοῦ Κενταύρου, τὸ ἄλλο εἶπε θηρίον. ἄμεινον γὰρ οὕτως ἀκοῦσαι.

MDΔKUA 443. — ἄλλο περαιόθεν: νῦν περαίην τὴν ἀνατολὴν λέγει. Ὅμηρος (ψ 243)· „νύκτα μὲν ἐν περάτῃ δολιχὴν σχέθεν". λέγεται δὲ περαία καὶ ἡ δύσις, πέρατα γάρ ἐστι τῆς γῆς.

τὸ δὲ ἕλκεται σφόδρα κυριολεκτήσας εἶπε. λίαν γὰρ καὶ πάνυ ἐπὶ μήκιστον ἐκτέταται ἡ Ὕδρα, ὡς τριῶν ζῳδίων μοίρας ἐπέχειν, τοῦ τε Καρκίνου καὶ τοῦ Λέοντος καὶ τῆς Παρθένου.

τοῦτο δὲ τὸ ζῴδιον οἱ Ἕλληνες Ὕδραν ἐκάλεσαν, τὸ ζῷον ὃ κατηγωνίσατο ὁ Ἡρακλῆς. οἱ μέντοι Αἰγύπτιοι Νεῖλον εἶναι τοῦτο τὸ ἄστρον λέγουσι, καὶ λόγους σφόδρα πιθανοὺς παρέχονται. ἡ γὰρ κεφαλὴ τοῦ ζῳδίου ἐστὶ περὶ τὴν ιε´ μοῖραν τοῦ Καρκίνου,

---

1 Χείρωνα *codd.*: Κένταυρον U | Κενταύρων *om.* K **1–2** δικαιότερον καὶ λογικώτερον MU: δικαιότατον DΔ δικαιότατόν τε καὶ λογικώτατον K λογιώτερον καὶ δικαιότερον A **3–4** τὸ.. θηρίον MKUA: *om.* DΔ **4** *post* ἀκοῦσαι *in* K τὸ δὲ ἐσφήκωται– κ.τ.λ. (*supra p. 279, l. 6*) *et* ἐληλάμενον κ.τ.λ. (*supra p. 279, l. 14*).

5–p. 281,15 MDΔKUA *lemma* MDΔK: περαιόθεν UA **5** νῦν *om.* UA | τὴν ἀν– λ– M: λ– τὴν ἀν– DΔKUA **6** Ὅμηρος MDΔ: καὶ Ὅμ– UA *om.* K | ἐν *om.* A | πέρατι ΔU *ut vid.* D *incert.* (*mg. decurt.*) **7** δολιχὴν σχέθεν MK: *om.* U σχέθεν *om.* DΔA | περαία MK (περαίη *post* δύσις) UA: οὕτω DΔ | πέρατα MDΔK: πέρα UA **8** ἐστι UA (*post* τῆς γῆς): εἰσὶ MDΔK **9** εἶπε *codd.*: ἔφη K **10** λίαν *codd.*: σφόδρα K | καὶ πάνυ *om.* DΔ **11** ἐπέχειν μοίρ– ζ– K | ἐπέχειν *codd.*: ἐπέχουσα DΔ **12** καὶ τοῦ Λ– A: καὶ *om.* K τοῦ *om.* MDΔKU | τοῦ Π– A **13** δὲ *codd.*: γὰρ UA | ζῴδιον *codd.*: ζῷον UA | οἱ UA: *om.* MDΔK **14** τὸ ζῷον ὃ κατηγ–ὁ Ἡρ– M: τὸ ζ– ὅπερ Ἡρ– κατ– DΔUA: διὰ τὸ ζ– ἐκεῖνο ὃ κατηγ– κραταιῶς μετὰ τοῦ Ἡρακλέους K | μέντοι *codd.*: δὲ U **14–15** Αἰγύπτιοι *om.* D **15** εἶναι τοῦτο τὸ ἄστρον (τὸ ἄστρον τοῦτο DΔUA) λέγουσι MDΔUA: τοῦτο τὸ ἄστρον ἐκάλεσαν K | *inter* ἄστρον *et* λέγουσι *hoc lemma add.* A: ὕδρην μιν καλέουσιν | καὶ *om.* DΔ **16** σφόδρα *om.* DΔ | παρέχονται MK: προσφέροντες DΔ προσφέρουσι UA **17** ἐστὶ *post* ιε´ DΔ | τὴν *om.* U | τοῦ Καρκίνου *om.* K

περὶ τὸν Ἐπιφὶ μῆνα, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Ἰούλιος, ὅτε καὶ τὰς ἀρχὰς ⟨τῆς ἀναβάσεως ὁ Νεῖλος ποιεῖται,⟩ τὸ μέσον αὐτοῦ [ποιεῖται τοῦ σώματος] ⟨περὶ⟩ τὸν Λέοντα τῷ Μεσορῆι, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Αὔγουστος, ὅτε τὸ μεσαίτατόν ἐστι τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως, τὰ δὲ τελευταῖα αὐτοῦ περὶ τὴν Παρθένον· τῷ γὰρ Θώθ, ὅς ἐστι Σεπτέμβριος, τὰ τελευταῖά εἰσι τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως. ἡ δὲ οὐρὰ αὐτῆς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ὀφείλει εἶναι τοῦ Κενταύρου, ἵνα καὶ ὑπὸ τὰς Χηλὰς ᾖ τὸ τέλος αὐτῆς. τῷ γὰρ Φαωφὶ παύεται ὁ Νεῖλος, ὅς ἐστιν Ὀκτώβριος, ἄλλως τε καὶ ὁ Κόραξ ἐπὶ τὴν οὐρὰν αὐτοῦ τοὐμφανὲς ἡμῖν παρίστησι. καὶ γὰρ τῆς χροιᾶς αὐτοῦ [τοῦ Κόρακος δηλονότι] μελαινούσης, νοοῦμεν ὅτι τότε ἀφανὴς γίνεται ὁ Νεῖλος. καὶ ὁ Κρατὴρ δὲ οἰκεῖον πηγῇ ἢ ποταμῷ, ἄλλου ⟨δὲ⟩ ζῴου ἀλλοῖον.

τοῦτον τὸν ὄφιν οἱ μὲν Ἕλληνές φασιν εἶναι τὴν Vat. 1087
Ὕδραν ἣν Ἡρακλῆς κατηγωνίσατο, οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, Νεῖλον.

---

1 τὸν ... μῆνα *codd.*: τῷ ... μηνὶ K **1–4:** ὅς ἐστι ... Μεσορῆι *om.* UA **1** ὃς ἔστι (ἔστιν K) κ– Ῥ– Ἰούλ– (ὁ Ἰόυλλ– K) MK: ὃς κ– Ῥ– ἐστι Ἰούλιος D κατὰ Ῥωμ– *om.* Δ (ἔστιν) **2** *post* ἀρχὰς *lacunam statuit Bekker; supplevi* **3** ποιεῖται τοῦ σώματος MDΔUA: τοῦ σώματος ποιεῖται K *seclusi* | περὶ *addidi* **4** μεσορῆι M: μεσωρῆ DΔK | κατὰ Ῥ– *om.* Δ **5** ὅτι U **6** τὰ τελευταῖα δ' DΔ **7** Θώθ *codd.*: γώθ UA | *ante* σεπτέμβριος (–τέβρ– KA U *evan.*) *add.* κατὰ ῥωμαίους D | εἰσι MUA: ἐστὶ DΔ *om.* K | τοῦ *om.* Δ **8** οὐρὰ ΔKUA: οὐρᾶ M *om.* D | αὐτῆς MDΔ: αὐτοῦ K U *ut vid.* A | ὑπὲρ *codd.*: ὑπὸ U | τῆς κεφαλῆς DΔ **10** ἦι *vel* ἢ *codd.*: εἴη DΔ | αὐτῆς *codd.*: αὐτοῦ A U *evan.* | φαωφὶ MKΔ: φαωθὶ D φαωφεὶ UA **11** ὅς ἐστιν ὀκτώβριος MK (*post* φαωφὶ K) : ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους ὀκτώβριος (–μβρ– DΔ) DΔUA | τῆς οὐρᾶς DΔ **13** τοῦ Κ– δηλονότι MDΔ: δηλονότι τοῦ κ– UA δηλονότι *om.* K *seclusi* | μελαινούσης DΔUA: μελανούσης *vel* μελαινούσης M μελανῆς οὔσης K *malim* μελαίνης οὔσης | *ante* νοοῦμεν *add.* δὲ A **14** τότε *om.* K **15** πηγῆ MK: τῆ γῆ DΔUA | ποταμοῦ A U *mutil.* | ἄλλου.. ἀλλοῖον *om.* DΔK | δὲ *hic Maass*: *post* ζῴου U *non in* MKA.

16–18 Vaticanus 1087 (*301*[v] *ad imaginem Hydrae, Crateris et Corvi*) *cf. supra p, 280, ll. 13–15.*

MK τὸ δὲ περαιόθεν ἤτοι ἐκ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν, ἢ ἐκ τῶν πέραν καὶ πόρρω τοῦ Κενταύρου.

MDΔKUA 449. — εἴδωλον Κόρακος: τινές φασι [τὸν Κόρακα] θεράποντα Ἀπόλλωνος ὄντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦτον πεμφθῆναι σπονδῶν χάριν ἔκ τινος [φησί] καθαρᾶς κρήνης ἐν κρατῆρι κομιοῦντα ὕδωρ. ἰδόντα δὲ συκῆν ὀλύνθους ἔχουσαν, ἀναμεῖναι μέχρις ἂν πεπανθῶσι. φαγόντα δὲ οὕτω καὶ τὸ ἁμάρτημα συννοήσαντα, ἁρπάσαντα τὸν ὕδρον ἐκ τῆς πηγῆς ὁμοῦ τῷ κρατῆρι φέρειν καὶ λέγειν ὡς διεκωλύετο ὑδρεύσασθαι ὑπ' αὐτοῦ. Ἀπόλλωνα δὲ γνόντα τὸ ἀληθὲς τὸν μὲν εἰς ὄρνεον μεταμορφῶσαι καὶ ποιῆσαι διψᾶν περὶ τὴν ἀκμὴν τῆς ὀπώρας . . . .

MK κατηστερίσθη δὲ πάντων τὰ εἴδωλα.

MDΔKUAS 450. — καὶ μὴν καὶ Προκύων: λοιπός

1–2 MK **2** πέραν M: πέρα K.

3–13 MDΔKUA *lemma codd. cf. Catast. 41* **3** τινες *om.* DΔ | φησι D **4** τὸν κόρακα *seclusi* | Ἀπόλλωνος ὄντα MUA: Ἀπ– εἶναι καί ποτε DΔ θερ– εἶναι τοῦ Ἀπ– καὶ K **5** τοῦτον MK: *om.* DΔUA | σπουδῆς K | φησί *secludendum puto*: *praebent* MA, *om.* DΔK, U *mutil.* **5–6** καθαρᾶς . . . ὕδωρ MK: καθ– κρήνης ὕδωρ ἐν κρ– κομ– D καθ– κρ– ὕδ– κομ– ἐν κρ– Δ κρήνης κομ– καθαρὸν ὕδ– ἐν κρ– A (*in* U *mutil. legitur tantum*]θαρὸν ὕδωρ ἐν κρατῆρι) **7** μεῖναι K | ἂν *om.* A **8** οὕτω καὶ *codd.*: καὶ οὕτω DΔ | συννοήσαντα *Wilamowitz apud C. Robert* (αἰσθόμενος τὸ ἁμάρτημα *Catast. 41*): συνθήσαντα MKUA συμβαλόντα DΔ **8–9** ἁρπάσαντος A **9** τὸν ὕδρον MDΔ: τὸ ὕδωρ KA δὲ ὕδωρ U | τῆς *om.* A | ἐκ τῆς πηγῆς *om.* K | ἅμα τῷ κριτῆρι K **10** διακωλύοιτο K **10–11** ὑδρ– ὑπ' αὐτοῦ MUA: ὑπ' αὐτοῦ ὑδρ– DΔ ὑπὸ τοῦ δράκοντος ὑδρ– K **11** Ἀπόλλωνα δὲ γνόντα MDΔ: Ἀπόλλωνος δὲ γνόντος K (δὲ *om.*) UA | *post* τἀληθὲς *add.* ἅτε μαντικὸν DΔ | τὸν μὲν MKUA: τοῦτον Δ *om.* D **12** περὶ *codd.*: κατὰ K **13** *post* ὀπώρας *lacunam statuo* (*cf. Catast. 41*) *et verba* κατηστερίσθη κ. τ. λ. *ab ipso Marciani codicis librario addita esse suspicor.*

14 MK *vide supra* | *deinde in* MDΔA ἕως ὧδε τὰ τῆς ἀστροθεσίας, *quae verba recte post sch. 450 transposuit Maass* (*sic iam* K) *om.* US.

15–p. 283,9 MDΔKUAS (*40*[r]*, 27–35*) *lemma codd.* (καὶ Δ) **15** ἔστι Πρ– UA | λοιπὸς *codd.*: λοιπὸν S

ἐστιν ὁ Προκύων ὑπὸ τοῖς Διδύμοις κείμενος. καλεῖται δὲ οὕτως ἐπειδὴ πρὸ τοῦ Κυνὸς ἑῴαν ποιεῖται ἀνατολὴν ἐν τῷ δι' Ἑλλάδος κλίματι, ὅτι τοῦ Κυνὸς ἀνατολικώτερός ἐστιν. ἀστέρων δέ ἐστι γ' λαμπρῶν [οὗτος], ὧν εἷς ὁμώνυμος Προκύων.

οὗτος δὲ πρὸ τοῦ μεγάλου Κυνός ἐστιν, Ὠρίωνος δὲ λέγεται Κύων, καὶ διὰ τὸ φιλοκύνηγον εἶναι ταῦτα αὐτῷ παρατεθῆναι τὰ σημεῖα. καὶ γὰρ Ἄρκτος συνορᾶται καὶ ⟨ἄλλα⟩ θηρία παρ' αὐτῷ.

οὗτος δὲ ὁ Προκύων ἔσχε τὴν ὀνομασίαν οὐχ ὅτι MK
τὴν θέσιν πρὸ τοῦ Σειρίου ὢν πρώτην καὶ ὑψηλὴν ἔχει, ἀλλ' ὅτι βορειότερος ὢν τὰς ἀνατολὰς πρὸ αὐτοῦ ποιεῖται. ὑπὸ δὲ τοὺς Διδύμους ἐστὶ καὶ καλὰ φαίνει. ἐκ γὰρ ἀστέρων λαμπρῶν σύγκειται.

ἕως ὧδε τὰ τῆς ἀστροθεσίας. MDΔKA

451. — ταῦτά κε θηήσαιο: ταῦτα τὰ προει- MDΔKUAS
ρημένα φαινόμενα θεωρήσειας τῶν ἐνιαυτῶν ἀνυομένων ἐφεξῆς κείμενα καὶ κατὰ τάξιν τὰς αὐτὰς ὥρας

---

1 ὑπὸ τοῖς Διδύμοις DΔUA: ὑπὸ τῶν Διδύμων M ὑπὸ τοὺς Διδύμους K ἐν Διδύμοις S **2** τὴν ἀνατ– DΔ **3–4** ἐν τῷ ... ἀνατολικώτερός ἐστιν *om.* K **3** ὅτι MDΔS: ὅτε U *ut vid.* A **4** γ' *scripsi, cf. Catast. 42*: ῑ *vel* δέκα *codd.* | οὗτος MDΔKUA: *om.* S *seclusi* **5** ὧν DΔUAS: ὢν MK | εἷς MDΔUA: ὁ μὲν εἷς S *om.* K | ὁμώνυμος KS: ὁμωνύμως MDΔUA | *post* ὁμωνύμως *add.* καλεῖται DΔ **6–9** *cf. Catast. 42* **6–7** οὗτος ... εἶναι: ὁ δὲ πρὸ τοῦ μεγάλου κυνὸς ὡρίων. ὁ δὲ κύων, διὰ τὸ φιλοκύνα αὐτὸν εἶναι S **6** τοῦ ὠρ– DΔ **6–7** δὲ λέγεται ... εἶναι MK (καὶ *om.* K): ἐπεὶ γὰρ (ἐπειδὴ UA) φιλοκύνηγος ἦν DΔU A **8** παρατεθῆναι S (*sic coni. Wilam. in Catast.*): περιτεθῆναι MKUA περιετέθη DΔ | καὶ γὰρ Ἄρκτος MUA: ἄρκτος γὰρ DΔ καὶ ἄρκτος S καὶ γὰρ ἄρκτῳ K **8–9** συνορᾶται MKUS: ὁρᾶται DΔ **9** ἄλλα *add. Robert* | θηρᾶι K.

10–14 MK **10** οὗτος M: οὕτως K (*coni.*) **13** καλὰ M: καλῶς K **13–14** ἐκ .... σύγκειται M: ἔχει γὰρ ἀστέρας λαμπρούς K.

15 MDΔKA *cf. supra p. 282, l. 14.*

16–p. 284,7 MDΔKUAS (*40r, 35–44*) *lemma* ταῦτά κε (τε UA) θηήσαιο (–σαιτο M) MΔUA: ταῦτά κε DK ταῦτά κε θηήσειας S **17** φαινόμενα S: *om. codd.* | θεωρήσειας MUAS: θεάση DΔK **17–18** ἀνυομένων τῶν ἐν– S **18** καὶ *om.* K | αὐτὰς *codd.*: αὐτῶν S

ἀνατέλλοντα καὶ δυόμενα. ἡ Παρθένος ἀεὶ τῷ αὐτῷ καιρῷ καὶ δύεται καὶ ἀνατέλλει, ὡσαύτως καὶ ὁ Λέων καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ ἀπλανῆ. τοῦτο οὖν εἶπε πρὸς τοὺς πλάνητας, ὅτι ἄτακτον ἐκεῖνοι καὶ οὐ τὴν αὐτὴν πορείαν ὡρισμένην ἔχουσι καὶ περιφοράν, τὰ δὲ ἑξῆς καὶ κατὰ τάξιν κείμενά εἰσιν. οἱ γὰρ πλάνητες οὐκ ἔχουσι τάξιν τῆς θέσεως τοιαύτην.

UAS ἀλλὰ πλανώμενοι καὶ μετανάσται εἰσίν.

S οἱ δ' ἐπιμίξ: περὶ τῶν ε' ἀστέρων τῶν καλουμένων πλανητῶν διὰ τὸ κίνησιν ἰδίαν ἔχειν αὐτούς. λέγει δὲ θέων ἵνα πέντε μὲν πρῶτον Διὸς φαίνωνται μέγαν. ὁ δὲ δεύτερος ἐκλήθη μὲν Φαέθων οὐ μέγας οὗτος. ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ τρίτος ἀραιός. πυρήεις δὲ καλεῖται οὐ μέγας. τρόχωμα ὅμοιος δὲ τῶ ἐν τῶ αἰετῶ. ὁ δὲ τέταρτος Ἀφροδίτης φωσφόρος λευκὸς τῶ χρώματι. πάντων δὲ μέγιστος ἐστὶ τῶν ἀστέρων ὃν καὶ ἑσπέριον καὶ φωσφόρον καλοῦσι. πέμπτον Ἑρμοῦ στίλβων λαμπρὸς καὶ μικρός. τῶ δὲ Ἑρμῆ ἐδόθη διὰ τὸ τὸν Δία ὁρίσαι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἀστέρων τὰς τάξεις καὶ τὰς ὥρας. μετρῆσαι καὶ ἐπισημασιῶν καιροὺς δεῖξαι.

---

1 ἀεὶ *om.* S **2** καιρῷ MKS: καὶ δεύτερον DΔ καὶ β' A β' U (*eodem errore* DΔUA) | καὶ δύεται καὶ ἀνατέλλει MKS: ἀνατέλλει καὶ δύνει DΔUA | ὡσαύτως *vel* ὡς αὔτως *codd.*: ὁμοίως S | ὁ *om.* S **3** τὰ ἄλλα πάντα *codd.*: πάντα τἄλλα S **3–4** τοῦτο οὖν ... πλάνητας *codd.*: καὶ φησὶν S **3** πρὸς *codd.*: διὰ K **4** πλάνητας MK: πλανήτας DΔ πλανῆτας U *ut vid.* A | ἄτακτον MDΔK: ἄτακτοι UA οὐ τακτὰ S | ἐκεῖνοι *codd.*: ἐκεῖνα S | οὐ *om.* UA **4–5** *libenter deleverim vel* πορείαν ὡρισμένην *et* καὶ *vel* ὡρισμένην *et* καὶ περιφοράν **5** πορείαν MKS: *om.* DΔUA | καὶ MK: *non in* DΔUAS | περιφοράν MKS: φοράν DΔUA **5–6** ἑξῆς καὶ MKS (*cf. 452*): *om.* DΔUA **6** κείμενα εἰσὶν MKUAS : κεῖται DΔ **6–7** οἱ γὰρ (δὲ K) ... τοιαύτην *om.* DΔ **6** πλάνητες MKS: πλανῆται UA **7** τῆς θέσεως τάξιν K | τοιαύτην MKUA: τὴν αὐτὴν S | *praebet deinde* K *p. 286, ll. 8–9.*

8 UAS (*40ʳ,44*) *in* S *tantum* ἀλλ' ἀεὶ μετανάσται.

9–21 S (*40ʳ,44–57*) *Planetae* (*Catast. 43*) **11** θέων (*sic*) ἵνα S: θεῶν εἶναι *Catast.*

454. — οἱ δ' ἐπιμὶξ ἄλλοι πάντες: MDΔKUA
προειπὼν περὶ τῶν ἀπλανῶν μεταβαίνει νῦν ἐπὶ τὸν τῶν πλανήτων λόγον. πέντε δὲ τούτους φησὶν εἶναι, δῆλον ὑπεξαιρούμενος ἥλιον καὶ σελήνην. οὗτοι γὰρ οἱ δύο τὸ ἀνάπαλιν πορεύονται, ἀπὸ Καρκίνου ἐπὶ Λέοντα καὶ ἀπὸ Λέοντος ἐπὶ Παρθένον, οἱ μέντοι ἄλλοι ἀτάκτως φέρονται,

ἔστι δὲ ὅτε ἱστάμενοι καὶ ὑποποδίζοντες. πολλάκις MK
γὰρ [δ' ζῴδια] εἷς ἐκ τῶν ε' ἀστέρων πρὸ τοῦ ἡλίου ρ' καὶ κ' μοίρας προάγων οὐκέτι κινεῖται ἕως οὗ ὁ ἥλιος ἐπίπροσθεν γενόμενος ποιήσῃ αὐτὸν ὑποποδίσαι. καὶ γὰρ ρ' μοιρῶν, εἶτα π', καὶ πάλιν ἐλαττόνων, ἕως οὗ ἀποστῇ αὐτοῦ τὰς αὐτὰς ρκ', καὶ πάλιν πρόεισιν οὕτως. κυρίως οὖν εἶπεν αὐτοὺς πλάνητας διὰ τὴν ἄστατον καὶ ἄτακτον φοράν.

ὁ δὲ λόγος· οἱ δὲ ἄλλοι πέντε πλάνητες (ἐπιμὶξ δινεύονται ἀντὶ τοῦ ἀναμεμιγμένοι), οὐκ MDΔKUA

1–7 MDΔKUA (*in* K *post p. 286, l. 9*) *lemma* MUA (οἱ MA): οἱ δ' ἐπιμὶξ DΔK **2** νῦν MDΔK: *om.* UA **3** πλανήτων MK: πλανητῶν DΔUA | πέντε.... εἶναι *codd.* (*bis* Δ): καὶ τούτους φησὶν εἶναι πέντε K **4** δῆλον (δηλονότι K) ὑπεξ– MKUA: ὑπεξ– δηλονότι DΔ | ὑπεξαιρούμενος K *ut vid.* (*et sic in codicis* K *descriptione apud Buhlium, unde Bekker*): –ρούμενοι MKU *ut vid.* –μένων DΔ A *dub.* (–ρούμενον *?*) | ἥλιον καὶ σελήνην MKUA: ἡλίου καὶ σελήνης DΔ **5** ἀπὸ DΔUA: ἀπὸ γὰρ MK **6** ἐπὶ Π– MKUA: εἰς Π– DΔ | μέντοι MDΔK: μὲν γὰρ U δὲ A.

8–15 MK *haec in* DΔUA *sic contracta*: πότε (πρότερον UA) μὲν τοῦ (τοῦ *bis* A) ἡλίου προβαίνοντος ρ' καὶ κ' μοίρας, πότε (ὁτὲ UA) δὲ (καὶ *add.* A) ὄπισθεν ἀπομένοντος (μένοντος DΔ) **8** ἔστι δὲ ὅτε ἱστάμενοι καὶ M: *om.* K **9** δ' ζῴδια MK: *seclusit Maass; interpretatio est verborum* ρ' καὶ κ' μοίρας | τῶν ε' ἀστέρων M: ἀστέρων τῶν ε' K **10** προάγων M: προδύων K | *post* οὗ (*hic et infra l. 13*) *add.* ἂν *Maass haud scio an recte* **10–11** ὁ ἥλιος ἐπίπροσθεν M: *om.* K **12–15** καὶ γὰρ ... φοράν M: *om.* K **12** μοιρῶν M: μοίρας *non recte legit et scribit Maass* **12** ἐλαττόνων M: *non recte legit* ἐλαττόνως *Maass* (*scribit* ἐλάττονας).

16–p. 286,2 MDΔKUA **16** πλάνητες MKA: πλανῆται DΔ πλανήτες U **16–17** *parentheseos signa posui* | ἐπιμ– διν– *codd.*: δινεπιμ– K **17** ἀναμεμιγμένοι MDΔU: –μένων K –μένως A

ὄντες ὅμοιοι τοῖς προειρημένοις ἀπλανέσι διὰ τῶν ιβʹ ζῳδίων πλανῶνται.

M ἤτοι ἀναμεμιγμένοι ἢ ἀνάμικτοι τοῖς ἀπλανέσιν ἄστροις. οὐκέτι δὲ ὁμοίαν ἔχοντες τὴν φύσιν οὔτε τὴν λαμπηδόνα οὔτε τὴν θέσιν, † ἢ ἄλλοις † ἢ κατὰ ταῦτα ἢ κατὰ τὰς ἐνεργείας. φέρεσθαι δὲ αὐτοὺς διὰ τῶν ιβʹ ζῳδίων.

MKUA τὸ δὲ π α λ ί ν ω ρ α (452), πάλιν τὰς ὥρας ἄγοντα ἢ πάλιν κατὰ τὰς ὥρας ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα.

MDΔUA 455. — π ά ν τ ο θ ε ν ε ἱ δ ῶ λ ω ν: πάντοθεν φέρονται ἡρμοσμένην οὐκ ἔχοντες τάξιν. ἔχει δὲ οὕτως· ὁ οὐρανὸς ζʹ ζώνας ἔχει οὐκ ἐπιψαυούσας τοῦ ζῳδιακοῦ,

M ἀλλ' ἀπηρτημένας ἐξ αὐτοῦ.

MDΔUA τὴν μὲν πρώτην ἔχει ὁ Κρόνος, τὴν δὲ βʹ ὁ Ζεύς, τὴν δὲ τρίτην ὁ Ἄρης, τὴν δὲ δʹ ὁ ἥλιος, τὴν δὲ εʹ Ἀφροδίτη, τὴν δὲ ἕκτην Ἑρμῆς, τὴν δὲ ζʹ σελήνη. καὶ ὁ μὲν ζῳδιακὸς κύκλος ἀνώτερος αὐτῶν ἐστιν, αὐτοὶ δὲ εἰς ἰδικὸν κύκλον κεῖνται, ὑποκάτωθεν δέ εἰσι τοῦ ζῳδια-

---

1 προειρημένοις MDΔK: πρότερον UA **1–2** ἀπλανέσι ... πλανῶνται *om.* K *in infima pagina spatio relicto et ad sch. 464 transit* | διὰ M: διὰ δὲ DΔUA **2** ζωδίων DΔUA: *om.* M | πλανῶνται MUA: πλανώμενοι DΔ.

3–7 M **5** ἢ ἄλλοις *corruptum*: ἢ ἄλλοι *ut lemma (454) Maass, sed* ἢ *secludendum erat* **7** *post* ζῳδίων *add.* φησίν *Maass.*

8–9 MKUA (*in* K *ante p. 285, l. 1*) **8** τὸ δὲ παλ– MUA: τὸ δὲ ἑξείης παλ– K | πάλιν MUA: ἀντὶ τοῦ πάλιν K | τὰς MK: τῆς UA | ἄγοντα M: ἔχοντα τὰς αὐτὰς K *om.* UA **9** *post* τὰς ὥρας *add.* τὰς ἰδίας K | *post* δύνοντα *add.* ἢ πάλιν τὴν οἰκείαν κίνησιν καὶ τάξιν διὰ τῆς τῶν αὐτῶν ὡρῶν συμπληρώσεως ἀποφαίνοντα κατὰ περίοδον χρονικήν K.

10–13 MDΔUA *lemma codd. omnes* **11** ἡρμοσμένα A | οὐκ MDΔ: μὴ UA | ἔχοντα A **12** ἔχει οὐκ *codd.*: ἔχει *om.* A **12–13** τοῦ ζῳδιακοῦ *edd.*: τῷ ζωδιακῷ *codd.*

14 M

15–p. 287, MDΔUA **15** ὁ Ζεύς *codd.*: ἔχει ὁ Ζ– U | δὲ *om.* U **16** ὁ ἥλιος MUA: ὁ *om.* DΔ **16–17** ἀφροδίτην A U *incert.* **17** ἡ σελ– Δ | καὶ MDΔ: *om.* UA **18** αὐτῶν ἐστιν M: αὐτῶν ἐστὶ πάντων ΔA *fort. recte* ἐστὶν αὐτῶν πάντων DU **19** ἰδικὸν MUA: ἴδιον DΔ | ὑποκάτωθεν MDΔ: ὑποκάτω UA

κοῦ κύκλου ταπεινότεροι τῶν ἀπλανῶν. ἄλλος ⟨δ'⟩ ἐν ἄλλῳ ὕψει κατὰ τὸν ζῳδιακὸν κύκλον πλανῶνται, ἐκτρεπόμενοι τῆς ἴσης ὁδοῦ δι' ἧς τὸν ἥλιον ἐπινοοῦμεν φερόμενον. καὶ ὁ μὲν Κρόνος εἰς ἕκαστον ζῴδιον ⟨ποιεῖ⟩ ἐνιαυτοὺς β' καὶ μῆνας ς', μείζων γὰρ αὐτοῦ ἡ περιφορά, ὡς ἀνύειν πάντα τὸν ζῳδιακὸν δι' ἐτῶν λ', τὸν δὲ Δία δι' ἐτῶν ιβ', τὸν δὲ Ἄρεα εἰς ἕκαστον ζῴδιον δι' ἡμέρας με' καὶ τὸν πάντα κύκλον ἀνύειν εἰς ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ς', ὁ δὲ ἥλιος εἰς ἕκαστον ζῴδιον ποιεῖ μῆνα καὶ τὸν κύκλον εἰς ἐνιαυτὸν πληροῖ, ἡ δὲ Ἀφροδίτη εἰς ἕκαστον ζῴδιον κη' ἡμέρας, ὡς τὸν πάντα κύκλον εἰς ἡμέρας τλς'. ὁ δὲ Ἑρμῆς εἰς ἕκαστον ζῴδιον ποιεῖ μῆνα, καὶ τὸν πάντα κύκλον εἰς ἐνιαυτόν, ἡ δὲ σελήνη μένει εἰς ἕκαστον ζῴδιον βc' ἡμέρας, ἐπειδὴ καὶ πάντων βραχύτερός ἐστιν αὐτῆς ὁ κύκλος, ὡς τὸν ἅπαντα ζῳδιακὸν ἀνύειν αὐτὴν ἐν ἑνὶ μηνί. καὶ αὕτη μὲν ἡ τῶν πλανήτων διακόσμησις.

εἴπομεν δὲ ὅτι ἡ σελήνη αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀφανὴς ἡμῖν ἐστιν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἡλίου φωτιζομένη φανερὰ ἡμῖν

---

1 ἄλλος δὲ Est (*unde* ἄλλοι δὲ *Ald*): ἄλλο MUA καὶ ἄλλοι DΔ ἄλλοι *Maass* **2** πλανῶνται *codd.*: πλανῆται *Maass* **4** ποιεῖ *add.* Est: *om. codd.* **6** ὡς ἀνύειν MDΔ: καὶ ἀνύει U *ut vid.* καὶ ἀνύειν A | τὸν ζῳδιακὸν M: τὸν ζ– κύκλον DΔUA | *post* λ' *add.* τὸν Κρόνον DΔ **7** *post* Δία *supplet* φασὶ *Maass, sed hic locus corruptior videtur esse quam ut satis emendari possit; lacunam post* τὸν δὲ Δία *latere suspicor, nam dicere debuit scholiastes quot mensibus Iuppiter a signo ad signum transiret* | δι' *om.* DΔ **8** καὶ τὸν πάντα (πάντα τὸν A) κύκλον ἀνύειν (–ει U) MUA: ὡς ἀνύειν τὸν πάντα κύκλον (*om.* D) DΔ **9** ς' *scripsi*: δ' *codd.* **10** πληροῖ M[pc]UA: ποιεῖ M[ac] τηρεῖ DΔ **11–12** κη' ἡμέρας ... ζῴδιον *om.* UA **11** κη' ἡμέρας M: ἡμέρας κη' DΔ **11** *post* κύκλον *add.* ἀνύειν αὐτὴν DΔ **12** τλς' M: τλ' DΔ **13** καὶ ... ἐνιαυτὸν M: *om.* DΔ **14** βc' *iam scripsisse videtur* M, *non* βλ' *ut legit Maass* (*qui scripsit* βc'): δύο ἥμισυ DΔ ἥμισυ UA | ἐπειδὴ MUA: ἐπεὶ DΔ **15** αὐτῆς ὁ κύκλος MUA: ὁ κ– αὐτῆς DΔ | ἅπαντα M: πάντα DΔUA **16** ἑνὶ *om.* UA **17** πλανήτων MU: πλανητῶν DΔA **18** σελήνη *om.* A | ἀφανὴς MDΔU: ἄφαντος A **19** ἡμῖν ἐστιν MUA: ἐστιν ἡμῖν DΔ | ἀπὸ MDΔA: ὑπὸ U

γίνεται. καὶ ὅτε μὲν αὐτῷ πλησιάζει, πᾶσα καὶ φαίνεται, ὅτε δὲ αὐτοῦ χωρίζεται, κατ' ὀλίγον ἀπολήγει, καὶ πάλιν, ὅσῳ πλησιάζει, ὥσπερ γεννᾶται. διὸ καὶ παρὰ τραγικοῖς Ἡλίου θυγάτηρ λέγεται, διότι τὸ φῶς ἀπ' αὐτοῦ ἔχει.

MDΔUA 456. — οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους ὁρόων: ἐπειδὴ αὐτὸς τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο τῶν φαινομένων ἀφ' αὐτῶν αὐτὰ διδάσκων, καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ Βοώτου τὴν Παρθένον, ἀπὸ δὲ τῆς Ἄρκτου καὶ τοῦ Δράκοντος τὸν Ἐν γόνασι, καὶ δι' ὅλου ἀπὸ τῶν προεγνωσμένων καὶ παρακειμένων τὰ ἑξῆς ἐδίδαξε. καὶ νῦν φησιν ὅτι περὶ τῶν πλανήτων οὐκ ἔστι τοῦτο εἰπεῖν.
MUA οὐδὲ γὰρ εἰς ἄλλους καὶ τοὺς πλησίον ἀφορῶν ἐκείνους ἂν εὕροις ποῦ ποτε κεῖνται, ἐπειδὴ πάντες μετανάσται καὶ φυγάδες καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ κείμενοι.
MUAS ἄλλως: ὥστε οὐκ ἂν αὐτοὺς σημειώσαιο ἔκ τινος τῶν ἀπλανῶν, ὥσπερ τῇ κεφαλῇ τῆς Ἀνδρομέδας τὸν

---

1 καὶ *om.* DΔ | ὅτε MΔA: ὅτι UD | πλησιάζει *edd.*: πλησιάσει *codd.* **1–2** πᾶσα καὶ φαίνεται M: φαίνεται πᾶσα DΔ καὶ φαίνεται (πᾶσα *om.*) UA **2** ὅτε δὲ MUA: ὅταν δ' DΔ | χωρίζεται MU (*bis*) A: -ρίζοιτο DΔ **3** ὅσῳ M: ὅσον UA *om.* DΔ | πλησιάζει *edd.*: -σει MUA -ζουσα DΔ **4** τραγικοῖς MUA: τραγῳδοῖς DΔ | διότι M: ἐπεὶ DΔ ἐπειδὴ UA | ἀπ' M: ἐξ DΔUA.

6–12 MDΔUA *lemma* MA: εἰς ἄλλους ὁρόων DΔ οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους U *ut vid.* **7** ἐπειδὴ MUA: ἐπεὶ DΔ | αὐτὸς M: αὐτὴν UA *om.* DΔ | ἐποιήσατο τῶν φαιν– M: περὶ τῶν φαιν– ἐπ– DΔ τῶν φαιν– ἐπ– UA **8** ἀφ' αὐτῶν *scripsi*: ἀπ' αὐτῶν MDΔ ἁπάντων UA | αὐτὰ διδάσκ– *om.* A | αὐτὰ MU: καὶ ταῦτα DΔ | διδάσκων *scripsi*: διδάσκει MDΔU **9** καὶ MUA: *om.* DΔ | τοῦ MUA: *om.* DΔ **10** γούνασι ΔA | δι' ὅλου M: διόλου UA ἁπλῶς DΔ **11** καὶ *ante* νῦν *om.* A **12** πλανήτων MU: πλανητῶν DΔA.

13–15 MUA 13 ἄλλους *Maass*: ἀλλήλους *codd.* | πλησίον M: πλησίον αὐτῶν UA | ἀφορῶν *post* πλησίον M: *post* ἀλλήλους UA | ἐκείνους UA: ἐκείνοις M **14** πάντες UA: πάντων M **15** καὶ φυγάδες M: *om.* UA | τῷ αὐτῷ M: ταυτῷ UA.

16–p. 289,2 MUAS (*40ᵛ,1–5*) **16** ἄλλως M: καὶ ἄλλως UA οὐκ ἂν ἔτ' εἰς ἄλλους S | ὥστε MU: ὅτε ὅτε A | αὐτοὺς MU: αὐτὸν A | σημειώσαιο MUA: σημειώσῃ S | ἔκ τινος *bis* S **17–p. 289,1** τὸν Ἵππον σημ– MUA: σημ– τὸ Ἵππον S

Ἵππον σημειούμεθα, καὶ τοῖς ποσὶ τὸν Περσέα. οὐ γὰρ τῶν μενόντων εἰσίν, ἀλλ' ἀντιφέρονται τῷ κόσμῳ.

457. — ἐπεὶ πάντες μετανάσται: οἱ M πλάνητες συμφέρονται μὲν τῷ οὐρανῷ ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν καὶ ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολήν, κινοῦνται δὲ ἰδίαν τινὰ καὶ προαιρετικὴν κίνησιν διὰ τῶν ιβ' ζῳδίων ἐναντίοι φερόμενοι, τουτέστιν ἀπὸ δύσεως ἐπὶ ἀνατολὴν πορευόμενοι.

458. — μακροὶ δέ σφεων: μακροὶ δὲ καὶ MDΔUAS πολλοὶ κυκλουμένων αὐτῶν οἱ ἐνιαυτοὶ ἔσονται, καὶ σφόδρα πολὺς ὁ χρόνος καὶ μεγάλα τὰ τεκμήρια ἀπόπροθεν καὶ ἐκ τοῦ διεστηκέναι αὐτοὺς κατὰ τὴν περιφορὰν συνερχομένων καὶ εἰς ταὐτὸ συνιόντων. αἰνίττεται δὲ εἰς τὸ εἰρημένον ὑπὸ τῶν φυσικῶν καὶ φιλοσόφων καὶ μαθηματικῶν, ὧν καὶ δοκιμώτερος ὁ Πλάτων. τότε γὰρ εἶπον μέγαν ἐνιαυτόν, ὅτε συνέρχονται οἱ ζ' οὗτοι ἀστέρες ἐν ἑνὶ ζῳδίῳ ὑπὸ τὴν αὐτὴν μοῖραν. τότε γὰρ συμπέρασμα τῆς οἰκουμένης γίνεται, καὶ ἀπόλλυται οὗτος ὁ κόσμος συνελθόντων αὐτῶν·

---

2 εἰσίν *om.* S | ἀλλ' ἀντιφέρονται MUA : ἀλλὰ τῶν ἀντιφερόντων S.
3–8 M
9–p. 290,2 (*usque ad* κόσμου) **MDΔUAS** (*40ᵛ,5–16*) *lemma* MDΔS (σφέων DΔS) : μακροὶ δὲ σφῶν εἰσὶ A |||||||| φων ε||||| U **9–10** δὲ καὶ πολλοὶ M : δὲ πολλοὶ DUA δὲ πολλοὶ δὲ Δ καὶ πολλοὶ S | κυκλομένου A | οἱ ἐνιαυτοὶ ἔσονται MDΔUA : ἔσονται ἐνιαυτοὶ S **11** ὁ χρόνος MDΔS : ὁ λόγος τοῦ χρόνου UA | μεγάλα *om.* UA **11–12** ἀπόπροθεν *codd.* : ἔσονται ἔμπροσθεν S **12** καὶ *idem valet ac* τουτέστι | αὐτοὺς MDΔS : αὐτὰ AU *mutil.* **12–13** τὴν περιφορὰν DΔUAS : τήν τε φορὰν M **13** συνερχομένων MDΔ : συνερχόμενα U *ut vid.* συνεισερχόμενα A συνεχομένων S | καὶ *om.* DΔ | ταὐτὸ MDΔ : τὸ αὐτὸ S ταὐτὸν UA | συνιόντων MS : συνιόντα U συνιέντα A *om.* DΔ **14** δὲ εἰς *om.* A | τὸ εἰρ– DΔ : τὸν εἰρ– MUA τὰ εἰρημένα S **15** καὶ δοκιμώτερος MUA : ἁπάντων δοκιμώτατος DΔ καὶ φυσικώτερος S **16** εἶπον *codd.* : εἰπὼν εἶναι S | ὅτε MD^{sl}ΔUS : ὅτι D ὅταν A **16–17** συνέρχονται MDΔUA^{ac}S : –χωνται A^{pc} **17** ἐν ἑνὶ . . . μοῖραν *om.* D | ἐνι ἑνὶ ζ– S | ὑπὸ MΔS : ὑπὲρ UA **18** συμπέρασμα *codd.* : συμπέρι U | γίνεται *om.* S **19** οὗτος *om.* S

καὶ πάλιν κινηθέντων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ζῳδίου, ἀνανέωσιν MDΔUA καὶ κτίσιν ἄλλου κόσμου εἶναι ἔφασαν. ἐψήφισαν δὲ καὶ κατελάβοντο τοῦτο γίνεσθαι μυριάσι πολλαῖς ἐνιαυτῶν.

MDΔUA ἄ λ λ ω ς: ὅταν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον καταντήσωσιν οἱ πάντες. ὁ ἐνιαυτός ἐστιν ὅταν ἀφ' οὗ τις ἄρξηται σημείου φέρεσθαι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ πάλιν ἔλθῃ χρόνῳ τινί.

M in textu 459. — ⟨ μ α κ ρ ά ⟩: τὰ διάχωρα αὐτῶν, ἢ ὅτι μεγάλα σημεῖα γίνονται συνιόντων αὐτῶν.

MDΔUA 460. — ο ὐ δ έ τ ι θ α ρ σ α λ έ ο ς κ ε ί ν ω ν ἐ γ ώ: ἄχρι τοῦ ἐ γ ὼ στικτέον, εἶτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς τὸ ἄ ρ κ ι ο ς ε ἴ η ν ἀναγνωστέον, ἵν' ᾖ „οὐκ ἂν εὐθαρσὴς εἴην περὶ τῶν πλανήτων εἰπεῖν, ἀρκοῦν δ' ἂν εἴη μοι τὸ περὶ τῶν ἀπλανῶν μάθημα".

MDΔUA ἄ λ λ ω ς: οὐκέτι θαρσαλέος εἰμὶ ἐγώ, ἀλλὰ γενοίμην αὐτάρκης καὶ τῶν ἀπλανῶν τὰς περιτροπὰς καὶ περιφορὰς καὶ τὰ ἐν ἑκάστῳ σημεῖα εἰπεῖν. αἰτία δὲ τούτου ἡ τῶν περὶ αὐτοὺς γινομένων ποικιλία, στηριγ-

---

1 κοινηθέντων D | τοῦ αὐτοῦ ζῳδίου *codd.* (τῶν αὐτῶν ζωδίων U): τοῦ ζ– ἐκείνου S | ἀνάνευσιν UA **2** κτῆσιν U.

2–4 MDΔUA **2** ἔφασαν MDΔ: ἔφησαν A *ut vid.* ἔφη U *ut vid.* **2–3** ἐψήφισαν δὲ καὶ κατελάβοντο MUA: ἐδόξασαν δὲ DΔ **3** τοῦτο γίνεσθαι MΔ: τοῦτο εἶναι D τὸ εἶναι U τὸ γίνεσθαι A | πολλαῖς MDΔ: πολλῶν UA.

5–8 MDΔUA ἄλλως MDΔU: καὶ ἄλλως A | τὸ αὐτὸ σημεῖον *codd.*: τοῦ αὐτοῦ σημείου U **6** *post* ἐστιν *add.* λέγεται δὲ οὕτως DΔ **7** ἀφ' οὗ DΔUA: αὐτοῦ M | τις *om.* D | τὸ αὐτὸ M: τῷ αὐτῷ DΔUA **8** τινί M: *om.* DΔUA.

9–10 M *in Arati textu; lemma addidi.*

11–15 MDΔUA *lemma* MDΔ (–λέως DΔ): οὐκέτι θαρσαλέως UA **13–14** οὐκ ἂν εὐθαρσὴς DΔUA: *om.* M **14** πλανητῶν A **15** τὸ UA: καὶ τὸ DΔ *om.* M.

16–p. 291,7 MDΔUA **16** θαρσαλέος MDΔ: θαρσαλέως A θαρσα̑ U | ἐγὼ M: *om.* DΔUA **18** περιφορὰς MA: φορὰς DΔ τὰς φορὰς U | ἑκάστωι *codd.*: αἰθέρι *Maass* **19** τούτου *codd.*: τούτων A | αὐτοὺς M: αὐτὰς DΔU αὐτὸν A | γινομένων MDΔ: –μένη UA **19–p. 291,1** εἰσὶ δὲ στηριγμοὶ DΔ

μοί, προηγήσεις, ὑπολείψεις, ἐπιτολαὶ ἑωθιναί τε καὶ ἑσπέριοι καὶ τὰ τούτων ἀδελφά. φαίνονται δὲ ἀνώμαλοι τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς χρόαις ἀνόμοιοι πρός τε ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους.

ἴσως οὔπω διηκριβώσατο ταῦτα ἐπεὶ μηδὲ ῥᾴδια ἦν ἐντιθέναι εἰς ποίησιν. ἐχώρει γὰρ εἰς ἀριθμοὺς καὶ μέτρα καὶ λεπτὰ καὶ μόρια.

ἄλλως: φησὶν ὅτι τῶν πλανήτων οὐ δυνατόν MDΔUA ἐστι τοὺς κύκλους εἰπεῖν οὐδὲ τὰ ἐν τῷ αἰθέρι σημεῖα, ὅθεν ἐπιτιμῶσι τῷ Ἀράτῳ ἀδυναμίαν, φήσαντι ἀδυνάτῳ εἶναι περὶ τούτων λέγειν, ἁπαξαπλῶς προθεμένῳ περὶ φαινομένων εἰπεῖν. ἡ δὲ φράσις πέπλεκται, καὶ ἔστι κοινὸν τά τε κύκλα τά τε σημεῖα εἰπεῖν, ἵν' ᾖ „τῶν μὲν πλανήτων τὰ σημεῖα καὶ τὰ κύκλα οὐ θαρρῶ εἰπεῖν, ἐκείνων δέ, τουτέστι τῶν ἀπλανῶν, ἄρκιος εἴην".

462. — ἤτοι μὲν τά γε: διδάξας τὰ περὶ τῶν MDΔUAS φαινομένων ἦλθε λοιπὸν ἐπὶ τὴν τῶν κύκλων διδασκαλίαν, οἵτινες αὐτοὶ μὲν καθ' ἑαυτοὺς ἀφανεῖς εἰσι

---

1 ὑπολείψεις *edd.*: –λήψεις *codd.* **2** ἑσπέριοι MUA: ἑσπέριαι DΔ | τούτων MUA: τούτοις DΔ **3** τοῖς μεγέθεσι M: *om.* DΔUA **3** ἀνόμοιοι *post* χρόαις MUA: *post* ἀλλήλους DΔ | πρός τε ἑαυτοὺς καὶ *om.* DΔUA **5** ἴσως MUA: ἴσως δὲ DΔ | διηκριβώσατο MDΔ: προηκρ– UA | ταῦτα M: *om.* DΔUA.

8–16 MDΔUA ἄλλως *codd.* | φησιν M: *om.* DΔUA | ὅτι MDΔ: ὅτε UA | πλανητῶν DΔ **8–9** οὐ δυν– ἐστι τ– κ– MUA: τοὺς κ– οὐ δυν– ἐστιν DΔ **10–11** ἀδυνάτω MUA: ἀδύνατον DΔ **11** εἶναι MDΔ: ὄντι UA | προθεμένω DΔU: προθεμένου M προθέμενος A **12** φαινομένων *codd.*: ἀπλανῶν U **13** τά τε σ– MUA: καὶ τά τε σ– DΔ **14** πλανητῶν DΔ **14–15** καὶ τ– κ– MDΔA: τά τε κ– U **15** ἐκείνων δὲ τουτέστι MUA: *om.* DΔ | τῶν MUA: τῶν δ' DΔ **16** εἴην M: καὶ τὰ ἑξῆς DΔ *om.* UA *deinde in* Δ (*non in* D): περὶ τῶν πλανητῶν οὐ δύναμαι εἰπεῖν, εἴθε εἴην ἄρκιος εἰπεῖν περὶ τῶν ἀπλανῶν. ἢ οὐ δύναμαι εἰπεῖν τὰ κύκλα ἤγουν τὰς συστροφὰς ἃς ἔχουσιν οἱ πλανῆται ἐν τοῖς ἀπλανέσι, διὰ τὸ δύσληπτον.

17–p. 292,17 MDΔUAS (*40ᵛ, 16–32*) *lemma* MDΔ: ἤτοι μὲν τά γε κεῖται UAS **17** τὰ *om.* S | ἦλθε *post* φαινομένων MUAS: *post* κύκλων DΔ **18** λοιπὸν S: πάλιν MDΔUA **19** εἰσὶν (*sic*) MS: εἰσὶν ἡμῖν DΔUA

πλὴν τοῦ γαλαξίου, ὅτι ἐστὶ νεφελώδης, ἀπὸ τῶν ἐπιφαυόντων δὲ αὐτοῖς ζῳδίων ποιεῖται τὴν κατάληψιν. ποιεῖται δὲ λόγον περὶ τῶν δʹ κύκλων, τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ χειμερινοῦ καὶ τοῦ ζῳδιακοῦ. οὗτοι γάρ εἰσι μάλιστα βιωφελεῖς (ὁ δὲ ἀρκτικὸς καὶ ὁ ἀνταρκτικὸς καὶ ὁ γαλαξίας οὐδεμίαν τροπῆς ὠφέλειαν ἔχουσι), καὶ ὁ μὲν θερινὸς τροπικὸς ὅτι ἐν τῷ Καρκίνῳ γενόμενος ἄρχεται τὸ θέρος ποιεῖν, ὁ δὲ ἰσημερινὸς ὅτι δύο γίνονται ἰσημερίαι, μία μὲν ἐαρινὴ τῷ Κριῷ Φαμενὼθ κεʹ, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Μάρτιος, ὅτε προσθήκην λαμβάνουσιν αἱ ἡμέραι, γίνεται δὲ χειμερινὴ ἰσημερία ἐν ταῖς Χηλαῖς, ἐν τῷ Ζυγῷ, τῷ Φαωφὶ μηνί, ὅς ἐστιν Ὀκτώβριος, ὅτε καὶ αἱ νύκτες προσθήκην λαμβάνουσιν· ὁ δὲ χειμερινὸς ὅτι Αἰγοκέρωτι ἄρχεται τὸν χειμῶνα ποιεῖν· καὶ ὁ ζῳδιακὸς δὲ ὅτι διαπορευόμενος τοῦτον ὁ ἥλιος ἐνιαυσίως τοῦ τε χειμῶνος καὶ τοῦ θέρους αἴτιος γίνεται.

1 νεφελοειδής S | δὲ *om.* S **2** αὐτοῖς MDΔ *quod servandum videtur*: αὐτοῦ U *ut vid.* A αὐτῷ S | τὴν κατάληψιν. ποιεῖται *om.* S **3** ποιεῖται δὲ λόγον MUAS: ἔστι δὲ ὁ λόγος αὐτῷ DΔ | τοῦ *om.* DΔ **4** καὶ τοῦ ἰσ– MS: καὶ ἰσ– DUA τοῦ καὶ ἰσ– Δ | καὶ τοῦ χειμ– MUA: χειμ– DΔ καὶ χειμ– S **4–5** καὶ τοῦ ζ– MUA: ζ– DΔ καὶ ζ– S **5** μάλιστα βιωφελεῖς *codd.*: μᾶλλον τῶν βιωφελῶν S **6** ὁ ἀντ– M: ὁ *om.* DΔUAS **7** τροπ– ὠφ– ἔχουσι MUAS: ἔχ– τρ– ὠφ– DΔ **8** ὅτι *codd.*: ὅτε S | ἐν τῷ K– MS: τῷ *om.* DΔUA **9** ὅτι *om.* S **10** Φαμενὼθ κεʹ M: κατὰ τὰς κεʹ (εἴκοσι πέντε D) Φαμενὼθ DΔ Φαμενὼθ UA (κεʹ *om.*) φαμέν S **10–11** κεʹ ... Μάρτιος *om.* S **10** κατὰ Ῥωμ– *om.* Δ **11** ὅτι A | προσθήκην S | λαμβ– αἱ ἡμ– MUAS: αἱ (καὶ D) ἡμ– λαμβ– DΔ **11–12** γίνεται δὲ MUS: γίνεται A ἑτέρα δὲ DΔ **12** χειμ– ἰσ– MDΔS: ἰσ– χειμ– UA | ἐν *om.* DΔ **13** τῷ ... ἐστιν *om.* S | τῷ Φ– μηνὶ MUA: κατὰ τὸν Φ– μῆνα DΔ | Ὀκτώβριος *codd.*: τῶν ὀκτώ S | ὅτε *codd.*: ὅτι A | *post* νύκτες *add.* καὶ S **14** προσθήκην λαμβάνουσιν *om.* S *spatio vacuo relicto* | ὅτι Est *unde Ald.*: ὅτε *codd.* **15** ἔρχεται D | τὸν *om.* U | δὲ *om.* S **16** ὅτι A: ὅτε MDΔU *ut vid.* S | διαπορεύεται S | ἐνιαυσίως MA: ἐνιαυσιαίως DΔ ἐνιαύσιος U ἐνιαύσια S **16–17** τοῦ τε χειμῶνος S: τῶν τε χειμώνων M τοῦ χειμῶνός τε UA τοῦ τε θέρους DΔ **17** καὶ τοῦ θέρους MUA S: καὶ τοῦ χειμῶνος DΔ | *post* θέρους *quindecim fere litterarum spatium in* S.

ἀ λ ί γ κ ι α δ ε ι ν ω τ ο ῖ σ ι ν: ὅμοια ὄντα περι- MDΔUA φερέσιν, οἱονεὶ τροχοειδῆ, κυκλοτερῆ. τούτων δὲ τῶν κύκλων, φησί, τῶν δʹ, ὠφέλεια ⟨ἂν⟩ γένοιτο. π ο θ ὴ (463) μὲν διὰ τὴν τροπήν· ποιοῦ ἐπιψαύσας τροπὴν ποιεῖ, ἐκ δὲ τούτου ὠφέλεια. τοῖς γὰρ πράγμασιν εὐκαίρως ἐπιβάλλομεν ἢ ἐν τῷ γεωργεῖν ἢ ἐν τῷ πλεῖν.

περιέπουσι δὲ τὸν οὐρανὸν κύκλοι τέσσαρες, θερινὸς M τροπικός, χειμερινὸς τροπικός, ἰσημερινὸς καὶ ζῳδιακός, οἱ ὠφέλιμοι διὰ τῆς σκέψεως αὐτῶν τὰς διαφορὰς τῶν ἐτησίων ἀνέμων δεικνύντες, καιρῶν τε καὶ διαστημάτων. σημεῖα δὲ πᾶσιν αὐτοῖς ἐφήρμοσται κατωνομασμένα, πολλῶν ζῳδίων περὶ ἕκαστον κύκλον θεωρουμένων καὶ ἀλλήλοις συνηρμοσμένων. αὐτοὶ δὲ καταλαμβάνονται ἐν παραλλήλῳ θέσει, ἀσάλευτον ἔχοντες φύσιν, ὅσον μὲν ἐπὶ τῷ ἀκινήτους καὶ ἀπλανεῖς εἶναι, ἀναλογοῦντες ἀλλήλοις, τῷ δὲ μεγέθει διαφέροντες οἱ δύο τῶν δύο. ὁ μὲν γὰρ ἰσημερινὸς καὶ ζῳδιακὸς διάκεντροι τυγχάνοντες καὶ τὸν μέγιστον διαγράφοντες κύκλον τῶν μὲν πρότερόν εἰσι μείζους, αὐτοὶ δὲ ἑαυτοῖς ἀναλογοῦνται τῷ μεγέθει.

τὸ δὲ μ έ τ ρ α π ε ρ ι σ κ ο π έ ο ν τ ι (464), τὰς MDΔUA τοῦ ἔτους περιτροπὰς καὶ περιόδους σκοποῦντι, ἀνυομένων τῶν ἐνιαυτῶν. ἑκάστη γὰρ τροπῇ ἡ περίοδος.

1–6 MDΔUA *lemma ex Arato restitui*: ἐναλίγκια δεινωτοῖσιν M δινωτοῖσι D δινωτοῖσι τέσσαρα Δ τῶν καὶ μάλιστα ποθῆ (*sic*) UA **2** κυκλοτερῆ MUA: *om.* DΔ **2–3** τῶν κύκλων φησὶ *codd.*: φησι τῶν κ– U **3** ἂν *addidi ex Arato* | ποθὴ *scripsi*: ποθει (ῆ *supra*) M ποιεῖ DΔ τὸ ποθὴ UA *fort. recte* **4–5** μὲν διὰ .... ὠφέλεια *om.* DΔ **4** ποιοῦ UA: ποίου M | ἐπιψαυούσας U **5** τούτου M: τούτων UA **6** ἐπιβάλλομεν M: –βάλλομαι UA.

7–20 M **9** σκέψεως *Maass*: σκήψεως M **10** τῶν ἐτησίων ἀνέμων *fortasse delendum.*

21–23 MDΔUA **21** τὸ δὲ M: *om.* DΔUA | *ante* τὰς *add.* μέτρα DΔUA **22** περιτροπὰς MDΔ: τροπὰς UA | σκοποῦντι M: περισκοποῦντι UA *om.* DΔ **22–23** ἀνυομένων τῶν ἐν– *om.* DΔ **23** ἑκάστω Δ[ac] *ut vid.* | τροπῇ MDΔA *ut vid.*: τροπὴ *vel* τροπῇ U ἑκάστου τροπὴ Est *unde Ald.*

MKUA 465. — σ ή μ α τ α δ' ε ὖ μ ά λ α π ᾶ σ ι: σημεῖα δέ φησιν αὐτοῖς τοῖς κύκλοις, τοὺς ἀστέρας λέγων δι' ὧν γράφονται, σαφῆ καὶ γνώριμα εἶναι· ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ αὐτούς, τὰ δὲ ἐπ' αὐτῶν, τὰ δὲ σύνεγγυς. σ υ ν ε ε ρ γ μ έ ν α δὲ (466) συνηρμοσμένα.

MDΔKUA τὸ δὲ ἐ π ι ρ ρ ή δ η ν ὡς ἐξονομακλήδην. ἐπειδὴ οὗτοι καθ' ἑαυτοὺς ἀόρατοί εἰσι καὶ οὐδὲ καταλαμβάνονται, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι σημεῖα ἑκάστῳ ἐπιρρήδην καὶ δυνάμενα ληφθῆναι ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ πανταχόθεν συνηγμένα. καὶ ἐπάγει τὰ σημεῖα κατωτέρω.

MK ἐντεῦθεν δὲ περὶ τῶν κύκλων διεξέρχεται. τὸν γὰρ πάντα λόγον τῆς σφαίρας εἰς δ' διεῖλε, καὶ πρῶτον μὲν ἠρίθμηται τὰ ἠστεριγμένα, δεύτερον δὲ περὶ κύκλων λέγει, ἑξῆς δὲ περὶ συνανατολῶν καὶ συνδύσεων, M τελευταῖον δὲ περὶ σημείων. ὄντων δὲ πλειόνων κύκλων, ὡς ἐδηλώσαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου, τούτους

1–5 MKUA (*post* κατωτέρω *infra l. 10* UA) *lemma restitui*: σήματ' εὖ μάλα πᾶσι M σήματα δ' εὖ K ἄλλως UA **1–2** σημεῖα MK: σήματα UA **2** φησιν MK: *om.* UA | *post* κύκλοις *add.* ἐπίκειται K | λέγων MK: λέγει UA **3** γράφονται MUA: –φεται K | καὶ γνώριμα εἶναι MK: *om.* UA **4** περὶ αὐτούς MUA: περὶ αὐτὰ K | αὐτῶν MK: αὐτὰ UA **5** συνεριγμένα U *ut vid.* συνειργμένα K | δὲ MUA: τὰ δὲ K | *post* δὲ *add.* ἀντὶ τοῦ UA | *cf.* DΔ *infra ad l. 10.*

6–10 MDΔKUA *lemma* σήματα δ' εὖ μάλα DΔUA (*cf.* M *supra*) **6** τὸ ... ἐξονομακλήδην MK (τὸ δὲ *om.*): τὸ δὲ ἐπιρρήδην *om.* DΔ *omnia om.* UA | ἐπειδὴ MKUA: ἐπεὶ DΔ **7** ἀόρατοι MDΔK: ἄρατοι A U *evan.* | εἰσι καὶ οὐδὲ MKUA: ὄντες οὐ DΔ **8** φησιν ὅτι *om.* K **8–9** ἑκάστω .... ληφθῆναι MDΔUA: ἐπιρρήδην ἑκάστω διακείμενα τίθενται ὥστε ληφθῆναι K **8** ἕκαστοι A **9** καὶ MUA: ὅ ἐστι DΔ | ἐκ τοῦ σύνεγγυς MKUA: *om.* DΔ **10** συνηγμένα M: εἶναι συνηγμένα K συνημμένα UA ἐπίδηλα, συνεεργμένα δὲ ἀντὶ τοῦ συνηρμοσμένα DΔ (*cf supra l. 5*) | καὶ ἐπάγει MDΔK: ἐπάγει δὲ UA.

11–14 MK **11** ἐντεῦθεν M: ἐνταῦθα K **12** λόγον M: κύκλον K **13** ἠρίθμηται M: –μησε K **14** συνδύσεων M: δύσεων K **15** τελευταῖον M: τέλος K.

15–p. 295,8 M **16** ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου: *ad isagogen nos scholiasta revocare videtur quam Marcianus post scholia ex-*

μόνους ἐξείλετο, ἰσημερινόν τε καὶ ζῳδιακόν, καὶ τοὺς τροπικοὺς δύο. τούτων γὰρ μάλιστα δεόμεθα πρὸς γνῶσιν τῶν φαινομένων. εἰσὶ δὲ καὶ βέβαιοι καὶ μόνιμοι. τῶν γὰρ ἄλλων οἱ μὲν κατὰ μέγεθος μεταβάλλουσιν, ὥσπερ οἱ ἀρκτικοί, οἱ δὲ κατὰ τὰ μεγέθη (εἰσὶ γὰρ τέλειοι οἱ μέγιστοι) ἐν οἷς μάλιστα μεταπίπτουσι ζῳδίοις. οἱ δὲ δʹ πᾶσιν οἱ αὐτοὶ ἀεί, ζῳδιακός, ἰσημερινός, ...

467. — αὐτοὶ δ' ἀπλανέες: αὐτοὶ δὲ οἱ κύκλοι ἀπλανεῖς καὶ πάντες ἡρμοσμένοι ἀλλήλοις εἰσίν, εἴγε καὶ ἀρχόμενοι παραλλήλους αὐτοὺς εἰρήκασιν εἶναι. τί οὖν, φαμεν, τὸ ἀρηρότες ἀλλήλοισι; κατὰ τὸ μέγεθος. ἴσοι γάρ εἰσι τῷ μεγέθει, οὐχ οἱ πάντες, ἀλλ' ὁ ἰσημερινὸς τῷ ζῳδιακῷ· οὗτοι γὰρ μεσάζουσι τὴν σφαῖραν· ἴσοι δὲ ὅ τε θερινὸς τροπικὸς καὶ ὁ χειμερινός. καὶ ὅτι τοῦτό ἐστιν ἐπιφέρει καὶ αὐτός· „ἀτὰρ μέτρῳ γε δύω δυσὶν ἀντιφέ- MDΔKUA

---

hibet (*infra p. 541*); *vide etiam Paris. suppl. gr. 607 a* (*supra p. 24,8*.

5–6 *parentheseos signa posui*: *post* μεγέθη *dist.* M **6** οἷς *scripsi*: τοῖς M | μεταπίπτουσι M: *an* συμπίπτουσι? *sed totus locus corruptus esse videtur* **8** τροπικοὶ δύο *in fine add. Maass.*

9–p. 296,6 MDΔKUA *lemma codd.* **10** ἀλλήλοις εἰσὶν MDΔUA: εἰσὶν ἀλ– K | ἀρχόμενοι MA: ἀρχομένους K οἱ καθηγησάμενοι DΔ *om.* U *ut vid.* (*evan.*) **11** παρ– αὐτούς: αὐτοὺς παρ– K | εἰρήκασιν MKUA: φασιν DΔ *an* εἰρήκαμεν? **12** τί οὖν φαμεν MK: φάμεν οὖν DΔ καὶ τί οὖν φασι UA | *post* φαμεν *add.* εἶναι MK: *non in* DΔUA | ἀρηρότες MK: ἀρηρότας DΔ ἀρηρό^{τ} UA **12–13** ἀλλήλοισι; κατὰ τὸ μέγεθος *scripsi*: ἀλλήλοισι κατὰ μέγεθος DΔUA κατὰ τὸ μ– ἀλλήλοισι (–λοις K) MK **13** εἰσι MDΔ: *om.* KUA | τῶι μεγέθει MDΔK: τὸ μέγεθος UA | οὐχ οἱ MDΔK: οὐχὶ UA **15** ἴσοι δὲ *om.* AU *mutil.* | ὅ τε *codd.*: ὅτι U | θερινὸς MDΔKUA^{pc}: ἰσημερινὸς A^{ac} | τροπικὸς MKUA: καὶ τροπ– DΔ **16** ὁ MDΔU: *om.* KA | χειμερινός MDΔUA: ἰσημερινός K | ὅτι τοῦτό ἐστιν MKUA: *om.* DΔ | ἐπιφέρει MKUA: μαρτυρεῖ DΔ **17** ἀτὰρ DΔKA: αὐτὰρ M U *mutil.* | δύω δυσὶν *om.* K

ρονται“ (468). τινὲς δὲ οὕτως ἤκουσαν τὸ ἀντιφέρονται ἀντὶ τοῦ ἐναντιοῦνται, καὶ γὰρ ἀντιφερίζειν ἐστὶ τὸ ἐναντιοῦσθαι, ἵν' οὕτως ἀκουώμεν ὅτι ὁ ζῳδιακὸς καὶ ὁ θερινὸς ἐναντίοι εἰσίν. ὁ μὲν γὰρ ζῳδιακὸς μείζων, ὁ δὲ ἐλάσσων, καὶ πάλιν ὁ μὲν ἰσημερινὸς μείζων, ὁ δὲ χειμερινὸς ἐλάσσων.

MK ἢ δύω δυσὶν ἀντιφέρονται: τῷ μεγέθει κατὰ δυάδα ἀναλογοῦσιν ἀλλήλοις ἡρμοσμένοι. τούτων οἱ μὲν τροπικοὶ κατὰ τὰς ἐπαφὰς συνέχουσι τὸν ζῳδιακόν, ὁ δὲ ἰσημερινὸς κατὰ τομὰς συνδέδεται τῷ ζῳδιακῷ. τὸ δὲ ἀπλατέες νοητοί, διὸ καὶ σημείων τινῶν ἐδεήθημεν κατὰ τὴν ἐπίγνωσιν τῶν τόπων αὐτῶν, οὐ δυναμένων τῇ ὄψει ληφθῆναι, καθάπερ ὁ γάλακτος τύπος ὃς καλεῖται γαλαξίας. ὁ ἰσημερινὸς δὲ τέμνει μέσον τὸν διάμεσον καὶ τέμνεται ὑπ' αὐτοῦ. τομαὶ δέ εἰσιν αὐτοῦ Κριοῦ καὶ τῶν Χηλῶν ἀρχαί, καθ' ἃς ἀμφοτέρας γενόμενος ὁ ἥλιος τὰς ἰσημερίας ἄγει ἔαρος καὶ μετοπώρου, καὶ κατ' ἀμφοτέρας δι' αὐτοῦ τὴν περιφορὰν ποιεῖται παρ' αὐτὸ [τοῦ] κληθέντος ἰσημερινοῦ. ἴσος δέ ἐστι καὶ ⟨τῷ⟩ διὰ μέσων καὶ μέγιστος τῶν παραλλήλων, καὶ δίχα τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν τέμνει, τῶν πόλων ἑκατέρων τῷ ἴσῳ διεστώς.

(M at line beginning καθάπερ)

---

1 *ante* τινὲς *add.* ἀντὶ τοῦ ἐναντιοῦνται (*cf. infra*) K **1–2** τινὲς ... ἀντιφέρονται MKUA: *om.* DΔ **1** οὕτως *fortasse delendum; post* ἤκουσαν K | *ante* ἀντιφέρονται *add.* δύο (*sic*) δυσὶν MK **1–2** ἀντιφέρεται A **2** ἀντὶ τοῦ ἐναντιοῦνται *hic om.* K (*cf. supra*) | ἐναντιοῦνται MDΔ: –οῦται UA **2–3** καὶ γὰρ ἀντιφερίζειν MKUA: ἀντιφ– γὰρ DΔ **3** ἐστὶ M: φασι K *om.* DΔA U *mutil.* | ἀκούομεν K **4** εἰσίν *codd*: εἰσὶν ἀλλήλοις K **5** ἐλάσσων MUA: θερινὸς ἐλάσσων K μείων DΔ **5–6** καὶ πάλιν .... ἐλάσσων *om.* K **6** χειμερινὸς *om.* U.

7–14 MK **7** δύω M: δύο K **8** δυάδα M: δὲ δυάδα K (*post* μεγέθει *dist.*) **10** τομὰς M: τὰς τ– K **11** ἀπλατέες *scripsi, cf. Hipp. 1, 9, 1 et Arati editionum, vel meae vel Maassii, criticas adnotationes ad v. 467*: ἀπλανέες MK | νοητοί M: νοητῶς K.

14–22 M **15** μέσον *scripsi*: μεσα M μέσα *Maass* | διάμεσον M: διὰ μέσων *Maass* **19** αὐτὸ *scripsi*: αὐτοῦ M παρ' αὐτοῦ *seclusit Maass* | τοῦ *seclusi* **20** ἴσος δέ ἐστι *Maass*: ἴσως δὲ ἔστω M | τῷ *addidi, lacunam post* ἐστι *statuit Maass*

τούτων δὲ ὡμολογημένων σαφῆ γίνεται τὰ λεγόμενα.

τὸ δὲ ἀτὰρ μέτρῳ γε ... ἴσοι ὁ ἰσημερινὸς καὶ ὁ ζῳδιακός. μέγιστοι γάρ. οἱ δὲ τροπικοὶ τούτων μὲν ἐλάττους, ἴσος δὲ ἑκάτερος αὐτῶν τῷ λοιπῷ.

ἄλλως: ἕκαστον δωδεκατημόριον μοιρῶν λ', ὥστε εἶναι τὸν κύκλον μοιρῶν τξ'. ὁ τοίνυν ἥλιος ὑπεναντίος τῷ παντὶ τὴν ἰδίαν ποιούμενος κίνησιν, μίαν ἔγγιστα μοῖραν ἑκάστης ἡμέρας ὑπολειπόμενος, κατὰ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ Καρκίνου γενόμενος, ὅτε καὶ βορειότατός ἐστι, θέρους ἄγει τροπήν, καθ' ἣν μάλιστα τὴν ὑπὲρ γῆς αὐτοῦ φαινομένην ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσιν φοράν, ἣν κοινῶς λέγομεν ἡμέραν, μεγίστην τῶν ἄλλων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ πασῶν, τὴν δὲ λοιπὴν ὑπὸ γῆς ⟨ἐπ'⟩ ἀνατολὴν [καὶ] περιφοράν, ἣν νύκτα λέγομεν, ἐλαχίστην εἶναι συμβέβηκε, διὰ τὸ [κατὰ τὸ μέρος] ὡς πρὸς ἡμᾶς ἐξηρημένον τοῦ πόλου. M

469. — εἴ ποτέ τοι νυκτός: τῆς ἀνεφέλου. ὁ δὲ λόγος· MK

εἴ ποτέ σοι ἀνεφέλου νυκτὸς οὔσης, ὅτε καὶ τοὺς ἑαυτῆς ἀστέρας ἀκριβέστερον ἐπιδείκνυται ἡ νύξ, καὶ οὐδεὶς τῶν ἀστέρων ἀδρανὴς τὸ φῶς ἐκ τῆς σελήνης φέρεται, ἀλλὰ πᾶς ἀστὴρ φαίνεται, MDΔKUAS

---

2 ἀτὰρ *Aratus*: αὐτὰρ M | *post* ἴσοι *dist.* M **4** ἴσος M^pc: ἴσον M^ac *ut vid.* | ἑκάτερος M^pc: ἕκ– M^ac *ut vid.*

5–16 M **13** ὑπὸ *Maass in adnot.*: ὑπὲρ M | ἐπ' *add. Maass in adnot.*: *om.* M **14** καὶ *del. Maass in adnot.* | περιφοράν M: φοράν *Maass in adnot.* **15** κατὰ τὸ μέρος *seclusi*: μέρος *post* ἡμᾶς *transposuit Maass* **16** ἐξηρημένον *Maass*: –μένου M.

17–18 MK *lemma* M: εἴ ποτε τοι νυκτὸς καθαρῆς K *fortasse recte* | *ante* τῆς *add.* ἤγουν K.

19–22 MDΔKUAS (*40v,33–36*) *lemma* εἴ ποτέ τοι DΔ UA: *non in* MKS **19** εἴ ποτέ σοι MDΔUA: *om.* KS (*in* S *spatium vacuum*) | τῆς νυκτὸς K **20** ἑαυτῆς *om.* S | ἀκριβέστερον ἐπιδείκνυνται (*sic*) M: ἐπιδείκνυται ἀκριβ– DΔ KUA λαμπροὺς ἐπιδείκνυται S *fort. recte* | καὶ *om.* S **21** οὐδεὶς *codd.*: οὐ διὰ S | ἀδρανὴς MKUA: ἀδρανὲς DΔS | τῆς σελήνης MDΔKS: τοῦ ἡλίου U ἡλίου A **22** φέρεται MDΔ: φαίνεται K περιφορᾶς UA φαίνεται γενόμενον S | πᾶς ... φαίνεται *om.* S *spatio quindecim fere litterarum vacuo relicto* | ἀλλὰ MKUA: ἀλλὰ καὶ DΔ.

S ὅτε πᾶς ἀστὴρ φαιδρός ἐστι (τοῦτο γάρ ἐστι [τὸ] ὅτε πάντα τὰ ἄστρα διὰ τοῦ κνέφους φαίνεται ὀξέα καὶ λαμπρά),

MDΔKUAS εἰ δή ποτέ σοι τὸ τηνικαῦτα ἔκπληξις ἦλθε καὶ θαυμασμὸς κατανοήσαντι τὸν οὐρανὸν πανταχόθεν ἡπλωμένον σφαιροειδῶς καὶ περιφερῶς, ἢ καὶ ἄλλος παρεστηκώς τις ἔδειξεν ἐκεῖνο τὸ περίβλεπτον † ὅπερ † γάλα καλοῦσι. λέγει δὲ τὸν γαλαξίαν κύκλον, οὗτος γὰρ μόνος παρὰ τοὺς ἄλλους πάντας ὄψει ἐστὶν εὐκατάληπτος διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ὥσπερ νεφελώδη πίλησιν.

MDΔUA τὸ δὲ ἀδρανέων (471), ἐκ τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης ἀδρανιζόμενος. τὸ δὲ διχόμηνι γράφεται καὶ νεόμηνι, τῇ νεωστὶ καὶ πρῶτον ἐκ συνόδου φαινομένῃ, ἐπειδὴ τότε ἐμφανῆ εἰσι τὰ ἄστρα μὴ καταυγαζόμενα ὑπὸ τοῦ σεληνιακοῦ φωτός.

MDΔUA 470. — οὐρανίη Νύξ: ἤτοι ὅτι τῶν οὐρανίων θεῶν, ἢ ἐν ᾗ μάλιστα ἐκφανὴς ὁ οὐρανός, ἢ τάχα ἡ

1–3 S (*40^v,36–38*) *cf. Arati v. 472* **1** τὸ *seclusi.*

4–10 MDΔKUAS (*40^v,39–45*) **4** δή MDΔS: δὲ A *om.* K U *mutil.* | τὸ *om.* S | ἔκπληξις ἦλθε *codd.*: ἦλθεν ἐκ [*duodecim fere litterarum spatium*]ψαμένου (*id est* σκεψαμένου, *cf. Arat. v. 474*) κατανοήσαντι κ. τ. λ. S **5** πανταχόθεν *om.* K **6** σφαιροειδῆ S | καὶ περιφερῶς *om.* S | ἢ *om.* S **6–7** ἄλλος (–λως UA) παρεστηκώς (–κὸς M) τις (*om.* S) MDΔU AS: παρεστηκώς τις ἄλλος K **7** *post* περίβλεπτον *add.* καὶ λαμπρὸν S **7–8** ὅπερ... λέγει δὲ *om.* S *duodeviginti fere litterarum spatio vacuo relicto* **7** ὅπερ *corruptum*: *seclusit Maass ex Arato* | γάλα *om.* UA **8** τὸν *om.* UA | οὗτος *codd.*: οὐ S **9** παρὰ MKAS: περὶ D*?* Δ U *evan.* | πάντας *om.* AS U *evan.* | ἐστιν *om.* A U *evan.* | ὄψει *post* εὐκατάληπτος U **10** νεφελοειδῆ S | πίλησιν MA^{ac}U^{ac} *ut vid.*: πόλησιν A^{pc} U^{pc} *ut vid.* πίλωσιν DΔS ἐπίλυσιν K.

11–15 MDΔUA **11** ἀδρανέων DΔUA: ἀδρανέοντι M **11–12** τῆς σελήνης MDΔ: ἡλίου UA **12** ἀδρανιζόμενος (ἀνδρ–U) DΔU A: –μένῳ M **13** πρῶτον MDΔA: πρώτη U **14** φαινόμενα A | ἐμφανῆ MDΔA: ἂν φασιν U *ut vid.* **14–15** μὴ .. φωτὸς MUA: ὑπὸ τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς μὴ ἀμαυρούμενα DΔ.

16–p. 299,2 MDΔUA *lemma* MDΔ: ὅτε πάντας ἀγαυοὺς UA **16** ὅτι MDΔ: ὅτε UA **17** ἐν MDΔU: ἐφ' A | τάχα ἡ DΔ: τάχα γὰρ M τάχα UA

κατὰ τὸ μεσονύκτιον. τότε γὰρ ἀκριβοῦται μάλιστα τὰ ἄστρα ὀξέως φαινόμενα.

474. — ε ὐ ρ έ ϊ κ ύ κ λ ῳ: εἰ τοίνυν ἀσελήνου νυκτὸς οὔσης θελήσεις τὸν γαλαξίαν σκέψασθαι, ᾧ πᾶς διχοτομεῖται ὁ οὐρανός (ἔστι γὰρ τῶν μεγίστων κύκλων), φανήσεταί σοι ὅμοιος γάλακτι. ἔστι γὰρ οὗτος λευκός, λοξούμενος διὰ τῶν τροπικῶν, καὶ σμικρὸν ὑπερπίπτων αὐτούς, τέμνων τὸν ζῳδιακὸν κύκλον κατὰ Διδύμους καὶ Τοξότην. MDΔUA

εἴρηται δὲ οὕτως διὰ τὸ λευκαῖς νεφέλαις σημαίνεσθαι τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ. Ἐρατοσθένης δέ φησι μυθικῶς αὐτὸν ἐξηγούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς Ἥρας γάλακτος γεγενῆσθαι ἐκχυθέντος. ἤκουσε γὰρ περὶ τοῦ Ἑρμοῦ ὅτι οὐκ ἴδιος αὐτῆς ἐστιν. MUA

476. — κ ε ῖ ν ο π ε ρ ι γ λ η ν έ ς: ὅπερ κύκλῳ τὸν οὐρανὸν περιλαμβάνει, τὸ καλούμενον γάλα. καὶ γὰρ τοῦ ζῳδιακοῦ μᾶλλον ἐμπεριέλαβε τὸν οὐρανόν. ὁ μὲν γὰρ ζῳδιακὸς μέχρι τῶν τροπικῶν κάτεισιν, ὃ δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιψαύει κύκλων. MDΔUA

477. — τ ῷ δ ή τ ο ι χ ρ ο ι ὴ ν μ έ ν: τούτῳ δὴ MDΔKUA

---

1 μεσανύκτιον Δ | ἀκριβοῦται M: ἀκριβοῦνται UA δηλοῦται DΔ | μάλιστα MDΔA: μᾶλλον U **2** ὀξέως MDΔU: ὀξέα A.

3–9 **MDΔUA** *lemma* MDΔ: πάντη κεκασμένον UA **3** *initio add.* ὁ νοῦς DΔ **4** θελήσεις MDΔ: -σαις A U *incert.* **5** ὁ *om.* UA **6** γάλακτος D **7** οὗτος MUA: *om.* DΔ **8** ὑπερπίπτων MUA: ὑπερεκπίπτων DΔ | τέμνων MUA: τέμνει δὲ DΔ.

10–14 **MUA** *cf. Catast. 44 cum parallelis locis* **12** ἐξηγούμενος M: διηγούμενος UA **13** ἤκουσε M: ἤκουσα U *ut vid.* A *ut vid.* | περὶ A *ut vid.*: παρὰ M U *incert.* **14** αὐτῆς M: *om.* UA.

15–19 **MDΔUA** *lemma* MDΔ: κεῖνο γὰρ περιγληνὲς UA **15** ὅπερ MDUA: ὑπὲρ Δ **16** τὸν οὐρανὸν DΔUA: *om.* M | περιλαμβάνει MUA: διαλαμβάνει DΔ **16–17** καὶ γὰρ ... οὐρανὸν MUA: περιλαμβάνει γὰρ αὐτὸν μᾶλλον τοῦ ζῳδιακοῦ DΔ **17** ἐμπεριέλαβε M: περιέλαβε UA **19** ἐπιψαύει κύκλων M: σχεδὸν ἐπιψαύει DΔUA *fortasse recte.*

20–p. 300,9 **MDΔKUA** *lemma* M (χροὴν) Δ: τῷ δή τοι χροιήν D τῷ δ' ἤτοι K τῷ δὴ χροιήν UA **20** δὴ MDΔK: γὰρ UA

τῷ γαλαξίᾳ. νοοῦνται δὲ καὶ ἄλλοι κύκλοι. ἄπειροι μὲν ⟨οἱ⟩ ὑφ' ἑκάστου τῶν ἀστέρων τῇ περιφορᾷ γραφόμενοι παράλληλοι περὶ τοὺς αὐτοὺς τῷ κόσμῳ πόλους κείμενοι, ἄπειροι δὲ οἱ διὰ τῶν πόλων ὀρθοὶ πρὸς τοὺς παραλλήλους καλούμενοι κόλουροι, ἄπειροι δὲ οἱ μήτε παράλληλοι μήτε διὰ τῶν πόλων, ἀλλὰ λοξοί, πεπαρμένοι δὲ ἐν τοῖς ἀπείροις. κόλουροι δὲ ὅτι μέρος αὐτῶν ἀφαιρεῖταί τι καὶ ἔστιν ὑπὸ γῆν. ὁ δὲ Ἄρατος τούτων οὐκ ἐμνήσθη οὐδένος.

MDΔKUAS ὁ δὲ νοῦς· τούτῳ δὴ τῷ γαλαξίᾳ οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἐστὶ τὴν χροιὰν ὅμοιος, διὸ καὶ οἱ ἄλλοι ἀφανεῖς, αὐτὸς δὲ φανερός ἐστι. τὸ δὲ δ ι ν ε ῖ τ α ι (478) συμπεριφέρεται τῷ οὐρανῷ.

MDΔUA ἄ λ λ ω ς: τῷ γαλαξίᾳ οἱ δύο τῶν εἰρημένων τεσσάρων ἰσόμετροί εἰσιν, ὅ τε ζῳδιακὸς καὶ ὁ ἰσημερινός (καὶ γὰρ οὗτοι μέγιστοι), οἱ δὲ λοιποὶ δύο μείονες, ὅ τε χειμερινὸς τροπικὸς καὶ ὁ θερινός.

1 νοοῦντι U | δὲ MK: γὰρ DΔ *om.* UA | ἄλλοι κύκλοι MDΔUA: ἄποροι κύκλοι ἄλλοι K **2** οἱ *add. Maass* | ὑφ' MDΔKU: ἐφ' A **3** παράλληλοί τε U | τοῦ κόσμου K **3–4** πόλους κείμενοι (–νους A) MUA: κείμενοι πόλους DΔ κείμενοι *om.* K **4** πρὸς τοὺς *om.* DΔ **5** παραλλήλους Est *unde Ald.*: πρὸς ἀλλήλους MDΔ προσαλλήλους K καταλλήλους UA | κόλουροι DΔUA: κόλλουροι M[pc] κούλλουροι M[ac] κολλούρϊοι K **6** τῶν *om.* DΔ **6–7** πεπαρμένοι MDΔUA: τετραμμένοι K **7** κόλουροι DΔUA: κόλλουροι M κολλούριοι K | μέρος MDΔK: τὸ μέρος UA **8** τι MDΔ: τε A *om.* K U *evan.* **9** οὐκ *om.* K | οὐδένος DΔKU *ut vid.* A: οὐδένα M.

10–13 MDΔKUAS (*40ᵛ,45–48*) *lemma* τῶ δή τοι χρ[*spatium septem fere litterarum*] S *qui post lacunam transit ad* δὴ **10** τοῦτο D[ac] | δὴ MDΔKS: δὲ UA | τὸ D | τῷ γαλ– οὐδεὶς *om.* S *spatio vacuo relicto* **11** ἐστὶ *codd.*: *om.* S **11–12** αὐτὸς δὲ φανερός ἐστι MKUA: εἰσιν αὐτοῦ μόνου φαινομένου (φερομένου D) DΔ αὐτὸς δὲ νεφελώδης ὢν φανερός ἐστιν S **12** *ante* συμπεριφέρεται *add.* πάλιν S.

14–17 MDΔUA 14 οἱ δύο *codd.*: ἰδίῳ D **14–15** τεσσάρων *om.* U *ut vid.* **15** ἰσόμετροι MDΔ: ἰσόμοιροι UA | *post* ζῳδιακὸς *add.* φησι DΔ **16** καὶ γὰρ οὗτοι MUA: οὗτοι γὰρ DΔ | δύο M: τούτων DΔ τούτου A τοῦ (τ *supra*) U | *post* μείονες *add.* τουτέστιν M **17** καὶ ὁ θερινὸς M: καὶ ὁ (*om.* UA) θερ– τροπικὸς DΔUA.

480. — τῶν ὁ μὲν ἐγγύθεν ἐστί: λοιπὸν ἑξῆς διδασκαλίαν ποιεῖται ἀκολούθως πάλιν ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου κύκλου, καί φησιν· „ὁ μὲν θερινὸς πλησίον ἐστὶ τοῦ κατιόντος βορέου". MDΔKUAS

καὶ ἐν ἄλλοις εἶπε (241) νέον κατιόντος ἀκούει. MKS

481. — ἐν δέ οἱ ἀμφότεραι: λοιπὸν ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων ἄστρων τὴν κατάληψιν αὐτῶν δίδωσιν. ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῶν Διδύμων, ὧν ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἐστιν ὁ κύκλος. MDΔKS

ἐν αὐτῷ δὴ καὶ τοῦ Ἡνιόχου τὰ γόνατα. ἀρηρότος δὲ τοῦ ἡρμοσμένου, καὶ οἷον συμπεφυκότος τῷ Ταύρῳ. MDΔKUAS

483. — λαιὴ δὲ κνήμη: ἡ δὲ τοῦ Περσέως ἀριστερὰ κνήμη καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστερὸς ὦμος ἐπίκειται τῷ κύκλῳ. τὸ δὲ Ἀνδρομέδης (484)· τὴν δεξιάν, MKS

1–4 MDΔKUAS (*40ᵛ,48–50*) *lemma* M: τῶν ὁ μὲν ἐγγύθεν (ἐγγύθι D?) DΔUA τῶν ὁ μὲν K τῶ [*spatium duodecim fere litterarum*] διδασκαλίαν κ. τ. λ. S **1–2** λοιπὸν ... πάλιν MKUAS: ἀκολούθως πάλιν τῶν (τὴν D) ἑξῆς διδασκαλίαν ποιεῖται DΔ **2** *ante* ποιεῖται *add.* αὐτὸς S **3** καί MDΔKS: *om.* UA **4** τοῦ MDΔKUA: *om.* S | κατιόντος S: *om.* M DΔKUA.

5–6 MKS (*40ᵛ,51*) καὶ MS: ὡς καὶ K | εἶπε MK: εἶπε τοῦτο S *qui postea spatio duodeviginti fere litterarum vacuo relicto ad sch. 481 transit.*

7–10 MDΔKS (*40ᵛ,51–54*) *lemma* MDΔ: ἐν δέ οἱ KS **7** λοιπῶν S **8** ἄστρων MKS: ἀστέρων DΔ | τὴν ... δίδωσιν S: τὴν κατάθεσιν ποιεῖται MDΔK.

11–13 MDΔKUAS (*40ᵛ,54–56*) *lemma* ἐν δέ οἱ ἀμφότεραι UA **11** ἐν ... Ἡνιόχου *om.* S *spatio relicto* | δὴ καὶ MK A: δὲ καὶ DΔU **11–12** ἀρηρότος *codd.*: τὸ δὲ ἀρηρότες S **12** δὲ τοῦ MDΔK: οἷον A *om.* S U *evan.* | ἡρμοσμένου MDΔK: συνηρμοσμένου A ἡρμοσμένοι S U *evan.* | καὶ MDΔKA: *om.* S U *evan.* | οἷον MKS: οἱονεὶ (–ίω– D) *om.* A U *evan.* | συμπεφυκότες S | τῷ *om.* K **13** *post* ταύρῳ *ut vid.* ὁπλαὶ A, *postea del.*

14–p. 302,6 MKS (*40ᵛ,56–41ʳ,3*) *lemma* MK: λαιὴ δὲ S **15–16**]κειται τῷ κύκλῳ τὸ δὲ *om.* S *spatio vacuo relicto* **16** τὸ δὲ Ἀνδρομέδης MS: Ἀνδρομέδας δὲ K

φησί, τῆς Ἀνδρομέδας κατὰ τὸ μέσον ἐπέχει ὁ κύκλος ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ ἀγκῶνος. εἶτα, ἐπειδὴ τὸ λέγειν ἀνωτέρω τοῦ ἀγκῶνος ἀσαφὲς ἦν πότερον ὡς ἐπὶ τὸν καρπὸν ἢ ἐπὶ τὸν ὦμον, αὐτὸς αὐτό φησι· „τὸ μὲν θέναρ καὶ τὸ τῆς χειρὸς κοίλωμα ἐν ὕψει κεῖται πλησίον τοῦ βορέου, αὐτὸς δὲ ὁ ἀγκὼν νοτιώτερος“.

MDΔKUAS 487. — ὁπλαὶ δ' ἵππειοι: αἱ δὲ τοῦ Ἵππου ὁπλαὶ καὶ ὁ τοῦ Ὄρνιθος αὐχὴν σὺν αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ κεφαλῇ καὶ οἱ λαμπροὶ τοῦ Ὀφιούχου ὦμοι αὐτοῦ περὶ τὸν κύκλον κινοῦνται περιελαθέντες καὶ ἐγκείμενοι.

MDΔKUA 490. — ἡ δ' ὀλίγον φέρεται: σημειοῦται καί φησιν· „ἡ δὲ Παρθένος ὀλίγον ἐστὶ νοτιωτέρα τοῦ κύκλου, καὶ οὐκ ἐπιψαύει αὐτοῦ“.

M ἀλλὰ Λέων καὶ Καρκίνος (491)· κατὰ MKUA κοινοῦ τὸ ἐπιβάλλει (490)· „ἀλλ' ὁ Λέων καὶ ὁ Καρκίνος ἐπιψαύουσι τοῦ κύκλου“. ὁ γὰρ κύκλος τὸν

---

1 φησι *om.* S | κατὰ KS: μετὰ M | τὸ MK: *om.* S **2** ἀνωτέρω M: ἀνώτερον KS | τὸ λέγειν MK: λέγει S **3** ἀνωτέρω M: ἀνωτάτω K ὀλίγον ἀνώτερον S | ἀσεφὲς K | πότερον MK: τὸ ποτ– S **4** ὡς MK: *om.* S |]πὶ τὸν *om.* S *spatio vacuo relicto* | αὐτὸ MK: *om.* S **5** ὕψει MK: ὄψει S **6** βορέου MK: βορείου S.

7–11 MDΔKUAS (*41ᵛ,4–7*) *lemma* DΔKAS: τὸ δὲ ὁπλαὶ δ' ἵππειοι M U *mutil.* **7** *post* Ἵππου *add.* φησιν MK **8** *post* ὁπλαὶ *add.* ἐπιψαύουσι S **9** ὦμοι τοῦ Ὀφ– K **9–10** αὐτοῦ... κινοῦνται *codd.*: περὶ αὐτὸν τὸν κύκλον εἰσὶν καὶ κινοῦνται K **9** αὐτοῦ MS: ἀντὶ τοῦ A *om.* DΔK U *mutil.* **10** κινοῦνται *codd.*: κεῖνται S **10–11** περιελ– καὶ ἐγκ– *om.* S.

12–14 MDΔKUA *lemma* MDΔ: ἡ δ' ὀλίγον φαίνεται UA *om.* K **12–13** σημ– καί φησιν *om.* K **13** ἡ *codd.*: οἱ U | *post* παρθένος *add.* φησιν K | ἐστι νοτιωτέρα MDΔK: εἰς τὸ νοτιώτερον A U *mutil.* **14** ἐπιψαύει MKUA: ἐπιβάλλει DΔ | αὐτοῦ *codd.*: αὐτῷ Δ.

15–16 M *lemma restitui*: ἀλλ' ὁ Λέων καὶ ὁ Καρκ– M **16** ἐπιβάλλει *scripsi ex Arato*: ἐπιβάλλουσιν M.

16–17 MKUA ἀλλ' MUA: *om.* K **17** ἐπιψαύουσι MK: –ει UA | τοῦ κύκλου MK: αὐτοῦ UA.

17–p. 303,4 MDΔKUA

μὲν Λέοντα ὑπὸ τὸ στῆθος καὶ τὴν γαστέρα μέχρι τῶν αἰδοίων τέμνει, τὸν δὲ Καρκίνον δι' ὅλου τέμνει ἄχρι τοῦ νωτιαίου ὀστράκου. ὑπὸ γὰρ τὰ ζῴδιά ἐστιν ὁ κύκλος. αὐτὰ γὰρ ἐπίκειται.

ὑπένερθε [τοῦ] χελείου (494), ὑπὸ τὸν νῶτον. M

495-496. — ἧχι μάλιστα διχαιόμενόν κε νοήσαις ὀρθόν: [δικαίως καὶ] ὀρθῶς, ὅπου μάλιστα [ἐν τούτῳ τῷ ζῳδίῳ] χωριζόμενον καὶ διχῶς τεμνόμενον θεωρήσειας ⟨ἂν⟩ τὸν Καρκίνον. MDΔKUAS

496. — οὕτως ὀρθῶς καὶ θαυμάστως διχῇ αὐτὸν τέμνει, ὡς καὶ διὰ μέσων τῶν ὀφθαλμῶν εἶναι τὸν κύκλον, καὶ τὸν μὲν ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια εἶναι τῶν ὀφθαλ- Mmg K

---

1 μέχρι MDΔK: καὶ μέχρι A U *mutil.* **2** δι' ὅλου τέμνει MK UA: τέμνει *post* ὀστράκου Δ δι' ὅλου ἄχρι τοῦ νωτιαίου ὀστράκου. κατὰ γὰρ τοῦ χελείου καὶ τοῦ νωτιαίου ὀστράκου τέμνει. ὑπὸ γὰρ κ. τ. λ. D **3** νωτιαίου MD: νοτ– ΔKUA | ζώδια DΔK A: ζῶα M U *evan.* **4** αὐτὰ γὰρ ἐπίκειται M: αὐτὰ γὰρ ἐπίκειται ὑπένερθεν U (*de* ὑπένερθεν *cf. infra*) αὐτὰ γὰρ ὑπέρκειται ὑπένερθεν A αὐτὰ δὲ τὰ ζώδια ἐπίκειται ἄνωθεν DΔ *om.* K.

5–6 M *cum praecedenti scholio coniunctum sine distinctione* | τοῦ *seclusi.*

7–10 MDΔKUAS (*41r,7–9*) *lemma restitui*: διχαιόμενον νοήσαις ὀρθόν M διχαιόμενόν κε DΔK ἧχι μάλιστα UA ὀρθόν, ἵν' ὀφθαλμοὶ (*496*) S **8** δικαίως καὶ MS (–καίως *om. spatio vacuo relicto*): ἀντὶ τοῦ DΔUA *om.* K *seclusi* | *post* ὀρθῶς *add.* καὶ σφόδρα καλλίστως DΔUA διχαζόμενον K *nihil* MS **9** ὅπου *codd.*: ὅπως U | *post* μάλιστα *add.* ὥστε εἶναι τὴν θερινὴν ὡρῶν ιε' DΔ (*cf. infra ad p. 306, ll. 1–2*) | ἐν . . . ζῳδίῳ *seclusi* | χωριζόμενον MDΔUS: γνωριζόμενον A χωριζόμενον καὶ *om.* K **10** διχῶς τεμνόμενον *codd.*: διχοτεμνόμενον S | θεωρήσειας MΔKAS: θεωρήσει DU | ἂν *add. Maass.*

11–p. 304,2 MK (M *in mg. inter. sub signo non alphabetico quod idem in textu v. 496 supra vocem* κύκλου *invenitur*) **11** διχῇ αὐτὸν M: αὐτὸν διχῶς K **12** μέσων M: μέσου K **13–p. 304,1** ὡς ἐπὶ . . . ὀφθαλμῶν M: τῶν ὀφθ– ὡς ἐπὶ τὰ β- εἶναι K

μῶν, τὸν δὲ ὡς ἐπὶ τὰ νότια. οὕτως ἀκρίβειά τις τοῦ διχοτομήματος.

MDΔKUAS 497. — τοῦ μὲν ὅσον τε: πρὸς τὸ κλίμα Ἑλλησπόντου καὶ Μακεδονίας δοκεῖ ποιεῖσθαι τὴν τῶν φαινομένων πραγματείαν. καὶ ἦν πιθανόν, ἔνθα καὶ διέτριβεν, ἐκεῖ τοὺς λόγους ποιεῖσθαι. ἀντιπίπτει τὸ ῥηθὲν τῷ κείνῃ που κεφαλὴ τῇ νίσσεται ... (61), τουτέστιν ὑπὸ τοῦ ἀρκτικοῦ φέρεται MDΔKUA κύκλου, καθ' ὃ κλίμα ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν ἰσημερινῶν ιδ' καὶ γ' πεμπτημορίων ὥρας, τουτέστι καθ' ὃ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἔφεσον κεῖσθαι λέγουσι, καὶ ὁ πόλος ἐξήρτηται μοίρας ζ' καὶ λ'.

---

1 τις M: ἐστι K.

3–12 *cf. Hipparch. 1, 3, 5–10* (*Man. pp. 26–29*); *Achill. 35 apud Maass Comm. Ar. Rell. pp. 69–70.*

3–9 **MDΔKUAS** (*41ʳ,10–14*) *lemma* MK: τοῦ μὲν ὅσον DΔS πέντε μὲν ἐνδιαστρέφεται (*sic*) UA (*498*) **3** πρὸς *codd.*: πῶς S | τοῦ Ἑλλ– DΔ **4** Μακεδονίας *codd.*: λακεδαίμονος A | ποιεῖσθαι S (*cf. Attal. apud Hipparch.* „διὰ δὲ τούτου φανερὸν ποιεῖ [*scil.* Ἄρατος] διότι τὴν ὅλην πραγματείαν ἐν τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα τόποις πεποίηται"): εἰπεῖν MDΔK *om.* UA **6** καὶ *om.* KS | διέτριβεν MDΔKS: ἐδιέτριβεν UA | *post* λόγους *iteravit* ἐκεῖ A, *inter* διέτριβε *et* ποιεῖσθαι *lacuna brevis in* U | ποιεῖσθαι αὐτόν DΔ | ἀντιπίπτει MUAS: ἀντιπ– δὲ DΔK **7** τῷ *Maass*: αὐτῷ MDΔKS: αὐτοῦ U *ut vid.* A | κείνῃ *codd.*: κείνῃ D | κεφαλὴ S *ut vid.*: κεφαλῆι M κεφαλῇ DΔUA **7–8** τῆι νίσσεται MD (–ισε–) ΔK (νήσ–) S: τῇ λίσσεται U *ut vid.* τηλίσσεται A **8** *ante* τουτέστιν *add.* ἦχι περ ἄκραι (*Arat. 61*) UA | τοῦτο ἐστὶ Δ | ὑπὸ *codd.*: ἐπὶ UA **9** κύκλῳ S.

9–12 **MDΔKUA** **10** *post* ιδ' καὶ γ' *desinunt scholia codicis* D | πεμπτημορέων A | τοῦτο ἐστὶ UA **11** καὶ MK: *om.* ΔUA | κεῖσθαι *om.* K | λέγουσι MΔK: λέγει UA **12** μοίρας MK: μορίων Δ μηνὸς A *ut vid.* μόνον U | ζ' καὶ λ' *Maass* (*Hipparch. loc. cit.* „ἐκεῖ δὴ τοίνυν ἡ μεγίστη ἡμέρα ἐστὶν ὡρῶν ἰσημερινῶν ιδ' καὶ γ' ἔγγιστα πεμπτημορίων, τὸ δὲ ἔξαρμα τοῦ πόλου μοιρῶν λζ' ὡς ἔγγιστα"): ζ' καὶ δ' MΔK (*error ex unciali scriptura ortus*) *om.* UA.

⟨δι' ὀκτώ⟩: ὡς εἰς ὀκτὼ λέγει τὸν κύκλον ποιήσαντα, τὸ πέμπτον μέρος διημερεύειν, τὸ δὲ γ' ἔχειν τὴν νύκτα. M^{mg}

498. — πέντε μὲν ἔνδια: τούτου μέν, φησί, τοῦ κύκλου οὗ [εἶπε] τῆς καταλήψεως δεδώκαμεν σημεῖα, εἰς ὀκτὼ μετρηθέντος καὶ μερισθέντος, τὰ μὲν πέντε μέρη ὑπέργεια καὶ ἐν ὕψει ⟨ἂν⟩ εὑρεθείη κινούμενα, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἐν δύσει καὶ ὑπὸ γῆν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ κύκλῳ τροπαὶ θεριναὶ γίνονται. ἐκ δὲ τούτου τὸ μέτρον ἐστὶν οὕτω συνιδεῖν. θῶμεν γὰρ τὰς τοῦ νυχθημέρου ὥρας, αἵ εἰσιν κδ'. ἣν οὖν τῶν ὀκτὼ τὰ πέντε διηνεκῶς ὑπέργεια, τὰ δὲ τρία ὑπόγεια. ἀριθμήσωμεν ἑκάστου μέρους εἰς τρεῖς ὥρας συμπληρου- MΔKUAS

1–3 M *in mg. inter. post p. 307, ll. 5–6 sub signo non alphabetico (deinde ut vid* ζήτ<ει>*) quod idem in textu v. 497 supra vocem* ὀκτὼ *legitur lemma addidi* **2** ποιήσαντα M: *an* ποιήσαντι*?*

4–p. 306,10 MΔKUAS (*41^r,15–33*) *lemma* MKS: πέντε μὲν ἐνδιαστρέφεται (*sic*) Δ τὰ τρία δ' ἐν περάτῃ UA **4** τούτου *codd.*: τοῦτο S | μὲν *codd.*: μέσον S *om.* K **5** οὗ *scripsi*: οὐκ *codd.* | εἶπε MΔKUA: εἶπε δὲ ἀπὸ S *seclusi* | δεδώκαμεν *scripsi*: δώδεκα (δύωδ– S) μὲν MΔKUAS δώδεκα μὲν σημεῖα *seclusit Maass* **6** μετρηθέντος καὶ μερισθέντος M: μερισθέντος καὶ μετρηθέντος Δ μετρηθέντα καὶ μερισθέντα UA μετρηθέντα καὶ συμμερισθέντα K μετρηθέντα καὶ στερηθέντα S **7** ἂν *hic addidi*: *post* εὑρεθείη *Maass* | καὶ ἐν ὕψει εὑρεθείη MK: εὑρεθήσεται καὶ ἐν ὕψει ΔUA ἐν ὕψει S **8** λοιπὰ MKS: *om.* ΔUA | ὑπὸ γῆν MΔKS: ὑπόγεια UA **9** γίνονται MΔKAS: ἤγωνται U *ut vid.* **9–10** ἐκ δὲ τούτου MKAS: ἐκ τούτου τοίνυν Δ ἐκ τούτου δὲ U **10** τὸ μέτρον *scripsi praeeunte Maassio in app. crit.* (τὰ μέτρα): τοῦ μέτρου *codd.* τοῦ μετ' αὐτὸν K | ἐστὶν οὕτω συνιδεῖν MΔUA: ἐστιν οὕτως ἰδεῖν K οὐ συνιδεῖν ἐστίν S | θῶμεν *codd.*: θ' μὲν K | γὰρ MΔUS: δὲ A *om.* K **11** αἵ εἰσιν MKUA: εἰσὶν Δ *om.* S | ἣν MΔUA: εἰσὶν S | οὖν τῶν MS: αὐτῶν Δ τῶν K οὖν αὐτῶν UA **12** ὑπέργεια *codd.*: ὑπὲρ γῆν K | τρία MKUAS: *om.* Δ | ὑπόγεια *codd.*: ὑπέργεια S **12–13** ἀριθμήσωμεν *codd.* Δ^{sl}: –σομεν Δ **13** ἑκάστου *codd.*: ἐκ τούτου τοῦ S **13–p. 306,1** συμπληρουμένου MΔKU *ut vid.* S: –ρούμενα A

μένου τρισσάκις πέντε, ιε′, ὥστε εἶναι τὴν θερινὴν ⟨ἡμέραν⟩ ὡρῶν ιε′, πάλιν τὰ ὑπόγεια μοίρας ἔχοντα τρεῖς, ὅ ἐστι τρὶς τρία, θ′, καὶ ἔστιν ἡ θερινὴ νὺξ ὡρῶν θ′, τὸ δὲ ἀνάπαλιν ἐπὶ τοῦ χειμῶνος· ἡ μὲν ἡμέρα ὡρῶν θ′, ἡ δὲ νὺξ ιε′. ἐπειδὴ γὰρ μείζων ἡ περιφορὰ γίνεται τῶν ϛ′ ζῳδίων, διὰ τοῦτο εἰ καὶ δύο ὥρας ἕκαστον ζῴδιον ἐπέχει καὶ ὀφείλει δωδεκάωρος εἶναι ἡ χειμερινὴ νὺξ καὶ ἡ θερινὴ ἡμέρα, ὅμως διὰ τὴν μεγάλην περιφορὰν πλείων ἀναλίσκεται χρόνος.

MKAS τὸ δὲ ἔνδια ἡμερινά, ὑψηλὰ ὑπὲρ γῆν, παρὰ τὸν

---

1 τρισσάκις Δ: τρισάκις MKS τρεῖς U γ′ A | ιε′ *codd.*: ιζ′ A **1–2** ὥστε . . . ιε′ *hic om.* Δ, *praebent* DΔ *supra p. 303, l. 9* **1** ὥστε *codd.*: ὡς δὲ S **2** ἡμέραν *add.* Est *unde Ald.*: *om. codd.* | ὡρῶν *codd.*: ὥραν A | ἔχοντα MΔKUA: ἔχει S **3** τρὶς τρία θ′ MΔS: τρεῖς τρία ἐννέα K τρεῖς γ′ θ′ U τρεῖς τρεῖς θ′ A **3–4** καὶ . . . . νὺξ ὡρῶν θ′ ΔUAC S: *om.* MK **3** ἔστι ἡ S **3–4** νὺξ ὡρῶν θ′ ΔUS: ὥρα θ′ νὺξ A **4** τὸ δὲ ἀνάπαλιν (ἄνω πάλιν K) ἐπὶ τοῦ χειμῶνος MKUAS: ἐπὶ δὲ χειμ– τὸ ἀνάπ– Δ | ἡ μὲν ἡμέρα MΔKS: τὴν μὲν (μὲν U[sl]) ἡμέραν UA **4–5** ὡρῶν θ′ MΔKUS: θ′ ὥρας A | *inter* θ′ ὥρας *et* μείζων A *evan.* **5** ἡ δὲ νὺξ MΔKS: τὴν δὲ [*spatium evanidum*] ἐπειδὴ κ. τ. λ. U (τὴν δὲ νύκτα *olim* UA) | ιε′ MΔK: ὡρῶν ιε′ S | γὰρ *om.* S | μείζων ἡ περιφορὰ γίνεται M: ἡ περιφορὰ (*evan. in* A) μείζων γίνεται ΔUA μείζων γίνεται ἡ περιφορὰ KCS **6** ϛ′ *scripsi*: η′ MA ὀκτὼ K ζ′ Δ U *evan. om.* S | εἰ καὶ *om.* S **6–7** δύο ὥρας ἕκαστον ζώδιον MΔU: ἕκ– ζώδ– δύο ὥρας K ἕκ- ζώδ– δύο μοίρας A δύο ὥρας ἐκ τῶν ζωδίων S **7** καὶ S: *om.* MΔKU A | δωδεκάωρος εἶναι *scripsi praeeunte Est* (καὶ ἧτε χειμερινὴ νύξ, ἥ τε θερινὴ ἡμέρα δωδεκάωρος ὀφείλει εἶναι . . .) *quem secuta est Ald.*: δωδεκάωρον ἔχειν MΔKUA ιβ′ ὡρῶν εἶναι S **7–8** ἡ χειμερινὴ . . . . ἡμέρα MΔKUA: τὴν χειμερινὴν νύκτα καὶ τὴν θερινὴν ἡμέραν S **8** ἡ *om.* UA | ὅμως *codd.*: ὅμηρος S **9** πλείων Δ: τελείων MKUA *om.* S | χρόνος MΔ: ὁ χρόνος S χρόνων UA.

10–p. 307,2 MKA (*praef. p. XXIII*) S (*41r in mg. inter.*) *sub signo* ⊂⊃— *quod etiam in textu supra vocem* ἔνδια *invenitur*) **10** τὸ δὲ ἔνδια MKA: *om.* S | γῆν MKA: γῆς S | παρὰ SC (*sic iam* Est *unde Ald.*): περὶ MKA

ἔνδιον καιρὸν τὸν μεσημβρινόν, εἴγε καὶ ἡ μεσημβρία μεσαιτάτη ἐστὶ πάσης τῆς σφαίρας.

⟨π έ ν τ ε⟩ μ ὲ ν ἐ ν δ ι α σ τ ρ έ φ ε τ α ι τουτέσ- U
τιν ἐν τῷ οὐρανῷ.

499. — θ έ ρ ε ο ς δ έ ο ἱ: ἐν τῷ θερινῷ κύκλῳ αἱ MmgKA
τροπαί εἰσι τοῦ ἡλίου.

θ έ ρ ε ο ς δ έ ο ἱ ἐ ν τ ρ ο π α ί: κατὰ λόγον. MΔKUAS
αἱ γὰρ θεριναὶ τροπαὶ ἐν τούτῳ τῷ ζῳδίῳ γίνονται τοῦ ἡλίου ὀγδόην μοῖραν Καρκίνου ἐπέχοντος. μετὰ γὰρ τὴν ὀγδόην ἄρχεται ταπεινότερος πρὸς ἀναλογίαν ὁ ἥλιος γίνεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐκέτι ἐπιδίδωσιν ἡ ἡμέρα, ἀλλ' ὑφαιρεῖ. μαρτυρεῖ δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ ἡ διὰ τῶν ὡρολογίων ἐνέργεια [σκιὰ τοῦ γνώμονος]· μετὰ γὰρ τὸ παραλλάξαι τὸν ἥλιον τὴν ὀγδόην μοῖραν Καρκίνου, οὐκέτι ἐπεκτείνεται, ἀλλ' ἀνασπᾶται.

τὸ δὲ ἐ ν τ ρ ο π α ί: τουτέστι τῷ ζῳδίῳ τούτῳ MKA
τὸ τέλειον τοῦ ἑαυτοῦ ὕψους λιμπάνει καὶ τὴν ἐπὶ τὸ νοτιώτερον τροπὴν ποιεῖται.

---

1 καιρὸν MKA: *om.* S **1–2** εἴ γε ... σφαίρας MKA: *om.* S.
3–4 U πέντε *restitui*: U *evan.*
5–6 M (*mg. inter. sub signo non alphabetico quo ad* θέρεος *v. 499 revocamur; non in* C) KA (*in his duobus codd. cum sequenti scholio coniunctum*) *lemma* KA: *om.* M | αἱ M: *om.* KA.
7–15 MΔKUAS (*41ʳ,33–41*) *lemma* MΔUS: θέρεος δέ οἱ KA *ante ll. 5–6 supra* **7** κατὰ λόγον MΔU: ἢ κ– λ– KA *om.* S **8** γὰρ *om.* U | τούτῳ *om.* S **9** μοῖραν KUAS: μοίραν MΔ | Καρκίνου MAS: *om.* ΔU *fort. recte* **10** ταπεινότερος MΔUA: –νότερον K –νοτέραν S | πρὸς *codd.*: καὶ S **10–11** ὁ ἥλιος *post* ἀναλογίαν ΔUS: *post* ταπειν– MKA *fortasse delendum* **11** οὐκέτι MΔKA: οὐκ US **12** δὲ *om.* S | τῷ λόγῳ τούτῳ *codd.*: τούτω τῶ λ– S **12–13** ἡ διὰ τῶν *codd.*: καὶ ἡ τῶν S **13** ἐνέργεια MΔKUAS: ἐνάργεια *Bekker, recepit Maass fort. recte* | σκιὰ τοῦ γνώμονος MKUA: ἡ γὰρ τοῦ γν– σκιὰ Δ Est *Ald. edd. om.* S *seclusi ut verborum* ἡ ... ἐνέργεια *interpretationem* **14** γὰρ S: *non in* MΔKUA | μοῖραν ΔKUA: μοίραν MS **15** Καρκίνω S.
16–18 MKA (*cf. supra ll. 5–6*) **17** τέλειον M: τέλος KA | ἑαυτοῦ M: αὐτοῦ KA | λιμπάνει MK: καταλιμπάνει A *rectius*.

M τῷ δὲ ὅ σ ο ν τ ε μ ά λ ι σ τ α (497) προσεκτέον ὡς ὀρθῶς ἔχει. δηλοῖ γὰρ μὴ διηκριβῶσθαι, ἐν πλάτει δὲ λέγεσθαι τὸν ἀριθμὸν τῆς διαιρέσεως, ὅπως μὴ ἐνοχλῆται ὁ Ἄρατος ὡς ἀγνοήσας καὶ τὸ δι' Ἑλλησπόντου κλίμα ⟨ὡς⟩ τὸ δι' Ἀθηνῶν γράψας.

MΔUA 500. — ἀ λ λ' ὁ μ ὲ ν ἐ ν β ο ρ έ ω: καὶ οὗτος μὲν οὖν, φησίν, ἐν τῷ βορείῳ μέρει ὑπὸ τὸν Καρκίνον ἐστήρικται. ἐν γὰρ τῷ Καρκίνῳ, ὅτε ὁ ἥλιος ὑψοῦται, ποιεῖ τὴν θερινὴν τροπικὴν ὥραν.

MΔUA 501. — ἄ λ λ ο ς δ' ἀ ν τ ι ό ω ν τ ι: περὶ τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ διαλαμβάνει, καί φησιν „ἄλλος δὲ κύκλος ἐν τῷ νοτίῳ τῷ ἐξ ἐναντίας τοῦ βορέω [ἀ ν τ ι ό ω ν τ ι], ὃς τέμνει μέσον τὸν Αἰγόκερων". ἐν τούτῳ γὰρ τῷ ζῳδίῳ τροπαὶ χειμεριναὶ γίνονται. τινὲς δὲ ἔγραψαν ἀ ν τ ι ό ω ν τ α ν ό τ ῳ ἀμαθῶς. ἀντιόων γάρ ἐστιν ὁ μεταλαμβάνων τῶν τοῦ νότου πνευμάτων. οὐκ ἔστι δέ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἄνω (480) „πλησίον

1–5 M **5** ὡς *add. Maass* | *hic interpres cum eo contendere videtur qui sch. 497 conscripsit.*

6–9 MΔUA *lemma* MΔUA **7** βορείω μέρει MΔ: εἰρημένω UA | ὑπὸ MΔ: ἐπὶ UA **8** ἐν γὰρ ... ὑψοῦται MUA: ὅτε γὰρ ὁ ἥλιος ἐν τῶ καρκίνω ὑψοῦται Δ | τῶ καρκίνω MΔ: τούτω U *om.* A | ὁ ἥλιος MΔ: ὁ *om.* UA.

10–p. 309,2 MΔUA *cf. glossam in textu* M *supra v. 501*: χειμερινὸς τροπικὸς ἐν τῶι νότωι ἐξ ἐναντίας τῶ βορρᾶ φυσῶντι | *lemma* MΔUA **12** νοτίω MΔ: νότω UA | ἐξ ἐναντίας A: ἐξ ἀναντίας M *ut vid.* ἐξεναντίω Δ ἐξεναν̄ U | τοῦ MA: τῶ ΔU | βορέω MΔA: βορέα U **12–13** ἀντιόωντι MΔ: ἀντϊόων̄ U ἀντιόωντος A *seclusi* **13** μέσον MΔU: *om.* A **15** δὲ ΔUA: γὰρ M | ἀντιόωντα νότῳ *scripsi*: ἀντιόωντι νότω MΔA ἀντιόων̄ νό U ἀντιόωντι νότον *coni.* Est. (*unde Ald.*) *qui sic totum locum emendavit*: τινὲς δὲ ἀντιόωντι νότον ἀμαθῶς ἔγραψαν, ἵν' ᾖ μεταλαμβάνοντι τῶν τοῦ νότου πνευμάτων. Ὅμηρος [A 31] „καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν"; *locum Homericum, quem arbitrio suo attulit* Est, *Maass in textum eo minus recipere debuit quod scribit ipse* ἀντιόωντι νότωι | ἀντιόων γὰρ κ. τ. λ.: *hoc est* τῶν ἀμαθῶν *argumentum* **16** νότου ΔUA: νοτίου M

βορέου" εἶπε, καὶ νῦν „ἐν τῷ νοτίῳ τῷ ἔχοντι ἐναντίαν θέσιν τοῦ βορρᾶ".

διὰ δὲ τούτων δηλοῦται ὅτι ὁ χειμερινὸς τροπικός, νότιον ἔχων τὴν θέσιν, ἐναντίος ἐστὶ τῷ θερινῷ τροπικῷ, καὶ περιγράφει τὸν Αἰγόκερων. λοιπὸν δὲ ἐκ τῶν ἐπιψαυόντων δίδωσιν αὐτοῦ τὴν κατάληψιν. MA

503. — ἀτὰρ Κυνὸς οὐ μάλα πολλὴν μερίδα τοῦ σώματος λαμβάνει. αἴνυσθαι γὰρ τὸ λαμβάνειν· „ἀλλ' ὀλίγην μερίδα ἐπέχει τοῦ σώματος τοῦ Κυνός, ἄχρι τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν". ⟨ἀλλ' ὁπόσην ἐπέχει ποσίν,⟩ τοσαύτην τούτου αἴνυται μερίδα. ἄκροι γὰρ οὗτοι πόδες ψαύουσι τοῦ κύκλου. MΔUAS

505. — μετάφρενον: αἱ φρένες ἐν τῷ στήθει περίκεινται. μετάφρενον γὰρ τὸ μετὰ τὴν φρένα ἤγουν τὸ ὄπισθεν τῆς φρενός, τὸ δίμοιρον τῆς ῥάχεως. KA

506. — ⟨ἀγαυοῦ⟩: γράφεται καὶ ἐλαφροῦ Τοξευτῆρος, καθὸ οἱ τοξόται ψιλοί εἰσιν. Mmg

507. — τὸν πύματον καθαροῖο: τοῦ MΔKUA

---

1 *ante* καὶ νῦν *add.* λέγει A | νοτίῳ MΔ: νότῳ UA | τῷ ἔχοντι MΔU: *om.* A | θέσιν *ante* τ– β– MUA: *post* τ– β– Δ **2** τοῦ βορρᾶ M^pc: τοῦ βορᾶ M^ac τῷ βορέα ΔU ? (*vel* βόρα ?) τοῦ βορέω A.

3–6 MA **4** νότιον M: νοτιωτέραν A **5** ἐκ M: ἀπὸ A | αὐτοῦ M: αὐτῷ A.

7–13 MΔUAS (*41^r,41–46*) *lemma restitui*: αὐτὰρ (*sic*) κυνὸς οὐ μάλα MΔ ἐν δέ οἱ ἐστιν U ἀτὰρ κυνὸς οὐ μάλα πολλὴν αἴνυται A αὐτὰρ κυνὸς S **8–10** λαμβάνει ... τοῦ κυνὸς MUAS: δηλονότι οὐ λαμβάνει πολλήν, τουτέστιν οὐκ ἐπέχει πολὺ τοῦ κυνός Δ **8** αἴνυσθαι MUA: αἴνυται S **9** ἀλλ' ὀλίγην μερίδα ἐπέχει MUA: μερίδα γὰρ ἀπὸ S | ὀλίγην *codd.*: ὁπόσην *Maass* **10** ἄχρι γὰρ Δ | *post* ποδῶν *sic scholii finem facit* Δ: διαλαμβάνει. ὅτι γε ἄκροι οἱ πόδες οὗτοι ψαύουσι τοῦ κυνός **10–11** ἀλλ' ... ποσίν (*504*) *addidi* **11** τούτου MUA: τοῦ αὐτοῦ S **12** πόδες *secl. Maass fort. recte* **12–13** κύκλου *scripsi*: κυνὸς MΔAS U *mutil.*

14–16 KA *lemma* A: καὶ μέγα κενταύροιο K **15** περίκ– A: παράκ– K.

17–18 M *mg. sine ullo signo* *lemma addidi.*

19–p. 310,6 MΔKUA *lemma* M: τὸν πύματον ΔKUA

Τοξότου οὐκ ἔστι τι νοτιώτερον. τοῦτο οὖν ὅτι εἰς τὸν Τοξότην π ύ μ α τ ο ν καὶ ἔσχατον φέρεται ὁ ἥλιος ὡς ἐπὶ τὸν νότον κατιών, καὶ λοιπὸν διερχόμενος ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια ἀπὸ Αἰγοκέρωτος. τὸ δὲ κ α θ α ρ ο ῖ ο ὅτι αἰθρηγενέτης ὁ ἄνεμος τὸν Τοξότην τοῦτον τελευταῖον ἐν τοῖς νοτίοις παρέρχεται.

ΜΔΚUA τ ρ έ π ε τ α ί γ ε μ ὲ ν α ὐ τ ο ῦ: ἐν αὐτῷ δὲ τῷ Τοξότῃ ἐν τοῖς τελευταίοις χειμερινὸς τρέπεται ὁ ἥλιος ἀπὸ τοῦ Τοξότου τελευτῶν καὶ ἄρχεσθαι μέλλων τῷ Αἰγοκέρωτι.

ΜΔΚUA 509. — κ α ί ο ἱ τ ρ ί α μ έ ν: ἴσοι οὗτοι κατὰ τὸ μέγεθος. ὁ χειμερινὸς τροπικὸς ἐναντίως τῷ θερινῷ τροπικῷ κατὰ τὴν θέσιν πέπονθεν. τρία μὲν γὰρ αὐτοῦ διαστήματά ἐστιν ὑπέργεια, πέντε δὲ ὑπόγεια. διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἥλιος Αἰγοκέρωτος ἐπέχων μοῖραν ὀγδόην ἐννέα μὲν ὡρῶν τὴν ἡμέραν ποιεῖ, τὴν δὲ νύκτα ιε'.

MmgKA κατὰ δὲ τὴν χειμερινὴν τροπὴν τὰ πέντε ὑπὸ γῆν, τὰ δὲ τρία ὑπὲρ γῆν.

ΜΔΚUAS 511. — μ ε σ σ ό θ ι δ' ἀ μ φ ο τ έ ρ ω ν: δια-

---

1 τι νοτιώτερον Δ *quod non sine dubitatione accipio*: νοτιώτερ̄ M (–τερον C –τερος Vaticanus 1307) νοτιώτερος ἄλλος KA U *mutil.* | ὅτι MU: ὅτε KA φησιν ὅτι Δ **3** ὡς¹ *et* τὸν *om.* U | ὡς² *om.* Δ **4** ἀπὸ MKUA: ἀπὸ τοῦ Δ **5** ὅτι M ΔKA: ἀντὶ τοῦ U | τοῦτον ΜΔUA: τοίνυν K **5–6** τελευταῖον ΔUA: *om.* M **6** νοτίοις ΜΔΚΑ: ἰδίοις U | *post* παρέρχεται *in* U *mutil. haec leguntur*: τοῦτ....[.......]ρχόμενος βορέαο :– (*v. 507*).

7–10 ΜΔΚUA *lemma* MK: τρέπεταί γε μὲν Δ ἐς νότον ἠέλιος τρέπεται γε (*om.* U) μὲν αὐτοῦ UA.

11–16 ΜΔΚUA *lemma* MUA: καὶ οἱ τρία ΔΚ **11** ἴσοι οὗτοι ΜΔU: οὗτοι ἴσοι μὲν A ἴσοι οὖν οὗτοι K **12** τροπικῶς Δ[ac] | ἐναντίως Δ: ἐναντίος MKUA **14** ἐστιν *scripsi*: εἶναι ΜΔΚUA *secl. Maass* **15** καὶ *om.* U **16** ιε' ΜΔU: ὡρῶν ι' καὶ ε' AC ὡρῶν ιε' K.

17–18 M *mg* (*om.* C) **KA** τὰ πέντε *scripsi* (τὰ μὲν ε' *iam* Est): τὸ πέμπτον M τὸ ε' KA **17** ὑπὸ MKA: ὑπὲρ A[sl] **18** τὰ δὲ τρία Est: τὸ δὲ τρίτον MKA | ὑπὲρ MA: ὑπὸ KA[sl].

19–p. 311,8 ΜΔΚUAS (*41ʳ,46–53*) *lemma* ΜΔΚUAS **19** *initio* περὶ τοῦ ἰσημερινοῦ *add.* U

λαμβάνει τὰ περὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ τούτου τὸ μέγεθος δίδωσιν ἀπὸ τοῦ ἤδη ἐγνωσμένου κύκλου τοῦ γαλαξίου. ἴσους δὲ ἀποφαινόμεθα εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος τόν τε γαλαξίαν καὶ τὸν ζῳδιακὸν καὶ τὸν ἰσημερινόν. πάντες γὰρ διχῶς τέμνουσι τὴν σφαῖραν. ὁ δὲ νοῦς· ἀμφοτέρων δέ, τοῦ τε θερινοῦ τροπικοῦ καὶ τοῦ χειμερινοῦ, κατὰ τὸ μέσον ἐστὶν ὁ κύκλος, ὅσος καὶ ὁ τοῦ γαλαξίου.

513. — ἐ ν δ έ ο ἱ ἤ μ α τ α: ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς ἰσημερίαις ἐν αὐτῷ γίνονται αἱ ἡμέραι ταῖς νυξὶν ἴσαι. ἰσοῦνται γὰρ περὶ μόνας τὰς πρώτας μοίρας. δύο δὲ γίνονται ἰσημερίαι, φησί, καὶ μία μὲν ὅτε φθίνει τὸ θέρος, τῇ γὰρ κε´ τοῦ Θώθ, ὅς ἐστι κατὰ Ῥωμαίους Σεπτέμβριος, γίνεται ἐν ταῖς Χηλαῖς ἡ τροπὴ καὶ ἰσημερία ἐστὶ μειουμένων τῶν ἡμερῶν ...... MΔKUA

515. — σ ῆ μ α δ έ ο ἱ Κ ρ ι ό ς: τὴν κατάληψιν αὐτοῦ δίδωσιν ἐκ τῶν ἐπιψαυόντων αὐτῷ ζῳδίων. σημεῖον δὲ τοῦ κύκλου ὁ Κριὸς ὁ πᾶς καὶ τὰ τοῦ Ταύρου γόνατα κεῖται. ἀλλ' ὁ μὲν Κριὸς κατὰ μῆκος καὶ δι' ὅλου ἡρμοσμένος φέρεται τῷ κύκλῳ, τοῦ δὲ Ταύρου MΔKUAS

---

1 τὰ *om.* S **3** γαλαξίου MΔ UA: –ξία KS | ἴσους MΔKU: ἴσως AS | κατὰ MΔKAS: καὶ U **4** τε *om.* Δ **5–6** ὁ δὲ νοῦς *om.* S **6** ἀμφοτέρου K | δὲ MΔS: *om.* KUA **6–7** τοῦ τε ... χειμερινοῦ MΔKUA: τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ θερινοῦ S **7** ὁ *codd.*: *seclusit Maass fort. recte.*

9–15 **MΔKUA** *lemma* MΔKUA (ἥματα A ἤματα MΔ KU *ut vid.*) **10** ἰσημερίαις ΔKA: ἰσημεριναῖς MU*?* | τίνονται K **11** ἴσαι MK: ἶσαι ΔA *om.* U *ut vid.* **12** γίνονται *om.* U | φησί, καὶ μία *Maass*: καί φησι μία MKUA καί φησιν ὅτι μία Δ **13** Θώθ .. Ῥωμαίους *om.* U κατὰ Ῥωμαίους *om.* Δ **14** σεπτέβριος K σεπτεμβρίου U **14–15** καὶ ... ἡμερῶν *om.* Δ | ἰσημερία ἐστὶ MKA: εἰσὶν ἰσημερίαι U **15** *post* ἡμερῶν *lacunam statui*: ἑτέρα δ' ἦρος ἀρχῇ *add.* Δ.

16–p. 312,1 **MΔKUAS** (*41r,53–41v,2*) *lemma* MΔKUA: σῆμα δέ οἱ S **17** αὐτῷ *om.* S | *post* ζῳδίων *add.* ὁ δὲ νοῦς Δ **18** ὁ πᾶς MΔKA: ὢ πᾶς U ὃς παρὰ S | καὶ τὰ MΔ: κατὰ τὰ K κατὰ UA παρὰ τὰ S **19** γόνατα MΔKAS: τὰ γόνατα U | μῆκος MΔUS: τὸ μ– KA **20** φέρεται τῷ κ– MΔKUA: τῷ κ– φέρεται S

ὁπόση ἐστὶ κλάσις καὶ καμπὴ τῶν σκελῶν.

KA ἄλλως: ὁ μὲν Κριὸς ὅλος ἐστὶ τῷ κύκλῳ προσηρμοσμένος, ὁ δὲ Ταῦρος κατὰ μόνην τὴν τῶν σκελῶν καμπήν.

MΔKUAS 519. — καμπή τ' αἰθομένης: ἡ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πρώτη καμπή. αἰθομένης δὲ τῆς ἐχού-
MΔKUA σης καυσώδη ἰόν. καυστικὸς γὰρ αὐτῆς ὁ ἰός. Εὐφορίων (fr. 50 Powell)·

τῆς μὲν δὴ τῶν ὅσσα φύει εὐδείελος αἶα
ἢ φύλλῳ ⟨τινὸς⟩ ἢ ποίῃ ὅτε χρίμψατο λύθρον
ὡς πυρὶ καρφόμενον ψαφαρῇ ἰνδάλλετο τέφρῃ.

MΔKUA ἄλλως: αἰθομένης τῆς καιομένης ὑφ' ἡλίου. σφόδρα γὰρ καταλάμπεται ὑπὸ τὰ ζῴδια ταῦτα οὖσα.

---

1 ἐστὶ κλάσις *codd.*: ἐστὶν ἡ κλ– S | ἡ *ante* καμπὴ *add.* S | *post* σκελῶν *add.* γίνεται KAC λέγοιτο δὲ κατὰ γόνατα S (*obscurum*).

2–4 KA

5–7 MΔKUAS (*usque ad* ἰός, *41ᵛ,2–4*) *lemma* MΔKUA: καμπή τ' S **5–6** ἀπὸ τῆς κεφαλῆς MΔKUA: κατὰ τὴν κεφαλὴν S **6** αἰθομένης δὲ (*post* δὲ *add.* ἤτοι MKA) τῆς ἐχούσης MΔKUA: αἰθομένην δὲ τὴν ἔχουσαν S **7** καυσώδη ἰόν MKUA S: ἰὸν καυσώδη Δ | καυστικὸς ... ἰὸς *om.* Δ | αὐτῆς US: αὐτῆς ἐστιν M ἐστιν αὐτῆς KA.

7–11 MΔKUA Εὐφορίων MΔU: καὶ Εὐφ– KA **9** τῆς M KA: τις ΔU | δὴ ΔU: *om.* MKA | ὅσσα MU: ὅσα ΔKA **10** φύλλῳ *scripsi*: φύλλον MΔA φῦλλον KU | τινὸς *supplevi* | ποίῃ *scripsi*: ποίη MΔKA ἢ ποίη *om.* U | ὅτε χρίμψατο Δ: ὅτ' ἐχρίμψατο M ὅτε ἐχρίμφατο (*sic*) K ὅτε χρίμψαντο U ὅτε ἐχρίμψατο A **10–11** λύθρον ὡς *om.* Δ *spatio relicto* **11** καρφόμενον Est: καρφώμενον MΔKUA καρφόμενα *Bentley fortasse recte* | ἰνδάλλετο *Bentley*: ἰνδάλλεται MΔKA ἰνδάλεται U | τέφρηι MKUA: τέχνη Δ *sic totum hunc locum intellego*: „*cuius* (*Hydrae scilicet*) *cruor, si cuius earum quas terra gignit plantarum vel folium vel gramen attigerat, id, quasi igni torreretur, sicci cineris simile fiebat*“. *Sic versus nostros emendavit* Est (*unde Ald.*) „ἡ μὲν πάνθ' ὅσα που φύει εὐδείελος αἶα ἢ φύλλον γε ἢ ποίην ὅτ' ἐχρίμψατο, λυθρὸν (*sic*) ὡς πυρὶ καρφόμενον, ψαφαρῇ ἰνδάλλεται τέφρῃ“. *Powell confert Apoll. Rhod. IV, 1505–1512.*

12–13 MΔKUA ἄλλως ΔKUA: *om.* M | *post* αἰθομένης *add.* δὲ M | ὑφ' MKUA: ὑπὸ Δ | ἡλλίου A **13** ζῴδια MKA: ζωδιακὰ ΔU.

519-520. — ἐλαφρὸς Κρητήρ: ἔνι οἱ MΔKA ἀντὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἐστι, τῷ ἰσημερινῷ κύκλῳ, καὶ ὁ ἐλαφρὸς Κρατήρ. ἐλαφρὸς δὲ ὁ ἐλαφρῶς ἐγκεί- MΔKUA μενος τῷ τῆς Ὕδρας σώματι.

ἢ ὁ ἀλαμπής. ἀμυδροὺς γὰρ ἔχει τοὺς πέντε ἀστέρας. MKA

τὸ δὲ ἔνι δ' ἀστέρες οὐχ ὅτι οὐ πολλοὺς MKAS ἔχουσιν ἀστέρας αἱ Χηλαί, ἔχουσι γάρ, ἀλλ' ὅτι οὐ πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς Χηλαῖς ἀστέρων ἐπιψαύουσι τοῦ κύκλου. αἱ γὰρ ἄκραι Χηλαὶ ἐπιψαύουσιν.

522. — οὐ μὴν Αἰητοῦ: τοῦ μὲν Ἀετοῦ οὐκ MΔKUAS ἀπολαμβάνει τι, ἀλλὰ μόνον ἐγγὺς αὐτοῦ ἐστιν ὁ τοῦ Διὸς ἄγγελος Ἀετός.

525. — τοὺς μὲν παρβολάδην: τούτους MΔKUAS μὲν δὴ τοὺς κύκλους παραβολάδην κειμένους ὁ ἄξων ὀρθοὺς περιβάλλεται καὶ περιέχει, διαπείρει γὰρ τοὺς πάντας, οἳ δὲ ὥσπερ ἐξορθούμενοί εἰσιν ἐπ' αὐτῷ.

ἄλλως: τούτους τοὺς κύκλους παραβολάδην, ὡσα- MΔKUA νεὶ παραβλητικῶς καὶ παραλλήλως κειμένους, ὁ ἄξων

1–4 MΔKUA *lemma* ΔUA: ἐλαφρὸς κρατὴρ M *om.* K **1–3** ἔνι ... κρατήρ *om.* U ἔνι οἱ KA: ἔνιοι M [.]νίοι Δ **3** κρατὴρ M: κρητήρ ΔK *ut vid.* AC. | δὲ ὁ ἐλαφρῶς *om* U.

5 MKA

6–9 MKAS (*41v,4–7*) **6** τὸ δὲ M: *om.* KACS | πολλοὺς MAS: πολλὰς K **7** ἔχουσι γὰρ MKA: *om.* S **7–8** οὐ πολλοὶ M: πολλοὶ KAC *om.* S **8** ταῖς MS: *om.* KAC | *post* ἀστέρων *add.* οἱ πολλοὶ S **8–9** τοῦ κύκλου MKA: τῷ κύκλῳ S.

10–12 MΔKUAS (*41v,7–9*) *lemma* MΔKUAS | τοῦ μὲν MKUAS: οὐ δὲ Δ | ἀετοῦ ΔKUAS: ἀητοῦ M **11** ἀπολαμβάνει τι MΔKUA: καταλαμβάνεται S | μόνον S: μᾶλλον MΔKUA | ἐγγὺς αὐτοῦ MΔKUA: αὐτοῦ ἐγγὺς S **12** ἄγγελος MΔKAS: ἄλλος U | ἀετὸς ΔKUAS: *om.* M.

13–16 MΔKUAS (*41v,9–12*) *lemma* MΔKUA: τὰ μὲν παρὰ S **13** παραβολάδην MΔA *ut vid.* S: παρβ– KU **14** ὁ ἄξων MΔUS: *om.* KA **15** ὀρθοὺς MΔKA: ὀρθῶς US **16** ἅπαντας U | αὐτῶι MKS: αὐτὸν ΔU A *evan.*

17–p. 314,2 MΔKUA 17 τούτους δὴ Δ | παραβολάδην MΔA: παρβ– KU **17–18** ὡσανεὶ MΔKA: ἤτοι U **18** παραλλήλως *Maass*: πρὸς ἀλλήλους MΔ παραλλήλους KUA

ὀρθοὺς περιέχει. διαπείρων γὰρ αὐτοὺς τῇ τῆς σφαίρας θέσει ἐξορθοῖ, ἅτε δὴ αὐτὸς ὀρθὸς ὤν.

Mmg ⟨τοὺς μέν⟩: τούτους τοὺς κύκλους παραλλήλως κειμένους ὁ ἄξων ὀρθοὺς περιέχει. ὀρθίως γὰρ διαπείρει αὐτούς.

MΔKUA 526. — ὁ δὲ τέτρατος ἐσφήκωται: περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου λέγει. τέσσαρες γάρ εἰσι κύκλοι, νῦν δὲ περὶ τοῦ ζῳδιακοῦ. τὸ δὲ ἐσφήκωται ἀντὶ τοῦ συνέχεται.

MKA Ὅμηρος (P 52)· „πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο".

MΔKUAS ὁ δὲ λόγος· ὁ δὲ ζῳδιακὸς ὁ τέταρτος συνέχεται ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ χειμερινοῦ καὶ τοῦ θερινοῦ, λελοξωμένος. διὰ γὰρ τοῦτο ὑπὸ τῶν κύκλων συνέχεται, ἐπειδὴ λελόξωται. καὶ οἱ μὲν τροπικοὶ ἀντιπέρην (528) καὶ ἐναντίοι ἀλλήλοις κείμενοι (ὁ μὲν γὰρ νότιος, ὁ δὲ βόρειος) ἑκατέρωθεν αὐτὸν ἔχουσι. καὶ ὁ μὲν θερινὸς τοῦ Καρκίνου ἐπιψαύει, ὁ δὲ χειμερινὸς τοῦ Αἰγοκέρωτος.

---

1 περιέχει MKUA: περιτρέχει Δ | διαπείρων MΔU: διασπείρων KA | αὐτοὺς τῇ τῆς σφαίρας *evan. in* A **2** ἐξορθοῖ ... ὤν M: διὰ τοῦτο ὀρθοὺς τοὺς κύκλους ἔχει ἐπικειμένους ΔKUA.

3–5 M (*mg. inter. sub signo non alphabetico; om.* C) *lemma addidi.*

6–9 MΔKUA *lemma* MKUA: [ὁ] δὲ τέτρατος Δ **7** περὶ ... λέγει *om.* Δ | λέγει KUA: *om.* M **7–8** τέσσαρες ... ζῳδιακοῦ MΔKA: τέταρτος γάρ ἐστι U **7** γάρ *om.* Δ **8** δὲ[1] MKA: οὖν Δ | *ante* τὸ δὲ *add.* ὁ λόγος Δ.

10–11 MKA θ' *Homerus* Est: *om.* MK A *incert.*

12–19 MΔKUAS (*41v,12–19*) *lemma* ὁ δὲ τέταρτος (*sic*) ἐσφήκωται S **12** ὁ δὲ λόγος MKUA: ὁ δὲ νοῦς Δ *om.* S | δὲ *om.* S | ζῳδ– ἐστιν S **12–13** ὑπαμφοτέρων M **13** *post* ἀμφοτέρων *scripserat* S καὶ ἐναντίοι ἀλλήλων κείμενοι (*vide infra*) *sed postea del.* | τοῦ τε χειμ– ΔC | χειμερινοῦ *codd.*: χειμῶνος S **13–14** λελοξωμένος *codd.*: λελοξευμένος S **15** λελώξοται U **16** ἐναντίως U | ἀλλήλοις κείμενοι MUA: τοῖς ἄλλοις κειμ– Δ κείμ– ἀλλήλοις K ἀλλήλων κείμ– S | γὰρ *om.* Δ **16–17** νότιος ... βόρειος M: βόρειος ... νότιος ΔKUAS (νοτιώτερος S) **17** ἔχουσιν S.

527. — ⟨λοξός⟩ ὁ ζῳδιακὸς τροπικοῖς. M^{mg}

529. — ⟨οὔ κεν⟩: οὐκ ἂν οὕτω τέκτων καλῶς M^{mg} ἁρμόσειε τροχοὺς ὥσπερ οἱ ἐν τῷ αἰθέρι καλῶς κεκόλληνται.

οὔ κεν Ἀθηναίης χειρῶν: οὐκ ἂν ἀπὸ MΔKUAS τῆς Ἀθηνᾶς ἀνὴρ ζωγράφος λαβὼν τορνευτὴν σφαῖραν οὕτω γράψειεν ὥς ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ. λείπει δὲ ἡ ὑπό πρόθεσις, ἵν' ᾖ ὑπὸ τῶν χειρῶν τῆς Ἀθηνᾶς.

τὸ δὲ κολλήσαιτο (530) ἀντὶ τοῦ κατασκευάσειεν. MΔKUA

ἄλλως: οὐκ ἂν ὁ τεχνικώτατος, φησί, καὶ αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς ὁ μαθητὴς ἀμείνονας συνήρμοσε τοὺς κύκλους MΔKUA ὥς εἰσιν.

ἄλλως: οὐκ ἂν ὑπὸ τῶν χειρῶν τῆς Ἀθηνᾶς δεδιδαγμένος τις ἀνὴρ ἄλλως κολλήσειε κυλιομένους MΔA τοὺς κύκλους ὡς αὐτοὶ ἐν τῷ αἰθέρι περὶ τὸν πλάγιον κύκλον, τὸν ζῳδιακόν, ἀφ' ἡμέρας εἰς νύκτα διαπορεύονται.

---

1 **M** (*mg. inter. sub signo non alphabetico*) *lemma addidi*: λοξὸς ἐν ἀμφοτέροις *Maass* | τροπικοῖς *Maass*: –κὸς M.

2–4 **M** (*mg. inter. sub signo non alphabetico*) *lemma addidi*: οὔ κεν Ἀθηναίης *Maass* **3** ἁρμόσειε *Maass*: ἁρμόσει M.

5–8 **MΔKUAS** (*41^v,20–23*) *lemma restitui*: οὐκ ἂν Ἀθηναίης χειρῶν M [ ]υκ ἐν ἀθηναίης Δ οὔ κεν ἀθηναίης K οὐκ ἐν ἀθηναίης χειρῶν AC οὔ κεν ἀθήνης (*sic*) S U *mutil.* **5–6** ἀπὸ τῆς MKUA: ὁ ἀπὸ τῆς S θεράπων Δ **6** τῆς Ἀθηνᾶς MΔKUAS: τῶν ἀθηνῶν S^{sl} **7** οὕτω *codd.*: οὐ S | δὲ *codd.*: *om.* KA.

9–10 **MΔKUA** κολλήσαιτο MΔ: κολλήσειεν KUAC | *post* κατασκευάσειεν *in* ΔU: περισφαιρηδὸν (σφαιρηδὸν Δ) δὲ ἀντὶ τοῦ περὶ τὴν (*om.* U) σφαῖραν (σφαίρ– Δ –αν *in* U *evan.*) *cf. infra p. 316, l. 9.*

11–13 **MΔKUA** (*om.* C) **11** καὶ MKUA: *om.* Δ | αὐτῆς U: αὐτὸς M *om.* ΔKA **12** ὁ MU: *om.* ΔKA | ἀμείνονας ΔUA: ἀμύμονας M ἀμείνους K | συνήρμοσε τοὺς MKUA: τούτους συναρμόσειε Δ **13** ὡς εἰσίν (*sic*) MKUA: *om.* Δ.

14–18 **MΔA** **15** τις ἀνὴρ MΔ: ἀνήρ τις AC | κυλιομένους MA: κυλλ– Δ **16** ὡς MA: ἢ ὡς Δ **17** τὸν ζῳδ– MA: τουτέστι τὸν ζῳδ– Δ | *post* ζῳδιακὸν *add.* κεκόλληνται Δ | ἀφ' MA: καὶ ἀφ' Δ **17–18** διαπορεύονται M: διώκονται Δ (*cf. v. 533*) *om.* A.

MA τὸ δὲ χειρῶν δεδιδαγμένος ἑλληνισμός ἐστιν ἀντὶ τοῦ „κατὰ χεῖρας μαθὼν καὶ διδαχθεὶς παρὰ Ἀθηνᾶς (Ὅμηρος [ε 250]· „εὖ εἰδὼς τεκτοσυνάων“) οὐκ ἂν ἄλλως κατασκευάσειε περιφερῆ τρόχια οὕτως ὡς ἔχουσιν οἱ κύκλοι“. τὸ δὲ κυλινδόμενα ἀντὶ τοῦ περιφερῆ. τροχάλεια δὲ τροχούς. τὸ δὲ τοῖά τε καὶ τόσα ἀντὶ τοῦ τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτα κυκλοτερῆ περιγράφων τὰ τροχάλεια. τὸ δὲ περισφαιρηδὸν (531) περὶ τὴν σφαῖραν. συναρηρότα δὲ (532) λέγων ἀκίνητά φησι ⟨τὰ⟩ τροπικὰ σημεῖα.

MΔKUA ἐξ ἠοῦς δὲ (533) ἐξ ἀνατολῆς, ἐπὶ νύκτα (533) ἐπὶ τὴν δύσιν.

MKA ἤματα πάντα (533) ὅτι κατὰ τοὺς λήρους τῶν Ἑλλήνων ἀεικίνητός ἐστιν ὁ κόσμος.

Mmg 530. — ⟨ἄλλῃ⟩: ἄλλῳ τρόπῳ ἁρμόσειε καὶ σοφῶς ἐπιόντας ἀλλήλοις τοὺς κύκλους καὶ ἐπιπλεκομένους.

MΔKUA 534. — καὶ τὰ μὲν ἀντέλλει: καὶ ταῦτα μὲν τὰ κύκλα ἀνατέλλει καὶ δύνει τὰ πάντα κείμενα παραλλήλως, μία δέ ἐστιν ἑκάστου ἄνοδος καὶ δύσις. ἕκαστος τῶν κύκλων τὸ αὐτὸ σημεῖον ἔχει ὅθεν ἀνατέλ-

---

1–11 MA 2–3 διδαχθεὶς παρὰ Ἀθ– **M**: παρὰ Ἀθ– διδ– **A 3** Ὅμηρος **M**: καὶ Ὅμ– **A 6–7** τροχοὺς **M**: ἀντὶ τοῦ τροχοὺς **AC 7** τόσα *Aratus*: τόσσα **MA 8** κυκλοτερῆ **A**: κυκλοτερὲς **M** | περιγράφων **M**: περιέχων καὶ περιγράφων **AC 9** τὸ δὲ **M**: *om.* **AC 11** τὰ *add. Maass.*

12–13 MΔKUA ἐξ ἠοῦς ... δύσιν **MAC**: ἐξ ἠοῦς δὲ ἐπὶ νύκτα τουτέστιν ἐξ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν **Δ** ἐξ ἠοῦς: ἐξ ἠοῦς ἀνατολῆς ἐπὶ νύκτα. ἐπὶ τὴν δύσιν **K** [*mutil.*] ἐπὶ νύκτα ὅ ἐστι τὴν δύσιν **U**.

14–15 MKA ἤματα **KAC**: ἧματα **M** | λήρους **M**: λόγους **KAC**.

16–17 M (*mg. inter.*) *lemma add. Maass* | ἁρμόσειε *Maass*: ἁρμόσει **M**.

18–p. 317,2 MΔKUA *lemma* **MΔK**: καὶ τὸ μὲν ἀνατέλλει **U** καὶ τὰ μὲν **A 18–19** καὶ ταῦτα μὲν τὰ κύκλα **MΔUC**: ἀλλὰ μὲν ταῦτα **K** (τὰ κύκλα *om.*) καὶ τὰ κύκλα μὲν ταῦτα **A 20** ἑκάστου **MΔKA**: –τω **U 21** ἕκαστος **ΔKUA**: –τον **M** | ἕκαστος γὰρ **Δ** | *post* ἔχει *transit* **Δ** *ad* καὶ τὸ αὐτὸ (*infra 317, l. 5*)

λει καὶ πάλιν ὅπου δύνει. τοῦτο δὲ ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ζῳδιακοῦ [τὸ ἑξῆς] ἐπιφέρει.

536. — ἐ ξ ε ί η ς ἑ κ ά τ ε ρ θ ε ν: ἐξ ἑκατέρου μέρους, καὶ ἐκ δύσεως καὶ ἐξ ἀνατολῆς, ἑκάστου κύκλου ἓν σημεῖον καὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ἀνατέλλειν καὶ δύνειν νομίζεται. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐν παραλλήλῳ σχήματι κατεστηριγμένοι ἀνατέλλουσί τε καὶ δύνουσιν, ὁ μέντοι ζῳδιακὸς οὐκέτι. **MΔKUA**

537. — α ὐ τ ὰ ρ ὅ γ' ὠ κ ε α ν ο ῖ ο: ὁ δὲ ζῳδιακὸς κύκλος κατὰ τὴν ἀίδιον τοῦ κόσμου κίνησιν, [οὕτω γὰρ ληροῦσιν Ἕλληνες,] ἀπ' ἀνατολῆς ἐπὶ τὴν ἑξῆς ἀνατολὴν (ὠκεανὸς γὰρ ὁ ὁρίζων) ὅσον ἔχει διάστημα ἀπὸ τοῦ Αἰγοκέρωτος ἀνατέλλοντος ἕως ἀνατέλλοντος Καρκίνου (ἀπὸ Αἰγοκέρωτος μέν, χειμερινοῦ τροπικοῦ, μέχρι Καρκίνου, θερινοῦ τροπικοῦ) ὑπὲρ γῆν, τοσοῦτον πάλιν ἀπὸ τοῦ Καρκίνου μέχρι τοῦ Αἰγοκέρωτος ὑπὸ γῆν. διηνεκῶς δὲ ἴσον αὐτοῦ γίνεται τὸ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα τμῆμα τῷ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα. ὅσον γὰρ ἡ ἀνατολὴ τῆς δύσεως ἀπέχει, τοσοῦτον ἡ δύσις τῆς ἀνατολῆς. **MΔKUAS**

---

1 τοῦτο KUA: τούτωι M **2** τὸ ἑξῆς MKU: καὶ τὸ ἑξῆς A *seclusi.*

3–8 MΔ (*a* καὶ τὸ αὐτὸ *l. 5*) **KUA** *lemma* **MKA**: ἐξήεις ἑκάτερθεν U **5** ἓν *codd.*: εἰς U | καὶ τὸ αὐτὸ MΔU: καὶ *om.* KA | ἐν τῶι MΔU: *om.* KA | ἀνατέλλειν καὶ δύνειν MKA: δύνειν καὶ ἐν τῶ ἀνατέλλειν Δ δύνειν καὶ ἀνατέλλειν U **6** οὖν *om.* Δ **7** κατεστηριγμένοι *codd.*: κατηστερ– U.

9–19 MΔKUAS (*41v,23–31*) *lemma* U: αὐτὰρ ὅ γ' ὠκεανοῦ MΔKAS **10** κατὰ τὴν *om.* S | κόσμου MΔUAS: οὐρανοῦ KAslC **10–11** οὕτω . . . Ἕλληνες MKA: *non in* ΔUSC *seclusi cf. supra p. 316, l. 14* **11** ἀνατολῆς ΔKUA: ἀνατολὴν M ἀνατολῶν S | ἑξῆς *om.* K **12** ὠκεανὸν U **13** τοῦ *om.* U | Αἰγοκέρωτος *codd.*: ὁρίζοντος S | ἕως *codd.*: ἕως οὗ S **14** ἀπ' Αἰγ– S | μὲν χειμερινοῦ *codd.*: χειμερινοῦ μὲν S **15** μέχρι .... τροπικοῦ *om.* S | μέχρι δὲ Δ **16** ὑπὸ Apc: ὑπὲρ Aac **17** διηνεκῶς ... γίνεται *codd.*: γίνεταί τε διηνεκῶς ἶσον αὐτοῦ A | δὲ *scripsi*: τε *codd.* (τὸ U) | ἴσον MK: ἶσον ΔUAS | αὐτοῦ *codd.*: αὐτὸ S | ὑπὲρ MS: ὑπὸ ΔKUA **17–18** τὸν ὁρίζοντα MΔUS: τοῦ ὁρίζοντος KA **18** *ante* τμῆμα *add.* αὐτοῦ ΔKUA: *non in* MS | τῶι ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα M: τὸ μὲν ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα KUA *om.* ΔS **19** ἀπὸ τῆς ἀν– U.

Mmg ⟨ὠ κ ε α ν ο ῦ⟩: ὁ ζῳδιακὸς τοσοῦτον τὸν ὁρίζοντα παρέρχεται ὅσον ἐστὶ διάστημα ἀπὸ Καρκίνου ἕως Αἰγοκέρωτος, καὶ αὖθις ἀπὸ Αἰγοκέρωτος ἄχρι Καρκίνου.

MΔUA 539. — ὅ σ σ ο ν ἀ π ά ν τ ῃ: ὅσον ἀπὸ ἀνατολῆς ἔχει τοῦ ὁρίζοντος, τοσοῦτον καὶ ἐν τῷ καταφέρεσθαι.

MΔKUA 541. — ὅ σ σ ο ν δ' ὀ φ θ α λ μ ο ῖ ο β ο λ ῆ ς: ἑξάγωνόν ἐστι τοῦτο τὸ σχῆμα καὶ φυσικώτατον. καὶ γὰρ αἱ μέλισσαι, φύσει ζῶσαι καὶ οὐ λόγῳ, τὰς κατατρήσεις τῶν κηρίων ἑξαγώνους ποιοῦσι. τὸν μὲν οὖν κόσμον σφαιρικὸν συμβέβηκεν εἶναι, τὴν δὲ γῆν κέντρον. ἀνάγκη οὖν ⟨τὰς⟩ ἐκβαλλομένας ἀπὸ τῆς ὄψεως ἐπὶ τὸν οὐρανὸν εὐθείας, βεβηκότων ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ σχήματος τυγχάνοντος σφαιροειδοῦς, ἴσας ἴσαις εἶναι. ὅση οὖν, φησίν, ὄψεως γίνεται εὐθεῖα ἀναβλεπόντων ἡμῶν πρὸς τὸν οὐρανόν, τοσαῦται ὀφείλουσιν ἓξ νοεῖσθαι δι' ὅλης τῆς περιφερείας. αὗται δὲ λαμβανόμεναι κατὰ παράλληλον σχῆμα, καὶ ἴσον ἀλλήλων ἀφεστῶσαι, δύο περιλαμβάνουσι κατὰ τὴν ἑαυτῶν μεσότητα ζῴδια. οὕτω γὰρ ἀποτελοῦσι τὸ ἑξάγωνον σχῆμα.

MΔKUA ἄ λ λ ω ς: τεχνικῶς πάνυ καὶ γεωμετρικῶς διή-

1–4 **M** *mg* (*sub signo non alphabetico quod idem in textu v. 537 supra vocem* ὠκεανοῦ *invenitur*) *lemma addidi.*

5–6 **MΔUA** *lemma* MΔA: εἰς ἀνιόντα κυλίνδεται U **6** ἐν τῷ καταφέρεσθαι ΔU: ἐν τῇ δύσει, τὸ καταφέρεσθαι MA.

7–21 **MΔKUA** *lemma* M: ὅσσον (ὅσην U *ut vid.*) δ' ὀφθαλμοῖο ΔKUAC **8** καὶ φυσ– τὸ σχ– Δ **9** ζῶσαι *codd.*: ζῶσι KC Vat. 1307 **9–10** τὰς κατατρήσεις τῶν κηρίων *codd.*: τὰς τ– κ– σύριγγας Δ **12** τὰς *addidi* | ἐκβαλλομένας Est (*unde Ald.*): –μένης MΔKUA **13** βεβηκότων ΔU: συμβεβηκότων MKA **14** τοῦ *codd.*: τούτου τοῦ U | τυγχάνοντος *codd.*: ὄντος Δ ἴσας KAC: ἴσους MΔU **15** ἴσαις *codd.*: πάσας Est *fort. recte* **15–16** ἀναβλεπόντων MΔU: ἄνω βλεπ– KA **16** πρὸς MΔ: εἰς KUA | τοσαῦτα K | ὠφείλουσιν U **17** ἓξ *codd.*: ἑξῆς Δ **18** τὸ παραλλ– Δ | ἴσον MΔK: ἶσον U *ut vid.* A **19** ἀφεστῶσαι MΔ U: ἀφιστῶσαι KA | περιλαμβάνουσι MΔ: παραλ–KUA | αὐτῶν U.

22–p. 319, 9 **MΔKUA** **22** πάνυ *codd.*: πάλιν U

ρηκε τὸν ζῳδιακὸν κύκλον εἰς τὰ δωδεκατημόρια. λέγει γάρ· ὅσον ἡ ὁρατικὴ ὄψις, τουτέστιν ἀκτὶς ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀφιεμένη, ἐπέχει μέχρι τῆς τοῦ ἀνωτάτω οὐρανοῦ ἐπιφανείας, τηλικαύτην εὐθεῖαν ἑξάκις ἐγγράψας τῷ κύκλῳ, εἶτα ἑκάστην αὐτῶν τεμὼν διχῶς, εὑρήσεις ιβ' τῶν ζῳδίων δωδεκατημόρια. εἶτα καταριθμεῖται τὰ ζῴδια. τὸ δὲ θεώρημα ὡς ἄρα ἡ ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου ἴση ἐστὶ τῇ ἐγγραφομένῃ ἐν κύκλῳ ἑξαγώνῳ πλευρᾷ.

ἀποτέμνεται: ἀντὶ τοῦ περιγράφεται καὶ δεικνύει. μὴ θαυμάσωμεν δὲ εἰ ἕκαστον τῶν ζῳδίων τηλικοῦτόν ἐστι κατὰ μέγεθος ὡς τὸ ἥμισυ ἐπέχειν τοῦ ἀπὸ γῆς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν διαστήματος. καὶ γὰρ † χώρας ὁλοκλήρου ἕκαστον μεῖζόν ἐστιν †. ἀλλ' ἐπειδὴ πόρρωθέν ἐσμεν, οὕτως ἡμῖν φαίνεται ὀλίγα, καίπερ ὄντα μεγάλα, ὡς καὶ ὁ ἥλιος παρὰ τοῖς μαθηματικοῖς ἐπιστεύθη τῆς πάσης οἰκουμένης ὀκτωκαιδεκαπλασίων ὤν, καὶ ἡ πᾶσα γῆ τοῦ μεγέθους αὐτοῦ ὀκτωκαιδέ- ΜΔUA

---

1 δωδεκατημόρια *codd.*: ιβ' ζώδια U **2** ὁρατική *codd.*: ὁρατὴ Δ **2–3** ἀκτὶς ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀφιεμένη KA: ἀκτὶς ἀφ' ἡμῶν ἀφ– M ἡ (?) ἀκτι[ ]φ' ἡμῶν |||μένη U ἡ ἀφ' ἡμῶν ἐκπεμπομένη ἀκτίς Δ **3** μέχρι MΔC: ἐπὶ K *om.* A U *evan.* | τοῦ MΔA: *om.* KU *evan.* **4** τηλικαῦται εὐθεῖαι U | ἑξάκις *post* εὐθεῖαν MΔU: *post* κύκλῳ KA *om.* C **5** τεμὼν M: τεμῶν ΔU τέμνων KA **8** τοῦ κύκλου *om.* K, *ante* τοῦ κέντρου *in* A | ἐγγραφομένη *codd.* *cf. infra 321,l.5*: *an* –μένου ? **9** ἑξαγώνω *codd.*: *an* –νου ? | **8–9** ἐστιν ἑξαγωνίω πλευρῇ τῇ ἐγγραφομένῃ ἐν κύκλω U.

10–p.320,5 MΔUA *lemma* MΔ: ἀποτέμνεται δὲ UA **11** μὴ MΔ: καὶ μὴ A U *evan.* | δὲ MΔ: *om.* UA | ζωδίων MΔ: *om.* UAC **11–12** τηλικοῦτον MΔ: –κούτων UAC **12** ἐστι ΔA:. *om.* MU **13** *potius* τῆς χώρας *scribendum* **14** ὁλοκλήρου MΔU *ut vid.*: –κλήρους A | μεῖζον *codd.*: *scribendum esse censeo* δωδέκατον **15** ἐσμεν MΔA: ἕστημεν U **15–16** ὀλίγα ... μεγάλα MUA: μικρὰ καίπερ ὄντα τηλικαῦτα Δ **16** καὶ MΔ: *om.* A U *evan.* **16–17** παρὰ τ– μ– ἐπιστεύθη MUA: ἐπιστ– παρὰ τ– μ– Δ **17–18** τῆς πάσης οἰκουμένης ὀκτωκαιδεκαπλασίων ὤν M: ὀκτωκαιδεκαπλασίων εἶναι πάσης οἰκουμένης Δ τοῖς πᾶσι πάσης τῆς οἰκουμένης ὀκτωκαιδεκαπλασίον ὤν U ὀκτωκαιδεκαπλασίων ὢν A *reliquis omissis*

κατόν ἐστιν, καὶ ὅμως ἡ περιφέρεια αὐτοῦ οὐ πάνυ τι δοκεῖ μεγάλη εἶναι, ἐπειδὴ σφόδρα αὐτῆς ἐσμεν κεχωρισμένοι. οὕτω τὰ ἄστρα μεγάλα ἐστὶ καὶ σφόδρα ἐπὶ πολὺ ἐκτεταμένα, ἀλλὰ τῷ χωρισμῷ ἡμῶν βραχέα φαίνεται.

MAS ἄ λ λ ω ς: ὁ Σπόρος οὕτω φησίν· „ὅσον δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ β ο λ ῆ ς (τῆς ἀκτῖνος) ἀ π ο τ έ μ ν ε τ α ι καὶ ἀφαιρεῖται ἡ αὐγὴ τοῦ αἰθέρος, ἑξάκις ἂν τοσαύτη ἀκτὶς ὑ π ο δ ρ ά μ ο ι τὸν ζῳδιακὸν ἀπηρτισμένον. ἑκάστη δὲ οὕτως ὑποδραμοῦσα ἴση δύο ἂν π ε ρ ι τ έ μ ο ι καὶ περιλάβοι ζῴδια, τῶν ὑπ' αὐτῇ κειμένων δωδέκατα μέρη."

MA ἄ λ λ ω ς: ἐν παντὶ κύκλῳ ἡ ἐκ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν πίπτουσα εὐθεῖα ἑξάκις ὑποτείνει τὴν ὅλην περιφέρειαν. ἔπειτα συγχρῆται τῷ τὴν γῆν σημείου καὶ κέντρου λόγον ἐπέχειν πρὸς τὴν τῶν ἀπλανῶν ἄστρων σφαῖραν, ὡς τῶν ὄψεων τῶν ἡμετέρων οὐδὲν τοῦ κέντρου τῆς σφαίρας διαφερουσῶν κατά γε τὴν θέσιν πρὸς τὸ πᾶν, καὶ ὅτι οὐδὲν διαφέρον ἐστὶν ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κέντρου [τουτέστι] τῆς γῆς ὁρᾶν τὰ οὐράνια ἢ ἀπό τινος τόπου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιφανείας κειμένων·

1–2 πάνυ τι (*sic* Δ[sl], τοι Δ) δοκεῖ Δ: πάνυ δοκεῖ τι U παντὶ δ– M πάνυ δ– A **2** μεγάλη MA: *om.* ΔU | αὐτῆς ἐσμεν MU? (αὐ^τ) A: ἐσμεν αὐτοῦ Δ **3** ἐστὶ MA: ὄντα Δ U *evan.* **4** ἀλλὰ MU *ut vid.* A: *om.* Δ.

6–12 MAS (*41ᵛ,31–36*) ἄλλως MA: ὅσσον δ' ὀφθαλμοῖο S **6** ὁ . . . φησίν MA (φασιν): *om.* S **6–7** δὲ τῆς ἀπὸ MA: δ' ἀπὸ τῆς S **7** βολῆς S: βολίδος MA | ἀκτῖνος AS: ἀκτίνος M **8** καὶ ἀφαιρεῖται MS: *om.* A | ἡ αὐγὴ S: καὶ ἡ αὐγὴ MA | *post* αἰθέρος *add.* ἀφαιρεῖται A **9** τοσαύτη ἀκτὶς ὑποδράμοι MS: τοι– ὑποδράμη ἀκτὶς A **10** οὕτως MA: *om.* S **11** περιτέμοι καὶ περιλάβοι MS: –τέμη καὶ –λάβη A **11–12** ὑπ' αὐτῇ κειμένων S *ut vid.* (αὐτ~): ὑποκειμένων MA **12** δωδέκατα μέρη *scripsi*: δωδέκατα (*vel* –τον) μέτρα (*vel* –τρον) S: ιβ' MA.

13–p. 321,2 MA **13** ἐν παντὶ κύκλῳ ἡ M: ἡ ἐν π– κ– ἡ A | κέντρου M: τοῦ κέντρου AC **15** τῶι τὴν γῆν σημείου (σημείω C) M: τῷ πρὸς γῆν σημείω A **16** καὶ κέντρου M: κέντρου δὲ A **17** ὡς *Maass*: ὥστε MA **18** γε M: τε AC **20** τουτέστι MA: *seclusi* **21** τόπου M: *om.* AC

οὕτως ἐστὶ μικρὸν καὶ σημειῶδες τὸ μεταξὺ τοῦ κέντρου καὶ τῆς ἐπιφανείας διάστημα.

543. — ἴ σ η μ ε τ ρ η θ ε ῖ σ α: ἐνταῦθα γεωμετρικόν τι σχῆμα δηλοῖ. παντὸς γὰρ κύκλου ἡ εὐθεῖα ἴση ἐστὶ τῇ ἐν τῷ κύκλῳ ἐγγραφομένῃ ἑξαγώνῳ πλευρᾷ, τουτέστι τοῦ κύκλου τὸ κέντρον τοσοῦτον τῆς περιφερείας ἀπέχει ὅσον ἐστὶν ἐν αὐτῇ τὸ ἕκτον τῆς χώρας. εἰ οὖν ἡ γῆ κέντρου χώραν ἐπέχει, ἡμεῖς οἱ ἐν ταύτῃ βεβηκότες ἑξάκις ὑπὸ τοῦ κύκλου περιβαλλόμεθα. ἡ δὲ εὐθεῖα τοῦ κύκλου ἴση ἑξάκις ληφθεῖσα, ιβʹ ἀποτελεῖ ζῴδια, ἑκάστη δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐγὴ ἴση ἶσα καταληφθεῖσα δύο ἄστρα περιτέμνει. S

544. — Ζ ω ί δ ι ο ν δ έ ἑ κ ύ κ λ ο ν: λοιπὸν τῶν ιβʹ ζωδίων ὀνομασίαν ποιεῖται, καὶ ἄρχεται πάλιν ἀπὸ τοῦ ἐπισημοτέρου ἐν τοῖς βορείοις τοῦ Καρκίνου. MAS

545. — τ ῷ ἔ ν ι Κ α ρ κ ί ν ο ς ἐ σ τ ί: διὰ τί ἀπὸ Καρκίνου ἤρξατο, τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ Κριοῦ λαμβανόντων τὴν ἀρχήν; ὅτι ἀεὶ ὁ Ἄρατος ἀπὸ τῶν βορείων ἄρχεται, βορειότατος δέ ἐστιν ὁ Καρκίνος. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι εἰκότως ἀπὸ τοῦ Κριοῦ ποιοῦνται τὴν MΔUAS

---

2 καὶ τῆς ἐπ– διαστ– *evan. in* A.

3–12 S (*41^v,37–46*) *scholium corruptum ut potui emendavi cf. supra p. 318, ll. 22sqq.* **4–6** *cf. p. 319, ll. 7–9.* **5** *an* ἐγγραφομένου ἑξαγώνου? | ἑξαγώνῳ *correxi*: ἑξαγόνω S **7** ἀπέχει *scripsi*: ἐφέπει S | ἐν αὐτῇ τὸ ἕκτον τῆς χώρας. εἰ *scripsi*: ἐν ταῖς τὸ ἕκτον. χωρεῖ S **8** ἐπέχει S^{ac}: ἐπέχομεν S^{pc} **9** ἑξάκις S **11** ἑκάστη S^{pc} : ἕκαστος S^{ac} | *post* ὀφθαλμοῦ *scripsit* κύκλου S: *postea del.* **12** περιτέμνει S: ἀποτ– S^{ac} *ut vid.*

13–15 MAS (*41^v,46–48*) *lemma* M: ζώδιον δὲ ἑ A ζωδιακὸς δὲ ὁ κύκλος S **13–14** λοιπὸν τῶν MA: λοιπῶν οὖν τῶν **15** τοῦ ἐπισημοτέρου MA: τῶν ἐπισημοτέρων S.

16–p. 322,5 MΔUAS (*41^v,51–42^r,2*) *lemma* M (ἐνι) : τῷ ἔνι καρκίνος ΔAC *om.* S U *mutil.* **17** ἀπὸ¹ MΔS: ἀπὸ τοῦ UA | ἀπὸ² MΔA: ἀπὸ τοῦ US **18** *post* ἀρχὴν *add.* S τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου *fort. recte* | ὁ Ἄρατος *codd.*: *om.* A **19** ἄρχεται MUAS: ποιεῖται τὴν ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας Δ | βορειότατος MS: –ότερος ΔUA | ἐστιν M: πάντων Δ πάντων [*lacuna*] U ἐστι πάντων A *om.* S **20** οἱ δὲ Αἰγ– MUAS: Αἰγ– δὲ Δ | εἰκότως *post* Κριοῦ U | ἀπὸ τοῦ MΔUA: ἀπὸ S **20–p. 322,1** ποιοῦνται τὴν ἀρχὴν *om.* S

ἀρχήν, πάντα τὰ ζῴδια λαμβάνοντες κατὰ ἀναλογίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος. καὶ τὸν μὲν Κριὸν κεφαλὴν εἶναί φασιν, ἐν ᾗ τὸ ἡγεμονικόν, Ταῦρον δὲ τὸν αὐχένα, ἄχρι τῶν ποδῶν, οἵ εἰσιν Ἰχθύες. καὶ ὅτι ἐν τῷ Κριῷ ὁ ἥλιος ἰσημερίαν ποιεῖται.

ΜΔUA τὰ ὀνόματα τῶν δωδεκατημορίων καὶ ζῳδίων ἐν τούτοις. τὰ δὲ πολλὰ αὐτῶν καθ' ὁμοιότητα, ἔστι δὲ ἃ καὶ κατὰ πάθος, ὡς Ὑδροχόος, πολλῶν τὸ τηνικαῦτα ὑετῶν καταφερομένων [ἡλίου διαβαίνοντος αὐτόν]. διαφέρει δὲ ζῴδιον δωδεκατημορίου ⟨τῷ⟩ μὴ συναπαρτίζειν τὸ ζῴδιον τῷ δωδεκάτῳ μέρει τοῦ ζῳδιακοῦ, ἀλλ' ἔνθα μὲν ἐλλείπειν, ὡς ἐπὶ τοῦ Κριοῦ καὶ Καρκίνου, ὅπου δὲ ὑπερβάλλειν, ὡς ἐπὶ τοῦ Σκορπίου καὶ τῆς Παρθένου.

ΜΔKUAS 550. — ἐν τοῖς ἠέλιος φέρεται: ἐναν-

1–2 λαμβάνοντες κατὰ ἀναλογίαν τῶν μελῶν ΜΔ [ ]αλογίαν τῶν μελῶν λαμ[ ]άνονται U κατὰ ἀναλογίαν λαμβάνοντες τῶν μελῶν A λαμβάνονται κατὰ ἀναλογίαν τῶν μελῶν S **2** τοῦ σώματος S: *non in* ΜΔUA **3** *post* ἡγεμονικὸν *add.* A ἐπειδὴ ὁ Κριὸς τῶν προβάτων ἡγεμὼν καὶ πρόοδος ἔσται (*sic* A[pc], ἔστι A[ac]) | Ταῦρον *codd.*: –ρος S **4** οἵ *codd.*: *om.* S | Ἰχθύες MS: οἱ ἰχθύες ΔA U *mutil.* **4–5** ὁ ἥλιος ἐν τῷ Κριῷ U.

6–14 ΜΔUA **6** *ante* τὰ ὀνόματα *add.* ἀριθμεῖ δὲ καὶ Δ | ζῳδίων M[sl] *ut vid. Maass*: ζωδιακῶν MU τῶν ζωδιακῶν ΔA C **7** τὰ δὲ MUA: τὰ δ' οὖν Δ **8** ὡς *om.* U | ὑδροχόος UA: ὑδρηχόος M ὑδροχόον Δ **9** ὑετῶν καταφ– ΜΔ U: καταφ– ὑετῶν A **9–10** ἡλίου ... ζωδίον *om.* ΔU **9** ἡλίου ... αὐτὸν *seclusi* **9–10** διαφέρει A C: διαφέρειν M **10** τῶι *add.* Est (*unde Ald.*) **11** μέρει *Maass*: μέχρι ΜΔUA **12** ἔνθα ΜΔU: ἔνια AC **13** ὅπου δὲ ὑπερβάλλειν MUA: ἔνθα δὲ πλεονάζειν Δ.

15–p. 323,12 ΜΔKUAS (*42r, 2–18*) *in medio scholio librarius codicis* S *hanc fere delineavit figuram*: *lemma* ΜΔ: ἐν τοῖς ἠέλιος KUA ἐν τοῖς S **15–p. 323,1** ἐναντίαν ΔKUA: ἐναντία M τὴν ἐναντίαν S

τίαν τῷ παντὶ κίνησιν ποιεῖται ὁ ἥλιος, ἡμέρας ἑκάστης μοῖραν μίαν οὐχ ὅλην κινούμενος. τξ΄ οὖν μεθιστάμενος μοίρας, τὸν ὅλον κύκλον, ἐν τξε΄ ἡμέραις καὶ τετάρτῳ μάλιστα μέρει τοῦ νυχθημέρου διανύει πάντα τὸν ἐνιαυτόν. ἐν τούτοις οὖν τοῖς δώδεκα ζῳδίοις ὁ ἥλιος φέρεται τὸν ἐνιαυτὸν συντελῶν ἅπαντα. ἐν ἑκάστῳ γὰρ ζῳδίῳ ποιεῖ μῆνα † καὶ μίαν ἡμέραν ἐφ' ἑκάστης ἀνύων †. πορεύεται δὲ τὴν μέσην γραμμὴν τοῦ ζῳδιακοῦ, πρὸς μῆκος κινούμενος, καὶ οὐχ, ὡς οἱ ἄλλοι πλάνητες, πρὸς πλάτος. ποιεῖται δὲ τὴν πορείαν ἐναντίως τῷ παντὶ κύκλῳ. ὁ μὲν γὰρ κύκλος ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δύσεις φέρεται, ὃ δὲ ὡς ἐπὶ ἀνατολάς,

διὰ τοιοῦτον λόγον· οἷον τοῦ Κριοῦ βραδύτερον δύνει ὁ Ταῦρος, ὅσῳ ἀνωτέρω αὐτοῦ ἐστι, καὶ καταφερομένου τοῦ Ταύρου οἱ Δίδυμοι, καὶ ἑξῆς τὰ λοιπά, τῆς τοίνυν καταφορᾶς καὶ δύσεως τοῦ παντὸς ἀεὶ ὑψηλότερος καὶ MΔKUA

---

1 ἡμέρας ἑκάστης MΔUS: ἑκάστης ἡμέρας K ἡμέρας *om.* A 2 μοῖραν μίαν οὐχ ὅλην MKA: μίαν οὐχ ὅλην μοῖραν ΔU *fort. recte* μίαν οὐχ ὅτι ὅλην μοῖραν S | τξ΄ MUAS: τὰς ξ Δ τοὺς τ΄ ξ΄ K **2–3** μεθιστάμενος μοίρας *codd.*: μοίρας μεθιστάμενον S **3** τξε΄ MUS: ταῖς ξε ΔA ταῖς τ΄ ξε K **4** μάλιστα μέρει *codd.*: μέρει μάλ– Δ **5** τὸν *om.* U | τοῖς δώδεκα ζῳδίοις *codd.*: τοῖς ζῳδίοις ιβ΄ οὖσιν S | ὁ *om.* U **6** ἅπαντα *om.* Δ **7** μίαν ἡμέραν MΔU: ἡμέραν μίαν KAC μίαν μοῖραν S | ἑκάστης MΔKUA: ἑκάστου S ἑκάστης μοίρας *Maass* **8** ἀνύων MΔKUAS: ἀνύει *Maass locum corruptum sic emendaverim* (καὶ *deleto*): μίαν μοῖραν ἡμέρας ἐφ' ἑκάστης ἀνύων, *cf. ea quae finxit* Est (*unde Ald.*) ἐν ἑκάστῳ ζῳδίῳ ποιεῖ μῆνα καὶ ια΄ που ὥρας· ἐφ' ἑκάστης γὰρ μοίρας μίαν ἡμέραν καὶ μικρόν τι πρὸς ἀποτελεῖ **8–9** ζῳδιακοῦ κύκλου Δ **9** πρὸς μῆκος *codd.*: μήκους S | οἱ ἄλλοι πλάνητες KUA: ἄλλοι πλάνητες M οἱ ἄλλοι πλανῆται Δ πλάνητες οἱ ἄλλοι S **10** πρὸς MΔKU: εἰς A *om.* S | ἐναντίως S: ἐναντίω M ἐναντίαν ΔKUA **11** κύκλῳ MΔUAS: κόσμῳ M[sl] (*sic Maass*) *om.* K | μὲν *om.*. S | κύκλος MΔKUAS: κόσμος *Maass* **12** δύσεις M: δυσμὰς Δ δύσεως KA δύσιν US | ὡς *om.* U | ἀνατολάς *codd.*: ἀνατολὴν U | *post* ἀνατολάς *add.* πορεύεται S.

13–p. 324,2 MΔKUA **13** διὰ τοιοῦτον λόγον οἷον MKUA: κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Δ **14** ὁ Ταῦρος MΔKA (ὁ *om.*): *om.* U | ἀνωτέρω MΔ: ἀνώτερος KUA **15** τὰ λοιπὰ *codd.*: καὶ τὰ λ– U **16** καὶ δύσεως τοῦ παντὸς MKA: τοῦ παντὸς καὶ δύσεως ΔU

ἀνωτέρω πορεύεται ὡς ἐπὶ τὸ φανερὸν τοῖς ἀνθρώποις.

MmgΔKUAS 551. — καί οἱ περὶ τοῦτον ἰόντι: τῶν γὰρ ἀστέρων κατὰ καιρὸν ἀνατελλόντων αὔξονται καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν. τῶν καρπῶν γὰρ μητέρες αἱ Ὧραι. οἱ καιροὶ οὖν, τῶν καρπῶν γεννητόρες, αὔξονται διανύοντος τοῦ ἡλίου τὸν πάντα κύκλον.

MΔKUA 553. — τοῦ δ' ὅσσον κοίλοιο: κοῖλον ὀρθῶς ἔφη τὸν ὁρίζοντα. τῷ μὲν γὰρ ἔξωθεν νοοῦντι κυρτὸς φανεῖται, τῷ δὲ ἔνδοθεν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς κοῖλος. ὁ δὲ νοῦς· ὅσον δὲ αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα πίπτει, τοσοῦτον καὶ ὑπὲρ γῆς ἀναφέρεται. ἀεὶ γὰρ ἐπ' ἀκριβὲς ἓξ μὲν ὑπὲρ γῆς ζῴδια, ἓξ δὲ πάλιν ὑπὸ γῆν. γεωμετρικῶς δὲ καὶ ἀστρονομικῶς ἔφη.

MΔKUA 555. — δυωδεκάδες κύκλοιο: τὰ μὲν γὰρ ζῴδια οὔτε ἐντὸς τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου εἰσὶν ὅλα [οὔτε ἐκπεπλήρωται], ἔστι δὲ ἃ καὶ ὑπερπέπτωκε. τὰ δὲ

---

1 ἀνωτέρω MΔ: ἀνώτερος KU *ut vid.* A | πορεύεται MΔKU: φέρεται A.

3–7 M *mg* (*sub signo non alphabetico*) **ΔKUAS** (*in duas partes divisum*: τῶν γὰρ ... καρποὶ *42r in mg. inter.*; τῶν καρπῶν *usque ad finem 41v,49–50*) *lemma* MKA: καὶ οἱ περὶ τοῦτον Δ πάντ' ἐνιαυτὸν U ἐπικάρπιοι ὧραι S (*41v,49*) **4** ἀστέρων MΔKUA: ἄλλων S | καιρῶν K **5** τῶν φυτῶν *om.* S | γὰρ *om.* S **6** οἱ καιροὶ ... γεννήτορες *om.* S | *leviter post* γεννήτορες *interpunxi, graviter Maass, non dist.* MU | αὔξονται MU: ἔνθεν τοι καὶ αὔξονται Δ αὔξονται δὲ KA αὔξονται οὖν S **7** τοῦ *om.* Δ | *post* κύκλον *add.* ἐνιαυσιαίως S.

8–14 MΔKUA *lemma codd. omnes* (ὅσον KU) **9** τῷ MΔKA: ταῦτα U | γὰρ MΔU: *om.* KA | νοοῦντι MKA: νοουμένω Δ νοοῦνται U **10** κυρτὸν (*sic* MKA, *corr.* Est) φανεῖται MKA: κυρτοῦται Δ κυρτοφαγῆτε U *ut vid.* | τῶι δὲ MΔK: τὸ δὲ UAC | ἔνδοθεν MKA: ἔσωθεν ΔU | κοῖλος *corr.* Est: κοῖλον *codd.* **12** ἀναφέρεται *codd.*: φαίνεται Δsl | γὰρ *codd.*: μὲν A | ἐπ' *codd.*: ἐς Δ **13** γῆς MΔK: γῆν A U *incert.* | ἓξ δὲ *codd.*: ἐν δὲ U **14** δὲ MKU: τε Δ *om.* A.

15–p. 325,5 MΔKUA *lemma Maass*: δυώδεκα κύκλοιο M (δυωδεκάδος *in Arati textu*) δυωδεκάδος Δ δυωδεκάδος κύκλοιο KAC ἓξ αἰεὶ δύνουσι U **16** οὔτε MΔA: οὔτε δὲ K οὕτω U **17** οὔτε ἐκπεπλήρωται (ὁ ζῳδιακός *scilicet*) *seclusi*: *post* ἐκπ– *add.* λ' μοιρῶν Est (*unde Ald.*), *lacunam indicavit Maass*

πολλὰ αὐτῶν καὶ πλάγια καταδύνει καὶ οὐκ ὀρθὰ ἀναφέρεται. ὥστε οὐκ ἄν τις ἐξ αὐτῶν λάβοι τὸ ἀκριβές. τῶν δωδεκατημορίων δὲ ἕκαστον λʹ μοίρας ἔχει, κἂν κατὰ τὸν ἡλιακὸν λογίζηταί τις κύκλον, εὑρήσει μόγις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὑπὲρ γῆς ἀεὶ καὶ διὰ παντὸς μοίρας.

556-557. — τοῦτό φησιν ἥμισυ κύκλου (557), τὸ ὑπέργειον. τὸ ἥμισυ οἷον τὸ ἀπὸ Καρκίνου μέχρι Τοξότου. Mmg

ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος ἐκτείνεται ἑκάστη τῶν νυκτῶν ἐφ' ὅσον καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου ἀπ' ἀρχομένης τῆς νυκτὸς ἄρχεται ἀνατέλλειν. MΔ

τετάνυσται: τοσοῦτον ἐπὶ μῆκος ἑκάστη νὺξ ἀεὶ τείνεται καθ' ὅσον καὶ τὸ ἡμικύκλιον. διὰ δὲ τὸ τὰς νύκτας πῇ μὲν μείζους εἶναι, πῇ δὲ ἐλάττους, καὶ μὴ φθάνειν τὸν κύκλον περιλαμβάνεσθαι πάντα, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ ἀρχομένης ἀπὸ νυκτὸς ἀείρεται ὑψόθι γαίης (558), ὡς τῶν βορείων, ἅτε ὑψηλοτέρων, καὶ τὸ ὅλον ἡμικύκλιον διὰ τῆς νυκτὸς περιλαμβανόντων. MmgKA

---

2 ἐξ αὐτῶν λάβοι MΔUA: λάβοι ἐξ αὐτῶν K | τὸ U: *om.* MΔKA | ἀκριβὲς MΔUA: ἀκριβῶς K **3** δωδεκατημορίων δὲ MΔA: δωδεκατημορίων KC ιβʹ δὲ μορίων U | ἔχει MΔA: ἐπέχει KU **4** κατὰ MΔU: γὰρ καὶ KAC | ἡλιακὸν KAC: ἥλιον MΔU | εὑρήσει μόγις MKUA: μόγις ἂν εὑρήσει (*sic*) Δ.

6–8 M *mg* (*sub signo non alphabetico, quod idem in textu v. 556 supra* ἀντέλλουσι *invenitur*) *non interpungit* M.

9–11 M *mg* (*sub signo non alphabetico quod idem in textu v. 557 supra* νὺξ *invenitur om.* C) Δ *lemma* τόσσον δ' ἐπὶ μῆκος (*556*) Δ **9** *post* μῆκος *add.* φησὶν Δ **10** ἐφ' ὅσον M: ἐφόσον Δ | ἀπ' ἀρχομένης *Maass*: ἀπαρχομένης M ἀπερχομένης Δ.

12–19 M (*mg. inf. sub signo non alphabetico quod idem in textu v. 557 supra* τετάνυσται *invenitur om.* C) **KA** (*in* A *post ea quae infra sequuntur*) *lemma* M: τόσσον δ' ἐπὶ μῆκος ὅσον περ ἥμισυ κύκλου K ὅσσον περ ἥμισυ κύκλου ἀρχομένης ἀπὸ νυκτὸς A **13–14** τὸ τὰς MA: τὰς K **15** περιλαμβάνεσθαι MKA: περιλαμβανόμενον *Maass* | πάντα MK: πάντως A *quod recepit Maass.*

MΔUAS τόσσον δ' ἐπὶ μῆκος: διὰ συντομίας εἶπε τὰ διαστήματα τῶν νυκτῶν, ἀφ' ὧν καὶ τὰ τῶν ἡμερῶν νοητέον. ὅμοιον γάρ. ὁ δὲ λόγος· ἑκάστη νὺξ ἐπὶ τοσοῦτον μῆκος γίνεται, ἢ τοσοῦτον ἔχει τὸ διάστημα τῆς περιφορᾶς, ὅσον ἀπὸ νυκτὸς ἀρχομένης ἐπαίρεται καὶ περιάγεται μέρος τοῦ κύκλου, τὸ ἥμισυ, ἐπέχον ἓξ ζῴδια. οἷον εἰ ἀρχομένης τῆς νυκτὸς ἀνατέλλει Καρκίνος περὶ πρώτην καὶ δευτέραν ὥραν, τοσοῦτον ἕξει διάστημα ἕως οὗ πάλιν ἐπὶ δύσιν ⟨ἂν⟩ ἔλθῃ, καὶ ἀνυσθέντος τοῦ ἡμικυκλίου ἀπὸ Καρκίνου ἕως Τοξότου, τὸ πᾶν τῆς νυκτὸς μῆκος τελεῖται. πάλιν δὲ ⟨εἰ⟩ δύνειν ἀπὸ Αἰγοκέρωτος ἤρχετο ἡ νύξ, κατὰ τὸ διάμετρον ἕως τῶν Διδύμων ⟨ἂν⟩ εἶχε τὴν περιφοράν. φησὶν οὖν ὅτι ἑκάστης νυκτὸς τοιοῦτόν ἐστι τὸ μῆκος οἷον ἐπαίρεται μέρος τοῦ κύκλου, λέγω δὴ τὸ ἥμισυ, ἀρχομένης αὐτῆς. καλῶς δὲ εἶπε τὸ ὅσον ἥμισυ (557), ἐπειδὴ τὰ μὲν μεγάλην ἔχει τὴν περιφοράν, τὰ περὶ τὰ βόρεια, τὸ δὲ ἥμισυ ἐλάττονα, τὸ περὶ τὰ νότια. ἅπαξ οὖν τοσοῦτον ἔσται τὸ μῆκος ὅσον καὶ τὸ ἐπιφερόμενον ἡμικύκλιον.

1–20 MΔUAS (*42r,18–37*) *lemma* MA (τόσον) S: ἄλλως Δ τόσσαι δ' ἀντέλλουσι U **1** εἶπε MΔUS: περὶ A **2** τὰ διαστήματα τῶν νυκτῶν MS: τὰ τῶν νυκτῶν διαστήματα ΔUA **3** ὅμοιον γὰρ MΔUA: *om.* S **4** μῆκος γίνεται MΔUA: γίνεται μῆκος S **4–5** ἔχει τὸ διάστημα S: διάστημα ἔχει M ἔχει διάστημα ΔUA **5** περιφορᾶς S: περιφερείας MΔUA **7** ἐπέχον MΔUA: ἐπέχων S | οἷον εἰ *scripsi*: οἱονεὶ *codd.* **7–8** ἀνατέλλει MU *ut vid.* AS: ἄρχεται ἀνατέλλειν Δ ἀνατέλλων *Maass* **9** ἕξει *codd.*: ἔχει S | οὗ *codd.*: *om.* U | ἂν *hic addidi*: *post* πάλιν *Maass* | ἔλθῃ *codd.*: ἔλθοι AC **10** καὶ ἀνυσθέντος *scripsi*: ἀνυσθέντος MΔUA καὶ πάλιν ἀνυσθέντος, καὶ λοιπὸν ἀνυσθέντος S | ἕως *codd.*: ἕως τοῦ U **12** εἰ *addidi* | δύνειν *codd.*: δύνας S | ἤρχετο *codd.*: ἄρχεται U | τὸ MUA: τὸν Δ *om.* S *fort. recte* **13** ἂν *addidi* **14** οὖν *codd.*: *om.* U **15** λέγω *codd.*: λέγει U **16** τὸ ὅσον *Maass*: τόσσον MΔUA: τὸ S **17** τὴν *codd.*: *om.* Δ **18** τὰ βόρεια *codd.*: τὰ *om.* U | τὸ δὲ ἥμισυ *om.* S | τὸ δὲ ΔUA: τὰ δὲ M | ἐλάττονα MΔUA: ἐλάττονα δὲ | τὸ περὶ MΔA: τὰ περὶ U *ut vid.* S **19** οὖν S: οὐ MΔUA **19–20** ἐπιφερόμενον MΔUA: περιφερόμενον S. *De hoc scholio vide M. Erren, Rh. Mus. 113, 1970, pp. 182–188.*

MΔKUAS

559. — ο ὔ κ ε ν ἀ π ό β λ η τ ο ν: σφόδρα φροντίζει ὁ Ἄρατος τῶν ναυτιλλομένων, καὶ διὰ πολλῶν τεκμηρίων πειρᾶται αὐτοῖς χειμαζομένοις καθ' ὅσον ἔξεστι βοηθεῖν. διὸ ἐναντίον ποιεῖ Ἡσιόδῳ. ὃ μὲν γὰρ σφόδρα τῶν γεωργῶν, ὃ δὲ τῶν ναυτιλλομένων ποιεῖται ἐπιμέλειαν.

MΔUA

ἄ λ λ ω ς: οὐ σφόδρα ἀδόκιμον καὶ πάρεργον. βούλεται δὲ σημεῖα λέγειν τοῖς ναυτιλλομένοις ὅτι, ἐὰν νυκτὸς συμβαίνῃ τινὰ κινδυνεῦσαι, ἀφοράτω, καὶ μαθήσεται μετὰ πόσας ὥρας ἔσται ἡ ἡμέρα, καὶ ἐκ τούτου γινωσκέτω τί δεῖ ποιεῖν. καὶ τότε οὐκ ἄν τοι εἴη ἀδόκιμον καὶ [τῷ] μηδέν, ἐπιτηροῦντι τὴν ἡμέραν καὶ ἐκδεχομένῳ, περισκοπεῖν ἕκαστον τῶν ἄστρων ἐπειδὰν ἀνατείλῃ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐλευθέριον ἂν εἴη.

MUA

ἄ λ λ ω ς: οὐκ ἀδόκιμον ἔσται σοι τοῦτο παρατηροῦντι σκέπτεσθαι τὰς τῶν ζῳδίων ἀνατολάς, ἐν αἷς ἐστιν ὁ ἥλιος. μαθὼν γὰρ ὅτι ἐν Κριῷ ἐστιν, ἔαρος ἀρχὴν γνώσῃ. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ταῦτα δέ

1–6 MΔKUAS *(42r,37–43)* *lemma* MΔKA: οὐκ ἄν τοι ἀπόβλητον S U *mutil.* **1** *post* σφόδρα *dist.* S **1–2** σφροντίζει M **2** ναυτιλομένων S **3** αὐτοῖς χειμ– *codd.*: χειμ– αὐτοῖς Δ | καθ' ὅσον *codd.*: καθὼς S **4** ἔξεστι *codd.*: ἔνεστι U *ut vid.* | Ἡσιόδῳ *codd.*: ὁ Ἡσίοδος S **5** γεωργῶν U: γεωργικῶν MΔKAS | *ante* τῶν ναυτ– *add.* σφόδρα M | ναυτιλλομένων MΔKAS: ναυτίλων U **5–6** ποιεῖται (τὴν *add.* S) ἐπιμέλειαν *codd.*: κήδονται (*sic*) Δ.

7–14 MΔUA ἄλλως MΔA: *om.* U **7** σφόδρα MΔA: σφόδρα δὲ U **8** δὲ MΔA: γὰρ U *ut vid.* **8** ναυτιλλομένοις M ΔA: ναυτίλοις U **9** συμβαίνῃ MU: συμβαίῃ ΔAC | τινα MΔA: τινι U **10–11** τούτου MΔU: τούτω A **11** τοι MUA: τι Δ **12** καὶ τῶι MUA: τῶ Δ τῷ *secl. Maass* | μηδέν MA (= μηδένος ἄξιον): *om.* Δ U *mutil.* | ἐπιτηροῦντι MA: ἐπισκοποῦντι Δ U *mutil.* **13** ἐκδεχομένῳ MUA: *om.* Δ | περισκοπεῖν MUA: περισκοποῦντι Δ | ἐπειδὰν MUA: ἐπὰν Δ **14** ἀπὸ MUA: ἐκ Δ.

15–p. 328,5 MUA ἄλλως MA: U *mutil.* | ἔσται σοι τοῦτο MA: ἔστι τοῦτο σοι U **16** ἐν αἷς U: ἐν οἷς M A *evan.* **17** ἐστιν MA: *om.* U **18** γνώσηι M A[ac] *ut vid.*: γνώσει U *ut vid.* A[pc]

τις γνούς, πότε δεῖ σπείρειν καὶ θερίζειν εἴσεται. οἱ δὲ τὸ ἑξῆς οὕτω λέγουσιν· ἐπιτήρει πότε ἡμέρα ἐστίν, ἤγουν ἐν τίνι ζῳδίῳ ἐστὶν ὁ ἥλιος. ὁ γὰρ εἰδὼς τοῦτο εἴσεται πόστη νυκτός ἐστιν ὥρα, θεωρῶν ἐντεῦθεν ἀρχὴν τῶν ἀνατολῶν καὶ συγκαταδύσεων.

UA μοίρας δὲ εἶπε νῦν τὰ ζῴδια δι' ὧν ὁ ἥλιος φέρεται.

MΔUA ἤ μ α τ ο ς ε ἴ η: λείπει ἡ π ε ρ ί πρόθεσις, ἵν' ᾖ· περὶ τοῦ ἤματος [τῶν μοιρῶν, τουτέστι τῶν ζῳδίων] ἐννοοῦντι καὶ θεωροῦντι σκέψασθαι καὶ διαγνῶναι πότε ἀνατέλλει ἑκάστη μοῖρα, τουτέστιν ἕκαστον ζῴδιον. τὸ γὰρ καθ' ἓν ζῴδιον μοῖρά ἐστι τοῦ παντὸς κύκλου.

MmgΔA 560. — μ ο ι ρ ά ω ν σ κ έ π τ ε σ θ α ι: μοίρας φησὶ καὶ τὰς εἰς ξ′ λεπτὰ κατατομάς, καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τὰ ζῴδια. νῦν δὲ τὴν ὅλην τοῦ ζῳδίου περιπόλησιν μοῖραν ὠνόμασεν.

MΔKUA 561. — α ἰ ε ὶ γ ὰ ρ τ ά ω ν: τούτων γὰρ τῶν μοιρῶν, ἀντὶ τοῦ τῶν ἀστέρων, μιᾷ διὰ παντὸς συνανατέλλει ὁ ἥλιος, ὥστε, σὺν αὐτῷ πάλιν ἐκείνῳ τῷ

---

1 πότε MA: τότε U | οἱ MA: εἰ U **2** λέγουσιν MA: λέγει U | ἡμέρα M U *ut vid.*: ἡ ἡμέρα A **3** ἤγουν MA: *om.* U | τίνι MA: ποίω U | ἐστὶν MA: *om.* U **4** πόστη M: πόση UA | νυκτός MU: τῆς νυκτός AC | ὥρα MU: ἡ ὥρα AC | θεωρῶν ἐντεῦθεν *in* A *evan.* **5** συγκαταδύσεων MA: καταδύσεων U.

6 UA *cum praecedenti scholio conflatum.*

7–11 MΔUA *lemma* UA: ἤματος εἴη M [ ]ματος εἴη Δ **7** πρόθεσις ἵν' ᾖ *in* A *evan.* **8** τῶν ... ζῳδίων *seclusi* **9** σκέψασθαι καὶ MUA: *om.* Δ | διαγνῶναι MΔA: γνῶναι U **10** ἑκάστη μοῖρα *in* A *evan.* **11** τὸ γὰρ ... κύκλου *om.* U τοῦ παντὸς M: τοῦ *om.* Δ τοῦ ὅλου A | *hoc scholium cum eo quod sequitur coniungit* Δ.

12–15 M (*mg. inf. sub signo non alphabetico, om.* C) ΔA *lemma* MA: *om.* Δ **12** *post* μοίρας *add.* δὲ Δ **13** τὰς εἰς ξ′ MA: τὰς ζ′ εἰς ξ′ Δ *fortasse scribendum est* τὰς ϛ′ εἰς ξ′ | λεπτὰ MΔ: λεπτὰς A | κατατομὰς καὶ τὰς *in* A *evan.* **14** τὴν ὅλην MA: ὅλην τὴν Δ.

16–p. 329,2 MΔKUA *lemma* MΔKA: ἀεὶ γὰρ τάων γε U **17** τοῦ *om.* U | τῶν ἀστ– ..... συν– *in* A *evan.* | ἀστέρων *codd.*: *malim* ἄστρων (ζωδίων Est) *sed fortasse* ἀντὶ τοῦ τῶν ἀστέρων *delendum* | μιᾷ διὰ παντὸς Δ: διὰ παντὸς MUA *om.* K **18** ὥστε MΔU: *om.* KA **18–p. 329,1** ἐκεῖνο τὸ ἄστρον U

ἄστρῳ δύνοντος τοῦ ἡλίου, τὰ ἄλλα ἐκ τῆς νυκτὸς ἀνιόντα δυνατὸν περισκοπεῖν.

562. — περισκέψαιο μάλιστα: ταύτας δὴ τὰς μοίρας περισκοπούμενος ἀκριβῶς καὶ εἰς αὐτὰς ὁρῶν, ⟨εἰς⟩ ἓν ἕκαστον τῶν ιβʹ ζῳδίων ἀφορῶν, πάνυ ἂν δύναιο καταλαβέσθαι αὐτάς. εἰ δὲ ἐξ ὀμβρῶν καλύπτονται, ἢ ἐκ τῶν παρακειμένων ὀρῶν [γίνονται ἀφανεῖς] κεκρυμμέναι [ἢ ἀπὸ ὄρους] ⟨ἀφανεῖς⟩ ἔχουσι τὰς ἀνατολάς, ὥστε συνορᾶν, ἡρμοσμένα καὶ ἀσφαλῆ [καὶ] πάλιν ποιοῦ τεκμήρια τοῖς ἐπερχομένοις (565), τοῖς συνανατέλλουσι τοῦ ζῳδιακοῦ παρ' ἑκάτερα, ἔν τε τῷ νοτίῳ καὶ ἐν τῷ βορείῳ, καὶ ἄλλοις ἄστροις. MΔKUAS

566. — αὐτὸς δ' ἂν μάλα τοι: [περὶ] τοῦ ὁρίζοντός φησι κέρατα τήν τε ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν. MΔKUAS

---

2 περισκοπεῖν MKA: πάλιν σκοπεῖν Δ πάλιν σκοτοῦν U.

3–12 **MΔKUAS** (*42^{r},43–52*) *scholium corruptissimum* | *lemma* MKA: περισκέψαιο Δ τὰς δ' ἄν κε περισκέψαιο US **4** δὴ *codd.*: *om.* S | περισκοπούμενος ἀκριβῶς MΔKU (σκοπούμενος) A: ἀκριβῶς ὁρῶν S **4–5** καὶ εἰς ... ἀφορῶν *codd.*: ἐν ἑκάστω ζωδίω S | αὐτὰς ὁρῶν MKUA: *om.* Δ *fortasse recte* **5** εἰς *add. Maass praeeunte* Est (ἤγουν εἰς) **6–7** καλύπτονται Δ: κάλυπτοιντο KUAS καταкαλύπτοιντο MC **7** παρακειμένων *codd.*: περι– Δ | ὀρῶν ΔKUAS^{pc}: ὡρῶν MS^{ac} **7–8** γίνονται ἀφανεῖς κεκρυμμέναι MKAS: κρύπτονται Δ γίνονται ἀφανεῖς U γίνονται ἀφανεῖς *seclusi* **8** ἢ ἀπὸ ὄρους ἔχουσι *codd.*: *om.* S *spatio idoneo relicto* ἢ ἀπὸ ὄρους *seclusi* (*glossa videtur esse verborum* ἢ ὄρεος *v. 564*) *et* ἀφανεῖς *huc transtuli* **9** συνορᾶν MKUAS: μὴ συνορᾶν Δ συνορᾶν ἀδύνατον *Maass, sed* ὥστε *ad ea quae sequuntur pertinet* | ἡρμοσμένα MΔKU: ἡρμοσμένους A –μένως S | ἀσφαλῆ *codd.*: ἀσφαλῶς S **10** καὶ πάλιν ποιοῦ τεκμήρια *om.* Δ | καὶ *recte om.* Est (*unde Ald. Maass*): *praebent* MKUAS **10–11** τοῖς ἐπερχ– τοῖς συναν– MKUAS: τοῖς συναν– τοῖς ἐπερχ– Δ **11** τοῦ ζωδιακοῦ *codd.*: τοῖς ζωδιακοῖς U **11–12** παρ' ἑκάτερα ἔν τε τῶι *om.* S *spatio idoneo relicto* **11** ἑκάτερα MΔU: ἑκατέρων K ἑκατέρου C A *evan.* **12** ἐν *ante* τῷ β– *om.* S | ἄλλοις S: ἐν τοῖς ἄλλοις M ἐν ἄλλοις ΔKAC ἐν U.

13–p. 330,8 **MΔKUAS** (*42^{r},52–42^{v},3*) *lemma* MKUA: αὐτὸς δ' ἂν μάλιστα Δ αὐτὸς δ' ἂν S **13** περὶ *secl. Maass* | τοῦ *om.* U *ut vid.* **14** κέρατα MS: κέρατος ΔK κέρα UA | τε *codd.*: *om* S | τὴν δύσιν ΔKAS: τὴν *om.* MU

καὶ γὰρ περιφερεῖς † πάλιν ἐν τῇ δύσει † κέρασίν εἰσι παραπλήσιοι. ὁ δὲ νοῦς· αὐτὸς δὲ ὁ ὠκεανὸς ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους καὶ τοῦ δυτικοῦ τεκμήρια δίδωσιν ἔκδηλα καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνατελλόντων καὶ δυνόντων τῶν ζῳδίων καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ γὰρ εἴτε ⟨τὰ ἐξ⟩ ἀνατολῆς ἄστρα κατέχοιτο, ἐκ τῶν δύσεων τεκμήρια ⟨ἂν⟩ σοι διδοίη, εἴτε καὶ τὰ ἐκ τῶν δύσεων, τὰ ἐξ ἀνατολῆς.

ΜΔΚUA ⟨κεράων ἑκάτερθε⟩: ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ὁρίζοντος, ἔκ τε τοῦ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίου καὶ τῶν λοιπῶν μορίων, λέγει δὲ τῶν ἄστρων. τοῦτο δέ· ὁ ὠκεανὸς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κεράτων παρέχει τεκμήρια δι' ἄστρων, ἅπερ, ἕκαστον ἐκ τούτων, πολλὰ ἐπιστεφανοῦται ἑαυτῷ καὶ περίκειται, ὅταν ἑκάστην

---

1 γὰρ περιφερεῖς πάλιν *om.* S *spatio idoneo relicto* | πάλιν ἐν τῇ δύσει *non intellego; fortasse haec infra transferenda sunt et pro verbis* τοῦ δυτικοῦ (*l. 3*) *substituenda; hic desideratur* οὖσαι **2** νοῦς *codd.*: λόγος S **3** μέρους ΔΚUA: μέρου M κέρατος S | τοῦ δυτικοῦ MKA: τοῦ *om.* ΔUS *cf. supra ad l. 1* **3–4** –δωσιν ἔκδηλα καθ' ἑκάστην *om.* S *spatio idoneo relicto* **4–5** ἀνατελλόντων καὶ δυνόντων S: ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα ΜΔΚUA **5** τῶν λοιπῶν *codd.*: τῶ λοιπῶ S | καὶ γὰρ *codd.*: *om.* S | τὰ ἐξ *add. Maass* **6** ἀνατολῆς *codd.*: –λῶν S *ut vid.* ἄστρα *codd.*: ἄστρον S | κατέχοιτο ΜΔΚΑ: κατέχον U ὑπὸ ὀμβρῶν κατέχεται S *non sine causa* **7** ἂν *addidi* | διδοίη ΔΚU AS: δίδωσι M | τῶν ΜΔU: *om.* KAS | δύσεων *codd.*: δυω S *qui reliqua om. spatio relicto* | τὰ ἐξ M: καὶ τὰ ἐξ ΔΚ καὶ τὰ ἐκ τῆς U καὶ τῆς C εἴτε καὶ τὰ ἐξ A **7–8** ἀνατολῆς MKUA: –λῶν Δ.

9–p. 331,7 ΜΔΚUA *lemma restitui praeeunte Bekkero* (ἑκάτερθε): τά τε πολλὰ ΜΔ τά τε πολλὰ περιστρέφεται (*sic*) KA ὠκεανὸς U **10–11** ἔκ τε . . ἄστρων *non intellego, nec quomodo ista sanari possint video nisi forte* ἔκ τε . . . ἡμισφαιρίου *deleas et* μοιρῶν *pro* μορίων *scribas* **11** λοιπῶν MKA: *om.* ΔU | μορίων ΜΔΚU: ζῳδίων A | ἄστρων *codd.*: *an* ζῳδίων ? **11–12** τοῦτο δέ *suspectum*: τουτέστιν Est **12** ὁ *codd.*: *om.* Δ | κεράτων *Maass ex Arato*: ἄρκτων ΜΔ ἄστρων M[sl]UC ἀρκτικῶν ἄστρων KA | παρέχει ΔΚUA: παρέχοι M **13** ἕκαστον ἐκ τούτων KA: ἕκαστον ΜΔC ἐκ τούτων U **14** ἑαυτῷ ΜΔΚΑ (ἑοῖ αὐτῷ *Aratus*): αὐτῶ U *fortasse recte* | περίκειται ΜΔΚ: περίκεινται U ἐπίκειται A | ὅταν ΔU: ὅτ' ἂν M ὅτι KA

μοῖραν ἕκαστον ἄστρον ἀναφέρηται. ἐκ γὰρ τοῦ ὑπογείου κύκλου ὑποτίθεται εἶναι τὸν ἥλιον ⟨ἐν⟩ Καρκίνῳ· πρὶν δὲ ⟨ἂν⟩ ἀνέλθῃ δεῖ σκοπεῖν τά τε ἄστρα ⟨καὶ⟩ συμβάλλειν ὅτι μέλλει ἡμέρα γίνεσθαι. πάλιν μεταφέρει τὸν ἥλιον εἰς Λέοντα καί φησι „πρὶν ἀνελθεῖν τὸν Λέοντα, σκόπει τὰ παρακείμενα ἄστρα καὶ συμβάλῃς". εἶτα μετάγει ἐπὶ τὴν Παρθένον τὸν ἥλιον.

568. — ὀ π π ῆ μ ο ς : ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον. ὃ γὰρ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· αὐτὸς δέ σοι ὁ ὁρίζων κατὰ ἀνατολὴν καὶ δύσιν δείξει τὰ ζῴδια ἃ περιστρέφει ἐν ἑαυτῷ (τὸ γὰρ π ε ρ ι σ τ ρ έ φ ε τ α ι ἀντὶ ἐνεργητικοῦ ἐστι) [δείξει] ὅταν ἑκάστην τῶν μοιρῶν (ἀντὶ τοῦ τῶν δωδεκατημορίων) ἀναφέρῃ, ὁπόταν ἀνατέλλουσαν παρέχηται. MΔKUAS

569. — ο ὔ ο ἱ ἀ φ α υ ρ ό τ α τ ο ι : μέλλων διεξέρχεσθαι τὸν περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων λόγον, καὶ συνανατελλόντων καὶ συγκαταδυόντων τὴν ἀρχὴν ἀπὸ MΔKUAS

---

1 ἀναφέρηται ἄστρον U | ἀναφέρηται MΔU : –ρεται KA | τοῦ M KA : *om.* ΔU **2** ἐν *add. Maass* **3** ἂν *add. Maass* | ἀνέλθῃ MΔ : ἀνέρθῃ A ἀνέλθοι KU *ut vid.* | τά τε MΔA : τὰ δὲ K τὰ U | καὶ *addidi* **3–4** συμβάλλειν M : συμβάλλων Δ συμβαλεῖν KA *om.* U **4** *post* γίνεσθαι *scholii finem facit* U **6** συμβάλῃς M : συμβαλεῖς ΔKA **7** μετάγει MΔ : ἐπάγει KA.

8–14 MΔKUAS (*42v, 3–6*) *lemma* M : [ ]πτῆμος Δ ὀπτῆμος KAS νειόθεν ὀπτῆμος U **9** δέ σοι ὁ MΔKAS : γὰρ U **10** ἃ περιστρέφει *codd.* : ὡς περιστρέφεται S **11** ἀντὶ MΔKA[pc] : ἀντὶ τοῦ UA[ac]SC **12** δείξει *seclusi* | ὅταν *scripsi* : ὅτε S τότε MΔK (*post* ἑκάστην) UA | μοιρῶν *codd.* : μηνῶν K | τοῦ τῶν *codd.* : *om.* S **13** ἀναφέρῃ *scripsi* (φορέῃσιν *Aratus*) : ἀναφέρει MACS : ἀναφαίνει M[sl]A[sl]ΔK ἀναφαίνεσθαι U | ὁπόταν U : ὁπότε *codd. fortasse delendum* | ἀνατέλλουσαν Est (*unde Ald.*) : τέλλουσαν M : τελοῦσαν ΔKAS τέλλουσαι U **13–14** παρέχηται *scripsi* : παρέχεται Δ Est παρέρχεται MKAS παρέλθωσιν U.

15–p. 332,9 MΔKUAS (*42v, 6–11*) *lemma* MΔKU (–τεροι) A (τοι) S **16** τὸν *codd.* : *om.* S | λόγον *codd.* : *om.* S | καὶ *om.* U **17** *fortasse scribendum* συνανατολῶν καὶ ἀντικαταδύσεων *seclusis verbis* καὶ συνανατελλόντων καὶ συγκαταδυόντων | συγκαταδυόντων *codd.* : δυνόντων S

Καρκίνου ποιεῖται, ὃν καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου πρῶτον ὠνόμασε, καί φησιν ὅτι Καρκίνου ἀνατέλλοντος οὐκ ἀμαυρὰ οὐδὲ ἄσημα ἄστρα συνανατέλλει αὐτῷ καὶ ἀντικαταδύνει. δύνειν δὲ τὸν Στέφανόν φησι κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ τὸν Νότιον Ἰχθὺν κ α τ ὰ ῥ ά χ ι ν (572), πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένων αὐτοῦ τῶν περὶ τὴν γαστέρα μερῶν. καὶ ἀντικαταδύνειν δέ φησι τὸν Ὀφιοῦχον ἀπὸ ποδῶν μέχρις ὤμων, καὶ τὸν Ὄφιν ὃν ἔχει ἐν ταῖς χερσὶ μέχρι τραχήλου.

MΔUA 572. — κ α τ ὰ ῥ ά χ ι ν: εἰς δυσμὰς φέρεται ὡς ἐπὶ τὴν ῥάχιν ὁ Νότιος Ἰχθύς. ἄνω γὰρ νένευκεν. ὅτε δὲ ταῦτα δύεται ἀνατέλλοντος τοῦ Καρκίνου, πρώτη ἢ δευτέρα ὥρα τῆς νυκτός.

MΔUAS 574. — ἐ σ χ α τ ι α ὶ β ά λ λ ο υ σ ι: πάλιν περὶ τοῦ Στεφάνου ἀναλαμβάνει, μέλλοντος ἀνατέλλειν τοῦ Καρκίνου· „τούτου γὰρ ἀνατέλλοντος, τὸ ἥμισυ τοῦ Στεφάνου ἴδοις ἂν ὑπέργειον, τὸ δ' ἄλλο ἥμισυ αἱ δύσεις προσβάλλουσι καὶ ἀφανίζουσιν, εἰς δύσιν τοῦ Στεφά-

---

1 τοῦ Καρκ– U | τῇ ΔKUAS: *om.* M **2** πρῶτον MKAS: *om.* ΔU **4** δὲ *codd.*: γὰρ Δ **6** πρὸς MΔKUC: κατὰ AS | ἀναστολὰς S **7** τῶν περὶ *codd.* (τῶν πρὸς A[pc]): καὶ τῶν περὶ S | τὴν *codd.*: *om.* Δ **7–8** καὶ ἀντικαταδύνειν δέ φησι *codd.*: δύνειν δέ φησι καὶ S *fortasse recte* **8** μέχρις K: μέχρι *codd.* **9** μέχρι *codd.*: ἄχρι Δ | τοῦ τραχήλου S.

10–13 **M** *mg inter.* (*sed sub signo alphabetico*) **ΔUA** *lemma* M: κατὰ ῥάχιν ἰχθὺς ΔA U *mutil.* **10** εἰς MΔU: εἰ AC **11** γὰρ MΔA: δὲ U *ut vid.* **12** ἀνατέλλοντος MA: ἀναστέλ– Δ U *mutil.* **12–13** πρώτη ἢ δευτέρα ὥρα MA: πρώτη ὥρα ἐστὶν ἢ δευτέρα Δ U *mutil.* **13** τῆς ΔAC: *om.* M U *mutil.*

14–p. 333,2 MΔUAS (*42v, 11–14*) *lemma* MΔUA: ἥμισυ μέν κεν (*573*) S **15** ἀναλαμβάνει MUA: διαλαμβάνει S *hic om.* Δ (*vide infra*) | μέλλοντος ἀνατέλλειν MUAS: ἀνατ– μέλοντος (*sic*) Δ **16** *post* Καρκίνου *add.* διαλαμβάνει Δ | ἀνατέλοντος Δ **17** ὑπέργειον *codd.*: ὑπόγειον S | αἱ δύσεις A: δύσει MΔUC δύσεις S **18** προσβάλλουσι *scripsi*: προσβάλλοντι M προσβάλλον Δ προσβάλον *vel* προσβάλου U προσβάλλονται AC καταβάλλουσι S *fortasse* βάλλουσι *scribendum ut in Arato* **18–p. 333,1** τοῦ Στεφάνου κατιόντος *codd.* (U *mutil.*): κατ– τοῦ Στ– S *fortasse recte* (κατερχομένου Στεφάνοιο *Aratus*)

νου κατιόντος". ἐ σ χ α τ ι ὰ ς δὲ τὰς δύσεις φησίν, ἐπεὶ καὶ π ρ ο τ έ ρ η ν (432) τὴν ἀνατολὴν λέγει.

575. — α ὐ τ ὰ ρ ὅ γ' ἐ ξ ό π ι θ ε ν: ὁ δὲ Νότιος Ἰχθὺς εἰς τοὐπίσω τραπεὶς καὶ [οὕτως] ἔχων τὴν θέσιν τὰ μὲν ὑπέρτερα, τὰ οὐραῖα, ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔχει, τὰ δὲ ὑπὸ τὴν γαστέρα ἐν τῷ μετεώρῳ, ὅπερ βίαιόν ἐστι (τὸ ὑπέρτερα δύνειν τὰ οὐραῖα). διό τινες ἐπὶ τὸν Ἐν γόνασι τοῦτο μετενηνόχασι. τὰ γὰρ ὑπέρτερα αὐτοῦ ἐπὶ κεφαλὴν ἤδη δέδυκεν ὅτε καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Στεφάνου, τὰ δὲ κάτω περὶ τὴν ἐσχάτην γαστέρα ἔτι ἐν τῷ μετεώρῳ ἔχει. MΔKUAS MΔKUA

577. — τ ὸ ν δ ὲ κ α ὶ ε ἰ ς ὤ μ ο υ ς κ α τ ά γ ε ι: τὸν δὲ Ὀφιοῦχον ἀπὸ γονάτων μέχρι τῶν ὤμων ἐπὶ δυσμὰς ἄγει ἀνατέλλων ὁ Καρκίνος, καὶ τὸν Ὄφιν ἄχρι αὐχένος. μ ο γ ε ρ ὸ ν δὲ ὅτι ὅλος περὶ τὸν Ὄφιν πονεῖ. MΔKUA

578. — α ὐ χ έ ν ο ς ἐ γ γ ύ ς: τουτέστι μέχρι αὐχένος αὐτοῦ τοῦ Ὀφιούχου. MKUA

---

2 προτέρην *codd.*: πρότερον U.

3–7 MΔKUAS (*42ᵛ,14–16*) *lemma* M: αὐτὰρ ὅγ' ἐξόπισθεν ΔKUA **4** τοὐπίσω KAS: ὀπίσω MΔ τὸ ὀπίσω U | καὶ ... θέσιν *om.* Δ | οὕτως MKUA: *om.* S *seclusi* | θέσιν KUAS: δύσιν M **5** τὰ μὲν *codd.*: *om.* S | ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔχει *codd.*: *om.* S **6** ὑπὸ γῆν γαστ– U | τῷ *codd.*: *om.* S | *post* ἐστι *finem scholii facit* S **7** τὸ *scripsi praeeunte* Est (τὸ τὰ ὑπέρτερα λέγειν τὰ οὐραῖα): τὰ *codd.* | *fortasse* τὸ ... οὐραῖα *delendum* (*cf.* S) | τὰ οὐραῖα MK: ἐναντία ΔU τὰ οὐραῖα ἢ ἐναντία A.

7–11 MΔKUA **7** τινες *codd.*: *om.* U **8** γόνασι MΔU: γούν– KA **9** ἐπὶ κεφαλὴν KA: ἐπικεφαλὴν MΔ ὑπὲρ κεφ– U | ὅτε Est (*unde Ald.*): ὅτι *codd.* | τὸ ἥμισυ MΔU: *om.* KA **10** περὶ τὴν ἐσχάτην γαστέρα MKU: ἐν τῇ ἐσχατιᾷ γαστέρι Δ | ἔτι *codd.*: *om.* U.

12–16 MΔKUA *lemma* M: τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους ΔUA *om.* K **13** τῶν γονάτων U **14** ὄφιν *codd.*: ὀφιοῦχον K **15** *post* αὐχένος *add.* τοῦ Ὀφιούχου Δ | μογερὸν *codd.*: μογεροῦ M | ὅλος Est: ὅλον MKUA ἀεὶ Δ **16** πονεῖ *codd.*: μογεῖ U.

17–18 MKUA *lemma* MKA: καρκίνος ἐκ γονάτων U **18** αὐτοῦ MKA: *om.* U.

MA ἄλλως: τοῦτο προσλαβεῖν ἀναγκαῖον ὅτι ὁ Ὀφιοῦχος ἅμα Διδύμοις ἀναφερομένοις ἄρχεται δύνειν ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι γονάτων, ὥστε ἀκόλουθόν ἐστι τὸ νῦν εἰρημένον, καὶ οὕτως ἔχει ὁ λόγος· „μέχρι τῶν ὤμων καταφέρεται καὶ μέχρι τοῦ αὐχένος τοῦ Ὄφεως". ὀρθοῦ γὰρ αὐτοῦ δύνοντος, τὰ μέχρι τῶν γονάτων ἀπὸ τῶν ποδῶν προκαταδέδυκεν ἤδη καὶ Διδύμων ἀναφερομένων.

MΔKUA 579. — οὐδ' ἂν ἔτ' Ἀρκτοφύλαξ: οὐ πολὺς οὐδὲ ἐξ ἴσου φαίνεται ἀμφοτέρωθεν, τουτέστιν ἐκ τῶν ὑπὲρ γῆν καὶ τῶν ὑπὸ γῆν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὀλίγον ἄνω ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ πλεῖον ὑπὸ γῆν. ἠμάτιος δὲ ὑπέργειος, ἔννυχος ὑπόγειος. „οὐκ ἂν οὖν εἴη πολὺς οὔτε ὑπὲρ γῆν οὔτε ὑπὸ γῆν ὁ Βοώτης τοῦ Καρκίνου ἀνατέλλοντος, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ καταδεδυκός ἐστιν, ἐλάχιστον δὲ τὸ ἔτι ὑπὲρ γῆς". ἐπεὶ γάρ φησιν αὐτὸν τέσσαρσι ζῳδίοις ἀνατέλλουσιν ἀντικαταδύεσθαι, Ταύρῳ, Διδύμοις, Καρκίνῳ, Λέοντι, ὅταν ὁ Καρκίνος ἀνατέλλειν ἄρχηται, οὔθ' ὑπὲρ γῆν πολύς ἐστιν οὔθ' ὑπὸ γῆς. δύο μὲν γὰρ αὐτοῦ ἤδη παρελη-

---

1–8 MA **2** ἀναφερομένοις Est[pc]: –ρόμενος MACEst *ut vid.* **5** ὄφεως M: ὄφιος AC **6** τὰ M: *om.* AC.

9–p. 335,4 MΔKUA *lemma codd.* (ἀρτοφ– Δ ἔτι KA) **10** φαίνεται *codd.*: φέρεται U **11** τῶν ὑπὸ *codd.*: τῶν *om.* K **12** ὑπὲρ *codd.*: ὑπὸ M[ac] | ἠμάτιος *codd.*: ἡμ– M **13** ὑπέργειος *codd.*: ὑπέρβιος Δ | ὑπόγειος *codd.*: ὑπέργειος Δ **14** οὔτε *om.* Δ | οὔτε ὑπὸ γῆν *om.* Δ **15** τὸ πλεῖστον MU: πλεῖστον Δ τὸ πλεῖον KAC | **15–16** καταδεδυκὸς MUΔ[pc]: καταδεδυκὼς Δ[ac] δεδυκὸς KA **16** δὲ MΔU: γὰρ KAC | τὸ ἔτι ὑπὲρ γῆς MΔU (γῆν): τὸ ὑπὲρ γῆν ἐστιν K τὸ ἔστιν ὑπὲρ γῆν A | ἐπεὶ MΔU: ἐπειδὴ KAC **17** φησιν *codd.*: φασιν A | αὐτὸν *om.* Δ | τέσσαρσι M: τέτρασι ΔKUA **18** *post* ἀντικαταδύεσθαι *add.* κριῷ Δ | λέοντι *om.* Δ | *cf. Hipp. 2, 2,11–12* φασὶ γὰρ αὐτὸν τέσσαρσι ζῳδίοις ἀντικαταδύνειν, Κριῷ τε καὶ Ταύρῳ καὶ Διδύμοις καὶ Καρκίνῳ | ὅταν *codd.*: ὅτε A **19–p. 335,1** οὔθ' ὑπὲρ . . . ἀνενεχθῇ MKUA: μείων μὲν ὑπὲρ γῆς ἐστι, πλείων δὲ ὑπὸ γῆν Δ **19** γῆν MKA: γῆς U **20** γῆς MU: γῆν KA | γὰρ MKA: *om.* U | ἤδη παρεληλύθασι MU: παρεληλύθασιν ἤδη KAC

λύθασι μοῖραι, δύο δὲ ἔτι λείπονται. ὅταν δὲ ἀνενεχθῇ, τρεῖς μὲν αὐτοῦ δεδύκασι, μία δέ ἐστιν ἢ ὑπολείπεται ὑπὲρ γῆς. Ταύρου δὲ ἀνατέλλοντος, αὐτὸς δύνειν ἄρχεται.

581. — τέτρασι γὰρ μοίραις: τοῦτο ἦν αἴτιον τοῦ, ἀνατέλλοντος Καρκίνου, τὸ φαίνομενον ὑπὲρ γῆς ὀλίγον ἔχειν τὸν Βοώτην. μοίραις δὲ νῦν τοῖς ζῳδίοις. ὁ δὲ λόγος· „τέτρασι ζῳδίοις ὁμοῦ καταφερόμενον αὐτὸν δέχεται ὁ ὁρίζων". ὁ γὰρ Βοώτης ἐπιψαύει τῶν δύσεων μετὰ Χηλῶν, εἶτα μετὰ Σκορπίου καὶ Τοξότου, καὶ ὅτε ὁ Αἰγόκερως ἔρχεται ἐπὶ δύσιν, τελείως καὶ ὁλοσχερῶς δύεται. καὶ οὕτω τεσσάρων ζῳδίων ἐπέχει χρόνον ἐν τῷ δύεσθαι. ἐπειδὴ τοίνυν ἕως οὗ ⟨ἂν⟩ ἔλθῃ ὁ Αἰγόκερως εἰς δύσιν, καθ' ὃν καὶ τελείως ὁ Βοώτης δύεται, λοιπὸν Καρκίνου κατὰ διάμετρον γίνεται ἀνατολή, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι τὸ τηνικαῦτα ἠμάτιος ὀλίγος (580) φαίνεται, ἐπειδὴ ἐν τέτρασι μοίραις δέχεται αὐτὸν ὁ ὠκεανός. διηνύσθησαν λοιπὸν Καρκίνου ἀνιόντος. MΔKUA

⟨Βοώτην⟩: Βοώτην καὶ Ἀρκτοφύλακά φησιν οὐ ἐν τῷ Mmg

---

1 δὲ ἔτι MU A: δὲ *om.* K | ὅταν MKU: ὅτε AC **2** τρεῖς μὲν MKA: αἱ τρεῖς μὲν U τρεῖς μὲν γὰρ Δ | δεδύκασι MK A: ἤδη παρεληλύθασι μοῖραι Δ μοῖραι δεδύκασι U | ἐστιν ἢ M U: ἔτι ΔKA | ὑπολείπεται MU: λείπεται Δ ὑπολέλειπται KA **3** ὑπὲρ γῆς MU: *om.* ΔKA | *post* λείπεται *hic est scholii finis in* Δ: ὅταν δὲ ἀνενεχθῇ ὁ καρκίνος, τελέως πανδυσίαν ποιεῖται ὁ βοώτης, κριοῦ δὲ ἀνατέλλοντος, αὐτὸς δύειν ἄρχεται.

5–19 MΔKUA *lemma* MΔKUA **6** καρκίνου *codd.*: *om.* U | ὑπὲρ γῆς ὀλίγον ἔχειν Δ: ὀλίγον ἔχειν (ἔχει U) ὑπὲρ γῆς (γῆν KAC) MKUA **9** ὁ ὁρίζων *codd.*: ὁ *om.* U **12** δύσιν *codd.*: τὴν δ– Δ | καὶ ὁλοσχερῶς *codd.*: *om.* Δ | δύεται *codd.*: δύ– ὁ Βοώτης Δ | οὕτω ΔU (δῦ): οὕτως KAC οὗτος M **13** ἐπέχει χρόνον (λόγον U) *codd.*: χρόνον ἔχει K **14** ἕως *codd.*: *om.* Δ | ἂν *add. Maass* | ἔλθῃ ὁ Αἰγ– *codd.*: ὁ Αἰγ– ἔλθῃ (*vel* –θοι) U **16** κατὰ *codd.*: τὰ κατὰ K | γίνεται *codd.*: γινομένου Δ | ἀνατολὴ *codd.*: *om.* Δ **17** τὸ *om.* K A *incert.* | ἠμάτιος *codd.*: ἠμ– M | ὀλίγος Δ: ὀλίγον KA ὀλίγ U ὁ λόγος M.

20–p. 336,2 M *mg* (*sub signo non alphabetico quod idem in textu v. 581 supra* βοώτην *invenitur*) *lemma addidi*

μέσῳ τῶν σκελῶν ἀνατέλλει, Ἀρκτοῦρον δὲ τὸν τῆς Παρθένου.

MΔUA 582. — ὃ δ' ἐπὴν φ ά ε ο ς: „ὁ δὲ Βοώτης ἐπὰν τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ φαίνεσθαι κορεσθῇ ὑπέργειος ὤν". καλῶς εἶπε κ ο ρ ε σ θ ῇ, ἐπειδὴ ὑπέργειος φαινόμενος πολὺν χρόνον ἀναλίσκει, τῆς μὲν ἡμέρας ὥρας ϛ', τῆς δὲ νυκτὸς πάσας τὰς ιβ'. διὸ χαριέντως εἶπεν ἐ π ὴ ν κ ο ρ έ σ η τ α ι, ὅτι τοσοῦτον χρόνον ἀναλίσκει φαινόμενος. ἀνατέλλει γὰρ τῇ Παρθένῳ περὶ ὥραν ϛ' ἡμερινήν, ἣν καθ' ὑπόθεσιν ἐν Καρκίνῳ λάβωμεν τὸν ἥλιον· Καρκίνου ὧραι δύο, Λέοντος ὧραι δύο, Παρθένου δύο. εἶθ' οὕτως ἀνέτειλεν ὥρᾳ ϛ'. εἰ τοίνυν τὰς μὲν τῆς ἡμέρας λοιπὰς ϛ' ὥρας ἐν τῷ ὑπεργείῳ ⟨ἐστί⟩, καὶ τὰς τῆς νυκτὸς ιβ' ἕως ⟨ἂν⟩ εἰς τελείαν δύσιν δύνῃ (ἕως γὰρ ⟨ἂν⟩ οἱ Δίδυμοι ἔλθωσι φαίνεται, ἐν δὲ τοῖς Διδύμοις τὸ τῆς νυκτὸς συμπέρασμα), ἐπεὶ οὖν ὅλας ιη' ὥρας ἔμεινε φαινόμενος καὶ ὑπέργειος ὤν, διὰ τοῦτο εἶπεν· „ἐπειδὰν τοῦ φωτὸς κορεσθῇ, λοιπὸν πάλιν μέλλοντος Καρκίνου ἀνατέλλειν, ⟨ἐν⟩ τῇ δύσει ⟨τὸ⟩ πλέον ἔχει τοῦ σώματος".

MΔUA 583. — β ο υ λ υ τ ῷ ἐ π έ χ ε ι: τουτέστιν, ὅταν

---

2 *finem huius scholii sic restituit Maass*: ἀνατέλλει Ἀρκτοῦρος, τὸν τῆς Παρθένου .... *atque in apparatu critico lacunam sic explere temptat*: πατέρα, ὃν Ἰκάριον λέγουσιν ἔνιοι (*cf. Hyg. Astr. 2, 4*).

3–20 MΔUA *lemma* MΔA: ὃ δ' ἔπην φάεος κορέσηται U **4** ὑπέργειος MΔ: ὑπέργ– φαινόμενος U ὑπόγ– A | *post* ὤν *add.* καὶ τὰ ἑξῆς Δ **5** καλῶς MUA: καλῶς δὲ Δ **7** διὸ χαριέντως MUA: χαρ– δὲ Δ | εἶπεν MUA: τὸ Δ **8** κορέσηται MUA: φάεος κορ– Δ **9–10** ὥραν ϛ' MΔ: τὴν ϛ' ὥραν U ϛ' ὥραν A **10** ἡμερινὴν MUA: ἡμέρας Δ | ἣν *Maass*: ἢ *codd.* (εἰ Est) **11** λέοντος ὧραι β' MA: *om.* U ὧραι *om.* Δ **12** ἀνέτειλεν MΔU: ἀνατέλλει AC | ὥρᾳ *scripsi*: ὥρας *codd.* **13** ἐστι *add.* Est (*unde Ald.*) **14** τὰς *codd.*: τὰ U | ἂν *add.* Est | δύνῃ *scripsi*: δύνει M ἔλθῃ ΔA U *evan.* **15** ἂν *add.* Est **17** ὑπέργειος MΔ[pc]UA: ὑπόγ– Δ[ac] **18** εἶπεν *om.* U **19** ἐν *et* τὸ *add. Maass*: *cf. infra p. 337, l. 13.*

21–p. 337,7 MΔUA *lemma* MΔA βουλυτῷ U | ὅταν Δ: ὅτ' ἂν M ὅτε UAC

ὅλος ἀναχωρήσῃ τοῦ ὑπὲρ γῆν μέρους καὶ πανδυσίαν ποιήσῃ, προσλαμβάνει τῷ μεσονυκτίῳ, τουτέστι ταῖς ἓξ ὥραις τῆς νυκτός, ἄλλας ὥρας δύο, ὥστε ἐν ὀκτὼ ὥραις γίνεσθαι αὐτοῦ τὴν παντελῆ κατάδυσιν. διὸ εἶπε κεῖναί τοι νύκτες ἐπ' ὀψὲ δύοντι λέγονται (585), ἐπεὶ μακροτάτην ποιεῖται τὴν κατάδυσιν.

βουλυτὸν δὲ λέγει τὴν ἑσπέραν, καθ' ὃν καιρὸν λύον- MΔUAS
ται οἱ βόες. ἐδίδαξεν οὖν ἡμᾶς ὅτι ἓξ ὥρας ποιεῖται MUAS
τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς ιβ'. τοῦτο οὖν ἐστι τὸ δίχα ἰέναι τὴν νύκτα, διπλοῦν ἀνύειν, τοῦ καιροῦ διπλάσιον τῆς νυκτὸς πορευομένης. φησὶν οὖν· „ἐπειδὰν τοῦ φωτὸς κορεσθῇ, ἐν τῇ δύσει λοιπὸν τὸ πλεῖον ἔχει
τοῦ σώματος, ἐπειδὴ ἄκρα αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ ἀπολείπεται MKUAS
καὶ χεῖρες, τῆς νυκτὸς τὸ τηνικαῦτα διπλάσιον ἰούσης τῶν ἓξ ἡμερινῶν ὡρῶν".

νυκτὸς ἰούσης: τὸ μὲν ὀλίγον ὑπὲρ γῆν, τὸ MΔUA

---

1 ὅλος MΔU: *om.* A | ἀναχωρήσῃ MΔ: ἄνω χωρήσῃ U ἀναχωρήσει A (ἀναχωρήσει ὅλος C) **2** ποιήσῃ MΔU: ποιήσει AC **2–3** ταῖς ἓξ ὥραις MΔU: τῇ ϛ' ὥρᾳ AC **3** ὥραις MΔU: ὅλαις ὥραις A **5** τοι *codd.*: τε U.

8 MΔUAS (*42^v,16–18*) *lemma* βουλυτῷ S **8** καθ' ὃν καιρὸν MUS: ὅτε Δ καθ' ἣν ἑσπέραν AC **8–9** λύονται οἱ βόες M: οἱ βόες λύονται ΔUAC οἱ βόες τῶν ἔργων ἀπολύονται S.

9–16 MUAS (*42^v,18–22*) **10** οὖν MUA: δὲ S **11** ἰέναι *scripsi ex Arato* (*583* δίχα νυκτὸς ἰούσης): εἶναι MA τὰ εἶναι U *om.* S | τὴν νύκτα MUA: νυκτὸς S **11–12** διπλοῦν ... πορευομ– *om.* S **11** τοῦ καιροῦ MU: τὸν καιρὸν A **12** διπλάσιον U *ut vid.* (*sic etiam Maass*): διπλασίων M διπλασίω A | πορευομένης *scripsi*: –όμενος MUA **13** τῇ MUA: *om.* S | τὸ πλεῖον (πλέον US) ἔχει MUS: ἔχει τὸ πλεῖον AC **14** τοῦ σώματος MUAS: τῷ σώματι S^{sl} | *ab* ἐπειδὴ *incipit* K | ἄκρα αὐτοῦ ἡ MKA: ἄκρα U ἡ ἄκρα αὐτοῦ S | ἀπολείπεται MKUA: ἀπολέλειπται S *qui hic finem scholii facit* **15** καὶ MKA: *om.* U | διπλάσιον UA: διπλασίων MK διπλασίω A^{sl}.

17–p. 338,9 MΔUA *lemma* MΔUA **17 sq.** τὸ μὲν ... ὑπὸ γῆν: *in* S *in textu supra v. 583 glossae loco haec legimus*: τὸ μὲν ὀλίγον ὑπὸ γῆν, τὸ δὲ πλέον ὑπὲρ γῆν (*sic*) | ὑπὲρ MΔA: ὑπὸ U

δὲ πλέον ὑπὸ γῆν, ἐν τῷ βουλυτῷ, τουτέστιν ἐν τῇ δύσει, μένει πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς νυκτός, εἰς δύο αὐτῆς τεμνομένης.

ὅτε Καρκίνος, φησίν, ἀνατέλλει, τότε ὁ Ἀρκτοφύλαξ τὸ μὲν ὀλίγον [ἔχων] ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ πλέον ὑπὸ γῆν ἔχει καὶ ἐμβραδύνει καὶ ἐγχρονίζει τῷ βουλυτῷ, οἱονεὶ τῇ δύσει, τουτέστιν ἐγχρονίζει δύνων πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς νυκτός, εἰς δύο αὐτῆς τεμνομένης, ὁπηνίκα τοῦ ἡλίου δύνοντος καὶ αὐτὸς δύηται.

ΜΔUA 585. — ἐ π' ὀ ψ ὲ δ ύ ο ν τ ι λ έ γ ο ν τ α ι: ὀψὲ δύων ὁ Βοώτης διὰ τὸ δ′ μοίρας, τουτέστιν η′ ὥρας, ἐπέχειν αὐτόν. Ὅμηρος (ε 272)· „ὀψὲ δύοντα Βοώτην", ἀντὶ τοῦ βραδέως δυόμενον. αὗται δὲ μάλιστα αἱ περιφοραὶ ὀ ψ ὲ δ ύ ο ν τ ο ς ἂν κληθείησαν, οὐ μόνον διὰ τὸ τὰς ἐν τῷ καταφέρεσθαι ὀκτὼ ὥρας ἐπέχειν, ἀλλ' ὅτι καὶ ιη′ ὧραι γεγόνασιν ἕως οὗ ⟨ἂν⟩ παντελῶς δύηται. αὗται οὖν αἱ νύκτες μάλιστα ἐ π' ὀ ψ ὲ δ ύ ο ν τ ι ἂν κληθείησαν.

ΜΔUA 586. — ὡ ς ο ἳ μ ὲ ν δ ύ ν ο υ σ ι: τοῦτον τὸν

1 ὑπὸ γῆν ΜΔ: ὑπὲρ γῆν U *om.* A **2** δύσει ΜΔΑ: δυνάμει U | ἡμίσεος MUA: -σεως Δ **4** Καρκ- ΜΔU: ὁ Καρκ- AC | Καρκίνος φησὶ ΜΔΑ: καρκῖνος βραδύνει ἐξ καὶ (*s. l.*) ἂν (*s. l.*) φησι U **5** ἔχων *secl. Maass* | ἔχων ὑπὲρ γῆν ΜΔU: ὑπὲρ γῆν ἔχων A **6** ἔχει MUA: *om.* Δ | ἐμβραδύνει ΜΔ (ἐνβρ-) A: ἂν βραδύνῃ U | καὶ ἐγχρονίζει ΜΔΑ: ἐξ καὶ ἂν χρονίζῃ U | οἱονεὶ MA: τουτέστι Δ ἤτοι U **7** δύσει ΜΔΑ: δυνάμει U | τουτέστιν ἐγχρ- MUA: ἐγχρ- γὰρ Δ | ἡμίσεος MUA: ἡμίσος Δ *ut vid.* **8** αὐτῆς ΜΔΑ: *om.* U **9** δύηται MUA: δύεται Δ.

10–18 ΜΔUA *lemma* ἐποψὲ δύοντι λέγονται MA: [ἐ]π' ὀψὲ δύοντι Δ ἐποψὲ U **11** δύων ΜΔ: δύνων UAC | ὁ βοώτης MUA: λέγει Δ | τὸ δ′ μοίρας *scripsi*: τῶν δ′ μοιρῶν ΜΔ τῶν τεσσάρων μοιρῶν U τῶν διμοίρων ὡρῶν A **12** ἐπέχειν ΜΔU: -χων AC | Ὅμηρος MU: καὶ Ὅμ- ΔΑ | ὀψὲ *codd.*: *om.* U | δύοντα ΜΔ: δύνοντα U δύοντι AC **13** ἀντὶ τοῦ . . . δυόμενον MUA: *om.* Δ **14** δύοντος ΜΔ: δύνοντος UA **15** διὰ τὸ M: δὲ Δ διὰ UAC | καταφέρεσθαι ΜΔU: κάτω φέρ- A **16** ιη′ ΜΔU: η′ A | ἂν *suppl. Maass* (ἕως ἂν *iam* Est, οὗ *omisso*) **17** οὖν ΜΔΑ: *om.* U **17–18** δύοντι MA: δύνουσι Δ δύνονται U **18** ἂν κληθείησαν MUA: κληθεῖσαι Δ.

19–p. 339,7 ΜΔUA *lemma* ΜΔUA

τρόπον οἱ προειρημένοι δύνουσιν, ὁ Στέφανος, ὁ Ἐν γούνασι, καὶ ὅσα προεῖπε. [καὶ ἐν τῇ δύσει τὰ ιβʹ σημεῖα. λοιπὸν δὲ καὶ ἀπὸ ἀνατολῆς.] ἀνατέλλει δὲ ὁ Ὠρίων λαμπρὸς ὢν κατὰ τὴν ζώνην καὶ τοὺς ὤμους, ἔχων δὲ κἂν τῷ ξίφει λαμπροὺς ἀστέρας γʹ. συναναφέρει καὶ Ποταμὸν κ έ ρ α ο ς ἄ λ λ ο υ (589), τουτέστιν ἀνατολικοῦ μέρους.

ὁ δ' ἀ ν τ ί ο ς: τὰ μὲν οὖν προειρημένα ζῴδια ἀνατέλλοντι τῷ Καρκίνῳ ἀντικαταδύνει, ὁ δὲ Ὠρίων συνανατέλλει αὐτῷ, οὐκ ἀπρεπής, ἀλλὰ καὶ τὴν ζώνην εὐδηλοτάτην ἔχων καὶ τοὺς ὤμους καὶ τὸ ξίφος. ἀνατέλλειν δὲ τὸν Ἠριδανὸν ποταμὸν ⟨ποιεῖ⟩ καὶ ὅλον θεωρεῖσθαι ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα. MΔUAS

590. — ἐ ρ χ ο μ έ ν ῳ δ ὲ Λ έ ο ν τ ι: ἀνατέλλοντος δὲ τοῦ Λέοντος, ὅσα μὲν ἀντικατέδυνε τῷ Καρκίνῳ παντελῆ ποιεῖται τὴν κατάδυσιν. δύνει δὲ ὁ Ἀετός, τοῦ δὲ Ἐν γόνασι τὰ ἄλλα μέρη δέδυκεν, τὸ δὲ γόνυ τὸ λαιὸν καὶ ἡ κνήμη καὶ ὁ ποὺς ἀκμήν εἰσιν ὑπὲρ γῆν. MΔKUAS

1–2 ἐν γούν– MA: ἐν γόν– ΔU **2–3** καὶ .. ἀνατολῆς *non intellego, ista emendare sic* Est *conatus est*: εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἀπὸ δύσεως δώδεκα ζωδίων σημείων, νῦν καὶ περὶ τῶν ἀπ' ἀνατολῆς λέγει; *secludere malui* | σημεῖα MΔU: ζώδια ἢ σημεῖα A **3** ὁ MUA: καὶ ὁ Δ **4** κατὰ MΔA: *om.* U **5** δὲ MΔA: τε U | κἂν MΔU: καὶ AC.

8–13 **MΔUAS** (*42ᵛ,22–27*) *lemma* MΔUA: ὡς οἱ μὲν δύνουσι S **8** τὰ μὲν οὖν MΔUA: καὶ τὰ μὲν S **10** αὐτῷ US: αὐτοῖς MΔA **11** εὐδηλοτάτην ἔχων MΔUA: ἔχων εὐδήλωτον S *fortasse recte* **12** δὲ τὸν Ἠρ– MUAS: δὲ καὶ τὸν Ἠρ– Δ | ποιεῖ *supplevi*: φησι *Maass post* ὁρίζοντα.

14–18 **MΔK** (*post sch. 596 infra p. 341, l. 9*) **UAS** (*42ᵛ, 27–31*) *lemma* MΔKUA: ἐρχομένω λέοντι S **15** ὅσα MΔKUA: ὅσαι S | ἀντικατέδυνε MΔKA: ἀντεκατέδυνε U ἀντικαταδύνουσι S **16** δὲ ὁ MS: δὲ καὶ ὁ ΔKUA | Ἀετὸς MS: ἀετὸς ὅλος ΔKA ἀρτὸς ὅλος U **17** τοῦ δὲ MΔUA: τοῦ S | ἐν γόνασι MUS: ἐν γούν– ΔKA | ἄλλα MΔKUS: ὅλα A | δέδυκεν MΔUA: δεδύκασι S **18** τὸ λαιὸν MΔUA: πολαιὸν S | ἡ κνήμη καὶ ὁ ποὺς *codd.*: ὁ ποὺς καὶ ἡ κνήμη K | ἀκμήν εἰσιν MΔKUA: *om.* S | ὑπὲρ γῆν MΔKU: ὑπὸ γῆν A ὑπέργεια S.

MΔUAS 594. — ἀ ν τ έ λ λ ε ι δ' Ὕ δ ρ η ς κ ε φ α λ ή: συνανατέλλει δὲ τῷ Λέοντι ἡ κεφαλὴ τῆς Ὕδρας, ὁ Λαγωός, ὁ Προκύων, καὶ τοῦ μεγάλου Κυνὸς οἱ ἐμπροσθίοι πόδες.

MΔUA τὸ δὲ χ α ρ ο π ὸ ς ἤτοι λαμπρός. καὶ ἐν τῇ ἀνατολῇ τοῦ Καρκίνου ἡ κεφαλὴ τοῦ Λαγωοῦ ἄκρως ἦν ἀνατείλασα, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ δυνατὸν ἦν ἄκρας μόνης κεφαλῆς μνημονεῦσαι, οὕτω μικροῦ ἄστρου, ὅτε σὺν τῷ Λέοντι πᾶσα ἀνῆλθεν, εἶπε καὶ ἐμνημόνευσεν.

MΔKUAS 596-606. — ο ὐ μ έ ν ϑ η ν: περὶ τῆς τοῦ Λέοντος φάσεως ἱκανῶς εἰπών, λοιπὸν καὶ περὶ τῆς ἀνατολῆς τῆς Παρθένου τεκμήρια δίδωσιν· ,,ἡ δὲ Παρθένος ἀνατέλλουσα οὐκ ὀλίγους ἀστέρας ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα βάλλει, ἀλλὰ πολλοὺς εἰς δύσιν κατάγει". καὶ λέγει ποίους. ,,ἡ γὰρ Ἀρκαδικὴ τοῦ Ἑρμοῦ Λύρα, καὶ ὁ Δελφίς, καὶ ὁ ὑπὸ τὸν Ἀετὸν Οἰστὸς [οὗτοι γὰρ] ὑπὸ δυσμὰς φέρονται, σὺν τούτοις καὶ τοῦ Κύκνου τὰ πρῶτα πτερὰ περὶ ἄκρους τοὺς ὤμους ἄχρι καὶ τῆς οὐρᾶς δύνει, καὶ τοῦ Ἠριδανοῦ τὰ ἄκρα ἄρχεται σκιάζεσθαι

1–4 MΔKUAS (*42ᵛ,31–33*) *lemma* **MA**: ἀντέλλει δ' ὕδρης **ΔKU** (ἀνατ–) **S** **2–3** συνανατέλλει .... ὁ Λαγωός *om.* **S** **2** ἡ κεφ– **MKUA**: καὶ ἡ κεφ– **Δ** | ὁ Πρ– **MKUAS**: ὅ τε Πρ– **Δ** **4** *post* πόδες *add.* **S** ὁ λαγωὸς καὶ ἡ κεφαλὴ ὕδρας συνανατέλλει τῷ λέοντι.

5–9 MΔKUA **8** οὕτω μικροῦ **ΔU**: οὕτω σμικροῦ **M** οὕτως μικροῦ **KA** | ὅτε **MKUA**: ὅπερ **Δ** **9** εἶπε καὶ **MΔKA**: *om.* **U.**

10–p. 341,9 MΔK (*ante sch. 590*) **UAS** (*42ᵛ,34–49*) *lemma* **MΔAS**: οὐ μέν ϑην ὀλίγους **U** *om.* **K** **10** τῆς *codd.*: *om.* **Δ** **11** φάσεως **MU**: φάνσεως **KAS** *om.* **Δ** | ἱκανῶς *codd.*: –νοὺς **S** | εἰπὼν **KUAS**: εἶπε **M** διεξελθὼν **Δ** | τῆς ἀν– *codd.*: τῆς *om.* **A** **12** τεκμήρια **MΔUA**: –ριον **KS** **13** ὑπὸ *codd.*: ἐπὶ **S** **14** πολλοὺς *codd.*: πολλὰ **K** | εἰς δύσιν *codd.*: *om.* **U** | κατάγει *codd.*: ἄγει **S** **16** ἀετὸν *codd.*: ἀρτὸν U^{ac} (*cf. supra ad p. 339, l. 16*) | οὗτοι γὰρ **MKUA**: οὗτοι **Δ** *om.* **S** *seclusi* **16–17** ὑπὸ δυσμὰς **MΔKA**: πρὸς δυσμὰς **U** ὑπὸ δυσί (*sic*) **S** **17** καὶ τοῦ Κύκνου *codd.*: δὲ τοῦ Κύκνου **S** | πρῶτα *cod.*: *om.* **S** **18** ἄκρους *codd.*: ἄκρας **A** **19** σκιάζεθαι **MKACS**: βιάζεσθαι **ΔU**

(λοιπὸν γὰρ καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἠριδανοῦ πρὸς δυσμὰς φέρεται· καὶ παρήοροι οἱ ἐν τοῖς ἄκροις ὄντες), τοῦ δὲ Ἵππου ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ αὐχὴν δύνει. ἀνατέλλει δὲ ἡ Ὕδρα ἐπὶ πλέον ἕως τοῦ Κρατῆρος· ἀναφέρονται δὲ οἱ ὀπίσθιοι πόδες τοῦ Κυνὸς καὶ ἡ πρύμνα τῆς Ἀργοῦς". ἐμφαντικῶς δὲ εἶπεν ἕλκων ἐξόπιθεν πρύμναν (604). „ἡ δὲ ἡμίτομος οὖσα καὶ μέχρι τοῦ ἱστοῦ κατηστερισμένη ἐμφαίνεται ὅταν ἀνατέλλῃ ὅλη ἡ Παρθένος."

603. — φθάμενος δὲ Κύων: ὁ δὲ Σείριος τοὺς ὀπισθίους πόδας ἀναιρεῖται, φθασάντων τῶν ἐμπροσθίων. διὸ εἶπε φθάμενος, ὅτι τοὺς ὀπισθίους φθάνει πόδας ἀνατέλλων. ΜΔKUA

605. — ἡ δὲ θέει γαίης: λείπει ἡ ὑπὲρ πρόθεσις, ἵν' ᾖ ὑπὲρ γαίης. ἡ δὲ Ἀργὼ φέρεται ὑπέργειος κατὰ τὸν ἱστὸν διχαζομένη. ὁ γὰρ ἱστὸς ἐπ' ἄκρου ἐστὶ διχοτομήματος, ἐπειδὴ ἡμίτομός ἐστιν. ἐν γὰρ τῷ μέσῳ τῆς νηός ἐστι, διὸ καὶ ὁ τόπος ἔνθα κεῖται μεσόδμη καλεῖται. ὁ δὲ λόγος· „ἡ δὲ Ἀργὼ πᾶσα ΜΔKUAS

1–2 *parentheseos signa posui* **1** πρὸς ΜΔKA: περὶ U ἐπὶ S **2** φέρεται *codd.*: *om.* S | παρήοροι *codd.*: οἱ παρ– Δ | δὲ *codd.*: *om.* S **3** ἡ κεφ– καὶ ὁ αὐ– *codd.*: ἡ *et* ὁ *om.* AC **5–6** τῆς Ἀργοῦς *codd.*: *om.* S **6** ἐμφ– *codd.*: ἐκφ– U *ut vid.* | ἐξόπιθεν Δ: –πισθεν MKUAS **8** ἱστοῦ ΜΔ: οἰστοῦ KUA | ἐμφαίνεται M[sl]ΔS: ἐμφέρεται M φέρεται U φαίνεται KAC | ὅταν *codd.*: ὅτε S | ἀνατέλλῃι *codd.*: –τέλλει S **9** ὅλη ἡ MKACS: ὁ ἥλιος ἡ Δ ὁ ἥλιος U | *nunc praebent* ΜΔKUA *sub lemmate* ὑπὸ νείατα βάλλει (*596*) *scholium ad v. 607 pertinens quod suo loco infra invenies.*

10–13 ΜΔKUA *lemma* ΜΔKA: φθάμενος δὲ U **11** ἀναιρεῖται *codd.*: ἀναιρεῖ U **13** φθάνει πόδας MU: πόδας φθάνει ΔA πόδας οὐ φθάνει K | ἀνατέλλων ΔKUA: –τέλλει M.

14–p. 342,2 ΜΔKUAS *(42ᵛ, 49–43ʳ, 1)* *lemma* ΜΔKU (ὁ δὲ) A: ἡ δὲ θέει S **15** ὑπὲρ γαίης *codd.*: ὑπὲρ γαῖαν S | *post* γαίης *add.* ὁ δὲ λόγος Δ | δὲ ΜΔUS: γὰρ KAC | φέρεται ΔKUAS: φαίνεται M **16** ἱστὸν ΜΔKS: οἰστὸν UA | ἱστὸς *codd.*: οἰστὸς U **17** ἐπειδὴ MS: ἐπεὶ ΔUAC ἐπεὶ καὶ K **18** νηὸς MKAS: νυκτὸς ΔU | ἔνθα κεῖται *om.* S | κεῖται *codd.*: ἔκειτο U **19** λόγος *codd*: νοῦς Δ | πᾶσα *codd.*: ἅπασα U

ὑπέργειος φέρεται, ἥτις κατὰ τὸν ἱστὸν ἔχει διχοτόμημα, ὁπηνίκα πᾶσα ἡ Παρθένος ἀνατείλῃ,

MKA περαιόθεν δὲ ἐκ τοῦ ὑπὸ γῆν μέρους ἀνέλθῃ."

MΔKUA 607. — ⟨ἐπερχόμεναι Χηλαί⟩: ἱκανῶς περὶ τῶν τῆς ἀνατολῆς τῆς Παρθένου τεκμηρίων ἐπεξελθών, ἐπὶ Χηλὰς ἔρχεται καί φησιν· „ἐπερχόμεναι δὲ αἱ Χηλαὶ καὶ μέλλουσαι ἀνατέλλειν, εἰ καὶ λεπτὰ φαίνουσι καί εἰσιν ἀμαυραί, ἄγνωστοι καὶ ἀκατάληπτοι παρέρχονται οὐδαμῶς, ἐπειδὴ μετ' αὐτῶν τεκμήριον ὁ Βοώτης ἅπας ἀθρόως ἀνατέλλει καταλαμπόμενος τῷ Ἀρκτούρῳ ἀστέρι, ὅς ἐστι μέσος αὐτοῦ τῶν μερῶν, περὶ τὸ ἐν τοῖς μηροῖς ζῶμα".

MΔKUA 607-610. — οὐδ' ἂν ἐπερχόμεναι: ἀλλ' οὐδὲ αἱ Χηλαὶ ἐπερχόμεναι, τουτέστιν ἀνατέλλουσαι, ἀσημείωτοί εἰσι. συνανατέλλει γὰρ αὐταῖς ὁ Βοώτης. ἀθρόος δὲ εἶπε τὴν ἰδιότητα τῆς ἀνατολῆς δηλῶν, ὅτι τὰ ἐν πολλῷ χρόνῳ δύνοντα ἀθρόως ἀνατέλλει, ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων τὰ ταχέως δύνοντα πλείονι χρόνῳ τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται, ὥσπερ ὁ Ὠρίων. ἡ δὲ Ἀργὼ μετέωρος ἤδη πᾶσα· μέρη γὰρ αὐτῆς συνα-

---

2 πᾶσα ἡ Π– *codd.*: ἡ Π– πᾶσα S | ἀνατείλῃ *codd.*: –τέλλῃ S.

3 MKA ἀνέλθῃ **MA**: –θοι **K** | *in fine add.* εἰς ἀνατολήν **KA**.

4–12 MΔKUA *cf. supra ad p. 341, l. 9* *lemma restitui*: ὑπὸ νείατα βάλλει (*596*) **MΔKA** ||||||λουσαι **U** *ut vid.* (*fort.* ἀντέλλουσα *v. 597*) **5–6** ἐπεξελθὼν **M**: ὑπεξ– **ΔKUAC** **6** ἐπὶ *codd.*: ὑπὸ **A** **7–8** λεπτὰ (λεπταὶ **KUA**) ... ἀμαυραί **MKUA**: ἀμαυραί εἰσιν **Δ** **8** ἄγνωστοι *codd.*: καὶ ἄγν– **U** **9** παρέρχονται οὐδαμῶς *codd.*: οὐδ– παρ– **Δ** | ἐπειδὴ μετ' *codd.*: ἐπειδήπερ **Δ** **10** ἀθρόως **MΔU**: *om.* **KA** | καταλαμπόμενος **MΔU**: καὶ καταλ– **KA** (καὶ λαμπόμενος **C**) **11** μερῶν **MΔU**: ἡμερῶν **KA** *an* μηρῶν? *cf. supra p. 335, ll. 20sqq.* **12** μηροῖς *codd.*: μοιροῖς **U**.

13–p. 343,5 MΔKUA *lemma* **MΔKUA** **15** ἀσημείωτοι *codd.*: ἀσημειώτατοι **A** | συνανατέλλει γὰρ *codd.*: καὶ γὰρ συν– **U** **16** ἀθρόος *codd.*: ἀθρόως **U** **17** χρόνῳ δύνοντα *codd.*: δύνοντα χρόνω **U** **19** ὁ *codd.*: *om.* **M** **20–p. 343,1** ἡ δὲ ... Λέοντι ὥστε *om.* **Δ** | μετέωρος **M**: μετήωρος **K** μετέωρα **U** μετήορος **A** **20** μέρη **KUAC**: μέρει **M**

νατέλλει Λέοντι, ὥστε ὁμοῦ ταῖς Χηλαῖς τὴν πᾶσαν ἀνατεταλκέναι. γραπτέον δὲ οὐ μάλα πᾶσα, ἐπειδὴ οὐχ ὅλη κατηστέρισται, καθὼς εἴπομεν, ἀλλ' ἡμίτομος. τὸ δὲ βεβολημένος ἀντὶ τοῦ καταλαμπόμενος τῷ Ἀρκτούρῳ.

611. — ἀλλ' Ὕδρη: ἐπειδὴ εἶπεν „ὅτε ἄνεισιν ὁ Λέων, ἡ κεφαλὴ τῆς Ὕδρας φαίνεται (594), ὅτε ἡ Παρθένος, ἀνατέλλει μέχρι τοῦ Κρατῆρος (602-603), ὅτε αἱ Χηλαί, λοιπὸν ἅπαν τὸ σῶμα πλὴν μόνης τῆς ἄκρας οὐρᾶς (612)", ἐπάγει εἰκότως ὅτι πολλή τίς ἐστιν ἐν οὐρανῷ κειμένη. MΔKUAS

ἄλλως: ⟨ἀλλ' Ὕδρη⟩ ἀντὶ τοῦ καὶ ἡ Ὕδρα φαίνεται πᾶσα. MΔKUA

οἱ δὲ οὕτως ἤκουσαν ⟨τὸ⟩ Ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα μετήορος, ὅτι οὐ τὸ τηνικαῦτα ἡ Ἀργὼ ἐστι μετήορος, ἀλλὰ καὶ πρὶν τὴν πᾶσαν ἀνελθεῖν Παρθένον. ὅτε μέντοι ἡ πᾶσα ἀνέρχεται, τότε καὶ ἡ Ὕδρα ὁλοσχερῶς φαίνεται. MΔKUAS

615. — αἰεὶ γνύξ: τοῦ δὲ διὰ παντὸς γνὺξ MΔKUAS

---

1 ὥστε KUAC: ὥσπερ M **2** ἀνατεταλκέναι *codd.*: συναναταλ– U **3** καθὼς εἴπομεν *codd.*: *om.* Δ **4** βεβολημένος MΔA: βεβλημένος KU **4–5** καταλαμπόμενος *scripsi, cf. supra p. 342, l. 10*: καταλαμβανόμενος *codd.*

6–11 MΔKUAS (*43^{r},1–5*) *hoc scholium sine ulla distinctionis signo cum praecedenti coniungunt* KUAC *lemma* S: χηλαὶ καὶ λεπτὰ φάουσαι (φαίνουσαι KAC) MKUAC καὶ λεπτὰ φάουσαι Δ **6** ὅτε MΔKA: ὅτι US **7** ὅτε MKAS: ὅτι ΔU **9** ὅτε MKAS: ὅτι ΔU | μόνης *codd.*: τῆς ὕδρας μόνης U **10–11** τις ἐστιν M: τις ΔKUAC τῶν S **11** *post* κειμένη *add.* S γ' ζώδια ἐπέχει, Καρκίνον, Λέοντα, Παρθένον.

12–13 MΔKUA ἄλλως MKUA: ἀργὼ δ' οὐ μάλα πᾶσα Δ | ἀλλ' Ὕδρη *addidi* | καὶ *codd.*: *om.* Δ **13** φαίνεται πᾶσα MΔ: πᾶσα φαίνεται KUA.

14–18 MΔKUAS (*43^{r},20–24 non suo loco*) **14** οἱ δὲ *codd.*: τινές S | τὸ *add.* Est **14–15** Ἀργὼ.... μετήορος *om.* S | μάλα πᾶσα MΔ^{pc}: πᾶσα μάλα Δ^{ac}KUAC | μετήορος *codd.* Δ^{pc}: περήορος Δ^{ac} **15–16** ὅτι ... μετήορος *om.* U | οὐ MKAS: *om.* Δ | *an* μετέωρος ? **16** πρὶν *codd.*: πρὸς U **17** ἡ πᾶσα ἀν *om.* S *spatio idoneo relicto* | ἡ *ante* πᾶσα *om.* K.

19–p. 344,3 MΔKUAS (*43^{r},6–9*) *lemma* MΔKUAS

πεπτηῶτος (λέγει δὲ τοῦ Ἐν γούνασιν) αἱ Χηλαὶ ἀνιοῦσαι μόνην τὴν δεξιὰν κνήμην μέχρι αὐτῆς τῆς ἐπιγουνίδος ἄγουσιν.

MΔUAS α ἰ ε ὶ δ ὲ Λ ύ ρ ῃ ⟨π α ρ α π ε π τ η ῶ τ ο ς⟩: τοῦ ἀεὶ ἐν γόνασιν ὄντος καὶ πλησίον τῆς Λύρας ὀκλάζοντος. τοῦτο πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ τῆς θέσεως. πλησίον γάρ ἐστι τῆς Λύρας, εἴγε ἐν τοῖς πρώτοις εἶπε γ ο ύ ν α τ ί ο ἱ σ κ α ι ῷ π ε λ ά ε ι (272).

MΔKUAS 617. — ἀ μ φ ό τ ε ρ ο ν δ ύ ν ο ν τ α: δύνειν καὶ πάλιν φησὶ τὸν Ἐν γούνασι καὶ διὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς ἀνιέναι, ἐπειδὴ τῶν ἀμφιφανῶν ἄστρων ἐστίν. ἀμφιφανῆ δὲ τὰ ἐπὶ δεξιὰ τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ὅσα ἀρχομένης νυκτὸς ἀνατέλλοντα φαίνεται, ὥσπερ καὶ ὁ Ἀρκτοῦρος.

MΔKUA 618. — π ο λ λ ά κ ι ς α ὐ τ ο ν υ χ ε ί: κατὰ τὴν

---

1 πεπτηῶτος *codd.*: –ηότος S | γούνασιν MKA: γόνασιν ΔUS | *ante* αἱ χηλαὶ *add.* ὄντος K οὕτω A **2–3** μόνην... ἄγουσιν *codd.*: μέχρι αὐτῆς τῆς ἐπιγουνίδος τὴν δεξιὰν κνήμην μόνην ἄγουσιν Δ **2** μόνην MΔKA: μόνον U *ut vid.* μόλις S | μέχρι *codd.*: μέχρις S | αὐτῆς MΔS: *om.* KUA | τῆς *codd.*: *om.* S.

4–8 **MΔUAS** (*43ʳ,9–12*) *lemma restitui*: αἰεὶ δὲ λύρῃ MΔUA *om.* S **4** τοῦ *scripsi*: τῶι MΔUS τὸ A **5** γόνασιν MUS: γούνασιν ΔA | ὄντος *scripsi*: ὄντι *codd.* | καὶ πλησίον US: καὶ *om.* MΔA | ὀκλάζοντος *scripsi*: ὀκλάζοντι MΔUA ὀκλάξ S **6** τοῦτο ... θέσεως *om.* S | τοῦτο A: τούτω M (*signo* ·/ *suprascripto*) ΔU *ut vid.* | αὐτοῦ *scripsi*: οὐ τῶι MΔ οὕτω U οὐ τὸ AC **7** γάρ MΔAS: δέ U | τοῖς πρώτοις MΔAS (*exspectaveris* προτέροις, *sed cf. sch. 796 p. 399, l.7*): τῶ (*ut vid.*) πρώτω U **7–8** γούνατί οἱ σκαιῷ πελάει MΔUA: γουνάτιον (–τί– S^ac) οἱ ὥς κε πελάσῃ S.

9–14 **MΔKUAS** (*43ʳ,12–16*) *lemma* MΔKUAS **9–10** καὶ πάλιν *codd.*: *om.* Δ **10** τὸν ἐν γ– καὶ *om.* S | γούνασι MKA: γόν– ΔU | καὶ διὰ MKA: καὶ πάλιν διὰ Δ διὰ S *om.* U **11** ἀνιέναι *codd.*: *om.* S | ἄστρων S: *om. codd.* | *post* ἐστιν *haec in* A *leguntur*: ὃν συμβέβηκε διὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς θεωρεῖσθαι καὶ ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα (*cf. infra p. 345, ll. 2–3*) **12** δὲ *codd.*: γὰρ A | ἐπὶ δεξιὰ U: ἐπιδεξιὰ M ἐπὶ δεξιᾶ ΔS ἐπιδέξια K ἐπὶ δέξια AC **13** φαίνεται MUAS: φαίνονται ΔK.

15–p. 345,18 **MΔKUA** *lemma* MKA: πολλάκις αὐτονυχὶ ΔU

αὐτὴν νύκτα. ὁ δὲ Ἐν γόνασι τῶν ἀμφιφανῶν ἄστρων ἐστίν, ὃν συμβέβηκε διὰ τῆς αὐτῆς νυκτὸς θεωρεῖσθαι ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα. μεταξὺ γὰρ τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου κατεστήρικται, ὃν ἔοικεν ἀειφανῆ τυγχάνειν, καὶ [μεταξὺ] τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, ὃν παρέδωκε (498-499) πέντε μέρη τῶν ὀκτὼ ὑπέργεια ἔχειν, καὶ τρία ὑπόγεια. ὅταν οὖν ὁ ἥλιος τὸν χειμερινὸν τροπικὸν διοδεύῃ, ἔχοντος αὐτοῦ τῶν ὀκτὼ μερῶν τὰ πέντε ὑπόγεια, τὰ δὲ τρία ὑπέργεια, τῆς νυκτὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δέκα καὶ πέντε ὡρῶν γινομένης, ὁ Ἐν γούνασι, μεταξὺ τοῦ θερινοῦ καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου τεταγμένος, περιενηνεγμένος ἤδη διὰ τῆς ἡμέρας τὸ ὑπέργειον μέρος, ποιεῖται τὴν δύσιν ἀπὸ πρώτης ⟨ὥρας τῆς⟩ ἡμέρας ἀναγκαίως, καὶ περὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἀνατέλλων εὑρίσκεται.

σὺν ταῖς Χηλαῖς καὶ [τῷ Τοξότῃ] τὸ ἥμισυ τοῦ Στεφάνου συνανατέλλει, καὶ τοῦ Κενταύρου ⟨τὰ⟩ πρὸς τὴν οὐράν.

τοῦ μὲν ἄρ' οἴῃ: σὺν ταῖς Χηλαῖς, φησί, MΔKUA

---

1 γόνασι MΔU: γούν– KA 1–3 τῶν ἀμφιφανῶν . . . δύνοντα *codd.*: ὡς ἀμφιφανής, διὰ τῆς αὐτῆς (νυκτὸς *om.*) θεωρεῖται ἀνατέλλων καὶ δύνων Δ 1 ἄστρων M: ἀστέρων KA *om.* U 3 ἀνατέλλοντα M: καὶ ἀνατ– KUA 4 κατεστήρικται MΔU: κατηστέρισται KAC 4–5 ἔοικεν ἀειφανῆ τυγχάνειν καὶ *codd.*: *om.* Δ 4 ἀειφανῆ MKU: ἀμφιφανῆ A 5 μεταξὺ *seclusi* | ὃν *codd.*: *om.* Δ 6 καὶ τρία MKA: τὰ δὲ τρία Δ U *evan.* 8 διοδεύηι MKA: –εύει Δ U *ut vid.* | τὰ πέντε ΔKU: τὰ πέντε μέρη MAC 8–9 ὑπόγεια MΔU: ὑπέργεια KA 9 τὰ δὲ . . . ὑπέργεια *om.* U | ὑπέργεια MΔ: ὑπόγεια KA 10 δέκα (ι') καὶ πέντε *Maass ex Ald.* (ιε' Est): καὶ ε' *codd.* | ὡρῶν Est, *unde Ald.*: ὥραις *codd.* | γινομένης Est: γινόμενος MKU γενόμενος ΔA | γούνασι MKA: γόν– ΔU 11 τοῦ θερ– *codd.*: καὶ τοῦ θερ– K 12 *ante* περιεν– *add.* καὶ A *fortasse recte* 13–14 ὥρας τῆς *add.* Est 14 ἐνάτην *edd.*: ἐννάτην M θ' ΔKA U *evan.* | τῆς *codd.*: τὰς K 15 ἀνατέλλων MKA: *om.* ΔU | *post* εὑρίσκεται *distinxi, non codd. edd.* 16–18 *ad Arati versus 625–626 spectant* 16 τῶι Τοξότηι *codd.*: *seclusi* 17 Κενταύρου *Maass*: μὲν ταύρου MΔU ταύρου KA | τὰ *add. Maass.*

19–p. 346,2 MΔKUA *lemma codd.* (ἄρ' ΔKU ἄρ MA)

τοῦ Ἐν γούνασιν ἡ κνήμη φαίνεται μέλλοντος ἀνιέναι τοῦ Ζυγοῦ. ἀνέλαβε δὲ τὸ προειρημένον.

MΔKUAS 620. — αὐτὸς δ' ἐς κεφαλήν: ἡ μὲν κνήμη, φησίν, αὐτοῦ φαίνεται μελλουσῶν ἀνιέναι τῶν Χηλῶν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ κεφαλὴν κείμενος ἐν τῇ ἀνατολῇ ἐκδέχεται τὰς τοῦ Σκορπίου ἀνατολὰς καὶ τοῦ Τοξότου. οὗτοι γὰρ τέλεον αὐτὸν ἄγουσιν.

MΔKUA ἄλλως: ταῖς μὲν Χηλαῖς ἡ κνήμη αὐτοῦ συναναφαίνεται, τὰ δὲ μέσα τῷ Σκορπίῳ, ἡ δὲ ἀριστερὰ χεὶρ ἅμα τῇ κεφαλῇ, τῷ Τοξότῃ, ὥστε τρισὶ ζῳδίοις αὐτὸν συναναφέρεσθαι.

MΔKUAS 627. — τῆμος ἀποιχομένην κεφαλήν: ἐν τῷ ἀνιέναι μέλλειν τὴν Παρθένον ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἵππου εἰς δυσμὰς κατενεχθεῖσα μόνη. νῦν μελλουσῶν τῶν Χηλῶν ἀνιέναι σὺν ἡλίῳ ἔστιν ἰδεῖν τὸν πάντα Ἵππον δύνοντα. διό φησι· „τὸ τηνικαῦτα μετὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑαυτοῦ κεφαλὴν καὶ δύσασαν, ὁ Ἵππος ὁλοσχερῶς [ὅλος] δύεται“.

1 γούνασιν MKA: γόν– ΔU | κνήμη ΔKUA: μνήμη M **1–2** μέλλοντος ... τοῦ Ζυγοῦ MΔU: μελλουσῶν ... τῶν Χηλῶν KA **2** ἀνέλαβε δὲ τὸ πρ– *om.* KA | ἀνέλαβε M: ἔλαβε ΔU.

3–7 MΔKUAS (*43r,16–20*) *lemma* MΔKAS: αὐτὸς δ' ἐπὶ κεφαλὴν U **3–4** ἡ μὲν .... αὐ *om.* S *spatio vacuo relicto* **3–5** ἡ μὲν ... κεφαλὴν *codd.*: *om.* KA **4** αὐτοῦ MΔU: ...]τῶ S **5** κεφαλὴν MΔS: κεφαλῆς U **6** *ante* οὗτοι *ponit* ἄλλως U (*cf. infra*).

8–11 MΔKUA ἄλλως MΔKA: *om.* U **8** αὐτοῦ ΔKUA: αὐτῆς M **8–9** συναναφαίνεται *codd.*: *an* συναναφέρεται ? **10** τῇ κεφαλῇ *codd.*: *om.* U | τῷ *codd.*: *om.* M | ὥστε ΔKU *ut vid.* A: ὥσπερ M **11** συναναφέρεσθαι MKU: συναναφαίνεσθαι ΔA.

12–18 MΔKUAS (*43r,24–32*) *lemma* MKA: τῆμος ἀποιχομένην ΔUS **14** εἰς δυσμὰς κατενεχθεῖσα M: κατ– εἰς δυσμὰς U εἰς δυσμὰς κατελθοῦσα S *an* κατηνέχθη *scribendum?* | μόνη MKAS: μόνων U *om.* Δ **14–15** μελλουσῶν τῶν χηλῶν MΔKA: τῶν χηλῶν τῶν μελλουσῶν U μέλλουσα S **15** σὺν *codd.*: *om.* U **16** δύνοντα MΔU: σὺν ἡλίω δύνοντα KAC | φησι *codd.*: φασι Δ **17** ἑαυτοῦ MΔKA: αὐτοῦ U αὐτῆς S | καὶ δύσασαν MU: τὴν δύσασαν Δ καὶ δύσας KA *om.* S **17–18** ὁ Ἵππος ὁλοσχερῶς MUS: καὶ ὁ Ἵπ– ὁλοσχ– Δ ὁλοσχερῶς ὁ Ἵππος KA **18** ὅλος MΔKUA: *om.* S *seclusi* | *post* δύεται *add.* ἅπας S.

628. — καὶ προτέρου ὄρνιθος ἐφέλκεται ἔσχατος οὐρή: MΔKUAS ἢ προτέρου λέγει κατὰ τὴν θέσιν, τοῦ γὰρ Ἵππου ἐπίπροσθέν ἐστι [κατὰ τὴν θέσιν], ἢ πρότερον τὸν Κύκνον λέγει πρὸς ἀντι- MΔKUA διαίρεσιν καὶ πρὸς σύγκρισιν τοῦ Ἀετοῦ· βορειότερος γὰρ αὐτοῦ ὁ Κύκνος. τὰ δὲ βορειότερα καὶ ἀνώτερα, ἐπεὶ προανατέλλει τῶν νοτίων. ἄνω δὲ τὰ βόρεια ὅτι μετεωρότερα ὡς πρὸς τὸν ὁρίζοντα.

629. — δύνει δ' Ἀνδρομέδης κεφαλή: MΔKUAS δύνει δὲ ἡ τῆς Ἀνδρομέδας κεφαλή, τῶν δὲ νοτίων τὸ Κῆτος ὥσπερ ἐπ' αὐτὴν καταφέρεται, ὁ δὲ Κηφεὺς ὥσπερ ἀποσοβῶν τὸ Κῆτος φαίνεται. τοῦ μὲν οὖν Κήτους τὰ μέχρι τῆς λοφιᾶς δύνει, τοῦ δὲ Κηφέως ἡ κεφαλή.

τὸ δέ οἱ μέγα δεῖμα: ἐπάγει τῇ Ἀνδρο- MΔUA μέδᾳ τὸ Κῆτος ὁ νότος· συνδυόμενον γὰρ δοκεῖ ὡς ἐπ' αὐτὴν σπεύδειν. τὸ δὲ ἠερόεις ὁ ἀχλυώδης

1–8 **MΔKUAS** (*43ʳ,24–32 usque ad* κατὰ τὴν θέσιν *ll. 4–5*) *hoc scholium cum praecedenti coniungunt sine ullo distinctionis signo* MKAS *lemma* MK (προτέρη) AS (πρότερον, ἐσχάτου): καὶ προτέρου Δ καὶ προτέρου ὄρνιθος U **2** ἢ MKAS: *om.* ΔU | προτέρου MKA: πρότερον ΔU πρότερος S | λέγει *codd.*: λέγεται S **3** κατὰ KS: μετὰ MΔUA **3–4** κατὰ τὴν θέσιν *seclusi* **4** *post* θέσιν *add.* S καὶ τοῦ κύκλου φασί (*id est* κύκνου, φησί) μέχρις οὐραίας τὸ πᾶν εἰς δύσιν κατηνέχθη, *quod falsum est* (*vide Arati vv. 599–600*) *reliqua om.* | κύκνον MΔUA^{pc}: κύκλον KA^{ac} | πρὸς MΔKU: ὡς πρὸς A **5** πρὸς *codd.*: *om.* K *fortasse recte* **6** ἀνώτερα *codd.*: ὑψηλότερα Δ **7–8** ἄνω ... ὁρίζοντα *om.* Δ **8** μετεωρότερα MA: –τερος K U *incert.* | ὡς MAC: *om.* KU.

9–13 MΔKUAS (*43ʳ,34–39*) *lemma* MS (κεφαλὴν): δύνει δ' ἀνδρομέδης ΔK (–δας) UA **10–11** δύνει δὲ ... καταφέρεται *om.* Δ **10** δὲ *codd.*: *om.* S | ἡ τῆς ἀνδρ– κεφ– *codd.*: ἡ κεφ– τῆς ἀνδρ– S **11** ἐπ' αὐτὴν καταφέρεται KU (ἐπὶ) A: ἐπὶ αὐτῇ κατ– M ἐπικαταφέρεται αὐτῇ S **12** ἀποσοβῶν *codd.*: ἀπὸ σοβῶν M **13** τὰ ACS: τὸ MΔU *om.* K.

14–p. 348,1 MΔUA *lemma* MΔUA **14–15** Ἀνδρομέδαι MΔU: –μέδη A **15** ὡς MΔU: ὥσπερ A **16** αὐτὴν MΔA: αὐτὸν U | σπεύδειν MΔA: –δει U | *glossa codicis* S *in textu supra* ἠερόεις: ὁ ἀχλυώδης καὶ χειμερινός | ὁ MΔU: *om.* A | ἀχλυώδης ΔUA: –δεις M

καὶ χειμερινός. ἐν γὰρ τῷ χειμερινῷ μᾶλλον πνεῖ.

MΔUA 630. — ἀ ν τ ί α δ' α ὐ τ ό ς: ποιητικεύεται· ἐκτείνει γὰρ τὴν χεῖρα ὥσπερ παρακελευόμενος τῇ παιδὶ ἐκκλίνειν τὸ Κῆτος,

MA ἐπειδὴ σὺν αὐτῇ κατῆλθεν.

MΔKUA 632. — κ α ὶ τ ὸ μ ὲ ν ἐ ς λ ο φ ι ή ν: καὶ τὸ μὲν Κῆτος μέχρι ὤμων καὶ στήθους δύεται, ὁ δὲ Κηφεὺς μόνῃ τῇ κεφαλῇ. τὰ γὰρ λοιπὰ αὐτοῦ ἄδυτα, ὅτι ἔνδον ἐστὶν ἐν τῷ βορείῳ.

MΔKUA 634. — κ α μ π α ὶ δ' ἂ ν π ο τ α μ ο ῖ ο: ἅμα τῷ Σκορπίῳ ἀνατέλλοντι αἱ τοῦ Ποταμοῦ καμπαὶ δύνουσι καὶ ὁ Ὠρίων, ὃς κυνηγετῶν περὶ Χίον τὴν Ἄρτεμιν ἐθεάσατο καὶ τῶν πέπλων αὐτῆς ἐλάβετο. ἡ δὲ θυμωθεῖσα παραυτὰ ἐκ γῆς σκορπίον ἀνέδωκεν ὑφ' οὗ ἐπλήγη ὁ Ὠρίων. καὶ νῦν οὖν ὡς διὰ φόβον ἀνατέλλοντος Σκορπίου ὁ Ὠρίων δύνει.

S κ α μ π α ί: αἱ δὲ τοῦ Ποταμοῦ καμπαὶ δύνουσι, καὶ Ὠρίων ὡς κυνηγετῶν περὶ Χίον εἶδε τὴν Ἄρτεμιν, καὶ ἐπελάβετο τῶν πέπλων αὐτῆς. ἡ δὲ ἀνέδωκεν ἐκ γῆς

---

1 χειμερινὸς MΔC: σκοτεινὸς U χειμερινὸς καὶ σκοτεινὸς A | μᾶλλον πνεῖ M: πνεῖ μᾶλλον ΔUA.

2–4 MΔUA *lemma* MUA: [κ]ηφεὺς ἐν βορέᾳ (*631*) Δ **3** γὰρ MΔA: *om.* U | ὥσπερ MΔA: ὡς U.

5 MA

6–9 MΔKUA *lemma* MΔUA: καὶ τὸ μὲν ἐς λοφιὴν τετραμμένον K **6–7** καὶ τὸ μὲν MKA: τὸ Δ καὶ τὸ μὲν οὖν U *ut vid.* **8** γὰρ MΔU *ut vid.*: δὲ KAC.

10–16 MΔKUA *ante lemma in* U: ἐν τῷ ἔμπροσθεν καταβατῷ, *id est in anterioris paginae Arateo textu; his enim verbis in exemplari codicis U significabatur hoc scholium ad versum in anteriore pagina scriptum pertinere* *lemma* MΔ (ἅμ) KUA **12** *post* Ὠρίων *add.* Δ ὃς ἅμα τῷ σκορπίῳ ἀνατέλλοντι, καὶ αὐτὸς δύνει | ὃς MKUA: οὗτος Δ | κυνηγετῶν MΔKA: –τεῖ U **14** παραυτὰ M: παρ' αὐτὰ ΔA παρ' αὐτὸν KC ἐπ' αὐτὰ U | ἐκ γῆς σκορπίον ἀνέδωκεν MΔU: σκορπίον ἐκ τῆς γῆς ἀνέδωκεν KAC **15** ἐπλήγη MΔU: καὶ ἐπλήγην K ἐπλήγην A | οὖν MKUA: *om.* Δ **15–16** ὡς διὰ φόβον ἀνατέλλοντος Σκορπίου MUA: ἀνατέλλοντος τοῦ σκορπίου ὡς διὰ φόβον Δ ὡς ἀνατέλλοντος σκορπίου διὰ φόβον K.

17–p. 349,2 S (*43r,39–45*) **18** χῖον S

σκορπίον ὑφ' οὗ ἐπλήγη ὁ 'Ωρίων. καὶ νῦν ἀνατέλλοντος Σκορπίου δύνει ὁ 'Ωρίων ὥσπερ δεδοικώς.

636. — ὃς καὶ ἐπερχόμενος: ὅστις Σκορπίος ἀνατέλλων ἐκφοβεῖ καὶ εἰς δυσμὰς ἄγει τὸν 'Ωρίωνα. εἶτα ἐπάγει βιωφελῶς τὴν ἱστορίαν, δεικνὺς ὅτι δεῖ μὴ ἀσεβεῖν ἐξ ὧν ὁ 'Ωρίων πέπονθεν. ἀρχόμενος δὲ τῆς ἱστορίας, ἐξευμενίζεται τὴν Ἄρτεμιν, ὅτι ἄρχεται λέγειν ὡς ὑπὸ ἀνθρώπου 'Ωρίωνος ἐβιάζετο, καὶ τὴν αἰτίαν ἀφοσιοῦται λέγων ὅτι ,,τῶν παλαιοτέρων ἐστὶν ἡ φήμη, καὶ οὐκ ἐμοῦ". καὶ σφόδρα ἀστείως αὐτὸ πεποίηκε. βιωφελῆ γὰρ ἐκτιθέμενος τὴν ἱστορίαν, ἐξ ὧν προευμενίζεται δείκνυσιν ὅτι οὐδὲ λόγῳ θεμιτὸν ταῦτα λέγειν, μὴ ὅτι γε καὶ πράττειν. MΔUA

προτέρων δὲ λόγος ὅτι μυθικόν τινα λόγον διηγεῖται. ἀναφέρει γὰρ ἐπὶ τοὺς ἀρχαίους τὸ τοῦ 'Ωρίωνος διήγημα. S

ἔχει δὲ ὧδε ἡ ἱστορία ἀπ' ἀρχῆς· MKUA

Οἰνοπίων, ὁ Διονύσου καὶ 'Αριάδνης παῖς, ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ ᾤκει, ταύτης βασιλεύων. MΔKUAS

ὡς 'Ανακρέων φησίν, ,,ὅτι μή, Οἰνοπίων ..." (fr. ined.) S

---

1 ὑφ' *correxi*: ἀφ' S.

3–13 MΔKUA *lemma* MΔKUA **3–4** Σκορπίος MΔKU: ὁ Σκορπίων A **4** ἐκφοβεῖ καὶ MKUA: *om.* Δ | ἄγει MKUA: ἀπάγει Δ **5** *post* 'Ωρίωνα *add.* ἐκφοβῶν Δ **6** ὁ MKUA: *om.* Δ **8** ὅτι ἄρχεται λέγειν MKUA: ἵνα μὴ ὀργίσῃ λέγων Δ | 'Ωρίωνος MKUA: *om.* Δ | ἐβιάζετο MΔKA: ἐβιάσθη U **9** αἰτίαν MΔK: ἄρτεμιν UA **11–12** βιωφελῆ ... ἱστορίαν MKUA: *om.* Δ **12** ὧν MKUA: ὧν γὰρ Δ | προευμενίζεται MKA: προεξευμενίζεται Δ U *mutil.* **13** ταῦτα λέγειν MΔUA: λέγειν ταῦτα K | ὅτι M: τι ΔKA τοι U | γε MΔKU: δὲ A.

14–16 S (*43ʳ, 45–48*)

17 MKUA (*cum praecedenti scholio coniunctum in* A) ἀπ' ἀρχῆς Est (*unde Ald.*): ἀπαρχήν MKA U *mutil.*

18–19 MΔKUAS (*43ʳ, 48–49*) *lemma* οἰνοπίωνι (*v. 640*) S: *non in* MΔKUA ἱστορία A *in mg.* **18** Οἰνοπίων *codd.*: *om.* S | Διονύσου *codd.*: –σιος K **18–19** ἐν Χίῳ ... βασιλεύων *codd.*: ἐβασίλευσε χίου Δ.

20–21 S (*43ʳ, 50*) *fragmentum Anacreontis ineditum emendari posse non videtur; post* μή *dist.* S.

MΔKUAS αὕτη ἡ Χίος εἶχε πλεῖστα ἑρπετά, ὡς καὶ διὰ τὸ πολύθηρον αὐτὴν εἶναι ὀφιοῦσσαν καλεῖσθαι. πρὸς χάριν τοίνυν Οἰνοπίωνος, ἦλθεν ἀπὸ Βοιωτίας ὁ Ὠρίων, ἄριστος ὢν κυνηγός, ὅπως καθάρῃ τὴν νῆσον. ἔχων δὲ σὺν αὐτῷ τὴν Ἄρτεμιν κυνηγοῦσαν ἀκόσμως ἐβιάζετο. ἡ δὲ κολώνην τῆς νήσου ἐποίησε διαρραγῆναι, καὶ ἀναδοθῆναι τὸν Σκορπίον, ὑφ' οὗ πληγεὶς ἀπώλετο.

MΔKUA καὶ κατηστερίσθη αὐτὸς καὶ ὁ Σκορπίος. ὥσπερ δὲ καὶ ἐν οὐρανῷ δεδοικὼς αὐτὸν ὁ Ὠρίων ἀεὶ φεύγει· καὶ ὅτε ἐκεῖνος ἀνατέλλει, ὁ Ὠρίων δύνει, ὅτε δὲ δύνει ὁ Σκορπίος, ὁ Ὠρίων ἀνατέλλει.

S καὶ ὅτε ἀνατέλλει ὁ Σκορπίος, ὁ Ὠρίων δύνει ὡς φοβούμενος.

MΔKUA ὁ μὲν οὖν Νίκανδρος (Ther. 18) τῆς τῶν θεῶν εὐσεβείας . . . γινόμενος, βραχύν τινά φησιν εἶναι τὸν σκορπίον, δεικνὺς ὅτι θεῶν βουλήσει καὶ βραχέα ἰσχύει κατὰ μειζόνων. οὗτος μέντοι ὁ Ἄρατος ⟨τῆς⟩ ἀστροθέσεως

1–7 MΔKUAS (*43r,50–43v,6*) **1** αὕτη ... εἶχε MKUA (χῖος) S (χῖος): εἶχε δὲ ἡ νῆσος Δ **2** αὐτὴν εἶναι *codd.*: *om.* S *fort. recte* | ὀφιοῦσσαν *Maass*: ὀφιοῦσαν MΔKA ὀφιοῦσα S U *mutil.* | καλεῖσθαι ΔUS: κληθῆναι MKA | πρὸς *codd.*: κατὰ S **3** οἰνοποίωνος A **4** ἄριστος ὢν κυνηγὸς *codd.*: κυνηγῶν ὢν ἄριστος Δ | καθάρῃ MΔKA: καθαρίζῃ U *ut vid.* (*sed* καθαρι– *non legitur*) καθαρίσῃ S | *post* νῆσον *add.* τῶν θηρίων S **5** σὺν αὐτῷ (*sic codd.*: αὐτῶι *edd.*) τὴν Ἄρτεμιν κυνηγοῦσαν (*sic* M: κυνηγετοῦσαν ΔKUA) *codd.*: τὴν Ἄρτεμιν συγκυνουγοῦσαν (*sic*) αὐτῶ S | *ante* ἐβιάζετο *add.* αὐτὴν Δ **6** τῆς νήσου *codd.*: τὴν νῆσον S **7** ὑφ' MKUA: ἀφ' ΔS | πληγεὶς MΔS: ὁ Ὠρίων πληγεὶς KUA.

8–11 MΔKUA **8–9** ὥσπερ ... φεύγει MKUA: καθάπερ δὲ δεδοικὼς τὸν σκορπίον καὶ ἐν οὐρανῶ φεύγει ἀεί Δ **9** αὐτὸν MKA: *om.* U.

12–13 S (*43v,6–7*).

14–p. 351,2 MΔKUA **14** τῶν MKUA: πρὸς Δ | θεὸν Δ[pc] *ut vid.* | *lacunam indicavi* **15** γινόμενος MΔKA: γενόμενος U γλιχόμενος *Maass* **16** θεῶν *codd.*: καὶ θεῶν A | καὶ βραχέα M: καὶ τὰ βραχέα Δ καὶ βραχὺς ὢν K βραχὺς ὢν U μικρὸς ὢν δὲ A **16–17** ἰσχύει κατὰ μειζόνων MKUA: κατισχύει τῶν μειζόνων Δ **17** οὗτος MΔU: οὕτως KA | τῆς *Maass*: ἐκ τῆς Est *om. codd.* | ἀστροθέσεως MU: ἀστροθεσίας Δ ὁ ἀστροθέσεως KA

κατανοήσας τὸ μέγεθός, φησιν ὅτι καὶ ὅλον ὄρος ἀνέρρηξεν ἵνα ἀναδοθῇ ὁ Σκορπίος.

640. — θήρης ἀρνύμενος: περιποιούμενος, ἀντικαταλλασσόμενος διὰ τοῦ φονεύειν τὰ ζῷα χάριν Οἰνοπίωνι. MΔUA

ἐὰν δὲ αἰνύμενος γράφηται, σημαίνει τὸ λαμβάνων. ὁ δὲ ᾿Ωρίων κατὰ διάμετρον τῷ Σκορπίῳ. MA

641. — ἡ δέ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐπετείνατο: γράφεται καὶ ἐπετείλατο. ὁ δὲ λόγος· „ἡ δὲ Ἄρτεμις ἐξ αὐτῆς τῆς Χίου ἐπετείλατο ἀναδοθῆναι, τουτέστιν ἐποίησε". θηρίον δὲ ἄλλο ὡς πρὸς τὰ ὄντα ἐν τῇ Χίῳ, ὧν καὶ φόνον εἰργάζετο ὁ ᾿Ωρίων. MΔUA

τὸ δὲ πολλὸν ἐόντα (643)· ὅτι μέγας ἦν ὁ ᾿Ωρίων, καὶ κατὰ τὸν Ὅμηρον ἔξεστί τινα μαθεῖν. λέγων γὰρ τὸ μέγεθος τῶν παίδων τῆς ᾿Ιφιμεδείας [τὸ μὲν μῆκος ἐννεόργυιον] ἐπιφέρει (λ 310) „μετά γε κλυτὸν ᾿Ωρίωνα". MΔUA

644. — πλειότερος προφανείς: τὸν Σκορπίον φησὶ πλείονα αὐτοῦ καὶ μείζονα στοχαζόμενος MΔUA

---

1 ὅλον ὄρος MKUA: ὄρος ὅλον Δ **2** ὁ Σκορπίος *codd.*: *om.* U.

3–5 MΔUA *lemma* MΔUA **4** ἀντικαταλλασσόμενος Δ: –αλασσ– MUA | διὰ MUA: *om.* Δ | τοῦ MΔ: τὸ UA **5** Οἰνοπίωνι *om.* Δ.

6–7 MA γράφηται M: γράφοιτο AC **7** κατὰ διάμετρον A: καταδιάμετρον M.

8–12 MΔUA *lemma* M: ἡ δέ οἱ ἐξ αὐτῆς ΔAC ἐπετείνατο U **10** ἐξ MUA: ἀπ' Δ | ἐπετείλατο MUA: ἐπετείλατο καὶ προσέταξεν Δ **11** τουτέστιν ἐποίησε MUA: *om.* Δ | ἄλλο MUA: ἄλλο φησίν, Δ **12** τῆι MUA: *om.* Δ | ὧν καὶ φόνον εἰργάζετο (–σατο A) MUA: ἃ καὶ ἀνήρει Δ | *post* ᾿Ωρίων *finem scholii indicant* ΔUA, *non* M.

13–17 MΔUA **13** τὸ δὲ πολλὸν ἐόντα M: πολλὸν ἐόντα ΔA *om.* U | ὅτι M: ὅτι γὰρ ΔU *ut vid.* A | μέγας ἦν MΔ: σφόδρος (*vel* σφόδρα) ἐστιν U σφόδρα μέγας ἦν A **14** κατὰ τὸν Ὅμηρον MUA: παρ' Ὁμήρου Δ | ἔξεστι MΔA: ἐστι U **15** γὰρ MUA: γὰρ ἐκεῖνος Δ **16** τὸ ... ἐννεόργυιον MUA (*cf.* λ *312* „ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι"): *om.* Δ *seclusi* | γε MA: *om.* ΔU.

18–p. 352,2 MΔUA *lemma* MΔA: σκορπίον ὅς ῥά μιν (*643*) U **18** πλ– αὐτοῦ καὶ μείζ– MΔA: μείζ– αὐτοῦ καὶ πλ– U

ὅτι καὶ δύο ἄστρων μῆκος ἐπέχει καὶ ἑξηκοντάμοιρός ἐστι μόνος.

ΜΔΚUA 646. — Ὠρίωνα περὶ χθονὸς ἔσχατα φεύγειν: καὶ [αὐτὸν] ἀπ' αὐτῶν τῶν λέξεων σφόδρα ὑπογράφει τὸν Ὠρίωνα δεδοικότα τὰ τῆς γῆς ἔσχατα καταλαμβάνειν, ὑπερβολῇ τοῦ φόβου καὶ τῆς δειλίας.

ΜΔΚUA 647. — οὐδὲ μὲν Ἀνδρομέδης: τότε καὶ τῆς Ἀνδρομέδας καὶ τοῦ Κήτους ὅσα ὑπελείπετο τῇ τῶν Χηλῶν ἀνατολῇ, καὶ ταῦτα δύνει· τοῦ δὲ Κηφέως τὰ μέχρι ζώνης δέδυκεν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι τῆς ἰξύος ἐν τῷ ἀεὶ φανερῷ ἐστι κύκλῳ, ἡ δὲ ζώνη ἅπτεται τοῦ ὁρίζοντος. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ γαῖαν ἐπιξύει (650). Ἄρκτους (652) δὲ εἶπε τὸν ἀρκτικὸν κύκλον.

S οὐδὲ μὲν Ἀνδρομέδης καὶ τοῦ Κήτους ἐλελείφατο εἰς παντελῆ δύσιν οὐκ εἰσὶν ἀπευθεῖς καὶ ἀνήκουστοι ἐκείνου ἀνατέλλοντος τοῦ Σκορπίου. ἀλλὰ καὶ οὗτοι πανσυδίῃ φεύγουσι (649) τότε μάλιστα. τότε καὶ Κηφεὺς τῇ ζώνῃ τὴν γῆν ἐπιξύει δύνων μέχρις αὐτὸς καὶ μόνον.

ΜΔΚUA 649. — πανσυδίῃ φεύγουσι: σὺν παντὶ τῷ πλήθει κατάγονται οὖν. ὁ γὰρ Ὠρίων δυόμενος, ἐκ

---

1 ἑξηκοντάμοιρος *edd.*: ἑξηκοντόμοιρος Est ἑξηκοντόμοιρον ΜΔ AC ξ̄ μοιρῶν U **2** μόνος Est: μόνον ΜΔU^{pc}A μόνων U^{ac}.

3–7 ΜΔΚUA *lemma* M: ὠρίωνα περὶ χθονὸς ΔΚΑ ἐπεὶ Ἄρτεμιν (*644*) U **4** αὐτὸν M: αὐτὸς ΔΚΑ τοῦτο U *om.* C *seclusi* | ἀπ' αὐτῶν τῶν AC: ὑπ' αὐτῶν τῶν K ἀπὸ τῶν M ΔU **4–5** σφόδρα *om.* C.

8–15 ΜΔΚUA *lemma* ΜΔΚUA **11** τὰ μέχρι ζώνης *bis* U | δέδυκεν *codd.*: *om.* U **12** μέχρι ΜΔUA: ἄχρι K **13** ὁρίζοντος ΜΔΚΑ: ὠρίωνος U **14** ἐπιξύει MKUA: ἐπ' ἰξύι Δ | ἄρκτους ΜΔΑ: ἄρκτον K U *incert.*

16–21 S (*43^v,7–12*) *scholium corruptum emendare non temptavi.*

22–p. 353,7 ΜΔΚUA *lemma* ΜΔΚΑ: πανσυδίη U **23** οὖν MKUA: *om.* Δ | γὰρ ΜΔΚΑ: μὲν U

τοῦ σπεύδειν καὶ δεδοικέναι, τὰ προκείμενα αὐτῷ πάντα ἄστρα διώκει καὶ προωθεῖ. διὸ εἶπεν „σὺν πᾶσι τοῖς μετ' Ὠρίωνος κατιοῦσι, τῷ Δελτωτῷ, τῷ Ταύρῳ, τῷ Κηφεῖ, τῷ Περσεῖ". τὸ δὲ ἀ π ε υ θ έ ε ς (648) ἄπευστοι καὶ παρημελημένοι. ἀλλὰ δεῖ νοεῖν ὅτι καὶ αὐτοί, τό τε Κῆτος καὶ ἡ Ἀνδρομέδα, διόλου δεδύκασιν.

653. — ἡ δὲ καὶ αὐτὴ παιδός: λείπει ἡ μ ε τ ά, ἵν' ᾖ „μετὰ τοῦ εἰδώλου τῆς θυγατρὸς αὐτῆς φέρεται ἡ Κασσιέπεια, οἱ δὲ πόδες αὐτῆς καὶ τὰ γόνατα οὐ κοσμίως φέρονται, ἀλλὰ ἀκόσμως· ἐπὶ κεφαλὴν γὰρ δίκην κυβιστῆρος δύεται". MΔKUA

ἡ δὲ καὶ αὐτή: ἀντὶ τοῦ φέρεται. λείπει δὲ ἡ μ ε τ ά, ἵν' ᾖ μετὰ τοῦ εἰδώλου τῆς θυγατρὸς αὔτη φέρεται ἡ Κασσιέπεια. οἱ δὲ πόδες καὶ τὰ γόνατα αὐτῆς οὐκέτι φέρονται κατὰ κόσμον, ἀλλ' ἀσχημόνως καὶ ἀκόσμως, ἀλλ' ἐπικέφαλα δύεται ἀρνευτῆρι ἶσα, ὅτι καὶ οἱ ἄρνες ἐν τῷ τρέχειν ἐπικέφαλα φέρονται. S

657. — μειρομένη γονάτων: τῇ δύσει τῶν γονάτων. ὁ γὰρ ὁρίζων οὐ δέχεται αὐτῆς τὰ γόνατα, ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια ὄντα. MΔKUA

---

1 δεδοικέναι M^{pc}ΔUC: δεδυκέναι M^{ac}KA | προκείμενα MΔU: προειρημένα KA | αὐτῶ KA: αὐτοῦ M αὐ^{τ} ΔU *ut vid.* **1–2** πάντα ἄστρα MΔKA: ἄστρα (*evan.*) πάντα U **2** εἶπεν KUAC: εἶπεν ὅτι MΔ **3** τῷ *ante* Ταύρῳ *om.* U **5** ἄπευστοι MC: ἄσκεποι ΔKA ἄσκεπτοι U **5–6** καὶ αὐτοὶ ... διόλου MKA: *om.* ΔU **6–7** δεδύκασιν MKA: δεδοίκασιν ΔU.

8–12 MΔKUA *lemma* MKUA: [ἡ] δὲ καὶ αὐτή Δ **9** τοῦ εἰδώλου τῆς θυγατρὸς αὐτῆς MKUA: τῆς παιδὸς αὐτῆς τοῦ εἰδώλου Δ | αὐτῆς *scripsi*: αὐτῆς *codd.* **10** αὐτῆς MΔUA: αὐτοῖς K **11** ἀλλὰ MΔK^{pc}A: ἀλλὰ καὶ K^{ac} U *evan.* **12** κυβιστῆρος ΔKA: κυβηστῆρος M κυβιστητῆρος U *ut vid.*

13–18 S (*43ᵛ,13–19*) **18** *post* τρέχειν *dist.* S *de vocis* ἀρνευτήρ *etymologia cf. Sch. AT ad M 385* „ἀρνευτὴρ ὁ κυβιστήρ, παρὰ τοὺς ἄρνας· οὗτοι γὰρ κυβιστῶσιν ὥσπερ τὸν ἀέρα κυρίττοντες".

19–21 MΔKUA *lemma* MΔKUA **20** οὐ δέχεται αὐτῆς MΔUA: αὐτῆς οὐ δ– K.

S ὁ δὲ ὁρίζων οὐ δέχεται αὐτῆς τὰ γόνατα ἔνδον ὄντα ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια.

MΔKUAS ἐπεὶ οὐκ ἆρ ἔμελλεν: ἐπειδὴ ἐκείνη, ἡ Κασσιέπεια, οὐκ ἔμελλεν ἰσώσασθαι καὶ περὶ κάλλους ἐναντιωθῆναι ταῖς Νηρηΐσιν ἄνευ μεγάλων ζημιῶν καὶ τιμωριῶν. διὰ γὰρ τὴν αἰτίαν ταύτην καὶ ὁ Ποσειδῶν τὸ Κῆτος ἔπεμψεν αὐτῇ τῇ χώρᾳ, ὡς ἀναγκασθῆναι θοίνην αὐτῷ προθεῖναι τὴν Ἀνδρομέδαν.

MΔKUAS 659. — ἡ μὲν ἄρ' εἰς ἑτέρην φέρεται: οὕτως μὲν οὖν ἡ Κασσιέπεια ἐπὶ δυσμὰς κατάγεται (νῦν γὰρ ἑτέρην τὴν δύσιν), ὁ δὲ οὐρανός, φησί, κάτωθεν ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος ἄλλα ἄστρα ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς φέρει.

MΔKUA ὡσανεὶ „τὰ μὲν ἀνατέλλει, τὰ δὲ δύνει".

S καὶ λέγει ποῖα ἀνεκομίσθη μέλλοντος τοῦ Σκορπίου ἀνατέλλειν.

MΔKUAS 660. — Στεφάνοιό τε δεύτερα κύκλα: ἀντὶ τοῦ δεύτεραι περίοδοι. ἐν γὰρ τῷ ἀνιέναι τὸν Καρ-

---

1–2 S (*43ᵛ,19–20*).

3–9 MΔKUAS (*43ᵛ,20–26*) *lemma* MΔ: ἐπεὶ οὐκ ἆρ ἔμελλεν ἐκείνη δωρίδι καὶ πανόπη μεγάλων ἄτερ ἰσώσασθαι K UA ἐπεὶ οὐκ ἄρ S **3** ἐκείνη *om.* U **4** *post* Κασσ– *add.* φησι U | ἔμελλεν MΔKUA: ὤφειλεν S **5** ἐναντιωθῆναι MΔKUA: ἐρίζειν S | νηρεῖσιν Δ **6** ζημιῶν καὶ τιμωριῶν ΔS: τιμ– καὶ ζημ– MA κατηγοριῶν καὶ ζημ– K ζημιῶν U **7** αὐτῆι τῆι *om.* S **8** θοίνην αὐτῶ ΔKUA: θοίνην αὐτοῦ M θύειν αὐτὰς S.

10–14 MΔKUAS (*43ᵛ,26–30*) *lemma Maass*: ἡ μὲν εἰς ἑτέρην φέρεται MKUA: ἡ μὲν ἄρ' (ἀρ' S) εἰς ἑτέρην ΔS **11** οὕτως μὲν οὖν (οὖν *om.* U) ἡ K– MΔKUA: ἡ K– μὲν οὖν S | ἐπὶ δυσμὰς κατ– MΔKUA: κατ– ἐπ' δύσιν S **12** νῦν γὰρ ἑτέρην MKAS: ἑτέρην δὲ νῦν Δ νῦν δὲ ἑτέρην U | ὁ δὲ οὐρανὸς MΔKUA: ὁ δὲ νοῦς S | φησι MΔ (–σιν) KAS: *om.* U **13** κάτωθεν MKUAS: *om.* Δ | ἄλλα ἄστρα MΔUS: ἄστρα ἄλλα KA | τῆς *om.* S.

15 MΔKUA

16–17 S (*43ᵛ,30–31*) **16** ποῖα *scripsi*: ποῦ S.

18–p. 355,6 MΔKUAS (*43ᵛ,31–39*) *lemma* MKA: στεφάνοιό τε ΔUS **19** δεύτεραι *edd.*: δεύτεροι MΔKUAS | γὰρ MΔKUA: *om* S

κίνον εἶπεν ὅτι ὁ Στέφανος δύεται (572). νῦν οὖν, ἐπειδὴ ἀνῆλθεν, εἶπε δεύτερα κύκλα. ἢ ἐπειδή, Χηλῶν μελλουσῶν ἀνιέναι, ὅτε καὶ ἡ τοῦ Κενταύρου οὐρὰ ἐφαίνετο, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ἦν φανερόν (625), νῦν δέ, ὅτε ὁ Σκορπίος ἀνῆλθεν, ὁ πᾶς φαίνεται, διὰ τοῦτο δεύτερα κύκλα.

ἄλλως: τοῦτό φησι δεύτερα κύκλα· ὅταν δύνῃ, εἷς κύκλος, καὶ ὅταν μέλλῃ ἀνατέλλειν, ἕτερος· καὶ λοιπὸν δύο εἰσὶ κύκλοι. KA

Ὕδρης τ' ἐσχατιὴν φορέει: καὶ τὴν οὐρὰν τῆς Ὕδρας. ὅτε γὰρ ἤμελλον αἱ Χηλαὶ ⟨ἀνατέλλειν, αὐτὴν⟩ ἀνιέναι εἶπεν (611). ἐπειδὴ δὲ ἀνῆλθε τὰ ἔσχατα μέρη τῆς Ὕδρας, συναναβαίνειν φησὶ καὶ τὸν Κένταυρον τῷ λοιπῷ σώματι μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς δεξιᾶς χειρός, ἐν ᾗ τὸ Θηρίον κρατεῖ· τοὺς δὲ ἐμπροσθίους πόδας τεκμήριον τοῦ ⟨τὸ Τόξον⟩ μέλλειν ἀνιέναι σὺν ἡλίῳ. MΔKUA

664. — ἱππότα φηρός: παρὰ τὸ ὁμηρικὸν MΔKUAS

---

1 ὅτι ὁ Στ– δύεται **MKUAS**: τὸν στέφανον δύεσθαι Δ **2** ἢ ΔKUA: *om.* MS | ἐπειδὴ MΔKUA: ἐπεὶ S **3** χηλῶν μελλουσῶν MΔUS: μελλουσῶν τῶν χηλῶν KA **4** ἐφαίνετο MΔU: ἐμφαίνεται KAC ἐφέρετο S | τὸ MΔU: τὸ δὲ KACS **4–5** νῦν δὲ ὅτε MKUAS: ὅτε δὲ Δ **5** ὁ Σκ– ΔUS: ὁ *om.* MKA | ἀνῆλθεν (–θε MΔ) ὁ πᾶς (τὸ πᾶν Δ) MΔKUA: ὁ πᾶς ἀνῆλθεν S | φαίνεται MΔKUA: *om.* S *spatio relicto* | *post* τοῦτο *add.* εἶπε Δ.

7–9 KA ἄλλως A: *om.* K **8** δύνῃ A: δύνει K | μέλλῃ A: μέλλ K | ἀνατέλλειν, ἕτερος *Bekker*: ἕτερος ἀνατέλλειν KA *hoc scholium in* C *deest.*

10–17 MΔKUA *lemma* MKA: ὕδρης τ' ἐσχατιὴν ΔU **11** ὕδρας MKA: ὕδρης ΔU | ἤμελλον M: ἔμελλον ΔKUA **11–12** ἀνατέλλειν, αὐτὴν *addidi*: *iam* αὐτὴν ἀνεληλυθέναι *post* εἶπεν *add.* Est (*unde Ald.*) **12** ἐπειδὴ δὲ MΔ: ἐπειδὴ KAC ἐπεὶ δὲ U | ἀνῆλθε ΔKUA: ἀνῆλθον M **13** φησὶ MΔUA: φασι K **14** Κένταυρον KUAC: Ταῦρον M κεντρον (*sic*) Δ | τῶι λοιπῶι σώματι MKA: τὸ λοιπὸν σῶμα ΔU **15–16** τοὺς δὲ ἐμπροσθίους πόδας MΔU: οἱ δ' ἐμπρόσθιοι πόδες KA (*sententiam om.* C) **16** τὸ Τόξον *post* ἀνιέναι *add. Maass ex Arato*: *ante* μέλλειν *transtuli.*

18–p. 356,3 MΔKU (*post sch. 665*) **AS** (*43*^{v}*, 39–42*) *lemma* ΔKAS: ἱππό$^{\tau}$ φηρ^{o} M (*in textu* ἱππόφηρ with τ θ ο written above, *id est* ἱππόφηρος M *et* ἱππότα θηρος M^{sl}) | παρὰ τὸ *om.* S

ἦθος. τῷ γὰρ ἱππότα ἀντ' εὐθείας ἐχρήσατο ὁ ποιητής, οὗτος δὲ ἀντὶ γενικῆς. φῆρα δὲ λέγει τὸν Κένταυρον ποιητικῶς.

MΔKUAS 665. — Τόξῳ καὶ σπείρῃ Ὄφιος: ἐπιόντι δὲ τῷ Τοξότῃ καὶ ἀνατέλλοντι ἀνατέλλει ἡ τοῦ Ὄφεως σπεῖρα καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ὀφιούχου. ἀνάγει δὲ αὐτὰς τὰς τοῦ Ὀφιούχου χεῖρας, καὶ τὴν προτέραν περίκλασιν καὶ καμπὴν τοῦ Δράκοντος. πολυτειρέος δὲ (668) τοῦ πολὺν κάματον παρέχοντος τῷ φέροντι, παρὰ τὸ τείρειν.

MΔKUA τοῦτο δὲ οὐκ ἦν τῷ φυσικῶς ἐξηγουμένῳ, ἀλλὰ πολυτειρέος τοῦ πολυαστέρου. καὶ μᾶλλον θεωρηματικῶς.

MΔKUAS 669. — τοῦ γε μὲν Ἐν γόνασιν: εἶτα παρένθεσις. ἀεὶ γὰρ ἀνατέλλει εἰς τὸ ἐναντίον προτραπείς· οἱ γὰρ πόδες πρῶτοι ἀνάγονται, ὕστερον δὲ ἡ κεφαλή. ὁ δὲ λόγος· „τοῦ γε μὲν Ἐν γούνασιν ἀνατέλλει τὰ γόνατα καὶ ἡ ζώνη ⟨καὶ⟩ τὸ στῆθος καὶ ὁ ὦμος σὺν τῇ δεξιᾷ χειρί". τίνος δὲ ἕνεκεν οἱ πόδες πρῶτοι

---

1 τῶι MΔKUS: τὸ A **2** φῆρα δὲ λέγει *om.* S *spatio relicto* **3** κένταυρον MKUAS: κεντρον *(sic)* Δ.

4–10 **MΔKUAS** (*43ᵛ,42–48*) *lemma* M (σπείρηι) Δ (σπείρην) KAS (ὄφεος): τόξω καὶ σπείρη U **4–5** ἐπιόντι δὲ τῶι τοξότηι καὶ ἀνατέλλοντι MΔUS: ἐπιόντος δὲ τοῦ τοξότου καὶ ἀνατέλλοντος KAC **6** ὄφεως MΔUAS: ὄφεος K | σῶμα *om.* S *spatio relicto* **7** *post* ὀφιούχου *add.* ἀνατέλλει S **8** περίκλασιν KAS: περίκλυσιν MΔUC **8–9** πολυτειρέος *codd.*: πολυ *om.* S *spatio relicto* **9–10** τῷ φέροντι *om.* S **10** παρὰ τὸ τείρειν *om.* Δ.

11–13 **MΔKUA** **11** τῷ ... ἐξηγουμένῳ MKUA: τῶν ... ἐξηγουμένων Δ **12** πολυαστέρου MU: πολυάστρου ΔKAC.

14–p. 357,4 **MΔKUAS** (*43ᵛ,48–44ʳ,6*) *lemma* S: τοῦ γε (*om.* K) μὲν ἐν γούνασι (–σιν A) MKUA [τ]οῦ γε μέν Δ **14** εἶτα MΔKUA: τοῦτο S **15** παρένθεσις: *Arati vv. 669–670 verba inferius laudata* | ἐναντίον προ *om.* S *spatio relicto* | προτραπεὶς *codd.* Δ[sl]: παρατρ– Δ **16** πρῶτοι *codd.*: πρότεροι S **17** μὲν M US: μὴν ΔKA | γούνασιν MK: γόν– ΔUAS **18** καὶ ἡ ζώνη MKUA: *om.* Δ ἡ ζώνη *om.* S *spatio relicto* | καὶ *addidi* | τὸ στῆθος S *cf. Arat. 671* (καὶ στήθεα): *om.* MΔKUA | ὁ MΔ: *om.* KUAS **19** πρῶτοι MΔKUA: πρῶτον S

ἀνατέλλουσιν, εἶπε· „περὶ γὰρ τετραμμένος αἰεὶ ἀντέλλει“ (669-670). καὶ οὐχ ὅτι ζώνην ἔχει, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ζώνης τὸν τόπον ἴσον ἐκτίθεται (δῆλον· ἐπήγαγε γὰρ (671) καὶ στήθεα) μέχρι …

672. — κάρη δ' ἑτέρης μετὰ χειρός: ΜΔKUA
ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἐν γούνασι μετὰ τῆς ἑτέρας χειρός, τουτέστι τῆς ἀριστερᾶς, σὺν τῷ Τόξῳ καὶ τῷ Τοξότῃ ἀνατέλλοντι ἀνέρχονται (673) ἢ συνανέρχονται.

674. — σὺν τοῖς Ἑρμαίῃ τε Λύρῃ: ΜΔKUA
σὺν τοῖς προειρημένοις ἡ τοῦ Ἑρμοῦ Λύρα καὶ ὁ Κηφεὺς ἄχρι τοῦ στήθους ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ὠκεανοῦ ἀναπέμπεται. καλῶς δὲ εἶπε τὸ παρελαύνεται (675)· „ὥσπερ παρωθεῖται“, φησίν, ἐπειδή ἔστιν αὐτοῦ, τὰ βόρεια, ἃ εἶπε μὴ δύεσθαι διὰ τοῦτο (650-652), ἐπειδὴ

---

1 περὶ γὰρ τετρ– ΜΔΚΑ: περιτετρ– γὰρ U γὰρ τετρ– S **2** αἰεὶ M: ἀεὶ ΔKUA αἰὲν S | ἀντέλλει Δ: ἀνατ– MKUAS | καὶ οὐχ ὅτι (οὐχότι M) ζώνην ΜΔKUA: *om.* S *spatio relicto* **3** ἔχει Δ: ἔχων MKUAS | ἴσον ἐκτίθεται ΜΔKUA: ἐκτίθεται ἴσον S **4** δῆλον .... στήθεα: *parentheseos signa posui, sed haec libenter secluserim* | ἐπήγαγε γὰρ MKAC: ἐπήγαγε καὶ γὰρ ΔU γὰρ ὅτι ἐπήγαγε S | καὶ στήθεα KACS: στήθεα M στήθους Δ *ut vid.* U | μέχρι ΜΔKUA: *om.* S *lacunam significavi, supplere possis* τοῦ ὤμου (*Arat. 671*) *vel* τῆς δεξιᾶς χειρός (*Arat. 672*).

5–8 ΜΔ, *in* **KUA** *duplex recensio* (KUA, $K^2U^2A^2$) *lemma* MKUA: [κ]άρη δ' ἑτέρης Δ ἄλλως $K^2U^2A^2$ **6** ἡ ΜΔUK^{2}U^{2}A^2: ἡ δὲ KAC | τοῦ ἐν γούνασι ΜΔ (γόν–) $K^2U^2A^2$: *om.* KUAC | ἑτέρας χειρός *scripsi*: ἑτέρης χειρὸς M ἀριστερᾶς χειρὸς Δ$K^2U^2A^2$ χειρὸς τῆς ἑτέρας KU (ἑτέρας *evan.*) χειρὸς τῆς κεφαλῆς τῆς ἑτέρας A **7** τουτέστι τῆς ἀριστερᾶς MKUA: *om.* Δ$K^2U^2A^2$ **7–8** σὺν τῶι τόξω καὶ τῶι τοξότηι ἀνατέλλοντι ἀνέρχονται M: σὺν τῶ τόξω (τοξότη K^{2ac} *om.* A^2) καὶ (*om.* A^2) τῶ τοξότη ἀνέρχεται (συνανέρχονται U^2) Δ$K^2U^2A^2$ σὺν (*om.* KA) τῶ τόξω ἀνέρχονται καὶ (*om.* U) τῶ τοξότη ἀνατέλλονται KUA **8** ἢ συνανέρχονται M: *om. ceteri* (*sed cf.* U^2 *supra*).

9–p. 358,1 ΜΔKUA *lemma* C: σὺν τοῖς ἑρμαίη λύρη MA [σ]ὺν τοῖς ἑρμαίη τε Δ σὺν τοῖς K **10** σὺν τοῖς πρ– M: σὺν δὲ τοῖς πρ– KUAC σὺν τούτοις δὲ Δ **12** τὸ ΔKUA: τῶι M **13** ἔστιν αὐτοῦ τὰ *scripsi*: ἐστι (ἐστι KA) τὰ αὐτοῦ ΜΔΚΑ αὐτοῦ (*ut vid.*) ἐστι τὰ αὐτοῦ U *cf. supra sch. 647*

ὀλίγον παντελῶς μένει χρόνον ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα.

MΔKUA καὶ στήθεος ἄχρις: ὅτι τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἄδυτα, τοῦτο δὲ μόνον αὐτοῦ [τὸ ἄχρι τοῦ στήθους] τοῦ σώματος ἀνιὸν καὶ κατιόν.

MKA καὶ ἄλλως: ὅτι τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἄδυτα, τοῦτο δὲ [μόνον αὐτοῦ τὸ ἄχρι τοῦ στήθους] αὐτοῦ μόνον καὶ δύει καὶ ἄνεισιν.

MKA 676. — ἦμος καί: ἀνατέλλοντος τοῦ Τοξότου αὐτίκα δύνει ὁ Κύων καὶ ὁ Ὠρίων ὅλος καὶ ὁ Λαγωός, ὃν ἀτέλεστα διωκόμενον εἶπε (678) πιθανῶς πάνυ. ἀμετακίνητος γὰρ ἡ τῶν ἄστρων θέσις. δύνειν δὲ καὶ τὸν Ἡνίοχον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ⟨καὶ⟩ τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ χεῖρα, ἐφ' ἧς κατεστήρικται ἡ Αἴξ καὶ οἱ Ἔριφοι.

MΔKUA ἦμος καὶ μεγάλοιο Κυνός: τὸ τηνικαῦτα, φησί, καὶ τοῦ Σειρίου αἱ λαμπηδόνες εἰς δυσμὰς φέρονται, ὅτε ὁ Τοξότης ἀνατέλλει. μεγάλοιο δὲ εἶπεν ἀμαρυγαὶ διὰ τὸν Σείριον αὐτοῦ ἀστέρα.

---

1 παντελῶς *hic* MΔ: *post* χρόνον KUA | ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα M KUA: ἐν τῷ ὁρίζοντι Δ.

2–4 MΔKUA *lemma* MΔKUA **2** ὅτι MU *ut vid.*: [ὅ]τε Δ διότι KA **3** αὐτοῦ *fortasse delendum* | τὸ ... στήθους *seclusi* | τοῦ στ– MΔU: τοῦ *om.* KA | *post* στήθους A *ad* αὐτοῦ μόνον (*infra l. 6*) *transit* **3–4** τοῦ σώματος *fortasse delendum* **4** *post* σώματος *sic scholii finem facit* U: σωμ |||||||||||| |||ις ὢν (?) τουτέστι δύει καὶ πάλιν ἄνεισιν: – (*cf. infra l. 6*).

5–7 MKA (*ab* αὐτοῦ μόνον) **5** καὶ ἄλλως M: ἄλλως K | ἄδυτα M: τὰ ἄδυτα K **6** μόνον ... στήθους *seclusi; fortasse* αὐτοῦ *quoque delendum erat;* αὐτοῦ μόνον *secl. Maass* | ἄχρι MK[pc]: ἄχρις K[ac].

8–14 MKA *hoc scholium praebent* MKA *post sch. 689, quasi ad v. 690 spectet; deceptus est enim archetypi librarius verbis* ἦμος καὶ *quae eadem in initio versuum 676 et 690 exstant; quod vidit Bekker, non vidit Maass* | *lemma restitui*: ἦμος καὶ Προκύων δύεται (*690*) MKA **8** τοῦ Τοξότου *scripsi*: τοῦ ἡνιόχου MKAEst[ac]: αὐτοῦ (*id est* Τοξότου) Est[pc] **10** διωκόμενον MA: –μενος K **13** καὶ *addidi.*

15–p. 359,2 MΔKUA *lemma* M (ἦμος) ΔKA U *evan.* **17** μεγάλοιο δὲ MKA: μεγάλοιο δὲ κυνὸς Δ U *evan.* **18** ἀμαρυγαὶ MKA: –γὰς Δ U *evan.* | διὰ τὸν ... ἀστέρα MKUA: τοῦ σειρίου Δ.

καὶ τὸ πᾶν γοῦν σῶμα δέδυκε τοῦ Ὠρίωνος πλὴν τῆς δεξιᾶς χειρός.

MKUA 677. — καὶ πάντα κατέρχεται Ὠρίωνος: τοῦ Τοξότου, φησίν, ἀνερχομένου, τὰ τοῦ Ὠρίωνος πάντα κατέρχεται πλὴν τῆς χειρός, ἤγουν τῆς δεξιᾶς, λειπομένης ὡς βορειοτέρας οὔσης.

MKUA 678. — πάντα γε μὴν ἀτέλεστα: ⟨ἐπὶ⟩ τοῦ ⟨αὐτοῦ⟩ παραλλήλου εἰσὶν ὅ τε Λαγωὸς καὶ ὁ Κύων, ὥστε προανατέλλειν τε ἀεὶ τὸν Λαγωὸν καὶ προκαταδύνειν, μηδέποτε δὲ ἑτέρως ἔχειν, ὡς ἐν ἄλλῳ. τὸ δὲ ἀτέλεστα ἐπεὶ οὐδέποτε καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ Κυνός. οὕτω γὰρ κατηστέρισται, ὑπὸ τοῦ Κυνὸς διωκόμενος.

MΔKUA 679-692. — ἀλλ' οὐχ Ἡνιόχῳ Ἔριφοι: οἱ μέντοι Ἔριφοι καὶ ἡ Αἲξ κατὰ τὴν χεῖρα τοῦ Ἡνιόχου σημεῖα μὲν χειμῶνος φέρουσιν ὅταν ἑσπερίαν δύσιν ποιῶνται· οὐ μέντοι εὐθὺς δύονται, ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἡνιόχου καὶ τὴν χεῖρα τὴν ἑτέραν καὶ τὴν ἰξὺν τῷ Αἰγοκέρωτι κατέρχεται, τὰ δὲ λοιπὰ Τοξότῃ ἀνατέλλοντι. ὁ μὲν Περσεὺς ἄνευ γόνατος καὶ δεξιοῦ ποδὸς δύνει, τῆς δὲ Ἀργοῦς ἡ περιφέρεια ἡ κατὰ πρύμναν. αὐτὴ δέ (689), ἡ Ἀργώ, ἅμα

3–6 MKUA *lemma codd.* (*in* KA *lemma cum praecedentis scholii fine coniunctum*) : U *evan.* **5** ἤγουν MKA : *om.* U.

7–13 MKUA (*in* M *sub signo non alphabetico, sed non in mg.*) *lemma* MKU (*evan.*) A **7** ἐπὶ *addidi* | αὐτοῦ *add. Maass* : *iam* τοῦ αὐτοῦ *post* παραλλήλου *add.* Est (*unde Ald.*) **9** τε MKU : *om.* A **10** μηδέποτε δὲ M : καὶ (U *evan.*) μηδέποτε KUA **11** ἐπεὶ M : ἐπειδὴ KUA.

14–p. 360,3 MΔKUA (*hoc scholium prius, ut videtur, omissum in mg. postea suppl.* M, *sed sub signo alphabetico*) *lemma* KUAC : ἀλλ' οὐχ ἡνιόχω Δ *om.* M **15** οἱ μέντοι ἔριφοι MΔUA : *om.* K **16** ὅταν MΔU : ὅτε KAC **17** ποιῶνται MΔUC : -οῦνται KA **19** τῶι Αἰγοκέρωτι M : τοῦ αἰγοκέρωτος ΔKUA | *post* Αἰγ- *add.* ἀνιόντος U^{sl} **20** μὲν MΔKUA : μέντοι Est (*unde Ald.*) *quod probat Maass* | ἄνευ MΔKA : τὸ ἄνω U *ut vid.* **21–22** ἡ κατὰ MΔ : κατὰ KUA **22** αὐτὴ MΔU : αὕτη KA

Αἰγοκέρωτι ἀνιόντι κατέρχεται, καὶ ὁ Προκύων. ἀνατέλλουσι δὲ ὅ τε Κύκνος καὶ ὁ Ἀετὸς καὶ ὁ καλούμενος Ὀιστὸς καὶ τὸ Θυτήριον.

ΜΔΚUA 680. — μεγάλην ἀνὰ χεῖρα: ἔχειν φησὶ τὴν χεῖρα ταύτην ἐξαίρετόν τινα διαφορὰν πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα τοῦ Ἡνιόχου· κατὰ γὰρ τὴν ἑῴαν ἀνατολὴν τῆς Αἰγὸς καὶ τῶν Ἐρίφων χαλεπώτατος χειμὼν γίνεται.

ΜΔUA 681. — καί οἱ μελέων διακέκριται ἄλλων: καὶ οἱ Ἔριφοι διακριτικοί εἰσιν ἀστέρες ἐν πᾶσι τοῖς τοῦ Ἡνιόχου ἀστράσι καὶ ἱκανοὶ πρὸς τὸ κινῆσαι χειμῶνα ὅταν σὺν ἡλίῳ ἴωσι καὶ πορεύωνται. δοκεῖ δὲ μὴ εἶναι ἀληθές· οὐ γὰρ γίνεται ⟨χειμὼν ὅτε⟩ πλησίον τῆς Αἰγὸς καὶ τῶν Ἐρίφων, μᾶλλον δὲ τοῦ Ἡνιόχου, ὁ ἥλιος ⟨ἐν⟩ τῷ Ταύρῳ ἢ Διδύμοις (ἔνθα θέρος) ἐστίν. ἀλλά φαμεν ὅτι, ὅταν ὁ ἥλιος ᾖ ⟨ἐν⟩ Τοξότῃ, κατὰ τὴν τάξιν ταύτην ἣν νῦν ἐξηγούμεθα, ἑῴου ἀνατέλλοντος ἐκείνου, ἑῷοι αὐτοὶ δύονται, καὶ [ὅτε] χειμών ἐστιν ἄκρος. ἔχουσιν οὖν τινα πρὸς

---

1 *post* προκύων *add.* δύεται U[sl] **2** ὅ τε ΜΔΚΑ: ὅτε ὁ U | ὁ ἀετὸς ΜΚΑ: ὁ *om.* ΔU.

4–8 ΜΔΚUA *lemma* ΜΔΚΑ: τὰ δέ οἱ μεγάλην U **5** τὴν χεῖρα ταύτην ΜΚUA: ταύτην τὴν χεῖρα Δ | τινα ΜΔU: *om.* ΚΑ **7** χαλεπώτατος ΜΔU *ut vid.* Α: χαλεπός Κ.

9–p. 361,2 ΜΔUA *lemma* Μ: καί οἱ μελέων ΔUA **10** διακριτικοί ΜUA: διάδηλοι Δ **11** ἀστράσι *edd.*: ἄστρασι *codd.* | *post* ἄστρασιν *add.* εἶναι Α **12** κινῆσαι ΜΔΑ: διακινῆσαι U | ὅταν Est (*unde Ald.*): ὅτε ΜΔUA | ἴωσι *Bekker* (ὅτ' ἠελίῳ συνίωσιν *Aratus*): ὦσι ΜΔUA **13** πορεύωνται Est[pc]: πορεύονται ΜΔUA | γίνεται ΜΔΑ: ἐστι U **14** χειμὼν ὅτε *addidi* (χειμὼν *iam add.* Est *post* Ἡνιόχου *infra l. 17*) **15** ὁ ἥλιος *scripsi*: ὅτε ΜΔUA | ἐν *add. Bekker* **15–16** διδύμοις ἔνθα θέρος ΜΔU (ἔνθεν): διδύμοις ἐν θατέρῳ Α (*unde* τῶν διδύμων θατέρωι Est *Ald. edd.*) *parentheseos signa posui* **16** ἀλλὰ ΜUA: καὶ Δ | ὅτι ΜΔU: *om.* Α **17** ἐν *Bekker*: *om.* ΜΔUA | τοξότῃ ΜΑ: τῷ τοξ– ΔU | τὴν τάξιν ταύτην Μ: ταύτην τάξιν Δ τάξιν ταύτην UA | νῦν ΜΔΑ: *om.* U **18** ἑῷοι ΜΑ: ἑῷον ΔU | δύονται ΔUA: δύνονται Μ **19** ὅτε ΜΔUA: ὅτι *Maass seclusi* (*iam om.* Est, *unde Ald.*) | ἄκρος ΜU: ἄκρως ΔΑC

τὸν ἥλιον κοινωνίαν ἐκ τοῦ καιροῦ διὰ τὸ ἑῷον, ὅτι οἱ μὲν ἀνατέλλουσιν, οἱ δὲ δύνουσιν.

683. — ἀ λ λ ὰ τ ὰ μ ὲ ν κ ε φ α λ ή ν: ἀνελθόντος MΔKUAS τοῦ Τοξότου, οὐχ ὁ πᾶς Ἡνίοχος εἰς δυσμὰς φέρεται, ἀλλὰ ἀπὸ ποδῶν μέχρι ἰξύος. „ἀνερχόμενος δὲ ὁ Αἰγόκερως τὴν ἄλλην χεῖρα, ἐφ᾽ ἧς εἰσιν οἱ Ἔριφοι (λέγει δὲ τὴν ἀριστεράν· ἡ γὰρ δεξιὰ ἤδη δέδυκε), καὶ τὴν κεφαλὴν ἄχρι τῆς ἰξύος κατάγει, τὰ δὲ ἔσχατα μέρη [τοῦ Ἡνιόχου], τὰ ἀπὸ τῶν ποδῶν ἕως ἰξύος, σὺν τῷ Τοξότῃ ἀνιόντι εἰς δυσμὰς κατάγεται".

685. — ο ὐ δ έ τ ι Π ε ρ σ ε ύ ς: μέλλοντος δὲ MAS Αἰγοκέρωτος ἀνιέναι, οὔτε ὁ Περσεὺς οὔτε τὸ ἀκροστόλιον τῆς Ἀργῴας πρύμνης ἔτι φαίνεται, ἀλλ᾽ ὁ μὲν Περσεὺς δύεται πλὴν μόνου τοῦ γόνατος καὶ τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ (ταῦτα γὰρ ἔχει φαινόμενα), τῆς δὲ τοσοῦτον δέδυκεν ὅσον εἰς τὴν περίκλασιν καὶ καμπὴν τῆς πρύμνης.

689. — α ὐ τ ὴ δ᾽ Α ἰ γ ο κ ε ρ ῆ ι: αὐτὴ δὲ πᾶσα MKAS ἡ Ἀργὼ ἀνατέλλοντος Αἰγοκέρωτος κάτεισιν, ὅτε καὶ ὁ Προκύων εἰς δυσμὰς φέρεται.

---

1 ἐκ τοῦ καιροῦ MUA: *om.* Δ.

3–10 MΔKUAS (*44ʳ,7–14*) *lemma* MΔAS (αλὴν *om.* S): ἀλλὰ τὰ μὲν K ἀλλὰ τὰ μὲν κεφαλήν τε U **3–4** ἀνελθόντος τοῦ *om.* S *spatio relicto* **5** ποδῶν MΔKUA: τῶν ποδῶν S | δὲ *om.* S **5–6** Αἰγόκερως MΔKUA: ἡνίοχος S **6** ἧς MΔKAS: ἣν U | εἰσιν MKUAS: *om.* Δ | οἱ ἔριφοι *om.* S *spatio relicto* **7–8** καὶ ... κατάγει S: *om.* MΔKUA **9** τοῦ ἡνιόχου *post* μέρη MΔKUA: *ante* μέρη S *seclusi* | *post* μέρη *in* S *spatium vacuum, deinde* πονται, *verbis* τὰ ἀπὸ τῶν ποδῶν *omissis* | ἀπὸ M ΔKU: ὑπὸ A | τῶν MΔ: *om.* KA U *evan.*

11–17 MAS (*44ʳ,14–20*) *lemma* MAS **12** οὔτε ... οὔτε MA: οὐδὲ ... οὐδὲ S **13** πρύμνης MA: πρύμνας S **14** δύεται MS: δύνεται AC **15** ἔχει MA: ἔφη S | τῆς Est (*unde Ald.*): τὸ MAS.

18–20 MKAS (*44ʳ,20–22*) *lemma* MAS: *om.* K **18** αὐτὴ MKA: αὕτη S | πᾶσα MKA: πάλιν S | *post hoc scholium praebent* MKA *sch. 676,1.*

MΔKUAS 693. — Ἵ π π ο ς δ᾽ Ὑ δ ρ ο χ ό ο ι ο: ὁ δὲ Ἵππος τοῦ Ὑδροχόου κατὰ μέσον τὸ σῶμα ἀνελθόντος τοῖς ποσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ ἀ ν ε λ ί σ σ ε τ α ι (694) καὶ ἀνατέλλει.

MΔKUA 694-701. — ἀ ν τ ί α δ᾽ Ἵ π π ο υ ἐ ξ ο ὐ ρ ῆ ς: κατὰ διάμετρον δὲ τοῦ Ἵππου κατ᾽ οὐρὰν ὁ Κένταυρος δύνει. ὁ δὲ λόγος· „δύνει δὲ κατ᾽ οὐρὰν καὶ ὁ Κένταυρος· ἡ μέντοι κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ οἱ ὦμοι καὶ ὁ θώραξ οὐ δύνανται ἅμα τῷ Ὑδροχόῳ καταφέρεσθαι,

MΔKUA [ἄ λ λ ω ς:] τῆς δέ γε Ὕδρας τὰ μετέωρα καὶ ἡ κατὰ τὸν αὐχένα σπεῖρα. τὰ μέντοι πλείω αὐτῆς καὶ ὑπὲρ γῆς ἐστι, καὶ ἀναφερομένων τῶν Ἰχθύων συγκαταφέρεται ἅμα Κενταύρῳ.

MΔKUAS 696. — ἀ λ λ᾽ ο ὔ ο ἱ δ ύ ν α τ α ι κ ε φ α λ ή ν: εἰς τὴν θέσιν ποιητικεύεται· „ὅμως γε μήν, φησίν, ἕλκουσα αὐτὸν ἡ νὺξ οὐ δύναται αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους σὺν τῷ στήθει χωρῆσαι καὶ λαβεῖν,

---

1–4 MΔKUAS (*44r,23–25*) *lemma* ΔKAS: ἵππος δ᾽ ὑδριχόοιο M *om.* U **2** κατὰ ... ἀνελθόντος S (*cf. Arat.* μέσον περιτελλομένοιο): ἐπιτελλομένου MΔKUA **3** τοῖς ποσὶ καὶ τῇ κεφαλῇ MKU *ut vid.* AS: σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς ποσὶν Δ | ἀνελίσσεται *Maass*: ἀναδύεται MΔKUAS.

5–9 MΔKUA *lemma* M: ἐξ οὐρῆς κέντρον (*sic*) Δ ἀντία δ᾽ Ἵππου KUA **7** δύνει MKA: δύεται Δ U *evan.* | ὁ δὲ λόγος ... Κένταυρος *om.* U | καὶ *secl. Maass* **8** ἡ *codd.*: οἱ Δ **9** δύνανται ΔKUA: δύνονται M | ὑδροχόῳ ΔKA: ὑδριχ– M U *evan.* | *post* καταφέρεσθαι *leviter distinxi, nam sententiam cum sequentibus continuandam esse censeo.*

10–13 MΔKUA *haec praebent codd. omnes post p. 363, l. 3 sed vide supra* | ἄλλως MKUA: ὕδρης Δ *seclusi* **10** δέ γε MΔKA: *om.* U **11** καὶ M (*cf. Arat. 699* ἡ δὲ καὶ ἐξόπιθεν): *om.* ΔKUA **12** γῆς MΔUA: γῆν K | καὶ MΔ: *om.* KUA.

14–p. 363,3 MΔKUAS (*44r,25–31*) *lemma* MKUA: ἀλλ᾽ οὔ οἱ δύναται ΔS **15** γε μὴν MΔKUA: τέ μιν S **16** ἕλκουσα MΔKUA: ἕλκουσιν S | *post* ἡ νὺξ *add.* ἐπὶ δύσιν S *fortasse recte* **17** *ante* τῷ στήθει *add.* αὐτῷ S *fortasse recte* (αὐτῷ σὺν θώρηκι *Arat.*)

ἀλλὰ τῆς Ὕδρας τῆς διαπύρου (*αἴθοπος τῆς διαπύρου*, ὅτι ὑπὸ τὰ θερινὰ ζῴδιά ⟨ἐστι⟩) τὴν ἀπὸ τοῦ αὐχένος σπείρωσιν καὶ τὰ μέτωπα καταφέρει".

697. — *ἄλλως*: ἢ διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν πλησίον τῶν θερινῶν ζῳδίων, ἢ διὰ τὸ λαμπρὸν τῶν ἀστέρων αὐτῆς, ἢ διὰ τὸ δάκνον. ἐὰν γὰρ δήξῃ, ὡσανεὶ καίει. **KA**

699. — *ἡ δὲ καὶ ἐξόπιθεν πολλὴ μένει*: καὶ τὰ πρῶτα μέρη δέδυκε τῆς Ὕδρας, καὶ ὄπισθεν πολλή τις καὶ ἐκτεταμένη φαίνεται (λέγει δὲ τὰ ὄπισθεν αὐτῆς μέρη), ἀλλ' ὅμως καὶ αὐτὴν πᾶσαν [τὴν Ὕδραν] σὺν παντὶ τῷ Κενταύρῳ, ἐπειδὰν οἱ Ἰχθύες ἀνατέλλωσιν, *ἀθρόως ἐμφέρεται*. **MΔKUA**

701. — *ὁ δ' ἐπ' Ἰχθύσιν ἔρχεται*: ὁ δὲ Νότιος Ἰχθὺς ἀνατελλόντων τῶν Ἰχθύων ἔρχεται καὶ φαίνεται, ὅσον ὀπίσω τοῦ Αἰγοκέρωτος κεῖται ὁ Νότιος. **MKAS**

---

1 τῆς (τοῦ A) διαπύρου **MΔKUA**: τὴν διάπειραν S | *post* διαπύρου *finem scholii significant* **MKUA** *atque lemma addunt* ἀλλ' αἴθοπος ὕδρης (*697*): *p. 362, l. 14–p. 363, l. 3 ut unum scholium praebent* ΔS *rectissime* **1–2** αἴθοπος (*om.* U) τῆς διαπύρου **MKUA**: αἴθοπα δὲ τὴν ὕδραν λέγει Δ *om.* S **2** ὅτι M KUAS: ὡς Δ | ἐστι *addidi* | ἀπὸ MΔUS: ὑπὸ KAC **3** σπείρωσιν MKAS: πύρωσιν Δ πείρωσιν A[sl] U *evan.* | καταφέρει MKA S: καταφέρουσαν Δ καταφέρεται U | *hic praebent* MΔKUA *p. 362, ll. 10–13 (vide supra); lineas enim p. 362,14–p. 363,3 codicibus omnibus communes, mediis lineis p. 362, 5–13 vi inseruisse videtur is qui codicum* MΔKUA *archetypum conscripsit.*

4–6 KA *cf. supra ll. 1–2 et sch. 519* **5** διὰ τὸ λαμπρὸν A: διὰ τὸ [*decem fere litterae obscuratae*] πρῶν K.

7–12 MΔKUA *lemma* M: ἡ δὲ καὶ ἐξόπιθεν (–πισθεν KA) ΔKA [ ] τὴν αὐτῷ Κενταύρῳ U (*699–700*) **11** τὴν ὕδραν *seclusi* | παντὶ MΔUA: *om.* K | τῷ MΔKU: *om.* A **11–12** ἐπειδὰν . . . ἐμφέρεται MKU (ἐμφαίνεται) A: ἀθρόως ἐμφέρεται ἰχθύων ἀνατελλόντων Δ.

13–16 MKAS (*44r, 31–33*) *lemma* M: ὁ δ' ἐπ' ἰχθύσιν ἔρχεται ἰχθύς KA ὅ δ' ἐπ' ἰχθύσιν S **14** ἰχθὺς KAS: ἰχθῦς M **15** καὶ MKA: *om.* S | ὅσον MKA: *om.* S | *post* ὀπίσω *add.* δὲ S | κεῖται MS: κινεῖται KA | ὁ MKA: *om.* S **15–16** ὁ Νότιος *fortasse delendum.*

KA 702. — ὑ π ο κ ε ί μ ε ν ο ς: ὑποκάτω μὲν κείμενος τοῦ Αἰγοκέρωτος, πλὴν καὶ ὑποκάτω τῶν τοῦ ζῳδιακοῦ Ἰχθύων. β′ γὰρ ζῴδια ἐπέχει.

MKAS 703. — ο ὐ μ ὲ ν ἅ δ η ν: οὐ μὲν παντελῶς καὶ διόλου ἀνέρχεται ὁ Ἰχθύς· ἐκδέχεται γὰρ ἐπ' ὀλίγον ἄλλου ἄστρου ἀνατολήν. λέγει δὲ ὅτι αὐτῶν Ἰχθύων ἀνελθόντων οὐ πᾶς φανερὸς γίνεται.

MKA ἄ λ λ ω ς: τῶν Ἰχθύων ἀναφερομένων ἀναφέρεται καὶ ὁ Νότιος Ἰχθὺς ὑπὸ τῷ Αἰγοκέρωτι κείμενος, οὐχ ὅλος. μέρη γὰρ αὐτοῦ τῷ ἑξῆς δωδεκατημορίῳ συναναφέρεται, τουτέστι τῷ Κριῷ.

M οὕτω καὶ ἡ Ἀνδρομέδα δυσὶ ζῳδίοις συναναφέρεται, τὰ μὲν δεξιὰ αὐτῆς Ἰχθῦσι, τὰ δὲ ἀριστερὰ ἅμα τῷ Κριῷ.

MΔKUA 704. — ο ὕ τ ω κ α ὶ μ ο γ ε ρ α ὶ χ ε ῖ ρ ε ς: κακοπαθεῖς φησι τὰς χεῖρας τῆς Ἀνδρομέδας διὰ τὰ δεσμὰ ἃ περίκειται.

MΔKUAS ἄ λ λ ω ς: ὥσπερ ὁ Ἰχθὺς οὐχ ἅπας ἄνεισιν, ἀλλὰ ἄλλου ἄστρου προσμένει ἐπιτολήν, [τουτέστι δωδε-

---

1–3 KA **2–3** τοῦ ζῳδιακοῦ *scripsi*: ζωδίων τῶν K *om.* A *fortasse recte.*

4–7 MKAS (*44v, 1–4*) *lemma* KACS: οὐ μὴν ἅδην M **1** μὲν M^{pc}: μὴν M^{ac}KAS **5** γὰρ MS: *om.* KA **6** ἄλλου MAS: ἄλλον K^{pc} *ut vid.* ἄλλην K^{ac} *ut vid.* | αὐτῶν MKA: ἀεὶ τῶν S αὐτῶν τῶν *Maass* **7** ἀνελθόντων MKA: ἀνατελλόντων S | οὐ Est (*unde Ald.*): ὁ MKAS.

8–11 MKA **11** τουτέστι M: *om.* KAC.

12–14 M **13** αὐτῆς *scripsi*: αὐτοῦ M *an* αὐτοῖς ?

15–17 MΔKUA *lemma* MA: οὕτω καὶ μογεραὶ ΔKU **16** κακοπαθεῖς MKUA: κακοπαθεῖν Δ | χεῖρας τῆς Ἀνδρ– MKA: τῆς Ἀνδρ– χεῖρας ΔU.

18–p. 365,4 MΔKUAS (*44v, 4–8*) *lemma* ἄλλως MΔKA: οὕτω καὶ μογεραὶ χεῖρες S U *mutil.* **18** ὁ ἰχθὺς (–ῦς M) MΔKAS: οἱ ἰχθύες U | ἅπας MΔKAS: ἅπαντες U **19** ἄστρου MΔKUA: ἄστρα S | προσμένει ἐπιτολὴν MΔ: ἐπιτολὴν προσμένει KUA ἐκδέχεται (ἐπιτολὴν *om.*) S | δωδεκατημορίου *Maass*: τοῦ δωδεκατημορίου KUA δωδεκατημορίω M δωδεκατημορίων Δ τουτέστι δωδ– *om.* S *seclusi*

κατημορίου,] οὕτω καὶ ἡ Ἀνδρομέδα. καὶ τὸ πῶς λέγει, ὅτι τὰ πάντα μέρη αὐτῆς τοῦ σώματος διχῶς ἀνέρχεται, ὥστε τὸ μὲν ἥμισυ αὐτῆς ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα θεωρεῖσθαι, τὸ δὲ ἥμισυ καταλείπεσθαι.

707. — τ ὰ μ έ ν ο ἱ κ α τ ὰ δ ε ξ ι ὰ χ ε ι ρ ό ς: M^{mg}ΔKUAS
τὰ μὲν οὖν δεξιὰ μέρη αὐτῆς τῶν Ἰχθύων ἀνατελλόντων ἀναφέρεται, τὰ δὲ ἀριστερὰ ὁ Κριὸς ἀνιών . . . οὗ ἀνιόντος κατὰ διάμετρον θεωρεῖσθαι ἐπὶ τῆς δύσεως τὸ Θυτήριον, τοῦ δὲ Περσέως τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους ἀνατέλλοντας.

712-713. — κ α ί κ' ἀ μ φ ή ρ ι σ τ α π έ λ ο ι τ ο MΔKUAS
ἕως ἢ ἐ π ὶ Τ α ύ ρ ῳ: ἐπειδὴ πλησίον ἀλλήλων εἰσὶ τὰ ζῴδια ταῦτα, ὅ τε Κριὸς καὶ ὁ Ταῦρος, φησὶν ὅτι ἀμφίβολον ⟨ἂν⟩ γένοιτο πότερόν ποτε λήγοντι τῷ Κριῷ ὁ πᾶς συνανέρχεται ἢ τοῖς πρώτοις μέρεσι τοῦ Ταύρου. ὅλος μέντοι γε γίνεται ὑπέργειος ἀνατέλλοντος τοῦ Ταύρου.

---

1 ἡ Ἀνδρομέδα MΔUS: Ἀνδρομέδας KAC | τὸ πῶς MΔKUA: *om.* S **2** *ante* τὰ πάντα *add.* πῶς (*ut vid.*) S | πάντα μέρη MΔKAS: μέρη πάντα U | αὐτῆς MΔKA: αὐτοῦ US | διχῶς MΔKUA: δίχα S **4** δὲ MΔ K^{pc}US: μὲν K^{ac} | καταλείπεσθαι MΔKUS: συγκαταλείπεσθαι A.

5–10 M^{mg} (*sub alphabetico signo*) **ΔKUAS** (*44^{v},9–12*) *lemma* M: τὰ μέν οἱ κατὰ δεξιὰ (καταδεξιὰ Δ) ΔKUA *om.* S **6** αὐτῆς MΔKUA: αὐτοῦ S *ut vid.* **7** ἀναφέρεται KUAS: ἀναφέρεσθαι MΔ *fort. recte* (*vide infra*) | ὁ Κριὸς MKUAS: τοῦ Κριοῦ Δ | ἀνιών MKUAS: ἀνιόντος Δ | *post* ἀνιών *add.* ἕλκει KA (*sic Ald. edd.*): *lacunam indicavi* | οὗ ἀνιόντος MKUA: οὐκ ἀνατέλλοντος S *om.* Δ **9** *post* θυτήριον *add.* φησὶ *Maass* | *ll. 7–8 libenter sic restituerim*: ἀναφέρεσθαι <φησί>, τὰ δὲ ἀριστερὰ τοῦ Κριοῦ, οὗ ἀνιόντος κ. τ. λ. **9–10** καὶ τοὺς ὤμους ἀνατέλλοντας MΔKUA: ἀνατέλλουσαν καὶ τοὺς ὤμους S.

11–17 MΔKUAS (*44^{v},13–17*) *lemma duplex, ut intellexit Maass* | πέλοιτο M: *om.* ΔKUAS **12** ἕως . . . Ταύρῳ MKAS: *om.* ΔU | ἢ *Maass ex Arato*: ἧι MKA *om.* S **12–13** ἀλλήλων εἰσὶ MΔUAS: εἰσὶν ἀλλ– K **13** ὅ τε . . . Ταῦρος *fortasse delendum* | *post* φησὶν *add.* οὖν S **14** ἀμφίβολον US: –βολα MΔKA | ἂν *add.* Est **14–15** τῶι Κριῶι MΔUS: τῶι *om.* KA **16** γε MΔKUA: *om.* S | γίνεται ὑπέργειος MΔUS: ὑπ– γίν– KAC **16–17** ἀνατ– τοῦ (*om.* Δ) Ταύρου MΔUS: τοῦ Τ– ἀνατ– KAC.

MΔKUAS 714. — οὐδ' ὅ γε Ταύρου λείπεται: οὐδὲ ὁ Ἡνίοχος ὑστερεῖ τότε, ἀλλὰ συνανατέλλει τῷ Ταύρῳ, ἐπιβεβηκὼς αὐτοῦ τῷ ἀριστερῷ κέρατι.

„καὶ οὐδαμῶς αὐτοῦ ἀνιόντος [τοῦ Ταύρου] ὁ Περσεὺς ἀπολείπεται".

MΔKUA 716. — μοίρῃ γε μὲν οὐκ ἐπὶ ταύτῃ: οὐχ ἅπας, φησίν, ἅμα ἀνατέλλει ὁ Ἡνίοχος τῷ Ταύρῳ (μοῖρα γὰρ τὸ ζῴδιον τοῦ Ταύρου), ἀλλ' ὅλον τὸν Ἡνίοχον οἱ Δίδυμοι ἀνάγουσιν. οἱ μέντοι Ἔριφοι καὶ ἡ Αἶξ καὶ τὸ θέναρ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ἅμα τῷ Ταύρῳ συναναφέρεται. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ Κήτους ἥ τε λοφιὰ καὶ ἡ οὐρά.

S μοίρῃ γε μέν: τουτέστιν οὐ τοσαύτῃ μοίρᾳ ὅσον ὁ Περσεύς. ἀλλ' Ἔριφοι καὶ τὰ λοιπὰ συνέρχονται τῷ Ταύρῳ.

MΔKUA 719. — ὅτε λοφιή τε καὶ οὐρή: καὶ καθ' ὃν καιρὸν συμβέβηκε τοῦ Κήτους τήν τε λοφιὰν καὶ τὴν οὐρὰν ἐκ τῶν νοτίων μερῶν ἀνατέλλειν. τότε δὴ καὶ ὁ Ἀρκτοφύλαξ ἄρχεται μετὰ τοῦ πρώτου ζῳδίου, τουτέστι τοῦ Σκορπίου, δύνειν, ὅς ἐστι κατὰ διάμετρον τῷ Ταύρῳ.

MΔKUA 721. — δύνει δ' Ἀρκτοφύλαξ: πάλιν τὸ

1–5 MΔKUAS (*44v,18–20*) *lemma* MKA: οὐ δ' ὅ γε Ταύρου ΔU *om.* S **2** οὐδὲ ὁ MΔU: οὐδὲ KA ὁ δὲ S **3** ἐπιβεβηκὼς MΔKUA: ἐπειδὴ δέδυκεν S **4–5** *a praecedentibus separavi; est enim altera paraphrasis, et falsa quidem* **4** καὶ οὐδαμῶς MΔKAS: οὐδαμῶς φησι U | αὐτοῦ MΔ: *om.* KUA S | τοῦ Ταύρου *codd.*: *seclusi* **4–5** ὁ περσεὺς MΔUS: ὁ ἡνίοχος KA (*unde edd.*) *auctorem, ut videtur, corrigentes.*

6–12 MΔKUA *lemma* M (μὴν): μοίρῃ γε μέν ΔKUA **7** ἅμα MKA: *om.* ΔU | ὁ *om.* A **8** τὸ ζῴδιον MΔKU A[sl]: ἡνίοχος A **11** συναναφέρονται *Maass* **12** ἡ MKA: *om.* ΔU.

13–15 S (*44v,20–22*) **14** ὁ *supra lineam.*

16–21 MΔKUA *lemma* MK (λεφιή) U (ἥ τε . . . οὐρά) A: [κ]ήτεος αἰθερίοιο Δ **16** καὶ MKA: *om.* ΔU *fort. recte* **17** λοφιὰν MΔKU: λοφιὴν A **18** δὴ MΔUA: *om.* K **20** τοῦ MΔ: *om.* KUAC | δύνειν *post* σκορπίου MU: *post* ζῳδίου ΔKAC.

22–p. 367,9 MΔKUA *lemma codd.*

ζῴδιον εἶπεν ἐπειδὴ ἐν τέτρασι μοίραις δύνει, τουτέστιν ἐν τέτρασι ζῳδίοις. κατὰ διάμετρον τοίνυν ἄρχεται καὶ ὁ Ἀρκτοφύλαξ δύνειν ἀνελθόντος Κριοῦ, ὅτε αἱ Χηλαὶ δύονται· πρώτη γὰρ μοῖρα τῆς τοῦ Βοώτου δύσεως αἱ Χηλαί, αἱ δὲ τέσσαρες μοῖραι, Χηλαὶ Σκορπίος Τοξότης καὶ Αἰγόκερως, κατάγουσιν ἐπὶ δύσιν ἄνευ χειρὸς τὸν Βοώτην. ἄδυτος γὰρ αὐτοῦ ἡ χείρ, ἐπειδὴ ἔνδον ἐστὶ τοῦ ἀρκτικοῦ. αὕτη γάρ, ἡ λαιὰ αὐτοῦ χείρ, πλησίον ἐστὶ τῆς μεγάλης Ἄρκτου.

δύνει δ' Ἀρκτοφύλαξ: τότε καὶ ὁ Ἀρ- S
κτοφύλαξ ἄρχεται δύνειν, τέσσαρσι ζῳδίοις ἀντικαταδυόμενος, τῷ Ταύρῳ, Διδύμοις, Καρκίνῳ, Λέοντι. ἡ μέντοι χεὶρ αὐτοῦ ἡ ἐντὸς ἀρκτικοῦ μόνη οὐ καταδύνει.

724. — ἀμφότεροί τε πόδες: οἱ δὲ τοῦ MΔKUAS
Ὀφιούχου πόδες μέχρι γονάτων καταδυομένου ἔστωσάν σοι τεκμήριον τῶν Διδύμων ἀνιόντων. καθ' ὃν καιρὸν καὶ ὅλον τὸ Κῆτος ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα θεωρεῖται, ἅμα

---

1 εἶπεν *Maass* (*cf. vv. 579sqq.*): εἴπομεν MΔU εἴπωμεν KA C **2** ἐν τέτρασι ζῳδίοις KUAC: ἐν τέσσαρσι ζ– M ζωδίοις Δ **4** δύονται MKA: δύουσι Δ U *evan.* **6** καὶ MKA: *om.* Δ U *evan.* **7** τὸν Βοώτην MΔKU: τοῦ βοώτου A **8** ἔνδον ἐστὶ τοῦ ἀρκτ– MΔU: τοῦ ἀρκτ– ἐστιν ἔνδον KAC | αὕτη KAC: αὐτὴ MΔU **9** μεγάλης ΔKUA: μεγάλας M *cf. sch. 581.*

10–14 S (*44^v,22–25*) **10** κτοφύλαξ *om.* S *spatio relicto* **12** Διδύμοις *scripsi*: διδύμω S **13–14** καταδύνει S^{sl}: καταδύει S. *44^v*

15–p. 368,6 MΔKUAS (*44^v, 26–34*) *haec uno tenore praebet* S, *post* θεωρεῖται *finem scholii significant* MΔKUA, *deinde sub alio lemmate pergunt, verbis* καθ' ὃν . . . θεωρεῖται *iteratis, vide infra; lemma* MΔKUAS **16** καταδυομένου S (*sic Aratus*) καταδυόμενοι MΔKUA | ἔστωσαν MΔKA: ἔστησαν US **17** σοι MΔKUA: οὐ S | καθ' ὃν MΔKUA: καθαρὸν S **18** καὶ MΔKUA: *om.* S | *post* θεωρεῖται *alterum lemma in* MKA (ὅλον δέ μιν ὄψεαι ἤδη *v. 727*) Δ (ἤδη καὶ ποταμοῦ *v. 728*) U (. . . . ρωθεν *v. 727*): *non in* S **17–18** καθ' . . . θεωρεῖται *in* MKUA (*non in* ΔS) *sic iterata*: κατ' ἐκεῖνον δὴ (δὲ KA, U *evan.*) τὸν καιρὸν ὅλον τὸ κῆτος ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα θεωρεῖται

σὺν αὐτῷ καὶ ὁ Ἠριδανὸς ποταμὸς κατηστερισμένος ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν πόδα τοῦ Ὠρίωνος. „δύνανται οὖν, φησίν, οἱ ναῦται, ἐν αἰθερίῳ τῷ καταστήματι ταῦτα τὰ ἄστρα ἐπιτηροῦντες, καὶ μάλιστα τὸν Ὠρίωνα, τεκμήρασθαι πόσον τῆς νυκτὸς ὑπολείπεται μέρος, καὶ πόσον διάστημα πεπλεύκασιν".

MKAS 726-727. — Κήτεος οὐδὲν ἕλκεται: τῶν Διδύμων ἀνιόντων οὐδὲν τοῦ προειρημένου (720) Κήτους ἔτι ἕλκεται ἐπὶ ἀνατολάς, ἀλλ' ὅλον ἤδη ἐπὶ τὸ φανερόν ἐστι.

MKA τὸ δὲ ἀμφοτέρωθεν, οὔτε ἐξ ἀνατολῶν οὔτε ἐκ δύσεως.

MΔKUAS 728. — ἤδη καὶ Ποταμοῦ: τότε τὴν τοῦ Ποταμοῦ πρώτην καμπὴν ἐν καθαρῷ καὶ εὐδίῳ πελάγει ναύτης ἀφορῶν ⟨ἂν⟩ ἴδοι. ἐζήτησαν δὲ δι' ἣν αἰτίαν ἐν τούτῳ μόνου αὐτοῦ ἐμνήσθη. καί φαμεν ὅτι ἐπειδὴ ἐπάγει τὸν Ὠρίωνα (730), πρὸς ὃν μάλιστα ἀφορῶν-

---

1 σὺν MΔ KUA: *om.* S | *post* αὐτῷ *add.* φησὶ Δ | κατηστερισμένος MKUAS: κατεστήρικται Δ **2** ἀριστερὸν *codd.* M^{sl}: ἀστερὸν M | ὠρίωνος MΔKAS: ὁρίζοντος U **2–3** ανται οὖν φησιν *om.* S *spatio vacuo relicto* **3** *post* ναῦται *add.* φαινόμενα U, *deinde* ἐν αἰθ (?), *deinde tria fere verba abscissa; in mg. sup.* . . θερίῳ (?) καταστήματι **4–5** ἐπιτηροῦντες . . . τεκμήρασθαι MΔKUA: ἐπιθεωροῦντες καὶ μάλιστα ἐπιτηροῦντες καὶ τὸν ὠρίωνα τεκμηράμενοι S.

7–10 MKAS (*44^v,34–36*) *lemma* MKA: οὐκέτι κήτεος S **8** τοῦ προειρημένου Est (*unde Ald.*): τῶν προειρημένων τοῦ M KAS **9** κεται *om.* S *spatio vacuo relicto* | ἐπὶ ἀνατολὰς MKA: ἐπ' ἀνατολῆς S | ἤδη MKA: *om.* S.

11–12 MKA **12** δύσεως MK: δύσεων A.

13–p. 369,2 MΔKUAS (*44^v,37–42*) *lemma* MKUAS: ἄλλως Δ **13–14** τοῦ π– πρ– καμπὴν MΔUAS: πρ– καμπὴν τοῦ π– K **14** καθαρῶι MΔKAS: καθαρίῳ U **15** ἂν ἴδοι *scripsi*: ἴδοι ἂν Est: ἴδοι ΔS ἴδηι MU *ut vid.* A ἤδη K | *in mg.* ἀπορία *et* λύσις KA | ἐζήτησαν MS (ἐζήτη *om.* S *spatio vacuo relicto*): ζητεῖται Δ ἐζήτηται KUA | δὲ MUAS: *om.* ΔK | δι' ἣν αἰτίαν MKUS: διὰ τί Δ διὰ ποίαν αἰτίαν A **15–16** ἐν τούτῳ MK UAS: ἐνταῦθα Δ **16** μόνου *scripsi*: μόνωι MUAS μόνον ΔK | ἐμνήσθη ΔKUAS: ἐμνήσθην M

τες πλέουσιν οἱ ναῦται, ὑπὸ δὲ τοὺς τοῦ ᾿Ωρίωνος πόδας οὗτός ἐστι, διὰ τοῦτο αὐτοῦ ἐμνήσθη.

730. — α ὐ τ ὸ ν ἐ π᾿ ᾿Ω ρ ί ω ν α μ έ ν ω ν: MΔKUA ἐκδεχόμενος. ἰδὼν γὰρ τὴν τοῦ Ποταμοῦ πρώτην καμπήν, κατανοήσεις ὅτι λοιπὸν ᾿Ωρίων ἀνατέλλει, ἵνα ἀπὸ τοῦ ᾿Ωρίωνος φανέντος γνῷς πόστη νυκτός ἐστιν ὥρα. πανταχῇ γὰρ (ἐν παντὶ τῷ οὐρανῷ) ταῦτα (τὰ διὰ τῶν ἄστρων τεκμήρια) οἱ θεοὶ παρέχουσιν.

ε ἴ ο ἵ π ο θ ι σ ῆ μ α: ἐάν ποτε αὐτῷ ἢ νυκτὸς MΔKUAS σημεῖον ἢ πλοῦ μέτρον εἴποι.

ἰστέον δὲ ὅτι τέλος τῶν ἄστρων ἐποίησεν. MΔKUA

731. — ἢ ν υ κ τ ὸ ς μ έ τ ρ ο ν ἠ ὲ π λ ό ο υ: KA τουτέστι τεκμαίρεται ἀπὸ τοῦ δεῖνος ἀστέρος ἀνατέλλοντος πόσον πλοῦν περαιώσει δύνοντος τοῦ σεσημειωμένου ἀστέρος. οἷον ἔστ᾿ ἂν δῦναι μέλλῃ ὁ δεῖνα ἀστήρ, ἡμεῖς ἀποπλεύσομεν ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ· ἢ τοὐναντίον, ἔστ᾿ ἂν ὁ δεῖνα ἀστὴρ μέλλῃ ἀνατεῖλαι. παρασημειοῦνται γὰρ αὐτούς, ὅπερ ἐλέγσμεν.

1–2 ὑπὸ δὲ ... ἐμνήσθη *om.* Δ **2** οὗτός ἐστι *Maass*: τοῦτό ἐστι MS: αὐτός ἐστι KA τουτέστι U | ἐμνήσθη KUAS: ἐμνήσθην M.

3–8 MΔKUA *lemma* MΔKA: αὐτὸν ἐπ᾿ ὠρίωνα U **4** τοῦ *om.* U **5** ᾿Ωρίων MΔ: ὁ ᾿Ω– KUAC | ἀνατέλλων A **6** ᾿Ωρίωνος MKUA: *om.* Δ | γνῷς M^{pc}KUA: γνοὺς M^{ac} γνώσῃ Δ | πόστη MΔ: πόσῃ KUAC **7** τὰ MKUA: *om.* Δ **8** οἱ θεοὶ παρέχουσιν ΔKUAC (*cf. Arat.*): θεὸς παρέχει M.

9–10 MΔKUAS (*45^{r} glossae loco*) *lemma* MΔKA: (οἵ A οἱ MΔ οἷ K): καὶ εἴ οἱ πόθι σῆμα U *om.* S | *post* ποτε *del.* νυκτὸς S | ἢ ΔKUAS: ἡ M **10** πλόου S | εἴποι μέτρον S.

11 MΔKUA δὲ MKA: *om.* ΔU **11** τέλος MKUA: τὸ τέλος Δ | ἄστρων MΔKA: ἀστέρων U | ἐποίησεν MKUA: ἐνταῦθα ποιεῖται Δ.

12–18 KA *lemma* A: ἢ νυκτὸς μέτρον K **13** τοῦ A: τὸ K **15** δῦναι K: δύναι A | μέλλῃ KA^{pc}: θέλῃ *vel* θέλει A^{ac}.

Scholia ad vv. 733–734 pertinentia codices alii aliter disponunt; quae si litteris a b c d e designes, (a = p. 370, ll. 1–8; b = p. 370, l. 9–p. 371, l. 9; c = p. 371, ll. 10–15; d = p. 372, ll. 1–6; e = p. 372, ll. 7–10) hic erit cuiusque codicis ordo: in M *a b c d e; in* Δ *c a e d (b om..); in* K *c a b (d e om.); in* U *c b d e (a om.); in* A *c a b d e; in* S *c, schol. 735, d (a b e om.).*

ΜΔΚΑ 733. — οὐχ ὁράᾳς; ὀλίγη μέν: ἡ δοκοῦσα εἶναι πρός τινα τοῦ λόγου ἀπότασις ἐπλαγίασε πρὸς τὸ [οὐχ ὁράᾳς] ἐνθεῖναι τὸ εἰς Ἀγκλείδην προοίμιον ἀναφερόμενον. ἀλλ' ἠγνόησαν ὅτι ποιητικόν ἐστιν ἔθος, ὡς καὶ Ὅμηρος· „ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις" (Δ 223) καὶ „Πατρόκλεις ἱππεῦ" (Π 20) καὶ „οὐδὲ σέθεν, Μενέλαε" (Δ 127). καὶ διὰ τούτων ἦθος ἐγγίνεται τοῖς ὑποκειμένοις.

MKUA ἄλλως. οὐχ ὁράᾳς: λοιπὸν πειρᾶται διὰ πολλῶν παραστῆσαι ὅτι πολλὰ τεκμήρια ἡμῖν οἱ θεοὶ παρέχουσι, καὶ οὐ μόνον δι' ἡλίου καὶ σελήνης, ἀλλ' ἤδη καὶ [ζῴων καὶ] δι' ἑρπετῶν ⟨καὶ⟩ φυτῶν καὶ ἄλλων, ὅτι διὰ πάντων προνοεῖται ἡμῶν τὸ θεῖον. ἄρχεται οὖν τὰς τῆς σελήνης φάσεις ἐκτιθέναι, καί φησιν ὅτι μετὰ τὴν τοῦ ἡλίου δύσιν ἐπὶ τῆς ἑσπέρας, ἐὰν φανῇ μηνοειδεῖς καὶ λεπτὰς ἔχουσα τὰς κεραίας, αὔξησιν τοῦ αὑτῆς φωτὸς ἐπιδείκνυται. ὅταν δὲ ἄρχηται σκιὰν τῶν σωμάτων ἀποτελεῖν, τετράδα τοῦ μηνὸς σημαίνει. ὅταν δὲ ἡμικύκλιον διαιρῆται, διχότομος ὀνομάζεται, ὀγδόην ἡμέραν ἐπέχουσα. πλήρης δὲ γενομένη πανσελη-

---

1–8 ΜΔ (*usque ad* οὐχ ὁράᾳς *l. 3*) **ΚΑ** *lemma* ΜΚΑ: ἄλλως Δ | *in initio add.* τοῦτο ἐστιν Δ **2** *post* ἐπλαγίασε *add.* γὰρ Δ **3** οὐχ ὁράας ΜΔΚΑ: *secl. Maass* **4** ἀναφερόμενον ΜΚΑ: φερόμενον *Maass fort. recte* | ἠγνόησαν Μ: ἠγνόησεν ΚΑC *de hoc spurio prooemio cf. Anon, II, 3 supra p. 2, ll. 22sqq. et adnot.*

9–p. 371,9 MKUA *lemma* MKA καί φησιν οὐχ ὁρᾷς ὀλίγη μὲν ὅτε κεράεσσι σελήνη U **9** λοιπὸν M: καὶ λοιπὸν KUA **10** ἡμῖν οἱ θεοὶ MUA: οἱ θεοὶ ἡμῖν K **12** ζῴων καὶ *seclusi* | καὶ δι' MU: *om.* KAC | καὶ *addidi* **12** φυτῶν καὶ ἄλλων MKA: καὶ φυτῶν ἄλλων U **13** προνοεῖται MKU: προνοοῦνται AC | ἡμῶν MKA: ἡμῖν U | τὸ θεῖον KU: ὁ θεὸς M οἱ θεοὶ AC **14** φάσεις MU: φαύσεις KAC | ἐκτιθέναι MKA: καί φησιν ἐκτίθεσθαι U | φησιν MKA: λέγει U **15–16** μηνοειδεῖς *Maass* (*cf. infra p. 371, l. 6*): μηνοειδὴς MKUA **16** ἔχουσα MU: *om.* KA **17** αὑτῆς *Maass*: αὐτῆς MKU (*an* αὐτοῦ ?) A | φωτὸς MUA: ἐπὶ φωτὸς K | ἄρχηται MKUA[sl]: ἄρχεται A **19** διαιρῆται Est: διήιρηται M διήρηται KUA **20** ἡμέραν MU: μοῖραν KAC

νος καλεῖται. ἐντεῦθεν δὲ πάλιν μειουμένη τῷ φωτὶ πολλὰς ἀπαλλάσσει φάσεις, καὶ καθ' ἑκάστην φάσιν αὐτῆς ἐπινοίαν λαμβάνομεν τῶν τοῦ μηνὸς ἡμερῶν. ἡ μὲν γὰρ ἀμφίκυρτος ἐννεακαιδεκάτην δηλοῖ, διχότομος δὲ λήγουσα εἰκάδα καὶ δευτέραν, μετὰ δὲ τὴν διχότομον λεπτὰς πάλιν ἔχουσα καὶ μηνοειδεῖς τὰς κεραίας, δηλοῖ τὰς ἐπὶ σύνοδον ἡμέρας. εἶτα συνοδεύουσα τῷ ἡλίῳ καὶ περιφωτιζομένη ὑπ' αὐτοῦ ἀφανὴς γίνεται ἡμέραις δυσὶ καὶ μοίραις ὀλίγαις.

ο ὐ χ ὁ ρ ά ᾳ ς: πληρώσας τὸν περὶ τῶν ὡρῶν διὰ τῆς τῶν ἄστρων καταλήψεως λόγον, ἔρχεται ἐπὶ ἄλλο βιβλίον σφόδρα βιωφελές, ὃ καλεῖται Διοσημεῖαι. ἀπὸ γὰρ τοῦ ποιοῦ τῆς σελήνης σχήματος καὶ ἀπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων δηλοῖ ἡμῖν εἰ ἔσται χειμών. περὶ δὲ τῶν τῆς σελήνης σχημάτων ἔστιν εἰπεῖν, ἑτέρως. MΔKUAS

---

1 δὲ MUA: τε K | τῶι φωτὶ MKA: τοῦ φωτὸς U **2** ἀπαλλάσσει M: ἄλλας K ἀλάσσει UAC | φάσεις *Maass*: φύσεις MKUA | φάσιν M: φαῦσιν KA φύσιν U **3** ἐπινοίαν *scripsi*: ἐπινοίας MKUA | ἡ MKA: εἰ U **4** διχότομος MUA: διχότος K **5** *post* δευτέραν *add.* ἢ τετάρτην KA (*non in* U *ut vid.*) **7** σύνοδον MC: ἄνοδον KA | συνοδεύουσα *edd.*: συνδέουσα MKUA.

10–15 **MΔKUAS** (*44ᵛ, 42–48*) *lemma* ΔKUAS: ἄλλως M | *initio add.* [δ]ιεξελθὼν τὰ περὶ τῶν ἄστρων βούλεται καὶ περὶ σελήνης διαλαβεῖν Δ (*cf.* KA *infra*) διαλεχθεὶς ἡμῖν καὶ KA διαλεχθεὶς καὶ U: *istorum nihil in* MS; *verba* διαλεχθεὶς ἡμῖν *ad* οὐχ ὁράᾳς *spectant* **10** πληρώσας MKAS: πλ– γὰρ Δ πλ– ἡμῖν U | τὸν MΔKUA: τὰ S | περὶ *om.* U | διὰ ΔUS: καὶ MKA (*unde Ald. edd.*) **11** τῆς MKS: *om.* ΔU *ante* καταλήψεως *praebet* A | λόγον MΔKUA: *om.* S | *haec ad vv. 559–732 pertinent* | ἐπὶ MKA: ἐπ' US καὶ ἐπὶ Δ | ἄλλο MKUA: τὸ ἕτερον Δ ἄλλον S **12** βιβλίον *om.* S *spatio vacuo relicto* | *post* βιωφελὲς *add.* ὃν (*ex* ὧν) Δ | διοσημεῖαι MΔKU: διοσημεῖα A *ut vid.* διοσημίαι S | *post* διοσημ– *add.* καὶ βούλεται περὶ σελήνης διαλαβεῖν (εἰπεῖν U) KUA (*cf.* Δ *supra*) **12–15** ἀπὸ γὰρ ... ἑτέρως *om.* U **14** ἀκτίνων MΔKAS[sl]: ἀκτίων S | ἔσται MΔKA: ἔστι S **14–15** περὶ ... ἑτέρως MKAS (ἑτέρως *om.* S): *om.* Δ; *hic alter videtur titulus esse versuum 733–891.*

MΔUAS τὸ δὲ ἑξῆς· οὐχ ὁρᾷς; ὅταν ἀπὸ τῆς δύσεως ἡ σελήνη φαίνηται αὐξομένου καὶ ἱσταμένου τοῦ μηνός, διδάσκει ἡμέραν, τετάρτην μὲν ὅταν πρῶτον ἀποβάλλῃ σκιὰν ἀπὸ τῶν σωμάτων ἡμῶν, ὀγδόην δὲ ἱσταμένου [καὶ] ἡμίλαμπρος [τοῦ φωτός], διχομηνίαν δὲ πανσέληνος καὶ πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ πρόσωπον πλῆρες τοῦ φωτὸς ἔχουσα.

MΔUA 734. — ἑσπερόθεν φαίνηται: ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ὅτε φαίνεται, ἑσπέραν τὸν ὑπὸ γῆν τόπον καλῶν. ἀποστᾶσα γὰρ ἡ σελήνη ἡλίου δώδεκα μοίραις τίκτεται.

MΔUAS 735. — μηνὸς ὅτι πρώτη ἀποκίδναται: μῆνα κυρίως ἔλεγον οἱ Ἕλληνες τὸν χρόνον τὸν ἀπὸ τῆς σεληνιακῆς συνόδου, παρὰ τὴν μήνην μῆνα ὀνομάσαντες. ἐμέτρουν γὰρ οἱ Ἕλληνες τοὺς μῆνας πρὸς

1–6 MΔUAS *(45^{r},12–15) in* S *hoc scholium mutilum est*: ὁ δὲ λόγος, οὐχ ὁράας, ὅταν ἀπὸ τῶν σωμάτων ἡμῶν ἱσταμένων καὶ ἡμῖν λαμπροῦ τοῦ φωτός. διχομηνίαν δὲ πανσελήνου. καὶ τὸ ἐν αὐτῷ πρόσωπον πλῆρες τοῦ φωτὸς ἐχούσῃ **1** *initio add.* ἄλλως UA | τὸ δὲ ἑξῆς MUA: ὁ νοῦς Δ | ὁρᾷς Est: ὁράας M ΔUA | τῆς MA: *om.* ΔU **2** φαίνηται MΔ: φαίνεται UA | αὐξομένου καὶ ἱσταμένου UA: αὐξομένου ἱσταμένου M ἱσταμένου καὶ αὐξομένου Δ **3** ἡμέραν, τετάρτην μὲν *scripsi*: ἡμέραν δ' μὲν M ἡμερῶν δ' μὲν Δ ἡμέραν μέν, δ' U δ' μὲν ἡμέραν A | *ante* ὅταν *add.* ἀλλὰ U | ἀποβάλλῃ ΔUA: ἀποβάλλῃι M **4** ὀγδόην *scripsi*: η' *codd.* | ἱσταμένου M: ἱσταμένη Δ ἱσταμένης A U *evan.* | καὶ MΔUAS: *seclusi* **5** ἡμίλαμπρος *scripsi*: ἡμιλάμπρου MΔUA ἡμῖν λαμπροῦ S | τοῦ φωτὸς MΔUAS: *seclusi* | πανσέληνος *scripsi*: πανσελήνου MΔUAS **6** τὸ MΔAS: *om.* U | αὐτῇ *Maass*: αὐτῆι MΔA αὐτῷ S U *incert.* | ἔχουσα *scripsi*: ἐχούσης MΔUA ἐχούσῃ S *finem scholii sic restituit* Est: διχομηνίαν δὲ πανσέληνον πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ πρόσωπον καὶ πλῆρες φωτὸς ἔχουσαι (*sic pro* ἔχουσα).

7–10 MΔUA *lemma* MΔUA **9** καλῶν MΔUA^{ac}.: καλεῖ A^{pc} (*sic* Est) | ἀποστᾶσα ΔUA: ἀποστάσα M | μοίραις M: μοίρας ΔUA *fortasse recte*.

11–p. 373,17 MΔUAS *(44^{v},48–45^{r},12) lemma* M: μηνὸς ὅτε πρώτη ΔA μηνὸς ὅτι πρώτη U *om.* S **12** μῆνα MΔUA: μῆνα δὲ S **13–14** παρὰ .. ὀνομάσαντες MΔUA: *om.* S **13** παρὰ MΔA: περὶ U | μήνην MUA: μνήμην Δ **14** οἱ ἕλληνες UA: ἕλληνες MS *om.* Δ | τοὺς μῆνας *hic* ΔUAS: *post* δρόμον M | πρὸς MΔUA: κατὰ S

τὸν τῆς σελήνης δρόμον, Αἰγύπτιοι δὲ πρὸς τὸν τοῦ ἡλίου. ἀπὸ δὲ γέννης τρίτην ἡμέραν ἄγουσα ἡ σελήνη μηνοειδὴς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ φωτὸς καλεῖται, ἡνίκα λεπτὸν φῶς τοῖς κέρασιν ἐπιτρέχει. ὀγδοαία δὲ οὖσα διχότομος ὀνομάζεται, ὅταν τοῦ ὅλου κύκλου τὸ ἥμισυ φωτισθῇ, ἐνναταία δὲ ἀμφίκυρτος, ὅταν τῇ διχοτόμῳ κυρτώσεις προσγένωνται φωτός, ὥστε κατ' ὀλίγον τὸ ἥμισυ τοῦ κύκλου φωτισθῆναι· πεντεκαιδεκαταία δὲ οὖσα, πανσέληνος καὶ διχόμηνος, πληρωθεῖσα τοῦ φωτός· πᾶσα γὰρ ἐν διαμέτρῳ οὖσα τοῦ ἡλίου, διχασθέντα ἐν πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ δηλοῖ τὸν μῆνα. ἐντεῦθεν λοιπὸν κατὰ τὸ ἀνάπαλιν δευτέρα ἀμφίκυρτος, δευτέρα διχότομος, δευτέρα μηνοειδής· ἔπειτα ἀρπαγιμαία (ἀφανὴς γὰρ λοιπὸν φαίνεται ὑπὸ τὰς τοῦ ἡλίου αὐγὰς γενομένη), ἔπειτα συνοδική, ἡνίκα ἐν τῷ αὐτῷ ζῳδίῳ τὰς αὐτὰς μοίρας ἐπέχει τῷ ἡλίῳ. ἐπειδὰν δὲ τὴν ἰσομοιρίαν παραλλάξῃ, τότε πάλιν γένναν φαμέν.

---

1 πρὸς MΔUA: κατὰ S **2** γέννης MΔA: γέννας US **3** καλεῖται *post* φωτὸς MΔUA: *post* μηνοειδὴς S *fortasse recte* **4** λεπτὸν φῶς MΔAS: φῶς λεπτόν U | ὀγδοαία MΔS: ὀγδοαῖα UA **5** ὅταν MΔUA: ὅτε S | ὅλου MSC: *om.* Δ ἡλιακοῦ U ὅλου ἡλιακοῦ A **6** ἐνναταία (*sic*) M ΔS: ἐνναταῖα UAC **6–8** ὅταν ... φωτισθῆναι *om.* S **6** τῇ *scripsi*: τῶι MΔUA **7** προσγένωνται MΔA: προσεπιγένωνται U | φωτὸς ΔUAC: τοῦ φωτὸς M **8** *post* φωτισθῆναι *scholii finem facit* Δ | πεντεκαιδεκαταία MS: –ταῖα UAC **9** οὖσα MUA: *om.* S | διχόμηνος UACS: διχότομος M | πληρωθεῖσα MA: πληρῶται U καὶ πληρωθεῖσα S **9–10** τοῦ φωτὸς S: φωτὸς U τοῖς φωσὶ MA τῷ φωτὶ Est (*unde Ald.*) **10** πᾶσα MUA: *om.* S | γὰρ ἐν διαμέτρω MUA: ἐν διαμ– γὰρ S *post quae nescio quid delevit librarius* (τοῦ ἡλίου ?) | τοῦ ἡλίου διχ– *om.* U | τοῦ ἡλίου MA: *hic non in* S **10–11** διχασθέντα AC: διχασθέντος M καὶ διχασθεῖσα S **11** πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ *scripsi*: ιε̄ ἡμέραις MAS πεντεκαίδεκα ἡμέραις U | ἐντεῦθεν MUA: ἐντεῦθεν δὲ S **12–13** δευτέρα *ter* M: δευτέρ *ter* U δευτέρω *ter* A α′ ... β′ ... γ′ S **13** ἔπειτα MUA: ἔπειτα δὲ S **14** φαίνεται MUA: ἐστὶν S | τὰς MAS: *om.* U **15** αὐγὰς MAS: *om.* U | γενομένη MA: γεγενημένη S *om.* U **16** ἐπέχει S: ἔχει MA U *evan.* | τῷ ἡλίῳ *scripsi*: τῶι ζωδίωι MU *ut vid.* S *om.* A **17** πάλιν MUS: πάλλιν A | γένναν MS: γέννης A U *evan.*

A ὅ τ ε π ρ ώ τ η ἀ π ο κ ί δ ν α τ α ι: ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ μηνὸς τοσοῦτον ἄρχεται ἀποσκίδνασθαι τὸ φῶς τῆς σελήνης καὶ αὐγὴ ἀπ' αὐτῆς, ὅσον [τὸ] ἀμυδρὰν σκιὰν ἡμῶν τοῖς σώμασι ποιεῖν. ὅταν γὰρ πανσέληνος ᾖ, ἤτοι ὁλόκυκλος, τότε καὶ τὸ φῶς πλεῖον ἔχουσα, σκιὰν οὐχὶ μικρὰν ἡμῖν ἀποτελεῖ.

ΜΔUAS 736. — ἐ π ὶ τ έ τ ρ α τ ο ν ἦ μ α ρ ἰ ο ῦ σ α: τεταρταία, φησί, γενομένη, ἄρχεται δύνασθαι σκιάζειν ἐν τῷ φωτί αὐτῆς. τριταία γὰρ οὐ δύναται διὰ τὴν περικειμένην τοῦ φωτὸς ἀδράνειαν. φησὶν οὖν· „ὅταν πρώτη τῆς σελήνης αὐγὴ ἀπὸ γέννης ὑψόθεν σκεδαννύηται, ὥστε καὶ σκιὰν δύνασθαι ποιεῖν, γίνωσκε (ἀπὸ κοινοῦ) τεσσάρων οὖσαν ἡμερῶν τὴν σελήνην".

MAS 737. — ὀ κ τ ὼ δ' ἐ ν δ ι χ ά σ ι ν: ὀκτὼ δὲ ἡμέρας ἄγει διχότομος οὖσα, διχόμηνος δὲ παντὶ προσώπῳ πεντεκαιδεκαταία οὖσα· πληρεστάτη γάρ.

ΜΔUA 738. — α ἰ ε ὶ δ' ἄ λ λ ο θ ε ν ἄ λ λ α: διὰ παντὸς δὲ ἀλλαχόθεν καὶ πολυπλασίως τὰ πλάτη τοῦ φωτὸς

1–6 A **1** ἀποκίδναται *Aratus*: ἀποσκίδναται A **3** τὸ A: *om.* Est **6** ἡμῖν Est: ὑμῖν A.

7–13 ΜΔUAS (*45r,18–24*) *lemma* M (ἐπι): [τ]έτρατον ἦμαρ Δ ||||άζειν (= ἐπισκιάζειν) U ἐπὶ τέταρτον ἦμαρ AC τέταρτον ἦμαρ ἄγουσα S **8** τεταρταία ΜΔS: -ταῖα AC U *evan.* | φησι ΜΔUA: *om.* S | γενομένη MA: γεναμένη Δ γενημένα U *ut vid.* (= γεννημένη ?) οὖσα S | δύνασθαι ΜΔA: δὲ S *om.* U | σκιάζειν ΜΔUA: συσκιάζειν S **9** ἐν ... αὐτῆς *om.* U | ἐν ΜΔ A: *om.* S | αὐτῆς *Maass*: αὑτῆς MA ἑαυτῆς Δ ἑαυτοῦ S | τριταία ΜΔS: τριταῖα UAC **10** περικειμένην MA: παρακ- S *om.* ΔU *ut vid.* (*sed mutilus*) | ὅταν ΜΔS: ὅτι ὅταν U ὅτι A | πρώτη ΜΔUA: πρῶτον S **11** αὐγὴ ἀπὸ γέννης *om.* S **11–12** σκεδαννύηται *Maass*: σκεδάννυται ΜΔUAS **12** καὶ ΜΔS: *om.* UA **12–13** ἀπὸ κοινοῦ MUAS: *om.* Δ **13** τεσσάρων οὖσαν ἡμερῶν MUA: δ' ἡμερῶν εἶναι Δ τεταρταίαν οὖσαν ἡμέρας S | τὴν σελήνην M ΔUAS[pc]: τῆς σελήνης S[ac] *ut vid.*

14–16 MAS (*45r,15–17, non suo loco*) *lemma* MAS (διχάσι) **14** ἡμέρας ACS: ἡμερῶν M **16** πεντεκαιδεκαταία MS: -ταῖα AC | πληρεστάτη M: πληροῦται ACS.

17–p. 375,3 ΜΔUA *lemma* MA: αἰεὶ δ' ἄλλοθεν ΔU **18** πολυπλασίως ΜΔA: πολλαπλασίως U

ἐπεκτείνουσα, δηλοῖ καὶ λέγει ὁποία καὶ πόστη τοῦ μηνός ἐστιν ἡμέρα. προείπομεν δὲ ὅτι τῶν μηνῶν αἱ καταλήψεις ἐκ τοῦ φωτὸς αὐτῆς ἐγγίνονται.

ἄ λ λ ω ς: ἀεὶ δὲ ἄλλοθεν ἄλλα δεικνῦσα πρόσωπα MAS ἤγουν εἴδη, τουτέστιν ἐν πολλαῖς μορφαῖς φαινομένη, λέγει ἡμῖν πόστη ἡμέρα τοῦ μηνὸς ἀνατέλλει.

733-739. — [ἄ κ ρ α γ ε μ ὴ ν ν υ κ τ ῶ ν]: περὶ MΔUAS μὲν τῆς ἐν νυκτὶ τῶν ὡρῶν διακρίσεως ἤδη προείπομεν. αὐτὴν δὲ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν ἥτις ἐστὶ τοῦ μηνὸς ἑξῆς διδάσκει. μῆνα δὲ λέγομεν τὸν ἀπὸ συνόδου σελήνης καὶ ἡλίου χρόνον ἐπὶ σύνοδον, ὅς ἐστιν ἡμερῶν MΔUA κθʹ. ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων συνόδων ἡμέραν ἄκουε τὸν ἐκ τῆς νυκτὸς καὶ ἡμέρας χρόνον. τούτῳ δὲ τῷ μηνὶ ἐχρῶντο πρὸς τὴν τῶν πολιτικῶν ἡμερῶν ἀγωγήν, καὶ νῦν ἔτι χρῶνται πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων.

ἄ κ ρ α δὲ ν υ κ τ ῶ ν (740) ἑσπέρα καὶ ὄρθρος, MΔUA ἅπερ ἱκαναὶ πρὸς τὸ σαφὲς δηλῶσαι ἐκεῖναι αἱ δώδεκα

---

1 καὶ λέγει M A: *om.* ΔU | ὁποία MU: ὁποῖα ΔA | πόστη M: πόση ΔUA **2** προείπομεν M: εἴπομεν ΔU *ut vid.* (*mutil.*) προσείπομεν A | τῶν μηνῶν MΔA: τοῦ μηνὸς U **3** ἐγγίνονται MU: γίνονται ΔA.

4–6 MAS (*45^{r},24–26*) ἄλλως MA: αἰεὶ δ' ἄλλοθεν S **4** ἀεὶ δὲ M: ἀεὶ δ' S αἰεὶ δ' A | ἄλλα MA: *om.* S **5** φαινομένη MS: γενομένη AC **6** πόστη M: πόση AC ποστή S | τοῦ μηνὸς MS: τῆς σελήνης AC.

7–11 (*usque ad* σύνοδον) **MΔUAS** (*45^{r},27–31*) *lemma* M ΔUA: ἄκρα γε μὴν S *seclusi, quia haec non ad v. 740 pertinent, sed ad 733–739; cf. supra sch. 735* **8** ἤδη MUAS: *om.* Δ **9–10** αὐτὴν ... διδάσκει MUAS: *om.* Δ **10** ἑξῆς MΔUA: ἐξ ὧν S | δὲ MΔUA: *om.* S | λέγομεν MΔUA: λέγομεν κυρίως S **11** ἐπισύνοδον (*sic*) MS: καὶ σύνοδον ΔU σύνοδον A (*ἐπὶ supra lineam addito*).

11–15 MΔUA 11 ὅς ἐστιν Est (*unde Ald.*): ὅταν ᾖ MΔ ὅταν οὖν ᾖ U ὅτε οὖν ᾖ A **12** ἐπὶ δὲ MΔA: ἐπὶ δὲ (*evan.*) καὶ U **13** ἐκ MUA: *om.* Δ **14** ἀγωγὴν MΔU: διαγωγὴν A **14–15** καὶ νῦν ἔτι (ὅτι A) ... Ἑλλήνων MΔA: *om.* U.

16–p. 376,1 MΔUA (*cum praecedenti scholio continuatum*) **16** νυκτῶν MΔA: νυκτὸς U | ἑσπέρα MΔU: ἡ ἑσπ– A **17** ἱκαναὶ Est: ἱκανὰ MΔUA | ἐκεῖναι *hic* MUA: *post* μοῖραι Δ |

μοῖραι, τῶν δώδεκα ζῳδίων δηλονότι.

MΔUA ἄλλως: τὰ δώδεκα ζῴδια ἱκανά ἐστι σημαίνειν ἀρχάς τε καὶ τέλη τῶν νυκτῶν. μέγαν δὲ ἐνιαυτὸν λέγει τὸν ἡλιακόν. οἱ γὰρ παλαιοὶ τρία ᾔδεσαν μέτρα χρόνου, ἡμέραν, μῆνα, ἐνιαυτόν. μέγιστον δὲ τούτων ὁ ἐνιαυτός. ὅτι δὲ λέγει τὸν ἡλιακόν, δῆλον ἐξ ὧν ἀρότου καὶ φυτείας μνήμην ποιεῖται.

MAS ἄλλως: ὁ λόγος· αἱ τῶν δώδεκα ζῳδίων ἀνατολαὶ καὶ δύσεις ἱκαναὶ πεφύκασι τῶν ἐνιαυσιαίων καιρῶν τὴν διαφορὰν οἰκείως διασαφῆσαι, ἔαρος, θέρους, μετοπώρου, χειμῶνος. διὰ γὰρ τούτων καταλαμβάνομεν τὴν διαφορὰν τῶν κατὰ τὴν γεωργίαν ἔργων, σπόρου, φυτείας, ἀμήτου, τῶν ἄλλων πάντων. ἐμφανεῖς δὲ τοῖς βουλομένοις ἀκριβῶς προσέχειν τυγχάνουσιν αἵ τε ἀνατολαὶ καὶ δύσεις τῶν ζῳδίων διὰ τὴν τοῦ θεοῦ

MUAS πρόνοιαν. ὁμοία δὲ τῷ προοιμίῳ ἡ διάνοια· „ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν ἀστέρας οἵ κε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν“ (11-12).

---

1 δώδεκα (ιβ') **M**: *om.* ΔUAC *fortasse recte* | *hoc scholium cum sequenti continuat* Δ.

2–7 MΔUA ἄλλως **MUA**: *om.* Δ **2** τὰ **MUA**: τὰ γὰρ Δ | ἐστι **MUA**: εἰσι Δ | σημαίνειν **MΔU**: σημᾶναι A (σημάναι C) **3** ἀρχάς **MUA**: ἀρχήν Δ **3–4** ἐνιαυτὸν λέγει τὸν ἡλιακὸν **MU**: ἐν– τὸν ἡλ– καλεῖν (*sic*) Δ λέγει τὸν ἡλ– ἐν– A **5** ἡμέραν μῆνα ἐνιαυτὸν **MΔU**: *om.* A **5–6** μέγιστον . . . ἐνιαυτός **MUA**: *om.* Δ **6** λέγει **MΔU**: *om.* A **7** μνήμην ποιεῖται **MUA**: μέμνηται Δ | *sub finem huius scholii praebent* UA *ultimam sequentis sententiam* (*infra ll. 16–18*).

8–16 MAS (*45ʳ,31–40*) ἄλλως **MA**: ἄρκιαι ἐξειπεῖν S | ὁ λόγος **MS**: *om.* A **8–10** αἱ . . . διασαφῆσαι **MA**: ἐκ τῶν ιβ' ζῳδίων, αἱ ἀνατολαὶ καὶ αἱ δύσεις ἱκαναὶ εἰσὶν ἐξειπεῖν τὴν διαφορὰν τῶν ἐνιαυσιαίων καιρῶν καὶ οἰκείως διασαφῆσαι S **12** τὴν γεωργίαν **MA**: τὴν *om.* S **15** δύσεις **MA**: αἱ δύσεις S.

16–19 MUAS (*45ʳ, 40–42; in* UA *post l. 7; sed hic quoque praebet* A *verba* ὁμοίως (*sic*) δὲ τῶ προοιμίω ἡ διάνοια; *totum enim scholium 8–19 librarius eius exemplaris ex quo* A *descriptus est, a codice Casanatensis nostri* (C) *simillimo sumpsit)* **16** ὁμοία **MU**: ὁμοίως A *bis* ὅμοιον S | ἡ διάνοια **MUA** (*bis*): *om.* S **17** κε **MS**: καὶ **UA** **18** σημαίνοιεν **MS**: σημαίνουσι **UA**.

743-750. — ἐκ Διὸς ἤδη πάντα: ὑπὸ τοῦ Διὸς παρεδόθη τοῖς ἀνθρώποις ἵνα οἳ μὲν πρὸς ἀντίληψιν τῶν κατὰ γεωργίαν ἔργων ὠφεληθῶσιν, οἳ δὲ εἰς ναυτιλίαν, φυλασσόμενοι τὰς χειμερίους ἀνατολάς τε καὶ δύσεις τῶν ἄστρων, οἷον Ἀρκτούρου Ἐρίφων Αἰγός, ἀπό τε τῆς ἑσπέρας σημείωσιν ποιούμενοι τοῦ μέλλοντος καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρθρου, τουτέστιν ἀπὸ τῆς ἑκάστου τῶν ιβ′ ζῳδίων ἀνατολῆς τε καὶ δύσεως. ὁ γὰρ ἥλιος ἐν τῇ ἐνιαυσιαίᾳ περιόδῳ διεξιὼν τὸν ζῳδιακὸν κύκλον κατὰ τάξιν εἰς ἓν ἕκαστον τῶν ζῳδίων μεταβαίνει. διὸ ὄγμον τὴν πορείαν αὐτοῦ ὠνόμασεν. MΔUA

καὶ Ὅμηρος ,,ὄγμον ἐλαύνωσιν" (Λ 68). MA

ἀπὸ τοῦ θεοῦ τὰ πάντα ἐδόθησαν τοῖς ἀνθρώποις ἵνα τὴν δύσιν καὶ τὴν ἀνατολὴν τῶν ἀστέρων θεωροῦντες γινώσκωσιν ὥραν τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ ἔαρος. S

744. — καὶ μέν τις καὶ νηΐ: ὅτι τὰ ἀπλανῆ, φησί, δηλοῖ τοὺς καιροὺς καὶ τεκμήρια δίδωσι τοῦ πλοῦ. ,,καὶ γάρ τις καὶ νηῒ ἑαυτὸν εἰσδεδωκὼς πολύκλυστον χειμῶνα ἐσκέψατο, ἢ τοῦ δεινοῦ Ἀρκτούρου μνημονεύσας (ὅλη γὰρ αὐτοῦ ἡ δύσις χειμερινή ἐστιν, ὃ MΔKUAS

1–11 MΔUA *lemma* MUA: [ἐ]κ Διὸς ἤδη Δ **1** ὑπὸ MA: ἀπὸ U [.]πὸ Δ **2–3** πρὸς ἀντίληψιν τῶν κατὰ MA: τῶν κατὰ Δ τῶν κατ' ἀντίληψιν U **3** γεωργίαν MΔ: τῆς γεωργίας U τὴν γεωργίαν A | ἔργων MUA: *om.* Δ | *post* ὠφεληθῶσιν *add.* τὰ πλεῖστα Δ **4** εἰς MΔU: *om.* A | *post* ναυτιλίαν *add.* κρείττονες ἔσοιντο (*ex* ἔσονται) Δ | χειμερίους MUA: –ρίας Δ **5–6** ἐρίφων αἰγὸς MΔA: αἰγὸς ἐρίφου (*sic ut vid.*) U **8** ἀνατολῆς MUA: ἐπιτολῆς Δ **11** μεταβαίνει MUA: ἀνατέλλει Δ.

12 MA ἐλαύνωσιν *Homerus*: ἐλαύνων MA.

13–15 S (*45ʳ in mg.*).

16–p. 378,7 MΔKUAS (*45ʳ, 42–49*) *lemma* MΔUAS: καὶ μέν τις K **17** δηλοῖ τοὺς καιροὺς MΔKAS: τοὺς (*evan.*) καιροὺς δηλοῖ U | δίδωσι MΔKUA: διδόασι S **18** πλοῦ MΔKUA: πλόου S | γὰρ MΔKUA: μὲν S **18–19** καὶ (*om.* S) νηῒ . . . πολυκλ– MKUAS: *om.* Δ **18** εἰσδεδωκὼς MKUA: ἐκδεδωκὼς S **18–19** πολύκλυστον χειμῶνα *scripsi*: πολυκλύστοιο χειμῶνος MKU (*inter* νηῒ *et* ἑαυτὸν) A *om.* S χειμῶνα Δ πολυκλύστου χειμῶνος *Aratus 744* **20** ὅλη ΔUCS: ὀλίγη MKA

δὲ Χηλαῖς συγκατέρχεται Σκορπίῳ Τοξότῃ Αἰγοκέρωτι, ἡ δὲ τετράμηνος χειμερινή ἐστιν), ἔμαθεν οὖν περὶ ἐσομένου χειμῶνος ὁ ναυτίλος ἢ τοῦ Βοώτου μνησθείς (MΔKUA δ ε ι ν ο ῦ δὲ οἱ μὲν τοῦ λαμπροῦ, οἱ δὲ χειμερινοῦ, ὡς πρὸς τὸ παρόν) ἤ τινων ἄλλων ἀστέρων [θεάσοιτο] οἵτινες ἐξ ὠκεανοῦ ἀ ρ ύ ο ν τ α ι, ἀντὶ τοῦ ἀνατέλλουσιν".

KA 747. — ἀ μ φ ι λ ύ κ η ς: φασὶ γὰρ τὸν λύκον ἀνακεῖσθαι τῷ Ἀπόλλωνι, καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος μάντις ὢν προβλέπει, οὕτω καὶ τὸν λύκον, διὰ τὸ ὀξυδερκὲς αὐτοῦ, προσήρμοσαν [αὐτὸν] τῷ Ἀπόλλωνι. διὰ τοῦτο καὶ λυκόφως λέγεται, ὅταν ὁ λύκος θεάσηται.

MΔKUAS 749. — ὄ γ μ ο ν ἐ λ α ύ ν ω ν: ὄγμος κυρίως ἡ τάξις καλεῖται τῶν θεριζόντων, ὅπου ἀμῶνται, ἢ ὁ μεταξὺ δύο φυτειῶν τόπος ἀργός. ἐπειδὴ οὖν τὴν μέσην γραμμὴν τοῦ ζῳδιακοῦ ὁ ἥλιος πορεύεται, ἔχει δὲ ὁ κύκλος ἄλλας δύο ἑκατέρωθεν γραμμάς, διὰ τοῦτο εἶπεν ὄγμον τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον.

---

1 χηλαῖς **MΔKUA** χηλὸς **S** **1–2** αἰγοκέρωτι **MKAS**: αἰγοκέρω **ΔU** **2** τετράμηνος (*sic* **MΔKUA**: τετάρτη μηνὸς **S**) *est spatium quattuor mensium* (*cf. SIG 410,4 et* τρίμηνος *Hdt. II, 124*) **3** περὶ ἐσομένου **ΔUS**: περιεσομένου **MKA** | ναυτίλος **MU**: ναύτης **Δ** ναυτίλλος **K** ναυτῖλος **AS** | τοῦ **MKUAS**: *om.* **Δ** **4–7** δεινοῦ ... ἀνατέλλουσιν *om.* S, *ut alterum scholium praebent* **ΔKUA** (*lemma* δεινοῦ **Δ** δεινοῦ μεμνημένος **U** ἢ δεινοῦ μεμνημένος **KA**) **4** δεινοῦ **MΔ**: *om.* **KUA** | δὲ οἱ μὲν **M**: οἱ μὲν **KA** *om.* **ΔU** | οἱ δὲ **MKA**: ἄλλοι δὲ **ΔU** **4–5** χειμερινοῦ **MΔU**: τοῦ χειμερινοῦ **KA** *fortasse recte* **6** θεάσοιτο **MΔKUA**: *seclusi, iam om.* Est (*unde Ald.*) θέας *Maass.*

8–12 KA **9** ἐκεῖνος μάντις **K**: ἐκεῖνον μέν τις **A** **11** αὐτὸν **KA**: *secl. Maass; sed fortasse* αὐτῷ *scribendum et* Ἀπόλλωνι *delendum* | *cf. sch. H 433, Wendel ad sch. Ap. Rh. 2, 671.*

13–18 MΔKUAS (*45ᵛ,6–9*) *lemma* **MΔ**: ὄγμον **KA** μέγαν ὄγμον **U** *om.* **S** **13–15** ὄγμος ... μεταξὺ **MΔKUA**: ὄγμος λέγεται καὶ ὁ μεταξὺ **S** **13** ὄγμος **ΔU**: ὄγμον **M** ὄγμος δὲ **KA** **13–14** ἡ τάξις καλεῖται **MK**: καλεῖται ἡ ἐπίστιχος τάξις **Δ** καλ– ἡ τάξις **U** ἡ τάξις **A** **15** ἐπειδὴ **MUAS**: ἐπεὶ **ΔK** | οὖν **MΔUS**: δι' αὐτῶν **KA** **16** ζῳδιακοῦ **MΔKUA**: ζῳδ– κύκλου **S** **17** ἄλλας **MKUAS**: *om.* **Δ** | τοῦτο **ΔKAS**: τοῦτον **M U** *evan.* **18** τοῦ **MKUAS**: *om.* **Δ** | δρόμον **MΔUS**: κύκλον **KAC**.

καὶ ὅτι τῶν πάντων ἐστὶν ὁ ἥλιος ἀνατέλλων φυτουργὸς καὶ γεννήτωρ, διὰ τοῦτο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ὄγμον εἶπεν. S

750. — τοτὲ μέν τ' ἀνιών: ἢ γὰρ ἀνατέλλων ἑῴας τὰς φάσεις παρέχει αὐτοῖς, ἢ δύνων ἑσπερίας. τὸ δὲ αὐτίκα οὐκ ἀργῶς, ἐπ' ἀμφοτέρων· ἢ γὰρ αὐτίκα ἀνιὼν μετὰ τὴν ἑῴαν τοῦ ἄστρου φάσιν, ἢ πρὸ ὀλίγου τῆς τοῦ ἄστρου ἑσπερίας φάσεως δεδυκώς. MΔKUA

751. — ἄλλος δ' ἀλλοίην ἀστήρ: ἐφ' ἕκαστον ὁ ἥλιος τῶν ἐν ταῖς μοίραις ἀστέρων ἔρχεται· οἷον σήμερον, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν πρώτην μοῖραν, ἀνέτειλε ⟨σὺν ἀστέρι τινί⟩, τῇ δὲ ἑξῆς οὐκέτι σὺν ταὐτῷ. ἔρχεται γὰρ ἐπὶ τὴν δευτέραν μοῖραν, καὶ ἐπιψαύει τοῦ ἀστέρος τοῦ ἐν τῇ δευτέρᾳ μοίρᾳ ὄντος. διὸ εἶπεν ἄλλος δ' ἀλλοίην ἐπιδέρκεται ἡμέραν σὺν ἡλίῳ ἀστήρ, ἢ ἄλλος κατὰ [τὴν] ἀλλοίαν [τῶν ἀστέρων] ἡμέραν θεωρεῖται, κατὰ ποιὰν δηλονότι φάσιν, ἑῴαν ἀνατολὴν ἢ ἑσπέριον δύσιν ⟨ἤ⟩ τινα τούτων, ἐπείτοι MΔUA

1–3 S (*45ᵛ,10–11*).

4–8 MΔKUA *lemma* MΔKA: U *mutil.* **5** τὰς φάσεις MΔU (*post* παρέχει U): αὐτῆς τὰς φάσεις KA | παρέχει αὐτοῖς M: αὐτοῦ παρέχει ΔU αὐτὰς παρέχει K παρέχει A **6** τὸ δὲ MΔ: τὸ δ' U τοτέ δ' KA | ἀργῶς M: ἀργὸν Δ | ἐπ' MΔK^{sl}UA: ὑπ' K | ἢ MKA: καὶ Δ U *mutil.* **7** μετὰ MΔKA: τὰ U | φάσιν MΔ: φαῦσιν KA φησιν U **8** τῆς MΔ KA: *om.* U | φάσεως ΔU: φαύσεως KA *om.* M.

9–p. 380,3 MΔUA (*in* UA *post p. 382, l. 5*) *lemma* MUA: [ἄ]λλος δ' ἀλλοίην Δ **10** ἀστέρων A: ἄστρων MΔU **11** ἀνέτειλε MΔU: ἀνατέλλει AC **12** σὺν ἀστέρι τινὶ *supplevi exempli gratia*: *lacunam post* ἔρχεται (*l. 10*) *indicat Maass cuius apparatus criticus maioribus hic erroribus scatet* | τῇ MΔU: τὸ A | δὲ M A: *om.* ΔU | σὺν ταὐτῷ *scripsi*: σὺν αὐτῷ MΔA: *om.* U **13** μοῖραν Δ: μοίραν MA: *om.* U **13–14** καὶ ἐπιψαύει.... ὄντος MA: *om.* ΔU **15** σὺν ἡλίῳ ΔUA: *om.* M **16–18** ἢ ἄλλος ... τούτων MA: *om.* ΔU **16** τὴν MA: *del.* Est | ἀλλοίαν *scripsi*: ἀλλοίην MA ἄλλην Est | τῶν ἀστέρων MA: *post* ἡμέραν *transtulit* Est, *secl. Maass* **17** ποιὰν *scripsi*: ποίαν M ποῖαν A | φάσιν M: φησὶν A **18** ἢ ἑσπέριον δύσιν *scripsi*: ἢ ἑσπέριον ἢ δύσιν M ἢ δύσιν A | ἤ *add.* Est: *non in* MA (*sed iam post* δύσιν *dist.* A)

γε καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἕκαστος αὐτῶν καὶ ἀνατέλλει καὶ δύεται, ὡσὰν τοῦ κόσμου ἐν ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον φερομένου.

MΔUAS 752. — γινώσκεις τάδε καὶ σύ: ὁριστικὸν ἀντὶ προστακτικοῦ, ἀντὶ τοῦ γίνωσκε. συναείδεται δὲ ἀντὶ τοῦ συνᾴδεται, πρόκειται. κύκλα (753) ἐνιαυτοί. ἐπιδινεῖται (755) παρέρχεται. ὁ δὲ λόγος· γίνωσκε ὅτι ἀναλογοῦντες ἀλλήλοις καὶ σύμφωνοι γίνονται οἱ τοῦ ἡλίου δρόμοι διὰ ιθ' ἐτῶν ἐπιθεωρούμενοι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀνατολὴ τῆς τοῦ Ὠρίωνος ζώνης μέχρι τῆς παντελοῦς δύσεως αὐτοῦ, ἔτι γε μὴν καὶ ἡ τοῦ Κυνὸς ἀνατολή τε καὶ δύσις διὰ τῶν ἴσων ἐτῶν σύμφωνοι γίνονται.

MΔAS τὰς μὲν οὖν ἡμέρας τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου ἐνεργείας ὑπέδειξε, τὰς δὲ νύκτας ἀπὸ τῆς τοῦ Ὠρίωνος ἀνατολῆς τε καὶ δύσεως, διὰ τὸ ἐκεῖνα τὰ ἄστρα καταληπτὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐν τῇ νυκτὶ γίνεσθαι.

---

1 ἕκαστος αὐτῶν καὶ MA: *om.* ΔU **2** δύεται MUA: ἀναδύεται Δ | ὡς ἂν MΔU: ὡς A | ἐν ἡμέρα ΔU: καὶ ἐν ἡμέραι M καὶ ἐν νυκτὶ A | καὶ νυκτὶ U: καὶ ἐν νυκτὶ M νυκτὶ Δ καὶ ἐν ἡμέρα A **2–3** ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον MA: ἐπὶ σημεῖον ἀπὸ σημείου Δ ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον U.

4–13 MΔUAS (*45r,49–45v,2*) *lemma* MA: γινώσκεις τάδε ΔU γινώσκεις S **4–5** ὁρ– ἀντὶ προστ– MΔAS: προστ– ἀντὶ τοῦ ὁρ– U **5** ἀντὶ τοῦ γίν– MUAS: ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ γίν– Δ | δὲ ἀντὶ τοῦ MΔUA: *om.* S **6** πρόκειται MUAS: *om.* Δ **6–7** κύκλα. ἐνιαυτοὶ ΔU (–τὸν) A: ἐνιαυτοί. κύκλα M κύκλω S **8** δὲ λόγος *om.* A **8–9** ἀναλογοῦντες ἀλλήλοις (τοῖς ἀλλ– A) καὶ σύμφωνοι MUA: σύμφωνοι ἀλλήλοις Δ ἀναλογοῦνται ἀλλήλων κατὰ τὴν συμφωνίαν S **9** οἱ ΔUAS: αἱ M **10** ἐπιθεωρούμενοι MΔUA: –μενα S **10–11** τῆς ... ζώνης MΔUA: τὴν ... ζώνην S **11** ὠρίωνος MΔAS: ὁρίζοντος U **12** τε MS: *om.* ΔUA.

14–18 MΔAS (*45v,2–5*) **14** τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ΔS: τῆς ἐννεακαιδεκατηρίδος M τῶν ἐννεακαιδεκαέτων A (*ex* –στων *ut. vid.*) **17–18** καταληπτὰ ... γίνεσθαι MΔA: ἐν τῇ νυκτὶ καταληπτὰ γίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις S **17** *post* νυκτὶ *add.* μάλα M μάλλα A: *non in* ΔS | γίνεσθαι ΔAS: γενέσθαι M.

ἄ λ λ ω ς: Μέτων τις γέγονε παλαιὸς ἀστρονόμος, ὃς ἀκριβῶς ἀριθμήσας εἶπε μικρὸν ἐνιαυτὸν ὡς πρὸς σύγκρισιν τοῦ μεγάλου, περὶ οὗ πάλαι ἐλέγομεν, ὅταν σύνοδος τῶν ζ′ ἀστέρων ἐν μιᾷ μοίρᾳ γένηται ἐπὶ ἀπωλείᾳ τοῦ παντός. δεξάμενοι τοίνυν οἱ μετ' αὐτὸν ἀστρονόμοι πίνακας ἐν ταῖς πόλεσιν ἔθηκαν περὶ τῶν τοῦ ἡλίου περιφορῶν τῶν ἐννεακαιδεκαετηρίδων, ἀριθμήσαντες ὅτι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τοιόσδε ἔσται χειμών, καὶ τοιόνδε θέρος, καὶ τοιόνδε φθινόπωρον, καὶ τοιοίδε ἄνεμοι, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς βιωφελεῖς χρείας τοῖς ἀνθρώποις. MΔKUAS

ἐπειδὴ οὖν ἤδη ταῦτα ἐγνώσθη ἐκ τῶν πινάκων, καὶ αὐτὸς ἐκεῖθεν ἔγνω τὰ πολλὰ ὁ Ἄρατος, φησὶν ὅτι „καὶ αὐτὸς γινώσκεις· πάλαι γὰρ ἀ ε ί δ ε τ α ι καὶ MKUAS

1–11 MΔKUAS (*45ᵛ,25–35*) **1** ἄλλως MΔKUA: γινώσκεις τὰ πάντα S | τις γέγονε MΔKAS: γέγονέ τις U **2** ὃς MΔKUA: ὅστις S | ἀριθμήσας MKUAS: ἐρευνήσας Δ | εἶπε MΔKAS: *om.* U | πρὸς MΔKUA: κατὰ S **3** τοῦ MΔKUA: τούτου S | πάλαι US (*sic Maass e coni.*): πάλιν MΔKA *cf. supra sch. 458* | ὅταν K: ὅτε M *ut vid.* AS ὅτι ΔU **4** ἐν μιᾶ μοίρα S: *om.* MΔKUA **5** μετ' αὐτὸν S: μετὰ Μέτωνα MΔKUA **6** τοῦ MΔKUA: *om.* S **7** τῶν ἐννεακαιδεκαετηρίδων MΔKA: τῶν ιθ′ ἑταιρίδων U τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος S **7–8** ἀριθμήσαντες S: *om.* MΔKUA **8–9** ἔσται χειμὼν MΔKAS: χειμὼν ἐστὶ U **9** καὶ (*ante* τοιόνδε θέρος) MΔKUA: ἢ S **10** ἄλλα S: *om.* MΔKUA | πολλὰ MΔKAS: πολλῶ U | πρὸς βιωφελεῖς χρείας MΔKA: εἰς βιωφελῆ χρείαν S βιωφελέστεροι U.

12–p. 382,5 MKUAS (*45ᵛ,35–41*) **12** ἐπειδὴ MKUA: ἐπεὶ S | οὖν ἤδη ταῦτα M: δὲ ταῦτα ἤδη K δὲ ἤδη ταῦτα AC οὖν τὰ πολλὰ ταῦτα U οὖν ταῦτα S | ἐγνώσθη ἐκ τῶν πινάκων MKA: ἐκ τ– πιν– ἐγνώσθη S *om.* U **12–13** καὶ αὐτὸς MKAS: *om.* U **13** τὰ πολλὰ MKAS: *hic om.* U **14** αὐτὸς MS: αὐτὰ KA αὐτ' U | *post* γινώσκεις *libenter transtulerim ea quae infra* (*p. 382, l. 10*) *leguntur*: καὶ ἔμαθες ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων | πάλαι γὰρ MKAS: ὅτι πάλαι U | ἀείδεται MKUAS: *fortasse* ᾄδεται *scribendum* | *ante* καὶ φανερὰ *add.* καὶ φαίνεται KUA: *non in* MS

φανερὰ τοῖς Ἕλλησι γέγονεν“. ἐδέξαντο δὲ αὐτὰ Ἕλληνες παρ' Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων. ποῖα οὖν ἐστι ταῦτα ἃ σ υ ν α ε ί δ ε τ α ι ἐπήγαγε, τὰ κ ύ κ λ α καὶ αἱ περιφοραὶ αἱ διὰ ἐννεακαίδεκα ἐτῶν γινόμεναι τοῦ ἡλίου.

MKA φησὶν οὖν ὅτι πάντας τοὺς ἀστέρας ὁ ἥλιος ἐπέρχεται καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ ἐμπελάζων, ὁτὲ μὲν ἀνιών, ὁτὲ δὲ καὶ δύνων.

MΔUA 754. — ὅ σ σ α τ' ἀ π ὸ ζ ώ ν η ς: ὅσα, φησί, [καὶ ἔμαθες ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων] ἀπὸ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος πάλιν εἰς αὐτὸν τὸν Ὠρίωνα ἡ νὺξ ἄστρα ἐπιφέρει, καὶ ὅσα ἀπὸ τοῦ Κυνὸς εἰς αὐτὸν τὸν Κύνα. βούλεται δὲ καὶ περὶ πάντων εἰπεῖν τῶν ἀπλανῶν· προειπὼν δὲ περὶ τῶν ἄλλων ... [πολλοὶ γὰρ οἱ πρὸ Ἀράτου, περὶ Εὔδοξον καὶ Ἵππαρχον καὶ ἄλλοι τινές] ἤρξατο δὲ ἀπὸ Ὠρίωνος ὅτι ὑπόκειται Καρκίνῳ, καὶ ὅτι μάλιστα εἰς αὐτὸν οἱ πλέοντες ὁρῶσι, καὶ ὅτι νότιός

---

1 γέγονεν **MKUAS**[pc]: γίνεται S[ac] | *post* γέγονεν *transferenda videntur esse ea quae infra ll. 14–15 invenies*: πολλοὶ γὰρ οἱ πρὸ Ἀράτου, περὶ Εὔδοξον καὶ Ἵππαρχον καὶ ἄλλοι τινές; *cf. sch. 83 ubi Hipparchus, cum Eudoxo coniunctus, eodem errore Arato anterior fuisse dicitur* **1–2** ἕλληνες **MKA**: οἱ ἕλλ– **US** **2–3** ἐστι ταῦτα ἃ *om.* S **3** ἃ συναείδεται **MK**: καὶ συνείδεται A συναείδεται S *om.* U | *post* ἐπήγαγε *sic scholii finem facit* U: αἱ περιφοραὶ τοῦ ἡλίου αἱ διὰ ιθ' ἐτῶν γινόμεναι τοῖς ἀνθρώποις **4** περιφοραὶ **MS**: περιφ– τοῦ ἡλίου **KA** (*cf.* U) | αἱ διὰ M: καὶ διὰ **KAC** αἱ (διὰ *om.*) S | γινόμεναι **MK**[pc]**S**: γενόμεναι K[ac]A.

6–8 MKA **7–8** ὁτὲ ... ὁτὲ Est: ὅτε ... ὅτε **MA** ὅτε ... ὁτὲ K.

9–p. 383,2 MΔUA *lemma* **MΔUA** **10** καὶ ... παλαιοτέρων **MΔUA**: *seclusi, vide supra ad p. 381, l. 14* **11–12** ἄστρα ἐπιφέρει **MA**: ἐπιφέρει ἄστρα **ΔU** **12** καὶ ὅσα ... τὸν Κύνα *huc transt. Bekker*: *post* ἀπλανῶν **MUA** *om.* Δ **13** καὶ **ΔU** *ut vid.* A: *om.* M **14** προειπὼν **ΔU**: προεῖπον **MA** *edd.* | δὲ **MΔA**: *om.* U | τῶν **MΔA**: *om.* U | *lacunam indicavi* **14–15** πολλοὶ ... τινές *seclusi*: *vide supra ad l. 1* **14** πολλοὶ γὰρ **MΔU**: *om.* A | οἱ **MΔA**: *om.* U **15** *fortasse scribendum est* οἱ περὶ **16** ἤρξατο **MΔU**: ἤρξαντο A | ὠρίωνος **MΔA**: τοῦ ὠρ– U **17** μάλιστα **MUA**: *om.* Δ | οἱ **MΔA**: καὶ οἱ U | καὶ ὅτι **MΔA**: ὅτι καὶ U

ἐστιν, ἐκ δὲ τῶν νοτίων μερῶν ἀεὶ ἐκδέχονται ἐσόμενον χειμῶνα.

ἄλλως: ὅσα ἄστρα ἀπὸ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίωνος MA
εἰς ἔσχατον Ὠρίωνα, ὅ ἐστι μέχρι τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἡ νὺξ ἐπιδινεῖται. ἀπὸ κοινοῦ δὲ τὸ γινώσκεις.

ἀρχὴ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστιν ἡ τῆς ζώνης τοῦ Ὠρίω- MΔUA
νος ἐπιτολή, τέλος δὲ τῶν ποδῶν τοῦ Ὠρίωνος ἡ ἐπιτολὴ καὶ τοῦ Κυνός. εἰς τρία δὲ αὐτοῦ διήρηται ἡ ἐπιτολή, ὦμον, ζώνην, πόδας.

756. — οἵ τε Ποσειδάωνος ὁρώμενοι: MΔUAS
οὐ μόνον, φησίν, ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἐστὶν εὔχρηστος τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀστέρων αἱ παρατηρήσεις, τῶν τε Ποσειδῶνος καὶ τῶν τοῦ Διός. εἰσὶ δὲ Ποσειδῶνος μὲν ἀστέρες οἱ τοὺς χειμῶνας καὶ τὰς εὐδίας δηλοῦντες, Διὸς δὲ οἱ τὰ πρὸς γεωργίαν εὔχρηστα μηνύοντες. ὅταν οὖν μέλλῃς πελαγίῳ δρόμῳ σεαυτὸν ἐμπιστεύειν, πολυπραγμόνησον πρῶ-

---

1 ἐκ δὲ **MUA**: καὶ ἐκ **Δ** | τῶν **MΔ**: *om.* **UAC** | ἀεὶ **ΔU**: καὶ ἀεὶ **M** ἀεὶ *post* ἐκδέχονται **AC** | ἐκδέχονται **MA**: προσδέχεται **ΔU** | ἐσόμενον **MA**: *om.* **ΔU** *qui signum finis non praebent.*

3–6 MA

7–10 MΔUA **7** ἐστιν **MUA**: *om.* **Δ** **7–8** ὠρίωνος **MΔ**^{sl}**UA**: καρκίνου **Δ** **8–9** τέλος ... κυνός **MU** (τῶν ποδῶν *et* καὶ τοῦ κυνός *om.*) **A** (ὠρίωνος *om.*): *om.* **Δ** **10** ὦμον ζώνην πόδας **MU** (πόδα): εἰς ὦμον. εἰς ζώνην. εἰς πόδα **Δ** ὦμον. πόδα. ζώνην **AC.**

11–p. 384,6 MΔUAS (*45*^{v}*, 11–22 haud suo loco*) *lemma* **MA**: οἵ τε ποσειδάωνος (–ονος **U**) **ΔU** τοὺς πάντας (*v. 748*) **S** **12–13** οὐ μόνον ... ἀλλὰ καὶ *om.* **S** **12** μόνον **MUA**: μόνος **Δ** | ὁ ἀριθμὸς **MΔA**: *om.* **U** | ἐννεακαιδεκαετηρίδος **Δ**^{pc}: –καετερίδος **M** –κατηρίδος **ΔUA** **14** ἀστέρων **MΔA**: ἄστρων **S** *om.* **U** | τῶν **MUA**: τοῦ **Δ** αἵ **S** | τῶν **UA**: *om.* **MΔS** **15** τοῦ **MΔUA**: *om.* **S** | ποσειδῶνος **MΔAS**: τοῦ π– **U** | μὲν **MΔAS**: *om.* **U** **16** δηλοῦντες **MΔAS**: ἀποτελοῦντες **U** **17** μηνύοντες **MΔ**^{sl}: σημαίνοντες **Δ** δεικνύοντες **UA** δηλοῦντες καὶ μηνύοντες **S** | μέλλῃς **MΔAS**: *om.* **U** **17–18** πελαγίω .. ἐμπιστεύειν (–τεύσει **U** *ut vid.*) **MUAS**: πλεῖν **Δ** | πελαγίω δρόμω **MUA**: πελαγιοδρόμοις **S** **18** σεαυτὸν **MU** (*in lacuna*) **A**: *om.* **S**

τον τὴν παρατήρησιν τῶν τὰς εὐδίας ἢ τοὺς χειμῶνας δηλούντων ἀστέρων. κόπος μὲν γὰρ βραχὺς τυγχάνει τῷ βουλομένῳ τὴν τῶν σημείων ἀκρίβειαν μετέρχεσθαι, ἡ δὲ ὠφέλεια πολλὴ ἐκ τῆς τούτων ἐμπειρίας τοῖς ἀσφαλείας προνοουμένοις ἀνθρώποις. ἑαυτούς τε γὰρ τότε σώζουσιν

ΜΔUA οἱ ἄνθρωποι πρῶτον οἱ τὴν παρατήρησιν αὐτῶν ἔχοντες [τῶν τε ἀνατολῶν καὶ δύσεων τῶν ἄστρων], καὶ τοῖς ἄλλοις παραίτιοι γίνονται ἀσφαλείας, προμηνύοντες αὐτοῖς τὰς μέλλουσας τοῦ ἀέρος περιστάσεις ἐκ τῶν περὶ οὐρανὸν σημείων.

ΜΔKUA 758. — τῷ κείνων πεπόνησο: διὸ ἐκείνων τῶν ἀστέρων τῶν βιωφελῆ χρείαν ἐχόντων ἐν ἐπι-
MKUA μελείᾳ ἔσο, καὶ γίνωσκε καὶ μάνθανε αὐτούς. ὀλίγος μὲν γὰρ ἐκ τούτων κάματος, τουτέστιν ἐκ τῆς μαθήσεως, πολὺ δὲ τὸ βιωφελές ἐστι τῷ ταῦτα παρατηροῦντι

1–2 τῶν τὰς .... ἀστέρων **ΜΔUA**: τῶν ἄστρων τῶν τὰς εὐδίας ἢ τοὺς χειμῶνας σημαινόντων **S** **2** κόπος **ΜΔUA**: κόσπος **S** | μὲν γὰρ **MAS**: γὰρ **Δ** μὲν **U** **2–3** βραχὺς τυγχάνει τ– β– **M**: τυγχάνει βραχὺς τ– β– **ΔU** ἐστι τ– β– βραχὺς **A** (ἐστι βραχὺς τ– β– **C**) τυγχάνει βραδὺς τοῖς βουλομένοις **S** **3** ἀκρίβειαν μετέρχεσθαι **MΔS**: ἀκρίβειαν περιέρχεσθαι **U** μαθεῖν ἀκρίβειαν **A** μετέρχεσθαι *om.* **C** **4–5** ἐκ τῆς ... ἀνθρώποις **S**: *om.* **ΜΔUA** (*cf. Arat. 761–762* „τὸ δὲ μυρίον αὐτίκ' ὄνειαρ γίνετ' ἐπιφροσύνης αἰεὶ πεφυλαγμένῳ ἀνδρί.“) **5–6** ἑαυτοὺς ... σώζουσιν *om.* **Δ** **8** τε γὰρ **MA**: γὰρ **U** *om.* **S** **6** τότε **MUA**: *om.* **S**.

7–11 ΜΔUA *haec sic in* Δ *breviata sunt*: προγινώσκουσι γὰρ τὰς μέλλουσας τοῦ ἀέρος περιστάσεις ἐκεῖθεν **8** τῶν τε (*om.* **A**) ... τῶν ἄστρων **MA**: τῶν ἄστρων τῶν ἀνατολῶν καὶ δύσεων **U** *seclusi* **9** τοῖς **UA**: *om.* **M** **10** αὐτοῖς τὰς **M**: ἑαυτῶν **U** αὐτοῖς **A** | ἀέρος **MΔ**: ἀστέρος **UA** | περιστάσεις **MΔ**: τὰς περιστάσεις **U** ἐπιστάσεις **A**.

12–16 ΜΔKUA (*post* ἔσο *l. 14 deficit* Δ) *lemma* **MKUA**: [τ]ῶ κείνων **Δ** **13** ἀστέρων *scripsi* (ἀστέρες *Arat. 757*): ἄστρων **ΜΔKUA** | ἐν **ΜΔKU**: *om.* **A** **13–14** ἐπιμελείᾳ **ΜΔKA**: εὐμελείᾳ **U** **14** καὶ γίνωσκε καὶ μάνθανε **MUA**: καὶ γίν– καὶ μάνθ– καὶ γίνωσκε **K** **15** γὰρ **MKA**: *om.* **U** **15** τουτέστιν ἐκ τῆς μαθήσεως **MKA**: *om.* **U**

ἀνδρί ἐπιφροσύνης καὶ λογισμοῦ.

τὸ δὲ μέλοι δέ τοι, περὶ δὲ τούτων τῶν ἄστρων μελέτω σοι ὅσα κεχρημένα καὶ ἀσφαλῶς εἰρημένα περὶ πλοῦ ἐστιν, ὅταν ἐν νηῒ σαυτὸν πιστεύῃς, καὶ μέλλῃς εὑρεῖν πόθεν ἔσται κύματα. MΔKUA

763. — αὐτὸς μέν: αὐτὸς μὲν τὰ πρῶτα ἀπὸ βλαβῶν σῴζεται, ἄλλῳ δὲ ἐκ δευτέρου παραινέσας μεγάλως ὠφέλησεν, διδάξας πότε πλησιάζει χειμών. S

765. — πολλάκι γάρ καί τίς τε: πολλάκις γὰρ γαλήνης οὔσης θεασάμενός τις ἀνὴρ ἔμπειρος σημεῖόν τι διὰ τῆς νυκτός, προέγνω χειμῶνα MΔKUA

ἐπιγενησόμενον, καὶ ἀσφαλισάμενος τὴν ναῦν ἐμπειρίᾳ ναυτικῇ διεσώθη. MKA

ἄλλως: πολλάκις γάρ, φησί, καὶ γαλήνης ὑπαρ- MΔKAS

---

1 ἐπιφροσύνης *scripsi ex Arato*: ἐπιφροσύναις MKUA | λογισμοῦ *scripsi*: λογισμοῖς MKA λογισμῶ U.

2–5 MΔKUA *lemma* τὸ δὲ μέλοι (μέλει A) δέ τοι MA: [ε]ἴ ποτε νηῒ Δ εὑρεῖν ὅσα που U **2** δὲ MKUA: *om.* Δ | ἄστρων ΔKUA (σήματα *Arat. 760*): ἀστέρων M **3** κεχρημένα Est (*sic Aratus 759*): κεκριμένα MΔ κεκρυμμένα K^{pc} UA και χρυμμ– K^{ac} **3–4** ἀσφαλῶς εἰρημένα MΔKA: εἰρημένα ἀσφαλῶς U **4** ἐστιν MΔKA: εἰσὶν U | ἐν MKUA: *om.* Δ *secl. Maass fortasse recte* **5** μέλλῃς ΔKU: μέλῃς M μέλλεις A | ἔσται MΔKA: ἐστὶ U.

6–8 S *haec eadem fere forma bis praebet* (*45^{v},22–25* = S^{1}; *45^{v},41–44* = S^{2}) *et ante et post eam adnotationem in qua de metoniano cyclo agitur* (*supra p. 381, l. 1–p. 382, l. 5*) | *lemma* S^{1} S^{2} **6** αὐτὸς *scripsi:* σὺ S^{1} ἀντὶ τούτους (= ἀντὶ τοῦ αὐτὸς ?) S^{2} | τὰ πρῶτα S^{1} (*sic Aratus*): πρῶτον S^{2} **7** σώζεται S^{2}: σώζεσαι S^{1} | ἄλλω δὲ S^{1}: ἀλλὰ καὶ S^{2} **8** ὠφέλησεν *scripsi* (ὤνησεν *Aratus*): ὠφέλησας S^{1}S^{2} | πλησιάζει χειμὼν S^{1}: χειμὼν πλησιάζει S^{2}.

9–11 MΔKUA *lemma* MKA: πολλάκι γὰρ ΔU **9–10** πολλάκις γὰρ MΔKA: *om.* U **10** *post* γὰρ *add.* φησι KA | τις MΔ^{sl}KUA: *om.* Δ **10–11** ἔμπειρος σημεῖον MΔ^{pc}KUA: σημεῖον ἔμπειρον Δ^{ac} **11** τι MKA: *om.* ΔU.

12–13 MKA

14–p. 386,8 MΔKAS (*45^{v},44–53*) ἄλλως MΔKA: πολλάκι γάρ τις καὶ γαληναίη ὑπὸ νυκτὶ S **14** γάρ φησι MΔ: γάρ τις φησὶ KA (τις *evan.*) C γὰρ S | καὶ MΔS: *om.* KAC | ὑπαρχούσης MΔKA: ὑπαρχούσης φησὶν S

χούσης, ἀσφαλίζεταί τις περὶ τῆς νηὸς ἐκ τῆς περὶ τὰ μέλλοντα προγνώσεως. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ παραχρῆμα γίνονται οἱ χειμῶνες, ἀλλὰ πολλάκις ἐκ τῶν σημείων τεκμαιρόμεθα καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας χειμῶνα γενησόμενον καὶ μετὰ πέντε, καὶ πολλάκις ἀπροσδόκητος χειμὼν ἐπέρχεται. οὐ γὰρ πάντα οἱ ἄνθρωποι τὰ σημεῖα ἐπιστάμεθα, ἀλλ' ἔτι καταλείπεται ἡμῖν ἄδηλά τινα, ὧν ἴσως ἐξ ὑστέρου δώσει καὶ ἡμῖν ὁ θεὸς τὴν γνῶσιν.

S ἀεὶ γὰρ ὠφελεῖ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος πανταχόθεν ὁρώμενος καὶ παρέχων τὰ φανερὰ ἡμῖν σημεῖα. τὸ δὲ πάντοθεν εἰδόμενος οἱ μὲν διὰ γῆς, διὰ θαλάσσης, διὰ παντὸς τοῦ κόσμου, οἱ δὲ διὰ κληδόνων, διὰ μαντειῶν, δι' ὀνείρων, διὰ σημείων, διὰ τῶν ὁμοίων. Ζεὺς γὰρ οὐρανός, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις (224) ἐν Διὸς εἰλεῖται, ἀντὶ τοῦ ἐν οὐρανῷ. ὁ μὲν οὖν οὐρανός, φησίν, ἐκ τῶν ἐγκειμένων αὐτῷ ἀστέρων δίδωσι σημεῖα, ἄλλα δὲ παρέχει ἡ σελήνη διχότομος γινομένη ἑκατέρωθεν τοῦ πλήθους (τοῦτο δὲ εἶπεν ἐπειδὴ ⟨δὶς⟩ καθ' ἕκαστον μῆνα διχότομος ὁρᾶται), ἀλλὰ καὶ πεπληθυῖα (774), πληροσέληνος. συμβάλλεται δὲ εἰς πρόγνωσιν οὐκ ὀλίγα ⟨σημεῖα⟩ εὐδίας τε καὶ χειμῶνος καὶ ὁ ἥλιος δύνων τε καὶ ἀνατέλλων, ἃ μὲν εἰς ὅλον

---

1 τῆς *ante* νηὸς KAC : *om.* MΔS | νηὸς MΔKA : νεὼς S **4** τρεῖς ἡμέρας MΔKA : τρίτην ἡμέραν S **4–5** γενησόμενον *hic* M : *post* πέντε KA *ante* χειμῶνα S *om.* Δ *fortasse delendum* **5** καὶ πολλάκις MKAS : πολλάκις δὲ καὶ Δ | ἀπροσδόκητος MΔ : –δοκήτως KAS **5–6** χειμὼν ἐπέρχεται MA : ἔρχεται χειμὼν Δ ἐπέρχεται χειμὼν S ἐπέρχεται (χειμὼν *om.*) K **6** πάντα MΔS : πάντες KA **7** ἐπιστάμεθα *post* σημεῖα MΔKA : *ante* οἱ ἄνθρωποι S | καταλείπεται MΔKA : ἐγκαταλείπεται S **8** δώσει καὶ ἡμῖν ὁ θεὸς MΔKA : ἡμῖν ὁ θεὸς ποιήσει S | τὴν γνῶσιν MΔ : γνῶσιν S τοῦ γνῶναι KA *nullum finiti scholii signum in* S.

9–p. 386,11 S (*45ᵛ–46ʳ,10*) *eadem fere alio ordine disposita in* MΔKUA *inveniuntur* (*infra p. 387 l. 16–p. 388, l. 15*) *sed codicis* S *recensionem separatim edere malui*; *lemma nullum in* S **10** ἡμῖν *scripsi* : ἡμῶν S **15** εἰλεῖται *correxi* : εἰλῆται S **18** δὶς *addidi*, *cf.* MΔKUA *infra* **20** συμβάλλεται *correxi* : συμβάλεται S **21** σημεῖα *addidi*

μῆνα, ἃ δὲ καὶ ἐπ' αὐτὴν ⟨τὴν⟩ ἡμέραν. ὁ γὰρ ἥλιος ἀνατέλλων σημεῖον τῆς ἡμέρας ὑπάρχει, ἤτοι χειμερίου ἢ εὐδίας, καὶ δύνων δὲ τῆς νυκτός. ὁποίου μέντοι μηνὸς τὰ ζῴδια γίνονται σημεῖα. ὁ γὰρ Εὔδοξος Κριὸν μέν φησιν ἡλίου διερχομένου μαλακὰ γίνεσθαι τὰ πνεύματα, ὁμοίως καὶ Ταῦρον· ὅταν ⟨δὲ⟩ Διδύμους, ζεφύρους τε πνεῖν καὶ βορέας ψυχρούς. καὶ καθ' ἕκαστον τῶν ζῳδίων πειρᾶται προσημαίνειν τὴν τοῦ ἀέρος ⟨περίστασιν⟩, ὅπερ ἐγίνετο ἂν εἴπερ ἐξ ὁλοσχερῶν ἡμερῶν ὁ ἐνιαυτὸς εἴη. εἰ μέντοι γε ἐπιτρέχει τὸ μόριον, οὐκέτι ἂν συμπίπτον τοῦτο καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἴη.

767. — ἄλλοτε δὲ τρίτον: ποτὲ μὲν μετὰ KA
τρεῖς ἡμέρας γεννᾶται χειμών, ποτὲ δὲ μετὰ πέντε ⟨ἢ⟩ ἀπροοράτως, ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν πρώην γινομένων σημείων προγινώσκομεν.

771. — Ζεύς: ὁ οὐρανός, ὡς καὶ ἐν ἄλλῳ (265) MΔKUA
Ζεὺς αἴτιος. καὶ „ὁ μὲν οὐρανός, φησίν, ἐκ τῶν ἐγκειμένων αὐτῷ ἀστέρων δίδωσιν ἡμῖν σημεῖα, ἄλλα δὲ ἡμῖν παρέχει ἡ σελήνη διχότομος γινομένη (τοῦτο δὲ εἶπεν ἐπεὶ καθ' ἑκάστην αὐτῆς περίοδον διχότομος γίνεται δίς), ἀλλὰ καὶ πεπληθυῖα, τουτέστι πληροσέληνος οὖσα". συμβάλλεσθαι δὲ οὐκ ὀλίγα εἰς πρόγνωσιν εὐδίας τε καὶ χειμῶνος τὸν ἥλιον δύνοντά

1 τὴν *addidi* **3** *post* νυκτὸς *distinxi* | ὁποίου *scripsi*: ὃ παρὰ S *ex* ὁποῖα *ortum* (*cf.* MΔKUA *infra p. 388, l. 4*) **5** γίνεσθαι *scripsi*: γίνεται S **6** δὲ *addidi* **8–9** περίστασιν *addidi* **10** εἴη S[pc]: εἴην S[ac] *ut vid.*

12–15 KA *lemma* KA **13** γεννᾶται K: γενᾶται A **14** ἢ *add. Maass* (*iam* ποτὲ δὲ καὶ Est).

16–p. 388,8 MΔKUA (*cf. supra p. 386, ll. 14sqq.*) *lemma* MKU (*qui post* Ζεύς *non dist.*) A: [Ζ]εύς. ὁ γὰρ οὖν Δ **16** ὁ MUA: *om.* ΔK | ὡς καὶ MΔKA: *om.* U **17** αἴτιος MKUA: δ' αἴτιος Δ (*sic Arat. 265*) **18** ἐγκειμένων αὐτῶι MKA: αὐτῷ ἐγκ– Δ αὐτῷ κειμένων U | σημεῖα MKUA: τὴν γνῶσιν Δ **19** σελήνη MKA: *om.* ΔU **20** ἐπεὶ MKUA: ἐπειδὴ Δ | αὐτῆς *om.* U *ut vid.* (*evan.*) **22** πληροσέληνος MΔKA: πληρωμένη U | συμβάλλεσθαι MKA: συμβάλλεται ΔU | ὀλίγα MKUA: ὀλίγον Δ **23** πρόγνωσιν ΔKUA: πόγνωσιν M | τὸν ἥλιον MKUA: ὁ ἥλιος Δ **23–p. 388,1** δύνοντά τε καὶ ἀνατέλλοντα MKUA: ἀνατέλλων τέ καὶ δύων Δ

τε καὶ ἀνατέλλοντα, ἃ μὲν εἰς ὅλον μῆνα, ἃ δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν. ὁ γὰρ ἥλιος ἀνατέλλων σημεῖα τῆς ἡμέρας παρέχει ἤτοι χειμερίου ἢ εὐδινῆς, ἢ καὶ δύνων γε τῆς νυκτός. ὁποῖα μέντοι γε μηνὸς τὰ ζώδια γίνεται, σημεῖα διέρχεται. ὁ γοῦν Εὔδοξος Κριὸν μέν φησιν ἡλίου διερχομένου μαλακὰ γίνεσθαι πνεύματα, ὁμοίως δὲ καὶ Ταῦρον· ὅταν δὲ Διδύμους, ζεφύρους τε πνεῖν καὶ βορέας ψυχρούς.

MΔKUA ὃ γὰρ οὖν γενεήν: οὗτος γὰρ ἀεὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὠφελεῖ πανταχόθεν καὶ ἐν παντὶ ὁρώμενος καὶ παρέχων τὰ φανερὰ σημεῖα. τὸ δὲ πάντοθεν εἰδόμενος οἱ μὲν οὕτως „διὰ γῆς, διὰ θαλάττης, διὰ παντὸς μέρους τοῦ κόσμου", οἱ δὲ οὕτως ἐξέλαβον „διὰ κληδόνων, διὰ μαντειῶν, δι' ὀνείρων, διὰ σημείων, διὰ τῶν παραπλησίων πάντων".

S 774. — ⟨πλήθουσ' ἀμφοτέρωθεν⟩: κατὰ μήν τινας ὁριζομένας περιόδους, [πλήθουσι.] τὸ ἐφ'

---

1 ἃ δὲ MΔU: ἃ δὲ καὶ KAC **2–4** ὁ γὰρ ἥλιος ... τῆς νυκτὸς MKUA: *om.* Δ *qui add.* ἄλλως **2** τῆς ἡμέρας MKA: τῶν ἀστέρων U **3** χειμερίου MKA: χειμέριον U | εὐδινῆς MU: εὐδιεινῆς KAC **4** *post* νυκτὸς *dist.* KUA: *non* M **4–5** ὁποῖα ... διέρχεται MΔKUA (*post* γίνεται *dist.* MK): ὁποῖα μέντοι γε τοῦ μηνὸς σημεῖα γίνεται, ὅτε τὰ ζώδια διέρχεται δείκνυσιν Est *cf.* S *supra p. 387, ll. 3–4* **4** μέντοι γε MKA: μέντοι δὲ U *ut vid. om.* Δ **5** γοῦν M: μέντοι ΔKUA | Κριὸν MΔKA: κριῷ U **6** μαλακὰ MΔKA: μαλακὸν U | γίνεσθαι Est: γίνεται MKA (*cf.* S *p. 387, l. 4*) εἶναι Δ γὰρ U | πνεύματα MΔKA: πνεῦμα U **7** δὲ MKUA: *om.* Δ **7–8** ζεφύρους τε πνεῖν καὶ βορέας (βορέαν M) ψυχρούς MKA: ζεφύρους ποιεῖν καὶ βορέας Δ ζέφυρος πνεῖ ἢ βορέας U.

9–15 MΔKUA (*cf. supra p. 386, ll. 9–13*) *lemma* MΔKA: ὃ γὰρ οὖν U **9** ἀεὶ MΔ: ὁ Ζεὺς ἀεὶ U ἀεὶ ὁ Ζεὺς KA **10** καὶ ἐν παντὶ MΔKA: ἀεὶ παντ (?) U (*evan.* ὁρώμενος *om. ut vid.*) **11** τὸ δὲ MΔU: *om.* KA **13** θαλάττης MΔ: –σσης KUA **14** ἐξέλαβον MKUA: *om.* Δ | μαντειῶν MΔUA: μαντείας K **15** διὰ τῶν παραπλησίων πάντων MKUA: καὶ διὰ τοιούτων Δ.

16–p. 389,2 S (*46ʳ,10–11*) *lemma restitui* **17** ὁριζομένας *scripsi*: ὁρωμένας S | πλήθουσι *seclusi ut e lemmate ortum* (πλήθουσ' S *in Arateo textu*).

ἑκάτερον τῆς πληροσελήνου ἀρχομένης τε καὶ ληγούσης, καὶ αὐτὴν τὴν πληροσέληνον.

778. — σκέπτεο δέ: κελεύει δὲ θεωρεῖν αὐτοὺς ἀμφοτέρας τὰς κεραίας· ,,ἀπὸ πρώτης αὐξήσεως σκόπει τὴν σελήνην ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κεράτων. διάφορος γὰρ αὐτῇ λαμπηδὼν ἐπίκειται". S

σκέπτεο δέ: περισκέπτου δὲ πρῶτον, τουτέστιν ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ᾗ καὶ φαίνεται. [τῶν] κεράων, αὐτῆς τῆς σελήνης. ἐξ αὐτῶν γάρ ἐστι καταλαβεῖν τὰ ἐναντία ὄντα ἀλλήλοις, τουτέστι χειμῶνά τε καὶ εὐδίαν. MΔKUA

779. — ἄλλοτε γάρ τ' ἄλλῃ μιν: πρὸς τὴν ἑσπέραν καὶ δύσιν, ὅτε καὶ ἀρχὴν ἔχει, ἀπὸ συνόδου οὖσα ἡλίου. εἴπομεν γὰρ ὅτι τὰς ἀρχὰς ἀπὸ συνόδου οὖσα τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν ἑσπέραν φαίνεται, εἰκότως. εἰ γὰρ νομίζεται Ταύρῳ εἶναι ὁ ἥλιος περὶ τρίτην ἢ τετάρτην, αὕτη δὲ τοῦ Ταύρου περὶ τριακοστὴν μοῖραν δύναντος τοῦ ἡλίου, λοιπὸν αὕτη πρὸς τῇ δύσει φαίνεται ἕως οὗ ὅλος ὁ Ταῦρος κατενεχθῇ· καὶ ἐὰν ᾖ Διδύμοις, MΔKUA

3–6 S (*46ʳ,11–13*) *lemma* S **4** *post* κεραίας *distinxi.*

7–11 M (*in mg. int., sed sub alphabetico signo*) **ΔKUA** *lemma* MΔKA: σκέπτεο U *ut vid.* **7** περισκέπτου MΔKA: περισκέπτεο U | δὲ *altero loco* MU *ut vid.* A: δὴ Δ *om.* K **8** ἧι MΔKA: ἣ U | τῶν *seclusi* **8–9** κεράων MKUA: κεράτων Δ τὰ κέρατα Est **9** τῆς σελήνης MKUA: τῆς σελ– τὰ σημεῖα Δ **10–11** χειμῶνα τὲ (*sic*) καὶ εὐδίαν M: χειμῶνας τὲ καὶ εὐδίας Δ χειμῶνος καὶ τῆς εὐδίας KA χειμῶνος καὶ εὐδίας U χειμῶνος τὲ καὶ εὐδίας C.

12–p. 390,6 **MΔKUA** *lemma* M: ἄλλοτε γὰρ ΔU ἄλλοτε γὰρ ἄλλη μιν KA **13** καὶ² MΔKA: γὰρ U **13–14** ἀπὸ συνόδου οὖσα MΔKU: ἀπὸ συνόδου. συνοδεύουσα πλησίον A **15** ἡλίου MΔ: τοῦ ἡλίου KA ἡλίω U **14–15** εἴπομεν ... ἡλίου MΔ: *om.* KUA **15** τοῦ ἡλίου M: ἡλίου Δ | φαίνεται MΔUA: φέρεται K | εἰκότως MΔKA: εἶναι U **16** Ταύρωι MΔKUA: ἐν Τ– *edd. fort. recte* | τρίτην MΔ: τὴν τρ– KUA **17** αὕτη KAC: αὐτὴ MΔU **18** δύναντος MΔK: δύοντος U δύναντος *vel* δύνοντος A | τοῦ ἡλίου KUA: ἡλίου MΔ *fortasse recte* | αὕτη KA: αὐτὴ MΔU | τῆι δύσει MΔU: τὴν δύσιν KA **19** ἕως οὗ MΔKUA: ἕως οὗ ἂν *Maass* | ἐὰν MΔU: ἐὰν πάλιν KA | Διδύμοις MΔKUA: ἐν Διδ– Est

τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Ταύρου δύναντος, αὕτη ἄλλας δύο ὥρας ἔχει ὑπὲρ γῆν ἕως καὶ οἱ Δίδυμοι κατέλθωσι. καὶ οὕτως ὅσον αὐτοῦ ἀποκλίνει, μεῖζον τὸ φῶς αὐτῆς γίνεται, καὶ ἀνωτέρω φαίνεται τῆς δύσεως.

ὅτε ἀπὸ συνόδου οὖσα ἄγει τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν καὶ ἔχει λαμπρὸν τὸ φῶς, εὐδίας ἐστὶ σημαντικόν.

MΔKUAS 780. — ἄ λ λ ο τ ε δ' ἀ λ λ ο ῖ α ι: πολλὰς φαντασίας ἔχει, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων. ὡς γὰρ ἂν ταῦτα ἔχῃ φύσεως, οὕτω καὶ ⟨τὰ⟩ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν προσπίπτει. ἀλλοῖα γοῦν τὰ ἐν θολερῷ καὶ παχεῖ τῷ ὕδατι, ἀλλοῖα δὲ τὰ ἐν καθαρῷ.

MΔKUA ποτὲ μὲν οὖν καθαρὸν τὸ φῶς ἐστι, καὶ ἡ μορφὴ δὲ κερατοειδής [ἐστιν], ποτὲ δὲ ἀλλοία καὶ διάφορός ἐστιν. ὁ δὲ νοῦς· „εὐθὺς ἀπὸ συνόδου οὖσα καὶ ⟨ὅτε⟩ γεννᾶται τρίτην ἢ καὶ τετάρτην ἡμέραν, διάφορον αὐτῆς τῶν κεράτων ἔχει τὸ σχῆμα".

---

1 δύναντος MΔKUA^{pc}: –νοντος A^{ac} | αὕτη KA: αὐτὴ MΔU **1–2** δύο ὥρας MKUA: *om.* Δ **2** γῆν MKA: γῆς ΔU | ἕως MΔKUA: ἕως ἂν *Maass* **5** ὅτε ΔKUA: ὅτι M | ἀπὸ ΔKUA: ἀπὸ *vel* ἐκ M (ἔπουν *falso legit Maass*) | τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν MKUA: τρίτην ἡμ– ἢ τετ– Δ **6** εὐδίας ἐστὶ MKU: ἔστιν εὐδίας Δ | σημαντικόν ΔKUA: –τική M (*cf. vv. 783–784*).

7–11 MΔKUAS (*46ʳ,13–15*) *lemma* S: ἄλλως MΔKUA **7–8** πολλὰς φαντασίας *post* ὑδάτων U **8** ἔχει MKAS: *om.* ΔU | καὶ MAS: *om.* ΔKU **9** ἔχηι MAS: ἔχει ΔKU | τὰ *add.* Est: *om.* MΔKUAS | προσπίπτει MΔKUA: ἐπιπίπτει S **10** γοῦν τὰ KAS (*sententiam om.* C): οὖν τὰ M γ' αὐτὸ Δ γὰρ U | τὰ MΔKAS: *om.* U.

12–16 MΔKUA **12–13** ποτὲ ... διάφορός ἐστιν *om.* U . **12** ποτὲ MKA: καὶ ποτὲ Δ | καθαρὸν *scripsi* (*iam* καθαρόν, ποτὲ δὲ διάφορον *Maass*): διάφορον MΔKA | τὸ φῶς ἐστι MΔ: ἐστὶ τὸ φῶς KAC **13** ἐστιν ... διάφορός ἐστιν MKA: *om.* Δ | ἐστιν *seclusi* | ποτὲ *scripsi*: ὅτε MKA | ἀλλοία Est: ἀλλοῖα MKA **14** ὅτε *addidi* | γεννᾶται MΔU: γεννήσεως KAC **15** τρίτην ἢ καὶ τετάρτην MΔ: τρίτην ἢ τετάρτην KAC καὶ ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη U | ἡμέραν MKA: *om.* ΔU **15–16** αὐτῆς (*sic;* αὐτῆς *Maass*) τῶν περάτων (*sic;* κεράτων *Maass*) MKA: *om.* ΔU **16** τὸ MΔU: *om.* KAC.

τὸ δὲ ἐπιγράφει (779) ἐπιχρωτίζει. ἡ μετα- MKAS
φορὰ ἀπὸ τῶν σωμάτων.

κερόωσι δὲ (780) κερατοποιοῦσι, σχηματίζου- MKA
σιν εἰς κεραίας.

782. — τάων καὶ περὶ μηνός: ἀπὸ γὰρ MΔKUAS
τῶν περὶ τὴν αὔξησιν αὐτῆς σημείων δυνήσῃ μαθεῖν
περὶ ὅλου τοῦ μηνὸς εἰ ὀμβρινὸς ἢ ἀνεμώδης ἢ αὐχ-
μηρὸς ἢ νήνεμος ἔσται.

783. — λεπτὴ μὲν καθαρή τε: τουτέστι MΔKUA
„τριταία οὖσα, εἰ μὲν λαμπρὸν εἴη τὸ φῶς, εὐδίας ἐστὶ
σημαντικόν, εἰ δὲ πυρρὸν καὶ ξανθόν, ἀνέμου δηλωτικόν,
εἰ δὲ μέλαν καὶ ζοφῶδες, χειμῶνος καὶ ὑετοῦ". ἔστι
μὲν οὖν αὐτὸ τὸ σεληνιακὸν φῶς διόλου ἀπαθὲς καὶ
λαμπρόν (ἄτοπον γὰρ τοῖς στοιχείοις πάθη διδόναι),

1–2 M (*in mg. int., sed sub signo alphabetico post l. 8*) **KAS** (*45ᵛ in mg. ext. iuxta versus 780–779*) *lemma* ἐπιγράφει KA: *non praebent* MS **1** τὸ δὲ ἐπιγράφει MKA: *om.* S (*ante* ἐπιχρ– *litterae nescio cuius abscissae vestigium*) | ἐπιχρωτίζει MCS: ἐπιχρωματίζει KA **2** σωμάτων MKAS: χρωμάτων *Maass.*

3–4 MKA (*post ll. 1–2 in his tribus codicibus*).

5–8 M (*in mg. int. post p. 390, l. 16*) **Δ**(*post p. 390, l. 16*) **K** (*post l. 4*) **U** (*post p. 390, l. 16*) **A** (*post l. 4*) **S** (*46ʳ,15–17*) *lemma* MΔKUAS **5** γὰρ MΔKUA: *om.* S **6** δυνήσῃ MΔKUA: δυνηθήσῃ S **7** τοῦ MKUAS: *om.* Δ | εἰ Δ: ἢ MKUAS **7–8** ὀμβρινὸς ... ἔσται: ἢ αὐχμηρὸς ἔσται, ἢ ὀμβρινὸς ἢ ἀνεμώδης ἢ νήνεμος ἔσται U **7** ὀμβρινὸς S: ὀμβρινός ἐστιν MΔKA **7–8** ἢ ἀνεμώδης (ἀνεμοειδὴς S) ἢ αὐχμηρὸς MKAS: ἢ αὐχμηρὸς ἢ νηνεμώδης Δ **8** ἢ νήνεμος (νηνέμιος M) ἔσται (ἐστιν Δ) MΔKA: *om.* S.

9–p. 392,8 MΔKUA *lemma* MKA: λεπτὴ μὲν Δ περὶ τρίτον ἦμαρ (*sic*) ἐοῦσα U **9** τουτέστι MΔKA: *om.* U **10** τριταία οὖσα MKA (–ταῖα A): τριταίας οὔσης Δ τριταίας μὲν οὔσης U | εἴη U: ἦι MΔKA **10–11** εὐδίας ἐστι σημαντικὸν (–κὴ KAC) MKA: εὐδίαν σημαίνει ΔU **11** πυρρὸν A: πυρὸν MΔKU | ξανθὸν MΔKUA: ξανθὴ Mᵃᶜ *ut vid.* | ἀνέμου δηλωτικὸν M: ἄνεμον δηλοῖ ΔKUA **12** χειμῶνος καὶ ὑετοῦ MKA: χειμῶνα καὶ ὑετὸν ΔU **13** οὖν MΔUA: *om.* K **14** ἄτοπον MKUA: ἄστοπον Δ | πάθη διδόναι M: διδόναι πάθη ΔKUA

ὁ δὲ περικείμενος ἡμᾶς οὗτος ἀὴρ πρὸς πάντα συμπάθειαν ἔχων τοιοῦτον αὐτῆς ἀποδεικνύει τὸ φῶς. ὅτε γὰρ πνεῖν μέλλουσι ξηροὶ ἄνεμοι, τῆς ξηρότητος τῆς ἐσομένης ἀντιλαμβανόμενος ὁ ἀὴρ πυρρὸς γίνεται καὶ ξανθοῦται. καυστικὸν γὰρ ἀεὶ τὸ ξηρὸν καὶ πυρῶδες. καὶ οὗτος ὁ ἀὴρ τοιοῦτος γενόμενος σφάλλει ἡμῶν τὴν ὄψιν οὕτως ὁρᾶν τῆς σελήνης τὸ φῶς, καὶ ἔστι σημεῖον ἀνέμων ξηρῶν.

MUAS ἄ λ λ ω ς: τριταίαν ἄγουσα ἡμέραν ἀπὸ συνόδου καὶ οὖσα λεπτή (οὕτω γάρ ἐστι τριταία οὖσα) καθαρὸν καὶ διαυγὲς τὸ φῶς ἔχουσα, εὐδίας ἐστὶ σημαντική. λεπτὴ δὲ οὖσα, τουτέστι τριταία, καὶ σφόδρα ἐρευθὴς οὖσα καὶ πυρῶδες τὸ φῶς ἔχουσα, πνευμάτων ἐστὶ δηλωτική.

MA ταῦτα δὲ προειρήκαμεν.

S 784. — λ ε π τ ὴ ⟨δ ὲ⟩ κ α ὶ ο ὐ μ ά λ': λεπτὸν δὲ ἔχουσα τὸ φῶς, τουτέστι τριταία.

---

1 περικείμενος **MU**: παρακ– **ΔΚΑ** | ἡμᾶς **MΔU**: ἡμῖν **KA** | οὗτος **ΔU** *ut vid.* **A**: καὶ οὗτος **M** οὗτος ὁ **K** | ἀὴρ **MKA**: ἄκρον **Δ** ἄκραν **U** **1–2** πρὸς πάντα συμπάθειαν (–παθείαν **Δ**) **MΔ KA**: προσπάθειαν πρὸς πάντα **U** **2** ἀποδεικνύει **MKA**: ἀποδείκνυσι **ΔU** | ὅτε **MΔ**: ὅταν **KA U** *mutil.* **3** μέλλουσι **MΔU**: μέλλωσι **KAC** | τῆς[2] **MΔU**: *om.* **KA** **4** ἀντιλαμβανόμενος **MKUA**: –νομένης **Δ** | πυρρὸς **ΔA**: πυρὸς **MKU** *ut vid.* **5** ξανθοῦται **MΔ U** *ut vid.*: ξανθὸς **KAC** | πυρῶδες **MKUA**: πυρρ– **Δ** **6** τοιοῦτος **MΔKA**: πυρώδης **U** | γενόμενος **MU**: γινόμενος **ΔKA**.

9–14 MUAS (*46r,17–21*) *lemma* ἄλλως **MUA**: λεπτὴ μὲν **S** **9** τριταίαν **MS**: τριταῖαν **UAC** | *post* τριτ– *add.* δὲ **S** | ἄγουσα **UAS**: ἄγουσαν **M** **9–10** καὶ οὖσα **MUA**: *om.* **S** **10** οὕτω ... οὖσα **MUA**: *om.* **S** | τριταία **M**: τριταῖα **UA** | καθαρὸν **M UA**: καθαρὰ **S** **11** τὸ φῶς ἔχουσα **MUA**: ἔχουσα τὸ φῶς **S** | σημαντικὴ **M**pc**AS**: –κὸν **M**ac**UC** **12** λεπτὴ .. τριταία (–ταῖα **UA**) **MUA**: *om.* **S** **13** οὖσα **MUA**: *om.* **S** | πυρῶδες (πυρρ– **UA**) τὸ φῶς ἔχουσα **MUA**: πυρρὸν ἔχουσα τὸ φῶς **S** **13–14** πνευμάτων ἐστὶ δηλωτικὴ (–κὸν **U**) **MUA**: ἀνθρώπων ἐσομένων (*sic* **S**pc: ἑπομένων **S**ac) δηλωτική **S**.

15 MA *cf. supra p. 391, ll. 10–12.*

16–17 S (*46r,21–22*) *in lemmate* δὲ *addidi.*

785. — πνευματίῃ: ὅταν δὲ ἄνεμοι μέλλωσι πνεῖν, πάλιν τῆς ἐσομένης ὑγρότητος ὁ ἀὴρ ἀντιλαμβανόμενος παχυμερής τις ἐκ τῆς ὑγρότητος γίνεται καὶ ζοφώδης, καὶ τοιοῦτον ἡμῖν δείκνυσι [μέλαν καὶ ζοφῶδες] τὸ τῆς σελήνης φῶς. καὶ γὰρ καὶ τὰς μελαίνας τῶν νεφελῶν καὶ ζοφώδεις ὑετοῦ αἰτίας φαμὲν εἶναι, τὰς δὲ καθαρὰς ἀνέμων, τὰ γὰρ πνεύματα ἅπερ σίφωνας καλοῦσιν οἱ ναυτίλοι συστρεφόμενα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀνιμᾶται τὸ ὕδωρ καὶ συνιστάμενα παχέα καὶ ζοφώδη γίνεται, καὶ ἀποτελοῦνται πιλήσεις νεφελώδεις ἐξ ὧν φέρεται ὁ ὑετός. σίφωνας δὲ αὐτοὺς λέγουσιν οἱ ναυτίλοι. πολλάκις γὰρ καὶ αὔτανδρον τὸ σκάφος μετὰ τοῦ ὕδατος ἀνιμῶνται εἰς ὕψος καὶ ἐξασθενοῦντες πάλιν ἀφιᾶσι. κάτωθεν τοίνυν ἐκ τῆς γῆς πολλαὶ ἀναθυμιάσεις γίνονται αἳ τὸν ἀέρα μεταβάλλουσιν. MΔUA

παχίων δέ: παχυνομένου δὲ τοῦ ἀέρος ἀμβλύτερα τὰ κέρατα, ὅπερ σημεῖον ὑετοῦ ἡ σελήνη ποιεῖται καὶ τοῦ νότου ὅτι ἐγγύς ἐστιν. S

παχίων δὲ καὶ ἀμβλείῃσι κεραίαις: παχυμερὴς δὲ καὶ ζοφωδεστέρα φαινομένη καὶ ἔχουσα MΔUAS

1–15 MΔUA *lemma* MΔUA **1** μέλλωσι ΔUA: μέλωσι M **3** τις MΔ[sl]A: *om.* ΔU | ὑγρότητος MΔUA: ζοφότητος Δ[ac] | καὶ *om.* U | δείκνυσι MΔA: δίδωσι U **4–5** μέλαν καὶ ζοφῶδες MA: ζοφῶδες Δ *om.* U *seclusi* **5** καὶ γὰρ Est: εἰ γὰρ MΔUA **6** νεφελῶν MΔ: νεφῶν UAC | καὶ ζοφ– MΔA: *om.* U **7** τὰ γὰρ MUA: τὰς δὲ (*sic*) Δ | ἅπερ MU: ἅπερ καὶ Δ ἃ A **8** ναυτίλοι ΔU: ναυτῖλοι M ναῦται AC **9** ἀνιμᾶται MU: -ῶνται ΔA **10** γίνεται MA: γίνονται U Δ *incert.* (*compendium*) | ἀποτελοῦνται MΔ: –τελεῖται U –τελοῦντα AC | πιλήσεις MΔ: πηλώσεις U πιλώσεις AC **11** ὁ ὑετὸς MΔU: καὶ ὁ ὑετὸς A **13** ἐξασθ– πάλιν MΔ: πάλιν ἐξασθ– UA | ἐξασθενοῦντες Est: –ντας M –ντα ΔUAC **14** ἀφιᾶσι Est: ἀφίησι MΔUA | τοίνυν ἐκ τῆς γῆς MΔ: ἐκ τῆς γῆς τοίνυν UA **15** μεταβάλλουσιν MΔA: μεταλλάττουσιν U.

16–18 S (*46*[r]*,22–24*) **18** ὅτι *scripsi*: καὶ S.

19–p. 394,6 MΔUAS (*46*[r]*,25–29*) *lemma* M: παχίων δὲ ΔU παχίων δὲ καὶ ἀμβλείησι A ἄλλως S **20** δὲ MΔA: *om.* US | ζοφωδεστέρα MΔA: ζοφώδης U ζωφοδεστέρα S | φαινομένη MΔUA: *om.* S

τὰς κεραίας ἀμβλυτέρας καὶ ἀμαυροτέρας ἐν τετάρτῃ ἡμέρᾳ, ὅτε οὐκ ἔδει, εἴγε καὶ σκιὰν πέμπει τεταρταία οὖσα, ὑπὸ νότου ἀμβλύνεται. ὑγρὸς γὰρ καὶ χειμερινὸς οὗτος, καὶ δῆλον ὅτι τῇ ὑγρότητι παχυμερῆ ποιῶν τὸν ἀέρα τοιαύτην ὁρᾶσθαι ποιεῖ τὴν σελήνην ὑετοῦ ἐπιγινομένου.

ΜΔΑ ἄ λ λ ω ς: ὅταν δὲ παχεῖα ⟨ᾖ⟩ καὶ ἀμβλυτέρας τὰς κεραίας ἔχῃ, νότον προσδοκᾶν ἢ ὄμβρον, ὅταν δὲ τρίτην ἄγουσα ἡμέραν μήτε περικεκλασμένας ἔχῃ τὰς κεραίας μήτε ὑπτιάζηται, ζεφύρου σημαντική, εἰ δὲ ἀπὸ τρίτης μέχρι τετάρτης ἡμέρας τὸ αὐτὸ τηρήσει σχῆμα, χειμῶνος ὑπογύου σημαντικὴ τυγχάνει.

ΜΑ ὅθεν κελεύει θεωρεῖν αὐτὰς ἀμφοτέρας τὰς κεραίας ἀπὸ πρώτης αὐξήσεως.

MAS 786. — τ έ τ ρ α τ ο ν ἐ κ τ ρ ι τ ά τ ο ι ο: ἐν τετάρτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἔδει εἶναι τὸ φῶς αὐτῆς ἀ μ ε ν η ν ό ν, ἀλλ' ἔδει καὶ σκιὰν ἀποπέμπειν. ἐκ τούτου δὲ

---

1 ἀμβλ– καὶ ἀμ– MAS: ἀμαυροτέρας Δ ἀμβλυτέρας U | τετάρτῃ ΜΔΑ δ′ S: τέσσαρσιν U **2** ἡμέραι ΜΔΑS: ἡμέραις U | ὅτε οὐκ ἔδει ΜΔUA: *om.* S | εἴγε MAS: εἰ γὰρ ΔU **2–3** τεταρταία οὖσα ΜΔUA: *om.* S **3** ὑπὸ AS: ὑπὸ δὲ ΜΔU | νότου ΜΔΑ: νότον U τοῦ νότου S | *post* ἀμβλύνεται *add.* καὶ ἀμαυροῦται S | ὑγρὸς ΜΔUA: ὑγρὰ S | γὰρ ΜΔΑS: *om.* U | χειμερινὸς ΜΔUA: –νὰ S **4** οὗτος ΜΔUA: *om.* S | δῆλον ὅτι MU: δηλονότι ΔΑ *om.* S | τῆι ὑγρότητι *hic* ΜΔUS: *post* ἀέρα A | παχυμερῆ ΜΔUA: παχυνομένη S **4–6** ποιῶν . . . ἐπιγινομένου ΜΔUA: *om.* S **4** ποιῶν ΜΔΑ: ποιεῖ U **5–6** ἐπιγινομένου A: ἐπιγενομένου M γινομένου Δ γενομένου U.

7–12 ΜΔΑ *lemma* ἄλλως MA: [ἀ]μβλείησι Δ **7** δὲ MA: *om.* Δ | παχεῖα MA: παχείας Δ | ᾖ *add.* Est (*unde Ald.*): *om.* ΜΔΑ **8** προσδοκᾶν MA: δεῖ προσδ– Δ **9** ἄγουσα ἡμέραν MA: ἡμ– ἄγ– Δ | περικεκλασμένας ΜΔ: παρακ– AC | ἔχηι ΜΔ: ἔχει A **10** σημαντική MA: σημεῖον Δ **11** μέχρι τετάρτης *hic* M: *post* ἡμέρας A *om.* Δ | τηρήσει ΜΔ: τηρήσεις A **11–12** χειμῶνος MA: χειμῶνα Δ **12** ὑπογύου A: ὑπογείου M ὑπόγειον Δ | σημαντικὴ (–κὸν C) τυγχάνει M: δηλοῖ Δ σημαντικὸν σημαίνει A.

13–14 MA

15–p. 395,4 MAS (*46ʳ, 29–34*) *lemma* M: τετάρτου ἐκ τριτάτοιο A τέτρατον ἐκ τρίτου S **16–17** εἶναι . . . ἀμενηνὸν MA: ἀμενηνὸν εἶναι τὸ φῶς S **17** δὲ MA: *om.* S

δῆλον ὅτι ὀφείλουσα ἔχειν ἰσχυρὸν τὸ φῶς, ἀ μ ε ν η ν ὸ ν ἔχει. ἄρα οὖν ἐξ αἰτίας τινὸς τοῦτο πέπονθεν· ἢ γὰρ νότῳ ἀμβλύνεται ἢ ἐσομένῳ ὕδατι. καὶ γὰρ ὁ νότος ἐξ ὑγροῦ ἀέρος συνίσταται, διὸ καὶ καρηβαρής.

πάντα δὲ τὰ πυρώδη διὰ μὲν πυκνοῦ τοῦ ἀέρος ὁρώμενα ἐρυθρὰ φαίνεται, διὰ ἀκράτου δὲ καθαρά, καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες πάντες φλογώδους οὐσίας κεκοινωνήκασι, καὶ αἰθέρος εἰσὶ πιλήματα. διαυγῆ τοίνυν αὐτήν φησιν εἶναι σημεῖον εὐδίας, ἅτε διὰ ξηροῦ τοῦ ἀέρος φαινομένην, ἐρυθρὰν δὲ πνευμάτων διὰ τὴν περὶ τὸν ἀέρα πύκνωσιν, ὃς διαχεόμενος ἀνέμους ποιεῖ. καὶ γὰρ οὐδέν ἐστιν ἄλλο ἄνεμος ἢ ῥύσις ἀέρος. MA

788-791. — ε ἰ δ έ κ' ἀ π' ἀ μ φ ο τ έ ρ ω ν: οἱ ἄνεμοι πάλιν οἱ πνέοντες τοῦτον τὸν περικείμενον ἡμᾶς ἀέρα ἐπίπροσθεν ἑαυτῶν διωθοῦνται. καὶ ἐὰν μὲν ζέφυρος πνεύσῃ ἀπὸ δύσεως ἐπίπροσθεν αὐτοῦ διωθούμενος τὸν ἀέρα, ἔμφασιν ἡμῖν παρέχει τοῦ δοκεῖν τῆς σελήνης τὰ κέρατα ὡς ἐπὶ ἀνατολὰς πρηνῆ φέρεσθαι. MΔKUA

---

1 δῆλον ὅτι M: δηλονότι AS **1–2** ἀμενηνὸν ... πέπονθεν MA: ἐξ αἰτίας τινὸς ἔχει ἀσθενές (*quod magis placet*) S **2** ἄρα MA: ἆρα *Maass* **3–4** καὶ γὰρ ... συνίσταται MA: ἐξ ὑγροῦ δὲ ἀέρος ὁ νότος S.

5–12 MA **5** δὲ M: μὲν A **6** ἀκράτου *Maass*: ὁρατοῦ MA **7** πάντες A: πάνες M **8** εἰσὶ πιλήματα *Thiele apud Maassium* (*cf. Philon. I, 143 Cohn-Wendland*): εἰσὶν ἐπιλήμματα M εἰσὶν ἐπιλείμματα A | διαυγῆ M: διαυγὴς AC **9** αὐτὴν M: καὶ αὐτὴ A αὐτὴ C | φησιν εἶναι *scripsi*: φαινομένην M φαινομένη AC | σημεῖον εὐδίας M: σημαίνει εὐδίαν A **10** φαινομένην *scripsi* (*iam* φαινομένη Est): φερομένην M φερομένη A | ἐρυθρὰν M: ἐρυθρὰ A | πνευμάτων M: κίνησιν πνευμάτων A **12** ῥύσις M: ῥῶσις A.

13–p. 396,5 MΔKUA *lemma* U: εἰ δέ κεν ἀπ' ἀμφοτέρων M εἰ δέ κ' ἐπ' ἀμφοτέρων ΔKA **14** πάλιν MΔKA: πάλαι U τὸν περικείμενον ἡμᾶς (*cf. supra p. 392, l. 1*) MΔKA (ἡμῖν A[ac]): ἡμᾶς τὸν περικ– U **15** διωθοῦνται M: ὠθοῦνται ΔKUA | ἐὰν *Maass*: εἰ MΔKUA **16** πνεύσῃ Est: πνεύσει MΔKUA | δύσεως MΔU: τῆς δ– KAC | ἐπίπροσθεν αὐτοῦ (*sic*) MΔU A: αὐτοῦ (*sic*) ἐπίπρ– K αὐτοῦ *corr. edd.* **17–p. 396,2** τῆς σελήνης ... ὑπτιούμενα MKA: τὴν σελήνην ὡς ὑπτιούμενα φέρουσαν τὰ κέρατα Δ τῆς σελήνης τὰ κέρατα ὡς ὑπτιούμενα U **18** ἀνατολὰς M: ἀνατολῆς KA

ἐὰν δὲ ἀπηλιώτης πνεύσῃ, τότε ἀνάπαλιν ἄνω νενευκότα τὰ κέρατα φαίνονται ὡς ὑπτιούμενα. ἐὰν δὲ βορέας πνεύσῃ, τὸ ἓν κέρας τὸ βόρεοιν ἐπικαμπὲς γίνεται. πάλιν ἐὰν νότος, τὸ πρὸς νότον κέρας καμπτόμενον. εἴπομεν δὲ ὅτι τοῦ ἀέρος ἐστὶ[ν ἡ] συμπάθεια.

MKA ἐὰν δέ, φησί, τρίτην ἡμέραν ἀπὸ συνόδου ἔχουσα ἀμφοτέροις τοῖς κέρασι μήτε νευστάζῃ ὡς ἐπὶ ἀνατολὰς μήτε ὑπτία φαίνηται, ἀλλ' αἱ κεραῖαι αὐτῆς ὀρθαὶ οὖσαι κυκλοτερεῖς φαίνωνται, τότε μὲν οὐκ ἔστιν (ἄνεμος δηλονότι), τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ πρὸς τὴν ἑσπέραν, μετ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐν ᾗ τοιάδε ἐφάνη ἡ σελήνη, γενήσεται. καὶ πολλοὶ δέ, φησί, πνεύσονται.

MΔKUA 789. — μ ή τ ε τ ι ν ε υ σ τ ά ζ ῃ: ἐάν, φησί, τριταίαν ἄγουσα ἡμέραν μήτε ὑπτιάζῃ μήτε ἐπινεύῃ τοῖς κέρασι, τότε προσδέχου τοὺς ἑσπερίους ἀνέμους, τουτέστι τοὺς ἀπὸ δύσεως, οἷον ζεφύρους καὶ ἀργέστας. ξηρὸς γὰρ ὢν ὁ ἀὴρ εἰς τὰ τοιαῦτα πνεύματα τὴν μεταβολὴν λαμβάνει διὰ τὴν ἑσπερινὴν ψύξιν. ἐὰν μέντοι γε ἐπιμένῃ καὶ τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τοιαύτας τὰς κεραίας ἔχουσα, λέγω δὴ ὀρθάς, χειμῶνός ἐστι σημαντική. πλεῖον γὰρ ἡ ξηρασία ἐπιμένουσα, κατὰ τὴν ἐπὶ πλείω

---

1 ἄνω MK: *om.* A **2** φαίνονται M^pc: φαίνεται KAC φέρονται M^ac *ut vid.* | ἐὰν δὲ βορέας MKA: ὡσαύτως δὲ καὶ βορέας ἐὰν ΔU **4** πάλιν ... καμπτόμενον MKA: *om.* ΔU | νότος KA: ὁ νότος M **5** ἐστὶ συμπάθεια *scripsi* (*cf. supra p. 392, ll. 1–2*): ἐστὶν ἡ συνήθεια MΔKUA.

6–12 MKA (*cum praecedenti scholio coniunctum*) **7** ἀνατολὰς M: –λῆς KA **8** ὑπτία KA: ὑπτίω M | αὐτῆς *edd.*: αὐταὶ M: αὐτῇ K αὐτῶν A **9** φαίνωνται M: –νονται KAC **10** *parentheseos signa posui; fortasse verba* ἄνεμος δηλόνοτι *delenda.*

13–p. 397,8 MΔKUA *lemma* (μή τέ) MΔKUA **14** τριταίαν MΔ: –ταῖαν KUA | ἄγουσα ἡμέραν MΔ: ἡμ– ἄγ– KUA | μήτε¹ ΔKUA: μή τι M | ἐπινεύῃ MΔKA^sl: –ει UA **16** τουτέστι MKUA: *om.* Δ | οἷον ... ἀργέστας MΔKA: *om.* U | καὶ MKA: *om.* Δ **17** ὁ ἀὴρ MΔKA: ὅμηρον U *ut vid.* **18** ψύξιν MΔUA: ὄψιν K **19** ἐπιμένῃ MKUA: ἐπιμέν Δ | τοιαύτας *scripsi*: ταύτας MΔKA *om.* U **20** ἔχουσα ... ὀρθάς MΔKA: ὀρθὰς ἔχουσα U | σημαντικὴ MKUA: σημεῖον Δ **21** πλεῖον MΔ: πλείων KUA | ἡ ξηρασία MKU *ut vid.* (*evan.*)

ἐκπύρωσιν ἐν αὐτῇ ἕλκει τὸ ὑγρόν. ἡ δὲ μεταβολὴ τῶν τῆς σελήνης κεράτων κατὰ διαφόρους καιρούς. ἐν μὲν τοῖς βορείοις καταστήμασι λεπτότερος ὁ ἀὴρ ὑπάρχων ἀκριβῆ τὴν θέαν παρέχει ἡμῖν τότε, διὸ καὶ ἐπινεύειν τὸ τηνικαῦτα δοκεῖ τὰ κέρατα αὐτῆς. ὅταν δὲ ᾖ νότιος καὶ ἰκμάδος πλήρης ὁ ἀήρ, τότε φαίνονται ἀνανεύουσαι αἱ κεραῖαι, ἐπειδὴ καὶ πάντα τὰ κάθυγρα πλατύτερα φαίνονται.

792. — εἰ δ᾽ αὔτως ὀρθή: τὴν δὲ ὁμοίαν φαντασίαν καὶ τεταρταία οὖσα εἰ παρέχοιτο, ἀρχὴν χειμῶνος ἀθροιζομένου μαντεύεται, ἐμοὶ δοκεῖν πυκνουμένου τοῦ ἀέρος διὰ τὴν τῶν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας πνευμάτων ῥύσιν. αἴτιον δὲ τῆς πυκνώσεως τὸ διὰ πολλοῦ διαστήματος ἀπὸ τοῦ ἑσπερίου ὠκεανοῦ φερόμενον τὸ πνεῦμα ἀδυνατεῖν τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος ὠθεῖν, ὅθεν ἱσταμένου καὶ ἀντισχομένου ἀπαντᾷ ἡ πύκνωσις. MΔKUAS

ἀπορία· διὰ τί δὲ ἐν μὲν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἄνεμος, ἐν

A: ἡ ξηρανσία Δ | ἐπὶ πλείω ΔKA: ἐπιπλείω M U *mutil.* ἐπιπλέον Est *Ald. edd.*

1 αὐτῇ *Maass*: αὐτῆι MKA ἑαυτῇ ΔU *mutil.* **3** λεπτότερος MΔUA: λεπτὸς K **4** παρέχει (–χοι M[ac] *ut vid.*) ἡμῖν M: ἡμῖν παρέχει ΔKUA | τότε MKA: *om.* ΔU *fortasse recte* **4–6** διὸ . . . φαίνονται *om.* U **5** νότιος MΔ: *om.* KA **6** ἰκμάδος Δ: ἱκμάδος M ἰκμάδος τινὸς KA | πλήρης MKA: πλήρεις Δ | φαίνονται MΔK: –νεται A **7–8** ἐπειδὴ . . . . φαίνονται MΔA: *om.* K **7** ἐπειδὴ καὶ M: ἐπεὶ τὰ Δ ἐπεὶ καὶ AC | τὰ MA: ὅσα Δ.

9–p. 398,3 MΔKUAS (*46ʳ, 34–45*) *lemma* MKU (αὔτως) AS: [ε]ι δ᾽ αὔτως Δ **9** τὴν δὲ MΔS: εἰ δὲ τὴν KUA **10** φαντασίαν MΔKAS: φάσιν U | τεταρταία MΔKS: –ταῖα UA | εἰ MΔS: *om.* KUA **11** μαντεύεται MUS: μαντευομένη ἐστὶν Δ μαντεύοιτο KA C | δοκεῖν MΔUS: δοκεῖ KAC **11–12** πυκνουμένου ΔKUAS: πυκνωμένου M **13** ῥύσιν MΔKAS: ῥεῦσιν U | τῆς πυκν– MΔK UA: τῆς *om.* S **13–14** πολλοῦ διαστήματος MΔK: πολλοῦ τοῦ διαστ– UA πολλὰ διαστήματα S **14** τοῦ MΔKUA: *om.* S | ἑσπερίου MΔUS: *om.* KAC **15** τὸ MS: *om.* ΔKUA | ἀδυνατεῖν MΔKUA: εὐδυν– S **16** ἀντισχομένου KA: ἀνισχ– MΔUS *fortasse recte* **17** ἀπορία *in mg.* MA: *in mg. et in textu supra lineam ante verba* ἐν μὲν τῇ τρίτῃ *infra p. 398, l. 1* K: *om.* ΔUS | διὰ τί δὲ MKUA: διότι S *om.* Δ | μὲν γὰρ Δ **17–p. 398,1** ἐν δὲ . . . τῇ τρίτῃ *om.* Δ

δὲ τῇ τετάρτῃ χειμών; ἐν μὲν τῇ τρίτῃ ὅτι τὸ συνιστάμενον μήπω πεπιεσμένον εὐκίνητόν ἐστιν, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ ἀδιάλυτον γινόμενον πύκνωσιν δηλοῖ.

ΜΔUAS 794. — εἰ δέ κέ οἱ κεράων: κέρας φησὶν ὑψηλὸν τὸ βορειότερον. ὁ δὲ λόγος· „τὸ ὑψηλότερον αὐτῆς τῶν κεράτων ἐὰν συννεύῃ ὡς ἐπὶ τὸ ἔμπροσθεν ὀξυνόμενον, προσδόκα τὸν βορέαν πνευσόμενον, ὅτε δὲ ὕπτιόν ἐστι τὸ προειρημένον κέρας, τὸν νότον". ἀντιπνεῖ γὰρ ὁ νότος τῷ βορρᾷ, καὶ ὃ μὲν ὕπτιον ποιεῖ τὸ κέρας, ὁ δὲ βορρᾶς πρηνές.

MUA ἄλλως: τὸ μετέωρον δὲ κέρας τῆς σελήνης, τουτέστι τὸ βόρειον, ἐὰν μὲν ἐπινεύῃ, προσδέχου τὸ πνεῦσαι βορρᾶν, ἐὰν δὲ ὕπτιον, νότον. μετέωρον δὲ κέρας τὸ βόρειον κέκληκεν, ὡς πρὸς τὴν ἡμετέραν φαντασίαν.

ΜΔKUAS 796. — αὐτὰρ ἐπὴν τριτόωσαν: [ἑτοίμης οὔσης διχοτόμου τῆς σελήνης, τὸ πρὸς εὐδίαν καθαρόν

---

1 *in mg.* λύσις A | καὶ ἐν S **1–2** τὸ συνιστάμενον MKUAS: συνιστάμενον τὸ πνεῦμα Δ **2** μήπω MUAS: καὶ μήπω Δ οὔπω K **3** ἀδιάλυτον ΜΔKUA: διάλυτον S | γινόμενον ΜΔU: γενόμενον KAC νήμενον S *ut vid.*

4–10 ΜΔUAS (*46*ʳ*,45–51*) *lemma* M (κεν) ΔUA: εἰ δέ κέ οἱ S **5** βορειότερον MS: βόρειον ΔUA **6** αὐτῆς ΜΔUA: αὐτοῦ S | τῶν κεράτων MAS: κέρας ΔU | ἐὰν ΜΔAS: U *incert.* (ἂν ?) | συννεύῃ S: συνεύηι MA συμβῇ Δ ἐννεύῃ U *ut vid.* | ὡς MAS: *om.* ΔU **7** ὀξυνόμενον MUAS: ὀξύνεσθαι Δ | βορέαν MAS: βορρᾶν ΔU *ut vid.* | πνευσόμενον MAS: *om.* ΔU | ὅτε ΔUAS: ὅτι M **8** ὕπτιόν ἐστι (–τιν S) τὸ προειρημένον (προκείμενον AC) ΜΔAS: τὸ προειρημένον ὕπτιόν ἐστι U | κέρας MAS: *om.* ΔU | *post* κέρας *add.* προσδόκα πνέοντα S **9** βορρᾶι ΜΔAS: βορᾶ U **10** βορρᾶς MA: βορᾶς Δ βορέας S U *evan.*

11–14 MUA **11** ἄλλως MUA | δὲ MAC: ἐστι U | τῆς σελήνης MA: *om.* UC **12** τὸ βόρειον MAC: τὸ τῆς σελήνης τὸ βόρειον U | *post* βόρειον *scripsit* κέκληκεν M, *postea del.* | τὸ AC: τοῦ M U *mutil.* **13** νότον MAC: τὸν νότον U | κέρας MAC: *om.* U | τὸ MAC: τὸν U.

15–p. 399,9 ΜΔKUAS (*46*ʳ*,51–46*ᵛ*,3*) *lemma* MKU (–ωσα) A: αὐτὰρ ἐπὴν ΔS **15–p. 399,3** *seclusi, haec enim ad vv. 802–804 pertinent* **16** τῆς σελήνης *fortasse delendum* | πρὸς ΜΔKA: κατὰ S U *mutil.*

(περιλαμπές) ἐστι, τὸ δὲ ἐρευθόμενον ἀνεμῶδες, τὸ δὲ διασπάσματα ἔχον καὶ μελανίας λαμβάνον ἐπομβρίας δηλοῖ.]

ἐπὰν δὲ τριταίαν οὖσαν ἀπὸ συνόδου ὅλην τὴν μηνοειδῆ κύκλος περιλάβῃ πανταχόθεν φοινισσόμενος, σφόδρα ἂν τότε χειμερινὸς εἴη καιρός. καὶ ἐν τοῖς πρώτοις (784-785) εἶπε· λεπτὴ δὲ καὶ οὐ μάλ᾽ ἐρευθὴς πνευματίῃ. ἐκ δὲ τῶν πνευμάτων τεκμαίρεται τοῦ καὶ χειμῶνα γενέσθαι.

περὶ κύκλος ἑλίσσει: ἐάν, φησίν, αὐτὴν MA
τριταίαν οὖσαν κύκλος περίσχῃ ἐρευθόμενος πανταχόθεν, χειμῶνα γενησόμενον ἴσθι. σαφὴς δὲ ἡ τούτου αἰτία. ἐγκαταδυόμεναι γὰρ αἱ ἀκτῖνες τῆς σελήνης ὑγροῖς τοῖς νέφεσι, κωλύονται μὲν ἐξικνεῖσθαι μέχρις ἡμῶν διὰ τὴν παχύτητα τῶν νεφῶν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον τὰ νέφη διαυγοῦσι καὶ ἀνθύνουσιν.

ἄλλως: ὅταν ἴδῃς, φησί, περὶ τρίτην ἡμέραν MΔUAS

---

1 περιλαμπές ἐστι MΔKUA: *om.* S | *parentheseos signa posui; malim* τὸ καθαρὸν πρὸς εὐδίαν ἐστί | *post* ἐστι *p. 399, l. 17–p. 400 ll. 1–3 collocat* Δ, *sub lemmate* ὅλος περὶ κύκλος | τὸ δὲ MKUAS: *om.* Δ | ἐρευθόμενον MKUAS: ἐρευθόμενος (*lemma*) Δ | ἀνεμῶδες MKUAS: ἀνεμώδης Δ **2** δὲ MΔKUA: *om.* S | διασπάσματα MΔKUA: διάσπασμα S | ἔχον MKUAS: ἔχων Δ | ἐπομβρίας MKUAS: ἐπομβρίαν Δ **4** ἐπὰν MΔKUA: ἐπὴν S | οὖσαν ἀπὸ συνόδου MKAS: ἀπὸ συνόδου οὖσαν ΔU **5** κύκλος MΔKUA: κύκλωσιν S | περιλάβῃ MΔKU: περιλάβοι A περιλαμβάνει S **6** καὶ MΔUS: ὡς KAC | τοῖς πρώτοις MΔKUA: τῷ πρώτῳ S *an* τοῖς προτέροις? *cf. p. 344, l. 7* **7** οὐ MS (*in Arato* εὖ M οὐ S): *om.* ΔKUA | μάλ᾽ MΔU S: μάλα KA **8** πνευματίῃ MΔKUA: πνεύματι S | ἐκ δὲ MΔ KUA: ἡ δὲ ἐκ S **9** τοῦ . . . γενέσθαι MKU (τὸ) A: τοῦ χειμῶνος Δ τὸν χειμῶνα S | *in fine add.* S ὅτε φοινίσσεται τριταία οὖσα.

11–17 **MA** (*in* A *post p. 400, l. 3*) *lemma* M: ἄλλως. περὶ δὲ κύκλος ἑλίσσῃ A **13** ἐγκαταδυόμεναι M: συγκατα– A **16** ἀνθύνουσιν M: ἀλδαίνουσι A.

18–p. 400,3 **MΔ** (*post* ἐστι *supra l. 2*) **UAS** (*46ᵛ, 3–4*) *lemma* ἄλλως M: [ὅ]λος περὶ κύκλος Δ περὶ δὲ κύκλος ἑλίσσει (–σῃ A) UA *om.* S **17** ὅταν (ὅτἂν M) MΔUA: ὅτι εἰ S | ἴδῃς MΔUA: ἴδοις S | φησὶ MΔUA: *om.* S

κύκλον τινὰ ἐρυθρὸν περὶ αὐτὴν ἔχουσαν, σημεῖόν ἐστι χειμῶνος· καὶ ὅσῳ μᾶλλον πυρρότερος ὁ κύκλος θεωρεῖται, σφοδρότερον χειμῶνα σημαίνει.

MΔUA 799. — σκέπτεο δ' ἐς πληθύν τε: περισκόπει δὲ εἰς τὴν πανσέληνον καὶ εἰς ἀμφότερα αὐτῆς τὰ διχάσματα, αὐξομένης τε καὶ πάλιν εἰς μηνοειδῆ δευτέραν ἐρχομένης.

MΔUAS πληθὺν δὲ λέγει τὴν πανσέληνον, τὴν διχόμηνον. πεπλήρωται γὰρ τὸ τηνικαῦτα φωτός.

MΔUAS καὶ ἀμφότερον διχόωσαν: τὴν διχότομον ἐξ ἀμφοτέρων, ἵνα λέγῃ τὴν ἀπὸ συνόδου ὀγδοαίαν οὖσαν διχότομον, καὶ τὴν ἐν τῇ ἀποκρίσει δευτέραν διχότομον.

MΔUA ὁ δὲ λόγος ἢ δὲ τριτάτη ἀπιόντος (810) διχότομον τὴν σελήνην σημαίνει ἐς δὶς τοῦ μηνὸς γίνεσθαι.

---

1 αὐτὴν Est *ut vid.*: αὐτὴν MΔUAS **1–2** σημεῖόν ἐστι χειμῶνος MΔUA: χειμῶνα δεῖ τεκμαίρεσθαι S **2** ὅσω MΔAS: ὅσον U | μᾶλλον MΔUA: δ' ἂν μάλα S | πυρρότερος ΔUA: πυρώτερος M πορρώτερος S | ὁ MΔAS: *om.* U **3** σφοδρότερον MΔUA: σφοδρότατον S | σημαίνει MΔUA: δηλοῖ S.

4–7 MΔUA *lemma* MA: σκέπτεο Δ σκέπτεο δ' ἐς πληθὺν U **4–5** περισκόπει MΔA: σκόπει U **6** αὐξομένης Est (*unde Ald. edd.*): ἀρξαμένης MΔUA | τε MΔA: *om.* U.

8–9 MΔUAS (*46*[v]*,4–5*) *lemma non praebet* M: ἐς (εἰς U) πληθύν τε ΔUA σκέπτεο S **8** δὲ λέγει MA: *om.* ΔUS *fortasse recte* | τὴν διχόμηνον ΔUAS: *om.* M | *post* διχόμηνον *add.* φησι S **9** τὸ MΔUA: *om.* S.

10–13 MΔUAS (*46*[v]*,5–6*) *lemma* MA (*in* A *cum praecedentis scholii ultimis verbis coniunctum*): ἀμφότερον Δ ἀμφότερον δὲ διχόωσαν U ἀμφότερον δὲ τὴν διέχουσαν S **10** τὴν MΔUA: *om.* S | διχότομον Est (*unde Ald. edd.*): διχόμηνον MΔUAS **11** τὴν MΔUA: τῆς S | ὀγδοαίαν MΔUA: –αίας S **12–13** καὶ .... διχότομον MΔUA: *om.* S **12** ἀποκρίσει MΔUA: ἀποφθίσει Est (*unde Ald. edd.*) **13** *post* διχότομον *add.* Est ἥν φασιν ἀπιόντος τρίτην (*vide infra*).

14–16 MΔUA **14** ὁ δὲ λόγος *ante* τὴν χρόαν (*infra p. 401, l. 1*) *transposuit Maass, sed cf.* S *infra p. 402, ll. 8–10* (*et* Est *supra ad l. 13*) | ἢ δὲ MΔ: *om.* UA **15** *post* σημαίνει *reliqua om.* U | ἐς *Maass*: εἰ MΔA *fortasse delendum* **15–16** γίνεσθαι MΔ: γίνεται A.

801. — ⟨καί οἱ ἐπὶ χροιῇ⟩: τὴν χρόαν MΔA αὐτῆς ἐν ταῖς φάσεσι ταύταις.

802. — πάντη γὰρ καθαρῇ: ὅταν μὲν γὰρ MΔUAS καθαρὰ ᾖ δι' ὅλου τοῦ κύκλου, σημαίνει εὐδίαν, ὅταν δ' ἄλλοτε ἄλλο μέρος τοῦ κύκλου μελαίνηται, ὄμβρους δεῖ προσδέχεσθαι.

805. — σήματα δ' οὔτ' ἄρ πᾶσιν: τὰ μέντοι σημεῖα ταῦτα οὐ πάσαις ἡμέραις ἐφαρμόζεται, MΔKUAS ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς γινόμενα σημεῖα μέχρις ὀγδόης δεῖ παρατηρεῖν, τουτέστιν αὐξανομένης διχοτόμου, ἀπὸ δὲ τῆς διχοτόμου

1–2 MΔA *lemma addidi* **1** *initio* ὁ δὲ λόγος *add. Maass* (*cf. supra ad p. 400, l. 14* **2** φάσεσι **M**: φύσεσι Δ φαύσεσι A | *post* ταύταις *add.* σκόπει *Maass.*

3–6 MΔUAS (*46ᵛ, 6–8*) *lemma* S (καθαρή): *om.* MΔUA **3–4** ὅταν .... σημαίνει MΔAS: *om.* U (*cf. supra ad p. 400, l. 15*) **3** ὅταν MΔA: ὅτε S | γὰρ MΔA: *om.* S **4** σημαίνει εὐδίαν MS (*cf.* U): εὐδίαν σημ– ΔA | *post* εὐδίαν *scholii finem significat* U **4–5** ὅταν δὲ (*sic*) ἄλλοτε *Maass*: ἀλλ' ὅτε (ἄλλοτε US) δὲ (δ' U) MUAS ὅτε δὲ καὶ Δ **5** ἄλλο MUAS: ἄλλο καὶ ἄλλο Δ | μελαίνηται MA: μελαίνεται US λευκαίνηται Δ **6** δεῖ MUAS: *om.* Δ | προσδέχεσθαι MA: προσδέδεχθαι U παραδέχεσθαι S *om.* Δ | *hic add.* MUA *prima sequentis scholii verba, quae suo loco invenies.*

7–p. 402,3 MΔKUAS (*46ᵛ, 8–11*) *lemma* MA: σήματα δ' οὔτ' ἄρ KU *om.* ΔS **7–8** τὰ μέντοι ... ἐφαρμόζεται: *haec verba ante lemma sub finem praecedentis scholii praebent* MUA (U^1A^1), *initium autem praesentis scholii sic restituunt* KUA: οὐ πάσαις φησὶ ταῖς ἡμέραις (*sic* K: ἡμέραις φησὶν UA ταῖς *omisso*) ἐφαρμόζεται τὰ σημεῖα ταῦτα; *rectum ordinem lemmate omisso servaverunt* ΔS **8** μέντοι $MΔU^1A^1$: μὲν S | οὐ MΔS: καὶ U^1 οὐχὶ καὶ A^1 | πάσαις $MΔU^1A^1$: πάθος ταῖς S | ἐφαρμόζεται $MΔA^1$: –ζονται U^1 ἐφαρμόζεται ὁμοίως S **9** μὲν $MΔKUAS^{sl}$: *om.* S | τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν τοῦ μηνὸς M: τρ– ἢ τετ– τοῦ μ– ἡμ– Δ τὴν τρ– ἡμ– ἢ τετ– τοῦ μ– K τὴν τρ– ἢ τετ– τοῦ μ– U τὴν τρ– ἢ τετ– ἡμ– τοῦ μ– A τὴν τετ– ἡμ– τοῦ μ– S **10** μέχρις KAS: μέχρι MΔU **11** *ante* αὐξ– *add.* μέχρις K | αὐξανομένης MKUAS: αὐξομένης Δ | ἀπὸ δὲ τῆς διχοτόμου *om.* U | ἀπὸ δὲ MΔKA: καὶ ἀπὸ S | τῆς MKUAS: *om.* Δ |

μέχρι τῆς πανσελήνου, καὶ ἀπὸ πανσελήνου μέχρι διχοτόμου φθίνοντος μηνός, εἶτα ἀπὸ ταύτης μέχρις ἡμερῶν πρὸ τῆς συνόδου τριῶν ἢ τεσσάρων.

S σήματα: οὐ γὰρ ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ τὰ σημεῖα γίνεται, ἀλλ' ὅσα ἂν γένηται σημεῖα τεκμήρια καὶ δηλοῖ ἄχρι διχοτόμου ... εἶτα ἀπὸ τῆς διχομήνου ἐπὶ τὴν δευτέραν διχάδα, τὴν διχότομον, εἶτα ἀπὸ τῆς δευτέρας διχοτόμου δέχεται τὰ σημεῖα ἡ τελευταία τετρὰς ἀπιόντος τοῦ μηνός, τριταία οὖσα ὁμοίως. φθιμένην (809) ἵνα λέγῃ τὴν μηνοειδῆ δευτέραν.

KA ἄλλως: τουτέστι τὸ σημεῖον τὸ γινόμενον ἀπὸ τῆς τρίτης ἢ τετάρτης ἡμέρας τῆς σελήνης, μὴ ἔλπιζε τοῦτο ἕως τοῦ τέλους ἐκβῆναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τρίτης ἢ τετάρτης ἕως ὀγδόης, τὰ δὲ ἀπὸ ὀγδόης ἕως πεντεκαιδεκάτης, τουτέστι διχομήνου οὔσης.

MΔKUAS 806. — ἀλλ' ὅσα μέν: συμπίπτει αὐτὰ ταῦτα μέχρι τῆς δευτέρας διχοτόμου, ἀφ' ἧς μέχρι τετάρτης ἢ τρίτης φθινούσης. τούτων δὲ αἴτιον οἱ Πυθαγορικοὶ τὸν ἑπτὰ ἀριθμὸν ὑποτίθενται, φυσικώτατόν τε καὶ θαυμαστὸν εἶναι λέγοντες.

MΔKUA [καὶ τὸ μὲν πλησίον τοῦ ἄστρου φαίνεται λευκὸν

---

1 καὶ ΔKUAS: *om.* M **1–2** ἀπὸ πανσελήνου (σελήνου U) μέχρι διχοτόμου MΔKUA: μέχρι διχοτόμου ἀπὸ τῆς πανσελήνου S **2** μέχρις S: μέχρι MΔKUA **3** πρὸ τῆς MΔKA: πρὸ U πρώτης S | *ante* τρ– *add.* ἢ Δ | τριῶν ἢ τεσσάρων (–ττ– Δ) MΔKUA: τρία ἢ δ' S.

4–10 S (*46ᵛ,11–17*) **6** *lacunam indicavi* **7** *post* διχάδα *comma posui* **9** τετρὰς *correxi*: τέρας S | *post* μηνός *et* ὁμοίως *distinxi* **10** φθιμένην *scripsi*: φθίνοντος S | λέγῃ τὴν *scripsi*: λεπτὴν S | *cf. p. 400, ll. 6–7.*

12–15 KA **12** τῆς σελήνης K: ς σελήνης *in* A *evanidum.*

16–20 MΔKUAS (*46ᵛ,17–20*) *lemma* MΔKA: ἀλλ' ὅσα μὲν τριτάτη U *om.* S **16** συμπίπτει ΔKUAS: συνάπτει M **17** δευτέρας διχοτόμου MΔKAS: διχοτομίας τῆς δευτ– U **17–18** τετάρτης ἢ τρίτης MKUAS: τρ– ἢ τετ– Δ **18** φθινούσης MΔ S: φαινούσης KUA *quod servat Maass* | τούτων MΔKUA: τούτου S | αἴτιον MΔUS: αἴτιοι KA **19** τὸν MΔKUA: τοῦτον τὸν S | ἑπτὰ S: ζ' ΔKA ἕβδομον MU | τε MΔUAS: *om.* K **20** εἶναι MΔKUA: *om.* S.

21–p. 403,2 MΔKUA **21** λευκὸν MKA: γὰρ λευκὸν λαμπρόν, U *om.* Δ *haec seclusi ut loco suo avulsa, vide infra p. 405 ll. 3–5.*

διὰ τὴν τοῦ φωτὸς ἐπικράτειαν, τὸ δὲ ἑξῆς τούτου μέλαν διὰ τὴν πρὸς τὰ νέφη παράθεσιν.]

811. — ε ἰ δ έ κ έ μ ι ν π ε ρ ὶ π ᾶ σ α ν: ἐὰν δὲ κύκλῳ περὶ πᾶσαν τὴν σελήνην ἅλωες κείμεναι περιφέρωνται, ἢ τρεῖς ἢ δύο ἢ καὶ μία (ἐπεὶ πολλάκις καὶ δύο καὶ τρεῖς), ἀπὸ τῆς μιᾶς, MΔKUA

ἐὰν μὲν ῥηγνύηται, ἄνεμον MΔKUAS

ἀπὸ τῆς χύσεως (ῥ η γ ν υ μ έ ν ῃ γὰρ τῇ διαχεομένῃ), MΔKUA

ἐὰν δὲ κατ' ὀλίγον μαραίνηται, γαλήνην δεῖ προσδοκᾶν· ἐὰν δὲ δύο γένωνται περὶ αὐτὴν κύκλοι, χειμῶνα σημαίνει, ἐὰν δὲ τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες, μείζονα τὸν χειμῶνα. MΔKUAS

καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν σελήνην λαμβανόμενα σημεῖα περὶ τοῦ καταστήματος τοῦ ἀέρος ταύτην ἔχει τὴν κατάληψιν. MKUA

ἁ λ ω α ὶ κ υ κ λ ώ σ ω ν τ α ι: τῶν γινομένων καὶ MΔKUA

3–6 MΔKUA *lemma* M: εἰ δέ κέ μιν ΔKUA **4** κύκλῳ MKUA: κυκλόθεν Δ | περὶ πᾶσαν MKUA: *om.* Δ | τὴν σελήνην MKUA: τῆς σελήνης Δ | ἅλωες *scripsi*: ἁλωαὶ M ἀλωαὶ ΔKU A *incert.* **5** ἢ τρεῖς ἢ δύο ἢ καὶ μία *scripsi ex Arato*: ἢ τρεῖς ἢ β̄ ἢ καὶ δ̄ M (Δ *pro* A) ἢ γ' ἢ δ' ἢ β' Δ ἢ β' ἢ γ' ἢ τετάρτην K ἢ δύο ἢ τρεῖς ἢ τέσσαρες U ἢ δευτέραν ἢ τρίτην ἢ τετάρτην A **5–6** πολλάκις καὶ δύο καὶ τρεῖς MΔU: καὶ δευτέραν πολλάκις καὶ τρίτην KA (καὶ β' πολλάκις καὶ γ' C).

7 MΔKUAS (*46v,24*) **7** ἐὰν MKUA: εἰ Δ καὶ εἰ S | ῥηγνύηται *Maass*: ῥήγνυται MΔKAS ῥήγνυνται U.

8–9 MΔKUA ῥηγνυμένῃ *scripsi ex Arato 814*: ῥηγνυμένην MΔKUA **8** γὰρ MU: δὲ KA *om.* Δ **8–9** τῇ διαχεομένῃ *scripsi*: τὴν διαχεομένην MΔKUA.

10–13 MΔKUAS (*46v,24–26*) **10** γαλήνην MΔKUA: εὐδίαν S | δεῖ MΔUAS: *om.* K **11** δύο MΔKUA: *om.* S **12** σημαίνει MKA: μείζω δηλοῖ S *om.* ΔU **12–13** ἐὰν . . . χειμῶνα *om.* S **12** δὲ MΔKA: *om.* U | τρεῖς MΔU: καὶ τρεῖς KA | καὶ MKUA: *om.* Δ | τέσσαρες (δ') MΔA: δύο KU.

14–16 MKUA **14–15** τὰ . . . σημεῖα MKA: περὶ τῆς (*s. l.*) σελήνης σημεῖα. U **15** περὶ MKA: περὶ δὲ U.

17–p. 404,5 MΔKUA *lemma restitui*: ἁλωαὶ κυκλώσονται M [ἁ]λωαὶ Δ ἀλωαὶ κυκλώσωνται KA ἁλωαὶ κυκλώσονται U | *de 17–p. 404,5 cf. Achill. 32, p. 68 Maass*

ἐν τῷ μετεώρῳ συνισταμένων μεταξὺ ⟨αἰθέρος καὶ⟩ γῆς τὰ μέν ἐστι κατ' ἔμφασιν, τὰ δὲ μικτά, τὰ δὲ καθ' ὑπόστασιν· κατ' ἔμφασιν μὲν οἷον ἶρις, ἅλως, μικτὰ δὲ παρήλιοι, καθ' ὑπόστασιν δὲ κομῆται, πωγωνίαι, δοκίδες, λαμπάδες, ᾄττοντες.

MKUA ἅλως δὲ εἴρηται ὅτι τὰς ἅλωνας τῷ σχήματι κυκλοτερῶς διαγράφουσι. καὶ ἔστιν ἡ ἅλως περὶ τὴν σελήνην κύκλος, καὶ αὐτὴ ἐν μέσῳ ἀμυδροτέρα φαίνεται.

MAS ἡ τοίνυν ὄψις κατὰ τὴν ἔνστασιν τοῦ ἀέρος τραχέσι μὲν προσπεσοῦσα αὐτοῦ που καταπαύεται, μηκέτι

MA λαμβάνουσα ἑτέρας φορᾶς ἀρχήν, λείοις δὲ καὶ ὁμαλοῖς προσφερομένη, οἷά ἐστι τὰ ἔσοπτρα καὶ τὰ ὕδατα, ἤτοι ἐνδοτέρω διαδύεται οἱονεὶ ἐγκατακλωμένη, ἤ, εἴπερ τοῦτο ἀδυνατεῖ ποιεῖν δι' ἀντιτυπίαν τῶν σωμάτων, ἀνακλᾶται ἐμφανίζουσα κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον τὰ ὁρώμενα ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνακλάσεως ποιεῖται.

MUA ὅταν τοίνυν περί τι ἄστρον νέφη συστῇ συνεχῆ καὶ κοῖλα, ἐνσταθῇ δὲ ὁ ἀὴρ ἐπὶ ταῦτα, εἶτα ἀνάκλασιν

---

1 τῷ ΜΔΚΑ: *om.* U **1–2** μεταξὺ <αἰθέρος καὶ> γῆς *scripsi ex Achille* (τὰ μεταξὺ τοῦ αἰθέρος καὶ τῆς γῆς): μεταξὺ γῆς <καὶ οὐρανοῦ> *Maass* μεταξὺ γῆς ΜΔΚΑ *om.* U **3** ἅλως M: ἄλως Δ *om.* KUA **4** καθ' ... πωγωνίαι Δ (οἷον κομῆται) K UA (κομῖται): *om.* M **5** *post* ᾄττοντες *scholii finem significant* ΔKUA.

6–8 MKUA 6 ἅλως M: ἄλλως KUA ἅλωες *Maass* | εἴρηται MKUA: εἴρηνται *Maass* **6–7** τῶι σχήματι κυκλοτερῶς MUA: κυκλ– τῷ σχήματι K **7** ἡ MKU: *om.* A | περὶ τὴν σελήνην MKA: περίττης σελήνης U **8** ἀμυδροτέρα MKA: ἀμφοτέρ[ων] U.

9–11 (*usque ad* ἀρχήν) **MAS** (*46ᵛ,21–24*) *lemma* εἰ δέ κέ μιν S: *non praebent* MA **9** *initio add.* S περὶ ἅλωος τῆς γινομένης ἐν τῇ σελήνῃ λέγει, ὅτι | ἡ MA: εἰ S | ὄψις MA: ὄψει S **10** μὲν MA: *om.* S | προσπεσοῦσα A: προπ– M καταπ– S | καταπαύεται MA: παύεται S.

11–17 (*a* λείοις) **MA 12** τὰ[2] M: *om.* A **13** ἐνδοτέρω A: –τέρωι M **16** ἀνακλάσεως M: κατακλ– A.

18–p. 405,2 MUA 19 ἐνσταθῇ *scripsi* (*cf. supra l. 9*): ἐνταθῇ MA ἐνταῦθα U | ἐπὶ M: περὶ UA | ἀνάκλασιν M: κατάκλασιν A U *evan.*

σχῇ εἰς αὐτὸ τὸ ἄστρον, ἐμφαίνεται τοῦτο καθ' ἑκάστην ἀνάκλασιν, καὶ οὕτως ἡ ἅλως ἀποτελεῖται.

καὶ τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ ἄστρου φαίνεται λευκὸν MA διὰ τὴν τοῦ φωτὸς ἐπικράτειαν, τὸ δὲ ἔξω τούτου μέλαν διὰ τὴν πρὸς τὰ νέφη παράθεσιν.

γίνεται δὲ περὶ τὴν σελήνην· ἐὰν μία γένηται, εὐδίαν MKA προσδόκα. διαλύεται γὰρ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἡ πύκνωσις, εἰ δὲ ῥήγνυται, ἄνεμον ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου καθ' ὃν τὴν ῥῆξιν λαμβάνει, εἰ δὲ δύο, χειμῶνα προσδόκα, καὶ ἔτι μείζονα ἐὰν τρεῖς. οὐ μόνον δὲ περὶ σελήνην ἀλλὰ καὶ ἥλιον γίνεται καὶ ἀστέρας.

τί ἐστιν ἅλως; ἡ ὑγροῦ τοῦ ἀέρος ἐπικειμένου καὶ MKA παχέος ὄντος φαντασία φωτὸς κυκλοειδοῦς περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην συνισταμένη.

817. — καὶ εἰ ῥηγνύατο μᾶλλον: καὶ MKA εἰ μειζόνως ἀπολύεται. προείπομεν δὲ ὅτι διαρρήγνυται καὶ διακρουομένη μᾶλλον ἀπολύεται μὴ δυναμένη διικνεῖσθαι πλείονα τὴν ὑποκειμένην παχύτητα τοῦ ἀέρος [δεικνύει].

---

1 σχῇ: ἡ ὄψις *ut videtur* (*cf. supra p. 404, ll. 15–17*) | εἰς MA: καὶ εἰς U | αὐτὸ UA: τ' αὐτὸ M | τὸ MA: *om.* U | *post* ἄστρον *dist.* Est (*unde Ald. edd.*): *post* σχῇ MUA | ἐμφαίνεται MA: φαίνεται U | τοῦτο MA: τότε U *ut vid.* **1–2** καθ' ἑκάστην ἀνάκλασιν MA: ἀνάκλ– καθ' ἑκ– U.

3–5 MA *cf. supra p. 402,21–p. 403,2* **3** πλεῖστον *scripsi*: πλησίον MA *cf. supra* **4** ἔξω MA: ἑξῆς MΔKUA *supra, iniuria.*

6–11 MKA **6** γίνεται ... γένηται MA: περὶ τὴν σελήνην τοίνυν ἐὰν μία ἅλως γένηται K.

12–14 MKA **12** ἅλως MA: ἄλως K.

15–19 MKA *lemma* MA: καὶ μᾶλλον μελανεῦσα καὶ εἰ ῥηγνύατο μᾶλλον K **16** μειζόνως MA: μείζονα K | ἀπολύεται MKA^{pc}: ἀπολείπεται A^{ac} | προείπομεν: *cf. p. 399, ll. 10–16* | δὲ ὅτι M: διότι KA | *haec* S *in 46ᵛ mg.* (*ad v. 814*): διακρινομένη μᾶλλον ἁπλοῦται **17** ἀπολύεται *scripsi*: ἁπλοῦται MKA **19** δεικνύει *seclusi* | *post* δεικνύει *signum praebet* A *maioris scholiorum partis finitae, deinde in mg. titulum* περὶ ἡλίου.

MΔKUAS 819. — ἠελίοιο δέ τοι μελέτω: πληρώσας τὰ περὶ τῆς σελήνης τεκμήρια, ἐπὶ τὰ τοῦ ἡλίου σημεῖα ἔρχεται, ἅπερ καὶ αὐτὰ ἀκολούθως καὶ ἀκριβῶς διδάσκει. τὸ δὲ ἑξῆς· ,,περὶ δὲ τοῦ ἡλίου, φησί, μελέτω σοι ἑκατέρωθεν πορευομένου. τῷ γὰρ ἡλίῳ μᾶλλον τῆς σελήνης ἐπίκειται τὰ τεκμήρια ἐοικότα καὶ ἁρμόζοντα τοῖς σκοποῦσι τἀληθῆ, καὶ δύνοντι οὖν καὶ ἀνα-
MKUAS τέλλοντι''. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἑκάτερθεν ἰόντος. καὶ γὰρ ἀνατέλλοντος αὐτοῦ ἔστιν ἰδεῖν τεκμήρια, καὶ δυομένου ὁμοίως.

KUA ἄλλως: παρατήρει, φησί, μάλιστα τὰ περὶ τὸν ἥλιον γινόμενα σημεῖα· καὶ γὰρ ἀνατέλλων καὶ δύνων ἀληθῆ τεκμήρια παρέχει.

MΔKUAS 820. — μᾶλλον ἐοικότα: διὰ τί τὰ τοῦ ἡλίου σημεῖα βεβαιότερά φησι τῆς σελήνης [ἔφη];

1–10 MΔKUAS (*46ᵛ,27–35*) *lemma* Est: ἠελίοι δέ τοι μελέτω M [ἠ]ελίοι δέ τοι Δ ἠελίω δέ τοι μελέτω KA |||| οιο δέ τοι U ἠελίοιο δέ S **2** τὰ¹ ΔUS: τὸν KA *om.* M | τῆς σελήνης ΔKAS: τὴν σελήνην U τῶν τῆς σελήνης M | τεκμήρια ΔUS: τεκμηρίων MKA | *post* τεκμ– *add.* λόγον KA *post* τεκμ– *add.* καὶ ἀκριβῶς ταῦτα ἐκθέμενος S **2–3** ἐπὶ .... ἔρχεται MΔKUA: ἔρχεται ἐφ' ἕτερα σημεῖα τοῦ ἡλίου S **4** δὲ² MΔ: *om.* KUAS **5** ἑκατέρωθεν MΔKAS: ἑκατέρως U | πορευομένου ΔEst (ἰόντος *Aratus*): –μένω MKAS U *incert.* | τῶι MΔ KUA: τὸ S **6** τὰ MΔKUA *ut vid.*: *om.* Est *edd.* **6–7** καὶ ἁρμόζοντα MKUA: τῆς σελήνης ἁρμ– S *om.* Δ **7** τἀληθῆ MK A: τὴν ἀλήθειαν S *om.* ΔU | δύνοντι MKUAS: δύνονται Δ | καὶ MKUAS: *om.* Δ **7–8** *post* ἀνατ– *add.* καὶ δύοντι Δ *qui hic scholii finem facit* **8** τοῦτο γάρ ἐστι (–τιν M) MKUA: τουτέστιν S | τὸ KUA: *om.* MS | ἑκάτερθεν MKUA: ἑκατέρωθεν S **9** καὶ γὰρ ... ἔστιν *om.* U | γὰρ MKA: *om.* S | αὐτοῦ MKA: *om.* S **9–10** καὶ ... ὁμοίως MKAS: *om.* U.

11–13 KUA **11** ἄλλως KA: *om.* U | παρατήρει KA: παρατήρει δὲ U *fort. recte* | μάλιστα *ante* τὰ KA: *post* ἥλιον U *fort. recte* **12** καὶ δύνων U (*sic Maass e coni.*): *om.* KA.

14–p. 407,3 MΔKUAS (*46ᵛ,35–38*) ἀπ[ορία] M *in mg.* *lemma* MΔK: ἠελίω καὶ μᾶλλον ἐοικότα σήματα U μᾶλλον ἐοικότα σημεῖα A *om.* S **14** διὰ τί MKA: διὰ U διὰ τί δὲ S *om.* Δ **14–15** τὰ τοῦ ἡλίου σ– MΔUS: τοῦ ἡλ– τὰ σ– KAC **15** βεβ– φησι τῆς σελ– MΔ: βεβ– τῆς σελ– φησὶ KA φησὶ βεβ– τῆς σελ– U φησι *om.* S | ἔφη M: καὶ φησὶν ΔUC καὶ λέγει KA λέγει S *seclusi, sed fortasse et* φησὶ *et* ἔφη *delenda sunt*

ἐπειδὴ πολλὴν ἔχων ἰσχὺν πρὸς τὸ διαλύειν ταῖς ἀκτῖσι τὰ ὑποπίπτοντα παχέα, νικώμενος ὑπ' αὐτῶν μείζονα τὸν χειμῶνα προαπαγγέλλει.

κ α ὶ ἄ λ λ ω ς: αἱ τοῦ ἡλίου πρὸς τὸν ἀέρα διαφοραὶ **MKAS** κυριώτεραι τῆς σελήνης εἰσί. δυναστεύων γὰρ ἡμέρας σαφέστερα δείκνυσι τὰ τεκμήρια. δεύτερον δὲ ὅτι **MΔKUAS** λαμπρότερός ἐστι, καὶ εἰ μὴ μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ τοῦ ἀέρος εἴη ἡ μεταβολή, οὐκ ἂν κρατηθείη. τὰς γὰρ μικρὰς καὶ ἐλαφρὰς ἀναστέλλει. οὕτω Πλούταρχος (fr. 13 Sandbach).

821. — ἀ μ φ ό τ ε ρ ο ν δ ύ ν ο ν τ ι: διὰ τί τότε **MΔKUA** μόνον, καὶ μὴ ὅτε μεσουρανεῖ; τότε γὰρ φαίνεται ⟨διὰ⟩ τοῦ ἀέρος τοῦ ὑπεργείου τοῦ δεχομένου πάχη καὶ μεταβολὰς διὰ τὰς ἀναθυμιάσεις ἃς ἡ γῆ ἀναδίδωσι, τοῦ ἡλίου ταῦτα κινοῦντος· ἐξαρθεὶς γὰρ καὶ ὑψωθεὶς τὸ οἰκεῖον ἑαυτοῦ χρῶμα εἰλικρινὲς ἐμφαίνει.

---

1 πολλὴν MΔUAS: πολὺν K | ἔχων MΔKUA: ἔχουσιν S | πρὸς MΔKUA: καὶ S **2** νικώμενος MKUAS: νικ– γὰρ Δ **2–3** μείζονα (*om.* K) τὸν χ– προαπαγγέλλει (*sic* C *Maass* προσαπαγγέλλει M προσαγγέλει Δ προανατέλλει K προαγγέλλει A) MΔKAC: χειμῶνα μείζονα οὕτω προσαπαγγέλλει U μείζω προαπαγγέλλων τὸν χειμῶνα S.

4–6 MKAS (*46ᵛ,38–41*) καὶ ἄλλως M: ἄλλως KAC ἡελίῳ καὶ μᾶλλον S **4** πρὸς MKA: κατὰ S **5** κυριώτεραι MKA S^{pc}: καιρώτεραι S^{ac} *ut vid.* | τῆς (τῶν τῆς KAC) σελ– εἰσὶ MKA: εἰσὶ τῆς σελ– S | ἡμέρας MKA: ἥμεροῖ S **6** σαφέστερα M: –τερον KAS | τεκμήρια MKA: σημεῖα S.

6–10 MΔKUAS (*46ᵛ,41–43*) *initio* ἄλλως Δ, *quid hic* U *praebeat non dispicio* (σπόρεφᾶλην ?) **6** δεύτερον δὲ ὅτι M: ὅτι ΔU καὶ αὖθις δὲ ὅτι KA καὶ S **7** λαμπρότερος MΔKA: λαμπρότατος U λαμπρότερα S | ἰσχυρὰ MΔKAS: φοβερὰ U **8** ἡ ΔUS: *om.* MKA | κρατηθείη MΔKUA: κρατηθῇ S **8–9** μικρὰς καὶ MΔKUA: *om.* S **9** ἀναστέλλει MΔUS: ἀνατέλλει KAC | *post* ἀναστ– *add.* καὶ σκεδάννυσιν S | οὕτω Πλ– MΔKA: *om.* US.

11–16 MΔKUA ἀπ[ορία] M *in mg.* *lemma* MKUA: [ἀ]μφότερον Δ **11** τί MΔKA: τὰ U **12** μὴ MΔUA: οὐ τότε K | τότε γὰρ MKUA: ὅτι τότε Δ | διὰ *add.* Est (*unde Ald. edd.*): *om.* MΔKUA **16** ἑαυτοῦ M: αὐτοῦ KA *om.* ΔU | εἰλικρινὲς ΔKUA: –νῶς M.

MΔKUAS 822-831. — μ ή ο ἱ π ο ι κ ί λ λ ο ι τ ο: ἐὰν οὖν μέλλοντος ἀνατέλλειν αὐτοῦ ἴδῃς τὸν κύκλον μὴ ἔχοντα λαμπρὸν καὶ εἰλικρινὲς τὸ φῶς, γίνωσκε χειμῶνα ἐπιγενησόμενον. ἐὰν δὲ δύνειν μέλλων καθαρὸς καὶ ἀνεπιθόλωτος ἐπὶ τὴν δύσιν χωρῇ, τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ εὐδίαν προσδόκα. ὅταν μὲν οὖν μέλλοντος ἀνατέλλειν κοιλότητος φαντασίαν ὁ κύκλος ἐμφαίνῃ, καὶ τῶν ἀκτίνων τινὲς μὲν πρὸς νότον, τινὲς δὲ πρὸς βορρᾶν τρέπωνται, τινὲς δὲ καὶ κατὰ μέσον τὸν κύκλον, ἄνεμον ἢ ὄμβρον δεῖ προσδοκᾶν.

MA ἄ λ λ ω ς: τῷ ἀπαγορευτικῷ καὶ ἐξ ἀρχῆς χρησάμενος ἐμφαίνει τὸ ἀπευκτὸν καί φησι „μηδαμῶς ποικίλος καὶ κατάστικτος φανείη σοι ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος νεωστὶ ἀνατέλλοντος, ὁπόταν εὐδινῆς ἡμέρας εἰς χρείαν ἔλθῃς“. διὰ γὰρ τὴν τοῦ ἀέρος παχυμέρειαν καὶ ὑγρότητα

1–10 MΔKUAS (*46^{v},43–51*) *lemma* MΔKUA: ἀμφότερον δύνοντι S **1** οὖν MΔ: *om.* KUAS **2** μέλλοντος MΔUAS: –ντι K ἀνατ– αὐτοῦ ἴδῃς MΔ: ἀνατ– ἴδῃς αὐτὸν U αὐτῷ ἀνατ– ἴδῃς K αὐτοῦ ἀνατ– ἴδοις A ἀνατ– τοῦ ἡλίου εἰς S **3–4** λαμπρὸν ... ἐπιγενησόμενον MKAS (τὸ *ante* φῶς *om.* S): τὸ φῶς λαμπρὸν χειμῶνα σημαίνει Δ λαμπρὸν τὸ φῶς, χειμῶνα δεῖ προσδοκᾶν U **4** δὲ MΔKUA: *om.* S | δύνειν μέλλων MK UAS: *om.* Δ **4–5** καὶ ἀνεπ– MΔKAS: *om.* U **5** χωρῇ MΔ KUA: χωρήσει S **5–6** τῇ ἑξῆς ... προσδόκα MΔKUA (ἡμέρᾳ *om.* U): εὐδίαν καὶ τὴν ἑξῆς ἡμέραν δηλοῖ S **6** ὅταν MΔ U: ὅτε KAS | μὲν οὖν MΔK: οὖν U μὲν A μέντοι S **6–7** μέλλοντος ... ἐμφαίνῃ (–νει A *et fort.* K) MΔKUA: κυκλοτερῆ φαντασίαν μέλλοντος ἀνατέλλειν ὁ κύκλος φαίνει S **8** πρὸς νότον MΔKUA: κατὰ ν– S | βορρᾶν MK: βορρὰν ΔAS^{sl} βορᾶν U βορὰν S | τρέπωνται MΔU: –ονται KAS **9** τινὲς δὲ καὶ (*om.* M) ... κύκλον MKAS: *om.* ΔU **9–10** ἄνεμον ... προσδοκᾶν MKAS: ἄνεμον ἢ ὄμβρον σημαίνει Δ ἄνεμον σημαίνει ἢ ὄμβρον U.

11–p. 409,6 MA ἄλλως M ἄλλως μή οἱ ποικίλλοιτο A μή οἱ ποικίλλοιτο C **12** ἀπευκτὸν M: ἀπευκταῖον AC | φησι M: φυσὶ A **14** εὐδινῆς M: εὐδιεινῆς AC **15–p. 409,4** καὶ ὑγρότητα .... παχυμέρειαν M: *om.* AC; C *deinde usque ad scholii finem pergit,* A *autem usque ad* κατάστικτον (*p. 409, l. 2*) *voce* ἀποτελεῖ *omissa; sed post* κατάστικτον *ad* φανείη σοι (*l. 13*) *redit et totum scholium denuo describit ut est in Casanatensi, omissis scilicet verbis* καὶ ὑγρότητα ... παχυμέρειαν (*l. 15–p. 409,4*)

ἐμπίπτουσα ἡ ἀκτὶς τοιοῦτον ὁρᾶσθαι ποιεῖ, ποικίλον καὶ κατάστικτον, τὸν κύκλον, ὥστε καὶ ἐρυθρὸν εἶναι φαίνεσθαι. τὸ δὲ ὅμοιον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς ἴριδος· εἰς ὑγρότητα ἀέρος καὶ παχυμέρειαν ἐμπίπτων ὁ ἥλιος ἀποτελεῖ τὴν ἶριν ταύτην ποικίλην τινὰ καὶ κατάστικτον, περὶ ἧς καὶ ἑξῆς διαλαμβάνει.

ἄ λ λ ω ς: ἐάν, φησί, περὶ τὴν ἀνατολὴν ποικίλος φαίνηται ὁ περὶ τὸν ἥλιον κύκλος, χειμῶνα γενησόμενον ἴσθι. εἰκότως· συμβαίνει γὰρ τοῦτο διὰ τὴν τῶν ἀνέμων ἐπιπρόσθησιν, ὅπερ οὐκ ἐᾷ καθαρὸν ἡμῖν φαίνεσθαι αὐτόν. „καθαρὸς μέντοι, φησίν, ἀνατέλλων καὶ μηδὲν ἔχων σημεῖον, εὐδίας ἐστὶ σημαντικός, ὁμοίως δὲ κἂν δύνῃ καθαρὸς καὶ ἀνέφελος, τὴν ἐπιοῦσαν ἀγγέλλει ἡμέραν εὐδινήν". β ο υ λ ύ σ ι ο ν μὲν γὰρ ὥ ρ α ν (825) τὴν δύσιν κέκληκε, μ α λ α κ ὴ ν δὲ α ἴ γ λ η ν (826) ἐπεὶ τὸ πολὺ τοῦ πυρώδους αὐτοῦ πρὸς ἑσπέραν πέπαυται. τοῦ γὰρ περὶ αὐτὸν ἀέρος μηδεμίαν ἔχοντος πύκνωσιν, ἀλλ' ὄντος ἀτρέπτου, καθαρὰ καὶ ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσις γίνεται αὐτοῦ.

MΔA (ἄ λ λ ω ς) — MΔUA (β ο υ λ ύ σ ι ο ν)

824. — φ α ί ν ο ι τ ο δ ὲ λ ι τ ὸ ς ἁ π ά ν τ η: ὁ γὰρ λιτὸς καὶ ἁπλοῦς διὰ ἀκεραίου ἀέρος στίλβων ἥλιος εὐδίας δηλωτικός ἐστιν. MΔA

---

2 ὥστε *Maass*: ὥσπερ M.

7–13 MΔA ἄλλως MΔA **8** φαίνηται *scripsi*: φαίνοιτο M A γένηται Δ **8–9** γενησόμενον MA: *om.* Δ **9** εἰκότως MA: *om.* Δ **9–10** συμβαίνει . . . ἐπιπρόσθεσιν (*sic, corr.* Est) MA: τοῦτο γὰρ σημαίνει ἡ τῶν ἀνέμων ἐπιπρόσθεσις Δ **10** ὅπερ M^{pc} *ut vid.*: ἅπερ MΔA | ἡμῖν MA: *om.* Δ **10–11** φαίνεσθαι αὐτὸν MA: αὐτ– φαίν– Δ **12** μηδὲν MA: μὴ Δ | εὐδίας ἐστὶ σημαντικὸς MA: εὐδίαν σημαίνει Δ **13** δὲ MΔ: *om.* AC | κἂν δύνῃ MA: δύνων Δ **13–14** τὴν ἐπιοῦσαν . . . . εὐδινήν (εὐδιεινήν AC) MA: ἐς τὴν ἐπιοῦσαν εὐδίος σημαίνει Δ.

14–19 MΔUA (*in* UA *post sch. 825*) **14** μὲν γὰρ MA: γὰρ Δ δὲ U **15** κέκληκε(ν) MΔA: λέγουσιν U **15–16** μαλακὴν δὲ (τε Δ) αἴγλην MΔA: αἴγλην δὲ μαλακὴν U **16** ἐπεὶ MU: ἐπειδὴ ΔA | τοῦ πυρώδους MΔA: πυρῶδες U **18** ἔχοντος πύκνωσιν MUA: πύκν– ἔχ– Δ **19** ἡ δύσις MΔA: ἡ *om.* U | αὐτοῦ MUA: *om.* Δ.

20–22 MΔA (*post* εὐδιεινὴν *supra l. 14*) *lemma* MA: [φ]αίνοιτο δὲ Δ **22** εὐδίας . . . ἐστιν MA: εὐδίαν δηλοῖ Δ.

MΔUA 825. — εἰ δ' αὕτως καθαρόν μιν: ἀπόκλισιν λαμβάνων ἀμβλεῖαν ποιεῖται τὴν τῆς ἀκτῖνος ἐπαφὴν καὶ μαραίνεται τὰ τῆς θερμότητος (διὸ καὶ δείλη ἐκλήθη, ἐνδεῶς τῆς ἕλης ἔχουσα). ὅτε οὖν μάλιστα τὸ θερμὸν ἐξασθενεῖ, ⟨ἐὰν⟩ καθαρὸς καὶ διαφανὴς ᾖ ὁ ἀήρ, ἔοικε κεκρατῆσθαι βεβαίως ἡ ἄγουσα τὰ νέφη περίψυξις. διὸ καὶ εὐδίας τὸ σημεῖον.

MKAS 828. — ἀλλ' οὐχ ὁππότε κοῖλος: αἱ ἐν τῷ ἡλίῳ κοιλότητες οὐκ εἰσὶν αὐτοῦ, φαντασίαι δέ εἰσι τῆς ὄψεως κατ' ἐπιπρόσθησιν ζοφεροῦ ἀέρος. οὐ γὰρ τὸ μέσον ὁρᾶται, ἀλλ' ἡ κύκλῳ ἀψὶς λαμπρὰ οὖσα δοκεῖ περιφέγγειν, καὶ τὸ ἐκλιπὲς ἔμφασιν κοιλότητος παρέχει. ὃν γὰρ τρόπον οἱ ζωγράφοι ἀντρώδεις τόπους γράφοντες φωτὶ τραχύνουσι τὴν ὄψιν, ἅτε τῇ φύσει τοῦ μὲν λαμπροῦ προβάλλοντος ἔξω καὶ διωθοῦντος τὴν φαντασίαν, τοῦ δὲ μέλανος ὑποσκιάζειν καὶ βαθύνεσθαι δοκοῦντος, οὕτω καὶ περὶ τὸν ἥλιον τὸ

1–7 MΔUA *lemma* **MA**: βουλύσιος ὥρη **Δ** ὁ δ' αὐτῆς καθαρόν μιν **U** **2** ἀμβλεῖαν **MΔ**: ἀμβλίαν **A** ὁμαλὸν **U** | τὴν **MU**: *om.* **ΔA** **3** *ante* ἐπαφὴν *add.* ἢ ὁμιλίαν **A** (*non* **C**) **4** δείλη **MΔA**: δήλη **U** | ἐνδεῶς **MUA**: ὡς ἐνδ– **Δ** **5** ἐξασθενεῖ **MΔU**: –νοῦν **A** | ἐὰν *addidi*: καὶ **ΔU** *om.* **MA** **5–6** καὶ διαφανὴς ἧι ὁ ἀὴρ **MΔ**: ὁ ἀὴρ καὶ διαφ– εἴη **U** καὶ διαφ– ὁ ἀὴρ ἢ **A** **6** κεκρατῆσθαι **MA**: κρατεῖσθαι **ΔU** | βεβαίως **MΔ**: γενναίως **U** βιαίως **AC** **7** νέφη **MUA**: νότια **Δ** | περίψυξις (πέρι– **M**) **MA** $Δ^{sl}$: περίπτυξις **ΔC** περίκλησις **U** | διὸ ... σημεῖον *om.* **U** | τὸ **MA**: *om.* **Δ**.

8–p. 411,2 MKAS (*46ᵛ, 51–47ʳ, 4*) *lemma Maass*: ἀλλ' οὐχοπότε κοῖλος **M** ἀλλ' οὐχ ὁπότε κοῖλος **KA** ἀλλ' οὐχ ὁ [*spatium vacuum*] **S** **10** κατ' ἐπιπρόσθησιν **AS**: κατεπιπρόσθεσιν **M** κατεπιπρόσθησιν **K** **11** ἀψὶς **MK**: ἁψὶς **AS** **12** περιφέγγειν *Wyttenbach*: περιφεύγειν **MKA** πως φεύγειν **S** | καὶ *scripsi*: εἰς **MKA** καὶ εἰς **S** | ἐκλιπὲς *Bekker*: ἐκλειπὲς **M** ἐλλειπῶς **K** ἐκλειπῶς **AC** ἐκλεῖπον **S** **13** παρέχει **S**: –χειν **MKA** | τρόπον **MAS**: τόπον **K** **13–14** ἀντρώδεις τόπους **MAS** (ἀντρόδεις): ἀντρώδη τόπον **K** **14–15** τῆι φύσει ... προσβάλλοντος (*sic* **MKAS**: προβ– *Bekker*) **MKA**: τὴν φύσιν τοῦ μέλανος προσβάλλοντος **S** **15** ἔξω **MKA**: *om.* **S** **16** πρὸς τὴν φαντ– *coni. Sandbach in app. crit.* **17** τὸ **MKA**: τὸν **S**

μὴ φαινόμενον τῇ ὄψει κατ' ἀντίφραξιν τοῦ ἀέρος [ἡ] ἐκκοπῇ τοῦ μέσου λαμπροῦ διὰ τὴν σκιὰν ὑποφαίνεται.

† ὅ † ὅλην ποιεῖ τὴν ἀντίφραξιν ὁ ἀὴρ σφόδρα πιλη- θεὶς καὶ παχύς, ζοφωθείς. διὸ χειμέριον τὸ σημεῖον. Πλούταρχος (fr. 14 Sandbach). S

ἄ λ λ ω ς: κατά τινας καιροὺς ὁ ἥλιος ὁρᾶται κοῖλος. τούτου δὲ αἴτιον τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἱστάμενα νέφη, μελαινόμενα διὰ τὴν πολλὴν πύκνωσιν. πέφυκε δὲ πάντα τὰ διὰ τῶν μελάνων ὁρώμενα κοιλότητος φαντασίαν παρέχειν. οὕτω γὰρ καὶ οἱ ζωγράφοι, ὅσα μὲν βούλονται προσεχῆ δεικνύναι, τῷ λευκῷ ἀπογράφονται, ὅσα δὲ κοῖλα καὶ ἐν βάθει, τῷ μέλανι. ἐὰν οὖν, φησί, τοιοῦτος γένηται, τὰς δὲ ἀκτῖνας μὴ κατ' εὐθεῖαν φερομένας ἔχῃ ἀλλ' ἐσχισμένας, καὶ τὰς μὲν τῇδε τετραμμένας, τὰς δὲ τῇδε, ὅπερ συμβαίνει ὑπὸ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος, οὐκ ἐωμένων αὐτῶν κατ' εὐθὺ φέρεσθαι, ἢ ἄνεμον ἴσθι γινόμενον ἢ ὑετόν. ΜΔΚΑ

829. — ο ὐ δ' ὁ π ό τ' ἀ κ τ ῖ ν ω ν: ἀπὸ κοινοῦ ΜΔUA

---

1 μὴ MS: μὲν KA | τῆι ὄψει MKA: περὶ τὴν ὄψιν S | κατ' ἀντίφραξιν MS: κατὰ ἀντ– K κατὰ ἀντίφρασιν AC **2** ἐκκοπῇ *temptavi*: ἡ ἐκκοπὴ MKAS | *ante* μέσου *add.* ἀέρος S, *sed postea, ut videtur, del.* | ὑποφαίνεται *Sandbach*: –σθαι MKAS | *p. 410, ll. 17 sqq. sic corr.* Est: οὕτω καὶ περὶ τὸν ἥλιον τὸ φαινόμενον τῆς ὄψεως κατ' ἀντίφραξιν τοῦ ἀέρος, ἐκκοπὴν τοῦ μέσου λαμπροῦ διὰ τὴν σκιὰν ποιεῖ ὑποφαίνεσθαι (*sic fere Maass.*)

3–5 S (*47r,4–5*) **4** *post* παχύς *distinxi* | σημεῖον *scripsi*: ζώδιον S *cognovit haec Sandbach* (*ad. Plutarchi fr. 14*).

6–17 ΜΔΚΑ ἄλλως MKA: [ἀ]λλ' οὐχ ὁπότε Δ **8** μελαινόμενα ΜΔΑ: καὶ μελ– K | πύκνωσιν MKA: τοῦ ὕδατος πύκν– Δ **9** τὰ MKA: *om.* Δ **10** παρέχειν MKA: σημαίνειν Δ | οὕτω Δ: οὕτως M τοῦτο K καὶ οὕτως A | γὰρ MK: *om.* ΔA **12** ἐν βάθει ΔKA: ἐμβάθει M | οὖν ΜΔ: *om.* KAC | τοιοῦτος *scripsi*: τοιοῦτον ΜΔΚΑ τοιοῦτόν τι Est *Ald.* **13** τὰς δὲ *scripsi*: τάς τε MKA καὶ τὰς Δ ἢ τὰς Est *Ald.* | ἀκτῖνας MKA: εὐθείας Δ **16** οὐκ ... φέρεσθαι MKA: *om.* Δ **17** γινόμενον ΜΔΚ: γεν– A | ἢ ΜΔK[sl] A: *om.* K.

18–p. 412,6 ΜΔUA *lemma* MA: ἄλλως Δ ἀλλ' ὁπότε κοῖλος (*828*) U

τὸ εὔδιος (827)· „ἀλλ' οὐκ ἔσται εὔδιος ὅταν ἀνατέλλων κεκοιλωμένον ἔχῃ τὸ μέσον τοῦ κύκλου . . .“, δηλονότι ὥσπερ κακωθέντος τοῦ φωτός. τοῦτο συμβαίνει πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος δυσκρασίας. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμικῶν, ὅτε συμβαίνει κοιλαίνεσθαι τοὺς ὀφθαλμούς, δηλονότι ἐξασθενήσαντος τοῦ πώματος,

MA ἢ ὥσπερ ὅταν βλέφαρον καταγαγόντες ἢ περιθλίψαντες τῷ λύχνῳ τὴν ὄψιν προσβάλλωμεν, οὐ φαίνεται συνεχὲς τὸ φῶς, ἀλλὰ πλάγιαι καὶ σποράδες αἱ αὐγαί, οὕτως, ὅταν ἀχλὺς ἢ νέφωσις ἀνώμαλος πρὸ τοῦ ἡλίου στᾶσα περιθλίψῃ καὶ σείσῃ τὸν τῆς ὄψεως κῶνον εἰς λεπτὰς ἀκτῖνας καὶ ῥαβδοειδεῖς, ὃ πάσχομεν αὐτοὶ τῇ αἰσθήσει, τοῦτο περὶ τὸν ἥλιον εἶναι δοκοῦμεν. οὕτω Πλούταρχος (fr. 15 Sandbach).

MΔKUA 830. — σχιζόμεναι βάλλωσι: ἀντιφέρονται. πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος δι' ὅλου τοῦ κύκλου ἀποφέρονται αἱ ἀκτῖνες, ἀλλ' αἱ μὲν πρὸς νότον, αἱ δὲ πρὸς βορρᾶν βάλλουσι, τὰ δὲ μέσα τοῦ δίσκου φαίνονται ἄνευ τινῶν ἀκτίνων. τότε, φησί, δι' ὕδατος ἔρχεται ὁ ἥλιος ἢ ἀνέμου.

MKAS τὰ δ' αὖ περὶ μέσσα φαείνῃ: εἰ δὲ

---

2 κεκοιλωμένον MΔA : καὶ κοιλ– U | *post* κύκλου *nonnulla mihi deesse videntur* (*ut exempli gratia* οὐδ' ὅταν αἱ ἀκτῖνες σχίζεσθαι φαίνωνται) *ad quae pertineant ea quae sequuntur* **4** ὥσπερ καὶ MΔU : ὥσπερ γὰρ καὶ A **5** ὀφθαλμικῶν MΔU : ὀφθαλμῶν AC | ὅτε συμβαίνει MΔU : ὅταν συμβαίνῃ AC **6** πώματος M : σώματος ΔUAC (*quod servat Maass*).

7–14 MA **7** καταγαγόντες *Bekker* : κατάγοντες MA **8** τῶι λύχνωι τὴν ὄψιν MA : τὴν ὄψιν τ– λ– A **9** συνεχὲς M : συνεχῶς A **12** λεπτὰς M : λοξὰς AC | ῥαβδοειδεῖς MC : ῥομβοειδεῖς A | αὐτοὶ M : αὐτῇ A.

15–20 MΔKUA *lemma* MΔKUA **15–16** ἀντιφέρονται MK A : ἀντὶ τοῦ φέρονται ΔU **17** ἀποφέρονται MKUA : *om.* Δ **18** βορρᾶν MKU : βορὰν Δ βορρὰν A **19** τότε MKUA : τότε δὴ Δ | δι' U : τὸ δι' MKA καὶ δι' Δ **20** ἔρχεται ὁ ἥλιος MΔA : ἂν ἔρχεται (*sic*) ὁ ἥλ– K ὁ ἥλ– ἔρχ– U | ἀνέμου (–μοιο K) MKA : δι' ἀνέμου Δ ἄνεμον U.

21–p. 413,4 MKAS (*46*[v] *in mg.*) *lemma* KM : τὰ δ' αὖ περὶ μέσα A *om.* S

τὸ μέσον αὐτοῦ φαίνοιτο μόνον, τὸ δὲ ἑκατέρωθεν διὰ νέφους πυκνότητα μὴ ὁρῷτο, σχιζομένων τῶν ἀκτίνων πρός τε βορρᾶν καὶ νότον πεμπομένων, καὶ τοῦτο σύνθημα πνεύματος ἢ ὑετοῦ.

832. — σκέπτεο δ' εἰ καί τοι αὐγαί: MΔKUAS
κατανοεῖν, φησί, δεῖ τὰ περὶ τὸν ἥλιον σημεῖα ἐνατενίζοντας αὐτῷ τῷ κύκλῳ. οὕτω γὰρ γενήσεται σαφῆ τὰ τεκμήρια. ἐὰν οὖν, φησίν, ἐρευθὴς γένηται, οἵαν χροιὰν συμβαίνει γίνεσθαι πολλάκις περὶ τοῖς νέφεσι δύνοντος αὐτοῦ, ἢ μελανίζων, ὅταν μὲν ἀχλυωδέστερος φανῇ, ὕδωρ σημαίνει, ὅταν δὲ ἐρευθής, ἀνέμους. ὅταν δὲ ἀμφότερα τὰ σημεῖα περὶ τὸν ἥλιον φαίνηται, ὥστε μέρη μὲν αὐτοῦ τοῦ κύκλου μελαίνεσθαι, μέρη δὲ φοινισσεσθαι, τότε δεῖ καὶ ἄνεμον καὶ ὄμβρον προσδοκᾶν.

ἄλλως: τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ὅτε καθαρόν ἐστιν οὐ MΔAS
συγχωρεῖ ἀντωπεῖν τινι πρὸς τὰς ἀκτῖνας, ὅτε δὲ ἐξ

---

1 τὸ MKA: καὶ τὸ S | τὸ δὲ MKA: ἢ καὶ S | ἑκατέρωθεν M S: ἑκάτερθεν KAC **2** πυκνότητα MS: –τητος KAC | μὴ ὁρῷτο MKA: τοῦτο ὁρᾶται S **3** πρός τε MKA: κατὰ S | βορρᾶν KS: βορρὰν MA | πεμπομένων καὶ τοῦτο MKA: *om.* S.

5–14 MΔKUAS (*47ʳ,5–13*) *lemma* MKA: [σ]κέπτεο Δ σκέπτεο δ' εἰ καί τοι US **6–10** κατανοεῖν ... μελανίζων: *in* S περισκοπεῖν οὖν χρὴ ἀκριβῶς εἰς τὸν ἥλιον. καὶ εἰ μὲν ἐρευθὴς φαίνεται οἷα πολλάκις συμβαίνει γίνεσθαι περὶ τοῖς νέφεσι τοῦ ἡλίου δύνοντος ἢ μελανίζοντος (–ζων S[sl]) **6** κατανοεῖν φησι δεῖ M: κατανόει φησὶ ΔU κατανοεῖν δεῖ (δὴ K) φησὶ KAC | τὰ .. σημεῖα MKA: τὸν τοῦ ἡλίου κύκλον ΔU **6–7** ἐνατενίζοντας (ἐξατ– K) αὐτῶι τῶι κύκλωι MKA: *om.* ΔU **8–10** ἐὰν οὖν ... μελανίζων MΔKA: *om.* U **8–9** οἵαν ... γίνεσθαι MKA: οἷα συμβαίνει γίνεσθαι Δ (*cf.* S) **10** ὅταν μὲν MΔS: ὅταν μὲν οὖν KAC ὅτε μὲν U | ἀχλυωδέστερος φανῇ *scripsi*: ἀχλ– φανῆται M ἀχλ– θεωρῆται (–ρεῖται K) ΔKA θεωρεῖται ἀχλ– U ἀυχμωδέστερος ὁ κύκλος S **11** ὕδωρ MKUAS: ὄμβρον Δ | σημαίνει MΔKUA: προσημαίνει S **12** περὶ τὸν ἥλιον φαίνηται (φαίνωνται S) MKU AS: φαίνοιντο περὶ αὐτὸν Δ **13** τοῦ κύκλου MKUAS: *om.* Δ *fort. recte* **14** δεῖ ... προσδοκᾶν MΔKUA: δὴ καὶ ὄμβρους καὶ ἀνέμους δεῖ προσδοκᾶν S.

15–p. 414,4 MΔAS (*47ʳ,13–19*) ἄλλως MΔAS **15** ὅτε MΔS: ὅταν A **16** τινὶ πρὸς MΔA: τηνικαῦτα S | ὅτε δὲ MΔ: ὅτι A ὅτε καὶ S

ἀκρασίας ἀέρος ἐξασθενεῖ, τότε δυνατὸν αὐτῷ προσβλέπειν. φησὶν οὖν· „περισκέπτου εἰς αὐτὸν εἰ αἱ αὐγαὶ αὐτοῦ ὑπείκουσί σου τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἐκ τούτου γνώσῃ ὅτι ἀκρασίας οὔσης χειμῶνός ἐστι σύμβολον".

MA 833. — α ὐ τ ὸ ν ἐ ς ἠ έ λ ι ο ν: ὁ πεπυκνωμένος ἀὴρ τῇ πρὸς τὸ φῶς μίξει ἐρυθαίνεται, καὶ διὰ λεπτότητα πρὸς γένεσιν ἀνέμων ὀξύρροπός ἐστιν, ὁ δὲ συνηγμένος μᾶλλον ὡς ἐπιμελαίνειν οὐ μακράν ἐστι τῇ διαθέσει τῆς εἰς τὸ ὕδωρ μεταβολῆς.

MA τ ο ῦ γ ὰ ρ κ α ὶ σ κ ο π ι α ὶ ἄ ρ ι σ τ α ι: τοῦ ἡλίου ἔξοχοί εἰσι καὶ εὐσύμβολοι αἱ σκοπιαί, οἷον τὸ σκοπεῖν εἰς ἥλιον καὶ ἐξ αὐτοῦ δέχεσθαι τεκμήρια ἄριστόν ἐστι. προεῖπε δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀνωτέρω (820) ἠ ε λ ί ῳ κ α ὶ μ ᾶ λ λ ο ν ἐ ο ι κ ό τ α σ ή μ α τ α κ ε ῖ τ α ι.

MA 834. — ε ἴ τ ι ο ἵ π ο υ ἢ ἔ ρ ε υ θ ο ς: εἰ δέ τι αὐτῷ καὶ ἔρευθος ἐπίκειται τοιοῦτον οἷον ἔχουσαι καὶ αἱ νεφέλαι ὅτε αὐτὸν τὸν ἥλιον παρατρέχουσι βαλλόμεναι ἐξ αὐτοῦ ὑπέρυθρον σχῆμα ποιοῦσι, σκόπει τοίνυν τὸ τοιοῦτον.

MAS 836. — ἢ ε ἴ π ο υ μ ε λ α ν ε ῖ: ἀπὸ κοινοῦ τὸ

1–2 αὐτῶ προσβλέπειν **MA**: αὐτὸν βλέπειν **ΔS** **2** φησὶν οὖν **MAS**: καὶ φησὶ **Δ** | περισκέπτου **MAS**: σκέπτου **Δ** **2–3** εἰ ... ὀφθαλμοῖς **MΔA**: καὶ εἰ ὑπείκουσιν αἱ αὐγαὶ αὐτοῦ τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς **S** **2** αἱ **MAS**: *om.* **Δ** **3** ὑπείκουσι **MΔS**: εἴκουσι **AC** | σου **MΔ**: σοι **A** **3–4** καὶ ἐκ τούτου γνώσηι (γνώσεις **AC**) **MΔA**: ἐκ τούτου δῆλον **S** **4** ὅτι **MΔS**: *om.* **A** | ἐστι **MΔA**: *om.* **S**.

5–9 MA *lemma* **MA** **6–7** λεπτότητα **Est**: –τητος **MA** **9** τῆς ... μεταβολῆς *Bekker*: ταῖς ... μεταβολαῖς **MA**.

10–15 MA *lemma* **M**: τοῦ γὰρ σκοπιαὶ ἄρισται **A** **11** αἱ **MA**: οἱ **M**[ac] *ut vid.* **13** καὶ **M**: *om.* **A**.

16–20 MA *lemma* **M**: εἴ τι που ἢ καὶ ἔρευθος **AC** **17** αὐτῶι **M**: αὐτῶν **AC** **18** παρατρέχουσι **M**: περιτρ– **A** *ut vid.* **C** **18–19** βαλλόμεναι **M**: βουλόμεναι **A** **19** ὑπέρυθρον **M**: τοιοῦτον **A** **20** τὸ **M**: *om.* **A**.

21–p. 415,5 MAS (*46*[v] *in mg.*) *in* **S**: ἀπὸ κοινοῦ τὸ σκέπτεο τὸ ἄρα μελάντερον τὸ φῶς δὲ δῆλον ἐκ τῆς λῆς (*sic*) τοῦ ἀέρος ὑποκει-

φ ρ ά ζ ε ο. ,,εἰ μελάντερον αὐτοῦ καὶ ζοφωδέστερον εἶναι δοκεῖ τὸ φῶς". καὶ δῆλον ἐκ τῆς πολλῆς τοῦ ἀέρος ὑποκειμένης ὑγρότητος. καὶ τὰ τεκμήρια τοῦ εἶναι αὐτὸν ζοφώδη ὑετοῦ ἐστι σημεῖον, τὰ δὲ ἐρυθρὰ ἀνέμου.

838. — ε ἴ γ ε μ ὲ ν ἀ μ φ ο τ έ ρ ο ι ς: εἰ δέ, **MAS**
φησίν, ἀμφοτέροις τοῖς καταστήμασι, τῷ τε μέλανι καὶ τῷ πυρρῷ, ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐμπεριέχεται ὁ ἥλιος, καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ μέλαν φαίνεται, τὸ δὲ ξανθόν, ἐκ ποικιλίας τότε ἀμφότερα προσδόκα, καὶ ὑετὸν ἐσόμενον καὶ ἄνεμον.

840. — ε ἰ δ έ ο ἱ ἢ ἀ ν ι ό ν τ ο ς: εἰ δέ, φησίν, **MΔUA**
ἀνίσχοντος ἡλίου ἢ καὶ δύνοντος εἰς τὸν αὐτὸν τόπον συνίοιεν αἱ ἀκτῖνες ἢ νέφεσιν αὐτὸς εἴη πεπιεσμένος, τὸ τοιοῦτον ποιοῦ ὕδατος σημεῖον, κατανικωμένου δηλονότι τοῦ ἡλίου ὑπὸ τῆς περὶ τὰ νέφη παχύτητος.

841. — κ α ὶ ἀ μ φ' ἐ ν ὶ π ε π λ ή θ ω σ ι ν: **MΔKUA**
ἀντὶ τοῦ εἰς ἕνα τόπον συστρέφωνται, ὅταν πεπλησμέ-

μένης ὑγρότητος (*ex* ὑδρ–) καὶ ὑετοῦ ταῦτα *lemma* AC: ἢ εἴ που μελαίνει M *om.* S

1 φράζεο MA: σκέπτεο *Aratus 832* (*cf.* S) | ζοφωδέστερον AC: ζοζωφοδέστερον (*sic*) M **4** ἐστι σημεῖον M: ἔστω σημεῖα AC **5** ἀνέμου MC: ἀνέμων A.

6–11 MAS (*47ʳ,19–24*) *lemma* MA: εἰ γέ μεν (*sic*) ἀμφότερον S **6** εἰ *scripsi*: ἐὰν MAS **7** τε M: *om.* ACS **8** πυρρῷ *Maass*: πυρῶι MAS | τὸ αὐτὸ MA: τῶν αὐτῶν S **9** τὸ MA: τὰ S | μέλαν MA: μέλαινα S **10** ποικιλίας MS: ποικίλου A | *post* ποικ– *dist. codd.*, *post* ξανθὸν Est *edd.* **10–11** ἐσόμενον καὶ ἄνεμον MA: καὶ ἄν– ἔσ– S.

12–16 MΔUA *lemma* M: [ε]ι δέ οἱ Δ εἰ δέ οἱ (*haec evan.*) ἢ ἀνιόντος U εἰ δέ τοι ἢ ἀνιόντος A **12** εἰ *Maass*: ἐὰν MΔUA **13** ἡλίου MΔA: τοῦ ἡλ– U | ἢ καὶ MA: καὶ Δ ἢ U | δύνοντος MUA: δύοντος Δ **14** συνίοιεν MUA: συνίωσιν Δ | αὐτὸς MΔA: αὐτὸν U | εἴη UA: ἦι MΔ **15** τὸ τοιοῦτον ... σημεῖον MUA: ὕδωρ δεῖ προσδοκᾶν Δ **16** περὶ τὰ νέφη MUA: τῶν νεφῶν Δ.

17–p. 416,2 MΔKUA *lemma* MKA: [ἀ]μφ' ἐνὶ Δ ἀκτῖνες συνίωσι U **18** ἀντὶ τοῦ ΔKUA: *om.* M *fort. recte* | συστρέφωνται U: συστρέφονται MΔ περιστρέφονται KAC

νος ὑπὸ νεφῶν ἧττον ἐκφαίνῃ τῆς θερμότητος τὴν ἀκτῖνα.

MΔKUAS 844. — ὕ δ α τ ί κ ε ν κ α τ ι ό ν τ ι: ἐὰν δέ, φησί, ἀνατέλλοντος ἢ δύνοντος τοῦ ἡλίου αἱ ἀκτῖνες ἀπὸ τῆς περιφερείας εἰς τὸ μέσον ἕλκωνται, ἢ καὶ εἰς ἕνα τόπον συστρέφωνται κωνοειδὲς τὸ σχῆμα ποιοῦσαι, ἢ ὁ κύκλος ὑπὸ τοῦ νέφους ἐπιπροσθῆται ἀνατέλλοντος καὶ δύνοντος, ὄμβρον δεῖ προσδοκᾶν.

MΔKA 845. — μ η δ' ὅ τ ε ο ἱ ὀ λ ί γ η ν ε φ έ λ η: ἀλλὰ κἂν προανατείλῃ τοῦ ἡλίου ὀλίγη νεφέλη, εἶτα αὐτὸς ἐπιφέρηται, ἴσθι ὡς οὐκ ἂν οὕτω ταῖς ὄψεσιν ἡμῶν προσέπιπτεν εἰ μὴ ἐπεπάχυντο ὁ ἀήρ.

---

1 ἧττον MΔKA: ἧσσον U | ἐκφαίνῃ KA: ἐκφαίνει MC ἐμφαίνῃ Δ φαίνει U **1–2** τὴν ἀκτῖνα MKUA: τῆς ἀκτίνος Δ *libenter secluserim, nam haec non intellego; an* ἧττον' ἐκφαίνῃ τῆς ὑγρότητος τὴν ἀκτῖνα *?*

3–8 MΔKUAS (*47r,24–29*) *lemma* MUS: [ὕ]δατί κεν Δ ὕδατι κατιόντι KA **4** ἀπὸ MΔUS: ἐκ KAC **5** τὸ *om.* U | ἕλκωνται MΔUA: –ονται KS **6** *post* τόπον *add.* τῆς περιφερείας K | συστρέφωνται ΔUA: –φονται MKS | κωνοειδὲς (κονω– K κονο– U κωνω A[ac]) ... ποιοῦσαι MΔKUA: καὶ κωνοειδὲς σχῆμα ποιῶσιν S **7** ἢ MΔKUA: ἢ ὅταν S | ὁ κύκλος MΔKUA: *om.* S | ὑπὸ MΔUS: ἐκ K ἐπὶ A | τοῦ MΔKUA: *om.* S *fortasse recte* | ἐπιπροσθῆται MΔAS: –θεῖται K *ut vid.* U **7–8** ἀνατέλλοντος καὶ MΔKUA: ἤτοι ἀνατ– ἢ S **8** ὄμβρον S: ἄνεμον MΔKUA ὑετὸν Est, *unde Ald.* (ὕδατι *Aratus*).

Hic incipit quattuor adnotationum series, quas omnes codex M, *etsi ad eundem versum non pertinent, sub eodem lemmate et numero* (ιγ') *praebet infima in pagina post sch. 851* (*cuius numerus est* ιβ'); *sed signum numerationis* ιγ' *in Arati textu supra v. 845* (*inter* θ' *et* ι') *librarius posuit*; *in ceteris autem codicibus haec series* (*vel pars eius*) *locum eum occupat quem lemma indicat, v. 845 scilicet.*

9–12 MΔKA *lemma* MA: [μ]ηδ' ὅτε οἱ ὀλίγη Δ ἠδ' ὁτέ οἱ K **9–10** ἀλλὰ κἂν MΔ: ἀλλ' ὅταν KA (ἀλλὰ καὶ C) | προανατείλῃ MKA: –τείλλῃ Δ **10** τοῦ ἡλίου ὀλ– νεφ– Δ: τὸν ἥλιον ὀλ– νεφ– M ὀλ– νεφ– τοῦ ἡλίου KA (ὀλίγον A ὀλίγη A[pc] *ut vid.*) | αὐτὸς Est: αὐτὸν MΔKA **11** ἐπιφέρηται MKA: ἐπιφέρῃ Δ **12** ἐπεπάχυντο C: ἐπεπάχυτο MKA πεπάχυνται Δ.

ἄ λ λ ω ς: ἐὰν ἀνατέλλειν μέλλοντος τοῦ ἡλίου νεφέλη προανατείλῃ μέλαινα ἐπισκιάζουσα, σχίζωνταί τε περὶ αὐτὴν αἱ ἀκτῖνες οἱονεὶ μεσολαβοῦσαι τὴν νεφέλην, σκέπης χρείαν ⟨ἂν⟩ ἔχοις. καὶ τὸ συντρέχειν εἰς ταύτην τὰς ἀκτῖνας ὑγρότητα κατηγορεῖ τοῦ ἀέρος. λεῖος γὰρ ὢν ἐπιταράττει τὴν ὄψιν, ὡς ἐν τῷ δακρύειν φαίνεται τὸ φῶς οὐ καθεστηκός, MΔKAS

ἀλλ' ἀφαλλόμενον καὶ τρομῶδες, εἴτε τοῦ λαμπροῦ ἐκ τοῦ ὑγραίνεσθαι σβεννυμένου περὶ αὐτήν, εἴτε κλωμένης πρὸς τὸ ὑγρὸν αὐτῆς διὰ τὴν ἀνωμαλίαν. MΔKA

ἄ λ λ ω ς: ἐάν, φησίν, ἀνατέλλοντος ἡλίου προανατείλῃ νέφος περιαγόμενον κύκλῳ, ὅπερ εἰ ἐπὶ πλέον εὐρύνεται, εὐδίαν προσδόκα. διαχεῖται γὰρ ὁ κύκλος οὗτος νικώμενος ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. τὸ δὲ ὅμοιόν φησι γίνεσθαι καὶ ἐὰν χειμῶνος ὠχρὸς δύηται, τῶν νεφῶν ὥσπερ διακαιομένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ λυο- MΔKUA

1–7 MΔKAS (*47ʳ,29–36*) ἄλλως MΔKA: μηδ' ὅτε οἱ S **1** ἀνατ– μέλ– τοῦ ἡλ– MΔKA: μέλλοντος τοῦ ἡλ– ἀνατ– S | ἀνατέλλειν ΔS: ἀνατείλειν M ἀνατεῖλαι KA **2** προανατείλῃ M: προανατέλλῃ ΔK προανατέλλειν A προανατέλλ S **2–4** μέλαινα ... ἔχοις: *manifesto errore versuum 853–857 paraphrasis huc irrepsit* **2** σχίζωνται MΔ: –ονται KACS **3** οἱονεὶ MΔS: *om.* KAC | μεσολαβοῦσαι MΔ: μεσοσυλλαβοῦσαι KA μεσσο [*spatium vacuum*] οῦσαι S **4** σκέπης ΔKAS: σκόπης M | ἂν ἔχοις *scripsi ex Arato 857* (ἤ τ' ἂν ἔτ' εἰς ἠῶ σκέπαος κεχρημένος εἴης): ἔχειν MKAS ἔχει Δ **5** κατηγορεῖ ΔKAS: –γόρει M **6** ὢν MKAS: ὢν ὁ ἥλιος Δ **7** φαίνεται MΔS: φαίνεσθαι KA.

8–10 MΔKA **8** ἀφαλλόμενον (ἐφαλλώμενον K ἐφαλλόμενον A) καὶ τρομῶδες (τρεμ– K) MKA: τρομῶδες φαινόμενον Δ **9** αὐτὴν *Bekker*: αὐτὸν *codd.* **10** πρὸς MKA: διὰ Δ | διὰ MKA: καὶ διὰ Δ *haec quoque Plutarcho attribui posse videntur.*

11–p. 418,9 MΔKUA *haec ad vv. 847–853 pertinent* | ἄλλως M (*et in mg. et in textu*) ΔKA: μηδ' ὅτε οἱ νεφέλη U **11** ἐὰν MΔKA: ἐὰν δέ U | ἡλίου M: τοῦ ἡλ– ΔKUA **12** περιαγ– κύκλῳ M: κύκλῳ περιαγ– ΔKUA | ὅπερ εἰ *om.* Est *Ald.*, ὅπερ *secl. Maass* | ἐπὶ MΔKA: *om.* U **13** εὐρύνεται MΔ: –νοιτο K –νηται UA **15** γίνεσθαι MKUA: γίνεται Δ **16** νεφῶν MΔUA: νεφελῶν K | διακαιομένων MΔKA: δικ– U **16–p. 418,1** λυομένων MΔ: διαλυομένων KAC ἠλλοιωμένων U

μένων. ἐὰν μέντοι γε δύνοντος αὐτοῦ ἐπισυνιστῆται νέφη, τῇ ἑξῆς ὕδωρ προσδέχου. πιλουμένου γὰρ ἱκανῶς τοῦ ἀέρος ἡ μεταβολὴ αὐτοῦ γενήσεται εἰς τὴν συγγενεστάτην αὐτοῦ φύσιν τοῦ ὕδατος. καὶ γὰρ ἡ τῶν νεφῶν πύκνωσις οὐδέν ἐστιν ἄλλο ἢ πάχος ἀέρος ὑπὸ ὑγροῦ πεπαχυμμένον. ἐντεῦθεν τὰ σημεῖα ἢ ὄμβρων γίνεται διὰ τὴν συγγένειαν ἢ ἀνέμων. καὶ γὰρ ὁ ἄνεμος οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀὴρ ῥέων καὶ ποιὰν λαμβάνων κίνησιν, ἅπερ ἐκ τῆς αὐτοῦ τροπῆς συμβαίνει γίνεσθαι.

M ἄλλως: ὅταν δὲ αὐτοῦ βραχεῖα προαναφέρηται νεφέλη, εἶτα αὐτὸς ἐπιὼν φέρηται ὥσπερ ἐνδεὴς ἀκτίνων, καὶ τοῦτο σύνθημα ὑετοῦ. εἰ δὲ μέγας ὀφθεὶς ὁ ἥλιος καὶ ὀλίγον μειούμενος ἐπὶ τὸ κατὰ φύσιν ὁρατὸν μέγεθος αὐτοῦ ἀφικνοῖτο, καὶ τοῦτο σημεῖον εὐδίας, ἥκιστα τῆς παχύτητος καὶ ὑγρότητος περὶ τὸν ἀέρα μενούσης, δι' ἣν μείζων ἐφαίνετο.

MA 846. — ἀκτίνων κεχρωσμένος: πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχυμεροῦς συστάσεως ἀνατρεπόμεναι αἱ ἀκτῖνες εἰς ἓν μέρος τοῦ δίσκου φέρονται καὶ ἀφ'
MAS ἑνὸς μέρους φαίνουσιν. ὁ δὲ λόγος· „σκόπει πάλιν χειμῶνος σημεῖα· ὅταν ἢ ἀνατέλλοντος ἢ δυομένου ἡλίου

---

1 *post* διαλυομένων *add.* ὑπ' αὐτοῦ K | ἐπισυνιστῆται *Maass*: –ῶνται Est *unde Ald.* –αται MΔK –ανται A συνίστανται U **2** προσδέχου MKUA: προσδόκα Δ | πιλουμένου MΔU: πιλω– KAC **3** αὐτοῦ MKUA: *om.* Δ | γενήσεται MKUA: γίνεται Δ **4** αὐτοῦ φύσιν τοῦ ὕδατος MΔ: αὐτοῦ τοῦ ὕδ– φύσιν KA τοῦ ὕδ– αὐτοῦ φύσιν U **5** οὐδέν ἐστιν ἄλλο (ἕτερον Δ) MΔUA: οὐδὲν ἄλλο ἔστιν K | πάχος ἀέρος ὑπὸ ὑγροῦ (τοῦ ὑγρ– U) πεπαχυμμένον (πεπαχυμένον KUA? πεπαχυμένου A?Est πεπαχυμμένου *Maass fortasse recte*) MKUA: ἀὴρ πεπαχυμμένος Δ **6–9** ἐντεῦθεν . . . γίνεσθαι *om.* Δ **8–9** καὶ ποιὰν . . . . γίνεσθαι *om.* U **8** λαμβάνων KA: –νειν M.

10–16 M *versuum 845–850 paraphrasis.*

17–p. 419,5 *haec non ad 846, sed ad 840–844 pertinent.*

17–20 MA *lemma* MA **19** φέρονται M: φαίνονται A.

20–p. 419,5 MAS (*47^r,36–42*) *lemma* τὴν δὲ μετὰ (*846*) S **21** σημεῖα M: σημεῖον AS | δυομένου MA: δύνοντος S | ἡλίου MA: τοῦ ἡλ– S

αἱ ἀκτῖνες συνέρχωνται καὶ ἐν ἑνὶ μέρει τοῦ δίσκου πᾶσαι πληρῶνται καὶ φαίνωνται, ἢ καὶ ὅταν ὑπὸ νεφῶν πιεσθεὶς ἔρχηται ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὰς ἀνατολάς, ἢ ὅταν ἐξ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν, τεκμήριον ὡς ἐκεῖναι αἱ ἡμέραι ὑετοῦ εἰσιν".

847. — π ο λ ὺ ς δ' ὅ τ ε ο ἱ π ε ρ ὶ κ ύ κ λ ο ς: περὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις δοκεῖ ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μείζων φαίνεσθαι. ἔστι δὲ ἡ αἰτία τοιαύτη· αἱ τῆς γῆς περὶ ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἀναθυμιάσεις ἀερώδεις εἰσὶ καὶ παχεῖαι, αὐτὸ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς δεχόμεναι. εἰ μὴ συγχωροῦσι διικνεῖσθαι τῷ φωτί, πλατύτερον αὐτὸ ὡς τῷ δοκεῖν ὁρᾶσθαι ποιοῦσιν. ἀνιὼν δὲ ὁ ἥλιος, ἀπὸ τῶν ἀναθυμιάσεων χωριζόμενος καὶ εἰς τὸ ὕψος χωρῶν, ὅτε εὑρίσκει καθαρὸν τὸν ἀέρα, δοκεῖ πάλιν ὁ κύκλος ἐλάττων φαίνεσθαι, τοῦ φωτὸς διικνουμένου. τουτέστιν· „ὅταν ὁ κύκλος πολὺς εὐρύνηται καὶ πλατύνηται τ η κ ο μ έ ν ῳ καὶ λυομένῳ ὅμοιος (ἀνατέλλοντος MΔUAS

---

1 συνέρχωνται MA: –ονται S **2** πληρῶνται S: –οῦνται MA **3** ἔρχηται M: ἔρχεται ACS *ut vid.* | ἀπὸ .... ἀνατολὰς MS: ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς ἀπὸ τῆς νυκτὸς AC **4** ὡς MA: ὅτι S *seclusit Maass.*

6–p. 420,2 MΔUAS (*47ʳ, 42–54*) *lemma* πολὺς δ' ὅτε οι περικύκλος (*sic*) M: [π]ρῶτον τηκομένω Δ ἀμνηστεῖν ὑετοῖο U πολὺς δ' ὅτε περὶ κύκλος A πολὺς δ' ὅτε οἱ S **8** ἔστι δὲ MΔS: καί ἐστιν UA (ἔστω A^{sl} *ut vid.*) **10** εἰσὶ MΔUAS: οὖσαι *Maass* | τὸ MUS: *om.* ΔA **11** εἰ μὴ ... φωτί *om.* U | εἰ MAS: καὶ Δ | συγχωροῦσι MAS: –ροῦσαι Δ | διικνεῖσθαι τῶι φωτὶ MAS: τ– φ– δι– Δ | πλατύτερον MΔUS: παχύτερον AC **12** αὐτὸ MUAS: *om.* Δ | ὡς *scripsi*: ὥσπερ MΔUAS | τῶι MUAS: τὸ Δ | ὁρᾶσθαι MUAS: ὀρθοῦσθαι Δ | ὁ MΔAS: *om.* U **13** ἀπὸ MUA: καὶ ἀπὸ ΔS | καὶ εἰς τὸ M (ἐχτὸ *ut vid.*) AS: εἴς τε τὸ ΔU **14–15** ὁ κύκλος ἐλάττων UA: τὸν κύκλον ἐλάττονα (ἐλάττω S) MΔS **15** φαίνεσθαι τοῦ φωτὸς MUS: τοῦ φωτὸς φαίνεσθαι A προφέρειν τοῦ φωτὸς Δ | διικνουμένου *Maass*: ἱκνουμένου MΔUA κινουμένου S **16** ὅταν MΔUA: ὅτε S | πολὺς εὐρύνηται καὶ *om.* U **16–17** καὶ πλατύνηται *om.* Δ | πλατύνηται MAS: –νεται U **17** λυομένωι M: διαλυομένω ΔAS *fortasse recte* διανουμένω U *ut vid.* | ὅμοιος MΔA: ὁμοῖος U ὁμοίως S **17–p. 420,1** ἀνατέλλοντος ... δοκιμάζοιτο *om.* U | *parentheseos signa posui*

δηλονότι), καθαροῦ ὄντος τοῦ ἀέρος, εὐδινὸς ἂν δοκιμάζοιτο“.

MAS 851. — ὠ χ ρ ή σ η κ α τ ι ώ ν: δυομένου ἡλίου σκόπει εἴ ἐστι περὶ αὐτὸν νέφη συνεχῆ, καὶ ὕδατος ἡμερινοῦ γε⟨νομένου⟩ μετὰ ταῦτα σύμβαλε, μετὰ τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ τὴν ἑσπέραν, ὅτε συνίστατο περὶ τὸν ἥλιον τὰ νέφη. ἡ μ ε ρ ι ν ο ῖ ο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ φαινομένου.

MA ἄ λ λ ω ς: ἀπὸ κοινοῦ τὸ ε ὔ δ ι ό ς κ ε φ έ ρ ο ι τ ο (850). πάλιν ἑτέραν κατάληψιν δίδωσιν εὐδίας. ὅτε γὰρ διαλύεται ἡ ὑγρότης ἐκείνη καὶ παχύτης τοῦ ἀέρος, πρὸς δυσμὰς ὁ ἥλιος ὠχρὸν ἔχων τὸ φῶς εὔδιός ἐστιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ ἀέρος λοιπὸν διάλυσιν.

MA 853-857. — κ α ὶ δ ὴ δ υ ο μ έ ν ο υ τ ε τ ρ α μ μ έ ν ο ς: ἐὰν δὲ δύνοντα τὸν ἥλιον ὑποσκιάζῃ μέλαινα νεφέλη, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ περιλαμβάνωσιν ἀκτῖνες, ἴσθι κατὰ τὴν ὑστεραίαν ἐσόμενον ὑετόν.

MAS ἄ λ λ ω ς: καὶ εἰ δύνοντα, φησί, τὸν ἥλιον ἐπίπροσθεν ἱσταμένη νεφέλη σκιάζει, αἱ δὲ ἀκτῖνες αὐτοῦ ἑκατέρωθεν τοῦ νέφους σχίζονται, χειμῶνα προσδέχου. ἀδύνατος γὰρ γέγονεν ὁ ἥλιος διαχέαι τὴν πύκνωσιν· ἐντεῦθεν καὶ σχίζονται περὶ τὴν νεφέλην αἱ ἀκτῖνες τοῦ

---

1 καθαροῦ ΔACS: καὶ καθ– M | *post* ἀέρος *desinit scholium in* S | εὐδινὸς *Maass*: εὐδιεινὸς Δ οὐδεινὸς M οὐ δεινῶς A **1–2** δοκιμάζοιτο MA: νομίζοιτο Δ.

3–8 MAS (*47v,1–2*) *lemma* MA: ὠχρήση S **4** συνεχῆ MA: συνεχῶς S **5** γενομένου *scripsi* (γινομένου *Arat. 852*): γε MAS, *sed in* M *post* γε *spatium sex vel septem litterarum vacuum relictum est* | σύμβαλε M: σύμβολα A (*sic Maass*) σύμβολον S **6** συνίστατο MAS: συνίστανται Est *Ald. edd.*

9–13 MA ἄλλως MA **9** κε φέροιτο *edd. ex Arato:* καταφέροιτο MA (*iam* εὔδιος φέροιτο Est).

14–17 MA *lemma* MA.

18–p. 421,2 MAS (*47v,7–13*) ἄλλως MA: διχόωνται (*856*) S **18** καὶ εἰ MA: *om.* S **18–19** ἐπίπροσθεν ἱσταμένη MA: ἑλισσομένη S **19** σκιάζει M: ἐπισκιάζει AC σκιάσῃ S **20** σχίζονται MA: –ζωνται S | προσδέχου MA: προσδόκα S **21** γέγονεν MA: γεγονὼς S | διαχέαι MA: διαχέειν S

ἡλίου, τῆς κατ' εὐθεῖαν φορᾶς ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ἀέρα πυκνώσεως ἀνακοπτόμεναι.

ἄ λ λ ω ς : καὶ δὴ πρὸς δυόμενον τὸν ἥλιον ἀφορῶν, MΔUAS ἐὰν αὐτὸν σκιάζῃ νεφέλη μέλαινα τὴν χροιάν, αἱ δὲ ἀκτῖνες ἅπασαι κατὰ μέσον τὸν δίσκον ἑλισσόμεναι εἰς δύο μέρη τοῦ δίσκου διασχισθῶσι, καὶ αἳ μὲν ἐπὶ τοῦδε τοῦ μέρους, αἳ δὲ ἐπὶ τοῦδε χωρήσωσιν, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν σκέπης ἂν χρήζοις· χειμὼν γὰρ ἔσται.

858. — ε ἰ δ' ὁ μ ὲ ν ἀ ν έ φ ε λ ο ς : ἐάν, φησίν, MΔKUAS ὁ ἥλιος αὐτὸς δίχα νεφελῶν δύηται, ἀνωτέρω δὲ αὐτοῦ νεφέλαι ὑπάρχωσι, καταδύνοντός τε αὐτοῦ καὶ ἤδη δεδυκότος, ἐρυθραί, εὐδίαν ἴσθι κἀκείνῃ τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ γενησομένην. αἴτιον δὲ τούτου τὸ μὴ

---

1 τῆς MA : τῶν S | περὶ MS : *om.* AC **2** πυκνώσεως MA : –σεων S | ἀνακοπτόμεναι M : διακοπτόμεναι A κοπτόμεναι S.

3–8 MΔUAS (*47v,3–7*) ἄλλως MA : καὶ δὴ δυομένου ΔU ἣν μὲν ὑποσκιά [*spatium vacuum*] S (*v. 854*) **3** καὶ δὴ MΔUA : *om.* S | ἀφορῶν MAS : ὁρῶντι σοι Δ ὁρῶν U **4** ἐὰν αὐτὸν σκιάζῃ (ἐπισκιάζῃς) MAS : ἐὰν σκιάζῃ αὐτὸν Δ ἑαυτὸν σκιάζει U | νεφέλη MΔAS : νέφη U | τὴν χροιὰν MUAS : *om.* Δ **5** τὸν δίσκον MΔUA : τοῦ δίσκου S | εἰς MΔUA : καὶ εἰς S **6** τοῦ δ– διασχ– MΔUA : διασχ– τοῦ δ– S **6–7** τοῦδε τοῦ Est *Ald. edd.* : τοῦ αὐτοῦ MΔUAS **7** χωρήσωσιν MΔ : –σουσιν UA χωροῦσιν S **8** χρήζοις MA : χρήζῃς (οις *suprascr.*) Δ χρήζων U χρήζοιο S | ἔσται MΔAS : ἐστί U.

Hic praebent MΔUA *scholium ad vv. 864–865 pertinens; vide infra p. 424, l. 14.*

9–p. 422,7 MΔKUAS (*47v,13–23*) *lemma* MΔKAS (ἀνν– MAS) *om.* U **9–13** *in* U : εἰ δ' ὁ μὲν ἥλιός φησιν αὐτὸς δίχα (*evan.*) νεφελῶν δύεται ἀνωτέρω δὲ αὐτοῦ νεφέλαι ὦσιν ἐρυθραὶ καταδύνοντός τε καὶ ἔτι δεδυκότος εὐδίαν ἴσθι κἀκείνῃ τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἐπιούσῃ γενησομένην **9** ἐὰν MΔS : ἐὰν δὲ KA **10** αὐτὸς MΔKA : *om.* S | δύηται MΔ : δύνηται KAS **11** νεφέλαι MΔKA : αἱ ν– S | ὑπάρχωσι Δ[sl] : ὑπάρχουσι MΔS ὑπάρχωσιν ἐρυθραὶ (–τραὶ K) KA | τε αὐτοῦ *scripsi* : δὲ αὐτοῦ MKA τε ΔU *om.* S *fortasse recte* (*secl. Maass*) **12** ἐρυθραὶ MΔ : ἐρυθραῖος S *hic om.* KA (*vide supra*) **13** τῆι ἐπιούσηι ἡμέρα M KAS : τῇ ἡμ– τῇ ἐπι– Δ | αἴτιον δὲ τούτου MΔKUA : τούτου δὲ αἴτιον S

σφόδρα πυκνὰ εἶναι τὰ νέφη, ἀλλ' ἀραιά, καὶ οὕτως ἐνδιαυγεῖσθαι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἡλίου αἱ νεφέλαι φαίνονται καθάπερ χρυσίζουσαι, ὅτε σφόδρα αὐτοῦ καθαρὸν δέχονται τὸ φῶς. ὅτε δὲ πυροῦνται, οὐ πάνυ τι καθαρόν, ἀλλ' ἔσται μὲν εὐδία τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, οὐχ ἑξῆς δὲ ⟨δι'⟩ ἄλλων ἡμερῶν. ὅτε δὲ χρυσίζουσι, καθαρὸν ἐδέξαντο τὸ φῶς, καὶ ἑξῆς εὐδινὸς ὁ καιρός.

MKA ῥόον δὲ ἑσπέριόν φησι τὸν ὁρίζοντα. ἐὰν οὖν καθαρὰν καὶ ἀνεπιθόλωτον νέφους ὁ ἥλιος ποιήσῃ τὴν δύσιν, αἱ δὲ πλησίον τοῦ ὁρίζοντος νεφέλαι ἐρυθραί, εὐδίαν δεῖ προσδοκᾶν.

MKA 862. — ἀλλ' ὁπότ' ἠελίοιο μαραινομένησιν: σκοτεινοτέραις. ὅταν γὰρ ἐπὶ μιᾶς καθέτου τὰ τρία ἄστρα γενηθῇ, γῆ ἥλιος σελήνη (κείσθω γὰρ καὶ ἡ γῆ ἄστρον), ἀνάγκη τότε, εἰ μὲν μέση ἡ γῆ εὑρίσκοιτο, σελήνης ἔκλειψιν γίνεσθαι, ἐμπιπτούσης αὐτῆς εἰς τὸν σκιερὸν κῶνον ὃν ἀποτείνει ἡ γῆ. μέσης δ' αὖ τῆς σελήνης εὑρισκομένης, ἡλίου μέρει τινὶ ἐπιπροσθούσης, τὸ τηνικαῦτα ἡλίῳ ἐπισκότωσιν γίνε-

---

1 ἀραιά MKUAS: πάνυ ἀραιά Δ | *post* ἀραιά *lemma add.* πλησίαι ἑστήκασιν (*sic, e v. 860*) S **1–2** καὶ οὕτως ἐνδιαυγεῖσθαι MΔKUA: *om.* S **2–3** αἱ (*om.* ΔKA) νεφέλαι φαίνονται (φέρονται U) MΔKUA: φαίν– αἱ νεφ– S **3** καθάπερ MΔKUA: ὡς S | ὅτε KAC: ὅτι δὲ M ὅτε δὲ ΔU ὅτι S | *post* ὅτε δὲ *sic scholii finem faciunt* ΔU: ὅτε δὲ χρυσίζουσι, δῆλον. καθαρὸν γὰρ φῶς ἐκ τοῦ ἡλίου προσέλαβον | αὐτοῦ S: αὗται M αὐτὸν K αὐταὶ AC **4** ὅτε KA: ὅτι MS | τι M KA: τοι S **5** ἔσται KS: ἔστι MA νυκτὶ M: νυκτί τε KAC **5–6** καὶ ἡμέρᾳ . . . ἡμερῶν MKA: *om.* S **6** δι' *add. Maass*: *om.* MKA | ὅτε KAC: ὅτι MS **7** τὸ KACS: *om.* M | ἑξῆς MKA: *om.* S | εὐδινὸς M: εὐδιεινὸς KACS | ὁ S: *om.* MKA.

8–11 MKA **9–10** ποιήσῃ τὴν δύσιν M: τὴν δ– π– KAC **11** εὐδίαν (–δείαν) δεῖ προσδοκᾶν M: προσδόκα εὐδίαν KAC.

12–p. 423,7 MKA *lemma* MKA | *habet M in mg.* περὶ ἐκλείψεως ἡλίου **14** γενηθῇ M: γένηται K γεννηθῇ AC **16** γίνεσθαι M: γενέσθαι KAC **17** κῶνον MA: *om.* K *spatio vacuo relicto* | ἀποτείνει MA: ἀποκτείνει K **18** αὖ τῆς M: αὐτῆς KAC **19** ἡλίωι ἐπισκότωσιν γίνεσθαι MC: ἡλίου σκότωσιν ἐπιγίνεσθαι (ἐπιγενέσθαι A) KA

σθαι, ἣν δι' ἀγνωσίαν ἔκλειψιν οἱ παλαιοὶ κεκλήκασι. κυρίως δὲ καὶ τῇ λέξει κέχρηται εἰπὼν ὅτε σκιάησι κατ' ἰθύ (864)· οὐ γὰρ ἐκλείπει κατὰ ἀλήθειαν, σκιάζεται δέ, ὅπερ ἐστὶν ἐπιπροσθουμένῳ αὐτῷ ὑποθεούσης τῆς σελήνης. ὅλος δ' οὐδέποτε ἐκλείπει διὰ τὸ πολλῷ μείζονα εἶναι τῆς σελήνης καὶ μὴ ἐπισκοτεῖσθαι πάντα ὑπ' αὐτῆς.

ἄλλως: τότε δή, φησί, προσδόκα ὄμβρον, ὅταν MS αἱ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες ἐξαπίνης ἀσθενεῖς καὶ ἀμαυραὶ φανῶσιν, ὅμοιαι γινόμεναι τῇ ἐκλειπτικῇ περιστάσει, ὅτε συμβαίνει τὸν ἥλιον ἐπιπροσθούμενον ὑπὸ τῆς σελήνης τὸ φέγγος ἀμαυρὸν καὶ σκιῶδες ἐπιδείκνυσθαι. οὐδ' εἰ μέλλοντος αὐτοῦ ἀνατέλλειν νεφέλαι ἐρυθραὶ ἄλλοθεν ἄλλαι βλέπονται, οὐ δεῖ προσδοκᾶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὄμβρον.

ἄλλως: ὅτε κατὰ κάθετον ἰσομοιρίαν ἡ σελήνη MΔUA πρὸς τὸν ἥλιον ἔρχεται, τότε αὐτὸν ἀποφράττει καὶ ἀφανῆ ποιεῖ, καὶ γίνεται τὸ τηνικαῦτα ἡλίου ἔκλειψις ἐπὶ δευτέρας ἢ καὶ τρίτης ὥρας, ἕως οὗ ⟨ἂν⟩ ἡ σελήνη

---

2 δὲ καὶ M: δὲ K (καὶ K^sl) καὶ A (δὲ A^sl) | ὅτε KA: ὅτι M **5–6** ὅλος ... σελήνης KAC: *om.* M **5** ὅλος δ' *scripsi*: ὅλος KA ὅλως A^sl ὅλως δ' C | οὐδέποτε KC: οὐδ' οὔποτε A **6** μείζονα KAC: πλεῖονα C^ac | μὴ M: δὴ μὴ KA δὴ C **6–7** ἐπισκοτεῖσθαι MKA: ἐπισκοπεῖσθαι C.

8–15 MS (*47v,28–34*) ἄλλως M: ἀλλ' ὁπότ' ἠελίω (*sic*) S **8** προσδόκα M: προσδοκᾶν S **9** ἐξαπίνης M: *hic om. et ante* ὅμοιαι *transtulit* S **11** ὅτε S: ὅτι M | ἐπιπροσθούμενον M: ἐπίπροσθεν μὲν S **12** σκιῶδες M: σκοτῶδες S | ἐπιδείκνυσθαι M: ἐπιδεικνύειν S **13** οὐδ' εἰ *scripsi*: εἰ δὲ MS *quod si servaveris*, οὐ *ante* δεῖ *delendum erit* (*Arat. 866–868*: οὐδ' ὅτε ... φαίνωνται νεφέλαι ὑπερευθέες ἄλλοθεν ἄλλαι, | ἄρραντοι γίνονται ἐπ' ἤματι κείνῳ ἄρουραι) **14** οὐ δεῖ M: οὐδεὶς S | προσδοκᾶν M: προσδόκα S^ac προσδοκᾶ S^pc **14–15** ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ S: ἐκείνης ἡμέρας M.

16–p. 424,13 MΔUA ἄλλως MA: ἀλλ' ὁπότ' ἠελίοιο ΔU | ἰσομοιρίαν MU: -ρία ΔA | ἡ σ- πρὸς τὸν ἥλ- MA: πρὸς τὸν ἥλ- ἡ σ- ΔU **17** ἔρχεται MUA: -ηται Δ | αὐτὸν ἀποφρ- MΔ: ἀποφρ- αὐτὸν UA **18** ἡλίου ἔκλ- MUA: ἔκλ- ἡλ- Δ **19** δευτέρας ἢ καὶ τρίτης M: δύο καὶ τρεῖς Δ δύο ἢ καὶ τρεῖς UA | ἕως οὗ ἂν *Maass*: ἕως οὗ MΔA: ἕως U

τὴν ἰσομοιρίαν παραδράμῃ. γίνεται δὲ τοῦτο πολλάκις καὶ δεύτερον τοῦ ἐνιαυτοῦ, πολλάκις δὲ καὶ διὰ πολλοῦ χρόνου πρὸς τὴν τῆς σελήνης κίνησιν. καὶ κατὰ μῆνα γίνεται μὲν αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἰσομοιρίαν, ἀλλ' οὐ κατὰ κάθετον τῆς μέσης γραμμῆς τοῦ ζῳδιακοῦ· ἀλλὰ κατὰ πλάτος κινεῖται, ἢ τὰ πρὸς βορρᾶν ἡλίου ἢ τὰ πρὸς νότον. ὅτε μέντοι ἰσομοιρεῖ κατὰ κάθετον, αὐτὴ μὲν ἐν τῇ ἑβδόμῃ ζώνῃ οὖσα ἐκεῖνον ἐν τῇ τετάρτῃ ὄντα κατὰ κάθετον ἀφανῆ [αὐτὸν] ποιεῖ, καὶ ἀκούει ἡλιακὴ ἔκλειψις, παρ' οἷς τελεία, παρ' οἷς μερική, παρ' οἷς οὐδὲ ὅλως περιικνουμένη ἡ ἀκτὶς πάσχει τι τοιοῦτον οἷον καὶ ὑπὸ τῆς σελήνης ὅτε ἐκλείπει· σφόδρα γὰρ ὡς μαρανθεῖσα καὶ ἀποσβεσθεῖσα ὁρᾶται.

MΔUA 864. — οἷον ἀμαλδύνονται: ὁποῖον μάλιστα ἀμαλδύνονται καὶ ἀμαυροῦνται [καὶ] ὅτε σκιάζει κατ' ἰθὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου ἡ σελήνη ἐν τῇ ἐκλείψει, κατ' ἰθὺ τοῦ ἡλιακοῦ κώνου καὶ τοῦ γηίνου. ὅταν ταῦτα ἴδῃς τὰ σημεῖα, χειμῶνα προσδόκα.

MΔKUA κατ' ἰθύ: οἷον κατὰ κάθετον γῆς καὶ ἡλίου.

---

2 καὶ MA: *om.* ΔU | δεύτερον MΔUA: *an* δίς *?* | *post* ἐνιαυτοῦ *add.* ἄλλως Δ | δὲ M: *om.* ΔUA **2–3** πολλοῦ χρόνου (τοῦ χρ– U) πρὸς MUA: *om.* Δ **4** αὐτῶι MA: αὐτὸ Δ U *evan.* | ἰσομοιρίαν MUA: ἰσημερίαν Δ | οὐ MΔUA[sl]: *om.* A **5–6** κατὰ πλάτος ΔA: πλάτος MU **6** *fortasse* τὰ *bis delendum* | βορρᾶν MA: βορὰν Δ βορᾶν U **7** *post* νότον *desinit scholium in* U **8** ἐκεῖνον M: ἐκεῖνος Δ αὐτὸν δὲ A (αὐτὸν C) **9** αὐτὸν *secl. Maass* | αὐτὸν ποιεῖ MΔ: ποιεῖ αὐτὸν AC **11** πάσχει MΔC: παρέχει A.

14–18 MΔUA *haec praebent codd. post sch. 853–857* (*supra p. 421, l. 8*) *suum in locum redegi* | *lemma restitui*: ἣν μὲν ὑποσκιάῃισι (*v. 854*) MUA [ὑ]ποσκιαησιν Δ **14–15** μάλιστα ἀμ– MUA: μαλισταμαλδ– Δ **15** ἀμαυροῦνται MUA: ἀμαυροῦσιν (ται *supra*) Δ | καὶ MΔUA: *secl. Maass* **17** κατ' ἰθὺ .. γηίνου MΔA: κατὰ σεληνιακοῦ κύκλου κατ' ἰθὺ καὶ (*evan.*) τοῦ γηίνου U.

19–p. 425,7 MΔKUA *lemma* M: [ὅ]τε σκιάησι (*deinde* κατ' ἰθὺ οἷον κ. τ. λ.) Δ ὅτε σκιάησι κατ' ἰθύ KA οἷον ἀμαλδύνηται U **19** οἷον MΔKA: *om.* U | κατὰ κάθετον MKA: κατ' (κατὰ U) ἀντίθετον ΔU

καὶ γὰρ τῆς γῆς πολὺ μείζων ἐστὶν ἡ σελήνη, ὥστε ἀποφράττει ἡμῶν τὰς ὄψεις μὴ ὁρᾶν αὐτὸν ἐν τῇ ἰσομοιρίᾳ καθέτῳ. γίνονται δὲ αἱ ἡλιακαὶ ἐκλείψεις τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένοιο (τ 307), κατὰ τὸν τῆς σελήνης δρόμον, ὅτε ἐν μήκει γίνεται, ὅτε ἐν σκιᾷ ἐπισκιάζεται ὁ ἥλιος ἱσταμένης τῆς σελήνης κατ' ἰθὺ γῆς τε καὶ ἡλίου.

866. — οὐδ' ὅτε οἱ ἐπέχοντι: ὁ λόγος· MΔKUAS ,,οὐδὲ ὅταν φανῆναι αὐτῷ ἐπέχοντι καὶ μέλλοντι ἀνατεῖλαι πρὸ τοῦ ὄρθρου φανῶσι νεφέλαι ὑπέρυθροι πανταχοῦ ἐν τῇ ἀνατολῇ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἄρραντοι μένουσιν αἱ γαῖαι, ἀλλ' ὑετῷ περιρραίνονται ὄμβρου κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν γενομένου".

869-876. — μηδ' αὔτως ἔτ' ἐόντι πέρην: MΔU ἐν τῇ ἀνατολῇ.

προταθεῖσαι προπεμφθεῖσαι. ἐπίσκιοι δὲ M

---

1 καὶ γὰρ MKUA: καὶ γὰρ καὶ Δ | πολὺ M^sl ΔKUA: *om.* M **2** ἀποφράττει MΔA: –ττειν KU | ἡμῶν MΔKA: ἰμῶσα U **2–3** ἰσομοιρίαι MKUA: ἰσημερία Δ **3** αἱ MKUA: καὶ αἱ Δ **4** μηνός MKA: *om.* ΔU **4–5** ἱσταμένοιο M: –μένου ΔKUA **5** ὅτε MKUA: ὅταν Δ **5–6** ὅτε.... γίνεται *suspectum* **6** γίνεται MΔK: γένηται UA | ἐν M: περὶ U *om.* ΔKA **7** τῆς σελήνης ... ἡλίου MKA: γῆς τε καὶ ἡλίου κατ' ἰθὺ τῆς σελήνης Δ | γῆς τε καὶ ἡλίου KAC: τῆς γῆς τε καὶ ἡλίου M τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡλίου U.

8–13 MΔKUAS (*47v,23–27*) *lemma* MKUA: οὐδ' ὅτέ (*sic*) οἱ ΔS **8** ὁ λόγος M: *om.* ΔKUAS **9** ὅταν S: ὅτε MKA ὁπόταν Δ ὁπότε U | φανῆναι MΔU: φανήμεναι KA φαειναὶ S **9–10** αὐτῷ ἐπέχοντι καὶ μέλλοντι MΔKAS: αὐτὸν ἐπέχοντα καὶ μέλλοντα U **10** ἀνατεῖλαι MΔKUA: ἀνατέλλειν S | ὄρθρου MKA: ὁρίζοντος ΔUS **11** τῇ ἀνατολῇι MΔKUA: τῷ ἀνατέλλειν S **12** ἄρραντοι μένουσιν U (*sic* C): οὐκ ἄρρ– μέν– MKA ἄρραντοι οὐ γίνονται ΔS | αἱ γαῖαι MKUA: ἄρουραι ΔS | ὑετῷ MΔKAS: ὕδατι U | περιρραίνονται MΔKAS^sl: περιρρέονται U –ρραίονται S **13** ὄμβρου ... γενομένου *om.* ΔU | κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν MKA: *om.* S | γενομένου MKA: γινομένου S *fortasse recte*.

14–15 MΔU *lemma* MΔ: μηδ' αὔτως ἔτ' ἔχοντι U **15** ἐν M: τουτέστιν ἐν ΔU.

16–p. 426,3 M προπεμφθεῖσαι *Maass*: προπεμφθῆναι M

(870) ἀμυδρότεραι, μαλακαί, αἱ μὴ σφόδρα πεπιλημέναι μηδὲ πάνυ ζοφώδεις. περιδνοφέοιντο (876) μελαίνοιεν καὶ ταύτην ἔχοιεν τὴν κατάστασιν.

MΔKUA οὐδέ, ὅταν τοῦ ἡλίου μέλλοντος ἀνατέλλειν, ἀκμὴν δὲ ὄντος ὑπὸ τῷ ὁρίζοντι, αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ περὶ τὸν ὄρθρον προαναφαινόμεναι θεωροῦνται ὑπονέφελοι καὶ ζοφώδεις, εὐδίαν δεῖ προσδοκᾶν, ἀλλ' ὄμβρον καὶ ἀνέμους· μελαινομένων ἄγαν, ὄμβρον, ἐπ' ὀλίγον δὲ σκιαζομένων καὶ ὁμοίων τυγχανουσῶν ταῖς διαυγέσι νεφέλαις, ἄνεμον.

MKAS ἄλλως: ὁ νοῦς· μηδὲ τοῦ ἡλίου ἔτι ἐν τῷ ἀνατέλλειν ὄντος, ὁπόταν ἀπὸ τοῦ δίσκου προπεμφθεῖσαι αἱ ἀκτῖνες πρὶν τελέως ἡμέραν φανῆναι ὥσπερ ἐσκιασμέναι καὶ οὐ πάνυ φαιδραὶ φαίνωσιν, ὕδατος ἐσομένου ἢ ἀνέμου ἐπιλανθάνου. ἀλλ' εἰ μὲν αἱ ἀκτῖνες ἐκεῖναι πάνυ ζοφώδεις φαίνονται (τοῦτο γάρ ἐστι τὸ κνέφαος μᾶλλον 872), ἐπὶ πλείονι ὕδατι τὴν σημασίαν ἔχουσιν. εἰ δὲ ὀλίγος γνόφος καὶ ὀλίγη

---

2 ζοφώδεις *Maass*: –δης M.

4–10 MΔKUA *lemma* μήδ' αὔτως ἔτ' ἐόντι KA | *initio add.* ὁ δὲ νοῦς Δ ὁ οὐρανὸς U: *non in* MKA **4** οὐδὲ ὅταν M KA: οὐδὲ ὁπόταν Δ οὐδέποτ' ἂν U **5** τῶι ὁρίζοντι MΔKA: τὸν ὁρίζοντα U **6** προαναφαινόμεναι Δ: –φερόμεναι MKA προφαινόμεναι U (φαίνονται *Arat. 870*) **7** δεῖ MΔKA: οὐ δεῖ U | προσδοκᾶν MKUA: προσδ– οὐδαμῶς Δ **7–8** ἀνέμους MΔU: ἄνεμον KA **8** ὄμβρον ΔKUA: ὄμβροι M **8–9** ἐπ' ὀλίγον (–γων K) δὲ σκιαζομένων KUA: ἐπ' ὀλίγον δὲ σκιαζουσῶν M σκιαζομένων δέ, ἐπ' ὀλίγον Δ **9** τυγχανουσῶν ταῖς MΔKA: τυγχάνοντι ἡλίῳ U.

11–p. 427,5 MKAS (*47ᵛ,35–45*) ἄλλως M: μὴ δ' αὔτως ἔτ' ἐόντι S *om.* KA **11** ὁ νοῦς M: ὁ δὲ νοῦς KA *om.* S **12–13** ὁπόταν . . . φανῆναι MKA: ὑπὸ τῶ ὁρίζοντι αἱ ἀκτῖνες αὐτοῦ ὁπόταν ὑπὸ τοῦ δίσκου προπεμφθεῖσαι πρὶν τελέως φανῆναι ἡμέραν S **13–14** ἐσκιασμέναι S: ἐσκιασμένον MKA **14** φαιδραὶ S: φαιδρὸν MKA | φαίνωσιν MK *ut vid.*: φαίνουσιν A φανῶσιν S *malim* φαίνονται **14–15** ἐσομένου . . . ἐπιλανθάνου MKA: ἢ ἀνέμου σημεῖον ἐσομένου S **15** ἐπιλανθάνου KA: μὴ ἐπιλ– M | ἀλλ' εἰ MKA: ἄλλα S **16** φαίνονται MKA: φαίνοιντο S | ἐστι MKA: *om.* S **16–17** κνέφαος MKA: κνέφας S **17** ἐπὶ MKA: ἔτι S

ἀμαύρωσις περὶ τὰς ἀκτῖνας κεῖται, ὁποία περὶ τὰς πεπιλημένας νεφέλας φαίνεται ἀμαύρωσις, ἐπερχομένου ἀνέμου σημεῖον. τὸ δὲ ἐπίσκιοι (870) οὐ καθαραί, ἀλλ' ἐσκιασμέναι, οἷον σωματοειδεῖς καὶ παχεῖαι.

872. — μᾶλλον κνέφαος φορέοιντο: MKAS
μᾶλλον γὰρ μελαινόμεναι ὕδωρ σημαίνουσιν. εἰ δὲ βραχύς τις περὶ αὐτὰς σκιασμὸς εἴη, οἷος ἐκ μαλακοῦ νέφους ἐπιγίνεται, ἄνεμος ἔσται.

877. — οὐδὲ μὲν ἠελίου: καὶ περὶ τὸν ἥλιον MKA
ἅλωες συνίστανται, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης ἔφαμεν. ὁ δὲ λόγος·

οὐδὲ μὲν πλησίον τοῦ ἡλίου μελαινόμεναι ἅλωες MΔKUAS
εὐδίας εἰσὶ σημαντικαί, πλησίαι δὲ μᾶλλον τυγχάνουσαι καὶ διηνεκῶς μέλαιναι ἐπίτασιν ἔχουσι χειμῶνος, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐὰν δύο τυγχάνωσιν.

---

1 ὁποία M: ὁποῖα KAS **2** πεπιλημένας MKA: -πιλω- S **2–3** νεφέλας . . . τὸ δὲ *om.* S **3** σημεῖον M: σημειοῦ KA **4** ἐσκιασμέναι *scripsi*: διεσκεδασμέναι MS *om.* KA (*post* σημεῖα [*sic*] *desinit hoc scholium in* C).

6–9 MKAS (*47ᵛ,45–48*) *lemma* M: ἢ μᾶλλον κνέφαος φορέοιντο (η' *numerus est scholii in* M) KA μᾶλλον κνέφαος S **7** μελαινόμεναι MS: -μενος KAC | σημαίνουσιν: σημαίνει KAC φορέουσιν S **8** περὶ αὐτὰς (αὐτὸν S) σκιασμὸς MKS: σκ- περὶ αὐτὰς A | οἷος S: οἷον MKA.

10–12 MKA *lemma* A: οὐδὲ μὲν ἠελίοιο M οὐδὲ μὲν ἠελίοιου (*sic*) K **11** ἅλωες M: ἅλωνες KAC | ἔφαμεν MK: ἔφημεν A *cf. supra sch. 811, p. 405, ll. 10–11.*

13–16 MΔKUAS (*47ᵛ,48–52*) *lemma* οὐδὲ μὲν ἠελίου ΔU οὐδὲ μὲν ἠελίοιο σχεδόθεν S **13–15** οὐδὲ . . . σημαντικαὶ MKA: οὐδὲ μὴν (μὲν U) φαινόμεναι περὶ τῷ ἡλίῳ μελαινόμεναι (μέλαιναι ΔU) ἅλωες (ἅλωαὶ S) εὐδίαν (εὐδίας S) σημαίνουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον χειμῶνα (*sic* Δ: χειμῶνα μᾶλλον U μᾶλλον *om.* S) ΔUS **13** ἅλωες M: ἅλωνες KAC **14** πλησίαι MΔUS: πλησίον KA **15** μέλαιναι ΔKUAS: μέλαινε M ἐπίτασιν ἔχουσι χειμῶνος MKA: μείζονα τὸν χειμῶνα σημαίνουσι ΔUS | πολὺ *scripsi*: πολὺν MΔUS: πολλῷ KA **16** ἐὰν MKAS: εἰ Δ εἰ καὶ U | τυγχάνωσι MKAS: τυγχάνουσιν ΔU | *post* τυγχ- *scholii finem indicant* KA, *non* M.

MKA τὸ δὲ ἀ σ τ ε μ φ ὲ ς (878) ἀντὶ τοῦ σκληρῶς καὶ ἀμετακινήτως. ταύτας δὲ λέγουσι χειμῶνα ποιεῖν. εἰ γάρ, ὡς προείπομεν, ὁ χειμερινὸς ἀὴρ ἀπὸ τοῦ πλήθους ἀναδίδωσιν αὐτὰς εἰς τὸν οὐρανόν, αὗται δὲ ἐλθοῦσαι ἐγγὺς ἡλίου μὴ καταφλεχθῶσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς στερεότητος μείνωσιν οὕτω, πάντως μέγαν πάνυ χειμῶνα σημαίνουσι, καὶ μᾶλλον ἐὰν δύο γένωνται.

MΔKUAS 880. — σ κ έ π τ ε ο δ' ἢ ἀ ν ι ό ν τ ο ς: διὰ τούτων παραινεῖ ἐπιμελέστερον ἀεὶ σκέπτεσθαι περὶ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα ἢ μέλλοντα δύνειν, εἰ θεωρεῖται τὰ παρήλια λεγόμενα νέφη, καὶ παρατηρεῖν πότερον τὸ πρὸς βορέαν νέφος ἐρυθαίνεται ἢ τὸ πρὸς νότον, ὡς τῆς ἀπὸ τούτων σημειώσεως βεβαίου οὔσης. ὅταν γὰρ ἐξ ἑκατέρων μερῶν, βορέου καὶ νότου, τὰ παρήλια φοινισσόμενα φαίνηται, ἐπίγειον χειμῶνα βαρὺν σημαίνει. ἐὰν δὲ μόνον τὸ βόρειον τοιοῦτον ᾖ, βορέαν ἄνεμον μηνύει· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ νότου, νότον.

1–7 MKA **1** ἀστεμφὲς KA: –φέως M | ἀντὶ τοῦ M: *om.* KAC **1–2** σκληρῶς καὶ ἀμετακινήτως M: ἀμετ– καὶ σκλ– KAC **2** δὲ M: *om.* KA | λέγουσι M: λέγει KAC | χειμῶνα M: –νας KAC **3** ὡς προείπομεν: *vide supra p. 405, ll. 12–14.* | ὁ χειμ– ἀὴρ MA: ὁ χειμ– ὁ ἀὴρ K **4** τὸν M: *om.* KAC.

8–17 MΔKUAS (*47*[v]*, 52–48*[r]*, 3*) *lemma* KUA: σκέπταιο δ' ἢ ἀνιόντος M σκέπτεο Δ σκέπτεο ἢ ἀνιόντος S **10** εἰ MΔKUA: *om.* S | θεωρεῖται MKA: θεωροῦνται ΔU θεωρεῖ S **11** παρατηρεῖν MΔKUA: παρατήρει S | πότερον MΔKUA: –ρα S **11–12** τὸ πρὸς βορέαν M: τὸ πρὸς βορρᾶν KA τὸ ἀπὸ βορείου ΔU τὰ ἀπὸ βορέου S **12** νέφος MΔKUA: νέφους S | ἐρυθαίνεται MΔUA: –θραίνεται KS | πρὸς νότον MKA: ἀπὸ νότου ΔUS **12–13** ὡς . . . οὔσης ΔKUAS: *om.* M **13** σημειώσεως ΔKAS: *om.* U | βεβαίου οὔσης Est *Ald. edd.*: βεβαίας οὔσης Δ βεβαιούσης KUA βεβαιώσης S **14** μερῶν MKAS: τῶν μ– ΔU | βορέου καὶ (τε καὶ S) νότου MKAS: *om.* ΔU | τὰ παρήλια MKUAS: *om.* Δ **15** φαίνηται MΔUS: φαίνοιτο KA | ἐπίγειον MKAS: *om.* ΔU **15–16** βαρὺν σημαίνει MΔKUA: σημαίνει βαρὺν S **16** ἐὰν MKA: εἰ ΔUS | μόνον τὸ βόρειον MKA: μόνον τὸ ἀπὸ βορέου ΔU μόνου τοῦ ἀπὸ βορέου S **17** μηνύει MKA: δεῖ προσδοκᾶν ΔU δηλοῖ S | τὸ MKAS: ὅταν ΔU | τοῦ MKAS: *om.* ΔU.

ἐὰν δέ ποτε σταλαγμοὶ μεγάλοι καὶ ῥαγδαῖοι περὶ τὴν ἑσπέραν γένωνται, χειμῶνα σημαίνουσιν. εἶναι μέντοι ἀκριβέστερα τὰ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου συνιστάμενα σημεῖα. MΔKUAS

881. — τὰ παρήλια κικλήσκονται: Ποσειδώνιος (fr. 121 E–K) παρήλιόν φησι νέφος, στρογγύλον παρὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἔκλαμψιν, ἐκ τοῦ ἡλίου λάμπον. οὐ γὰρ ἰδίῳ φωτὶ κέχρηται, ἀλλὰ τῷ τοῦ ἡλίου, ὥσπερ καὶ ἡ σελήνη. ἡλιοειδὲς δὲ εἶπε τῷ τε στρογγύλον εἶναι καὶ τῷ ἐλλάμπεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ὅμοιον οὖν αὐτῷ γίνεται, παρεπόμενον τῷ ἡλίῳ, παρ' ὅσον ἐκ πλαγίου αὐτοῦ ὁρᾶται. διὸ καὶ λευκὸν φαίνεται. MΔUAS

1–4 MΔKUAS (*48^r, 3–5*) *hoc scholium bis praebent* MKA, *hic et ad vv. 889–890, infra p. 432, l. 11* (M^{2}K^{2}A^2) *ubi et in* ΔU *legitur* | *lemma nullum in* MKAS: ἢ καί που ῥαθάμιγγες (*889*) M^{2}U καί που Δ ἄλλως. ἢ καί που ῥαθάμιγγες K^{2}A^2 **1** καὶ M^{2}K^{2}A^{2}ΔU: *om.* MKAS **1–2** περὶ ... γένωνται MKAM^{2}K^{2}A^{2}ΔU: *om.* S **2** σημαίνουσιν MKAM^{2}K^{2}A^{2}U: σημαίνει ΔS | *post* σημ– *add.* περὶ δὲ τὴν ἑσπέραν οὗτοι γίνονται S **3** ἀκριβέστερα MAS: ἀκριβέστερον K ἀκριβὲς τὰ τέρατα M^{2}ΔA^2 ἀκριβὲς τὰ δ' (*id est* τὰ τέτταρα) K^{2}A^{2sl} U *evan.* **3–4** τοῦ (*om.* S) ἡλίου συνιστάμενα (–ταμένου S) MASM^{2}K^{2}A^{2}ΔU *ut vid.*: συνιστάμενα τοῦ ἡλίου K **4** σημεῖα MKASM^{2}K^{2}A^2: *om.* Δ U *evan.*

5–p. 430,10 MΔUAS (*48^r, 5–12*) *lemma* MA: τὰ παρήλια Δ εἴ πού οἱ νεφέων U παρήλια S **5–6** Ποσειδώνιος M: ὁ μὲν Π– ΔUA *om.* S **6** φησι MΔUA: *om.* S | *post* νέφος *dist.* MA: *post* φησι Δ *non dist.* S U *evan.* **7** παρὰ M: κατὰ ΔUS *fort. recte* περὶ A | ἔκλαμψιν MΔUS: ἔκλειψιν A **7–8** λάμπον M: ἀπολάμπον Δ λάμποντος A ἀ[*spatium*]λάμπτον (*id est* ἀπολάμπτον) S U *evan.* **8** οὐ γὰρ MAS: καὶ οὐκ Δ U *evan.* | κέχρηται MAS: κεχρημένον ΔU **9** καὶ ἡ MΔUA: *om.* S | ἡλιοειδὲς MΔS: –ῶδες A U *evan.* | τῶι τε MA ἀπό τε τοῦ ΔU τοῦτο διὰ τὸ S **10** τῶι MA: διὰ τὸ ΔU τὸ S | ἐλλάμπεσθαι MAS: ἐκλ– ΔU *fortasse recte* | ὑπὸ τοῦ ἡλίου MA: ὑπὸ τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων ΔU ἀπὸ τοῦ ἡλίου S **10–p. 430,2** ὅμοιον ... συμπίπτει *om.* ΔU **11** οὖν MA: *om.* S | αὐτῶ MS (*ante* ὅμοιον S^{ac}): αὐτὸ AC | γίνεται MA: –εσθαι S | παρεπόμενον MA: τρεπομένου S | τῶι ἡλίωι MA: τοῦ ἡλίου S

παρὰ γὰρ τὴν ἔλλαμψιν τοῦ ἡλίου τὸ τοιοῦτον αὐτῷ συμπίπτει. πέφυκε γὰρ ἐκ πλαγίων τοῦ ἡλίου ταῦτα γίνεσθαι, ἐπεὶ τὰ μὲν ὑπὸ τὸν ἥλιον νέφη ταχεῖαν λαμβάνει τὴν διάλυσιν, τὰ δὲ πολὺ ἀπηρτημένα οὐ δύνανται τὴν ἀνάκλασιν τῶν ἀκτίνων ποιεῖσθαι· ἐκ δὲ τῶν πλαγίων ῥαδίως τὴν ἔκλαμψιν συμβαίνει γίνεσθαι, ὅθεν καὶ δυομένου ἢ ἀνίσχοντος ἡλίου ταῦτα συνίστανται, τῷ λοξὰς ἐμπίπτειν εἰς αὐτὰ τὰς ἀκτῖνας, μὴ οὔσας καθετικάς. συνίστανται δὲ ταῦτα καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ ἡλίου πολλάκις.

ΜΔUA Ἀριστοτέλης δὲ (Meteor. III, 6 p. 377 b) τὰ παρήλιά φησιν ἔμφασιν εἶναι, μὴ ἔχοντα ὑπόστασιν.

ΜΑ ἄ λ λ ω ς: παρήλια καλοῦνται νεφέλαι αἱ τῷ ἡλίῳ παρεοικυῖαι, οὐ μόνον κατὰ τὴν χροιάν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ κυκλοτερὲς αὐτοῦ τοῦ δίσκου. πλησίον δὲ αὐτοῦ [τοῦ ἡλίου] εἰσιν αἱ νεφέλαι αὗται, καὶ ἐξ αὐτοῦ φωτιζόμεναι τὴν χροιὰν αὐτοῦ ἀπομιμοῦνται. εἰσὶ δὲ καὶ κυκλοτερεῖς τὸ σχῆμα. διὸ παρήλιοι ἐκλήθησαν φερωνύμως. παρεοίκασι γὰρ τῷ ἡλίῳ.

ΜΑ ἄ λ λ ω ς: παρήλιόν ἐστιν ἔμφασις ἡλίῳ παρεμφερής,

---

1 παρὰ MS: περὶ AC | ἔλλαμψιν MA: ἐκλ– S *recte ut vid.* **2** πέφυκε (*sic* ACS, ἐκπέφυκε M) γὰρ ἐκ πλ– τοῦ ἡλίου MAS: ἐκ πλ– δὲ πέφυκε τοῦ ἡλίου ΔU **3–10** ἐπεὶ ... πολλάκις *om.* ΔU **4** ἀπηρτημένα MS: ἀπηρτισμένα A (C *incert.*) | οὐ δύνανται M: οὐ δύναται A μὴ δύνασθαι S **5** ἀνάκλασιν ACS: ἀνάκλισιν M **6** ἔκλαμψιν MS: ἔλλ– A | συμβαίνει MA: –νειν S | γίνεσθαι MA: *om.* S **7** ἡλίου M: τοῦ ἡλίου AS | συνίστανται MS: –ταται AC **8** αὐτὰ MA: αὐτὰς S **9** καθετικάς MA: καθεκτικάς S.

11–12 ΜΔUA *haec ita in* Δ *leguntur*: ἄλλως. [Ἀ]ριστοτέλης παρήλια φησίν, ἔμφασιν μὲν παρέχειν ὑπάρξεως, μήτινα δὲ ἔχειν ὑπόστασιν **11** τὰ MA: *om.* U *ut vid.* **12** μὴ ἔχ– ὑπ– MA: μήτινα ὑπ– ἔχ– U.

13–19 MA ἄλλως M (*in mg.*) A **14** καὶ κατὰ M: καὶ A **16** τοῦ ἡλίου MA: *seclusi* **18** παρήλιοι AC: παρήλιαι M *an* παρήλια *scribendum*? **19** τῶι M: *om.* AC.

20–p. 431,5 MA ἄλλως M (*in mg.*) A **20** παρήλιον M: –ια A | ἡλίω M: –ίου AC | παρεμφερὴς M: περιφερὴς AC

ὁμοία καὶ ἴση αὐτῷ, πεπιλημένου νέφους τὰς ἀκτῖνας ὑποδεχομένου, καὶ διὰ τῆς ἐκλάμψεως ἡλιοειδῆ παρέχοντος τὴν φαντασίαν καὶ οἷον ἂν φλογοειδῆ καὶ εἰς ἓν συνηγμένην, καὶ μεταξὺ μηδὲν καταλείπουσα διάστημα, παρεπομένη τῇ τοῦ ἡλίου περιφορᾷ. οὕτω Σπόρος.

ἄ λ λ ω ς: τὰ παρήλια ἀνθήλια μὲν καλεῖται, νέφη δέ εἰσι στρογγύλα ἀντιλάμποντα τῷ ἡλίῳ, ὥστε δοκεῖν ἡλιοειδῆ ὄντα ἥλιον εἶναι. γίνονται δὲ τὰ παρήλια ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν θάλασσαν ὑγροῦ ἀέρος, ὃς ἀναδιδόμενος εἰς νέφη διαφορεῖται. ψυχρὸς δὲ ἄνεμος ἐμπεσὼν πήγνυσιν αὐτά, κἀκεῖνα, ἅτε δὴ στερρὰ καὶ τὰς ἀκτῖνας δυνάμενα δέχεσθαι, ἐρυθαίνονται. διὸ καὶ ἀνέμου φησὶν αὐτὰ σημεῖα. ὕλης δὲ πυκνῆς δεῖται ἡ τούτων σύστασις καὶ πολλῆς. διά τοι τοῦτο καὶ ἀμφὶ τὸν Εὔξεινον πόντον τὰ πολλὰ φαίνεται συνιστάμενα, σπανίως δὲ κατὰ τὴν Ἑλλάδα. σημεῖον δέ ἐστιν ἐναργὲς χειμῶνος. ὁ δὲ νοῦς· „περισκόπει δὲ ἢ ἀνατέλλοντος ἢ εὐθέως δυομένου τοῦ ἡλίου εἴ που πλησίον αὐτοῦ εἰσι νεφέλαι, ἅπερ καλεῖται παρήλια, ἢ ἐκ τῶν νοτίων μερῶν τοῦ ἡλίου ἢ ἐκ τῶν βορείων, ἢ καὶ ἐξ ἑκατέρου μέρους, καὶ ἐκ νότου καὶ ἐκ βορέου. μηδαμῶς δὲ τὴν ὄψιν ταύτην τῶν παρηλίων νεφῶν ἀμενηνῶς καὶ ὡς ἔτυχε φυλάσσου, ἀλλ' ἐπιμελῶς. ἔστι γὰρ χρειῶδες καὶ κάλλιστον τὸ τεκμήριον. οὐδὲ γάρ, ἐκεῖναι αἱ παρήλιοι νεφέλαι ὅτε ἐξ ἑκατέρου μέρους ἔχουσι τὸν ἥλιον πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ, ἢ τοῦ ἀνατολικοῦ ἢ τοῦ δυτικοῦ, γίνεται παρὰ Διὸς ἀναβολὴ χειμῶνος, ἀλλ' εὐθέως ἐπιπεσεῖται μέγας χειμών". MA

---

3 ἂν Est *Ald. edd.*: ἄνω MA **4** καταλείπουσα MA: καταλείπουσαν Est[sl] *Maass* παραλείπουσαν Est *Ald.* **5** παρεπομένη MA: –μένην Est *Ald. edd.*

6–28 MA ἄλλως M (*in mg.*) A **6** μὲν M: *om.* A **10** διαφορεῖται M: διφ– A **11** στερρὰ M: *om.* A **12** ἐρυθαίνονται M: ἐρυθρ– AC | ἀνέμου M: ἀνέμων AC **18** πλησίον *hic* M: *post* νεφέλαι AC | ἅπερ M: αἵπερ A **19** καλεῖται M: –οῦνται A | παρήλια M: παρήλιοι A | ἢ M: *om.* A **20** καὶ[1] M: *om.* AC **21** νότου M: νοτίου A | βορέου M: βορείου A **23** τὸ M: *om.* AC **24** παρήλιοι M: –λιαι A.

KA 885. — ὠ κ ε α ν ο ῖ ο: τοῦ ὁρίζοντος, τοῦ τε ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ. καὶ γὰρ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει φαίνονται ἅλωνες ἡλίου ἑκατέρωθεν.

MKAS 887. — ε ἴ γ ε μ ὲ ν ἐ κ β ο ρ έ α ο: ὁ νοῦς· ἐὰν μία νεφέλη ἐκ τοῦ βορέου φοινίσσοιτο, βορέαν δηλοῖ, ἐὰν δὲ νοτία, νότον. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ῥαθάμιγγες ὑετοῦ συνεχεῖς καταφέρονται.

MKAS ἄ λ λ ω ς: ἐάν που καὶ ῥ α θ ά μ ι γ γ ε ς καὶ σταγόνες ὑετοῦ ἐπιτρέχωσι μετ' αὐτῶν τῶν παρηλίων, κατὰ κοινοῦ οὐ γίνεται ἀναβολὴ τοῦ σχεδὸν ὄντος καὶ ἐκ τοῦ Διὸς ἐπερχομένου χειμῶνος.

MΔKUAS 890. — ἑ σ π ε ρ ί ο ι ς κ α ὶ μ ᾶ λ λ ο ν: ἐκθέμενος πάντα τὰ ἐκ τοῦ ἡλίου τεκμήρια παραγγελίαν τινὰ εἰσάγει, καὶ παραινεῖ μᾶλλον τοῖς πρὸς τῇ δύσει τεκμηρίοις προσέχειν τὸν νοῦν, ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ ἀνατολῇ συνιστάμενα τεκμήρια ἢ ἀπὸ νεφῶν ἢ ἀπὸ ἄλλων τινῶν ἀνιόντος τοῦ ἡλίου εὐθέως διαλύεται, καὶ πολλάκις τις οὐδὲ πάνυ τὴν κατάληψιν δέχεται, τὰ δὲ ἐν τῇ δύσει

1–3 KA *lemma* KA **1–2** τοῦ ὁρ– ... δυτικοῦ A: ἢ τοῦ ἀνατ– ἢ τοῦ δυτ– γίνεται ὁρ– K | *scholium non habet* C.

4–7 MKAS (*48ʳ,12–14*) *lemma* MKAS (μὴν KAC) **5** μία MKA: *om.* S | φοινίσσοιτο MAS: φοινίσσηται K **6** νοτία M: νότου KAC ἐκ νότου S | ὑετοῦ *hic* MKA: *post* καταφέρονται S | ὑετοῦ MKA[ac]S: ὑετοὺς A[pc].

8–11 MKAS (*48ʳ,14–17*) ἄλλως MA: ἢ καί που ῥα[*spatium*] S *om.* K **8** που καὶ M: που K καί που ACS **9** τῶν MAS: *om.* K **10** οὐ γίνεται κ. τ. λ.: *v. 886* | ἀναβολὴ MKA: ἀνατολὴ S | τοῦ σχ– MKA: ὑετοῦ σχ– S **11** ἐκ τοῦ MS: τοῦ ἐκ KAC.

Hic praebent **MΔKUA** *alteram eius scholii recensionem, quod supra p. 429, ll. 1–4 ad v. 880 dedimus.*

12–p. 433,4 MΔKUAS (*48ʳ,17–27*) *lemma* MKAS: ἑσπερίοις Δ σήμασι τούτοις U *ut vid.* (*sed evan.*) **13** πάντα *hic* MΔKUA: *post* ἡλίου S | τεκμήρια MKUAS: *om.* Δ **14** πρὸς τῆι δύσει MΔKUA: κατὰ τὴν δύσιν S **16** τεκμήρια MKUAS: σημεῖα Δ | ἀπὸ *ante* ἄλλων *om.* U | ἄλλων MΔKUAS: ἄλλου Δ[sl] **17** εὐθέως MKAS: εὐθὺς Δ U *evan.* **18** τις *hic* MΔKU: *post* πάνυ A *om.* S *ut vid.* | οὐδὲ MΔKUA: οὐ S | τὰ δὲ MΔKAS: τὸ δὲ U

ἀληθῆ, ἐπεί φαμεν ἐνταῦθα τὸν ἀέρα ἐπὶ πλεῖον συνῆχθαι κατακρατηθέντα τῇ ἀναθυμιάσει. διὸ καὶ παχύτερον εἶναι λέγομεν τὸν νότιον ἀέρα, ὅτι πορρωτέρω τῆς ἡλιακῆς ἐστι περιόδου.

MKA

ἐπίτρεπε: τὴν τῶν σημείων κρίσιν. τοῦτο γὰρ τὸ ἐπιτρέπειν ἀττικῶς, τὸ αἱρεῖσθαί τινα διαιτητὴν διακρίνοντα τὸ ἀμφισβητήσιμον. τὸ δὲ ἑσπέρας σημεῖον, μένον ἀεί, ἰσχυρὸν καὶ βέβαιον μᾶλλον ἢ τὸ ἑωθινόν.

MΔKUAS

892. — σκέπτεο καὶ Φάτνην: θεωρεῖταί τις ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ Φάτνη νεφελοειδὴς τῇ συστροφῇ, μικρὰ καὶ μᾶλλον ἀμυδροτέρα, ὑπὸ τὸ νωτιαῖον ὄστρακον τοῦ Καρκίνου, ἥτις ὑπὸ τῶν προτέρων φιλοσόφων οὕτω Φάτνη προσηγόρευται. εἰσὶ δὲ καὶ παρ' ἑκατέρῳ τῆς Φάτνης δύο ἀστέρες, ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος, οὓς Ὄνους ἐκάλεσαν διὰ τὸ παρακεῖσθαι τῇ Φάτνῃ.

MKUA

δίδωσι γοῦν ἡμῖν καὶ ἐκ ταύτης τῆς Φάτνης τεκ-

---

1 ἀληθῆ. ἐπεὶ φαμὲν **MKA**: μᾶλλον ἐπειδὴ φαμὲν **Δ** ἐπεὶ φαμὲν **U** ἐκδηλότερα εἰσί, διὰ τὸ **S** (*sic*) | ἐνταῦθα **MΔKA**: *om.* **US** | πλεῖον **MKU** *ut vid.* **AS**: πλεῖστον **Δ** **2** κατακρατηθέντα **MS**: κρατηθέντα **KA** πιληθέντα **Δ** πηλωθέντα **U** | τῇ **KU AS**: *om.* **MΔ** **3** εἶναι (*om.* **ΔKUA** *fortasse recte*) λέγομεν τὸν νότιον ἀέρα **MΔKUA**: τὸν ν– ἀ– λέγ– εἶναι **S** **4** ἐστι *post* ἡλιακῆς **ΔU** *ut vid.* (*post* ἡλ– *mutil.*) **S**: *post* πορρωτέρω **MKA**.

5–8 MKA *lemma* **C** (*sic* γρ. **M** *in Arati textu*): ἐπίτρεχε **MKA** **5** ἐπιτρέπειν **C**: ἐπιτρέχειν **M** ἔχειν **KA** **6** ἀττικῶς **MC**: ἀκριβῶς **KA** **7** δὲ **MA**: δὲ καὶ **K** **8** μᾶλλον ἢ **Est**: ἢ μᾶλλον **MKA**.

9–15 MΔKUAS (*48r,27–34*) *lemma codd.* **10** τῷ καρκίνῳ **MΔKUA**: τοῦ καρκίνου **S** | φάτνη **MKUA**: δάφνη **Δ** φάτνην **S** | νεφελοειδὴς **MΔUS**: –λώδης **KA** | τῇ **MΔKUA**: τις **S** | συστροφῇ **MΔKUA**: –φὴ **S** **11** μικρὰ **KAS**: μικρᾶ **M** *om.* **ΔU** | μᾶλλον ἀμυδροτέρα **US** (*sic etiam Maass*): μάλα ἀμυδροτέρα **MKA** μάκρα ἀμυδροτάτη **Δ** | νωτιαῖον *Bekker*: νοτιαῖον **MΔKAS** νότιον ἀεὶ **U** *cf. ad sch. 490* **13** οὕτω φάτνη **MKUA**: φάτνη οὕτω **Δ** οὕτω *om.* **S** | προσηγόρευται **M**: προσαγορεύεται **ΔKUAS** **13–15** εἰσὶ δὲ . . . φάτνῃ *om.* **Δ** | ἑκατέρῳ **MKUA**: ἑκατέρου **S** –ρας **S**[sl] **14** δύο ἀστέρες **MKUA**: ἀστέρες δύο **S** | ὁ μὲν **MKUA**: *om.* **S** | ὁ δὲ **MKUA**: καὶ **S**.

16–p. 434,1 MKUA **16** καὶ ἐκ **MU**: ἐκ **KA** | τῆς φάτνης **MKA**: *om.* **U** **16–p. 434,1** τεκμήρια χειμ– **MKA**: χειμ– τεκμήριον **U**

μήρια χειμῶνος [ἡμῖν ὁ ποιητής].

ΜΔΚΑ ἡ μέν τ' ὀλίγη εἰκυῖα: ἥτις Φάτνη ὀλίγη εἰκυῖα ἀορασίᾳ, οἱονεὶ μᾶλλόν τις ἀμυδροτέρα οὖσα, ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ συνῆπται καὶ συνέστραπται. τὸ δὲ βορραίη (893) ἀντὶ τοῦ βορεινὴ εἰκότως· εἰ γὰρ ὑπὸ τὸ νωτιαῖον ὄστρακόν ἐστι τοῦ Καρκίνου, ὅς ἐστι παντὸς τοῦ ζῳδιακοῦ βορειότερος, εἰκότως ἂν εἴη βορεινή.

ΜΔUΑ 893. — ὑπὸ Καρκίνῳ ἠγηλάζει: ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῷ Καρκίνῳ κεῖται. αὐτὸς γὰρ ὁ Καρκίνος ἐπὶ πρόσωπόν ἐστιν ἐμπεπηγὼς τῷ οὐρανῷ. ὑποκάτω οὖν αὐτοῦ, ἐν τῷ νωτιαίῳ ὀστράκῳ δηλονότι, ἠγηλάζει, ἀντὶ τοῦ συνέστραπται ἢ ὑπόκειται.

ΜΑ ἐν ὀλίγῳ γάρ ἐστιν ἡ [κίνησις] συστροφὴ καὶ πίλησις νεφελώδης.

ΜΑ ἄλλως: ἐν τῷ δωδεκατημορίῳ τοῦ Καρκίνου νεφέλιόν τί ἐστι προσεοικὸς τῷ γαλαξίᾳ, μεταξὺ ἀστε-

---

1 ἡμῖν ὁ ποιητὴς Μ: ὁ θαυμάσιος Ἄρατος Κ ὁ θαυμάσιος Α (ὁ ποιητὴς C) *om.* U *seclusi.*

2–8 ΜΔΚΑ *lemma* ΜΚΑ (ἐοικυῖα Α): [ἡ] μέν τ' ὀλίγη Δ **2** φάτνη ΜΔ: ἡ φ– ΚΑ **3** εἰκυῖα ἀορ– Μ: τῇ ὁρασίᾳ ἐοικυῖα Δ ἀορ– ἐοικυῖα Κ ἀορ– εἰκυῖα Α | οἱονεὶ ΜΚΑ: *om.* Δ | τις ἀμυδροτέρα ΜΚΑ: τοῖς ἀμυδροτέροις Δ | οὖσα Μ ΚΑ: *om.* Δ **4** καὶ συνέστραπται ΔΚΑ: *om.* Μ **4–5** τὸ δὲ βορ– ΜΚΑ: βορ– δὲ Δ **5** βορεινὴ ΔΚΑ: βορινῇ Μ **6** νωτιαῖον *Bekker*: νοτ– ΜΔΚΑ **8** βορεινὴ ΔΚΑ: βορινὴ Μ | *scholii finem indicat* Δ: *post* βορ– *non dist.* Μ *cuius librarius non intellexit verba* ὑπὸ καρκίνωι (*infra l. 9*) *lemma sequentis scholii esse; unde post* βορεινὴ *add.* ὑπὸ καρκίνω οὖσα Κ ὑπὸ καρκίνου ΑC.

9–13 ΜΔUΑ *lemma* Α: ὑπὸ καρκίνωι Μ (*scholio praecedenti adnexum, vide supra*) Δ ἀχλύη (*sic*) βορραίη U **9–10** ἀντὶ ... κεῖται Δ: *om.* Μ κεῖται *om.* UΑ **11** ἐστιν ἐμπ– ΜΔU: ἐμπ– ἐστιν Α | οὐρανῷ ΜΔΑ: οὐρανίῳ U **12** οὖν ΜΔΑ: γοῦν U | νωτιαίωι *Bekker*: νοτ– ΜΔUΑ | δηλονότι ΜΑ: *om.* ΔU **12–13** ἠγηλ– ΜΔΑ: ἠγιλ– U **13** ἀντὶ τοῦ ΜΑ: τουτέστι Δ δηλονότι U | *post* συνέστρ– *add.* συνέσταλται Α | ἢ ὑπόκειται ΔUΑ: *om.* Μ | *finem scholii indicant* ΔUΑ, *non* Μ.

14–15 ΜΑ **14** κίνησις ΜΑ: *secl. Maass* | πίλησις Μ: ἐπίλησις Α.

16–p. 435,4 ΜΑ ἄλλως Μ ἄλλως περὶ φάτνης Α.

ρίσκων κείμενον οἳ δοκοῦσιν ὀφθαλμοὶ εἶναι Καρκίνου. καλεῖται δὲ τὸ μὲν νεφέλιον Φάτνη, οἱ δὲ ἀστέρες Ὄνοι, καὶ ἔστιν ὁ μὲν βόρειος, ὁ δὲ νότιος. μεταξὺ δὲ αὐτῶν διάστημα ὅσον πυγῶνός ἐστιν.

M

πυγὼν δέ ἐστιν ὁ ἀπὸ τοῦ ὠλεκράνου μέχρι τοῦ μετακονδυλίου ἐπὶ τὸν μικρὸν δάκτυλον τῆς χειρὸς κεκαμμένον μέτρον.

MΔUA

894. — ἀ μ φ ὶ δ έ μ ι ν δ ύ ο λ ε π τ ά: τὸ λ ε π τ ὰ ἀντὶ τοῦ λεπτῶς καὶ ἀμυδρῶς. εἰσὶ γὰρ οἱ ἀστέρες οὐ πάνυ λαμπροί. ὁ δὲ νοῦς· „περὶ δὲ τὴν Φάτνην δύο ἀστέρες λεπτῶς φαίνονται, οὔτε σφόδρα ἀλλήλων ἀπηρτημένοι, οὔτε μὴν συνηνωμένοι, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὁρᾶσθαι τοσοῦτον ἀφεστηκότες ὅσον ἐστὶ πυγούσιον ὑπονοῆσαι,

MΔUAS

(πυγὼν δὲ καλεῖται τὸ ἀπὸ τοῦ ὠλεκράνου ἐπὶ τὸν μικρὸν δάκτυλον τῆς χειρὸς κεκαμμένον μέτρον).

MΔKUA

καὶ ὁ μὲν εἷς αὐτῶν βοεριότερός ἐστιν, ὁ δὲ ἄλλος νοτιώτερος. αὐτοὶ δὲ καλοῦνται Ὄνοι, ἀνὰ μέσον δὲ αὐτῶν ἡ Φάτνη ἐστίν."

S

898. — κ α λ έ ο ν τ α ι Ὄ ν ο ι: λέγεται περὶ

5–7 M *cf. infra ll. 14–15.*

8–13 MΔUA *lemma* MA: ἀμφὶ δέ μιν ΔU **8–9** τὸ λεπτὰ MUA: *om.* Δ **9** καὶ MΔA: *om.* U | οἱ M: οὗτοι οἱ ΔUA *fortasse recte* **10** πάνυ MΔU: μάλα A | ὁ δὲ νοῦς MC: φαεινόμενοι (*lemma v. 894*) Δ φαεινόμενοι. φαίνονται U φαεινόμενοι φαίνονται. ὁ δὲ νοῦς A (*contaminatio*) **11–12** οὔτε ... οὔτε MA: οὐ ... οὔτε ΔU | ἀλλήλων ἀπηρτημένοι MUA: ἀλλήλοις προσεχεῖς Δ **13** ἀφεστηκότες MC: ἀφεστῶτες φαίνονται Δ φαίνονται ἀφεστηκότες UA | ὑπονοῆσαι M: ὑπον– τινα ΔUA.

14–15 MΔUAS (*48ʳ in mg. ad v. 896*) *parentheseos signa posui, nam paraphrasis interrumpitur; cf. supra ll. 5–7* **14** πυγὼν MΔUA: πυγούσιον S *ex Arato* | δὲ MΔA: *om.* US καλεῖται MS: λέγεται ΔUA | τοῦ MΔAS: *om.* U **15** κεκαμμένον MUS: διῆκον Δ κεκραμμένον A.

16–18 MΔKUA *lemma nullum in* M: [ε]ἷς μὲν (*v. 897*) Δ εἷς μὲν πὰρ βορέαο KUA **16** βορειότερος MKUA: βοριο– Δ | ἄλλος M (*sic Aratus*): ἕτερος KUA *om.* Δ **17** ὄνοι MKUA: οἱ ὄνοι Δ **18** ἡ φάτνη ἐστίν MA: ἐστιν ἡ φ– ΔKU.

19 *bis* **S** (*48ʳ,34–40*) *Asinorum fabula* (*Catast. 11*)

τούτων ἱστορία οὕτως ὅτι ἐπὶ γίγαντας ἐστρατεύοντο οἱ θεοὶ ὡς εἴρηται Διόνυσος καὶ Ἥφαιστος. εἶχον δὲ καὶ σατύρους ἐπὶ ὄνων πορευομένους. οὔπω δὲ ὁρωμένων αὐτοῖς τῶν γιγάντων πλησίον ὄντες ὠγκήθησαν οἱ ὄνοι. οἱ δὲ γίγαντες ἀκούσαντες φωνῶν ἔφυγον. ὅθεν ἐτιμήθησαν καὶ ἐν τοῖς ἄστροις ἐτέθησαν.

MΔKUAS 899. — ἥ τε καὶ ἐξαπίνης: ἥτις Φάτνη καὶ παντελῶς οὔσης εὐδίας αἰφνιδίως ἀφανὴς γίνεται, οἱ δὲ ἑκάτεροι περὶ αὐτὴν ἀστέρες ὥσπερ συνερχόμενοι πλησίον ἀλλήλων φαντασίαν παρέχουσιν. ὅτε δὲ τοῦτο γίνεται, σημεῖον τότε [ἡ Φάτνη αἰφνιδίως ἄφαντος οὕτως εὐδίας οὔσης] καὶ μέλλοντος χειμῶνος ἔσεσθαι γίνεται. τὸ δὲ αἴτιον τοιοῦτον· ὑγρότης ἀέρος γίνεται ἡμῖν ἀνεπαίσθητος, καὶ ἐκ τῆς παχύτητος καὶ ὑγρότητος ἐκείνης ἡ Φάτνη, οὖσα καὶ κατὰ φύσιν ἀμυδρά, ἀφανὴς γίνεται. διείργουσα δὲ τοὺς Ὄνους, ὅτε ἀφαντοῦται, ὑπόνοιαν ἡμῖν παρέχει τοῦ πλησιάζειν ἀλλήλοις.

MKA ὁ νοῦς· ἐάν, φησίν, οἱ μὲν ἀστέρες ἐγγὺς ἀλλήλων φαίνωνται, ἀφανὴς δὲ ἡ Φάτνη, τηνικαῦτα βαρὺν χει-

---

7–18 MΔKUAS (*48r,41–50*) *lemma* MΔKU: ἥ τε ἐξαπίνης AC ἥ τε S **7** φάτνη MΔUS: ἡ φ– KAC **8** αἰφνι– MΔUAS: αἰφνη– K **9** ἑκάτεροι *om.* U | αὐτὴν MΔKUA: αὐτοῦ S | ἀστέρες *om.* S | συνερχόμενοι MS: συνεχόμενοι ΔKUA **10** ὅτε MΔUAS: ὅταν K **11** γίνεται, σημεῖον *scripsi*: τὸ σημεῖον γένηται M γένηται τὸ σημ– ΔKUA σημεῖον γένηται S **11–13** τότε ... ἔσεσθαι γίνεται MKUAS: ἵνα ἡ φάτνη ἄφαντος γένηται, χειμῶνα προσδόκα Δ **11–12** ἡ φάτνη ... οὔσης *seclusi* **11** αἰφνιδίως ἄφαντος M: αἰφνίδιον ἄφαντος S ἄφαντος αἰφνιδίως KUA **12** οὕτως M: γίνεται KA γίνεται. οὕτως U *om.* S **13–14** τὸ δὲ ... ἀνεπαίσθητος *om.* S **13** τὸ δὲ αἴτιον τοιοῦτον MKA: τοῦτο δὲ τὸ αἴτιον Δ δὲ τούτου τὸ αἴτιον U (*qui post* ἔσεσθαι *dist.*) | ὑγρότης ἀέρος MΔKA: ἡ ὑγρ– τοῦ ἀ– U | γίνεται MKUA: εὑρίσκεται Δ **14** καὶ ἐκ MΔKUA: ὅτι ἐκ S **15** καὶ MΔUS: *om.* KAC **16** ἀφανὴς *om.* U | δὲ MKAS: καὶ ΔU | ὅτε MKAS: ὅτε δὲ ΔU *ut vid.* (*evan.*) **16–17** ἀφαντοῦται MΔS: ἀφαντοῦνται UA ἀφανοῦνται K **17** ἡμῖν MKUAS: *om.* Δ | παρέχει MΔKAS: –χειν U.

19–p. 437,12 MKA **19** ὁ M: ὁ δὲ KA **20** φαίνωνται KA: –ονται M | βαρὺν M: βραχὺν KA

μῶνα προσδέχου. αἴτιον δὲ τοῦ μὴ τὴν Φάτνην ὁρᾶσθαι, καὶ τοὺς ἀστέρας ἐγγὺς ἀλλήλων, τὸ διὰ νεφώδους αὐτοὺς τοῦ ἀέρος ὁρᾶσθαι καὶ ὅσον οὐδέπω μεταβαλόντος εἰς ὕδωρ. συγκλέπτεσθαι γὰρ φιλεῖ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν δι' ὕδατος ὁρωμένων. ὁμοίως δὲ κἂν μελαίνηται μὲν ἡ Φάτνη, οἱ δὲ ἀστέρες καταφαίνωνται τὴν αὐτὴν θέσιν ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους, ὑετὸν προδηλοῖ. πάλιν γὰρ ἡ Φάτνη μελαίνεται τοῦ ἀέρος εἰς αὐτὴν στελλομένου. ἐὰν δὲ τῶν ἀστέρων τούτων ὁ μὲν βόρειος ἀμαυρὸς φαίνηται, λαμπρὸς δὲ ὁ νότιος, νότον ἴσθι πνευσόμενον· καὶ ἔμπαλιν, ἐὰν μὲν ἀμαυρὸς ὁ νότιος, λαμπρὸς δὲ ὁ βόρειος, βορέαν προσδέχου πνευσόμενον.

ἄλλως: ἐὰν εὐδίας οὔσης ἴδῃς τὴν Φάτνην αἰφνιδίως γενομένην ἀφανῆ, τοὺς δὲ Ὄνους ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν φαινομένους λαμπρούς, μέγαν χειμῶνα προσδόκα. ἐὰν δὲ μὴ μόνον ἀφανὴς γένηται ἡ Φάτνη, ἀλλὰ μελαίνηται ὁ τόπος ἐφ' οὗ κατεστήρικται, οἱ Ὄνοι δὲ τότε καὶ αὐτοὶ ἀμαυροὶ φαίνωνται, ὄμβρον προσδόκα. MA

ἂν τοίνυν ἐξαίφνης ἀφανὴς μὲν ἡ Φάτνη γενηθῇ, οἱ δ' ἀστέρες ἐγγυτέρω ἀλλήλων φανῶσι, χειμῶνα ἔπομβρον δηλοῖ. ἐὰν δὲ μέλαινα ᾖ τῇ φαντασίᾳ, οἱ δὲ

---

1 προσδέχου M: προσδόκα KAC | μὴ τὴν M: μὲν K μὴ A **2** τὸ MA: τοῦ K **3–4** μεταβαλόντος M: μεταβαλλ– KA **4** φιλεῖ *hic* MA: *post* διάστημα K **5** ὕδατος M: ὑδάτων KA **6** καταφαίνωνται M: –νονται KA **7–8** προδηλοῖ M: προσδόκα K προσδηλοῖ A **8** αὐτὴν Est *Ald.*: αὐτὸν MKA **9** τούτων MA: *om.* K **9–10** ὁ μὲν βόρ– ἀμ– φαίν– MA: ἀμ– φαίν– μὲν ὁ βόρ– K **10** λαμπρὸς δὲ ὁ ν– M: ὁ δὲ ν– λ– KA **11** νότιος MA (–τος): νότιος φαίνηται K **12** βόρειος M: πρὸς βορρᾶν K πρὸς βορέαν A.

13–p. 438,2 MA ἄλλως MA **13–14** αἰφνιδίως A: αἰφνίδιον M **16** ἐὰν *edd.*: εἰ MA | γένηται M: γίνεται A **17** οὗ M: ᾧ A **18** τότε *Maass*: ὅτε MA | αὐτοὶ M: *om.* A | φαίνωνται M: –νονται A **19** προσδόκα A: –δοκᾶν M **20–p. 438,2** *hanc alteram interpretationem, quamquam cum ea, quae antecedit, parum congruit, uno tenore dant* MA: *separavi* **20** γενηθῇ M: γεννηθῇ A **21** ἐγγυτέρωι (*sic*) M: ἐγγύτερον A **22** ἔπομβρον M: ἐπ' ὄμβρον A | ἐὰν *edd.*: εἰ MA | ᾖ M: ἦν A

ἀστέρες τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς ἀλλήλους ἔχωσιν, ὑετὸν προσημαίνει.

MΔKUAS 903. — εἰ δὲ μελαίνηται: ἐὰν δὲ μέλαιναν καὶ ζοφώδη ἔχῃ τὴν χροιὰν ἡ Φάτνη (πάλιν ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος), οἱ δὲ ἀστέρες ὦσιν ἐοικότες αὐτοῖς, μηδέν τι περὶ τὸ φῶς ἀμαυρουμένοι, τότε σημεῖόν ἐστιν ὄμβρου ἐσομένου.

MΔKUA τὰ γὰρ ζοφώδη πολλάκις προεῖπεν ὅτι δηλωτικά ἐστιν ὕδατος.

MΔKUA 905. — εἰ δ' ὁ μὲν ἐκ βορέω: προείπομεν καὶ ἐν Φαινομένοις ὡς ἐπὶ τοῦ Θυτηρίου καὶ τοῦ Κενταύρου, ὅτε μέλλουσι πνεῖν ἄνεμοι, τὰς πλησίον αὐτῶν παχυμερεῖς συστάσεις προαναστέλλουσι καὶ ⟨αὐτὰ⟩ λαμπρὰ ἀποδεικνύουσιν. οὕτω καὶ νῦν, ἐάν, φησίν, ὁ ἐκ βορείου μέρους τῆς Φάτνης ἀμαυρὸς φανῇ ἠρέμα πως ἀχλυώδης ὤν, ὁ δὲ νότιος Ὄνος φαίνηται, τότε ἐπισκόπει καὶ ζήτει πνευσόμενον τὸν νότον. τὰ γὰρ πρὸ ἑαυτοῦ

---

1 ἔχωσιν Est: ἔχουσιν MA **2** προσημαίνει M: προσδόκα A.
3–7 MΔKUAS (*48ʳ,50–54*) *lemma* MΔKUAS **4** ἔχῃ MΔUAS: ἔχει K | ἡ φάτνη MΔKUA: *om.* S | *parentheseos signa posui* **5** ὦσιν MΔKUA: εἰσὶν S | αὐτοῖς Est: αὐτοῖς MKU *ut vid.* AS ἑαυτοῖς Δ **6** περὶ ΔKUAS: παρὰ M **4** ἀμαυρούμενοι MΔU *ut vid.* AS: συναμαυρούμενοι K **6–7** τότε .... ἐσομένου (ἐσ– *om.* S) MKUAS: ὄμβρον προσδόκα Δ.
8–9 MΔKUA **8** προεῖπεν MU *ut vid.* (*evan.*): εἶπεν Δ ὡς προείπομεν KA **8–9** ὅτι (*om.* KA) ... ὕδατος MKA: ὕδατος εἶναι δηλωτικά Δ ὅτι ὕδατος ἐστὶ δηλωτικόν U.
10–p. 439,2 MΔKUA *lemma* KUA: εἰ δ' ὁ μὲν ἐκ βορέαο M [ε]ι δ' ὁ μέν Δ **11** ἐν φαιν– ΔKUA: ἐμφαιν– M *vide sch. 413* | ὡς MΔKA: *om.* U **11–12** καὶ τοῦ Κενταύρου MKA: *om.* ΔU **12** ἄνεμοι M: *om.* ΔKUA | πλησίον αὐτῶν MΔA: πλησίον δὲ αὐτῶν U *om.* K **13** συστάσεις MΔKA: στάσεις U | προαναστέλλουσι *Maass*: προανατελλ– MΔKUA | αὐτὰ *addidi praeeunte Est* (αὐτὰ δὲ λαμπρὰ ἐπιδείκνυνται) **13–14** λαμπρὰ M: λαμπρούς ΔKA λαμπρὰς U **14** ἀποδεικνύουσιν MΔKU: ἐπιδ– A | ἐὰν φησιν (*sic*) MΔA: φησιν ἐὰν KU | ὁ MΔU: *om.* KAC **15** φάτνης MKUA: βάτνης Δ **16** φαίνηται MK: –νεται ΔUA **17** ἑαυτοῦ MΔKA: αὐτοῦ U *ut vid.*

ὁ ἄνεμος ἀναστείλας καὶ τὸν νότιον Ὄνον φανερώτερον
πεποίηκεν.
907. — β ο ρ έ ω δ ὲ μ ά λ α χ ρ ή: χρὴ δὲ ἐπι- MΔKUAS
τηρεῖν τὸν βορέαν πνέοντα ὅταν ᾖ τὸ ἔμπαλιν τοῦ προειρη-
μένου, ἵν᾽ ᾖ ἀ χ λ υ ό ε ν τ ι (908) μὲν τῷ νοτίῳ,
φ α ε ι ν ο μ έ ν ῳ δὲ τῷ βορείῳ.
909. — σ ή μ α τ α δ έ τ᾽ ἀ ν έ μ ο ι ο: ἀπὸ τῶν MUAS
οὐρανίων σημείων μεταβέβηκεν εἰς τὰ ὑπέργεια, καὶ
ἀπὸ πρώτης ἄρχεται θαλάσσης. „ὅταν γάρ, φησίν, MΔUAS
εὐδίας οὔσης ἡ θάλασσα μετεωρίζηται καὶ μακροὺς
ἀπὸ τῶν αἰγιαλῶν ἤχους ἀποτελῇ, ἄνεμον δεῖ προσδο-
κᾶν. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ πλησίον τῆς θαλάσσης ἀκταὶ
πλεῖον τοῦ κατὰ φύσιν ἐπηχοῦσαι μέλλοντας ἀνέμους
σημαίνουσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν αἱ ἀκρώρειαι τῶν MΔUAS
ὀρῶν βοὴν ἀποτελῶσιν.“ ἄρχεται δὲ ἀπὸ τοῦ κρατίστου

---

1 ἀναστείλας MΔKA: ἀνατ– U | φανερώτερον MKUA: *om.* Δ.
3–6 MΔKUAS (*48^r,54–57*) *ante lemma in* KA ἕως ὧδε τὰ (*om.* A) περὶ τοῦ ἡλίου | *lemma* MUS: βορέω δὲ Δ βορέω μάλα χρή A *om.* K **4** τὸ MKA: *om.* ΔUS **5** ἀχλυόεντι MKA: ἀχλυόωντι Δ ἀχλυόεντα U ἀχλύνοντι S **6** φαεινομένω MKA: φαίνοντι Δ φαίνοντα U.

7–p. 440,4 MΔUAS (*48^r,57–48^v,11*) *edd. sequuntur ordinem codicum* MAS; *in* Δ: 1) *ll. 9–14*; 2) *p. 440, ll, 2–4*; 3) *l. 14–p. 440, l. 1*; *in* U *autem* 1) *ll. 9–14*; 2) *7–9*; 3) *p. 440, ll. 2–4*; 4) *p. 440, ll. 5–7*; 5) *p. 441, ll. 12–13*; 6) *l. 14–p. 440, l. 1.*

7–9 MUAS (*48^r,57–48^v,2*) *lemma* Δ (*infra l. 9*) M *in Arato*: σήματα δ᾽ ἀνέμοιο M σῆμα δέ τοι ἀνέμοιο AC σῆμα δέ τοι S *om.* U | *initio add.* U ἰστέον δὲ ὅτι **8** μεταβέβηκεν MAS: *om.* U | καὶ MAS: *om.* U **9** ἄρχεται MAS: ἀρχῆς τῆς U.

9–14 MΔUAS (*48^v,2–7*) *lemma* [σ]ήματα δέ τ᾽ ἀνέμοιο Δ |||| ἀνέμ ||| U **9** γάρ MAS: *om.* ΔU **11** ἤχους MΔUS: *om.* A | ἀποτελῆι M^{pc}ΔAS: –λεῖ M^{ac} U *mutilus* **11–12** δεῖ προσδοκᾶν MUAS: δηλοῖ Δ **12** αἱ (*om.* S) πλ– τῆς θ– ἀκταὶ MAS: αἱ ἀκταὶ Δ πλ– τῆς θ– αἱ ἀκταὶ U **13** πλεῖον MΔUA: πλέον S | ἐπηχοῦσαι MΔUS: ἠχοῦσαι A | μέλλοντας ἀνέμους MAS: ἄνεμον ΔU.

14–p. 440,1 MΔUAS (*48^v,7–9*) *lemma* κορυφαί τε βοώμεναι ΔU **14** δὲ MAS: φησὶ ΔU **15** ὀρῶν MΔA: ὁρῶν U ὠρῶν S | ἀποτελῶσιν MΔUA: –οῦσιν S | ἄρχεται MAS: ἤρξατο ΔU

τῶν ἐπὶ γῆς στοιχείων, λέγω δὴ τῆς θαλάσσης.

MΔUAS ὁ δὲ νοῦς· καὶ ἐπαιρομένη τοῖς ὕδασιν ἡ θάλασσα σημεῖόν σοι ἔστω ἀνέμου, καὶ οἱ αἰγιαλοὶ μέγα κράζοντες, ἐκ τῶν κυμάτων δηλονότι.

MUA Ὅμηρος· „αἰγιαλῷ μεγάλῳ βρέμεται, σμαραγεῖ δέ τε πόντος“ (B 210), „ῥοχθεῖ δὲ μέγα κῦμα ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο“ (ε 402).

MA ἄ λ λ ω ς: πολλάκις εἰρήκαμεν ὅτι σφόδρα πεφρόντικε τοῦ ἐπιδεῖξαι τεκμήρια πολλὰ χειμῶνος ὁ Ἄρατος προνοούμενος τῶν ἀνθρώπων.

MΔUAS δεδωκὼς γὰρ ἐξ ἄστρων καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ Φάτνης τεκμήρια θεῖά τε καὶ ἀληθῆ, γινώσκων ὡς οὐχὶ πάντες εἰσὶν ἐπιστήμονες τῶν οὐρανίων, οὐδὲ ἀκριβεῖς καὶ πεπαιδευμένοι εἰς τὸ καταλαμβάνειν τὰ ἐν οὐρανῷ τεκμήρια, καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ γῇ γιγνομένων

---

1 τῶν ἐπὶ γῆς στοιχείων MAS: στοιχείου ΔU | *post* θαλάσσης *add.* ἀνέμους (–μου A) σημαινούσης τοῦ φυσῆσαι UA ἥτις καὶ ἀνέμου παρουσίας ἐξαιρέτως μηνύει Δ.

2–4 MΔUAS (*48ᵛ,9–11*) *lemma* [ο]ἰδαίνουσα Δ καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα U | *haec in* Δ *sic breviata*: [κ]αὶ ἐπαιρομένη φησὶν ἡ θάλασσα τοῖς ὕδασιν ἄνεμον δηλοῖ **2** ὁ δὲ νοῦς MAS: *om.* U | *post* ἐπαιρομένη *add.* φησὶ U **3** ἀνέμου MU: –μων AS **4** δηλονότι MUA: *om.* S.

5–7 MUA (*om.* C) **5** ὅμηρος MU: καὶ ὅμ– A | μεγάλῳ MA: μέγα U | βρέμεται *Homerus* U: βρέμοντι MA **5–6** σμαραγεῖ.... ἠπείροιο MA: *om.* U **6** δὲ MA: γὰρ *Odysseae codd.* | ποτὶ ξερὸν *Hom.*: ποτιξηρὸν M πότι (*sic*) ξηρῆς A.

8–10 MA (*om.* C; *in* A *l. 8–p. 441, l. 3 post p. 441, l. 17 infra leguntur*).

11–p. 441,3 MΔUA (*om.* C) **S** (*48ᵛ,12–16 cum antecedentibus coniunctum*) *lemma* [κ]αὶ δ' ἂν ἐπὶ ξηρήν (*913*) Δ ἐπὶ ξηρήν. ὅτ' ἐρωδιός U *non praebent* MAS **11** γὰρ MAS: *om.* ΔU | *post* γὰρ *add.* ἡμῖν S | καὶ ἡλ– καὶ σελ– *om.* S | ἡλίου καὶ σελ– MA: σελ– καὶ ἡλ– ΔU **12** φάτνης ΔUS: τῆς φ– MA | θεῖά τε MAS: θεῖα ΔU θεῖα *ante* τεκμ– U **13** οὐχὶ ΔUAS: οὐχ οἱ M | ἐπιστήμονες *hic* MUAS: *post* ἀκριβεῖς Δ **13–14** οὐδὲ ... πεπαιδευμένοι: καὶ δυνατοὶ S **13** οὐδὲ *Bekker*: οὔτε MA *om.* ΔU **14–15** καὶ πεπ– ... τεκμήρια: *om.* Δ **14** καταλαμβάνειν US: -βάνεσθαι MA **15** ἐν τῆι γῆ MΔAS: τῆς γῆς U **15–p. 441,1** γιγνομένων τεκμηρίων MA: σημείων Δ τεκμηρίων U *om.* S

τεκμηρίων διδασκαλίαν ποιεῖται, οἷον ἐκ θαλάσσης, ἐκ πτηνῶν, ἐκ πυρός, ἐκ ζῴων καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν ⟨ὧν⟩ κατάληψιν ἡμῖν παρέχει χρησιμωτάτην.

ἄ λ λ ω ς: ἀνέμου δὲ σημεῖον καὶ ὅταν ἐξαίφνης νηνεμίας ἔτι οὔσης ἀνοιδαίνῃ ἡ θάλασσα καὶ ὅταν ἐπὶ πολὺ ἠχῶσιν οἱ αἰγιαλοί, καὶ ὅταν εὐδίας οὔσης αἱ προτενεῖς ἐπὶ πέλαγος ἀκταὶ ἀποτελῶσιν ἦχον, καὶ ὅταν περὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρῶν ἀκούηται ἦχος. M

συμβαίνει δὲ ταῦτα διότι ἀκροσφαλὴς ἡ γειτνίασις τοῦ ἀέρος καὶ τῇ γῇ καὶ τῷ ὕδατι πρὸς ἠρεμίαν τε καὶ στάσιν. ἀρχομένου οὖν τοῦ ἀέρος ἡσυχῇ ῥεῖν σημεῖον ὁ ψόφος. καὶ μεταβολὴ μὲν γίνεται ἀέρος, οὐδέπω μέντοι γε ἡμῖν αἰσθητή. καὶ γὰρ ἡ θάλασσα διοιδαίνουσα τοῦτο πάσχει κατ' ἔμπτωσιν ἀνέμων, αἵ τε ἀκταὶ ἠχοῦσιν. ἡ γὰρ λαλιὰ τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἐᾷ τῆς τοῦ ἀέρος κινήσεως αἴσθησιν λαμβάνειν μὴ σφοδρᾶς ὑπαρχούσης, ἐν δὲ τοῖς ἐρήμοις τοῦτο συμπίπτει. MA

913. — κ α ὶ δ' ἂ ν ἐ π ὶ ξ η ρ ή ν: καὶ ὅταν ὁ ἐρωδιὸς ἐκ θαλάσσης ἐπὶ τὴν ξηρὰν σφόδρα βοῶν ἔρχηται, γίνωσκε ὅτι ἀνέμου κινουμένου σημεῖόν ἐστιν. MKA

ὅ τ' ἐ ρ ω δ ι ό ς: ὅταν ἴδῃς τὸν ἐρωδιὸν μετὰ ταραχῆς φεύγοντα ἐπὶ τὴν γῆν, γίνωσκε ὅτι χειμῶνα σημαίνει. S

1–3 διδασκαλίαν . . . χρησιμωτάτην **MA**: καὶ τῶν ὀρνέων ἔν τε θαλάσσῃ ἡμᾶς διδάξαι ἐπείγεται ΔU διδάσκει. ἔκ τε τῶν ὀρνέων καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς θαλάσσης S **3** ὧν *addidi*: *post* ζῴων *dist. Maass*.

4–8 M (*om. etiam* C).

9–17 MA **9** διότι ἀκροσφαλὴς AC: ἀκρ– γὰρ M **10** καὶ τῆι γῆ καὶ τῶι ὕδατι M: καὶ τῶ ὕδατι καὶ τῆ γῆ A **12–13** καὶ μεταβολὴ . . . αἰσθητή: *in* U *post Iliadis locum supra p. 440, l. 7 haec leguntur*: τὸ αἴτιον δέ ἐστι τοιοῦτον, παραβολὴ μὲν ἀέρος γέγονε, οὐδέπω μέντοι γε ἡμῖν αἰσθητή **15** ἠχοῦσιν AC: ἠχοῦσαι M **16** σφοδρᾶς A: σφόδρα M.

18–20 MKA *lemma* M: καὶ δ' ἂν ἐπὶ ξηρὴν ὅτ' ἐρωδιὸς KA.

21–23 S (*48v, 16–18*).

MΔKUAS ὁ δὲ ἐρωδιὸς τὸ ὄρνεον τῶν ἀμφιβίων ἐστί, καὶ ποτὲ μὲν ἐν ξηροῖς, ποτὲ δὲ ἐν ὑγροῖς διάγει. πολλάκις οὖν ἐν θαλάσσῃ διατρίβων αἴσθεται πνεύματος μέλλοντος κατιέναι, καὶ δεδοικὼς μή ποτε αὐτὸν ἡ ἐκ τῆς θαλάσσης ζάλη ἐκ τοῦ ἀνέμου περίσχῃ, τεθορυβημένος ἔξεισιν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κραυγάζων τῇ φωνῇ καὶ τῇ ἀτάκτῳ πτήσει τὸν φόβον ὑποσημαίνει.

MKUAS αἱ δὲ τῶν ζῴων προσημασίαι γίνονται ἤτοι νοῦ ὀξύτητι ἢ αἰσθήσεως ταχυτῆτι. ἑκάτερον δὲ τούτων ἐνδεχόμενον. αἰσθήσει δὲ ἤτοι ψυχρότητος περιστολῇ ἢ ἀπὸ ἀναθυμιάσεως ὀσφρήσει. ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος διὰ τὰ σκεπάσματα τοῦ ψύχους παραλλαγεὶς οὐκ αἰσθάνεται, οὐδὲ τῇ ὀσφρήσει διὰ μίξιν τῶν χυμῶν ἀντιλαμβάνεται.

MKA τὰ δὲ θηρία δι' εὐαισθησίαν προφητεύοντα σημαίνει τὰ ἐσόμενα. φεύγει τοίνυν ὁ ἐρωδιὸς τὸν χειμῶνα καὶ τὴν θάλασσαν προαισθανόμενος.

MKA 915. — κινυμένου κε θάλασσαν: κι-

1–7 **MΔKUAS** (*48ᵛ,18–25*) *lemma* ὅτ' ἐρωδιὸς Δ **1** ὁ δὲ ἐρ– MKAS: [.] ἐρωδιὸς Δ ἐρωδιὸς δὲ U **1–2** καὶ ποτὲ ... διάγει *om.* C **1** καὶ MΔUS: *om.* KA **2** ἐν ξηροῖς MΔKUA: ἐν τῇ ξηρᾷ S | ὑγροῖς MΔKUA: τοῖς ὑγρ– S | διάγει MΔUS: διάγων KA | οὖν MKUS: δὲ ΔA *evan.* **3** θαλάσσῃ MΔKUA: τῇ θ– S | πνεύματος μέλλοντος ΔKAS: μέλλοντος πνεύματος M πνευμάτων κατιέναι μελλόντων U **4** καὶ δεδοικὼς MKAS: δεδ– γὰρ Δ δεδ– δὲ U | ἡ ἐκ KUAS: ἐκ M ἡ Δ **5** ἐκ τοῦ ἀνέμου US: καὶ τοῦ ἀν– MK *om.* Δ A *evan.* **6** ἐπὶ τὴν γῆν MKUAS: τῆς γῆς ἐφιέμενος Δ | τῆι φωνῇ καὶ MΔS: τῇ φωνῇ UA *om.* K **7** ὑποσημαίνει MΔUC: ὑποσημαίνοι U[sl] ἐπισημαίνει K ἐπισημαίνεται S A *evan.* (δηλοῖ Est).

8–13 **MKUAS** (*48ᵛ,25–30*) **8** ζῴων MKAS: ζῳδίων U | γίνονται MUS: *om.* KA | ἤτοι νοῦ MKAS: ἢ νοῦ U **9** ταχυτῆτι MKA: ταχύτητι U παχύτητι S **10** δὲ MKUA: *om.* S | ψυχρότητος περιστολῆι MU: ψυχρότητι περιστολῆς KA (ψυχρότητι περιβολῇ C) ψυχρότητι περιστελεῖ S **11** *post* ὀσφρήσει *desinit sch. in* U **11–12** τὰ σκεπάσματα MKA: τῶν σκεπασμάτων S **13** ἀντιλαμβάνεται MKA: *om.* S.

14–16 **MKA** **14** προφητεύοντα *Maass*: προφητοῦντα MK A **16** προαισθανόμενος M: προαισθόμενος KAC.

17–p. 443,3 M (*in mg.*) **KA** *lemma* M (*initio sequentis scholii scriptum, deinde deletum, suo loco omissum*): κινουμένου καὶ

ν υ μ έ ν ο υ καὶ πνεῖν μέλλοντος ἀνέμου ὑπὲρ τὴν θάλασσαν φ ο ρ έ ο ι τ ο καὶ κομίζοιτο ἐπὶ τὴν ξηρὰν ὁ ἐρωδιός.

916. — κ α ί π ο τ ε κ α ὶ κ έ π φ ο ι: ἀπὸ κοινοῦ τὸ κ ι ν υ μ έ ν ο υ ἀ ν έ μ ο ι ο (915). ⟨ἀνέμου⟩ καὶ τόδε ἐστὶ τὸ σημεῖον. ὁ δὲ κέπφος τὸ ὄρνεον τῶν λιποσάρκων ἐστί. σφόδρα γὰρ αὐτὸν ἐπιλείπει σάρξ, καὶ ἔστιν ὀστέα μόνον σχεδὸν καὶ πτερά. ἔστι δὲ ὅλον τὸ ὄρνεον ἰσχνόν, ἀεὶ δὲ φιληδοῦν τῷ ἀφρῷ. τοῦτον γὰρ καὶ σιτεῖται περὶ τὰ ὕδατα ἀναστρεφόμενος, ὡς καὶ Νίκανδρός φησι· „θηρεύων ἀφροῖο νέην κλύδα λευκαίνουσαν" (Alex. 170). ἐπειδὰν οὖν προαίσθηται ὀλίγου πνεύματος πνεῖν μέλλοντος, ἵπταται [τοῦ ἀνέμου], οὐ φεύγων τὸν ἄνεμον, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ ἀνέμου MΔKUAS

θάλασσαν K κινουμένου κε θάλασσαν AC **17** κινυμένου M: κινου– KAC.

4–p. 444,2 MΔKUAS (*48ᵛ, 43–53 post sch. 920*) *lemma* US: καί ποτε καὶ κέπφοιο M καί ποτε κέπφοι ΔKA **5** τὸ MΔK A: τοῦ US | κινυμένου MS: κινου– ΔKUA | ἀνέμοιο KUA: ἀνέμου MΔ *om.* S | ἀνέμου *addidi praeeunte Maassio* (*qui add.* κινουμένου ἀνέμου) **6** καὶ . . . σημεῖον MΔKUA: *om.* S | ἐστὶ τὸ MKA: ἔστω Δ ἐστὶ U (*sic etiam Maass fortasse recte*) **7** λιποσάρκων *scripsi*: λειπ– MΔKUAS | σφόδρα . . . σάρξ MKUAS: *om.* Δ | σὰρξ MUS: ἡ σὰρξ KA **8** καὶ ἔστιν ὀστέα (*sic* S: ὀστέον MKA) μόνον σχεδὸν καὶ πτερὰ M KAS: ὀστέοις γὰρ μόνοις καὶ πτεροῖς συνέχεται Δ καὶ ἔστι σχεδὸν ὀστέα μόνον κ– πτ– U **8–9** ἔστι δὲ . . . ἰσχνόν MΔ KAS: *om.* U **8** ὅλον MKAS: ὅλως Δ **9** ἀεὶ δὲ φιλ– KUAS: ἀεὶ φιλ– M φιλ– δὲ Δ | ἀφρῷ MΔKUS: [*spatium*]ρῷ A | τοῦτον MΔKAS: τοῦτο U **10** καὶ ΔUAS: *om.* MK | ἀναστρεφόμενος M: –μενον ΔKUAS **11** φησι MS: *om.* ΔKUA | θηρεύων MΔKUA: θηρεύειν S | νέην MΔKUA: νέκυν S | κλύδα MΔAS: κλῦδα KU **12** ἐπειδὰν MΔKUA: ἐπεὶ S | προαίσθηται MKUAS: αἴσθ– Δ **13** ὀλίγου MΔKUS: ὀλίγον A | πνεύματος MKUAS: ἀνέμου Δ | μέλλοντος MKUAS: *om.* Δ **13–14** τοῦ ἀνέμου *hic* MKUA: *ante* ἵπταται S *om.* Δ *seclusi* **14–p. 444,1** οὐ . . . ἀντιπρόσωπος *hic* S: *infra p. 444, l. 3 post* ἵπταται MΔKUA (*in* Δ *sic haec breviantur*: ἀντιπρόσωπος τῷ ἀνέμῳ) **14** αὐτοῦ τοῦ MΔUAS: αὐτοῦ τοῦ τοῦ K

ἀντιπρόσωπος, ἐπειδὴ τὸ σῶμα σφόδρα ἰσχνὸν ἔχει, καὶ ψύχους ὅλως οὐ δύναται ἀντέχεσθαι.

ΜΔKUA ἀλλὰ τῇ αἰσθήσει τοῦ πνεύματος ἵπταται, ἵνα πνέων ἐκεῖνος, τούτου ὡς ἐπ' αὐτὸν φερομένου, σκέπῃ αὐτὸν τοῖς πτεροῖς. τέχνῃ δὲ αὐτὸ ποιεῖ ὁ κέπφος.

MKA εἰ γὰρ ἐπίπροσθεν ἔφευγεν, ὄπισθεν ἔχων τὸν ἄνεμον, ἀναστελλομένων τῶν περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ πτερῶν, ἐκ τοῦ ἀνέμου κακῶς ⟨ἂν⟩ διετίθετο. νῦν δὲ ἀντιπρόσωπος ἵπταται, ἵνα πνέων ὁ ἄνεμος σκέπῃ αὐτοῦ τὰ πτερά, καὶ οὕτως ἐνέγκῃ τὸ πνεῦμα.

MKUA ὅταν οὖν ἐναντίον τῶν μελλόντων πνεῖν ⟨ἀνέμων⟩ οἱ κέπφοι ε ἰ λ η δ ὰ πέτωνται, οἷον κατὰ συστροφήν, κατὰ ἀγέλην, τότε πνεύσεται ὁ ἄνεμος.

MAS ε ὔ δ ι ο ι π ο τ έ ο ν τ α ι: εὐδινοὶ φερόμενοι, ὅταν προαίσθωνται [τῶν ἀνέμων] ὅτι πνεύματα ἔσται, ἀντιπρόσωποι τῶν ἀνέμων ἵπτανται.

---

1 ἐπειδὴ ΜΔ : ἐπειδὴ ὡς προείπομεν KUA ἐπεὶ S | τὸ σ– σφόδρα MKUA : πάνυ τὸ σ– Δ τὸ σῶμα S *fortasse recte* **1–2** καὶ ... ἀντέχεσθαι MKUA : καὶ οὐ δύναται πρὸς ἄνεμον ἀντέχειν Δ καὶ ψύχους οὐ δύναται ἀντισχεῖν S *qui addit* καὶ ὑπὸ τῇ εἰσφορᾷ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς πέτεται.

3–5 **ΜΔKUA** **4** σκέπε U **4–5** αὐτὸν τοῖς πτεροῖς MKUA : ὡς ἐπ' αὐτὸν φέρων καὶ συντιθεὶς τὰ πτερὰ τὸ ὄρνεον Δ **5** αὐτὸ MKA : τοῦτο Δ αὐτὸν U | ὁ κ– MKUA : καὶ ὁ κ– Δ.

6–10 **MKA** **8** ἂν *add.* Est : *om.* MKA **8–9** ἀντιπρόσωπος MA : –πον K **9** ἵπταται KA : ἵσταται M | αὐτοῦ τὰ πτερά M KA : *an* αὐτὸν τοῖς πτεροῖς *ut ll. 4–5* ?

11–13 **MKUA** *in* Δ : εἰληδὰ δὲ ἀντὶ τοῦ κατὰ συστροφήν. ὅθεν δὲ ἀφορᾷ πετόμενος, ἐκεῖθεν τὸ πνεῦμα προσδέχου **11** ὅτἂν (*sic*) M : ὅτε KA U *incert.* | ἐναντίον M : –τίος KUA | ἀνέμων *ante* πνεῖν *add.* *Est*, *post* πνεῖν *ego* : *om.* MKUA *an* μελλόντων πνευμάτων *scribendum* ? (μελλόντων ἀνέμων *Arat. 917*) **12** εἰληδὰ MKA : εἰλιδὰ U | πέτωνται M : πέτονται KAC *om.* U | οἷον M : τουτέστι KUA | *post* συστροφὴν *add.* κινεῖται U κινοῦνται KA **13** κατὰ ἀγέλην MKA : *om.* U | *post* πνεύσεται *in extrema linea sex vel octo litterae evanidae in* U, *deinde* πέτεται ἄνεμος (*cf.* Δ) | ὁ M : *om.* KA.

14–16 **MAS** (*48ᵛ,30–32*) *lemma* MA : *om.* S **14** εὐδινοὶ M : εὔδινοι S εὐδιεινῶς A **15** τῶν ἀνέμων MAS : *seclusi* | πνεύματα MA : πνεῦμα S **15–16** ἀντιπρόσωποι MA : –πον S.

ἄ λ λ ω ς: ὁ κέπφος ἐνάλιον ζῷόν ἐστιν, ἀφρῷ τε χαίρων καὶ τούτῳ τρεφόμενος. ὅθεν ῥαίνονταί τε τῷ ἀφρῷ καὶ οὐχ ὑποχωροῦσι τοὺς ῥαίνοντας. εἰκότως ἄρα ἄντικρυς τῶν πνευμάτων ἵστανται, ἢ καὶ ὅπως μὴ παραφέρωνται δι' ἐλαφρότητα κατ' οὐρὰν ἁλισκόμενοι. M ὥσπερ καὶ οἱ ἰχθύες πρὸς ἄνεμον νηχόμενοι. MA καταστέλλει γὰρ τὸ κῦμα τὴν φρίκην τῆς λεπίδος ἐκ κεφαλῆς ἐπερχόμενον.

918. — π ο λ λ ά κ ι δ' ἀ γ ρ ι ά δ ε ς: νήσσας νῦν ἀγριάδας τὰς ἐν ταῖς νήσοις διατριβούσας ὄρνιθας, MΔUAS

τὰς ἀνημέρους καὶ ἀγρίας. MA

τὰς δὲ αἰθυίας ε ἰ ν α λ ι δ ί ν α ς φησὶν ἐπεὶ δυνουσῶν αὐτῶν τῇ θαλάσσῃ ἐπιγίνεταί τις δῖνος, τουτέστι κυκλοτερὴς τοῦ ὕδατος φορά. ταῦτα οὖν ἐπὶ τῆς χέρσου, φησίν, ὅταν τινάσσηται τὰ πτερά, ἄνεμον σημαίνει. φεύγοντα γὰρ τὸν θαλάττιον χειμῶνα, MΔUAS

τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ὑγρότητα ἀποβάλλοντα, MA

1–6 M (*deest etiam in* C) **4** ἵστανται M: ἵπτανται *Maass* (*cf. supra p. 444, l. 9*) **5** δι' ἐλαφρ– *Maass*: δι' ελλαφρ– M.

6–8 MA **6** *ante* ὥσπερ *add.* φέρονται δὲ ἀντιπρόσωποι AC **7** λεπίδος MC: ἐλπίδος A.

9–10 MΔUAS (*48ᵛ,32–33*) *lemma* M: πολλάκι ΔS πολλάκις δ' ἀγριάδες U πολλάκι δ' ἀγριάδες νῆσσαι A **9** νήσσας ΔAS: νήσας M *om.* U **10** ταῖς νήσοις ΔUA: ταῖς νήσσοις M τῇ νήσσω S | ὄρνιθας MU *ut vid.* (*evan.*) AS: λέγει ὄρν– Δ *post* ὄρνιθας *scholii finem indicat* Δ.

11 MA.

12–16 MΔUAS (*48ᵛ,34–38*) *lemma* εἰναλιδῖναι Δ **12–13** τὰς δὲ . . . αὐτῶν MUAS: δυνουσῶν γὰρ τῶν αἰθυιῶν Δ **12** εἰναλιδίνας UAS: εἰναλιδύνας M | φησὶν MA: *om.* US *fortasse recte* | ἐπεὶ MS: ἐπειδὴ UA **13** τῇ MUAS: ἐν τῇ Δ | ἐπιγίνεται MAS: γίνεται ΔU **14** τοῦ ὕδατος MΔUA: *om.* S | φορά MΔAS: *om.* U | ταῦτα MΔUA: ταύτας S | οὖν MΔUS: *om.* A **15** φησὶν ὅταν *post* χέρσου MΔA: *ante* ἐπὶ U φησὶν ἐπὶ τῆς χέρσου ὅταν S | τινάσσηται MΔA: τανύσηται U τινάσσωσι S | σημαίνει MΔA: δηλοῖ U σημαίνουσι S **16** φεύγοντα MUA: φεύγων Δ φεύγοντες S.

17 MA ἀποβάλλοντα *scripsi, sic fortasse* A[ac]: ἀποβαλόντα *Maass* ἀποβάλλουσαι MA[pc] (ἀποβάλλουσαν C).

MΔUAS ἐπὶ τὴν χέρσον παραγίνονται.

MA 920. — ἡ νεφέλη ὄρεος: καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ὀρῶν [δὲ] μηκυνομένας νεφέλας πνεύματός φησιν εἶναι σημαντικάς. καὶ γὰρ αὗται εἰς μῆκος ἐπιδιδόασι κατὰ πύκνωσιν τοῦ ἀέρος.

MΔUAS συνιστάμεναι αἱ νεφέλαι ἐπὶ ταῖς τῶν ὀρῶν ἀκρωρείαις ἀναπαύονται ἕως ἂν ἄνεμος πνεύσας ὠθήσῃ αὐτάς. ὅταν οὖν ὁ ἄνεμος ἄρξηται διώκειν τὴν νεφέλην, ἐπεκτείνει ἑαυτήν, καὶ τοῦτο τεκμήριον τίθησιν ἀνέμου, μηκυνομένην τὴν νεφέλην.

MΔUAS 921. — ἤδη καὶ πάπποι: ἡ ἄκανθα ἡ καλουμένη κινάρα ἐπειδὰν ἐξανθήσῃ ἀλλοιοῦται, γήραμα δὲ αὐτῆς ἐστιν ὁ καλούμενος πάππος. ἐν δὲ τοῖς παραθαλαττίοις χωρίοις, ἐπειδὰν πνεύσῃ ἄνεμος, οἱ πάπποι κοῦφοι ὄντες καὶ εὔθρυπτοι, ὑπὸ ὀλίγου ἀνέμου ἀνα-

---

1 **MΔUAS** (*48v,38*) *sic* **MAS** (–γίνεται S^{ac} *ut vid.*): παραγίνεται πρὸς τὴν γῆν **Δ** παραγίνονται τῇ χέρσῳ **U**.

2–5 **MA** *lemma* **MA** **3** δὲ **MA**: *seclusi* | φησιν εἶναι **M**: εἶναι φησὶ **AC**.

6–10 **MΔUAS** *lemma* ἡ νεφέλη ὄρεος **ΔU**: ἡ νεφέλη **S** **6** *ante* συνιστ– *add.* ἴσμεν δὲ ὅτι **MA** | συνιστάμεναι αἱ νεφέλαι **M**: συνιστάμενα τὰ νέφη **Δ** συνιστάμεναι νεφέλαι **UA** αἱ συνιστ– νεφ– **S** **6–7** ταῖς τῶν ὀρῶν (ὡρῶν **U**) ἀκρωρείαις **MUAS**: τῆς τῶν ὀρ– ἀκρωρείας **Δ** **7** ἕως ἂν **M**: ἕως **ΔUS** ὡς ἂν **A** | ὠθήσῃ **MUAS**: ὠθήσει **Δ** **8** αὐτὰς **MAS**: αὐτὰ **ΔU** (?) | ὅταν **AC**: ὅτε **M** ὅσον **ΔU** ὡς **S** | ὁ **MΔU**: οὐκ **S** *om.* **AC** | ἄρξηται διώκειν **AC**: ἄρξεται διώκειν **M** διώκει **ΔUS** **9** ἑαυτὴν **M**: αὐτὴν **ΔUAS** *fortasse recte* | τίθ– ἀν– **MAS**: ἀν– τίθ– **ΔU** **10** μηκυνομένην τὴν νεφέλην **M**: μηκυνομένης νεφέλης **Δ** μηκυνομ / νεφέλ / **U** μηκυνομένου τὴν νεφέλην **AC** μηκυνομένη νεφέλη **S** *secl. Maass.*

11–p. 447,2 **MΔUAS** (*49r,1–3*) *lemma* **MΔU**: ἤδη καὶ πάπποι λευκῆς **A** *om.* **S** | *initio add.* πάπποι λέγονται (*sic*) **S** **11–12** καλουμένη **MΔUA**: λεγομένη **S** **12** γήραμα **MΔS**: γήραμος **A U** *incert.* (γήραμ) **13–14** ἐν ... χωρίοις **MΔUA**: *om.* **S** **13** δὲ **MA**: *om.* **ΔU** **14** ἐπειδὰν **MS**: ἐπ– οὖν **ΔUA** | πνεύσῃ ἄνεμος **MA**: πνεῦμα πνεύσειν μέλλῃ **Δ** πνεῖ ἄνεμος **U** *ut vid.* (*evan.*) πνεύσῃ **S** | οἱ **MΔUA**: καὶ οἱ **S** **15** καὶ εὔθρυπτοι **U**: καὶ εὔθρεπτοι **M** καὶ εὔριπτοι ἢ εὔθρυπτοι **A** *om.* **ΔS** | ὑπὸ **S**: καὶ ὑπὸ **ΔUA** ἀπὸ **M** **15–p. 447,1** ἀνατρεπόμενοι **MΔAS**: περιτρ– **U**

τρεπόμενοι, ἐμπίπτουσι τῷ ὕδατι, καὶ ἐπιπλέοντες δῆλοί εἰσιν ὅτι ἀνέμου κατιόντος σημεῖόν εἰσιν.

ὁ δὲ λόγος· καὶ οἱ πάπποι, οἵτινές εἰσι γηράματα τῆς ἀκάνθης, σημεῖον ἐγένοντο ἀνέμου, κ ω φ ῆ ς καὶ ἀναισθήτου οὔσης τῆς θαλάσσης. MUA

ἄ λ λ ω ς: τὴν πραοτάτην τοῦ ἀνέμου κίνησιν σημαίνειν μὲν ταραχήν φησιν, ἀνεπαίσθητον δέ, τοὺς δὲ πάππους διὰ τὴν κουφότητα εὐχερῶς κινεῖν. M

922. — κ ω φ ῆ ς ἁ λ ό ς: τῆς ἔτι ἀνεπαισθήτου. καὶ Ὅμηρος ,,κύματι κωφῷ" (Ξ 16) MUA

τὰ κωφὰ καὶ προηρεμοῦντα ἔχοντα τὰ κύματα. MA

923. — τ ὰ μ ὲ ν π ά ρ ο ς, ἄ λ λ α δ' ὀ π ί σ σ ω: ὅταν πολλὰ γηράματα τῆς ἀκάνθης εἰς τὸ ἄκρον ὕδωρ πλέῃ, ἄνεμον δηλοῖ, τὰ μὲν καταπεσόντα εἰς τὸ ὕδωρ, ἄλλα δὲ ὕστερον καταφερόμενα. MΔUA

ὁπότε εἰσὶ πολλοὶ πάπποι. πάππος δέ ἐστιν ὑμὴν κελυφανώδης. MA

---

1 καὶ MΔUA: *om.* S | ἐπιπλέοντες MΔUA: πλέοντες S **2** δῆλοι εἰσὶν (*sic*) MUA: δηλοῦσιν ΔS | ἀνέμου κατιόντος σημεῖον εἰσὶν MUAS (εἰσι σημεῖον): ἄνεμος πνεύσει Δ.

3–5 **MUA** *lemma non praebent* MA: γηρεῖον (*evan.*) ἀκάνθης U **3** ὁ δὲ λόγος MA: *om.* U | *post* πάπποι *add.* φησιν U **4** τῆς MU: *om.* A.

6–8 **M** (*om. etiam* C) **6** τὴν πραοτάτην ... κίνησιν *scripsi*: τῆι πραοτάτη (πραω– M^{ac} *ut vid.*) ... κινήσει M **8** κουφότητα *Maass*: κωφότητα M.

9–10 **M** (*in mg. inter. sub signo non alphabetico una cum l. 11*) **UA** *lemma* MA: κωφῆς δὲ ἁλὸς U **9** ἔτι MA: *om.* U.

11 **M** (*in mg. cum praecedentibus coniuncta*) **A** τὰ κωφὰ M: τὰ δὲ κ– A | τὰ κύμ– M: τὰ *om.* AC *temptavit Maass* ,,<ὅτε πορφύρηι πέλαγος ...> κύματι κωφῶι" τὸ κωφὰ καὶ προηρεμοῦντα ἔχον τὰ κύματα.

12–15 **MΔUA** *lemma* MA: [τ]ὰ μέν πάρος Δ ἄκρον ἐπιπλόωσιν U **13** ὅταν MΔA: ὅτε U | γηράματα MUA^{pc}: γηρή– $ΔA^{ac}$? | ἄκρον ὕδωρ MA: ὕδωρ ἄκρον ΔU **14** πλέῃ MΔ: πλέουσι U πλέωσι A | ἄνεμον MΔ: τότε ἄν– UA | δηλοῖ MA: σημαίνει ΔU | εἰς τὸ ὕδωρ MUA: *om.* Δ **15** ἄλλα MUA: τὰ Δ | ὕστερον M: ὕστερα ΔA καὶ ὕστερον U | καταφ– MΔU: οὐ καταφ– A.

16–17 **MA**

MAS 924. — καὶ θέρεος βρονταί τε: παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις κεκριμέναι εἰσὶν ὧραι τοῦ ἔτους, καὶ ὁ χειμὼν ἔχει τὰ προσήκοντα, οἷον ἀστραπὰς καὶ βροντάς, καὶ θέρος ὁμοίως. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις μέρεσιν ἄκριτά ἐστι καὶ ἀόριστα, καὶ πολλάκις ἐν καιρῷ θέρους βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ γίνονται καὶ ὑετός. τοῦτο οὖν φησι· ,,καὶ θέρους δέ, ὅθεν αἱ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ γίνονται, καὶ ἢ ἐκ νοτίων ἢ ἐκ βορείων ἢ ὁθενδήποτε, ἐκ τούτου τοῦ μέρους σκόπει ἐσόμενον ἄνεμον''.

M ἄλλως: ἐν θερινῷ, φησί, καταστήματι τοῦ ἀέρος, ὅθεν βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ γίνονται κατὰ τὸ κλίμα τοῦ κόσμου, ἐκεῖθεν γενησόμενον προσδόκα ὑετόν.

MΔUA ἄλλως: τὴν βροντήν φησι κατὰ ῥῆξιν γίνεσθαι τῶν νεφῶν, τὴν δὲ ἀστραπὴν κατὰ παράτριψιν τῶν ῥηγνυμένων νεφῶν. τούτων οὖν, φησί, θέρους γινομένων, ἄνεμον ἴσθι πνευσόμενον ἐντεῦθεν ὅθεν γίνονται. ἡ γὰρ τοῦ θέρους ἔκκαυσις ἐκκαίουσα τὸν παχὺν ἀέρα τὴν μὲν εἰς ὕδωρ οὐ ποιεῖ μεταβολήν, λεπτύνουσα δὲ αὐτὸν ἀραιοῖ καὶ εἰς ἄνεμον διαλύει.

MΔKUA 926. — καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν: ὁ αἰθὴρ σφόδρα ἐστὶ διάπυρος, ὅθεν καὶ ὠνόμασται, παρὰ

1–9 MAS (*49ʳ,3–6*) *lemma* MA: καὶ θέρεος βρονταί S **2** ὧραι τοῦ ἔτους MA: τοῦ ἔτους ὧραι S αἱ ὧρ– τ– ἔ– Est *fortasse recte* **3** προσήκοντα MA: καθήκοντα S | οἷον MA: *om.* S. **4** ἄκριτα MS: ἄκριταί A **5** ἐστι M: εἰσι AS | ἀόριστα MA: ἀόρατα S **6–7** καὶ ὑετὸς ... γίνονται MA: *om.* S (*et* C) **7** καὶ θέρους A: ἐς θέρους M | *post* δὲ *iterum* φησιν M **8** καὶ ἢ MA: καὶ εἰ μὲν S | ἢ ἐκ βορ– MA: ἢ βορ– S.

10–12 M (*om. etiam* C).

13–19 MΔUA *ante* ἄλλως *add.* ποθεν (*sic*) βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ M (*non* C) | ἄλλως M (*in mg.*) A: καὶ θέρεος βρονταί τε ΔU **14** κατὰ ΔA: κατὰ τὴν U *om.* M | παράτριψιν MΔU: περίτρ– A **15–16** γινομένων MUA: γεν– Δ **16** ἐντεῦθεν ὅθεν γίνονται MUA: *om.* Δ **17** ἔκκαυσις MΔA: σύγκαυσις U **19** ἀραιοῖ ΔA: ἀραιοῖ M διαραιοῖ U.

20–p. 449,8 MΔKUA *lemma* MKUA: [κ]αὶ διὰ νύκτα Δ

τὸ αἴθω. ἔστι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἡλίου, καὶ ὅτε ξηρὰς ἀναθυμιάσεις δέχεται ἀπὸ τῆς γῆς, ξηρὸς ὢν καὶ αὐτὸς καὶ πυρώδης, πυκνούμενος ἀποπέμπει τινὰς ὥσπερ σπινθῆρας. ταύτας ὑπονοοῦμεν ἀστέρων εἶναι διαδρομάς. οὐ γὰρ ἀστέρες κινοῦνται, ἀλλὰ στιλβηδόνας πυρώδεις ἀποπέμπει ὁ αἰθήρ. διὸ καὶ ὀλίγον διαδραμοῦσαι παύονται, ὡς καὶ οἱ σπινθῆρες. ὥστε τοῦ αἰθέρος ἐστὶ πύκνωσις τὸ τοιοῦτον.

δ ε ι δ έ χ θ α ι κ ε ί ν ο ι ς (928), αὐτοῖς. „καὶ ἐν MΔKUA νυκτὶ δὲ ὅταν τόπων μεταβάσεις ποιῶνται ἀστέρες, τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀ ί σ σ ω σ ι τ α ρ φ έ α (926-927), ὄπισθεν δὲ αὐτῶν οἷον ὁλκοὶ λαμπροὶ φαίνωνται, προσδοκᾶν δεῖ αὐτοῖς (τοῖς ἀστράσι) τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἐρχόμενον τὸ πνεῦμα". οἷον ἐὰν ὡς ἐπὶ τὰ βόρεια τὰς ὁρμὰς ποιῶνται, βορέας πνεύσεται· ἐὰν δὲ ὡς ἐπὶ τὰ νότια, νότος, κατὰ τὴν τῶν ἄστρων φοράν.

---

1 ὑπὲρ *correxi e Par. 2424* (*infra*): ὑπὸ MΔKUA | ξηρὰς MKA: *om.* ΔU **2** ξηρὸς MΔU: καὶ ξ– KA | καὶ αὐτὸς MU: αὐτὸς Δ *om.* KA **3** τινὰς ὥσπερ MKUA: ὥσπέρ τινας (*sic*) Δ **4** ταύτας KA (*cf. Par. infra*): ταύτας ἃς M ταῦτα οὖν Δ ταῦτα U **5** οὐ γὰρ A (*cf. Par. infra*): οὐδὲ γὰρ MK ἀλλ' οὐκ ΔU **6** ἀποπέμπει KAC (*cf. Par. infra* ἐκπέμπων): ἀποβάλλει MU ἐκπέμπει Δ | διαδραμοῦσαι ΔKU *ut vid.* A *ut vid.* (*evan.*) C: δραμοῦσαι M **7** ὡς καὶ KA *ut vid.* (*evan.*) C: ὡς M καθὼς καὶ Δ καθὰ καὶ U **8** τὸ τοιοῦτον MKA: *om.* ΔU | *post* πύκνωσις *dist.* M: *post* τοιοῦτον A *non dist.* K.

9–16 **MΔKUA** (*in* MKA *cum praecedentilus coniunctum*) *lemma restitui*: δεδέχθαι ἐκείνοις M δεδέχθαι ἐν ἐκείνοις KA ἄλλως Δ καὶ ἄλλως U **9** αὐτοῖς MKA: *om.* ΔU **10** δὲ MΔKA: *om.* U | ἀστέρες MKA: οἱ ἀστ– ΔU **11** ἀίσσωσι MΔKA: –σουσι U **12** οἷον ὁλκοὶ *scripsi*: οἱολκοὶ M οἱ ὁλκοὶ ΔA οἱ ὁλκοὶ KU | φαίνωνται Δ: φαίνōνται M φαίνονται KAC –νονται U (*initium incert.*) **13** *parentheseos signa posui* **13–14** ἐρχόμενον τὸ πνεῦμα *scripsi*: ἐρχομένου τοῦ (*om.* U) πνεύματος MΔKUA *ex Arato* (δειδέχθαι .... ἐρχομένοιο πνεύματος) **14** ἐὰν ὡς MΔKU: ὡς ἐὰν A | τὰς ὁρμὰς MKA: τὴν ὁρμὴν ΔU **15** πνεύσεται MKA: πνεύσει ΔU | ὡς MKA: *om.* ΔU.

Mmg ὅτι οὐκ εἰσὶν ἀστέρες οἱ τὰς ἐκδρομὰς ποιοῦντες ἐν τῷ αἰθέρι.

Par. 2424 ὁ αἰθὴρ σφόδρα ἐστὶ διάπυρος. ἔστι δὲ ὑπὲρ τοῦ ἡλίου. οὗτος δὲ ὅταν ξηρὰς ἀναθυμιάσεις δέξηται, ξηρὸς ὢν καὶ αὐτὸς καὶ πυρώδης, πυκνούμενος ἀποπέμπει τινὰς ὥσπερ σπινθῆρας. ταύτας ὑπονοοῦμεν ἀστέρων εἶναι διαδρομάς. οὐ γὰρ ἀστέρες ἐκδρομὴν ποιοῦσιν, ἀλλὰ ὁ αἰθήρ ἐστιν ὁ τὰς στιλβηδόνας τὰς πυροειδεῖς ἐκπέμπων· διὸ καὶ ὀλίγον διαδραμοῦσαι παύονται. ὥστε τοῦ αἰθέρος ἐστὶ πύκνωσις. ὅθεν δὲ αὐτῶν αἱ ἐκδρομαὶ φαίνονται, προσδοκᾶν δεῖ τὴν αὐτὴν ὁδὸν τὸ πνεῦμα ἐρχόμενον· οἷον ἐὰν ἀπὸ τῶν βορείων τὰς ὁρμὰς ποιῶνται, βορέας πνεῖ· ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν νοτίων, νότος· ὅταν δὲ ἐκ διαφόρων τόπων κινῶνται οἱ διᾴττοντες, διαφόρων ἀνέμων κίνησιν δηλοῦσιν· εἰ δὲ ἀπὸ τῶν τεσσάρων μερῶν κινοῦνται, σημαίνουσι παντοίους χειμῶνας, μέχρι βροντῶν καὶ ἀστραπῶν καὶ τῶν τοιούτων. ὅθεν διαδρομαὶ ἀστέρων πολλαὶ καὶ πυκναὶ γίγνονται, ὕδωρ πολὺ καὶ ἄνεμος ἔσται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν.

MΔKUA 927. — ῥυμοὶ ὑπολευκαίνονται: ὁλκοί, εἰς μῆκος τοῦ πυρὸς ἐκτάσεις.

1–2 M (*om. et* C) *in mg. sine ullo signo praecedenti scholio adpictum; haec mihi videtur explicatio esse verborum* οὐ γὰρ ἀστέρες κινοῦνται (*supra p. 449, l. 5*); *ea post verba* καὶ ἐν νυκτὶ δὲ (*supra p. 449, l. 10,* δὲ *secluso*) *collocavit Maass* **2** αἰθέρι *Maass*: αἰθέρει M.

3–19 Parisinus gr. 2424 (*vide praef. p. XXIX*) *post sch. 1091, sub titulo* περὶ τῶν ἀστέρων τῶν καλουμένων δϊαττόντων (*sic*), καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν σημειώσεως **5** *post* πυρώδης *distinxi*: *post* πυκνούμενος *cod.* **7** οὐ *correxi* : οἱ *cod.* **12–13** ποιῶνται *correxi*: ποιοῦνται *cod.* **14** κινῶνται *correxi* κινοῦνται *cod.* **18** γίγνονται *scripsi*: γενόμεναι *cod.* | *cf. supra sch. 926, 927 et infra sch. 929.*

20–21 MΔKUA *lemma* MKA: ῥυμοὶ ΔU | *totum scholium in* ΔU: ῥυμὸν ἐνταῦθα τοῦ πυρὸς τὴν ἔκτασιν λέγει (φησιν U) **20** ὁλκοὶ C: ὁλκοὶ MK *ut vid.* A.

ὑ π ο λ ε υ κ α ί ν ο ν τ α ι: λευκανθίζοντας ἀστέρας ⟨λέγει⟩ τὸν συρμὸν ἐπισπώμενον. MKA

ὁ διᾴττων ἀστὴρ μὲν οὐκ ἔστιν, ⟨ἐκ⟩ παρατρίψεως δὲ ἀέρος γένεσις πυρὸς φερομένου. σημεῖον δέ ἐστι πνεύματος. καὶ ἡ ἀστραπὴ δὲ γίνεται ἐκ τῆς τῶν νεφῶν ἐκθλίψεως, ἡ δὲ ἔκθλιψις ἐκ τοῦ πλησίον πνεύματος γίνεται. καὶ οἱ διᾴττοντες ἀστέρες ὅθεν ἐκπηδῶσιν, ἐκεῖθεν τὸ πνεῦμα δεῖ προσδοκᾶν· ὠθεῖ γὰρ αὐτοὺς ἐκεῖθεν. ὅθεν καὶ ἡ κατὰ τὴν ὁδὸν λευκότης φαίνεται. ἐξωθουμένων γὰρ ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀστέρων καὶ πιπτόντων ὀλίγον ἐκ τοῦ αἰθέρος εἰς τὸν ἀέρα, αὕτη ἡ πορεία λευκαίνεται, κατὰ φύσιν ποιοῦντος τοῦτο τοῦ ἀέρος, καὶ μένει ἐπ' ὀλίγον ἄχρις ἂν πάλιν εἰς τὸν αἰθέρα ἀνελθοῦσα ἡ ἔκλαμψις σβεσθῇ ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ αἰθέρος. MKA

929. — ἢ ν δ έ κ ε ν ἄ λ λ ο ι: ἐὰν δὲ καὶ ἄλλοι ἀστέρες ἐναντίον τῶν προειρημένων ὁρμῶσι καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων μερῶν, τὸ τηνικαῦτα φυλάσσου περὶ παντοίων ἀνέμων πνευσομένων, οἵτινες ἅμα πνέοντες ἀτακ- MΔKUAS

1–2 MKA **1** λευκανθίζοντας **MKA**: –ίζονται Est *Ald. edd.* **2** λέγει *add. Maass*: *om.* **MKA** | τὸν συρμὸν ἐπισπώμενον *scripsi*: τὸν συρμὸν ἐπισπωμένους **M** τοὺς συριγμὸν ἐπισπωμένους **K** τοὺς συριγμὸν ἐπισπομένους ἢ συρμὸν **A**.

3–15 MKA **3** ἐκ *addidi, praeeunte* Est (γένεσις δὲ πυρὸς φερομένου ἐκ παρατρίψεως ἀστέρων): *om.* **MKA** **4** ἀέρος **MK**: ἀστέρος **A** **5** ἡ ἀστραπὴ δὲ **M**: ἡ ἀστραπὴ δὲ καὶ ἡ βροντὴ **KAC** | γίνεται **MA**: γίνονται **K** **7** ὅθεν **MC**: ὅθεν οὖν **KA** **8** τὸ πν– δεῖ **M**: δεῖ τὸ πν– **KAC** | αὐτοὺς **KAC**: αὐτοῖς **M** **9** φαίνεται **MA**: γίνεσθαι **K** **10** τῆς **M**: *om.* **KAC** | τῶν **M**: *om.* **KA** **13** ἀέρος **M**: ἀστέρος **KAC** **15** αἰθέρος **MK**^{pc}**A**: ἀέρος **K**^{ac} *ut vid.*

16–p. 452,2 MΔKUAS (*49*^{r}*, 6–8*) *lemma* **MS**: [ἢ]ν δέ κεν **Δ** εἰ δέ κεν ἄλλοι **KUA** **17** ἀστέρες **MKAS**: *post* ὁρμῶσιν *transt.* **U** *om.* **Δ** | ἐναντίον **MUS**: –τίως **Δ** –τίοι **KAC** **18** μερῶν **MKAS**: *om.* **ΔU** | *post* ἄλλων *sic scholii finem facit* **Δ**: παντοίους ἀνέμους πνευσομένους προσδόκα, ἀτάκτους τῇδε κἀκεῖσε πνεύσοντας | τὸ τηνικαῦτα φυλάσσου περὶ **MKAS**: *om.* **U** **19** *post* ἀνέμων *add.* προσδόκα **U** (*cf.* **Δ**)

τοι καὶ ἀδιόριστοί εἰσι καὶ πνέουσιν ἅμα ἔνθεν κἀκεῖθεν, ὥστε μὴ διακρίνεσθαι.

MKAS τὸ δὲ ἄλλοι ἐξ ἄλλων μερέων (930), τουτέστιν ἐκ παντὸς μέρους τοῦ κόσμου, ἀνατολῆς, δύσεως, ἄρκτου καὶ μεσημβρίας.

MA 932. — ἐπ' ἀνδράσι τεκμήρασθαι: καθ' ὅσον ἐπὶ τῇ τῶν ἀνθρώπων νοήσει καὶ σημειώσει [συγκεχυμένους ἀνέμους ἀεὶ προσδοκᾶν].

A ἄλλως: τουτέστιν, οὐδ' οἱ ἄνδρες τεκμήριον ⟨ἂν⟩ δυνηθεῖεν σχεῖν ἐπὶ τῇ τούτων συγχύσει καὶ ἀκρισίᾳ.

MΔKUA 933. — αὐτὰρ ὅτ' ἐξ εὔροιο: ἐπειδὰν δὲ ἐκ τοῦ εὔρου ἀστράπτῃ καὶ ἐκ τοῦ νότου, πῇ δὲ καὶ ἐκ ζεφύρου καὶ βορέου, τότε ἐν πελάγει ναύτης τις ὢν φοβεῖται μήποτε ὁ καιρὸς αὐτὸν ἐκβάλῃ τῷ τε ἐκ πελάγους ὕδατι καὶ τῷ ἐκ τοῦ Διός. αἱ γὰρ ἀστραπαὶ αὗται ἐπὶ ἐσομένου σφόδρα πολλοῦ ὑετοῦ φαίνονται.

MKA ἄλλως: ἡ πανταχόθεν ἀστραπὴ διέξοδον οὐ δίδωσι τῇ πυκνότητι τοῦ ἀέρος, καὶ διὰ τοῦτο χειμέριον τὸ σημεῖον, μενούσης τῆς συστάσεως.

---

1 *post* εἰσιν *sic scholii finem facit* U: ἐνταῦθα γὰρ κἀκεῖσε πνέουσιν, ὥστε μὴ διακρίνεσθαι | ἔνθεν κἀκεῖθεν KAS: ἐντεῦθεν κακεῖσε (*sic*) M **2** ὥστε MKUA: ὡς S.

3–5 **MKAS** (*49ʳ,9*) **3** τὸ δὲ MKA: *om.* S | ἄλλοι MK A: ἄλλοις S | μερέων M: μερῶν KA *om.* S **4** τουτέστιν MKA: *om.* S | ἀνατολῆς MS: ἀπὸ ἀν– KAC **5** καὶ KACS: *om.* M.

6–8 **MA** **6** καθ' *scripsi*: καὶ MA ἤτοι Est **7–8** *seclusi* **8** ἀεὶ προσδοκᾶν MA: ἀεὶ προσδόκα Est δεῖ προσδοκᾶν *scribendum esse videtur*.

9–10 **A** **9** ἂν *add. Maass*.

11–16 **MΔKUA** *lemma* MKU: [α]υτὰρ ὅτ' Δ **12** ἐκ MΔKU: *om.* A | ἀστράπτηι. καὶ ἐκ τοῦ νότου MKA: καὶ τοῦ νότου ἀστράπτῃ ΔU **12–13** καὶ ἐκ ζ– M: καὶ *om.* ΔKUA **13** ἐν πελ– ναυτ– τις ὢν MKUA: ὁ ἐν πελ– ναύτης Δ **14** ἐκβάληι M: ἐκβάλλῃ ΔKUA **14–15** ἐκ πελ– MU: ἐκ τοῦ πελ– ΔKA **15** τῶ ἐκ τοῦ K: τῶι τοῦ M τοῦ Δ τῶ ἐκ U τοῦ ἐκ τοῦ A **16** ἐπὶ . . . φαίνονται: σφοδρὸν ὑετὸν δηλοῦσιν Δ | ἐπὶ ἐσομένου KUA: ἐπιεσομένου M | πολλοῦ MKA: *om.* U | φαίνονται MC: γίνονται U γίνονται ἢ φαίνονται KA.

17–19 **MKA** ἄλλως M: *om.* KAC **17** ἡ M: ἢ KA.

936. — μή μιν τῇ μὲν ἔχοι πέλαγος: A ἄπορον ἐνταῦθά φησιν ὁ ποιητὴς μὴ αὐτόν ποτε ἔχοι τὸ πέλαγος, καὶ εἴασεν ἀτελῆ τὸν λόγον. τοῦτο οὖν ἐστι· „μηδὲ τὸ πέλαγος, μηδ' ὁ τοῦ Διὸς ὄμβρος, ἤτοι τοῦ οὐρανοῦ". εἰπὼν γὰρ τῇ δ' ἐκ Διός, εἴασε τὸ λοιπόν. σὺ δὲ νόει μὴ πέλαγος, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος ὄμβρον. τῷ γὰρ οὐρανῷ οὐ πέλαγος, ἀλλ' ὄμβρος παρέπεται.

938. — πολλάκι δ' ἐρχομένων ὑετῶν: MΔUAS πολλάκις δὲ γινομένων ὑετῶν, προπάροιθεν καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὸν ὑετόν, φαίνεται νέφη ὁποῖα πόκοι ἐρίων, ἵνα λέγῃ νέφη τὰ μὴ πάνυ ζοφώδη (ἐκεῖνα γὰρ ἤδη ἐλθόντος ὑετοῦ ἐστιν), ἀλλὰ μᾶλλον ὀλίγα, λευκὰ καὶ μὴ πάνυ συνεστραμμένα, οἷά ἐστι καὶ τὰ ἔρια.

καὶ δηλονότι προιόντος τοῦ καιροῦ ὡς ἐπὶ ζοφω- MA δέστερον χωροῦσι, κατ' ὀλίγον τοῦ ὠθοῦντος πνεύματος αὐξομένου.

καὶ δηλονότι ὄμβρον σημαίνει διαλυθείσης τῆς πολυ- ΔUS μερείας αὐτῶν.

ἄλλως: τὰ ὑγρὰ νέφη σημεῖα ὑετοῦ. πόκοις MA καλῶς ὅμοια· σχεδὸν γὰρ σπόγγοις ἔοικεν ἀβρόχοις.

1–8 A *ineptum et, ut videtur, recentissimum scholium* | φησιν ὁ ποιητὴς *scripsi*: φήσαντι τῷ ποιητῇ A φησὶν εἰπὼν Est.

9–14 MΔUAS (*49r,9–15*) *lemma* MA: πολλάκι δ' ἐρχομένων ΔUS **10** γινομένων ὑετῶν προπάροιθεν (–θε AS) καὶ (*om.* U) MUAS: *om.* Δ **11** πρὶν MUAS: πρὸ τοῦ Δ **12** ἵνα ... μὴ (τὰ *om.* US) MUAS: τουτέστιν οὐ πάνυ Δ | ζοφώδη MΔ UA: ζοφόδη S **12–13** ἤδη ἐλθόντος MS: ἐλθόντος ἤδη AC ἐλθόντα πλησίον Δ ἤδη *post* ὑετοῦ *transtulit* U *ut vid. sed evan.* **13** ἀλλὰ μᾶλλον MUAS: ἀλλ' Δ | ὀλίγα US: ὀλίγω MA ὀλίγον Δ **14** ἐστὶ MUAS: εἰσὶ Δ.

15–17 MA **15** δηλονότι A: δῆλον ὅτι M *fortasse recte* **15–16** ἐπὶ ζοφ– A: ἐπιζοφ– M.

18–19 ΔUS (*49r,15–16*) **18** δηλονότι U: δῆλον ὅτι S *om.* Δ | διαλυθείσης US: λυθείσης Δ **19** *ante* αὐτῶν *nescio quid* (ἀεὶ?) *del.* S.

20–21 MA (*non in* C) **21** ὅμοια M: *om.* A.

MΔKUAS 940. — ἡ διδύμη ἔζωσε: καὶ τὴν διδύμην ἶριν ἀκριβέστατον ὄμβρου σημεῖον ἡμῖν δίδωσιν. ἀπὸ γὰρ ὀλίγης τοῦ ἀέρος συγχύσεως μίαν ἶριν συμβαίνει γίνεσθαι, ὅταν δὲ πολὺ τὸ πύκνωμα ᾖ τῶν νεφῶν, ἀπὸ τῆς πρῶτον γενομένης ἴσως ἄλλη γίνεται ὁμοία περιγραφῇ, ὄμβρον πολὺν σημαίνουσα.

MKA ἄλλως: διδύμη ἡ διττή. οὕτω γὰρ αὐτῆς ἐστιν ἡ κατάστασις τῆς χροιᾶς.

MΔKUAS οὐ γὰρ μονόχρως ἐστὶν ἡ ἶρις, συνίσταται δὲ ἐξ ὑγρότητος καὶ παχύτητος τοῦ ἀέρος. ἐμπίπτουσα γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου ἀκτὶς καὶ ἐκ τῆς παχύτητος μὴ διικνεῖσθαι δυναμένη, ἐπὶ πολὺ ἀπλοῦται, καὶ ἀποτελεῖ τὴν ζώνην ταύτην ἥτις ἐκ τῆς τῶν νεφῶν ὑγρότητος καὶ τὸ ποικίλον ἔχει.

1–6 MΔKUAS (*49ʳ,17–22*) *in* M *omnes adnotationes ad v. 940 pertinentes post sch. 941 inveniuntur; lemma* MKA: ἡ διδύμη ΔUS **2** *ante* ἶριν (*sic*) *del.* εἴρειν (*ut vid.*) S | ἀκριβέστατον MΔUS: –τερον KA | ὄμβρου σημεῖον ἡμῖν δίδωσιν M: ὄμβρ– σημ– ἡμ– τίθησιν Δ ἡμ– σημ– δίδ– ὄμβρων K σημ– ὄμβρων ἡμ– δίδ– U ὄμβρων σημ– ἡμ– δίδ– A ὄμβρου σημεῖον S **3** τοῦ MKUS: τῆς τοῦ Δ τῆς A | ἶριν MKA: ἴριν ΔUS **4–5** ἀπὸ ... γενομένης *om.* S **5** πρῶτον MKA: πρώτης ΔU | γενομένης MΔ: γιν– KUA | ἴσως ἄλλη γίνεται: ἄλλην συμβαίνει δείκνυσθαι Δ | ἴσως MUCS: ἴριδος KA (*sic* Est *Ald. edd.*) | ἄλλη MKUA: καὶ ἕτερα (*sic*) S | ὁμοία MKUASᵖᶜ: ὁμοίαν Δ ὅμοια Sᵃᶜ **5–6** περιγραφῆι MA: περιγραφὴ KU περιγραφὴν Δ παραγραφῇ S **6** σημαίνουσα MᵖᶜKUAS: –σαν Δ –σι Mᵃᶜ.

7–8 MKA ἄλλως M: *om.* KA **7** διδύμη MK: διδύμη γὰρ A **8** κατάστασις M: σύστασις KA.

9–14 MΔ (*post p. 455, l. 15*) **KU** (*post p. 456, l. 6*) **AS** (*49ʳ, 22–27*) *om.* C | *lemma non praebent* MS: ἶρις διδύμη ΔU μέγαν οὐρανὸν ἶρις KA **9** μονόχρως M: μονόχρους ΔUS μονοχροὸς ὅς K μονόχροιος A | ἡ ἶρις A: ἡ ἦρις M ἶρις K ἡ ἴρις S *om.* ΔU | συνίσταται MΔUAS: –ανται K **10** τοῦ *codd.*: καὶ Kᵃᶜ **11–12** καὶ ... δυναμένη MKUAS: καὶ διικνεῖσθαι ἐκ τῆς παχύτητος οὐ δυναμένη Δ **11** τῆς παχύτητος MΔKUA: τῶν παχυτήτων S | μὴ διικνεῖσθαι S: οὐ διικν– MU διικν– μὴ KA **12** ἐπὶ πολὺ MKUAS: *om.* Δ **12–13** ἀποτελεῖ (–λῶν S) τὴν ζ– ταύτην: τὴν ζ– ταύτην ἀποτελεῖ ΔU **13–14** ἥτις ... ἔχει MKUAS: *om.* Δ **13** νεφῶν MKUA: νεφελῶν S | *post* ὑγρότητος *add.* καὶ παχύτητος τοῦ ἀέρος KA: *non in* MS.

ἄλλως: τὴν ἶριν Ἀναξιμένης (Diels, Vors. 13 A 18) φησὶ γίνεσθαι ἡνίκα ἂν ἐμπέσωσιν αἱ τοῦ ἡλίου αὐγαὶ εἰς παχὺν καὶ πυκνὸν τὸν ἀέρα. ὅθεν τὸ μὲν πρότερον αὐτῆς [τοῦ ἡλίου] φοινικοῦν φαίνεται διακαιόμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων, τὸ δὲ μέλαν κατακρατούμενον ὑπὸ τῆς ὑγρότητος. καὶ νυκτὸς δέ φησι γίνεσθαι τὴν ἶριν ἀπὸ τῆς σελήνης, ἀλλ' οὐ πολλάκις, διὰ τὸ μὴ πανσέληνον εἶναι διὰ παντός, καὶ ἀσθενέστερον αὐτὴν φῶς ἔχειν τοῦ ἡλίου. MKA

ἄλλως: Μητρόδωρος (Diels, Vors. 70 A 17) τὴν ἶριν αἰτιολογῶν φησιν, ὅταν ἐξ ἐναντίας τῷ ἡλίῳ ἐνσταθῇ νέφος πεπυκνωμένον, τηνικαῦτα ἐμπιπτούσης τῆς αὐγῆς, τὸ μὲν νέφος φαίνεσθαι κυανοῦν διὰ τὴν κρᾶσιν, τὸ δὲ περιφαινόμενον τῇ αὐγῇ φοινικοῦν, τὸ δὲ ὂν κάτω λευκόν. τοῦτο εἶναι ἔθεσαν ἡλιακὸν φέγγος. MΔUA

ἄλλως: Ἀριστοτέλης (Meteor. III, 4, p. 373b) κατοπτρικὴν ἐποιήσατο ἔμφασιν. πέφυκε γὰρ [τοῦτο] ᾄσσειν τὴν ὄψιν προσπίπτουσαν τοῖς λείοις σώμασιν ἀνακλωμένην καὶ κατακλωμένην. τοιοῦτον δὲ εἶναι MUA

1–9 MKA ἄλλως MKA **2** ἐμπέσωσιν M: ἐπιπ– KA **3** τὸν M: *om.* KA **4** αὐτῆς M: αὐτοῦ KAC (*sic edd.*) | τοῦ ἡλίου MKA *edd.*: *seclusi* **5** κατακρατούμενον M: κρατούμενον KA.

10–15 MΔUA (*in* ΔU *post p. 454, l. 6*) ἄλλως MA: οὐρανὸν ἶρις Δ *om.* U **10** Μητρόδωρος MΔA: ὁ δὲ Μητρ– U **11** ἐναντίας ΔU Est: αἰτίας MA **12** ἐνσταθῇ MΔA: συσταθῇ U συνσταθῇ *Diels* | τηνικαῦτα MΔA: τηνδὲ U | ἐμπιπτούσης MA: ἐκπ– ΔU **13** μὲν *Maass*: ἓν MΔUA | φαίνεσθαι ΔU: φαίνεται M *fortasse recte*, *om.* A | κυανοῦν ΔU: κυανὸν MA *fortasse recte* **13–14** διὰ τὴν . . . φοινικοῦν MA: *om.* ΔU **15** ὂν MA: *om.* ΔU *fortasse recte* | *an leviter post* λευκὸν *interpungendum?* | τοῦτο εἶναι MA: εἶναι τοῦτο U τοῦτο *om.* Δ | φέγγος MΔA: νέφος U.

16–p. 456,6 MUA ἄλλως MUA **17** ἐποιήσατο MA: *om.* U | τοῦτο MUA: *seclusi* **18** ᾄσσειν MA: ἄσειν U πάσχειν *Diels Maass* **19** ἀνακλ– καὶ κατακλ– MU: καὶ κατακλ– καὶ ἀνακλ– A | δὲ MU: γὰρ A

τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ. ἐπὰν τοίνυν ἄντικρυς τοῦ ἡλίου νέφος συστῇ [συνεστὼς] κατὰ ῥανίδα, ἐγγίνεσθαι τὴν ὄψιν καθ' ἑκάστην ῥανίδα, καὶ τὴν ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀνάκλασιν ἴσχειν, δόξαν δ' ἐμποιεῖν τοῦ συνεχεῖς εἶναι τὰς ἐμφάσεις καὶ [τὸ] πόσην ἐχούσας διάστασιν, διὰ τὸ ἀφ' ἡμῶν ἐπ' ἐκείνους τοὺς τόπους διάστημα.

MKA 941. — ἢ καί πού τις ἅλωα: οἱ λαμπροὶ τῶν ἀστέρων ὡς πῦρ εἰσι καὶ ἀμαρυγὰς ἔχουσι καὶ παρέχουσιν, ὥσπερ ἡ σελήνη καὶ ὁ ἥλιος ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος καὶ αὐτοὶ ἅλωας ἔξωθεν ἑαυτῶν ἔχουσι. δῆλον οὖν ὅτι ἡ μέλαινα ἅλως ὕδατός ἐστι ποιητικὴ καὶ σημαντική.

MΔKUAS 942. — πολλάκι λιμναῖαι: ὅταν γὰρ αἴσθηται ἐσομένου χειμῶνος τὰ ὄρνεα τὰ φιληδοῦντα τοῖς ὕδασιν, ἐπειδὴ μετ' οὐ πολὺ ἔσται χειμὼν καὶ μέλλουσιν ἀφίστασθαι τῶν ὑδάτων, πρὶν ἐλθεῖν τὸν χειμῶνα, ἀπολαύουσι τῶν ὑδάτων, ὡς μέλλοντα αὐτῶν ἀποσχοινίζεσθαι. ἐνιέμεναι δέ, τουτέστιν ἐγκαθιεῖσαι ἑαυτὰς τοῖς ὕδασιν.

---

1 ἄντικρυς M: ἀντικρὺ A U *mutilus* **2** συνεστὼς MUA: συνεστὸς *Maass seclusi* συστῇ *iam del. Bekker* **5** τὸ MUA: *seclusi* καὶ ὁποσηνοῦν *Maass* κἂν ὁπόσην ἔχωσι Est *Ald.* **6** τὸ .... διάστημα MA: τὴν ... διάστασιν U (*sequitur p. 454, l. 9*).

7–12 MKA (*in* M *ante sch. 940, supra p. 454, l. 1, in* KAC *suo loco*) *lemma* MKA **9** ὥσπερ M: ὅπερ KAC | τοῦ M: *om.* KAC **10** ἑαυτῶν M: αὐτῶν KAC.

13–19 MΔKUAS (*49ʳ,27–34*) *lemma* MΔK (λημν–) UA: πολλάκι S **13** ὅταν ΔKAS: ὅτε MU **13–14** αἴσθηται ΔKAS: –εται MU **14** ἐσομένου χειμῶνος ΔKUAS: χειμ– ἐσ– M | τὰ φιληδοῦντα MKAS: ὅσα φιληδοῖ Δ U *mutil.* **15** ἐπειδὴ MK UAS: ἐπεὶ Δ | ἔσται MKUAS: ἐστι Δ **16–17** πρὶν ... ὑδάτων KU AS: ἀπολαύουσι τέως αὐτῶν εἰς κόρον Δ *om.* M **17–18** ὡς ... ἀποσχοινίζεσθαι *om.* Δ **17** μέλλοντα MUS: μελλόντων KA | αὐτῶν MUS: αὐτοῖς KA **18** ἀποσχοινίζεσθαι MCS: ἀποχωρίζεσθαι U ἀποσχοινίζεσθαι ἤτοι ἀποχωρίζεσθαι KA | ἐνιέμεναι δὲ ΔS: ἐνιέμεναι MU ἐνιέμεναι ὑδάτεσσιν (*ut lemma*) KA | τουτέστιν MKUAS: οἷον Δ **18–19** ἐγκαθιεῖσαι S: ἐγκαθεῖσαι M καθιεῖσαι Δ ἐγκαθίσασα K ἐκκαθιεῖσαι U ἐγκαθίσαι A **19** ἑαυτὰς MΔKUA: αὐτοῖς S | τοῖς ὕδασιν MKUAS: *om.* Δ.

944. — ἢ λίμνην πέρι δηθά: τὸ ὅλον· „ἐὰν δὲ περὶ λίμνην χελιδόνες συνεχῶς ὁρμῶσι τύπτουσαι τῇ γαστρὶ θαμινῶς τὸ ὕδωρ, χειμὼν ἔσται τότε". MΔKUAS

εἰλυμένον δὲ ὕδωρ τὸ ἤδη ἐκ τοῦ ἀνέμου συστραφὲν καὶ ἤδη ἀρξάμενον κινεῖσθαι. MKA

946. — ἢ μᾶλλον δειλαὶ γενεαί: ὕδρος εἶδος ὄφεως, ὃς τοὺς βατράχους σιτεῖται, ὡς καὶ παρὰ Νικάνδρῳ (Ther. 411–417). ΔUAS

διὰ τοῦτο ὕδροις ὄνειαρ τὸ τῶν βατράχων γένος· αὐτοὺς γὰρ σιτοῦνται. A

ὁ δὲ λόγος· „ἔσται, φησί, τεκμήριον χειμῶνος ὅταν μᾶλλον παρὰ τὴν συνήθειαν οἱ βάτραχοι κράζωσιν, οἵτινές εἰσιν ὕδροις ὄνειαρ". παρ' Αἰγυπτίοις δὲ ἐν τῷ θέρει μεῖζον κράζουσι προσδοκίᾳ τῶν Νειλῴων ὑδάτων, ΔUAS

1–3 MΔKUAS (*49ʳ mg. inf.*) *in* S *hoc scholium ita* „τὸ ἑξῆς εἰ δὲ περὶ λίμνην χελιδῶνες συνεχῶς ὁρμῶσιν, ἐντύπτειν τῇ γαστρὶ τὸ ὕδωρ" *lemma correxi*: ἢ λίμνην περιδηθὰ M [π]ερὶ δηθὰ Δ ἢ λίμνης περὶ δηθά K ἢ λίμνην περὶ δηθά UA **1** τὸ ὅλον ΔU (*cf.* S): *om.* MKA **2** συνεχῶς ὁρμῶσι MS: ὁρμῶσι συνεχῶς ΔU συνεχεῖς ὁρμῶσι (–σαν K^{ac}) KAC | *post* ὁρμῶσι *add.* ἐν τῷ ἵπτασθαι KAC **3** τῆι γαστρὶ SC (*iam* τῆι γαστέρι Est *Ald.*): τὴν γαστέρα MKA | θαμινῶς M: *om.* ΔKUAS *fortasse recte* | τὸ ὕδωρ S: τῶι ὕδατι MΔ τοῖς ὕδασι U τὸ λιμναῖον ὕδωρ KAC | χειμὼν ἔσται τότε M: τότε χ– ἔ– Δ χειμῶνα (*ut vid.*) ἔσεσθαι τ– U τότε ἔσται χ– KAC.

4–5 MKA

6–8 ΔUAS (*49ʳ,34–36*) *l. 6–p. 458, l. 1, quamquam in* M *desunt, in* C *inveniuntur lemma* S: ἢ μᾶλλον δειλαὶ ΔC ἢ μᾶλλον δειλαὶ γενεαὶ ὕδροισιν A *om.* U **6** ὕδρος ΔUS: ὁ ὕδρος οὗτος AC **7** ὄφεως ΔU: ὄφεος S ἐστὶν ὄφεως AC | ὃς UAS: ὃ Δ οὓς C **7–8** ὡς ... Νικάνδρωι *om.* ΔU **7** ὡς S: ὡς ἔχομεν AC | καὶ S: *om.* AC **7–8** παρὰ Νικάνδρῳ S: περὶ τοῦ Νικάνδρου A περὶ τῷ Νικάνδρῳ C.

9–10 A (*et* C)

11–p. 458,1 ΔUA(C)S (*49ʳ,36–41*) **11** ὁ δὲ λόγος ΔA: ὁ δὲ νοῦς U *om.* CS | ἔσται ΔUAS: ἔσται δὲ C | φησι ΔUAC: *om.* S | τεκμήριον ΔCS: –ρια UA **12** παρὰ ΔUS: περὶ AC | οἱ βάτραχοι κράζωσιν ΔS: κράζωσιν οἱ β– U κραυγάζωσιν οἱ β– AC **13** *post* ὄνειαρ *desinit sch. in* U **14** κράζουσι S: κράζουσιν οἱ βάτραχοι Δ κραυγάζουσι AC

οἷς φιληδοῦσι καὶ ἀφ' ὧν ζῶσιν.

MKA ἄ λ λ ω ς: σημεῖον χειμῶνος βατράχων φωναί· προαισθάνονται μὲν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὕδατος μεταλλασσομένου εἰς ψυχρότητα, χαίροντες δὲ πάνυ βοῶσιν, εἰσὶ γὰρ καὶ φίλυδροι, καὶ μάλιστα ὅτι τὸ ὄμβριον ὕδωρ γλυκύτερον ὂν τοῦ πηγαίου εὐφραίνει αὐτοὺς καὶ πλέον ζωογονεῖν ποιεῖ, ὡς καὶ τὰ φυτὰ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ὀμβρινοῦ θάλλουσι. καὶ ἡ ὀλολυγὼν δὲ ὁμοίως ἐπὶ τούτῳ χαίρει καὶ κράζει ἅμα ἡμέρᾳ. ἔστι δὲ ζῷον λιμναῖον φιλόψυχρον.

MΔKUAS 947. — γ υ ρ ί ν ω ν: γυρῖνοι λέγονται οἱ ἀδιάπλαστοι βάτραχοι, τουτέστι τὰ γεννήματα τῶν βατράχων. καὶ ἀδιάπλαστα γὰρ τίκτονται καὶ ἄποδα, ὡς ἐπὶ τῆς ἄρκτου.

MA 948. — ἢ τ ρ ύ ζ ῃ ὀ ρ θ ρ ι ν ό ν: ἡ ὀλολυγὼν ὄρνεόν ἐστιν ὑπὸ τὴν τρυγόνα, τῇ ἐρημαίῃ φιληδοῦν. ἐν ἐρήμοις τοίνυν οὖσα καὶ ἐμψυκτικοῖς τόποις, ἀντιλαμβάνεται τοῦ κρύους καὶ τρύζει τὰ προσόρθρια. ἄλλοι δὲ ζῷον ἔνυδρον ὅμοιον γῆς ἐντέρῳ, πολὺ μέντοι γε ἰσχνότερον.

ΔUS ὀ λ ο λ υ γ ώ ν: οἱ μὲν ὄρνεον ταύτην λέγουσιν, οἱ δὲ ζῷον ἔνυδρον ὅμοιον γῆς ἐντέρῳ, πολὺ μέντοι γε ἰσχνότερον.

---

1 καὶ ἀφ' ὧν ζῶσιν **ACS**: ὡς ἐξ αὐτῶν ζῶντες **Δ**.

2–10 MKA ἄλλως **AC**: ἢ μᾶλλον δειλαὶ γενεαὶ ὕδροισιν **M** *om.* **K** **4** βοῶσιν **M**: β– ὁμοῦ **KAC** *fortasse recte* **5** φίλυδροι *edd.*: φιλόυδροι **MKA** | καὶ **M**: τα (*sic*) **K** *om.* **A** **6** ὂν **MK**: ὢν **A** | πηγαίου **MA**: πηγημαίου **K** **9** τούτω **M**: τούτοις **KAC** | ἅμα ἡμέραι **M**: ἡμέρια **K** ἡμέρα (ἅμα *om.*) **A**.

11–13 MΔKUAS (*49ʳ mg. inf. l. 2*) *lemma* **MKA**: [β]οόωσι **Δ** πατέρες βοῶσι γυρίνων **U** *om.* **S** **11** γυρῖνοι λέγονται **MKA** (γυροινοι **A**): [ο]ὕτως ἔλεγον **Δ** γυρῖνοι **U** *om.* **S** **11–12** οἱ ἀδ– β– **MKUA**: ἀδ– β– **S** τοὺς ἀδιαπλάστους βατράχους **Δ** **12** τουτέστι τὰ **MΔKUA**: οἷον **S** | καὶ **M**: *om.* **ΔKUAS** *fortasse recte* **13** γὰρ *om.* **A** | καὶ ἄποδα **MΔKA**: ἄποδα **S** *om.* **U** | τῆς **MΔUA**: τοῖς **K** *om.* **S**.

14–19 MA **15** ὑπὸ **MA**: κατὰ **Est** *Ald. edd. iniuria ut vid.* **16** ἐμψυκτικοῖς **M**: ὑποψύχροις **A** **18** ἔνυδρον *hic* **M**: *post* ἐντέρω **A**.

20–22 ΔUS (*49ʳ,41–43*) *lemma* **US**: [ἐ]ρημαίη ὀλολυγών **Δ**.

ἄ λ λ ω ς: ὀλολυγὼν ζῷόν ἐστι λιμναῖον ὑπόμηκες ἀδιάρθρωτον. Ἀριστοτέλης τοῦτο οὐκ οἶδεν, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἄρρενος βατράχου φωνὴν πρὸς συνουσίαν ὀργῶσαν ἐπὶ τὴν θήλειαν (Hist. anim. IV, 9, p. 536 a 11). MΔUAS

949. — ἤ π ο υ κ α ὶ λ α κ έ ρ υ ζ α: ὑ π έ τ υ ψ ε ν ἀντὶ τοῦ ὑπῆλθεν. λέγει δὲ τὴν χερσαίαν κορώνην. εἰσὶ γὰρ καὶ θαλάττιαι καθ' Ὅμηρον· „τανύγλωσσοί τε κορῶναι εἰνάλιαι, τῇσίν τε θαλάσσια ἔργα μέμηλεν" (ε 66-67). ὁ δὲ νοῦς· „καὶ ἡ κορώνη ἡ χερσαία ἐν αἰγιαλοῖς προῆλθε καὶ παρὰ τῇ θαλάσσῃ ὤφθη ἀρχομένου χειμῶνος. φιληδεῖ γὰρ τοῖς ὕδασιν". MA

951. — ἤ π ο υ κ α ὶ π ο τ α μ ο ῖ ο: καὶ ἡ κορώνη καὶ ὁ κόραξ (τοῦ γὰρ αὐτοῦ γένους εἰσί) σφόδρα κατάξηρον ἔχουσι τὸ σῶμα. τοῖς γὰρ ὑγραίνουσι σφόδρα φιληδοῦσιν. ὅτε οὖν ἀρχῆς χειμῶνος ἐπαίσθονται καὶ ὑγραίνει αὐτῶν τὰ περιέχοντα σώματα, τότε καὶ ἐπινήχονται τοῖς ὕδασι, σφόδρα χαίρουσαι αὐτοῖς. ἄνευ MΔUAS

1–4 MΔUAS (*49ʳ,43–46*) ἄλλως MUA: *om.* ΔS **1** ὀλολυγὼν ... λιμναῖον *om.* S | ὀλολυγὼν M: ὀλ– δὲ ΔA *om.* U | ἐστι MA: *om.* ΔU | ὑπόμηκες MΔAS: ἀπόμηκες U **2** Ἀριστοτέλης MUAS: Ἀρ– δὲ Δ | τὴν MΔUA: τῆς S **3** βατράχου MA: *om.* ΔUS | φωνὴν MΔUA: φωνῆς S | πρὸς MΔUA: κατὰ S | ὀργῶσαν MS: ὀργῶντα A ὁρμῶσαν ΔU **4** ἐπὶ MΔAS: *om.* U.

5–11 MA (*in* S *49ʳ mg. inf. l. 3*: λέγει τὴν χερσαίαν κορώνην. εἰσὶ καὶ θαλάσσιαι γάρ.) *lemma* MA **8–9** εἰνάλιαι .... μέμηλεν M: *om.* AC **8** τῇσίν τε *Maass*: τῆισι τὲ M **10** προῆλθε M: προσῆλθε AC.

12–p. 460,5 MΔUAS (*49ʳ,46–49ᵛ,3*) *lemma* MA: ἤ που καὶ λακέρυζα (*949*) ΔUS **13** καὶ MS: δὲ καὶ Δ δὲ ἢ U γὰρ καὶ A | τοῦ γὰρ ... εἰσι MAS: *om.* ΔU **14** ἔχουσι τὸ σῶμα MΔS: ἔχει τὸ σ– U τὸ σ– ἔχοντες A | τοῖς γὰρ MΔS: καὶ τοῖς U τοῖς A καὶ γὰρ C | ὑγραίνουσι MA: ὑγροῖς ΔUS **15** φιληδοῦσιν MΔUA: φιλοῦσιν S | ὅτε MΔAS: ὅταν U Est | οὖν MUAS: *om.* Δ | ἀρχῆς MA: ἀρχὴν ΔUS | ἐπαίσθονται MAS[sl]: ἐπαίσθωνται Δ αἴσθωνται U **16** ὑγραίνει *Maass* (ὑγραίνηι Est *Ald.*): ὑγραίνειν MUA ὑγραίνουσιν Δ | τὰ περιέχοντα σώματα MAS: τὸ σῶμα Δ τὰ σώματα U | τότε MAS: *om.* ΔU **16–17** ἐπινήχονται τοῖς ὕδασι MΔA: ἐπινήχεσθαι τ– ὕ– S τ– ὕ– ἐπινήχεσθαι U **17** σφόδρα χαίρουσαι αὐτοῖς M: χαίρουσι U (σφόδρα *et* αὐτοῖς *om.*) σφόδρα γὰρ χαίρουσιν αὐτοῖς A (σφόδρα χαίρουσιν αὐτοῖς C) σφόδρα χαίρουσιν S *om.* Δ

γὰρ χειμῶνος οὐ τοσοῦτον ὕδωρ ποτάμιον ἢ θαλάσσιον αὐτὰς ὀνίνησιν, εἰ μὴ καὶ τὸ περιέχον ὑγρὸν ὑπάρχει. ὁ δὲ λόγος· „πολλάκις δὲ καὶ ἐν ποταμῷ ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ἄκρων τῶν ὤμων ἐβάπτισεν ἑαυτήν· ἔσθ' ὅτε καὶ πᾶσα νήχεται".

ΜΔΚUAS 953. — ἢ πολλὴ στρέφεται: ἢ πολλάκις ἐὰν ἀναστρέφηται ἐν ποταμίοις ὕδασιν ἢ θαλαττίοις παχείᾳ τῇ φωνῇ κρώζουσα. τὸ δὲ τοιαύτην ἀφιέναι φωνὴν δηλοῖ τὴν ἐκ παντὸς σώματος ἐκ διαθέσεως κρώζουσαν ἐπὶ τοῖς γινομένοις καθ' ἡδονὴν ὕδασιν.

MA ἄλλως: ὅσαι τῶν ὀρνίθων βρέχουσαι ἑαυτὰς τῷ ὕδατι προσημαίνουσιν ὑετοὺς ὑπομιμνήσκονται τοῦ πάθους διὰ τὸν μέλλοντα ὄμβρον, καθάπερ τὰ ἀπουροῦντα τῶν ὑποζυγίων ἐν ταῖς διαβάσεσι τῶν ποταμῶν. λιμναῖαι μὲν οὖν ὄρνιθες νῆσσαι, χῆνες, ἐρωδιοί, ἐνάλιαι δὲ αἴθυιαι. γυρῖνοι οἱ ἀδιάπλαστοι βάτραχοι καὶ ἄποδες. κεκράγασι δ' οἱ βάτραχοι χαίροντες τῷ ὑγρῷ. τὴν δ' ὀλολυγόνα φασὶν εἶναι ζῷον ἁπλοῦν, λιμναῖον, ἰσχνόν. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τὴν τοῦ ἄρρενος φωνὴν ὀργῶσαν ἐπὶ τὴν θήλειαν. βάπτει δ' ἑαυτὴν ἡ κορώνη ψῦχος

---

1 ὕδωρ ΜΑ: μόνον ὕδωρ ΔU ὕδωρ μόνον S *fortasse recte* **2** αὐτὰς ΜΔAS: αὐτὸν U | εἰ μὴ καὶ (καὶ μὴ A) ... ὑπάρχει (-χοι U) MUAS: *om.* Δ **3** ὁ δὲ λόγος MA: ὁ λόγος δὲ S ἄλλως ΔU | δὲ ΜΔS: *om.* UAC | ἐν ποταμῶι MUA: ἐν ποταμοῖς S *om.* Δ **4** ἑαυτὴν MS: ἑαυτὴν ἡ κορώνη ΔU αὐτὴν A **5** πᾶσα AC: ἡ πᾶσα ΜΔUS.

6–10 ΜΔΚUAS (*49v,3–5*) *lemma* MA: [χ]είματος ἐρχομένου (*v. 950*) Δ ἢ πολὺ στρέφεται K ἢ πολλὰ στρέφεται παρ' ὕδωρ παχέως κρώζουσα S *om.* U *ut vid.* (*evan.*) **7** ἀναστρέφηται MKA: στρέφηται ΔU στραφῇ S | θαλαττίοις ΜΔUS: -σσίοις KA **8** τὸ ΜΔS: τῷ KUA **9** φωνὴν ΔKUAS: τὴν φ- M **10** κρώζουσαν ΜΔUAS: -ουσα KA | γινομένοις ΜΔΚUA: γεν- S.

11–p. 461,7 MA ἄλλως *bis* M (*nam librarius iniuria signum* θ *in mg. adpinxerat, quod postea delevit et* ἄλλως *alterum scripsit*) A | *haec ad vv. 942–952 pertinent* **13** ἀπουροῦντα M: ἀποροῦντα A **15** ἐνάλιαι M: εἰν- A **16** γυρῖνοι M: γυρινοὶ AC | καὶ ἄποδες M: *om.* AC **19–20** *cf. supra p. 459, ll. 2–4* **20** βάπτει A: βλάπτει MC | ψῦχος *edd.*: ψύχος MA

ζητοῦσα, ἤτοι ψυχομένου τοῦ ἔξω ἀέρος καὶ εἰς τὸ βάθος περιωθουμένης τῆς θερμότητος τοῖς ζῴοις, ἢ καὶ διὰ τὴν ἔξω θερμότητα. ὡς γὰρ ἐπὶ πλῆθος πρὸ τῶν ὑετῶν θερμότερος αὐτὸς ἑαυτοῦ ὁ περίγειος ἀὴρ ἐκθλιβομένου τοῦ πυρώδους ἐκ τῆς ψυχομένης νεφέλης καὶ εἰς ὕδωρ μεταβαλλούσης, καὶ εἰς τὸν περίγειον χωροῦντος τόπον.

ἄ λ λ ω ς : ἢ πολλὰ χαίρουσα σκιρτᾷ. φιλεῖ γὰρ τὰ ψυχρὰ διὰ τὸ φλέγεσθαι. ἔστι γὰρ ἡ κορώνη φυσικῶς θερμή. MA

954. — κ α ὶ β ό ε ς ἤ δ η τ ο ι : οἱ βόες ἠραιωμένους καὶ διαχάσκοντας ἔχοντες τοὺς μυκτῆρας αἰσθητικώτεροι μᾶλλόν εἰσι. καὶ πᾶν μὲν τετράποδον τῶν ἀνθρώπων αἰσθητικώτερόν ἐστιν, ἐξαιρέτως δὲ ὁ βοῦς διὰ τὴν τῶν μυκτήρων ἀραίωσιν. ὅταν τοίνυν ἀναθυμιάσεών τινων ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος ἀκρασίας αἴσθηται, ἀφορῶν ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ὀσφρᾶται τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος πρὶν γενέσθαι τὸν ὄμβρον, καὶ δηλοῖ ἐκ τῆς ὀσφρήσεως ὡς ἔσται χειμών. MΔKA

διὸ καὶ εὐρύτεροι οἱ μυκτῆρες γεγόνασι παχυνομένου τοῦ ἀέρος, καὶ οὐκ εὐμαρῶς ἑλκομένου βιαιότερον τὸν ἄνωθεν ἕλκουσιν ἀέρα μᾶλλον ἐψυγμένον. ἢ καὶ τοῦ δέρματος μᾶλλον πεπιλημένου καὶ τοῦ θερμοῦ ἐναπο- MA

---

3 πλῆθος M : πλήθους A **7** χωροῦντος M : –οῦντα AC.

8–10 MA ἄλλως MA **8** σκιρτᾷ M : σκιρτῶσα AC | *hoc ad v. 953 spectat, cf. supra p. 459, ll. 12–15.*

11–19 MΔ (*infra post p. 462, l. 11*) **KA** *in* Δ *haec ita*: ἄλλως: οἱ βόες διαχάσκοντες τοὺς μυκτῆρας, αἰσθητικώτεροι μᾶλλον εἰσί. καὶ πᾶν τετράποδον αἰσθητικώτερον μᾶλλον τοῦ ἀνθρώπου ἐστί. οἱ δέ γε βόες ἐξαιρέτως, διὰ τὴν τῶν μυκτήρων ἀραίωσιν. ὅτε τοίνυν ἀναθυμιάσεων τινῶν, ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος ἀκρασίας αἴσθηται ἀφορῶν ἐπὶ τὸν οὐρανόν, ὀσφρᾶται τῆς τοῦ ἀέρος παχύτητος, καὶ δηλοῖ χειμῶνα. *lemma* MKA **11** οἱ βόες MA : *om.* K **14** ἀνθρώπων M : οὐρανῶν KA | ὁ *Maass* : αἱ MKA[sl] οἱ A **15** ὅταν MK : ὅτε AC **17** ἀφορῶν M : ἀφορῶντες KA | ὀσφρᾶται M : ὀσφραίνονται KA | ὡς M : ὅτι KAC.

20–p. 462,2 MA *initio* ἄλλως A : *non praebent* MC **20** γεγόνασι MA : γεγονότες *Maass.*

κλειομένου, δεόμενοι πλείονος ἐμψύξεως τὸν κατεψυγμένον ἕλκουσιν ἀέρα.

MKA ἄ λ λ ω ς: οἱ βόες ἐν τῇ ὀσφρήσει ἄνωθεν ἕλκοντες τὸν ἀέρα χειμῶνα σημαίνουσι. πυκνουμένου γὰρ τοῦ περιγείου ἀέρος καὶ θερμοτέρου γινομένου, τὸν λεπτότερόν τε καὶ ψυχρότερον ποθοῦσιν ἀναπνεῖν τε καὶ ἔξωθεν ἕλκειν.

MΔUAS ὕ δ α τ ο ς ἐ ν δ ί ο ι ο: μεσημβρινοῦ ἢ τοῦ οὐρανίου. ὁ λόγος· ,,οἱ δὲ βόες ἐπιγείου καθεστῶτος ὄμβρου ἀναβλέψαντες εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπισπῶνται τὸν ἀέρα καὶ παραπλήσιοι γίνονται ὀσφραινομένοις".

MΔKUA 956. — κ α ὶ κ ο ί λ η ς μ ύ ρ μ η κ ε ς: ἡ γῆ σῶμά ἐστι τριχῇ διαστατόν. καὶ ἀναγκαῖον, σῶμα αὐτὴν οὖσαν, κεκρᾶσθαι ὑγρῷ τε καὶ θερμῷ. ἔνιοι γοῦν τόποι αὐτῆς ὀρυττόμενοι καπνὸν ἀφιᾶσιν, ἄλλοι φρέατα καὶ ὕδατα. καὶ δῆλον ὅτι κέκραται τοῖς ὀφειλομένοις, καὶ ἐν μὲν θέρει ἐν βάθει αὐτῆς ἐστιν ἡ ψυχρότης, τὰ δὲ ἄνω θερμά, τῷ δὲ χειμῶνι τὸ ἔμπαλιν τὰ μὲν βαθέα θερμὰ σφόδρα (κατὰ βάθους γὰρ αὐτῆς χωρεῖ ἡ θερμότης), τὰ δὲ ἄνω ἔψυκται, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων· τὰ μὲν γὰρ ἔνδον χειμῶνι

3–7 MKA ἄλλως MKA **6** τε M: *om.* KA **7** ἔξωθεν ἕλκειν *Maass*: ἔξ– ἕλκει M ἕλκειν ἔξ– KA.

8–11 M (*om.* C)**ΔUAS** (*49ᵛ,5–7*) *lemma* MΔAS: καὶ βόες ἤδη τοι U **8** μεσ– ... οὐρανίου *hic om.* Δ, *vide infra* | ἢ τοῦ MS: ἢ *om.* U **9** ὁ λόγος M: ὁ δὲ λ– UA *om.* ΔS | ἐπιγείου MΔA: ἐπειγίου U ἐπὶ γόνυ S | καθεστῶτος MΔUA: καθεστῶτες S | ὄμβρου MΔUA: ὄμβρον S **10** τὸν MΔUA: *om.* S **11** παραπλήσιοι MΔUA: παραπλήσιον S | γίνονται MΔUA: γίνεται S | ὀσφραινομένοις ΔUAS: εὐφρ– M | *post* ὀσφρ– *haec in* Δ: ἐνδίου δέ, μεσημβρινοῦ ἢ οὐρανίου.

12–p. 463,4 MΔKUA *lemma* MΔKUA **13** σῶμα ἐστὶ (*sic*) MΔUA: ἐστὶ σῶμα K | τριχῇ MΔKA: διχῇ U **14** αὐτὴν MΔUA: τὴν αὐτὴν K **15** γοῦν MΔU: οὖν KA | ἄλλοι MΔU: ἄλλοι δὲ KAC **17** ἐν μὲν MΔKA: τῷ μὲν U | αὐτῆς ἐστιν MKA: ἐστιν αὐτῆς U αὐτῆς *om.* Δ **18** ἔμπαλιν MKA: ἀνάπαλιν ΔU **19** θερμὰ σφόδρα M: σφ– θ– ΔKUA | βάθους MΔKUA: βάθος *Maass* **20** χωρεῖ MΔKA: ἐστὶν U | καὶ MΔA: *om.* KU **21** χειμῶνι M: τῷ χ– ΔKUA

θερμά ἐστιν, ὥστε καὶ ἐκ τῶν οὔρων καὶ σκυβάλων καπνὸν ἀφιέναι. διὰ τοῦτο καὶ οἱ αὐλοὶ καὶ τὰ ὀρύγματα χειμῶνι, ἐπειδὴ ἐν βάθει ἐστί, θερμά, τῷ δὲ θέρει ψυχρά.

οἱ τοίνυν μύρμηκες καὶ οἱ ἴουλοι οἵ εἰσι πολύποδες σκώληκες, ἐπειδὴ ἐν βάθει τῆς γῆς εἰσι, τῷ δὲ χειμῶνι τὰ ἐν βάθει σφόδρα πυροῦται, τὴν θερμότητα τὴν ὑπὸ τὴν γῆν οὐ φέροντες, καὶ τοῦ χειμῶνος ὄντος ἀνέρχονται, καὶ τὰ ᾠὰ αὐτῶν μετάγουσι, καί εἰσι σημεῖον χειμῶνος. MΔKUAS

εἶπον δὲ ἔνιοι τῶν φιλοσόφων ὅτι ἐκ τοῦ ἡλίου τὸ τοιοῦτον συμβαίνει. ὅτε γὰρ χειμών ἐστι, τότε καὶ περιγειότερος γίνεται, νότιος ὤν (τὰ δὲ νότια χθαμαλά), καὶ τὴν γῆν θερμαίνει· τὰ δὲ κάτω ἔψυκται. διὸ καὶ οἱ ποιηταὶ ἀστειευόμενοι ἐνίας τῶν πηγῶν θερμὸν ῥεῖν χειμῶνί φασι, θέρει δὲ ψυχρόν. MKA

ἄλλως: οἱ μύρμηκες ἐκ τῶν μυρμηκιῶν διὰ σπουδῆς ἔξω φέρουσι τὰ ᾠὰ ψύχοντες, ὑποψίᾳ σηπεδό- MA

---

1 ὥστε MΔU: ἅτε KA | καὶ ἐκ MΔKA: ἐκ U | σκυβάλων MU: τῶν σκυβάλλων Δ ἐκ σκυβάλων KA **2** ἀφιέναι MKUA: πέμπεσθαι Δ **2–3** διὰ τοῦτο ... θερμὰ MKA: *om.* ΔU *haec fortasse in parentheseos signis includenda sunt* **2** καὶ οἱ MK: οἱ A | αὐλοὶ *Thiele apud Maassium*: αὐχμοὶ MKA.

5–10 MΔKUAS (*49ᵛ,7–10*) *lemma* καὶ κοίλης μύρμηκες S: *non praebent* MΔKUA **5** τοίνυν MΔKA: τινες U *om.* S | οἱ (*ante* ἴουλοι) MKUAS: *om.* Δ | οἵ MΔU: οἵτινες KAC *om.* S | πολύποδες MΔKUA: καὶ πολ– S **6** ἐπειδὴ MΔKUA: ἐπεὶ S | δὲ MΔKUA: *om.* S **7–8** τὰ ἐν βάθει (τῷ βάθει KA) ... φέροντες MKA: σφόδρα τὰ ἐν τῷ βάθει θερμά, τὴν θερμότητα μὴ φέροντα ΔU σφόδρα τὰ ἐν βάθει θερμότατα τὰ ὑπὸ γῆν οὐ φέροντα S *fortasse scribendum* σφόδρα τὰ ἐν βάθει θερμά, τὴν θερμότητα τὴν ὑπὸ γῆν οὐ φέροντες **8** ὄντος MKUAS: *om.* Δ **8–9** ἀνέρχονται MΔKUA: ἀνίσχονται S **9** εἰσὶ (*sic*) MKA: ἔστι ΔUS | σημεῖον MΔUS: σημεῖα KA.

11–16 MKA **11** ἐκ MC: ἐκτὸς KA **15–16** θερμὸν ῥεῖν χειμῶνι M: χειμῶνι (χειμῶνος C) θερμὸν ῥεῖν KAC **16** φασί (*sic*) M: *om.* KAC.

17–p. 464,7 MA ἄλλως MA **17** μυρμηκιῶν M: μυρμήκων A | *post* μυρμηκιῶν *scholii finem indicat et lemma ponit* ἴουλοι A

νος, ἀντιπεριισταμένου τῷ θερμῷ τοῦ ψυχροῦ καὶ πυρουμένων τῶν μυρμηκιῶν. ὁ δὲ ἴουλός ἐστι σκώληξ μυρίοις ποσὶ χρώμενος, ὅμοιος ταῖς σκολοπένδραις. [οἳ δὲ αὐτὰς τὰς σκολοπένδρας, ἄλλοι δὲ τὸν σκώληκα τὸν μυρίοις ποσὶ χρώμενον.] γνώριμα δὲ καὶ τὰ τῆς γῆς ἔντερα. πᾶσι δὲ τούτοις αἴτιος τῆς ἐπὶ τὰ ἔξω κινήσεως ὁ τοῦ ὑπογείου θερμοῦ πλεονασμός.

MΔUS ἴουλοι: οἳ μὲν ὁμοίους εἶναι σκολοπένδραις, οἳ δὲ αὐτὰς τὰς σκολοπένδρας, ἄλλοι δὲ τὸν σκώληκα τὸν μυρίοις ποσὶ χρώμενον.

M τὸ δὲ ἀνέρποντες (958) ἀντὶ τοῦ προσπελάζοντες.

MΔUAS 959. — ἔντερα γαίης: πρῶτον μὲν ὅτι οὕτω φύσεως ἔχουσιν· ἐντέροις γὰρ ἐοίκασιν ἐπιμήκεις ὄντες. καὶ ὅτι ἐν βάθει τῆς γῆς εἰσιν, εἰκότως ἔντερα γῆς καλοῦνται.

MΔKUA 960. — καὶ τιθαὶ ὄρνιθες: τὰς κατοικιδίους ὄρνιθας λέγει, ἀπὸ τοῦ γεννησαμένου ἀλέκτορος.

3–5 ὅμοιος ... χρώμενον *om.* C **3** ὅμοιος M: ὁμοίως A **4–5** οἳ δὲ ... χρώμενον *seclusi*; *cf. infra 8–10* **4** τὸν M: οὗ A **5** τὸν M: τοῖς A | *post* χρώμενον *praebet* A *ll. 13–16 deinde* γνώριμα δὲ κ. τ. λ. *praemisso lemmate* ἄλλως **7** ὑπογείου AC: ἐπιγείου M.

8–10 MΔUS (*49ᵛ,10–11*) *lemma* MS: [ἀ]θροοὶ ὤφθεν Δ θᾶσσον ἀνηνέγκαντο U **8** ὁμοίους εἶναι MΔU: ὁμοίως ἐστί S | σκολοπένδραις M: ταῖς σκ– Δ ταῖς κολυμβίσιν U σκολοπένδρα S **9–10** τὸν (καὶ τὸν S *fort. recte*) ... χρώμενον MUS: τὸν μυριόπουν σκώληκα Δ.

11–12 M (*om. etiam* C).

13–16 MΔUA (*post* χρώμενον *supra l. 5*) **S** (*49ᵛ,11–13*) *lemma* MΔAS: μελαίνης ἔντερα γαίης U **13** *ante* οὕτω *add.* οὕτω πεφύκασι καὶ ΔUA | οὕτω ΔUA: οὕτως M οὐ S **14** ἐντέροις MΔUA: ἔντερα S | γὰρ MUAS: δὲ Δ **15** τῆς γῆς εἰσίν MUA: εἰσὶ τῆς γῆς ΔS **15–16** γῆς καλοῦνται MS: καλ– τῆς γῆς U καλ– γῆς A (γῆς *om.* C) τῆς γῆς εἰσι Δ.

17–p. 465,1 MΔKUA *lemma* MΔU (τιτθαὶ) A: τιθαὶ ὄρνιθες K **18** ἀπὸ *om.* U *ut vid.* | γεννησαμένου *Maass*: γεννησομένου M γενησομένου ΔKUA

τιθαὶ δὲ λέγονται αἱ ἥμεροι καὶ πραεῖαι.

961. — εὖ ἐφθειρίσαντο: ἁπαλὸν ἔχουσι τὸ σῶμα αἱ κατοικίδιοι ὄρνιθες, καὶ ἐπειδὰν ἀέρος ὑγρότητος αἴσθωνται καὶ ψύξις ἐμπέσῃ, εὐθέως περὶ τὸ σῶμα δήξεώς τινος ἀντιλαμβάνονται, καὶ συνεχέστερον φθειρίζονται, τῇ δήξει συνεχόμεναι. MΔKUAS

καὶ ἔκρωξαν μεγάλῃ φωνῇ: καὶ μεγάλως ἔκρωξαν πιεζόμεναι τῇ δήξει. εἶτα μίμησιν τῆς ποιᾶς αὐτῶν φωνῆς δίδωσιν, ὥσπερ ὕδωρ ἐπὶ ὕδατι καταστάζον. MKUAS

963. — δήποτε καὶ γενεαί: ὁμοίως καὶ οἱ κόρακες καὶ οἱ κολοιοὶ κατὰ συστροφὴν καὶ ἀγέλας φαινόμενοι τοῦ ἐκ Διὸς ἐρχομένου ὕδατος οἷον χειμῶνος ἐσομένου σημεῖόν εἰσιν. MΔUAS

---

1 τιθαὶ ... πραεῖαι **MKA**: τίθεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἥμεροι (–ρα Δ) ΔU.

2–6 MΔKUAS (*49ᵛ,13–15*) *lemma* **KAS**: εὖ ἐφθειρήσαντο **M** τὸ δὲ εὖ ἐφθειρήσαντο **ΔU** **2** ἁπαλὸν **MKAS**: ἀντὶ τοῦ ἁπ– **U** ἀντὶ τοῦ καθαρὸν **Δ** **3** αἱ κατοικίδιοι ὄρν– **MKUAS**: *om.* **Δ** | ἀέρος **MKA**: *om.* **ΔUS** **4** αἴσθωνται **MΔ**[sl] **KUAS**: –ονται **Δ** | ψύξις **MΔKUAS**[pc]: ψύξεις **S**[ac] | ἐμπέσῃ **MΔKAS**: –οι **U** | εὐθέως **MUS**: εὐθὺς **KA** *om.* **Δ** **5** ἀντιλαμβάνονται **M**: αἰσθάνονται **ΔUS** *fortasse recte* ἀντιλαμβάνονται καὶ αἰσθάνονται **KA** **5–6** δήξεως ... συνεχόμεναι *om.* **C**.

7–10 MKUAS (*49ᵛ,15–18*) *lemma* **MKA** (μάλα φωνῆι **M** *in Arateo textu recte*): *om.* **US** **7–8** καὶ μεγ– ἔκρ– πιεζ– **MKA**: καὶ μεγ– πιεζ– ἔκρωζον **U** ἔκρωξαν καὶ μεγάλως ἐβόησαν **S** **8** τῆι δήξει **MKAS**: *om.* **U** | μίμησιν **MS**: ἵνα δείξῃ μίμησιν **KUA** **9** αὐτῶν φωνῆς **MUS**: φωνῆς αὐτῶν **KAC** | ὥσπερ **MKAS**: ὡς **U** | ὕδατι **MKAS**: ὕδατος **U** **10** καταστάζον **MKAS**: στάζον **U**.

11–14 MΔUAS (*49ᵛ,18–21*) *lemma* **MΔU** (μήποτε): δήποτε καὶ γενεαὶ κοράκων **A** δήποτε **S** **11** ὁμοίως καὶ **ΔUA**: καὶ **M** ὁμοίως **S** **12** κόρ– καὶ **ΔUAS**: κόρ– δὲ καὶ **M** | συστροφὴν **MAS**: –φὰς **ΔU** **13** φαινόμενοι **MAS**: πετόμενοι **ΔU** | ἐρχομένου **MAS**: ἀρχ– **ΔU** **13–14** οἷον ... εἰσιν **MA**: σημεῖον εἰσὶν ἢ τοῦ χειμῶνος **Δ** ὡς χειμῶνος ἐρχομένου σημεῖον εἰσὶν **U** ἢ χειμῶνος ἐρχομένου σημεῖον εἰσὶν **S**.

MΔKUAS 965-966. — ἱρήκεσσιν ὁμοῖον φθεγξάμενοι: δηλονότι ὀξείᾳ τῇ φωνῇ κραυγάζοντες. τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν ἱεράκων φωνή.

MA ἄλλως: κολοιοὶ δὲ ἔστιν ὅτε καὶ κόρακες ἀγεληδὸν πετόμενοι ἱέρακι ὅμοιον φθέγγονται. μιμοῦνται δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῶν σταλαγμῶν ψόφον κόρακες ὑετὸν προδηλοῦντες, ἢ καὶ ἀνακράζοντες βαρείᾳ τῇ φωνῇ τινάσσουσι τὰς πτέρυγας. καὶ αἱ κατοικίδιοι δὲ νῆσσαι καὶ οἱ κολοιοὶ τινασσόμενοι τὰ πτερὰ τὰ ὅμοια δηλοῦσιν.

MΔKUAS 966. — δίους σταλαγμούς: καὶ οἱ κόρακες δὲ ὕδατος καὶ ὄμβρου γενησομένου ἐμιμήσαντο τῇ φωνῇ μεγάλους σταλαγμοὺς οὕτω· κλὰγξ κλάγξ. δίους δὲ μεγάλους. καὶ Ὅμηρος· „εἰς ἅλα δῖαν“.

MKA ἄλλως: ἐὰν συνεχῶς φωνῶσιν ἢ μετὰ ῥοίζου φέρωνται, καὶ ἐὰν συγκεχυμένην τὴν φωνὴν ἔχωσιν, ὁμοίαν σταλαγμοῖς ὄμβρου, χειμῶνα σημαίνουσιν.

MΔKUA 968. — ἤ ποτε καὶ κρώξαντε: ⟨δισσάκις⟩ ἀντὶ τοῦ πολλάκις. τῇ βαρείᾳ γὰρ φωνῇ

1–3 M (*cum praecedenti scholio coniunctum*) ΔKUAS (*49*^{v}, *21–23*) *ante lemma* τὸ δὲ M: *non in* ΔKUAS **1** ἱρήκεσσιν ΔKA: ἱερήκεσσιν M καὶ ἱρήκεσσιν U ἱρήκεσιν S | ὁμοῖον *in Arateo textu* MS M^{pc} *ut vid.*: ὁμοῖαι M^{ac} ὅμοιον S^{ac} ὁμοῖα U ὁμοῖοι KA ὅμοιοι S^{pc} *om.* Δ **1–2** φθεγξάμενοι MKA (*sed ante* φθεγξ– *dist.* KA): *om.* ΔU **2** τῇ ΔUS: *om.* MKA | κραυγάζοντες MΔKUA: κρώζουσι S **3** φωνὴ KUAS: φωνῆι M *om.* Δ.

4–9 MA ἄλλως MA **4** δὲ M: γὰρ A **8** νῆσσαι AC: νῆσαι M.

10–13 MΔKUAS (*49*^{v}*,23–26*) *lemma* MΔKA: καί που κόρακες U *om.* S **11** δὲ MΔKAS: *om.* U **12** οὕτως MKA: *om.* ΔUS | κλάγξ *bis* MΔ: *semel* U κλάξ *semel* KA *bis* SC **13** δὲ M: δὲ τοὺς Δ δὲ ἀντὶ τοῦ KUA καὶ S | καὶ ΔKUAS: *om.* M.

14–16 MKA (*om.* C) ἄλλως MKA **14–15** ἐὰν . . . φέρωνται *om.* KA **16** ὁμοίαν KA: ὅμοιον M.

17–p. 467,3 MΔKUA *lemma* MΔKA: βαρείη (*partim evan.*) δισσάκις U **17–18** δισσάκις *addidi* | ἀντὶ τοῦ πολλάκις MKUA: πολλ– δὲ Δ **18** τῆι β– MΔUC: πάλιν τῇ β– KA | βαρείαι M ΔUA: βραχεία K | γὰρ MU: *om.* ΔKA

καὶ τῇ συνεχείᾳ τῆς κραυγῆς ἐσομένου χειμῶνος σημεῖον τὸν ἐνδιαθέτως βοῶντα δείκνυσι. καὶ αὐτὸς γὰρ φιληδεῖ τοῖς ὑγροῖς.

969. — μ α κ ρ ὸ ν ἐ π ι ρ ρ ο ι ζ ε ῦ σ ι: ἀντὶ τοῦ μεγάλως ἠχοῦσι καὶ κτυποῦσι τοῖς πτεροῖς, τὰ πτερὰ αὐτῶν πάντα ἀνατινασσόμενοι. **MKA**

970. — κ α ὶ ν ῆ σ σ α ι ο ἰ κ ο υ ρ ο ί: νῆσσα εἶδός ἐστιν ὀρνέου. ὁ δὲ λόγος· καὶ αἱ τῶν νησσῶν οἰκουροὶ καὶ οἱ περὶ τοὺς ὀρόφους ἀναστρεφόμενοι κολοιοὶ κατὰ τὰς τῶν οἰκημάτων ἐξοχὰς ὑπὲρ τοῦ ζητεῖν σκέπας, ἀνατινάσσοντες τὰ πτερὰ σημεῖόν εἰσι χειμῶνος. πάντα δὲ τὰ ὄρνεα διαινόμενα τινάσσει τὰ πτερά. **MΔKUAS**

971. — ἐ ρ χ ό μ ε ν ο ι κ α τ ὰ γ ε ῖ σ α: αἱ τῶν οἰκημάτων ἐξοχαί, εἰς ἃς ἐπικαθέζονται ἐπιζητοῦντες σκέπας. ἢ τὰ λεγόμενα κόσμια. Εὐριπίδης (Or. 1570)· **MKAS**

---

1 τῆι MΔKA: τις U **1–2** ἐσομένου . . . σημεῖον MKUA: *om.* Δ **2** τὸν MKUA: *om.* Δ | δείκνυσι MUC: εδήλ(ου) Δ (*sic*) παραδείκνυσι KA **2–3** καὶ . . . ὑγροῖς *om.* Δ **3** ὑγροῖς MU: ὑγραίνουσι KAC.

4–6 MKA (*in* KA *cum praecedenti scholio coniunctum, verbis* τὸ δὲ *praemissis*) *lemma* MKA **6** αὐτῶν *edd.*: αὐτῶν MKA.

7–13 MΔKUAS (*49ᵛ,26–32*) *lemma* MKUAS: [κ]αὶ νῆσσαι Δ **7–8** νῆσσα (νῆσσος S) . . . λόγος MKUAS: *om.* Δ **8** εἶδος ἐστὶν (*sic*) MKAS: ἐστιν εἶδος U **8–9** αἱ (*om.* K) τῶν νησσῶν (νησῶν M) οἰκουροὶ MKA: αἱ οἰκουροὶ (δὲ *add.* Δ) τῶν νησσῶν ΔU νῆσσαι οἰκουροὶ S **10** τῶν MΔUAS: *om.* K | οἰκημάτων MΔKAS: κυμάτων U **11** ζητεῖν MΔKAS: ζῆν U | ἀνατινάσσοντες MΔKA: -ονται S ἀντιτινάσσονται U **11–12** σημεῖον εἰσὶ (*sic*) χειμ– MΔKA: σημεῖον χειμῶνος ἐστὶ U σ– ἐστὶ χ– S **12** τινάσσει MΔUS: –σσουσι KA (–σσόμενα C).

14–p. 468,2 MKAS (*49ʳ infima in pagina, ll. 3–4*) *cf. Etym. Magnum* (*229,33*) *et Gen. ubi idem Euripidis locus adfertur* | *haec in* S *leguntur*: γεῖσα αἱ ἐξοχαὶ τῶν οἰκημάτων. τὰ λεγόμενα κοίμια (*sic ut vid.*) εὐριπίδης ῥήξας παλαιὰ γεῖσα τεκτόνων πόνων (*sic*) | *lemma* MKA **14–15** αἱ . . . ἐξοχαὶ *scripsi* (*cf.* S *et supra l. 10*): ἡ . . . ἐξοχὴ MKA **15** ἃς MKA: ἣν Est *Ald.* ἃ *Maass* | ἐπικαθέζονται MA: ἐπικαθίζονται K **16** κόσμια MKA: κοίμια S *ut vid. fort. recte* σκόμια Est *Ald. edd. cuius verbi hoc unum esset exemplum* | εὐριπίδης M: καὶ εὐρ– KA.

„ῥήξας παλαιὰ γεῖσα τεκτόνων πόνον“. διατινάσσουσι δὲ τὰς πτέρυγας διὰ τὴν τοῦ ἀέρος ὑγρότητα.

ΜΔKUA 972. — ἢ ἐ π ὶ κ ῦ μ α δ ι ώ κ ε ι: ἢ ὅταν ἐρωδιοὶ μετὰ πολλῆς κλαγγῆς ἐπὶ τὴν θάλασσαν σπεύδωσι, τὸ αὐτὸ δηλοῦσιν.

ΜΔKUAS 973. — τ ῶ ν τ ο ι μ η δ ὲ ν ἀ π ό β λ η τ ο ν: τούτων πάντων τῶν προειρημένων τεκμηρίων μηδέν σοι ἔστω ἀπόβλητον τὸ ἐκ Διὸς ὕδωρ σκοπουμένῳ καὶ ἐπιτηροῦντι χειμῶνα.

ΜΔKUAS 974. — μ η δ' ε ἴ κ ε ν ἐ π ὶ π λ έ ο ν: αἱ μυῖαι τοῖς ὑγροῖς σφόδρα χαίρουσι, καὶ ἀεὶ τὰς ὑγρὰς οὐσίας σιτοῦνται. ὅτε τοίνυν ὑγροῦ ἀέρος ἐσομένου χειμῶνος ὑγραίνεται τὸ σῶμα, τότε μᾶλλον τοῦ αἵματος καθάπτονται ὑγραινομένου ἐκ τοῦ περιέχοντος.

ὁ δὲ λόγος· „μηδέ, ἐὰν ἐπὶ πλέον τοῦ πάροιθεν, τουτέστι τοῦ χθές, αἱ μυῖαι δάκνωσι καὶ ἐπιθυμῶσι τοῦ αἵματος τῆς σαρκός, μηδενὸς τούτων καταφρόνει.“

3–5 ΜΔKUA *lemma* MKA: [ἢ] ἐπὶ κῦμα Δ διώκει ἐρωδιὸς U **4** κλαγγῆς MKU: κλαγκῆς ΔA | σπεύδωσι MΔA: -δουσι KU **5** δηλοῦσιν MKUA: νόει Δ.

6–9 ΜΔKUAS (*49ᵛ,32–34*) *lemma* MU: τῶν τοι μηδὲν Δ τῶν μηδὲν ἀπόβλητον KA τῶν τοι S **7** τούτων MKA: *om.* ΔUS | τεκμηρίων MKA: *om.* ΔUS **7–8** σοι ἔστω MKUA: ἔστω σοι Δ σοι ἐστὶν S **8** τὸ MΔUS: τῶ τὸ KA[sl]: τὸ τῶ A **9** χειμῶνα ΔUS: χειμ– ἐσόμενον MKA.

10–17 ΜΔKUAS (*49ᵛ,34–41*) *lemma* M (μὴ δ'): μὴ δ' εἴ κεν S δάκνωσι μυῖαι ΔKUA **11** σφόδρα MΔKUA: σφοδρότερον S | καὶ ἀεὶ MΔKAS: ἀεὶ γὰρ U **12–13** ὅτε (τότε S) ... τὸ σῶμα MS: ὑγροῦ τοίνυν ἀέρος γενομένου, καὶ χειμῶνος ἐπελθεῖν μέλλοντος, ὑγραίνονται (*sic*) τὸ σῶμα Δ ὅτε τοίνυν ὑγροῦ (ἀγροῦ K) ἀέρος αἴσθονται (–ωνται U), χειμῶνος ἐσομένου, καὶ τὸ σῶμα ὑγραίνεται KUA **13** τότε MKUA: καὶ τότε ΔS **13–14** τοῦ αἵματος καθάπτονται (–εται U) MUS: τοῦ αἵμ– ἐφίενται Δ καθάπτονται τοῦ αἵμ– KAC **14** ἐκ MΔKAS: καὶ ἐκ U | *post* περιέχοντος *finis signum in* M **15** λόγος MΔKAS: νοῦς U | πλέον MΔKAS: πλεῖον U **15–16** τοῦ .... χθὲς MS (*cf. Arat. 974*): τοῦ πρότερον Δ (*om.* τουτέστι τοῦ χθές) τοῦ πάροιθεν τουτέστι *om.* KUA **16–17** καὶ ἐπιθ– ... τούτων *om.* Δ **17** τῆς σαρκὸς MKUA: *om.* S | μηδενὸς MKUA: μηδὲν S | καταφρόνει MKUAS: καταφρ– τοῦ σημείου Δ.

ἄ λ λ ω ς: ἢ ὅταν ἐρωδιοὶ σπεύδωσιν ἐπὶ τὴν θάλασσαν κεκραγότες, ἢ μυῖαι πλέον τοῦ συνήθους δάκνωσιν αἵματος ὀρεγόμεναι, μηδενὸς τούτων καταφρόνει. αἱ δὲ μυῖαι πύκνωσιν ἀέρος δηλοῦσιν. ἢ γὰρ ἀνακοπτομένου τοῦ αἵματος μέγα καὶ σφοδρότερον νύττουσιν, ἢ καὶ πλείονος ὑγροῦ δέονται διὰ τὴν θερμότητα. MA

ἄ λ λ ω ς: ἢ ἐν βάθει τοῦ αἵματος χωροῦντος διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ δέρματος μᾶλλον δάκνουσιν, ἵνα ἐφίκωνται τοῦ αἵματος, ἢ καὶ δι' αὐτὴν τὴν τοῦ δέρματος πύκνωσιν πλείονος δέονται πληγῆς. ἠραιωμένου γὰρ τοῦ δέρματος ἐκ τῶν ἀδήλων πόρων ῥᾳδίως ἑλκούσαις εἴκει τὸ αἷμα. MA

976. — ἢ λ ύ χ ν ο ι ο μ ύ κ η τ ε ς: τὸ πῦρ ὡμολόγηται ξηρᾶς οὐσίας, ὑγρὸς δὲ ἀὴρ πολλάκις ἐν χειμῶνι ἐμπίπτων τῷ πυρὶ ἀποτελεῖ τούτους τοὺς σπινθῆρας. δύο γὰρ οὐσίαι ἐναντίαι ἀλλήλαις ἐμπίπτουσι, καὶ μὴ φέρον τὸ πῦρ τὸ ὑγρὸν τοῦ ἀέρος τοῦ ἐμπεσόντος ἀφίησί τινας σπινθῆρας. ὅπερ καὶ ὁ Καλλίμαχος ὠφεληθεὶς εἶπεν. „εὖτ' ἂν ἀπὸ λύχνοιο δαιομένου . . . ἄδην MΔKUAS

1–6 MA ἄλλως **MA** **1** ἢ ὅταν **M**: ἢ *om.* **AC** **2** μυῖαι πλέον **M**: πλ– μ– **A** **4–5** ἀνακοπτομένου **AC**: ἀνασκοπουμένου **M** **5** αἵματος **M**: ὕδατος **AC** | νύττουσιν **M**: νύσσ– **A**.

7–12 MA ἄλλως **MA** **8** μᾶλλον δάκνουσιν *hic* **M**: δάκνουσι μᾶλλον *post* χωροῦντος **AC** **10** δέονται *Maass*: δεῖται **MA** | ἠραιωμένου **M**: ἠραιο– **A**.

13–p. 470,1 MΔKUAS (*49v,46–50r,2; in* **ΔUS** *infra post sch. 977*) *lemma* **MA**: ἢ λύχνιοι μύκητες **K** [ἀ]γείρονται **Δ** περὶ μύξαν **U** μύξαν **S** **14** ξηρᾶς οὐσίας **MΔKAS**: ξηρὸν **U** **14–15** ἀὴρ πολλάκις ἐν χειμῶνι **MKA**: χειμὼν **ΔUS** **15** τῶι πυρὶ **MΔKAS**: *om.* **U** | ἀποτελεῖ *hic* **MKAS**: *post* σπινθῆρας **ΔU** | τούτους **MΔKAS**: *om.* **U** **16** ἀλλήλαις **ΔKA**: –λοις **M** –λων **U** *ut vid.* **S** | ἐμπίπτουσι **ΔKUAS**: συνεμπίπτουσι **M** **17** φέρον **MΔKAS**: –ρων **U** | τοῦ ἀέρος τοῦ ἐμπεσόντος **MKAS**: τοῦ παρεμπεσόντος ἀέρος **Δ** τοῦ ἀέρος **U** **18** ἀφίησι **MΔKUA**: ἀφήσοι **S** | τινας **MΔKAS**: τὰς **U** | ὅπερ **MΔKUA**: ὥσπερ **S** | ὁ **MΔKAS**: *om.* **U** **18–19** ὠφεληθεὶς **MΔKAS**: *om.* **U** *corruptum videtur* νόησας **Est** *Ald.* **19** εὖτ' ἂν **MΔKUA**: ἔστ' (ἂν *om.*) **S** | ἀπὸ **MΔUS**: ὑπὸ **KA** | λύχνοιο **MU**: λύχνου **ΔKS** λύτνου **A** | δαιομένου **MKUA**: καιομένου **Δ** δαιόμενος **S** | ἄδην **MKUA**: ἅδην **ΔS**.

ἐγένοντο μύκητες“ (fr. 269 Pf.).

MA ἄ λ λ ω ς: προσέχειν δὲ χρὴ ὁπόταν καὶ περὶ τὰς μύξας τῶν λύχνων μύκητες ἀθροίζωνται. συμβαίνει δὲ τοῦτο διὰ τὸ πάχος τοῦ ἀέρος. καὶ γὰρ κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν τὸ παρὰ τοῦ λύχνου φῶς ποτὲ μὲν ἐν τάχει φέρεται, ποτὲ δ' αὖ πομφόλυξιν ὅμοια ἀποβάλλει. ταραχῆς δὲ ἀέρος ταυτὶ τὰ σημεῖα. ἐπιτήρει δὲ καὶ θέρους καθαροῦ νήσσας ἀθρόως πετομένας.

MΔKUAS 977. — μ η δ' ὑ π ὸ χ ε ί μ α τ ο ς ὥ ρ η ν: μηδὲ τοῦτο, φησί, τὸ τεκμήριον παραπέμπου, ὅταν ἐν καιρῷ χειμῶνος τὸ τῶν λύχνων φῶς ἔσθ' ὅτε μὲν κοσμίως φαίνηται, ἄλλοτε δὲ πολλῆς ὑγρότητος ἀέρος ἐμπιπτούσης ἀπὸ τοῦ πυρὸς ὥσπερ τινὰ πυρώδη ἐπαναστήματα ὁρμᾷ καὶ φαίνηται.

MΔKUAS 980. — π ο μ φ ό λ υ γ ε ς: κυρίως μέν ἐστι πομφόλυξ ἡ ἐπιπεσόντος ὕδατος ἐν ὑποκειμένῳ ὕδατι ὕδατος ἐπανάστασις. νῦν δὲ ἐπὶ πυρὸς κατεχρήσατο [τοιοῦτο συνιδεῖν]. ὥσπερ γὰρ ἐν πυρὶ ἢ ἐν λύχνῳ καιομένῳ ἐὰν ὕδωρ ἐπιρράνωμεν, εὐθέως τοῦ πυρὸς φλο-

---

2–8 MA ἄλλως MA **2** χρὴ M: δεῖ AC **5** παρὰ τοῦ λύχνου *scripsi*: παρὰ τῶι λύχνω M περὶ τῶ λύχνω A **6** δ' αὖ M: δὲ AC | ὅμοια Est *Ald.*: ὁμοίας M ὁμοίως AC **7** ταυτὶ M: αὐτὰ A **8** ἀθρόως M: ἀθρόας A.

9–14 MΔKUAS (*49ᵛ,41–46*; *in* ΔUS *supra ante sch. 976*) *lemma* M (μὴ δ'): μὴ δ' ἣν ὑπὸ χείματος ὥρην KA ἢ λύχνοιο μύκητες ΔU ἢ λύχνοιο S **10** παραπέμπου MKUAS: ἀποπέμπου Δ **11** τὸ ... ὅτε: ἔσθ' ὅτε τὸ τοῦ λύχνου φῶς S | τὸ MS: ἀπὸ Δ τὸ ἀπὸ KU *ut vid.* A *fortasse recte* | μὲν MΔKA: μὴ S *om.* U **12** ἀέρος MΔKUA: *om.* S **13** ὥσπερ MKAS: καθάπερ Δ καθὰ U **14** ὁρμᾶ MKAS: ποιῆ ΔU | καὶ φαίνεται (*sic*, –νηται *edd.*) MKA: *om.* ΔUS.

15–p. 471,9 MΔKUAS (*50ʳ,2–11*) *lemma* ΔKS: πομφόλυγγες MUA **15–16** ἐστι ... ὕδατι MKA: *om.* ΔUS **17** ἐπανάστασις MKA: ἐπαναστάσεις ΔU *ut vid.* ἐπανάστασιν S | ἐπὶ *om.* U **18** τοιοῦτο συνιδεῖν M: τοῦτο συν– KA *om.* ΔUS *seclusi* (*iam om.* Est *Ald.*) τοιοῦτον συνιδὼν *Maass* **18–19** ἐν πυρὶ ἢ ἐν (*om.* KA) λύχνω καιομένωι MKA: ἢ (*om.* ΔU) ἐν πυρὶ καιομένω ἢ ἐν λύχνω ΔUS **19** ἐπιρράνωμεν MKA: ῥάνωμεν ΔU ἄνω μὲν S | τοῦ πυρὸς MKAS: εἰς τὸ πῦρ ὡς ΔU

γώδεις γίνονται ἐπαναστάσεις, τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς ὑγρότητος ἐμπιπτούσης μετά τινος ὀλίγου ἤχου, αἱ τοῦ πυρὸς γίνονται περὶ τὸν λύχνον πομφόλυγες. ὅταν οὖν περὶ ἁπτομένῳ λύχνῳ μύκητες συνιστῶνται χειμῶνος ὥρᾳ, αἵ τε φλόγες τεταγμένως καὶ κατὰ φύσιν εἰς ὕψος αἴρωνται, ποτὲ δὲ πλαγιάζωνται, καὶ λεπταὶ πομφόλυγες περὶ αὐτὰς γίνωνται καὶ σπινθῆρες ἀπορρέωσι, μὴ ἔστω σοι ἀπόβλητον, ἀπὸ κοινοῦ. [τοῦτο τὸ σημεῖον.]

μ η δ' ε ἴ κ ε ν ἀ π ό π ρ ο θ ι: ἀπ' αὐτοῦ τοῦ λύχνου. πάλιν δὲ τῆς παχύτητος καὶ ὑγρότητος ἐκνικώσης σφόδρα, διόλου ὁ λύχνος λάμπειν οὐ δύναται, ἀλλ' ἀκτῖνας ἀφίησι λεπτὰς καὶ ἐσκορπισμένας, καὶ ἔστιν ἰδεῖν πόρρωθεν ὀλίγον τοῦ λύχνου ἀποστάντας διηκούσας λεπτὰς ἀπ' αὐτοῦ ἀκτῖνας, διὰ τὸ μὴ δύνα- MKA

---

2 ἤχου ΜΔKUA: *om.* S | αἱ ΜΔUAS: καὶ K **3** γίνονται π– τ– λ– πομφόλυγες (–γγες MA) MKAS: πομφόλυγες (–γγες U) π– τ– λ– γίνονται ΔU **3–4** ὅταν οὖν M: καὶ ὅταν τοίνυν Δ ὅταν K καὶ ὅτε U ὅτε A ὡς οὖν S **4–5** περὶ . . . ὥρᾳ *om.* U **4** περὶ ἁπτομένω S: περιαπτομένω MKA ἀνημμένω Δ | μύκητες ΜΔKUA: *om.* S | συνιστῶνται ΜΔ: συνιστῶντος K –ντες A –ντ C ἱστῶνται S **5** ὥρα ΜΔS: ὥραν KA | αἵ τε φλόγες ΜΔKA: αἱ φλ– φησι U πομφόλυγες S | τεταγμένως Est *Ald.*: τεταμένως M τετυμμένως ΔKUA τετραμμένως C τεταμέναι S | κατὰ φύσιν MKA: περὶ φ– S *om.* ΔU **6** εἰς ΜΔKUA: καὶ εἰς S | ὕψος ΔKUAS: ὕψονται M | αἴρωνται *Maass*: αἴρονται (*vel* αἴρ–) M αἴρωνται Δ ἀναφέρωνται Δ^{sl}KA ἀναφέρονται CS φέρονται U | ποτὲ δὲ πλαγ– *om.* U | πλαγιάζωνται ΜΔ^{sl}A^{sl}: –ονται ΔKAS **7** πομφόλυγες ΔKS: –γγες MUA | αὐτὰς ΜΔKA: –τὸν US | γίνωνται ΜΔ^{sl}A: –ονται ΔKUS | σπινθῆρες ΜΔS: –ρας KUA **7–8** ἀπορρέωσι ΜΔKA: –ουσι US **8** σοι ΜΔKUA: σοι οὖν S | ἀπὸ ΔS: κατὰ MKUA *cf. p. 432, l. 10 et p. 522, l. 3; ad v. 973 revocamur* **8–9** τοῦτο τὸ σημεῖον MKA: *om.* ΔUS *seclusi.*

10–p. 472,2 MKA *lemma* M (μὴ δ'): μὴ δ' εἴ κεν ἀπόπροσθεν A μὴ δ' εἴ κεν ἐπ' αὐτόφι K (*sic* M *in textu*; ἀπρόπροθι [*sic*] S *in textu*) *legit interpres* ἀπ' αὐτόφι **11** ὑγρότητος *om.* K *spatio relicto* **12** ὁ M: ἡ KA **13** ἀκτῖνας M: ἀκτὰς KAC **14–p. 472,1** *fortasse* ἃς ἔστιν *scribendum et* διηκούσας . . . . ἀέρος *delendum* **14** ὀλίγον M: *om.* KA.

σθαι δι' ὅλου λάμπειν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου ἀέρος. μηδὲ τούτου οὖν τοῦ σημείου καταφρόνει.

MΔUAS μ η δ' ἦ ν θ έ ρ ε ο ς: καὶ ὅταν εὐδίας οὔσης ἐν θερινῷ καταστήματι αἱ νῆσσαι κατὰ πλῆθος συνηθροισμέναι ἐπάλληλοι φέρωνται, χειμῶνα ἐκδέχου ἐσόμενον.

MKAS ἄ λ λ ω ς: εἴπομεν ὅτι ἀδιάκριτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις αἱ τοῦ ἔτους ὧραι. μὴ καταφρονήσῃς οὖν τούτου τοῦ σημείου. καὶ ἐὰν γὰρ ᾖ θέρος ἀναπεπταμένον καὶ πάνυ καθαρόν, καὶ νήσσας τὰς ὄρνις ἀλλεπαλλήλως θεάσῃ ἐρχομένας, μὴ παραπέμψῃ· χειμὼν γὰρ ἔσται.

MΔKUAS 983. — μ η δ ὲ σ ύ γ' ἢ χ ύ τ ρ η ς: μὴ ἀμελήσῃς δέ, φησί, μηδὲ τῶν περὶ ταῖς χύτραις καὶ τοῖς πυροστάταις τρίποσι συμβαινόντων, ὅταν σπινθήρων πλῆθος περὶ αὐτοὺς βλέπηται. ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ὑπὸ τῇ σποδιᾷ διαπύροις ἄνθραξιν ἀπόρροιαι γίνωνται κέγχροις ὅμοιαι, ὄμβρον δεῖ προσδοκᾶν.

3–6 M (*om.* C) **ΔUA** (*infra post l. 12*) **S** (*50r,11–15*) *lemma* MΔ: [ἀκτ]ῖνες U ἄλλως A μὴ δ' εἰ θέρεος S **5** ἐπάλληλοι φέρωνται Δ: ἐπ' ἀλλήλαις φ– M φέρονται ἐπ' ἀλλήλαις UA ἐπ' ἀλλήλοις φέρωνται S | ἐκδέχου MΔUA: εἰς δέχου S.

7–12 MKAS (*50r,15–19*) *lemma* ἄλλως MS: μὴ δ' ἦν θέρεος KAC **7** εἴπομεν: *vide sch. 924, p. 448, ll. 1sqq.* **8–9** μὴ ... σημείου *om.* S *fortasse recte* **9** καὶ MKA: *om.* S **10** τὰς MKA: *om.* S **10–11** ἀλλεπαλλήλως *scripsi*: ἀλλἐπαλλήλως M ἀλλεπαλλήλας KACS **11** ἐρχομένας MS: ἀνερχομένας KA | παραπέμψηι MKA: πέμψη S.

13–18 MΔKUAS (*50r,19–24*) *lemma* MΔK (χύτρας) UA S **14** μὴ δὲ (*sic*) MKS: *om.* ΔUA | τῶν MΔKUA: *om.* S **14–15** πυροστάταις MU (*post* τρίποσι): πυριστάτοις Δ πυριστάταις KAC *om.* S **16** αὐτοὺς MΔKAS: αὐτὸν U | βλέπηται MKUA: βλέποιτο Δ βλέπωνται S | ὁμοίως δὲ MKAS: μὴ δὲ κατὰ σποδιὴν (*lemma a v. 985 sumptum*) ΔU **17** διαπύροις MΔUAS: –ρροις K | γίνωνται MΔAS: –νονται KU | κέγχροις MΔKUA: κεγχρέοις S | ὅμοιαι MΔKAS: ὁμοῖαι U **18** ὄμβρον MΔUS: ὄμβρους KAC | δεῖ προσδοκᾶν MKUAS: προσδόκα Δ | *post* προσδοκᾶν *add.* καὶ χειμῶνα KAC.

ἄ λ λ ω ς: ὅταν ἢ χύτρας ἢ τρίποδος π υ ρ ι β ή τ ε ω τὰ ἐκτὸς κύτη σπινθήρων ᾖ πεπληρωμένα, τουτέστιν ἐπὶ πυρὸς κειμένων ἐὰν περὶ τοὺς πυθμένας ὁρῶνται σπινθῆρες, ἴσθι χειμῶνα ἐσόμενον. MS

τὸ γὰρ τοιοῦτον συμβαίνει διὰ τὴν πολλὴν τοῦ ἀέρος ἀγωγήν. MKAS

ἄ λ λ ω ς: σκόπει δὲ καὶ χύτρας καὶ λέβητας, εἴ ποτε ὥσπερ σπινθήρων ἀνάπλεοι γένωνται, ἢ καὶ ἄνθρακι ὑπὸ σποδιᾶς καιομένῳ ἐκφαίνηταί τινα κέγχροις ὅμοια. καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ὑετοῦ σημεῖα. M

985. — μ η δ ὲ κ α τ ὰ σ π ο δ ι ή ν: ὁμοίως δὲ κἂν καιομένων ἀνθράκων ἐπὶ τῇ σποδιᾷ οἱονεὶ κέγχροις ὅμοιοι σπινθῆρες ὁρῶνται, ὑετὸν ἐκδέχου. MAS

ἄ λ λ ω ς: σποδιὰν λέγει αὐτὴν τὴν ἐσχάραν, τὴν ἑστίαν. MA

πολλάκις δὲ (πάλιν ἐκ τῆς προειρημένης θεωρίας) καὶ περὶ τοὺς ἄνθρακας ἔτι διαπύρους ὄντας ἐν μέσῳ τοῦ ἄνθρακος ἔστιν ἰδεῖν ὡς μικρὰ κέγχρια ὅμοια σπινθῆρσι. μηδὲ τοῦτο οὖν τὸ σημεῖον παραιτοῦ, ὁπόταν ἐν ἐσχάρᾳ καιομένου ἄνθρακος περὶ τὸν ἄνθρακα λάμπει σημεῖα χειμῶνος κέγχροις καὶ σπινθῆρσιν ὅμοια. M

988. — ε ἴ γ ε μ ὲ ν ἠ ε ρ ό ε σ σ α: ἤ γ ο υ ν MΔKUAS

1–4 MS (*50ʳ,24–28*) ἄλλως MS **1–2** πυριβήτεω S: –βήτου M **2** κύτη M: κήτη S *fortasse delendum ut glossa ad* χύτρας *et* τρίποδος *pertinens* **3** κειμένων M: κείμενα S.

5–6 MKAS (*50ʳ,28–29*) **5** τοιοῦτον KACS: τοιοῦτο M **6** ἀγωγὴν MKA: γνώμην S.

7–10 M (*om. etiam* C).

11–13 MAS (*50ʳ,29–31*) *lemma* MA (μὴ δὲ *ambo*): *om.* S **12** κἂν MA: *om.* S **12–13** κέγχροις ὅμοιοι (ὅμοιο M) σπινθῆρες MA: σπ– κέγχ– ὅμοιοι S **13** ὑετὸν MS: ὄμβρους AC.

14–15 MA ἄλλως M: *om.* A **14** σποδιὰν M: σπ– δὲ A.

16–21 M (*om. etiam* C) **16** *parentheseos signa posui* **18** κέγχρια *Maass*: κεγχρία M **18–19** σπινθῆρσιν *Maass*: σπινθῆρι M.

22–p. 474,3 MΔKUAS (*50ʳ,31–35*) *lemma* MΔK (μὴν) AS (εἰ γέ): ἠερόεσσα U **22–474,1** ἤγουν λεπτομερὴς MKAS: ἤγουν λεπτὴ U *om.* Δ

λεπτομερής. ἐὰν οὖν τοιαύτη νεφέλη ταῖς ὑπωρείαις παρεκτείνηται, αἱ δὲ ἀκρώρειαι καθαραὶ φαίνωνται, εὐδίαν ἴσθι γινομένην.

MKAS ὁμοίως καὶ ἐὰν τῇ θαλάσσῃ ὁμοία πλαταμῶνι ἐπικαθέζηται νεφέλη λεία καὶ λευκή, καὶ αὕτη ⟨μὴ⟩ μετεωρίζηται, εὐδίαν προσδόκα. αἱ γὰρ τοιαῦται διὰ τὴν λεπτομέρειαν εὐδίαν μᾶλλον καὶ συστολὴν τοῦ ἀέρος ἐμφαίνουσιν.

KA π ά ρ ε ξ: ἡ π α ρ ὰ τὴν ἐγγύτητα σημαίνει, ἡ δὲ ἐ ξ τὴν ὀλίγην ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀποχήν.

MΔKUA 989. — π υ θ μ έ ν α τ ε ί ν η τ α ι: πυθμένες ὀρῶν καλοῦνται αὐταὶ αἱ ὑπώρειαι. ὁ δὲ νοῦς· ,,εἴ γε μὲν ἀχλυώδης νεφέλη παρὰ πυθμένα καὶ πεδιάδα μεγάλου ὄρους τείνηται καὶ φέρηται, τὰ δὲ ἐν ὕψει τοῦ ὄρους καθαρεύοντα νεφῶν φαίνηται, σφόδρα εὔδιον ⟨ἂν⟩ εἴη τὸ κατάστημα τοῦ ἀέρος''.

MΔA ἄ κ ρ α ι δ ὲ κ ο λ ῶ ν α ι: μεταβέβηκεν ἑξῆς ἐπὶ τὰ τῆς εὐδίας σημεῖα, καί φησιν ὅτι ἐὰν αἱ νεφέλαι τὰ ἔσχατα τῶν ὀρῶν, τὰ περὶ τοῖς πυθμέσι, σκέπωσιν, αἱ δὲ ἀκρώρειαι καθαραὶ θεωρῶνται, εὐδίαν δεῖ προσ-

---

1 οὖν **MΔKAS**: γοῦν **U** | τοιαύτη **MKUAS**: ἠερόεσσα **Δ** | *post* νεφέλη *add.* ἤγουν λεπτὴ **Δ** (*cf.* **U** *supra*) | ὑπωρ– **MΔAS**: ὑπορ– **KU** *ut vid.* **2** παρεκτείνηται **MΔKAS**: παρακειται **U** **3** εὐδίαν **MΔUAS**: εὐδίως **K.**

4–8 MKAS (*50r, 35–39*) **4** καὶ ἐὰν **M**: καὶ **KAC** κἂν **S** | ὁμοία **MKA**: *om.* **S** **4–5** ἐπικαθέζηται **MS**: ἂν ἐπικάθηται **KA** **5** λεία **MKS**: λεῖα **AC** | αὕτη **MS**: αὐτὴ **KAC** | μὴ *add. Maass.*

9–10 KA (*non in* **C**) πάρεξ **KA** *et hic et in Arateo textu*: παρὲξ **M** *in Arato* **10** ὀλίγην **K**: ὀλίγον **A** | ὄρους **A**: ἀέρος **K.**

11–16 MΔKUA *lemma* **MΔKA**: *om.* **U** **11** ὀρῶν **MA**: ὁρῶν **ΔKU** **12** αὐταὶ **MA**: *om.* **ΔKU** | ὑπώρ– **MΔUA**: ὑπορ– **K** | μὲν **MΔ**: μὴν **KAC** μὴ **U** **13** παρὰ *om.* **U** | πυθμένα *bis* **K** **14** καὶ φέρηται **MKUA**: *om.* **Δ** **15** φαίνηται **ΔKUA**: –εται **M** **15–16** σφόδρα ... ἀέρος **MΔKA**: εὐδίαν σημαίνει **U** **15** ἂν *add.* Est: *om.* **MΔKA** | εἴη **MKA**: ἔσται **Δ.**

17–p. 475,1 MΔA *lemma* **MΔ** (κολῶναι) **A** **18** ὅτι **MA**: *om.* **Δ** **19** τὰ² **MA**: *om.* **Δ** | σκέπωσιν *Maass*: σκοπῶσιν **MΔA** **20–p. 475,1** προσδέχεσθαι **MΔ**: προσδοκᾶν **AC.**

δέχεσθαι. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς MΔUA τῆς θαλάσσης ταπεινὸν νέφος ἀγχιβαθεῖ καὶ ἐπιμήκει πέτρᾳ θεωρῆται ὅμοιον, εὐδίαν σημαίνει.

991. — εὔδιός κ' εἴης: πάλιν εἰ τῇ αὐτῇ MKA θεωρίᾳ χθαμαλὴ ἐπὶ πόντου νεφέλη φέρηται, ἀνέμων μὴ ἀναρριπιζόντων αὐτήν, ἐν ταπεινώσει σχεδὸν καὶ πλησίον τοῦ ὕδατος, εὐδίαν προσδόκα.

993. — ἀλλ' αὐτοῦ πλαταμῶνι: πλατα- MΔUAS μὼν πέτρα ἐστὶν ὀλίγον ἐξέχουσα τῆς θαλάσσης, λεία τις καὶ ὁμαλὴ καὶ πλατεῖα.

'Απολλώνιός φησιν (I 364-366)· „εἵματα ... νη- MA ήσαντο / λείῳ ἐπὶ πλαταμῶνι, τὸν οὐκ ἐπέβαλλε θάλασσα / κύμασι, χειμερίη δὲ πάλαι ἀποέκλυσεν ἅλμη".

ὁ δὲ λόγος· „εὔδιον ἂν εἴη τὸ κατάστημα τηνικαῦτα, MΔUAS ὅταν ἐπὶ τὸν πόντον φαίνηται νεφέλη καὶ μὴ ἐν ὕψει ὑπάρχῃ, ἀλλ' αὐτοῦ πλησίον τοῦ πόντου παραθλίβηται

1–3 MΔUA *lemma* πλαταμῶνι U (*993*) **1** δὲ MΔA: *om.* U | παρὰ MΔ: περὶ UA **2** τῆς θαλάσσης M: *om.* ΔUA *fortasse recte* | ἀγχιβαθεῖ καὶ ἐπιμήκει MΔU: ἀγχιβαθὴς καὶ ἐπιμήκης A **3** *post* θεωρῆται *dist.* MΔUA | ὅμοιον *scripsi*: ὁμοίως MΔUA ὁμοία *Maass* (*Arat. 992–993*: νεφέλη ... ὁμοίη) | *post* ὁμοίως *add.* δὲ καὶ τότε Δ.

4–7 MKA *lemma* MKA **5** πόντου M: πόντον KA **7** προσδόκα MKC: σημαίνει A.

8–10 MΔUAS (*50r,39–41*) *lemma* MA: [π]λαταμῶνι Δ ἀλλ' αὐτοῦ πλαταμῶνος S *om.* U **9** πέτρα ἐστὶν MΔUA: ἐστὶ πέτρα S | ἐξέχουσα MΔUA: ἔχουσα S | λεία MΔS: λεῖα UA **10** τις MΔUS: τις οὖσα A | ὁμαλὴ καὶ πλατεῖα MA: πλατεία καὶ ὁμαλὴ S καὶ πλατεῖα *om.* ΔU.

11–13 MA (*om. etiam* C) **11** ἀπολλώνιος A: ἀπολλώνος M | εἵματα *Apollonius*: εἴματα M ἤματα A **11–12** νηήσαντο *Apollonius*: ἠίσσατο M ἠίσατο A **12** λείω M: λεῖα A | ἐπέβαλλε M: ἐπέβαλε A **13** ἀποέκλυσεν *Apollonius*: ἀπέκλυσεν MA.

14–p. 476,4 MΔUAS (*50r,41–48*) **14** λόγος MΔAS: νοῦς U | εὔδιον MUA: εὐδίας Δ εὐδιεινὸν S | τηνικαῦτα MΔUA: τὸ την– S **15** τὸν πόντον MUA: τοῦ πόντου Δ πόντον S **16–p. 476,1** ἀλλ' ... πλαταμών MUAS: ἀλλά τινι πλαταμῶνι παραθλίβηται τῶν πλησίον τοῦ πόντου, ὁμοῖα καὶ αὐτὴ ἡ νεφέλη πλαταμῶνι προνενευκυῖα τῆς θαλάσσης ὥσπερ ὁ πλαταμών Δ **16** ἀλλ' αὐτοῦ MAS: ἀλλὰ τῷ U (*cf.* Δ) | παραθλίβηται MUA: –εται S

πλαταμῶνι ὁμοία, καὶ αὐτὴ ἡ νεφέλη ὀλίγον προνενευκυῖα τῆς θαλάσσης ὑπάρχῃ, καθάπερ ὁ πλαταμών". πλαταμὼν δέ ἐστιν ἡ ὀλίγον ὑπερκύπτουσα τῆς θαλάσσης ὁμαλὴ πέτρα καὶ ὕφαλος.

MΔKUAS 994. — σκέπτεο δ' εὔδιος μέν: εὐδίας μὲν οὔσης σημεῖα λάμβανε χειμῶνος, χειμῶνος δὲ ὄντος σημεῖα ζήτει γαλήνης. μάλιστα δὲ πάντων σκόπει τὴν Φάτνην. καθαιρομένη γὰρ τῆς ἀχλύος μεταβολὴν τὴν ἐκ χειμῶνος εἰς εὐδίαν ὑποδηλοῖ.

MKA ἄλλως: περισκόπει δὲ τὰ τεκμήρια τοῦ χειμῶνος ἔτι ἐν εὐδίᾳ ὤν, ἀπὸ δὲ χειμῶνος λήγοντος τὰ τῆς γαλήνης. σφόδρα δὲ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀφορᾶν πρὸς τὴν Φάτνην, ἣν ὁ Καρκίνος περὶ ἑαυτὸν κύκλῳ ἔχει.

MΔKUAS περισκόπει δὲ αὐτὴν λοιπὸν ἀρχὴν λαμβάνουσαν τοῦ

---

1 πλαταμῶνι MU: πλαταμῶσιν A τελαμῶνι S | ὁμοία MU: ὁμοίως AS | *inter* ὁμοίως *et* καὶ *add.* A καὶ αὐτὴ νεφέλη ὁμοίως (*deinde* καὶ αὐτὴ κ. τ. λ.) | αὐτὴ MA: αὕτη US 2 ὑπάρχηι MAS: *om.* U (*cf.* Δ) 3 δὲ MΔUA: γὰρ S | ἐστιν MΔAS: *om.* U | *post* ἐστιν *add.* ὡς εἴρηται S | ὑπερκύπτουσα MA: προνενευκυῖα Δ προνενευκυῖα καὶ ὑπερκ– U ὑπερπίπτουσα S 4 πέτρα καὶ ὕφαλος MA: καὶ ὕφ– πέτρα Δ πέτρα ὕφ– S καὶ ὕφ– *om.* U.

5–9 MΔKUAS (*50ʳ,48–52*) *lemma* MKA: σκέπτεο δ' εὔδιος ΔU σκέπτεο εὔδιος S 6 σημεῖα MΔKA: σημεῖον S *ante* σημεῖα *nescio quid praebeat* U (περὶ? κατὰ?) 7 *post* ὄντος *add.* αὐτὸν U | σημεῖα MΔKUA: σημεῖον S | πάντων MΔKUA: *om.* S 7–8 σκόπει τὴν φάτνην M: φάτνην σκόπει Δ σκόπει τὴν φάτνην καὶ ζήτει KA ζήτει τὴν φάτνην καὶ σκόπει U σκόπει παρὰ πάντα τὴν φάτνην S 8 καθαιρομένη MΔU: –μένης KAC –μένην S | γὰρ MΔKUA: *om.* S 9 τὴν ἐκ M KUAS: τοῦ Δ | ὑποδηλοῖ MKA: δηλοῖ ΔUS.

10–13 MKA (*om.* C) ἄλλως M: *om.* KA 11 ἔτι MK: ὅτι A 12 πρὸς MA: εἰς K 13 ἑαυτὸν MA: αὐτὸν MA: αὐτὸν K | κύκλῳ MK: κύκλου A | *scholii finem recte non indicat* M.

14–p. 477,8 M (*om.* C) **ΔKUAS** (*50ᵛ,1–4*) *lemma e v. 997 sumpserunt* ΔKUAS: πρῶτα καθαιρομένην KUAS πρῶτα δὲ καθαιρομένη Δ *non in* M 14 περισκόπει δὲ αὐτὴν M: περισκόπει δὲ λοιπὸν αὐτὴν KA: *om.* ΔUS | λοιπὸν ἀρχὴν λαμβάνουσαν M: ἀρχὴν λαμβάνουσαν K λαμβάνεσθαι (ἀρχὴν *om.*) A ἀντὶ τοῦ ἀρχὴν λαμβάνουσα λοιπὸν ΔU ἀρχὴν λαμβάνουσα λοιπὸν S | τοῦ MΔKAS: τὸ U

καθαίρεσθαι, πάσης ὁμίχλης ὑπένερθε γενομένης καὶ ἐκτὸς αὐτῆς. ἐκείνη γὰρ ἡ Φάτνη φθίνοντι χειμῶνι καθαίρεται. καὶ δῆλον ὅτι σφόδρα ἀκριβὲς τὸ σημεῖόν ἐστιν εὐδίας. ἡ γὰρ Φάτνη φύσει ἐστὶν ἀμαυρὰ καὶ δυσκατάληπτος, καὶ ὑπὸ ὀλίγης ἀέρος δυσκρασίας ἀφανιζομένη, ὅτε δὲ φαίνεται καθαρά, δηλονότι οὐδ' ἡ τυχοῦσα ὑπόκειται δυσκρασία, ἀλλὰ πάντη καθαρός ἐστιν ὁ ἀήρ.

997. — π ά σ η ς ὑ π έ ν ε ρ θ ε ν ὁ μ ί χ λ η ς: οὐ MKA
τὴν Φάτνην κατωτέραν πάσης ὁμίχλης, ἡ γὰρ τῶν ἀέρων ἀκρασία πολὺ τοῦ οὐρανοῦ κατωτέρω, ἀλλὰ πάσης ὁμίχλης κατωτέρω καὶ ἐκτὸς γενομένης τοῦ Καρκίνου καὶ τῆς Φάτνης.

999. — κ α ὶ φ λ ό γ ε ς ἠ σ ύ χ ι α ι: προείπομέν MKA
τινα συμβαίνειν τῷ λύχνῳ ἐν τῷ χειμῶνι. ἥσυχα οὖν φαίνων δηλοῖ εὐδίαν. ὁ δὲ νοῦς·

,,καὶ τὰς τῶν λύχνων δὲ φλόγας ἡσυχίους, τουτέστι MΔKUAS

1–2 πάσης .. αὐτῆς **MKAS**: πάσης ἀχλύος, ὑπένερθε καὶ ἐκτὸς αὐτῆς γινομένης **U** *om.* **Δ** **1** ὑπένερθε **MS**: –θεν **KA** | γενομένης **M**: γιν– **KAS** | καὶ **MS**: *om.* **KA** **2** *ante* ἐκείνη *lemma* [φ]θίνοντι **Δ** κείνη γὰρ φθίνοντι (*998*) **KUA**: *recte non praebent* **MS** | φθίνοντι χειμῶνι **M**: φθίνοντι **Δ** φθίνοντος χειμῶνος **KAS** χειμῶνα (*ut vid.*) φθινοῦ **U** **3–4** σφόδρα ἀκριβὲς τὸ (μὲν **S**) σημεῖον ἐστιν εὐδίας (εὐδίας ἐστὶν **U**) **MKUAS**: εὐδίας ἐστὶ τὸ σημεῖον **Δ** **4** ἡ γὰρ φάτνη **MΔKAS**: αὐτὴ γὰρ **U** | φύσει **MΔS**: σφόδρα **KUA** | ἀμαυρὰ **MΔKAS**: ἀμυδρὰ **U** **5** ἀέρος δυσκρασίας **MS**: ἀκρασίας ἀέρος **ΔU** δυσκρασίας ἀέρος **KA** **6** ὅτε δὲ **MΔKUA**: ὅτι καὶ **S** **6–7** οὐδ' ἡ (οὐδὲ **S**) ... ἀλλὰ **MKAS**: *om.* **ΔU** **8** ἐστὶν ὁ (*om.* **K**) ἀὴρ **MΔKAS**: ὁ ἀὴρ ἐστί **U**.

9–13 MKA *lemma* **M**: τὸ δὲ π– ὑπ– ὁμ– **KA** **10** κατωτέραν **M**: –τέρω **KA** **12** κατωτέρω **MA**: –τέρου **K** | γενομένης **M**: γινομένου **KAC**.

14–16 MKA *lemma* **MA**[sl]: καὶ φλόγες ἡσύχιοι **KA** **15** τινὰ συμβαίνειν **MC**: τίνα συμβαίνει **KA** | *cf. sch. 976 sqq.*

17–p. 478,2 MΔKUAS (*50*[v]*, 4–5*) *lemma* καὶ φλόγες **Δ** καὶ φλόγες ἠσύχιαι **US** **17** τὰς **MKUAS**: τὸ τὰς **Δ** | τῶν **MΔKA**: *om.* **US** | δὲ **MΔKUA**: *om.* **S** | ἡσυχίους **KACS**: –χίας **M** ἡσύχους **ΔU**

μὴ σπινθηροπόμπους οὔσας, μηδὲ κτυπούσας, καὶ τὰς νυκτερίους γλαῦκας ἀταράχως βοώσας,

MKA ἐν γὰρ τῷ χειμῶνι περιεχομένη τῷ κρύει ἀτάκτως κραυγάζει,

MΔKAS καὶ τὰς κορώνας δὲ ἠρέμα ποικίλῃ τῇ φωνῇ χρωμένας, εὐδίας γίνεσθαι σημεῖα". αἵ τε γὰρ φλόγες ὑπ' οὐδενὸς ταρασσόμεναι κατὰ τὸν ἴδιον φέρονται θεσμόν, τά τε ὄρνεα ἀταρακτοῦντα ὥσπερ ὑφ' ἡδονῆς τοῦτο πάσχει.

M ἄ λ λ ω ς. κ α ὶ φ λ ό γ ε ς ἡ σ ύ χ ι α ι: εὐδίας σημεῖον καὶ φῶς ἀπὸ τῶν λύχνων ἡσυχαῖον, καὶ γλαῦξ ᾄδουσα ἡσύχως, καὶ κορώνη ἑσπέρας ποικίλον φθεγγομένη καὶ μεθ' ἡσυχίας. ᾄδει δὲ ἡ γλαῦξ προσδοκῶσα πρᾳεῖαν νύκτα καὶ νομὴν ἄφθονον.

MΔKUA 1001. — κ α ὶ ἤ σ υ χ α π ο ι κ ί λ λ ο υ σ α: τουτέστι ποικίλλουσα τὴν φωνὴν αὐτῆς εἰς διαφορὰς φωνῶν καὶ πολύφωνα κρώζουσα.

---

1 σπινθ– .... μὴ δὲ MΔKUA: *om.* S | οὔσας Est *Ald.*: εἶναι MΔKUA | μὴ δὲ κτυπούσας MKA: κτυπώσας S *om.* ΔU | τὰς MKUAS: τὸ τὰς Δ **2** νυκτερίους M: νυκτέρους ΔU νυκτερινὰς KAC νυκτερίδας S | ἀταράχως MAS: ἀταράχους ΔK καὶ ταράχους U | βοώσας MKAS: εἶναι βοώσας ΔU | *post* βοώσας *sic scholii finem faciunt* ΔU: σημεῖον ἔχε εὐδίας.

3–4 **MKA** **3** περιεχομένη M: –μένας KA **3–4** ἀτάκτως κραυγάζει M: ἴδοι τις ἂν κραυγάζουσας ἀτάκτως KA.

5–8 **M** *bis* (*hic et infima in pagina post sch. 1003 sub signo non alphabetico et lemmate* πολύφωνα κορώνη [*1002*] *ascriptis in mg. verbis* τοῦτο δὲ καὶ οὕτως γράφεται) **Δ** (*post sch. 1001 sub lemmate* κρώξῃ πολύφωνα) **KAS** (*50ᵛ,5–7*) **5** δὲ MΔKA: *om.* M²S | ἠρέμα ΔKAS: ἠρέμα MM² (*in* M² *post* χρωμένας) | ποικίλῃ M²ΔS: καὶ ποικίλῃ MKA **6** γίνεσθαι MKA: ποιοῦσι Δ γίνεται S *om.* M² | σημεῖα MKA: σημεῖον M²ΔS **7** ταρασσόμεναι MΔA: –σσόμενοι M² –ττόμεναι KS **8** ὥσπερ MM²KAS: *om.* Δ.

9–13 **M** (*om. etiam* C) **10** ἡσυχαῖον *Maass*: –χιαῖον M.

14–16 **MΔKUA** *lemma* MKUA: [ἤ]συχα ποικίλλουσα Δ **14–15** τουτέστι ... αὐτῆς (*sic codd.*) MKUA: [τ]ὴν φωνὴν αὐτῆς δηλονότι ποικίλλουσα Δ **15** εἰς ΔKUA: εἰ M | διαφορὰς φωνῶν MKUA: διαφόρους φωνὰς Δ | *haec deinde in* U *leguntur*: ὁ δὲ νοῦς ὅτι καὶ ἡ κορώνη ποικίλη τῇ φωνῇ κρώζει, εὐδίαν σημ[αίνει] *cf. infra p. 479, ll. 6–7.*

προείπομεν δὲ ὅτι καὶ οἱ κόρακες καὶ αἱ κορῶναι ἀρχομένου χειμῶνος ἡδόμεναι φαίνονται. λοιπὸν δὲ προιόντος καὶ ἐπίτασιν τοῦ κρύους ἔχοντος, οὐκέτι χαίρουσιν, ἀλλ' ἀρχομένου θέρους πάλιν ἡδόμενοι φαίνονται. τὰς γὰρ τῶν καιρῶν ὑπερβολὰς οὐ φέρουσι. φασὶ δὲ ὅτι ὅταν καὶ ἡ κορώνη ποικίλῃ τῇ φωνῇ καὶ ἥσυχα κρώζῃ καὶ μὴ τραχέα, δηλοῖ ὑφ' ἡδονῆς εὐδίαν. ΜΔΚΑ

1003. — καὶ κόρακες μοῦνοι: τὴν αἰτίαν καὶ αὐτὸς εἶπεν. χαιρόντων γὰρ αἱ τοιαῦται φωναὶ καὶ αἱ κινήσεις ἐκθαρσησάντων τῇ καθαρότητι τοῦ ἀέρος. πρῶτον δὲ ἰδίᾳ βοῶσιν ἀλλήλοις προσημαίνοντες, εἶτα πιστεύσαντες ἅμα καὶ γεγηθότες διίπτανται. ΜΚΑ

ἄλλως: καὶ οἱ κόρακες ἔστωσαν σημεῖον εὐδίας, ΜΑ

ὅταν μόνοι καὶ καθ' ἕνα ἐν τῇ ἐρημίᾳ βοήσαντες, εἶτα καὶ δεύτερον βοήσαντες μηκέτι μόνοι ἀλλ' ἀγεληδὸν προέρχωνται πρὸς τὴν ἑσπέραν κοίτου φροντίζοντες καὶ φωνῆς οἱ πάντες πεπληρωμένοι ἐπὶ τῇ ἐσομένῃ εὐδίᾳ. Μ

ὁ δὲ νοῦς· ΜΑ

καὶ οἱ κόρακες κατὰ μόνας μὲν ἐπιεικῶς φθεγγόμενοι καὶ ἐπαναδιπλοῦντες τὴν φωνήν, ἔπειτα λαμπροτέρᾳ τῇ φωνῇ χρώμενοι καὶ περὶ τὴν τοῦ ὕπνου ὥραν ΜΔUAS

1–7 ΜΔΚΑ **1** ὅτι καὶ ΔΚΑ: καὶ Μ **2** ἡδόμεναι φαίνονται Μ: ἥδονται Δ εὐφραινόμεναι φαίνονται ΚΑC **3** προιόντος καὶ ΜΚΑ: *om.* Δ | ἔχοντος ΜΚΑ: λαμβάνοντος Δ **4** ἡδόμενοι Μ Κ: –μεναι Α *om.* Δ **5** ὑπερβολὰς ΜΚΑ: μεταβολὰς Δ **6** φασὶ ΜΚΑ: φησὶ Δ ὅτι ΔΚΑ: *om.* Μ | ποικίλη τῆι φ– ΜΔ: τῇ φ– π– ΚΑ **6–7** καὶ ἥσυχα ... εὐδίαν ΜΚΑ: φθέγγηται, εὐδίαν σημαίνει Δ | *sequitur in* Δ *p. 478, ll. 5–8.*

8–12 ΜΚΑ *lemma* ΜΑ: καὶ οἱ κ– μ– Κ **9** αὐτὸς Μ: αὐτὴν ΚΑC **10** καθ– τοῦ ἀ– ΜΑ: τοῦ ἀ– καθ– Κ *vide infra sch. 1009 p. 481, ll. 5–6.*

13 ΜΑ ἄλλως ΜΑ | σημ– εὐδ– Μ: εὐδ– σημ– Α.

14–17 Μ

18 ΜΑ

19–p. 480,7 ΜΔUAS (*50v,7–12*) *lemma non praebent* ΜUΑ: καὶ κόρακες ΔS **19** κατὰ μόνας ΜΔUS: *om.* Α | μὲν ΜS: *om.* ΔUΑ **20** τὴν φωνὴν ΜΑ: *om.* ΔUS | ἔπειτα ΜΔΑS: *om.* U **20–21** λαμπροτέραι *hic* ΜΔΑS: *post* χρώμενοι U **21** ὕπνου ΜΔUΑ: ὕπνου δὲ S

συνουσιαζόμενοι καὶ μετὰ γοερωτέρας φωνῆς ἐπὶ τὴν ἀνάπαυσιν χωροῦντες παραπλήσιοι ἡδομένοις ἐπὶ τῷ εὐδινῷ καταστήματι, καὶ ἐν τῇ ἐγρηγόρσει τῇ φωνῇ τερπόμενοι, ἐν δὲ τῷ ὀρθρινῷ καιρῷ πολλοὶ μὲν ἐπὶ τῷ φλοιῷ τῶν δένδρων, πολλοὶ δὲ ἐπὶ τοῖς ἀκρέμοσι παρεικότες τὰ πτερὰ καὶ ἥσυχοι διατελοῦντες εὐδίαν σημαίνουσιν.

MΔUAS 1005. — π λ ε ι ό τ ε ρ ο ν δ' ἀ γ ε λ η δ ό ν: πλειότερον δὲ φωνῆς ἔμπλεοι γίνονται ἀγεληδὸν ὄντες, ἐπειδὰν τοῦ κοίτου φροντίδα ποιῶσιν.

MΔUA 1006. — χ α ί ρ ε ι ν κ έ τ ι ς ᾠ ί σ σ ο ι τ ο: ὡς ἐκ τοῦ φθέγματος χαίρειν ἄν τις ὑπολάβοι, ὁποῖα κράζουσιν ἥσυχα καὶ ἀνειμένα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λ ι γ α ι ν ο μ έ ν ο ι σ ι ν ὁ μ ο ῖ α.

MKA 1008. — π ο λ λ ὰ δ ὲ δ ε ν δ ρ ε ί ο ι ο: πολλοὶ δὲ καὶ ὅταν τῷ δένδρει εἰς ὃ αὐλίζονται περὶ τὸν φλοῦν καὶ τὸ στέλεχος καθεσθέντες κρώζωσι, καὶ ἄλλα μέλη λέγωσι, ταῦτα σημεῖα εὐδίας.

---

1 συνουσιαζόμενοι MUAS: παρρησιαζόμενοι ἐν συνουσίᾳ Δ | μετὰ MΔUA: *om.* S **2** χωροῦντες MΔUA: –νται S **3** εὐδινῷ M: εὐδιεινῷ ΔUAS | ἐγρηγόρσει MΔUA: –γορήσει S **4** τερπόμενοι MΔAS: τέρπονται U | δὲ *codd.*: *secl. Maass* **5** ἀκρέμοσι MΔUA: ἀκρήμοσι S **6** ἥσυχοι M ΔU: ἥσυχα A ἡσύχως S | διατελοῦντες MUA: διαμένοντες Δ διαστέλλουσιν S | εὐδίαν MΔUA: εὐδίας S.

8–10 MΔUAS (*50*^{v}*,12–13*) *lemma* MA: φωνῆς ἔμπλειοι (*1006*) ΔUS **9** φωνῆς MΔUA: φησιν S | ἔμπλεοι MS: ἔχουσι, τουτέστιν ἔμπλ– Δ ἔρχονται, τουτέστιν ἔμπλ– U ἔχοντες τουτέστιν ἔμπλ– A **10** ἐπειδὰν MΔUA: ἐπειδὴ S | ποιῶσιν M: ποιήσωνται Δ ποιήσουσι A ποιήσ[?] U ποιοῦνται S.

11–14 MΔUA *lemma* A: χαίρειν καί τις ᾠΐσσοιτο M χαίρειν καί τις Δ *om.* U **11–12** ὡς . . . φθέγματος *hic* MUA: *post* ὑπολάβοι Δ **12** ἄν τις MA: τις αὐτοὺς Δ αὐτὸν U | ὑπολάβοι MΔ: ἀπολάβοι U ὑπολάβῃ αὐτοὺς A **12–13** κράζουσιν MΔ: κρώζ– UA **13** γάρ ἐστι MΔA: σημαίνει U | τὸ ΔUA: *om.* M **13–14** λιγαινομένοισιν ΔA: –μένοις M U *mutilus.*

15–18 MKA *lemma* MKA **16** δένδρει M: δένδρῳ KAC **17** τὸ στέλεχος M: τὸν στέλεχον KAC | ἄλλα MKA: ἄλλοτε ἄλλα *Maass fortasse recte* | μέλη MA: μέρη K.

1009. — ἧχί τε κείουσιν: ἐν ᾧ αὐλίζονται MΔKUAS
καὶ καθέζονται ἀπ' αὐτοῦ πάλιν αἴρονται, καὶ περιπετασθέντες πάλιν ἐπ' αὐτὸ εἰ ὑποστρέφοιεν, εὐδινὸν τὸ περὶ τὸν ἀέρα κατάστημα γίνωσκε.

χαιρόντων γὰρ αἱ τοιαῦται φωναὶ καὶ κινήσεις ἐκ- MKA
θαρσησάντων τῇ καθαρότητι τοῦ ἀέρος.

οὗτος δηλῶσαι ἠθέλησε ποῖον δένδρον εἴρηκε. λέγει MKA
γὰρ ὅπου τεκείουσιν ἀπὸ τοῦ τεκείω ῥήματος· ὅπου τίκτουσιν.

ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μᾶλλον κείουσιν ἀντὶ τοῦ κοιμῶνται, ἀπὸ τοῦ κείω, ὁ δὲ τε σύνδεσμος ἵν' ᾖ „ὅπου καὶ τὴν κοίτην ἔχουσι καὶ ὅπου αὐλίζονται καὶ τῆς πτήσεως παύονται". τὸ γὰρ ἀπτερύονται οἱονεὶ τὰ πτερὰ χαλάσαντες. ἢ τὸ ἀπτερύονται ἀντὶ τοῦ διασείουσι τὰς πτέρυγας ὑποστρέψαντες. διακινοῦσι δὲ τὰς πτέρυγας ἤτοι ὑφ' ἡδονῆς τὴν κοίτην καταλαβόντες, ἢ τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος διατινάσσοντες ἰκμάδα. καὶ παρ' Ἀρχιλόχῳ ἡ ὑφ' ἡδονῆς σαλευομένη κορώνη· „ὥστε κηρύλος / πέτρης ἐπὶ προβλῆτος ἀπτερύσσετο".

1–4 MΔKUAS (*50^{v},13–14*) *lemma* MKUAS (–σι): [ἧ]χι τὲ κύουσι Δ **2** καθέζονται ΔKUAS: –ξονται M | *post* καθέζονται *haec tantum in* S *leguntur*: ἐπ' αὐτάς, πάλιν τοῦ ἀέρος κατάστημα γίνωσκε | ἀπ' MKA: ἐπ' ΔU | *ante* πάλιν *add.* εἰ *Maass* | αἴρονται MKUA: αἴ– Δ **2–3** περιπετασθέντες *Maass* (*sic fortasse* Δ^{pc}): –ντα MΔ περιπετασθ |||| U πετασθέντες KA **3** πάλιν *hic* MKA: *post* ἐπ' αὐτοῦ (*sic*) Δ | ἐπ' αὐτὸ MC: ἐπ' αὐτοῦ ΔA ἀπ' αὐτοῦ K *om.* U | εἰ MKA: *om.* ΔU | ὑποστρέφοιεν MΔKU: –στρέφειεν A | εὐδινὸν (–διει– KA): εὐδίαν σημαίνει ΔU.

5–6 MKA = *supra sch. 1003 p. 479, ll. 9–10.*

7–p. 482,1 MKA *pro his lineis in* Δ *legimus* τὸ δὲ κείουσιν, ἀντὶ τοῦ τίκτουσιν, ἀπὸ τοῦ τεκείω. ἢ ἧχι κείουσιν ἀντὶ τοῦ κοιμῶνται *et in* U κείουσι γὰρ ἀντὶ τοῦ τίκτουσιν ἀπὸ τοῦ τεκείω. ἢ ἀντὶ τοῦ κοιμῶνται **7** ἠθέλησε MK: –σα A **8** τεκείουσιν KA: τίκτουσιν MC **9** ὅπου τίκτουσιν M: *om.* KAC **10** δὲ M: γὰρ KAC **11** ἵν (*sic*) M: ἵνα KAC **14–15** τὸ ἀπτερύονται ἀντὶ τοῦ M: *om.* KAC **15** ὑποστρέψαντες M^{pc} KA: –ψας M^{ac} **16** ἤτοι M: οὗτοι KAC **17** διατινάσσοντες ἰκμάδα M: ἰκμ– διατ– KAC **19** ὥστε (*sic Wilamowitz*: ὥσπερ M) κηρύλος (κήρυλος M) . . . ἀπτερύσσετο M: *om.* KA

(fr. 45 Lasserre)

MΔKUA τὸ δὲ ὑπότροποι ἀπὸ τοῦ νομοῦ πάλιν ὡς ἐπὶ τὴν κοίτην.

MKA ἀπτερύονται: προσέθηκε τὸ α διὰ τὸ μέτρον. πτερύσσειν δὲ ἐτυμολογεῖται οἱονεὶ πτεροσείειν.

MΔKUAS 1010. — καὶ δ' ἄν που γέρανοι: καὶ αἱ γέρανοι συνηθροισμέναι ὅταν μακρὰν πτῆσιν ἀνύσωσι καὶ μὴ εἰς τοὐπίσω ὑποστραφῶσιν, εὐδίαν δηλοῦσι. προγινώσκουσαι γὰρ πολλῶν ἡμερῶν εὐδίαν γενησομένην διαίρονται εἰς ὕψος καὶ ἐπιθαρσοῦσι τῷ διαστήματι τῆς πτήσεως.

MKA ἄλλως: καὶ αἱ γέρανοι πάλιν τὰς τῶν καιρῶν ὑπερβολὰς οὐ φέρουσιν,

MΔKUAS ἀλλὰ χειμῶνι μὲν ἀπὸ Θρᾴκης ὡς ἐπὶ τὰ θερμότερα φεύγουσι καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, [πάλιν ὅτε χειμὼν] καὶ

---

1 *frustra, ut opinor, Archilocho verba* ὑφ' ἡδονῆς ... κορώνη *reddere voluit Lasserre.*

2–3 MΔKUA ὑπότροποι MΔKA: –ποια U **2** νομοῦ ΔUA: νόμου MK | πάλιν MKA: *om.* ΔU.

4–5 MKA προσέθηκε M: πρ– δὲ KA **5** δὲ M: γὰρ KA | πτεροσείειν MA: πτερὸν σείειν K.

6–11 MΔKUAS (*50ᵛ,14–16*) *lemma* MKUA: καὶ δ' ἄν που ΔS **7** γέρ– MKUAS: γέρ– δὲ Δ | συνηθρ– MKAS: συνηθρ– οὖσαι ΔU | ὅταν MKAS: κἂν ΔU | ἀνύσωσι MΔKUA: τανύσσωσι S *fortasse* τανύσωσι *scribendum* (τανύσαιεν *Aratus*) **8** ὑποστραφῶσιν MKA: στραφῶσιν (–σι Δ) ΔU ὑποστρέψωσιν S | δηλοῦσι MΔKAS: σημαίνουσι U **9** προγινώσκουσαι ΔKUA: –σι MS | γὰρ MΔKUA: *om.* S | πολλ– ἡμ– εὐδ– MKAS: εὐδ– πολλ– ἡμ– ΔU **10** διαίρονται MKA: αἴρονται ΔU καὶ αἴρονται S **10–11** διαστ– τῆς πτ– MKAS: τῆς πτ– διαστ– ΔU.

12–13 MKA *lemma* M: ἕνα δρόμον ἤλιθα πᾶσαι KA.

14–p. 483,7 MΔKUAS (*50ᵛ,19–26*) *lemma* ἕνα δρόμον Δ ἕνα δρόμον ἤλιθα U ἤλιθα πᾶσαι S **14** ἀλλὰ χειμῶνι (–να KAC) MKA: ἐν χειμ– Δ ὅτε ἐν χειμ– U καὶ ἐν χειμ– S | μὲν MKA: *om.* ΔUS | ὡς MKA: *om.* ΔUS **15** φεύγουσι MKA: ἔρχονται ΔUS | *ante* καὶ εἰς *dist.* MKUS: *post* διατρίβουσι (*cf. adnot. crit. infra*) ΔA | καὶ MΔKUAS: *secl. Maass* | *post* Αἴγ– *add.* διατρίβουσι (–σιν Δ) ΔKUA: *non* MS | πάλιν (δὲ *add.* KA) ὅτε χειμὼν MKAS: καὶ πάλιν ἐν ἔαρι πρὸς θράκην ΔU *seclusi* | καὶ MS: *om.* ΔKUA

τὸν αὐτὸν ἀνύουσι δρόμον. καὶ ἐὰν πετομένων αὐτῶν πνεύματα ποιητικὰ χειμῶνος ἐμπέσῃ, οὐκέτι αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν ἀνύουσι δρόμον, ἀλλὰ φεύγουσαι τὰ πνεύματα ἐξ ὑποστροφῆς ἀτάκτως ποιοῦνται τὰς πτήσεις μετὰ κλαγγῆς καὶ φόβου τοῦ χειμῶνος. βοῶσι δὲ πάλιν ὡς ἡδόμεναι ὅταν εἰς τὰ θερμὰ τῶν τόπων ἐν χειμῶνι γένωνται.

Ὅμηρος· „κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο MΔKUAS
ῥοάων" (Γ 5). καὶ ὁ Ἡσίοδος (Opp. 448-451)·

φράζεο δ' εὖτ' ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς
ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης,
ἥ τ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει καὶ χείματος ὥρην
δεικνύει ὀμβρηροῦ.

φησὶ γάρ· „καὶ ὅτε τὸν αὐτὸν ἀνύουσι δρόμον, εὐδίαν MKA
δηλοῦσιν. ἐπιφέρει γὰρ οὐδὲ παλιρρόθιοί κεν

---

1 ἀνύουσι MΔUAS: διανύουσι K **1–3** καὶ ἐὰν .... δρόμον *om.* ΔKU **1–2** καὶ .. ἐμπέσηι MA: εἰ γὰρ χειμῶνος ποιητικὸν ἐμπνεῦσαι πνεῦμα S **2** χειμῶνος ἐμπέσηι M: ἐμπέσῃ χειμ– A **3** φεύγουσαι *Maass* (*sic iam* C): –σι MΔKAS U *mutil.* | τὰ πνεύματα MΔKUA: τὸ πνεῦμα S **4** ἀτάκτως ποιοῦνται (–ντα KA) τὰς πτήσεις MKA: καὶ ἁπλῶς ἀτάκτως ποιοῦνται (–ντες Δ) τὰς πτήσεις ΔS καὶ τὰς πτήσεις ἀτάκτους ποιοῦσαι U **5** φόβου MC: ψόφου ΔKUAS *fortasse recte* | τοῦ χειμῶνος MKA C: *om.* ΔUS *fortasse recte, si* ψόφου *scribendum est* **5–6** βοῶσι δὲ πάλιν ὡς ἡδόμεναι MKAS: καὶ πάλιν ὥσπερ ἥδονται Δ βοῶσι καὶ πάλιν ὡς |||| U **6** ἐν χειμῶνι MKA: *om.* ΔUS **7** γένωνται MΔKA: γίνωνται US (–ονται S^{ac}*ut vid.*) | *post* γένωνται *praebent* KA *ll. 14–p. 484,1* (φησὶ . . . φορέοιντο).

8–13 **M** (*om.* C) **Δ** (*ll. 8–9 usque ad* ῥοάων) **KUA** (*in* KA *post* φορέοιντο *p. 484, l. 1*) S (*50*^{v}*, 26–30*) **8** ὅμηρος MΔ: καὶ ὅμ– KUAS **9** ὁ M: *om.* KUAS **10** φράζεο MKUAS: φράζεσθαι *Hesiodus* | δ' MKUA *Hes.*: *om.* S | εὖτ' ἂν MUS *Hes.*: αὖτε ἂν K αὖτε ἐὰν A | γεράνου M *Hes.*: –νων KUAS | φωνὴν MS *Hes.*: –νῆς KUA | ἐπακούσῃς KUA *Hes.*: ἐς ἀκούσῃς M ἀκούσῃ S **11** ὑψόθεν ἐκ MKUA *Hes.*: ὑψόθ' ἐς S | νεφέων MKUA *Hes.*: *om.* S | κεκληγυίης MKA *Hes.*: –γυίας U κεκλημένης S **12** τε KUAS *Hes.*: *om.* M **13** δεικνύει MKUA *Hes.*: φέρει S | ὀμβρηροῦ M *Hes.*: ὀμβρινοῦ KUAS.

14–p. 484,1 (*usque ad* φορέοιντο) **MKA** (*in* KA *supra l. 7 post* γένωνται, *cf.* C *qui ll. 8–13 omisit.*) **15** οὐδὲ MK: οὐ A

MΔKUAS ὑ π ε ύ δ ι ο ι φ ο ρ έ ο ι ν τ ο (1012), ὅτι ἐν εὐδίᾳ οὐκ ἂν π α λ ι ρ ρ ό θ ι ο ι καὶ ἄτακτοι φέροιντο, ἀλλὰ λεῖόν τινα καὶ τὸν αὐτὸν ἀποτελοῦσι δρόμον.

MΔKAS 1012. — ο ὐ δ ὲ π α λ ι ρ ρ ό θ ι ο ι: πνεύματος σκληροῦ ὄντος διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ ἀέρος, παλινδρομοῦσιν αἱ γέρανοι· ἐν δὲ ἀκύμονι καὶ κεχυμένῳ καὶ λείῳ καὶ ἀπταίστῳ εὐδρομοῦσιν.

MΔUAS 1013. — ἦ μ ο ς δ' ἀ σ τ ε ρ ό θ ε ν: μεταβέβηκεν πάλιν ἐπὶ τὰ τοῦ χειμῶνος σημεῖα, καὶ φησίν· „ὅταν ἴδῃς ἐν καθαρῷ ἀέρι αἰφνίδιον ἀμβλυνομένους ἀστέρας, μήτε νέφους μήτ' ἄλλης τινὸς ἀχλύος ἐπισκιαζούσης, μήτε σελήνης ἐπιπροσθούσης, χειμῶνα προσδόκα". δηλοῖ δὲ ὅτι ἡμῖν ἀνεπαισθήτως ὁ ἀὴρ παχυμερὴς γενόμενος τοῦτο ποιεῖ.

M ἄ λ λ ω ς: ἡνίκα τὸ τῶν ἀστέρων φῶς καθαρὸν ὂν ἄρχεται ἀμαυροῦσθαι, καὶ μή εἰσι νεφέλαι πεπιλημέναι

---

1 φορέοιντο AK[pc] *Arat.*: φορέονται MK[ac].

1–3 MΔKUAS (*50[v],30–32*) **1** ὅτι ἐν εὐδίαι MC: ἐν εὐδία οὖν ΔKUAS **2** οὐκ ἂν MKAS: οὐκ ἄν ποτε ΔU | παλιρρόθιοι (παλλιρο– S) καὶ ἄτακτοι MKAS: παλιρρόθιοι Δ *om.* U | φέροιντο MKAS: φέρωνται Δ φέρονται U **3** λεῖόν τινα ΔKUAS: λέγει ὄντινα M | καὶ τὸν αὐτὸν MKAS: *om.* ΔU | ἀποτελοῦσι (–οῦντα S) δρόμον MKAS: δρόμον ἀποτ– ΔU.

4–7 MΔ (*ante sch. 1010 supra p. 482, l. 7*) **KAS** (*50[v], 16–19, cf.* Δ) *lemma* MKA: [ἀ]σφαλέως (*1011*) Δ ἀσφαλέως τανύσαιεν (*1011*) S **5** σκληροῦ MΔKA: πυκνοῦ S **5–6** παλινδρομοῦσιν MΔKA: πάλιν ἐνδρομοῦσιν S **6** αἱ MΔKA: οἱ S | ἐν δὲ MKA: ἐὰν δὲ Δ καὶ ἐν S | ἀκύμονι MKAS: ἀκυμονῆ Δ | καὶ κεχυμένω καὶ MKA: δὲ καὶ κεχυμένω S *om.* Δ **7** λείω καὶ ἀπταίστω MKAS: λείως καὶ ἀπταίστως Δ | *post* εὐδρομοῦσιν *add.* αἱ γέρανοι K *postea del.*

8–14 MΔUAS (*50[v],32–38*) *lemma* M (ἦμος) ΔUA: ἦμος δ' οὐρανόθεν S **8–9** μεταβέβηκεν .... φησίν MAS: πάλιν ἐπὶ χειμῶνος σημεῖα μεταβέβηκε καί φησιν U *om.* Δ **10** αἰφνίδιον MΔAS: αἰφνιδίως U | ἀστέρας MΔAS: ἀέρας U **11** μήτ' M: μήτε ΔUAS | ἄλλης MΔAS: *om.* U | τινὸς *hic* MAS: *post* ἐπισκιαζούσης ΔU | ἐπισκιαζούσης MΔUA: ἐπισκιάζουσι S **13** ἡμῖν MUAS: *om.* Δ | ἀνεπαισθήτως ΔUS: –αίσθητος MA | ὁ ΔA: *om.* MUS **13–14** γενόμενος MU: γιν– ΔAS **14** τοῦτο MΔA: τοιοῦτον S τοιαῦτα U.

15–p. 485,5 M (*om. etiam* C) **16** εἰσι *Maass*: ὦσι M

αἱ τὴν ἀορασίαν ποιοῦσαι, μηδ' ἄλλος τις ζόφος ὁμιχλώδης ὑπαντᾷ μήτε ἡ σελήνη, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ἄστρα ἄνευ τινὸς ὑποκειμένης αἰτίας ἀμαυρὰ φαίνονται, μηκέτι τοῦτο τὸ σημεῖον εὐδίας σοι ἔστω, ἀλλ' ἐπιτήρει ἐσόμενον χειμῶνα.

γίνεται δὲ τοῦτο αὐχμοῦ ἐπιπροσθοῦντος τοῖς ἄστροις καὶ τὸ λαμπρὸν αὐτῶν ἀμβλύνοντος. MA

1015. — οὐδὲ σελήνη: τοῦτο εἶπεν ἐπειδὴ ἡ σελήνη ἐπισκέπει τῷ ἰδίῳ φωτὶ καὶ ἀμαυροῖ τοὺς ἀστέρας. τῶν οὖν ἀστέρων ἐξαίφνης σκοτεινῶν γινομένων χειμὼν ἔσται. MKA

1018. — καὶ ὁππότε ταὶ μὲν ἔωσιν: ὡσαύτως καὶ ὅταν τῶν νεφελῶν αἱ μὲν ὑψηλότεραι ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μένωσιν ἀκίνητοι, αἱ δ' ὑπ' αὐταῖς διαρριπίζωνται, αἳ μὲν προηγούμεναι, αἳ δὲ καταλαμβάνουσαι, ὡσαύτως χειμῶνα δεῖ προσδοκᾶν. MΔUAS

ἄλλως: καὶ τοῦτο σημεῖον ἔστω χειμῶνος ὅταν ἔν τινι τόπῳ τῶν νεφελῶν αἳ μὲν ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ μένωσιν, ἄλλαι δὲ ἀπ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς χώρας καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου ἔλθωσιν, αἳ μὲν τὰς ἱσταμένας παρατρέχουσαι, ἄλλαι δ' ὄπιθεν ἐρχόμεναι. MAS

1–2 ὁμιχλώδης *Maass*: ὀμ– M.

6–7 MA (*et* C).

8–11 MKA *lemma* MKA **9** ἐπισκέπει MK: –πτει AC **10** ἀστέρων MKC: ἄστρων A | ἐξαίφνης KAC: ἐξέφνης M.

12–16 MΔUAS (*50v, 38–42*) *lemma* MA: [κ]αὶ ὁπότε Δ ἀλλ' ἐπὶ χεῖμα δόκευε U ταὶ μὲν ἐῶσιν (*sic*) S **13** ὅταν MΔAS: ὁπότε U **14** αὐταῖς ΔM[pc] *ut vid.*: αὐτὰς M αὐτοῦ U *ut vid.* S αὐτῆς (ὑπὸ αὐτῆς) AC **15** διαρριπίζωνται MΔU[sl]: –ζονται Δ[ac] *ut vid.* US ὑπορριπίζωνται (–ζόνται C) AC.

17–21 MAS (*50v, 42–47*) ἄλλως MS: *om.* A **17** σημεῖον AS: τὸ σημεῖον M | ἔστω MS: ἔσται AC **18** αὐτῶι τῶι τόπω MSC: τῶ αὐτῶ τόπω A *fortasse recte* **19** μένωσιν MS: μέν– ἀκίνητοι (*cf. supra l. 14*) AC | ἄλλαι MS: ἄλλοι AC | ἀπ' MA: ἐπ' S | ἐκείνης MA: *om.* S **21** παρατρέχουσαι M: –χουσι A περιτρέχουσαι S | δ' MA: *om.* S | ὄπιθεν M: ὄπισθεν AS | ἐρχόμεναι Est *in mg. unde Ald.*: ἔρχωνται M ἔρχονται AS *et* Est *in textu.*

MΔKUAS 1021. — κ α ὶ χ ῆ ν ε ς: τούς τε χῆνας καὶ τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς ἃ καταλέγει ὄρνεα ταραχωδῶς καὶ μετὰ πολλῆς κινούμενα κραυγῆς σύμβολα γίνονται χειμῶνος. τῆς γὰρ τοῦ ἀέρος ἀκρασίας αἰσθανόμενα οὐ φυλάττουσι τὴν προτέραν εὐκοσμίαν.

MΔKUA ἄ λ λ ω ς: ἐξίασιν εἰς κατανομὴν μετὰ φωνῆς τινος, πλεῖον τοῦ εἰωθότος βοσκόμεναι διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι εὐχερῶς ἐξελθεῖν καὶ βοσκηθῆναι ἐκ τοῦ χειμῶνος.

S 1021. — β ρ ω μ ο ῖ ο, τῆς βρώσεως·

MΔKUAS 1022. — κ α ὶ ἐ ν ν ε ά γ η ρ α κ ο ρ ώ ν η: ἐννέα γὰρ γενεὰς (τ′ ἔτη) ζῇ ἡ κορώνη.

MKA ἢ τὸ ἐννέα ἐπὶ πλήθους ποιητικῶς ληπτέον.

MΔKUAS ,,καὶ ἡ πολύγηρα οὖν κορώνη ὀξέα κρώζουσα νυκτὸς χειμῶνός ἐστι δηλωτική, καὶ πρὸς τὴν ἑσπέραν βοῶντες

1–5 MΔKUAS (*50ᵛ,47–51*) *in* Δ *haec tantum legimus*: [κ]αὶ χῆνες. [κ]αὶ αἱ χῆνες τῆς τοῦ ἀέρος ἀκρασίας αἰσθόμεναι, οὐ φυλάττουσι τὴν προτέραν εὐκοσμίαν, ἀλλὰ φέρονται εἰς κατανομὴν κ. τ. λ. (*cf. infra ll. 6–8*) *lemma* MΔKAS: καὶ χῆνες κλαγγηδὸν U **1** τούς MKU *ut vid.* A: τάς S **2** ἐφεξῆς MKAS: ὁμοίως U | ἃ καταλέγει ὄρνεα MKUA: ἃ ὄρνεα καταλέγει S **3** σύμβολα MKA: –ον US **4** τοῦ ἀέρος M KUA: ἀερίας S **5** προτέραν MKUAS^{pc}: πρότερον S^{ac}.

6–8 MΔKUA ἄλλως M: ἀλλὰ Δ τὸ δὲ ἐπειγόμενοι ἀντὶ τοῦ KA τὸ δὲ ἐπειγόμενοι U **6** ἐξίασιν M: φέρονται Δ ἐξιᾶσιν KUA | κατανομὴν MΔKU: νομὴν A | μετὰ MKUA: *om.* Δ | τινὸς MΔKA: *om.* U **7** πλεῖον ... βοσκόμεναι (–νοι KA) MΔKA: τοῦ εἰωθότος πλειῶνος, καὶ πλεῖον βοσκόμενοι U **8** καὶ βοσκηθῆναι MKUA: πρὸς νομὴν Δ | χειμῶνος M: γενομένου χειμ– ΔU χειμ– τοῦ γενομένου KA.

9 S (*51ʳ,3*) βρωμοῖο *correxi*: βρώμοιο S.

10–11 MΔKUAS (*50ᵛ,51–52*) *lemma* MKA: καὶ ἐννεάγηρα ΔU καὶ ἐννεαγήρω S **10** *ante* ἐννέα *add.* ὅταν U **11** γὰρ MKAS: *om.* ΔU | γενεὰς MΔUS: γενεῶν KA | τ̄ ἔτη M: ἔτη KA (τὰ ἔτη C) τριακόσια ἔτη S *om.* ΔU | *post* κορώνη *add.* τουτέστι τριακόσια ἔτη Δ τουτέστι τῷ ἔτει U.

12 MKA ποιητ– ληπτ– MA: ληπτ– ποιητ– K.

13–p. 487,2 MΔKUAS (*50ᵛ,52–51ʳ,1*) **13** καὶ .. ὀξέα MKA: ὀξέως οὖν ΔUS | νυκτὸς MKA: *om.* ΔUS **14** χειμῶνος ... δηλωτική (–κὸν S) MKAS: χειμῶνα δηλοῖ ΔU | *ante* καὶ *lemma praebent* ΔKA (καὶ ὀψὲ βοῶντε [–τες Δ]) *et* U (νυκτερὸν *e v. 1023*): *non* MS *recte* | πρὸς MΔKUA: κατὰ S

οἱ κολοιοὶ σημεῖόν εἰσι χειμῶνος ὅταν ἑσπερίζοντος τοῦ καιροῦ κοίτου φροντίζωσι".

βοῶσι γὰρ χάριν τῆς αὐτῶν κοίτης. ὡς γὰρ εἴπομεν, ΔKUA
πρὸ τοῦ χειμῶνος αἴσθονται αὐτὸν ἐρχόμενον.

τὸ δὲ β ο ῶ ν τ ε (1023)· δυικῷ ἀριθμῷ ἐχρήσατο MKAS
ἀντὶ πληθυντικοῦ. τοῦτο γὰρ ἔθος αὐτῷ. τοῦτο καὶ Ὅμηρος οἶδεν.

1024. — κ α ὶ σ π ί ν ο ς: σπίνος καὶ ὀρχίλος καὶ MΔKUA
ἐριθεὺς εἴδη ὀρνέων. τὸ δὲ ἠ ῷ α σ π ί ζ ω ν οἷον ὁ σπίνος ὑπὸ ὄρθρον φθεγγόμενος καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐκφεύγοντα τὸ πέλαγος διὰ τὴν ψύξιν σημεῖόν εἰσι χειμῶνος.

1025. — κ α ὶ ὀ ρ χ ί λ ο ς ἢ κ α ὶ ἐ ρ ι θ ε ύ ς: MKA
καὶ ταῦτα εἴδη ὀρνέων. δῆλον δὲ ὅτι εἰς φωλεοὺς καταδυόμενα τὸν ἐπιόντα προδεικνύουσι καὶ προσημαίνουσι χειμῶνα.

1026. — κ α ὶ φ ῦ λ α κ ο λ ο ι ῶ ν: καὶ τὰ συστή- MΔKUA
ματα τῶν κολοιῶν πρὸς τὴν ἑσπέραν ἐπὶ κοίτην ἐρχό-

---

1 σημεῖον (σῆμα KA) εἰσὶ (ἐστὶ S) χειμῶνος **MKAS**: χειμῶνα δηλοῦσι Δ χειμῶνος εἰσὶ δηλωτικοὶ U **1–2** ὅταν (δὲ *add.* S) ... φροντίζωσι (–ζουσι KA) MKAS: *om.* ΔU.

3–4 ΔKUA (*non in* C) **3** γὰρ ΔU: δὲ KA | αὐτῶν *edd.*: αὑτῶν ΔKUA (*post* κοίτης U) **4** αἴσθονται αὐτὸν ἐρχόμενον Δ: ἔρχονται αἰσθανόμενον αὐτὸν U ἐρχόμενον αὐτὸν (αἴσθονται *om.*) KA *cf. sch. 963,970.*

5–7 MKAS (*51r,1–2*) **5** τὸ δὲ KA: τὸ τὰ δὲ M καὶ S | βοῶντε MKA: βοῶνται S **6** τοῦτο καὶ M: ὡς καὶ KAC τοῦ τὰς S **7** οἶδεν MKA: πολλάκις οἶδεν S.

8–12 MΔKUA *lemma* MΔKA (σπῖνος ΔKA) : *om.* U **8** σπίνος M: σπῖνος ΔU *om.* KAC **8–9** καὶ ὀρχ– καὶ ἐρ– MΔU: *om.* KAC **8** ὀρχίλος M: –χῖλος ΔU **9** εἴδη MΔU: εἶδος KAC | ὀρνέων MΔU: ὀρνέου KAC | ἠῶα σπίζων ΔKA: ἠῶ ἀσπίζων M (*sic* M *etiam in Arato*) U *mutil.* **9–10** ὁ σπίνος MKA (–ῖ– KA): *om.* ΔU *ut vid.* **10** ὑπὸ MΔUA: ὑπὸ τὸν K | φθεγγόμενος MKA: φωνῶν ΔU **11** ἐκφεύγοντα M: φησὶν ἐκφ– ΔKA φησὶν (ἐκφ– *om.*) U *ut vid.* | σημεῖον MΔUA: –ῖα K **11–12** εἰσι χειμ– MΔKA: χειμ– εἰσὶν U.

13–16 MKA *lemma* KA (ὀρχῖλος): καὶ ὀρχίλος ἢ ἐριθεύς M **14** ταῦτα M: ταῦτα δὲ KA.

17–p. 488,4 MΔKUA *lemma* MΔKA: U *mutil.* **18** τῶν MKUA: δὲ τῶν Δ | τὴν MΔKA: *om.* U | ἐπὶ MKA: εἰς Δ U *evan.*

μενα ἀπὸ τῆς ἐν τῇ γῇ κατανομῆς χειμῶνα δηλοῦσι. τραφεροῦ δὲ (1027) τῆς γῆς. ἐπὶ γὰρ τῶν ἀρουρῶν βόσκονται τὰ ἀποβαλλόμενα ἢ ἐκπίπτοντα τῶν καρπῶν διεπόμενοι.

KAS ἐπιόψιον δὲ αὖλιν τὴν ἑσπερινὴν κοίτην.

MΔKUAS 1028. — οὐδ' ἂν ἐπιξουθαί: αἱ κατάστικτοι μέλισσαι. ὁ δὲ νοῦς· ,,μεγάλου χειμῶνος ἰόντος, οὐδὲ αἱ ξουθαὶ μέλισσαι ἐπὶ τὸ πρόσω ἢ πόρρω τὴν κατανομὴν τῶν σίμβλων ποιοῦνται, ἀλλ' αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἑλίσσονται, ἤτοι γε ἀναστρέφονται, καὶ ἑλίσσουσι τὰ τοῦ μέλιτος καὶ τῶν ἔργων φροντίσματα.

MKA οἱ δὲ ἔργων τῶν γεωργικῶν ἀνθῶν. ἐν γὰρ τοῖς ἀγροῖς αὐτῶν εἰσιν αἱ ὁδοί. ἐξιοῦσαι οὖν τῶν σίμβλων εὐθέως ἔρχονται ἐπὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ πλησίον βόσκονται,

---

p. 487,18–p. 488,1 ἐρχόμενα MΔKA: ἔρχονται U **1** τῇ MΔKA: *om.* U | χειμῶνα MΔKA: καὶ χειμ– U **2** τραφεροῦ δὲ MKA: τὸ δὲ τρ– Δ ||||ροῦ καὶ U | τῶν ἀρουρῶν MKA: τὸ ἀροῦν ΔU **3** ἀποβαλλόμενα MKA: βαλλόμενα ΔU **3–4** ἢ ... διεπόμενοι MKA: *om.* ΔU.

5 KA (*et* C) **S** (*51ʳ,2–3*) ἐπιόψιον *scripsi* (*sic* M *in Arato v. 1027*): ἐπόψιον S ἐπιαύλιον KA ἐπὶ αὔλιον C | δὲ KAC: *om.* S | τὴν KAC: κατὰ τὴν S *qui add.* βρώμοιο (*sic, cf. v. 1021*) τῆς βρώσεως.

6–12 MΔKUAS (*51ʳ,3–6*) *lemma* M: [ο]ὐ δ' ἂν ἐπί Δ οὐδ' ἂν ἐπὶ ξουθαὶ KUA ξουθαὶ S | ξουθαὶ *ante* αἱ κατ– *add.* Δ **7** οὐδὲ MΔKUA: *om.* S **8** αἱ ξουθαὶ MΔKUA: ἐξουθαὶ S | τὸ πρόσω ΔA *ut vid.* (*evan.*) S: τῷ πρόσω K τὰ πρόσω U τὸ πρόσωπον M | ἢ MΔKA: καὶ U ἢ ἐπὶ τὸ S | πόρρω K: πόρω M πορρώτερον ΔUS A *evan.* **8–9** τὴν κατανομὴν τῶν σίμβλων ποιοῦνται MKA: ποιοῦνται τὴν νομὴν αὐτοῦ τοῦ κηροῦ Δ ποιοῦνται τὴν νομὴν αὐτοῦ ||||| U τὴν νομὴν ποιοῦνται τοῦ κηροῦ S **9** αὐτοῦ καὶ MKA: αὐταὶ καὶ S *om.* ΔU **10** ἐν (ἐνὶ S) αὐτῶι τῶι τόπω MΔKAS: ἐπ' αὐτὸν τὸν τόπον U | ἑλίσσονται MΔKAS: *om.* U **10–12** ἤτοι ... φροντίσματα *om.* ΔU (U *praebet tantum* ἐπαναστρέφονται) **10** ἤτοι γε M: καὶ KA ἤτοι S **11–12** τὰ ... φροντίσματα MKA: ἀντὶ τοῦ μέλιτος ἔργα φροντίζουσι S.

13–p. 489,2 MKA 15 ἔρχονται MA: ἔχονται K

μήποτε ἄφνω ἐπιγένηται χειμών, ἵνα ἐγγὺς ὦσι τῶν σίμβλων.

δυσριγοτάτη γὰρ ἡ μέλισσα. MΔUS

ἄλλως: αἱ μέλισσαι ἐγγὺς τῶν κυψελῶν ἀνα- MA στρεφόμεναι καὶ μὴ πόρρω τὴν νομὴν ποιοῦσαι (δυσριγόταται γάρ) χειμῶνα προδηλοῦσι καὶ προφαίνουσιν ἐσόμενον.

1031. — οὐδ' ὑψοῦ γεράνων: ἡ γέρανος MΔUAS δυσπαθὲς ἔχει τὸ σῶμα, καὶ πρὸς τὰς τῶν καιρῶν ὑπερβολὰς ἀντέχειν οὐ δύναται.

τὸ δὲ ἑξῆς· οὐδὲ αἱ τῶν γεράνων μακραὶ τάξεις τὰς MΔKUAS αὐτὰς ὁδοὺς παρατείνουσι (τοῦτο γὰρ ἦν εὐδίας σύμβολον), ἀλλ' ὑποπτεύουσαι τὸ ὑγρὸν πνεῦμα ἐξ ὑποστροφῆς πορεύονται". καὶ γέρανοι οὖν μὴ διαιρόμεναι εἰς ὕψος μηδὲ ἐπ' εὐθείας ποιούμεναι τὴν πτῆσιν, ἀλλ' ὑποστρέφουσαι εἰς τοὺς τόπους ὅθεν ἐκινήθησαν, τὸ αὐτὸ σημαίνουσιν.

ἄλλως: καὶ ταυτὶ δὲ σημεῖα χειμῶνος· γέρανοι MKA μὴ εὐθυποροῦσαι ἱπτάμεναι, ἀράχνια νηνεμίας μετα-

---

1 μήποτε **KAC**: μήτε **M** | ἄφνω **KA**: ἄφνωι **M** | τῶν **KAC**: τὰ τῶν **M**.

3 MΔUS (*51r,6*) δυσριγοτάτη **M**: –γωτάτη **ΔUS**.

4–7 MA 4 μέλισσαι **M**: –τται **A**.

8–10 M (*om.* C) **ΔUA** (*infra post p. 490, l. 7*) **S** (*51r,6–7*) *lemma* **MU**: οὐδ' ὑψοῦ **ΔS** *om.* **A 8** ἡ **MΔUS**: αὕτη γὰρ ἡ **A 9** δυσπαθὲς **MΔUA**: δυσπαθῶς **S** | πρὸς **MΔUA**: κατὰ **S 10** *post* δύναται *scholii finem significat* **A**.

11–17 M (*om.* C) **ΔK** (*infra post p. 490, l. 5*) **UAS** (*51r,7–13*) **11** τὸ δὲ ἑξῆς **MS**: ὁ δὲ νοῦς **ΔKUA** | οὐδὲ **MΔKUS**: *om.* **A** | τάξεις **MΔUAS**: *om.* **K 12** παρατείνουσι $Δ^{ac}$ *ut vid.* **S** (τείνονται *Arat.*): παρατείνουσαι **MΔ** τείνουσαι **KUA 13** ἀλλ' **MΔUS**: ἀλλὰ **KA** | ὑποπτεύουσαι *scripsi* (*cf. sch. 1098*): ὑποστραφεῖσαι **M** ἀποστραφεῖσαι **ΔKUAS** | πνεῦμα **MΔKUAS**: σῶμα *scripserat* **S**, *postea del.* **14** διαιρόμεναι **M**: διαιρούμεναι **ΔKAS** διαιρούμενοι **U 15** ποιούμεναι (πονούμεναι S^{ac}) τὴν πτῆσιν **MKUA S**: τὴν πτ– ποι– **Δ 16** ὑποστρ– **MKUAS**: ἀποστρ– **Δ 17** σημαίνουσιν **S**: σῆμ **M** σημεῖον ἐστὶν **ΔKUA**.

18–p. 490,5 MKA (*in* **KA** *supra post l. 7 sub lemmate* οὐδ' ὑψοῦ γεράνων) **19** νηνεμίας **M**: νηνεμία **KA**

κινούμενα, φλὸξ ἀπὸ λύχνου μὴ καθαρὰ καὶ μόγις ἁπτόμενον πῦρ. πῆξις δὲ τέφρας νιφετοῦ σημεῖον, καὶ τὰ περὶ τὰς μύξας τῶν λύχνων κέγχροις ὅμοια φαινόμενα. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο νιφετοῦ. χαλάζης δέ, διαπύρου ἄνθρακος τὸ μέσον νεφελῶδες.

MA ἄ λ λ ω ς: ἀλλ' οὐδὲ τὰς γεράνους φασὶν ὄμβρων μελλόντων καταφέρεσθαι μετεώρους αἴρεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐθείας ἐμποδίζεσθαι πτήσεως.

MΔUAS 1033. — μ η δ' ὅ τ ε ν η ν ε μ ί η: καὶ ὅταν τὰ ἀράχνια νηνεμίας οὔσης ἐν τῷ ἀέρι πλάζωνται, ὡσαύτως καὶ ὅταν ἀμαυρὸν ᾖ τὸ περὶ τοὺς λύχνους φέγγος καὶ μὴ εἰς ὕψος ἀνάπτηται, ἀλλὰ περιτρέπηται, ὅμοιον γενόμενον τοῖς ἐπὶ τῶν θερμοτέρων ἀτμῶν τιθεμένοις λύχνοις, τὸ αὐτὸ σημαίνουσι, καὶ τὸ πῦρ ὑπὸ τῇ σποδιᾷ ἀφανιζόμενον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα γίνεται ὑπὸ χειμερινῆς καταστάσεως.

MA ἄ λ λ ω ς: καὶ ἐν νηνεμίᾳ ὅτε ἡ ἀράχνη φέρεται, μὴ καταφρόνει.

MA ἄ λ λ ω ς: ἀράχνη λεπτή ἐστι καὶ ἰσχνή. ἄλλως καὶ ἐν μετεώρῳ ἐστί· καὶ ἔτι ἡμῖν ἀνεπαισθήτου ὄντος τοῦ πνεύματος, αὕτη καὶ ἐκ βραχείας κινήσεως φέρεται

---

1 καθαρὰ KAC: καθὰ M **4** *post* διαπύρου *dist. et add.* καὶ διαπύρου KA.

6–8 MA ἄλλως MAC **6** ἀλλ' οὐδὲ MC: *om.* A **7** μετεώρους M (μετεώρως C): οὐ μ– A *qui sine finis signo ad p. 489, l. 4 transit.*

9–16 MΔUAS (*51r,13–20*) *lemma* MΔUA: μὴ δ' ὅτε S **9** ὅταν MA: ὅτε ΔUS **10** πλάζωνται MΔUA: –ονται S **11** καὶ MΔUS: δὲ καὶ A **12** ἀλλὰ MΔUA: *om.* S | περιτρέπηται MΔUC: περιστρέπτηται A *om.* S **13** γενόμενον MU: γιν– ΔAS | θερμοτέρων MΔAS: –τάτων U **14** σημαίνουσι MS: σημ Δ σημαίνει U σημεῖον A | *post* σημ– *lemma add.* Δ (πῦρ) *et* U (καὶ πῦρ αὔηται *e v. 1035*) **14–15** σποδιᾶι MUAS: σποδιῇ Δ **15–16** πολλὰ (πολλάκις U) .... καταστάσεως (ἀκαταστασίας U) MUAS: χειμῶνα σημ Δ | χειμερινῆς MS: τῆς χειμ– UA.

17–18 M (*om.* C) **A** ἄλλως MA **17** νηνεμία A: νημία M.

19–p. 491,4 M (*om.* C) **A** ἄλλως MA | ἀράχνη M: ἡ ἀρ– A | ἄλλως M: *om.* A ἄλλως τε καὶ εἰ ἐν μετεώρῳ *coni. Maass*

καὶ κινεῖται. ὁ δὲ λόγος· „καὶ ἐν νηνεμίᾳ δὲ ὅτε ἡ ἀράχνη κινεῖται, μὴ καταφρόνει τοῦ σημείου". εἰ γὰρ καὶ τὸ αὐτίκα νηνεμία ἐστίν, ἀλλ' οὖν γε προδηλοῖ τὸν ἐσόμενον χειμῶνα.

1034. — καὶ φλόγες αἰθύσσωσι: λύχνων φλόγες ἠρέμα παραφερόμεναι πῦρ τε μόγις ἀναπτόμενον καὶ τὰ ἐλλύχνια φῶτα χειμῶνος σημεῖα. συμπίπτει γὰρ τὰ ὑποκείμενα ὑπὸ τοῦ ἀέρος. MKA

1035. — ἢ πῦρ αὔηται: ἀπὸ κοινοῦ· „μηδὲ τότε πίστευε τῷ χειμῶνι, ὅτε πῦρ ἐφάπτεται μετὰ κακοπαθείας καὶ βραδέως καὶ τὰ ὑπαίθρια λύχνα." δῆλον γὰρ ὅτι πολλοῦ ὄντος τοῦ περιέχοντος ὑγροῦ βράδιον τὸ πῦρ ὑφάπτεται καὶ τὰ λύχνα. αὔηται οὖν ἀντὶ τοῦ ὑφάπτηται. MKA

ἄλλως. ἢ πῦρ αὔηται: τὰ καυστὰ βραδέως ἐξάπτεται παχυμεροῦς τοὺς πόρους ἐπιφράττοντος τοῦ ἀέρος. διόπερ οἱ τὰς δᾷδας ἅπτοντες προστρίβουσιν ἐν τῇ τέφρᾳ, ἵνα ἀποκρουσθῇ εἴ τι ἔνικμον ᾖ καὶ τὸ πῦρ τῆς ὕλης μᾶλλον ἅψηται. οὕτω Πλούταρχος (fr. 16 Sandbach). MKA

1036. — τί τοι λέγω ὅσσα πέλονται: τί σοι καταλέγω ὅσα σημεῖα ἐπ' ἀνθρώποις γίνονται MΔKUAS

---

1 καὶ² M: *om.* A **3** τὸ M: *om.* A.

5–8 MKA *lemma* MKA **6** ἠρέμα KAC: ἠρέμα M | παραφερόμεναι *scripsi*: παραφαινόμεναι MC περιφερόμεναι KA **7** ἐλλύχνια MA: ἐλυ– K.

9–14 MKA *lemma* MKA (αὔηται M) **10** ὅτε ... ἐφάπτεται M: ὅταν ... ἐφάπτηται KA **11** ὑπαίθρια: *legitne scholiasta in Arato?* (ὑπεύδια *codd.*) **12** δῆλον Est *Ald.*: δηλοῖ M δηλῶν KAC **13** ὑφάπτεται M: ἐφάπτεται KAC | αὔηται KAC: αὔηται M **14** ὑφάπτηται MC: ἐφάπτηται KA.

15–20 MKA ἢ πῦρ αὔηται (*sic*) M: *om.* KAC **16** τοὺς πόρους A: τοῖς πόροις MKA[sl]C **17** δᾶδας K: δάιδας M δάδας A | προστρίβουσιν MKA: προτρίβουσιν *cur Maass coniecerit, non intellego.*

21–p. 492,4 MΔKUAS (*51ʳ, 20–24*) *lemma* M (ὅσα M ὅσσα M[sl]): τί τοι λέγω ΔUS τί τοι λέγω ὅσσα KAC **22–p. 492,1** σημεῖα ἐπ' ἀνθρώποις γίνονται χειμῶνος καὶ εὐδίας MCS: σημ– γίν– χειμῶνος ἐπὶ τοῖς ἀνθρ– Δ γί(νονται *vel* –νεται) ἐπ' ἀνθρ– σημεῖα U σημ– γίνεται ἐπ' ἀνθρ– χειμ– καὶ εὐδ– KA

χειμῶνος καὶ εὐδίας; καὶ γὰρ ἐν τῇ πάντων εὐτελεστάτῃ τέφρᾳ περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον ἔνθα ἐστὶ πηγνυμένη χιόνα σημαίνου. πολλῆς γὰρ περὶ τὸν ἀέρα νοτίας σημεῖον τὸ τοιοῦτον.

S τί τοι λέγω, θαυμαστικῶς.

ΜΔΚUAS 1038. — αὐτοῦ πηγνυμένῃ: ἡ τέφρα μὴ διαλυομένη καὶ ὁμοία πεπηγυίᾳ χιόνα σημαίνει. καὶ κέγχροι πολλαὶ ἐπὶ τῆς τοῦ λύχνου φλογὸς ἐπανιστάμεναι νιφετὸν σημαίνουσιν.

MKA ὅταν δὲ τοῦ διαπύρου ἄνθρακος ἡ μὲν ἐπιφάνεια λαμπρὰ τυγχάνῃ, ἡ δὲ μεσότης μελαίνηται, χάλαζαν ἐσομένην δεῖ σημειοῦσθαι.

MKA 1039. — καὶ λύχνῳ χιόνος: καὶ ἐπὶ τῷ λύχνῳ χιόνος γίνωσκε σημεῖα ἐὰν κέγχροις ἐοικότα σήματα πανταχοῦ καὶ κύκλῳ ἔχῃ ἐγγὺς τῆς περιλαμπούσης μύξης.

---

1 εὐτελεστάτῃ ΜΔΚUS: ἀσφαλεστάτῃ A **2** ἔνθα ἐστὶ MKU AS: *om.* Δ | πηγνυμένη *Maass*: –μένη ΜΔΚUAS **3** χιόνα σημαίνου *scripsi ex Arato 1038* (νιφετοῦ ἐπιτεκμήραιο): χειμῶνα σημαίνει ΜΔΚUAS | πολλῆς (πολλοῦ KA πολλοῖς S) . . . νοτίας (νότου KA νότιον S) MKAS: *om.* ΔU **3–4** σημεῖον τὸ τοιοῦτον MCS: τὸ τοιοῦτον σημεῖον KA *om.* ΔU *qui cum hoc scholio id quod sequitur continuant.*
5 S (*51r,34*).
6–9 ΜΔΚUAS (*51r,25–27*) *lemma* MKA: *om.* ΔUS **6–7** ἡ τέφρα μὴ (*om.* S) διαλυομένη MKAS: μὴ διαλ– γὰρ ἡ τέφρα ΔU **7** καὶ ὁμοία πεπηγυίαι MKA: ἀλλ' ὁμοίως πεπηγυία οὖσα ΔU καὶ ὁμοία πηγνυμένη γινομένη S | χιόνα σημαίνει *scripsi ex Arato*: χειμῶνα σημαίνει ΜΔS σημαντικὴ χειμῶνος KAC χειμῶνος σημαντικὴ U | *finem scholii significant* ΔKUA | *lemma add.* Δ ([ὅ]τ' ἐοικότα) *et* U (καὶ λύχνω χιόνος) *e v. 1039* **8** κέγχροι ΜΔUAS: κέγχραι K | πολλαὶ MKUAS: πολλαί φησιν Δ | ἐπὶ ΜΔΚUA: ἐκ S | τῆς ΜΔUS: τοῦ KAC | τοῦ λύχνου ΜΔΚUA: λυχνίας S | φλογὸς ΜΔU: φωτὸς KAC *om.* S **9** νιφετὸν σημαίνουσιν (–ει U *et fortasse* A) MKUAS: χειμῶνα δηλ / Δ.
10–12 MKA.
13–16 MKA *lemma* MKA **14** σημεῖα M: σημεῖον KA **15–16** περιλαμπούσης M: περιλαμποῦς KAC.

ἄ λ λ ω ς: καὶ περὶ χιόνος ἐσομένης ἀφορῶν μάθοις τοῖς κέγχροις τοῦ λύχνου ὅταν πάντῃ πλησίον τῆς μύξης ἔχῃ σημεῖα. καὶ γὰρ περὶ τὴν μύξαν πολλάκις ὡς κέγχροι τινὲς συνίστανται, ἃ προελέγομεν, ἐκ τῆς ὑγρότητος τοῦ ἀέρος. M

ἡ σύνταξις· ὅτε κέγχροις ἐοικότα σημεῖα πάντῃ ἔχει κύκλῳ τῆς λαμπούσης μύξης, περὶ χιόνος πύθοιο.

1040. — π υ ρ ι λ α μ π έ ο ς ἐ γ γ ύ θ ι: καὶ περὶ τὰς μύξας τῶν λύχνων ἐὰν κέγχροις ὅμοιά τινα ἀνιστῶνται (καὶ γὰρ ταῦτα γίνεται κατὰ τὴν ἔξωθεν ψύξιν τοῦ ἐλλυχνίου ὥσπερ σβεννυμένου) καὶ ταῦτα μὲν χιόνος φησὶν εἶναι σημεῖα. MA

1041. — ἄ ν θ ρ α κ ι δ ὲ ζ ώ ο ν τ ι: ἐὰν δὲ ζῶντος ἄνθρακος, τουτέστι καιομένου, καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ φλογὸς μεταξὺ ὡς νεφέλη τις γένηται, χαλάζης τὸ τοιοῦτον σημεῖον. λευκὸν δέ φασι φαντάζεσθαι τὸν ἄνθρακα διὰ τὴν πεπηγυῖαν τέφραν. καὶ εἰκότως τὸ τοιοῦτον σημεῖον χειμῶνος, εἴ γε τοιαύτη ἐστὶ τοῦ ἀέρος ἡ ψύξις ὡς καὶ μέχρι τοῦ πυρὸς διήκειν. ΔKUAS

ἄ ν θ ρ α κ ι δ ὲ ζ ώ ο ν τ ι: τουτέστι κάρβωνι ἠνθρακωμένῳ καὶ ζῶντι. MΔKA

1–7 M (*om. etiam* C) *cf. sch. 983–985.*

8–12 MA *lemma* M: περὶ λαμπέος ἐγγύθι μύξης A **8–12** *in* AC *haec tantum legimus*: καὶ περὶ τὰς μύξας ἐὰν κέγχροις ὅμοια γένηται, καὶ ταῦτα σημεῖον χειμῶνος **9–10** ἀνιστῶνται *Maass*: ἀνίστανται M.

13–19 ΔKUA (*in* KA *infra post ll. 20–21, non in* C) S (*51ʳ,27–34*) *lemma* S: [ἄ]νθρακι δὲ Δ ἄνθρακι δὲ ζέοντι U ἄλλως KA **13** δὲ S: *om.* ΔKUA **13–14** ζῶντος ΔKA: ζέοντος U ζώοντος S **14** τουτέστι KUAS: ἤγουν Δ | καὶ τῆς ἀπ' (*sic* U, ἐπ' KA ὑπ' S) αὐτοῦ φλογὸς (ὡς *add.* KA) μεταξὺ KUAS: μεταξὺ τῆς ἀπ' αὐτοῦ φλογὸς Δ **15** ὡς S: ὥσπερ ΔKUA | γένηται ΔKA: γίνεται US **16** λευκὸν: *in Arato 1042* λευκὴ *legisse videtur interpres* (λεπτὴ *codd.*) | φασι S: *om.* ΔKUA δεῖ *restituit Ald.* **18–19** εἴ ... ψύξις ΔS: εἴ (ἢ A) γε τοῦ ἀέρος ψύξις τοιαύτη ἐστὶν KUA.

20–21 MΔKA (*et* C) *lemma* MKA: ἄνθρακι Δ **20** τουτέστι MKA: *om.* Δ | κάρβωνι MK: κάρβω AC κάρβωνι φησὶν Δ **21** καὶ MΔA: *om.* K | ζῶντι MΔC: ζώοντι KA.

ΜΔ ἐπὶ τούτῳ, φησί, χαλάζης ἴσθι σημεῖον, ὁπόταν ὁ ἄνθραξ λαμπρὸς ὑπάρχῃ, ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἔνδον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ὥσπερ νεφέλη πυρὸς καιομένου φαίνηται.

ὁπότε λαμπρός: ὅταν δὲ τοῦ διαπύρου ἄνθρακος ἡ μὲν ἐπιφάνεια λαμπρὰ τυγχάνῃ, ἡ δὲ μεσότης μελαίνηται, χάλαζαν ἐσομένην δεῖ σημειοῦσθαι.

ΜΚΑ 1044. — πρῖνοι δ' αὖ καρποῖο: ἄρχεται λοιπὸν καὶ ἀπὸ δένδρων τεκμήρια ἡμῖν διδόναι περὶ χειμώνων καὶ καιρῶν ἐπιτηδείων πρὸς γεωργίαν. δεῖ οὖν, φησί, λαβεῖν ἀπὸ πρίνου καὶ σχίνου σημεῖα. ὁ μὲν γὰρ τῆς πρίνου καρπὸς σύμμετρος ὢν τοιοῦτον καὶ τὸν χειμῶνα δηλοῖ, ὁ δὲ πλείων τοῦ συνήθους πλείονα αὐχμόν.

ΜΔΚUAS ἄλλως: μεταβέβηκεν ἑξῆς ἐπὶ τὰ τῆς γεωργίας σημεῖα καί φησιν ὅτι πρῖνοι καὶ σχῖνοι, μετρίαν τὴν καρποφορίαν ὅταν ἔχωσιν, αὐχμηρὸν τὸ ἔτος σημαίνουσιν. αἱ μὲν οὖν πρῖνοι μὴ ὑπὲρ τὸ δέον εὐφοροῦσαι μακρὸν ἐσόμενον τὸν χειμῶνα σημαίνουσιν, ἐὰν δὲ πολυφορῶσι περὶ τὰ ἔσχατα μέρη τοῦ θέρους, βλάβην

1–6 **Μ** (*om.* C) **Δ** **1** ἐπὶ τούτων (*sic* M, *corr. Maass*) φησι M: *om.* Δ | ἴσθι M: γνῶθι Δ **2** ἔνδον M: ὡσανεὶ ἔνδον Δ **3** νεφέλη Δ: –λῃι M | πυρὸς M: πυρὸς λεπτὴ Δ *fortasse recte* **4** ὅταν δὲ M: ὅτε Δ **5** τυγχάνηι (*ex* –νει *ut vid.*) M: εἴη Δ **6** σημειοῦσθαι M: σκοπεῖν Δ.

7–13 **ΜΚΑ** *lemma* KA: πρῖνοι δ' οὐ καρποῖο MC **8** καὶ M: *om.* KAC **9** καὶ M: *om.* KAC | ἐπιτηδείων M: ἐπιτήδεια KAC **10** φησι M: *om.* KAC **11** καὶ τὸν MC: *om.* KA.

14–p. 495,7 **ΜΔ** (*post p. 495, l. 17*) **KU** (*post p. 495, l. 17*) **AS** (*51ʳ, 34–46 post adnotationem ad v. 1036 pertinentem, vide supra p. 492, l. 5*) ἄλλως MKA: σχῖνοι ἀπείρητοι (*cf. sch. sq.*) U πρῖνοι δ' οὐ καρποῖο S (*cf. infra* Δ *ad. p. 495, l. 8*) **14–15** μεταβέβηκεν . . . σημεῖα MS: μετὰ ταῦτα διδάσκει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν τῆς γεωργίας σημείων Δ νῦν πειρᾶται διδάσκειν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν τῆς γεωργίας σημείων U **15** καί MΔKUA: *om.* S | ὅτι MKUAS: *om.* Δ | πρῖνοι MΔKUA: πρῖνος S **15–16** μετρίαν . . . . ἔχωσιν MKUAS: ὅταν μετρίως καρποφορήσωσι Δ **16** ἔτος MΔUSC: τέλος KA **17** αἱ MΔUAS: οἱ K | ὑπὲρ τὸ δέον ΔKUAS: ὑπερδέον M | εὐφοροῦσαι MΔSC: καρποφοροῦσαι U εὐποροῦντες KA **18** μακρὸν MKAS: μικρὸν ΔU **19** πολυφορῶσι MΔKUA: πολὺν (*ex* πάλιν) φέρωσι S

τοῦ σιτικοῦ καρποῦ γενησομένην ὑπὸ αὐχμοῦ. ἡ δὲ τοῦ σχίνου καρποφορία τρισσὴ τυγχάνει· τρὶς γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνθεῖ καὶ τρὶς τελεσφορεῖ, ἑκάστη δὲ καρποφορία ἴδιον σημεῖον ποιεῖ. ἐὰν γὰρ ὁ πρῶτος καρπὸς κατὰ τρόπον γένηται, πρώιμον δεῖ τὸ θέρος προσδοκᾶν· ἐὰν δὲ ὁ δεύτερος, τὸν μέσον καιρὸν τῆς θερείας κρείσσονα σημαίνει· ὁ δὲ τρίτος τὸν ἔσχατον.

ἡ σύνταξις· καταχθέες καρποῖο (1044) ΜΔUA
τὸ πρῶτον, τουτέστι βαρούμεναι τῷ καρπῷ, οὐκ ἀπείρητοί εἰσι χειμῶνος.

1045. — σχῖνοι ἀπείρητοι: ὅσα τὴν σχῖνον ΜΔUA
ἐκ τοῦ ἀέρος ὠφελεῖ, ταῦτα καὶ τὸν σῖτον. ὁμοίως καὶ τὰ βλάπτοντα. δείγματα οὖν τῶν σπόρων ὁ πρῶτος ἐν τῇ σχίνῳ ἐστὶ τῶν πρώτων, καὶ τῶν μέσων ὁ μέσος, καὶ ὁ τρίτος τῶν τελευταίων. οὕτω Πλούταρχος (fr. 18 Sandbach). πολλὸς δὲ ἀλωεὺς ὁ σπουδαῖος γεωργὸς καὶ ἀροτρεύς.

---

1 *post* αὐχμοῦ *finem scholii facit* Δ **2** σχίνου MKUA: σχοίνου S **2–3** τρισσὴ ... καρποφορία MK UA: *om.* S **2** τρισσὴ M AS: τρισσῇ K τριπλῇ U **3** καὶ τρὶς MKA: τρὶς δὲ U | ἑκάστη δὲ M: καὶ ἑκ– KUA **4** ἴδιον MKA: ἴδιον αὐτοῦ U ἤδη S | ὁ MKAS: *om.* U **6** τὸν MUS: κατὰ KAC | καιρὸν MKAS: καρπὸν U | τῆς MKAS: *om.* U **6–7** κρείσσονα MKUA: κρεῖσσον S **7** σημαίνει MKUA: –νειν S.

8–10 **ΜΔUA** (*in* ΔU *ante ll. 11–17 infra*) *lemma non praebent* MUA: [π]ρῖνοι δ'οὐ καρποῖο Δ **8** ἡ σύνταξις M: σύνταξις Δ ἡ σύντ– οὕτως UA | καταχθέες καρποῖο MA: *om.* ΔU **9** τὸ πρῶτον M: *om.* ΔUA *fort. recte* | τουτέστι MA: *om.* ΔU | *hic add.* οἱ δὲ πρῖνοι Δ | βαρούμεναι MA: –νοι Δ U *incert.* **9–10** ἀπείρητοι ΜΔA: ἀπείραστοι U.

11–17 **ΜΔUA** *lemma* MA: ἀπείρητοι U *om.* Δ **11** σχῖνον MA: πρῖνον Δ σχοῖνον U **12** ἐκ τοῦ ἀέρος ὠφελεῖ MUA: ὠφ– τοῦ ἀέρος Δ **12–13** καὶ τὰ ΜΔA: κατα– U **13** δείγματα *bis* Δ | οὖν MU: γὰρ Δ γοῦν AC | τῶν σπόρων ὁ πρῶτος ΜΔA: πρῶτος ὁ τ– σπ– U **14** ἐστι MA: *om.* ΔU *ut vid.* (*evan.*) | τῶν πρώτων ΜΔU *ut vid.*: *om.* AC | τῶν *ante* μέσων *om.* A **15** τῶν τελευταίων Est: τοῦ –ίου ΜΔUA **16** ἀλωεὺς Est: ἀλ– ΜΔUA **17** καὶ ἀροτρεύς (–ιεύς A) MA: *om.* ΔU | *in* S *glossa supra v. 1045* (πολλὸς ἀλωεύς): ὁ σπουδαῖος ἀροτρεύς | *post* ἀροτριεύς *add.* ἐπὶ τὰ σημεῖα τῆς γεωργίας A | *transeunt* ΔU *ad p. 494, l. 14.*

MΔKUAS 1046. — μή οἱ θέρος ἐκ χερὸς ἔρρῃ: ῥεύσῃ, φθαρῇ. ὁ δὲ σῖτος, ὅταν ἀρχὴν ἔχῃ τοῦ ἀναφύεσθαι, οὔτε ὑπερβολὴν χειμῶνος δύναται βαστάζειν, οὔτε αὐχμοῦ συμπεσόντος (ἐν ἔαρι γὰρ φυόμενος τούτου δοκεῖ ἀπαλλάττεσθαι), ἀλλ' ἐπειδὰν ἐμπέσῃ, ἀπόλλυται. φησὶν οὖν ὅτι πρῖνοι οὐ καρποῦ μεσταὶ οὖσαι καὶ μέλαιναι σχῖνοι οὐκ ἀπείρητοί εἰσι χειμῶνος. δυνατὸν οὖν ἐκ τῆς τῶν καρπῶν αὐτῶν ἀναφύσεως συμβάλλειν καὶ χειμῶνας καὶ καιρούς. ὁ μὲν οὖν τῆς πρίνου καρπὸς σύμμετρος ὢν χειμῶνα δηλοῖ. ὁ δὲ πλείων τοῦ συνήθους αὐχμόν.

MΔKUAS 1047. — πρῖνοι μὲν θαμινῆς ἀκύλου: ὁ πρῖνος τὸ δένδρον τῶν πάνυ καταξήρων ἐστί. καὶ μαρτυρεῖ καὶ Ἀριστοφάνης λέγων· „σὺ δ' εὐθὺς ὥσπερ πρῖνος ἐμπρησθεὶς βοᾷς" (Ran. 859). τῶν ξύλων γὰρ τὰ κατάξηρα ἐμπρησθέντα καὶ καυθέντα τῇ ξη-

---

1–11 MΔKUAS (*51r,46–51v,1*) *lemma* KA: μή οἱ θέρεος ἐκ χειρὸς ἔρρη M [ἐ]κ χειρὸς ἔρρη Δ ἐκ χερὸς ἔρρη U μή οἱ θέρεος ἐκ χειρὸς S **2** ῥεύσηι MS: ἀντὶ τοῦ ῥεύσῃ ΔKU (–σει) A | φθαρῆι MΔKAS: –ρεῖ U | ἔχηι MΔUS: ἔχει KA **2–3** ἀναφύεσθαι MΔKAS: φύεσθαι U **4** αὐχμοῦ συμπεσόντος MΔKUA: αὐχμὸν συμπεσόντα S | ἔαρι ΔKUA: ἀέρι MS | τούτου MΔKUA: τούτων S **5** ἀπαλλάττεσθαι MΔKUA: ἀπαλάττ– S **6** πρῖνοι M: καὶ πρ– ΔKUAS *fortasse recte* | καρποῦ μεσταὶ MΔS: μ– καρποῦ KUA **6–7** μέλ– σχ– MKAS: σχ– μέλ– ΔU **7** δυνατὸν οὖν MKA: δύναται γάρ τις Δ δύναται (–ανται U) οὖν US **8** αὐτῶν MΔKUA: *om.* S | ἀναφύσεως MΔKUA: ἀναφυήσεως S | συμβάλλειν MKUA: –λλεσθαι Δ –λλων S | καὶ MKUAS: *om.* Δ **9** χειμῶνας (–να S) καὶ καιροὺς MS: καιροὺς χειμῶνος Δ χειμῶνος καιροὺς KAC καιροὺς καὶ χειμῶνας U | ὁ μὲν οὖν MUS: ὅταν οὖν ὁ Δ λέγει οὖν ὁ μὲν KA **10** ὢν MKUAS: ᾗ Δ | ὁ δὲ πλείων MUAS: εἰ δὲ πλεῖον Δ ὁ δὲ πλέον K.

12–p. 497,6 MΔKUAS (*51v,1–6*) *lemma* MA: πρῖνοι μὲν ΔS πρῖνοι μὲν θαμινῆς K *om.* U **13** τὸ δένδρον MΔKAS: τῶν δένδρων U **13–14** καὶ μ– MKA: ὡς μ– ΔUS *fort. recte* | Ἀρ– MΔKUA: ὁ Ἀρ– S **14** εὐθὺς *suo loco* MΔS: *post* πρῖνος *transt.* KA *om.* U **16** ἐμπρησθέντα MΔKUA: *om.* S | καὶ M ΔKA: *om.* U *ut vid.* S | καυθέντα MKA: καέντα ΔS *om.* U *ut vid.* (*sed mutil.*)

ρότητι ἀντηχεῖ τῷ πυρί. αὕτη τοίνυν ἡ πρῖνος ξηρά τις οὖσα τὴν φύσιν, ὡς ἔφημεν, τοῖς ὑγραίνουσι τέθηλε καὶ τέρπεται, καὶ ὅτε χειμῶνος ὄντος σφόδρα ὑγρὸν γίνεται τὸ περιέχον, τῇ ὑγρότητι ἡσθεῖσα καρποφορεῖ, καὶ δηλοῖ τῷ καρπῷ τὸν ἐσόμενον χειμῶνα, ὑφ' οὗ τῆς ὑγρασίας μεταλαβοῦσα ἐκαρποφόρησεν.

θαμινῆς δὲ τῆς συνεχῶς φυομένης. τρίτον γὰρ τοῦ χειμῶνος φύει. MKUA

ἀκύλου δὲ τοῦ καρποῦ τῆς πρίνου. M

ἡ δὲ ἄκυλος ὁ καρπός ἐστι τῆς πρίνου. καὶ Ὅμηρος „πάρ δ' ἄκυλον βάλανόν τε" (κ 242). KUA

κ α τ ὰ μ έ τ ρ ο ν ἔ χ ο υ σ α ι: συμμέτρως ἔχουσαι τῶν καρπῶν. φησὶν οὖν ὁ Θεόφραστος ὅτι ἡ πρῖνος καὶ ἡ σχῖνος, αὐχμηρὰ τῇ κράσει καὶ ξηρότερα τῶν ἄλλων πεφυκότα, πολὺν καρπὸν οὐ φέρει ἐὰν μὴ εἰς MKUA

---

1 ἀντηχεῖ *Dübner* (*Plut. Opp. vol. V*): ἀντέχει MΔKUAS | αὕτη MΔKAS: οὕτως U **2** ὡς ἔφ– MΔ: *om.* KUAS | ὑγραίνουσι MΔKUA: ὑγροῖς S **2–3** τέθηλε καὶ τέρπεται M: τέρπεται καὶ τέθηλε S τέρπεται ΔKUA **3** ὅτε MΔS: ὅταν K ὅτι U *om.* A | χειμῶνος ὄντος MΔKUS: ὄντος χειμ– A **4** γίνεται MΔUS: –νηται KA | ἡσθεῖσα MΔKUA: ἡσθεῖ καὶ S **5** δηλοῖ MKUAS: δὴ Δ | τῷ καρπῶι MΔU: ἀπὸ τοῦ καρποῦ S *om.* KA | χειμῶνα MΔU: μέγαν χειμῶνα KAC χειμῶνα μέγα S **5–6** ὑφ' ... ἐκαρποφόρησεν *om.* U | ὑφ' MΔKA: ἀφ' S **6** *post* ἐκαρπ– *add.* ὑπὲρ τὸ δέον Δ.

7–8 M (*om.* C) **KUA** **7** φυομένης **M**: φυομένης ἀκύλου (–κλου K) KUA **8** φύει **M**: φύεται KUA.

9 M (*om.* C).

10–11 KUA (*non in* C) **10** ἄκυλος UA: ἄκυκλος K **11** πάρ U: παρὰ KA | δ' KUA: ῥ' *Odysseae codd.*

12–p. 498,7 MKUA *lemma* MKUA **12** συμμ– MUC: ἀντὶ τοῦ συμμ– KA **13** τῶν καρπῶν KUA: τὸν καρπὸν M | ὁ Θ– M: καὶ ὁ Θ– KU καὶ Θ– A *ad Ps. Theoph. De Signis 55 lectorem revocat Maass, sed sententiam hic laudatam neque ibi neque alias in Theophrasti operibus invenimus* (*cf. tamen Caus. Plant. V, 6,10; VI, 11,15*) | ὅτι MKA: *om.* U **14** αὐχμηρὰ MU: –ραὶ KA | ξηρότερα M: –τατα U –τεραι A –τερα *vel* –τεραι K **15** πεφυκότα MU: πεφύκασι K πέφυκαν A | πολὺν MU: πολὺν οὖν KA | οὐ MKA: *om.* U | ἐὰν *edd.*: εἰ MKUA

βάθος ὑγρανθῇ. εἰκότως οὖν τῇ τούτων ἀφορίᾳ καταμαντεύονται περὶ τῶν σπερμάτων οἱ γεωργοί, μιᾶς αἰτίας οὔσης δι' ἣν ἀμφοτέροις ἡ πολυκαρπία. εἰ δὲ ὑπερβάλλει τοῦ καρποῦ τὸ πλῆθος, οὐκ ἀγαθὸν σημεῖον. ἄμετρον γὰρ ἐπομβρίαν καὶ πλεονασμὸν ὑγρότητος ἡ περὶ τὸν ἀέρα ἄνεσις καὶ θηλύτης . . . οὕτω Πλούταρχος (fr. 17 Sandbach).

ΜΔKUA 1049. — μ ὴ μ ὲ ν ἄ δ η ν ἔ κ π α γ λ α: μὴ λίαν κορεστικῶς καὶ ἐξόχως βαρυνθεῖεν τῷ καρπῷ παντελῶς, τουτέστι μὴ λίαν ἔχοιεν καρπόν, ἀλλὰ σύμμετρον. τότε γὰρ ἐκτὸς αὐχμοῦ αἱ ἄρουραι θάλλουσι.

MKA τὸ δὲ τ η λ ο τ έ ρ ω (1050) ἀντὶ τοῦ „πορρωτέρω δὲ τοῦ αὐχμοῦ αἱ ἄρουραι οὖσαι πλήθουσι καὶ θάλλουσι τοῖς ἀστάχυσιν".

MKA 1051. — τ ρ ι π λ ό α δ ὲ σ χ ῖ ν ο ς κ υ έ ε ι: τριττόν φησι φέρειν τὴν σχῖνον τὸν καρπόν, ἕκαστον δὲ τούτων σημεῖον εἶναι σπόρου. καὶ γὰρ σπόρους τρεῖς εἶναι, πρῶτον, μέσον, ὕστερον. ὃν ἂν οὖν καρπὸν

---

1 τῆι MKA: *om.* U | τούτων MUA: τοιούτων K | ἀφορίαι MKA: –ρίαν U εὐφορίᾳ *Sandbach dubitanter in app. crit.* **3** ἣν MU: ἧς KAC | ἀμφοτέροις M: –τέρων KA U *incert.* **4** τοῦ καρποῦ MKA: τῶ καρπῶ U | τὸ πλῆθος MKA: *om.* U **5–7** ἐπομβρίαν . . . Πλούταρχος MKA: καὶ ὑπερβάλλον τὸ ὑγρὸν U **6** ἄνεσις KAC *ut vid.*: ἄνευσις M | *lacunam indicavi*: δηλοῖ Est *Ald.*

8–11 MΔKUA (*in* S *51*[r] *haec tantum in mg. ad vv. 1047 sqq.*: ὅτι οὐ μὴ ἔχειν παντελῶς καρπὸν ἀλλὰ σύμμετρον) *lemma* M (ἔκπλαγλα): [μ]ὴ μὲν ἄδην Δ μὴ μεῦ ἄδην K μὴ μεῦ U μὴ μεῦ ἄδην ἔκπαγλα A | μὴ MΔU: μὴ δὲ KAC **9** κορεστικῶς καὶ MKUA: *om.* Δ | βαρυνθεῖεν Est *Ald.*: βαρυνθείη MKA βαρυνθῶσι Δ βαρυνθῇ U **9–10** παντελῶς MKUA: *om.* Δ **10** τουτέστι . . . σύμμετρον MKUA: ἀλλὰ σύμμετρον αὐτὸν ἔχει Δ | ἔχοιεν καρπὸν MK: κ– ἔχ– U **11** ἐκτὸς MKA: ἐκ τοῦ Δ ἐκ τοῦ αὐτοῦ U | αἱ MΔKA: *om.* U.

12–14 MKA **12–13** τοῦ . . . οὖσαι M: οὖσαι αἱ ἄρ– τοῦ αὐχ– KA οὖσαι τοῦ αὐχ– αἱ ἄρ– C **13** καὶ θάλλουσι M: *om.* KA.

15–p. 499,2 MKA *lemma* M (τροπλόα) KA **16** τριττὸν *Maass*: τρίτον MKA | φησι M: φασι K γάρ φησι A | τὸν M: *om.* KAC **17** σπόρους M: φησὶ σπόρους KA **18** μέσον MKC: δεύτερον A

εὐφορήσῃ μάλιστα ἡ σχῖνος, κατὰ λόγον καὶ τὸν σπόρον ἐκεῖνον γίνεσθαι κάλλιστον.

1057. — λοχαίη σχῖνος: βαθεῖα καὶ ὑψηλή, ἀπὸ τοῦ λοχῆσαι δύνασθαι καὶ ἐνεδρεῦσαι ἐν αὐτῇ κρυπτόμενον. οὕτως Ἀπολλινάριος. MΔKUA

τὸ δὲ ἄρηται ἀντὶ τοῦ ἐνέγκοι. ,,ἐκείνῳ τῷ καρπῷ ἡ ἄροσις πολὺ κρείττων ἔσται". MKA

1058. — κείνῳ γ' ἐξ ἄλλων: οὐ μόνον ἐν τοῖς ζῴοις συμπάθειά ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. ὅταν οὖν κεκραμένην ὑγρότητι ἢ ψυχρότητι παραπλησίως ἔχῃ τὴν ἕξιν, ᾗ τρέφεται ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἢ τοῖς αὐτοῖς εὐθηνεῖ καὶ μαραίνεται. διὸ πολλὰ μετ' ἀλλήλων συνακμάζει καὶ καρποφορεῖ, τὰ μὲν θέρει, τὰ δὲ χειμῶνι, τινὰ δὲ καὶ ἔαρι. τῶν μὲν οὖν αἱ κράσεις διάφοροι, τῶν δὲ ὅμοιαι καὶ συγγενεῖς σφόδρα. τῶν οὖν τὴν ὁμοίαν κρᾶσιν ἐχόντων πρῖνος, σχῖνος, σκίλλα, πυροί. οὕτω Πλούταρχος (fr. 19 Sandbach). MΔKUA

1060. — οὕτω δ' ἀνθέρικος: ἀνθέρικον MΔKUAS

---

2 κάλλιστον M: ἄριστον KAC.
3–5 **MΔKUA** *lemma* MΔKA: μάλιστα λοχαίη U **4–5** καὶ ... κρυπτόμενον MKUA: ἐν αὐτῇ καὶ διαλαθεῖν τὸν κρυπτόμενον Δ **5** οὕτως Ἀπολινάριος (*sic codd., corr. edd.*) MKA: *om.* ΔU | *de Apollinario vide J. Martin, Hist. Text. p. 34, adn. 1.*
6–7 MKA.
8–17 MΔKUA *lemma* MΔKA: ἐξ ἄλλων ἄροσις U **9** ζῴοις MΔKU: ζωδίοις A | ἐστιν MΔKU: γίνεται A **10** ὅταν MΔKA: ὅτε U ὅσα *Sandbach* | κεκραμένην Est: ἧι κεκραμμένη (*sic*) MUC ᾗ κεκρυμμένη Δ κεκραμμένη KA | ἢ ψυχρότητι MΔ: ἡ ψυχρότης KUAC **11** ἔχηι Est *Ald.*: ἔχει MΔKUA | τρέφεται MΔKA: τρέπεται U | *post* ὁμοίων *desinit scholium in* U **12** εὐθηνεῖ MΔKU: εὐθαλεῖ A | πολλὰ MKA: πολλάκις Δ **14** τινὰ δὲ M: τὰ δὲ ΔKA **14** καὶ MKA: *om.* Δ | διάφοροι MΔK: ἀδιάφ– A **15** ὅμοιαι MΔA: ὅμοιοι K | τὴν MΔC: *om.* KA | ὁμοίαν MΔC: μίαν KA **16** ἐχόντων Δ Est: συνεχόντων MKA | πρῖνος ΔKA: σπίνος M | πυροί MΔ: πυρός KAC.
18–p. 500,6 MΔKUAS (*51ᵛ, 6–8*) *lemma* MΔU: οὕτως δ' ἀνθέρικος KA αὔτως δ' ἀνθερίκι S **18–p. 500,1** ἀνθέρικον ... σκίλλης MKA: ἀνθέρικος τὸ ἄκρον τῆς σκίλλης Δ νῦν εἴρηκε τὸ ἄνθος S

νῦν εἴρηκε τὸ ἄνθος τῆς σκίλλης. κυρίως γὰρ τὸ ἄκρον τῶν ἀσταχύων. ἀκολούθως δέ φησι καὶ τῷ τῆς σκίλλης ἄνθει τεκμαίρεσθαι περὶ τῶν ἐσομένων καρπῶν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἄνθος περὶ τοῦ πρώτου σπόρου διδάσκει ἡμᾶς, τὸ δὲ δεύτερον περὶ τοῦ δευτέρου καὶ τὸ τρίτον περὶ τοῦ τρίτου.

MΔKUAS 1064. — α ὐ τ ὰ ρ ὅ τ ε σ φ ῆ κ ε ς: ὅταν ἐν φθινοπωρινῇ τοῦ ἔτους ὥρᾳ οἱ σφῆκες κατὰ πλῆθος συνηθροισμένοι ἐν πολλοῖς τόποις βλέπωνται, καὶ πρὸ τῆς ἑσπερίου τῶν Πλειάδων ἀνατολῆς χειμῶνα δεῖ προσδοκᾶν. προείρηται δὲ ὅτι ἡ ἑσπέριος ἀνατολὴ τῶν Πλειάδων χειμῶνας ἐπιφέρει.

MΔKAS ἑ σ π ε ρ ί ω ν δὲ τῶν ἀπὸ ἑσπέρας ἀνατελλουσῶν.

---

1 γὰρ MΔKAS: *om.* U | τὸ ἄκρον ΔUA: τῶν ἄκρων K τὸ ἄνθος M τὸ ἄνθος ἄκρον (ἄνθος *lineola, ut videtur, postea deletum*) S **2** τῶι M: τὸ ΔKUA *om.* S **3** ἄνθει MS: ἄνθος ΔKUA **4** γὰρ MΔUS: *om.* KA | πρώτου ΔKUAS: *om.* M | σπόρου MS: χρόνου ΔUA χρόνου ἤγουν τοῦ κρόνου K **5** ἡμᾶς ΔKUAS: *om.* M | καὶ τὸ MS: τὸ δέ γε Δ τὸ δὲ KUA **6** περὶ MUS: πάλιν ὁμοίως περὶ Δ ὁμοίως περὶ KA | *post* τρίτου *add.* καιροῦ προμηνύει Δ.

7–12 MΔKUAS (*51^{v},8–11*) *lemma* MKUA: αὐτὰρ ὅτε ΔS **7–8** φθινοπωρινῆι MΔKUA: –πώρω S **8** οἱ MΔKS: αἱ U A *ut vid.* | πλῆθος MΔKAS: τὸ πλ– U **8–9** συνηθροισμένοι MΔK (*corr. ?*) S: –αι A U *incert.* **9** βλέπωνται MΔKUA: –πονται S *ut vid.* | καὶ MΔKUA: *om.* S **10** Πλειάδων MΔKUA: πληϊάδων S **11** *post* προσδοκᾶν *desinit sch. in* U | προείρηται: *cf. supra sch. 259, p. 207, ll. 9–10* | δὲ MKAS: γὰρ Δ **11–12** τῶν πλειάδων (πληϊάδων S) *hic* MS: *ante* ἑσπέριος Δ πλειάδων (τῶν *om.*) *post* ἑσπέριος KA **12** χειμῶνας MS: –να ΔKA | ἐπιφέρει MKAS: φέρει Δ | *finis signum praebent* ΔKAS: *non* M.

13–p. 501,2 MΔKAS (*51^{v} in mg. ad vv. 1064–1067*) *in* S *haec tantum, et mutila quidem, leguntur*: <τῶ>ν ἑσπερίων (–έρας S^{sl}) <ἀνα>τελλουσῶν <...>αἱ (?) γὰρ ἀνα<τ>έλλουσι <τ>ότε θέρει πρὸ ἑσπερίων πληϊάδων | *lemma* ἑσπερίων πλειάδων (*sic*) Δ καὶ ἑσπερίων προπάροιθεν KA *nihil* M **13** ἑσπερίων δὲ M: ἑσπ– λέγει Δ *om.* KA | ἀπὸ ἑσπέρας MKA: ἑσπερόθεν Δ | ἀνατελλουσῶν MKA: ἀνατελλόντωνΔ

ἑῷαι γὰρ ἀνατέλλουσι θέρει. τότε οὖν καὶ πρὸ τῶν ἑσπερίων Πλειάδων εἴποι τις ἂν ἔσεσθαι χειμῶνα.

γίνονται δὲ οἱ σφῆκες ἐκ γῆς, εὐφυὴς δὲ πρὸς τὸ MKAS
γεννᾶν τὰ τοιαῦτα ἡ γῆ ὅταν ἰκμαρώδης ᾖ.

1068. — θ ή λ ε ι α ι δ ὲ σ ύ ε ς: ἡ ὑγρότης MKA

ἢ ἡ τοῦ ἀέρος κίνησις εἰς χειμῶνα M

γόνιμος καὶ κινητικὴ σπερματικῆς δυνάμεως. δια- MKA
χυθὲν γὰρ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῇ ἀνέσει εὔρουν γίνεται καὶ ὑπόθερμον εἰς ὁρμὰς ἀγωγοὺς ἐπὶ τὸ τῆς γενέσεως ἔργον. διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ τὸν Διόνυσον τῇ Δήμητρι συγκαθιέρωσαν, αἰνιττόμενοι τὸ γόνιμον τῆς ὑγρότητος. ὡς οὖν τὰ δένδρα εὐσθενήσαντα διανθεῖ καὶ δικαρπεῖ τῇ ἀκρασίᾳ πιόντα τὴν ἐπιρρέουσαν τροφήν, οὕτω καὶ τὰ ζῷα ἐν ὑγρῷ τῷ ἀέρι καὶ μαλακῷ τῷ σπέρματι .... οὕτως Ἀπολλινάριος.

καὶ σύες δὲ θήλειαι καὶ πρόβατα καὶ αἶγες, ὅταν MΔKUAS

---

1 ἀνατ– θέρει **MKA**: θέρει ἀνατ– Δ | τότε **MKA**: ὅτε Δ | καὶ **MKA**: *om.* Δ **2** εἴποι ... χειμῶνα **M**: οἱ σφῆκες βλέπωνται κατὰ πλῆθος συνηθροισμένοι, τηνικαῦτα χειμῶνα δεῖ προσδοκᾶν. τοῦτο γὰρ ἀπειλεῖ τὸ σημεῖον Δ οἱ σφῆκες βλέπονται συνηθροισμένοι. εἴποι τις οὖν ἔσεσθαι χειμῶνα KA **2** ἂν Est: οὖν KA *om.* M.

3–4 MKAS (*51v,18–20*) **3** δὲ[1] **MKA**: *om.* S | οἱ **MKA**: αἱ S **4** τὰ **MKA**: *om.* S | ὅταν ἰκμ– ᾖι **MKA**: ἰκμ– οὖσα S.

5 MKA.

6 M *in mg. int. hic inserui* („*quo pertineat incertum*" *Maass*).

7–15 MKA **7** κινητικὴ *hic* MA: *post* δυνάμεως K **8** *post* πνεῦμα *dist.* M, *post* ἀνέσει K, *non dist.* A **11** δήμητρι MK: δημήτρα A **12** εὐσθενήσαντα *Maass*: ἀσθ– MK *verbi initium in* A *evanidum* **13** καὶ δικαρπεῖ *Maass* (*cf. Theophr. C. P. 1,13,9*): καὶ διακ– M *om.* KA | ἀκρ– KA: εὐκρασίᾳ MC | πιόντα *Maass*: ἐπιόντα MKA **14** τῶι ἀέρι MA: τῶι *om.* K **15** Ἀπολλινάριος *Maass* (*cf. supra sch. 1057 p. 499, l. 5*): ἀπολι– MK A *evan.*

16–p. 502,7 MΔKUAS (*51v,11–18*) *lemma nullum in* MU: θήλειαι δὲ Δ θήλειαι δὲ σύες S ἄλλως KAC **16** καὶ σ– MΔS: καὶ *om.* KUA | δὲ MUS: *om.* ΔA καὶ K | καὶ πρόβατα MKAS: πρόβατά τε Δ *om.* U

ὑπομείναντα τὴν ὄχευσιν τῶν ἀρρένων ἀντιστρέψαντα ἐπιβαίνῃ τοῖς ἄρσεσι, μέγαν χειμῶνα καὶ οὐκ ἐλάσσονα τοῦ ἀπὸ τῶν σφηκῶν σημαίνει. ὅταν δὲ μὴ προλαμβάνῃ τὰ προειρημένα τὴν μῖξιν, ἀλλὰ βράδιον τοῦ εἰθισμένου καιροῦ ὀχεύῃ, εὐθυμίαν τοῖς πένησι παρέχεται, ὅτι μὴ ἔχοντες εὐπορεῖν ἐσθημάτων προσδοκῶσιν εὐδινώτερον ἔσεσθαι τὸν χειμῶνα.

MKA ἄλλως. θήλειαι δὲ σύες: καὶ ταῦτα γὰρ τὰ ζῷα ἐπιθυμητικῶς ἔχουσι συνουσίας ἐν χειμῶνι. τότε γὰρ ἔξωθεν ὄντος τοῦ ὑγροῦ τὸ θερμὸν ἔνδοθέν ἐστι καὶ φλέγον αὐτὰς ἐγείρει πρὸς συνουσίαν. διὸ καὶ ἑξῆς φησιν ὅτι ἐὰν βραδέως καὶ μὴ συνεχῶς συνουσιάζωσι, δηλοῦσιν οὐ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα, ἀλλ' εὔκρατον.
M ὅθεν καὶ τὸν πένητα χαίρειν ποιοῦσι. μὴ ἔχων γὰρ σκέπην ἐν χειμῶνι ὁ πένης χαίρει ὅταν χειμὼν μὴ πάνυ ὑπάρχῃ ψυχρός.

MΔKUAS 1072. — ὀψὲ δὲ μισγομένων: ἐν τοῖς αὐχμηροῖς τε

---

1 τὴν ὄχ– τ– ἀρρένων (ἀρένων S) MS: τὴν τῶν ἀρρ– ὄχ– ΔKU A | ἀντιστρέψαντα MS^{pc} (ἀναστρ– S^{ac}): ἐπιστρ– ΔKUA ἐπαναστρέψαντα *Maass fortasse recte* (ἀναστρωφῶσιν *Arat. 1069*) **2** ἐπιβαίνῃ ΔKAS^{pc}: –νει MS U *evan.* | τοῖς ἄρσεσι MS: τ– ἀρρ– KUA τῶν ἀρρένων Δ **2–3** μέγαν χειμῶνα καὶ οὐκ ἐλάσσονα (–ττ– K) τὸν (*sic codd.*: τοῦ *corr.* Est) ἀπὸ τῶν σφηκῶν σημαίνει (*sic* M: –νουσι KACS *fortasse recte*): μέγ– χειμ– δηλοῖ καὶ οὐκ ἐλάσσονα τῶν σφηκῶν Δ μέγαν καὶ οὐκ ἐλάσσονα χειμῶνα σημαίνει U **3** μὴ MKUAS: καὶ μὴ Δ | προλαμβάνῃ MΔUA: –νει K **4** τὰ πρ– τὴν μ– MKUAS (τῇ μίξει): τὴν μ– τὰ πρ– Δ | βράδιον MΔKAS: βραδύτερον U **4–5** τοῦ εἰθισμένου καιροῦ MΔ^{sl} (εἰρημένου Δ) KAS: τῶν εἰθισμένων καιρῶν U **5** ὀχεύῃι MΔUS: ὀχεύειν K ὀχεύῃ ἢ ὀψεύῃ A ὀψεύῃ C | παρέχεται (περ– S^{ac}) MΔU: παρέχονται K παρέρχ– A **6** ἔχοντες εὐπορεῖν MKA: εὐποροῦντες Δ ἔχοντες U ἔχοντα εὐπορίαν S | ἐσθημάτων MΔKAS: ἔσθημα U **6–7** εὐδινώτερον MU: εὐδινότερον Δ εὐδιεινότερον KAC εὐδίαν S **7** ἔσεσθαι MKUAS: γενέσθαι Δ.

8–16 MKA *lemma* MKA **9** ἐν MA: ἐν τῷ K **10** ὄντος τοῦ ὑγροῦ M: τοῦ ὑ– ὄντος KAC **12** μὴ MK: *om.* A **12–13** συνουσιάζωσι MA: –ζουσι K **14–16** μὴ ἔχων ... ψυχρός M: *om.* KA.

17–p. 503,5 MΔKUAS (*51^{v},20–25*) *lemma* MΔKUAS

καὶ ἀνόμβροις ἔτεσι τὰ ζῷα ἀπρόθυμα πρὸς συνουσίαν διὰ τὴν τῶν σωμάτων ὑγρότητα ὀλίγην οὖσαν [βραδύτερον τοῦτο δρᾶν]. ὅθεν καὶ ὀψὲ δρῶντα τὴν συνουσίαν εὐθυμίαν παρέχουσι τοῖς γεωργοῖς. ἡ γὰρ πλείων ἐπιθυμία ἐξ ὑγρότητος πλεοναζούσης γίνεται.

1073. — χαίρει ἄνολβος: ὁ πένης καὶ ἀνείμων ἀνὴρ χαίρει ὅτι οὐ πάνυ αὐτῷ θερμαινομένῳ ἤγουν σκεπομένῳ ὑπὸ ἀμφίων εὔδιον τὸν ἐνιαυτὸν γενήσεσθαι ὑποφαίνουσιν. MUA

1074. — βιβαιόμεναι: ἀντὶ τοῦ βιαζόμεναι πρὸς συνουσίαν. MAS

1075. — χαίρει καὶ γεράνων ἀγέλαις: καὶ ὅταν αἱ τῶν γεράνων ἀγέλαι ἐπὶ τοὺς εἰθισμένους τόπους μετάβασιν προλάβωσιν, ὁ ἐπιθυμῶν γεωργὸς ἐν τάχει τοὺς καρποὺς ἀκμάσαι γέγηθεν. ὅταν δὲ βρα- MΔKUAS

---

1 ἀπρ– πρὸς (κατὰ S) συν– MS: πρὸς συν– ἀπρ– (πρόθυμα U *ut vid.*) ΔKUA 2 τὴν MKAS: τὸ τὴν ΔUC γὰρ τὴν Est *Ald.* οὖσαν MΔKAS: εἶναι U **2–3** βραδ– τοῦτο (*om.* K) δρᾶν (δρᾷ Est *Ald.*) MΔKAS: *om.* U *seclusi* **3** δρῶντα MΔ KUA: –ντες S | τὴν συνουσίαν MKA: ἐν τῇ συνουσίᾳ S *om.* ΔU *fortasse recte* **4** εὐθ– παρ– τ– γε– MKA: τ– γε– εὐθ– παρ– ΔU εὐθ– τ– γε– παρ– S **5** ἐξ MKAS: *om.* ΔU.

6–9 M (*mg. int.*) UA (*in* C *post sch. 1075*) *lemma* M: χαίρει ἄνολβος ἀνήρ A *om.* U **6** ὁ πένης MA: ὁ ἄνολβος καὶ πένης U **7** ἀνὴρ UAC: *om.* M | οὐ MAC: *om.* U **7–8** ἤγουν σκεπομένω M: *om.* UAC **8–9** εὔδιον ... ὑποφαίνουσιν MAC: εὔδιον προσδοκᾷ τὸν καιρόν U.

10–11 M (*mg. int.*; *om.* C) AS (*51ᵛ mg. ext. ad vv. 1073–1074*) *lemma* M: τὸ δὲ βιβαιόμεναι A *om.* S **10** βιαζόμεναι MA S *ut vid.* (*sed tertia littera excisa est*): βιβαζόμεναι *Maass* **11** πρὸς MA: κατὰ <τ>ὴν S.

12–p. 504,10 MΔKUAS (*51ᵛ,25–38*) *lemma* M: χαίρει καὶ γεράνων ΔKAS *om.* U **13** τοὺς εἰθισμένους τόπους MΔU: τοῖς –μένοις –οις KACS **14** μετάβασιν MKUAS: μεταβαίνωσιν Δ | προλάβωσιν *Maass*: προσλάβ– M προσλαμβάνωσιν KA (–ουσιν C) λαμβάνουσιν U καταλαμβάνουσιν S *om.* Δ **14** γεωργὸς M ΔKUA: γεωργίας S **15** τοὺς καρποὺς MΔKUA: τὸν καρπὸν S | *post* γέγηθεν *transeunt* ΔU *ad sch. 1076, deinde ad nostra revertunt*; *lemma autem* [ὁ] δ' ἀώριος *add.* Δ **15–p. 504,1** βραδύτερον MKAS: βραδέως φησὶ Δ φησί βραδέως U

δύτερον διαίρωνται, ὁ βουλόμενος βράδιον ἀκμάσαι τὴν θερείαν γεωργὸς γέγηθεν. ἀκόλουθος γὰρ ὁ χειμὼν γίνεται τῷ τῶν γεράνων διάρματι. ὅταν μὲν γὰρ προλάβωσι τὴν μετάβασιν καὶ κατὰ μείζονα συστήματα ποιῶσι τὴν πτῆσιν, πρώιμον δηλοῦσι τὸ ἔτος. ὅταν δὲ τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐμβραδύνωσι καὶ ἀναχωροῦσαι πρᾳεῖαν τὴν πτῆσιν ποιῶνται καὶ μὴ συνηθροισμέναι φέρωνται, ὀψὲ γενησόμενον τὸν χειμῶνα σημαίνουσι, καὶ τὴν παρολκὴν τῶν γεωργιῶν χρησιμωτέραν οὖσαν τοῖς γεωργοῖς.

MΔKUAS 1076. — ὥ ρ ι ο ν ἐ ρ χ ο μ έ ν α ι ς: ταῖς καθ' ὥραν ἐρχομέναις γεράνοις ὁ βουλόμενος καθ' ὥραν τῶν ἔργων ἅπτεσθαι γεωργὸς χαίρει, ὁ δὲ βουλόμενος ὀψίστερον σπείρειν ταῖς ὀψιμωτέραις. ἕπεσθαι γὰρ αὐτῶν τῇ πτήσει πέφυκεν ὄμβρος. καὶ γὰρ αὗται αἰσθανόμεναι τῆς περὶ τὸν ἀέρα ψύξεως ἐκ τῶν συνήθων

---

1 ἀμάσαι A (*unde* ἀμῆσαι Est *Ald.*) **2** γεωργὸς MΔUS: γεωργίαν C γεωργίαν γεωργὸς KA | ἀκόλουθος MKAS: ἀκολούθως ΔU **3** ὅταν MKUAS: ὅτε Δ **3–4** προλάβωσι *Maass*: προσλάβωσι M προλαμβάνουσι Δ προλαμβάνωσι KUA καταλαμβάνωσι S **4** συστήματα MΔUAS: *om.* K **5** ποιῶσι Est : ἀπίωσι MKU AS: ποιῶνται Δ | πρώιμον MKUAS: πρόιμον Δ **6** τρόποις Δ | ἐμβραδύνωσι (ἐνβρ– M) MΔUS: ἐμβραδύνουσαι KA | ἀναχωροῦσαι MKAS: –ροῦσι ΔU **7** πρᾳεῖαν S: πραείαν M βραδείαν ΔA βραδίαν K βραδεῖαν U | ποιῶνται KACS: ποιοῦνται M ποιοῦσαι Δ ποιῶσι U **8** φέρωνται MΔUAS: –ονται K | γεν– τὸν χειμ– MΔKAS: τὸν χειμ– γεν– U **9** γεωργιῶν Est *Ald.*: –γῶν MΔKUAS **9–10** οὖσαν τοῖς γ– *om.* ΔU | οὖσαν MAS: *om.* K **10** γεωργοῖς KAS: γεωργικοῖς MC.

11–p. 505,1 **MΔKUAS** (*51[v],39–45*) *in* ΔU *post* γέγηθεν, *supra p. 503, l. 15* | *lemma* MΔKUA: ὥριον ἐρχομένοις S **11–12** ταῖς ... ἐρχομέναις MΔKUA: τοῖς ... –μένοις S **12** γεράνοις MΔKUAS[sl]: ὁ γέρανος S **13** ἔργων (*om.* S) ἅπτεσθαι γεωργὸς MΔKAS: γεωργῶν ἅπτ– ἔργων U | χαίρει MKUAS: γέγηθεν Δ | δὲ MΔKAS: *om.* U **14** ὀψίστερον (–ρος S) σπείρειν MΔKAS: *om.* U | ὀψιμωτέραις ΔA: ὀψινωτέραις MS ὀψιμοτέραις K ὀψιστέραις U **15** ὄμβρος MKUAS: ὁ ὄμβρ– Δ | καὶ γὰρ MKA: καὶ ΔUS **16** τῶν MKAS: *om.* ΔU

ἐπὶ τοὺς ἀήθεις μετέρχονται τόπων.

1078. — πρώια μὲν καὶ μᾶλλον: ταῖς μὲν θᾶττον καὶ κατὰ πλῆθος φαινομέναις θάττων καὶ πλείων ὁ χείμων ἐπιφαίνεται. ὅταν δὲ ὀψὲ καὶ μὴ ἀγεληδὸν φανεῖσαι πλειότεραι, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον καὶ ἐκ διαστημάτων, οὐδ' ἅμα πολλαί, ἀμβολίῃ χειμῶνος ὀφέλλεται ὕστερα ἔργα (1080-1081). MKA

1082. — εἰ δὲ βόες: εἰ δὲ οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα ἐν τῇ παρακμῇ τοῦ φθινοπώρου τὴν γῆν τοῖς ποσὶν ὀρύσσουσι, τὰς δὲ κεφαλὰς πρὸς βορέαν ἀνατείνουσι, χειμὼν γενήσεται μέγας κατὰ τὴν τῶν Πλειάδων δύσιν. ἐὰν δὲ μᾶλλον ὀρύττωσι, μείζονα δεῖ τὸν χειμῶνα προσδέχεσθαι καὶ ἀσύμφορον φυτοῖς τε καὶ τῷ σιτικῷ καρπῷ. πολλὴν γὰρ ἐσομένην χιόνα σημαίνει, ὑφ' ἧς συμβήσεται τὸν ἐν ταῖς χώραις, ἔτι τρυφερὸν ὄντα καὶ μηδέπω ἐπὶ τοσοῦτον ηὐξηκότα ὥστε μὴ MΔKUAS

1 ἀήθεις MΔKA: ἀσυνήθεις U ἀλήθους S | τόπων M: τόπους ΔKUAS *fortasse recte.*

2–8 MKA *lemma* MKA **3** θάττων M: θᾶττον KAC **4** ἐπιφαίνεται MA: φαίνεται K **5** ἀγεληδὸν MA: –δὰ K | πλειότεραι MC: *om.* KA.

9–p. 506,3 MΔKUAS (*51ᵛ,45–52ʳ,1*) *lemma* MΔ: εἰ δὲ βόες καὶ μῆλα AS εἰ δὲ καὶ βόες καὶ μῆλα K *om.* U **9** εἰ δέ οἱ MΔKUA: οἱ δὲ S **9–10** καὶ τὰ πρόβατα MΔUS: καὶ τὰ μῆλα ἢ τὰ πρόβατα KA **11** ὀρύσσουσι KA: ὀρύσσωσι MΔ ὀρύττουσι US | δὲ MKA: *post* κεφ– ΔU *om.* S | πρὸς MΔKUA: κατὰ S | βορέαν MKAS: βορὰν Δ βορᾶν U **11–12** ἀνατείνουσι MKUA: –νωσι Δ –ναντες S **12–13** χειμὼν . . . δύσιν MKA: χειμῶνα προσδόκα Δ *om.* US **13** ἐὰν δὲ (*om.* S) μᾶλλον MΔKAS: μᾶλλον δὲ ἐὰν U **13–14** δεῖ τὸν χειμῶνα MKUAS: τὸν χ– δεῖ Δ **14** ἀσύμφορον MΔKUA: σύμφορον S **15** τῶι MΔKU: *om.* AS | σιτικῶ καρπῶ MΔKUA: σιτικοῖς καρποῖς S | πολλὴν . . . ἐσομένην χιόνα MΔKUA: πολὺν . . . ἐσόμενον χειμῶνα S | σημ(αίνει) MKUA: σημαίνουσιν ΔS **16** συμβήσεται MKUAS: συμβαίνει Δ | τὸν ἐν ταῖς χώραις (καρπὸν *add.* Δ) MΔKAS: τὰ ἐν τῶ χωρίω U | ἔτι *hic* M: *post* τρυφερὸν ΔU (τρυφερὰ) C *om.* KAS **17** μηδέπω . . . ηὐξηκότα MΔKUA: μὴ ἔτι ηὐξηκότα ἐπιτοσοῦτον S **17–p. 506,1** ὥστε μὴ μαραίνεσθαι (καὶ *add.* KA) MKAC: ὡς τεκμαίρεσθαι (καὶ *add.* Δ) ΔS ὥστε τεκμαίρεσθαι U

μαραίνεσθαι, ξηρανθῆναι ὑπὸ τῆς ψυχρότητος. εἰ γὰρ ἐτύγχανεν ἰσχυρός, ὁ γεωργὸς οὐκ ἂν ἐδέδοικει τὴν ἐκ τῆς χιόνος βλάβην.

MΔKUA ἔστωσαν δὲ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀστέρες τὸ κατὰ φύσιν σῴζοντες κατάστημα καθαροὶ καὶ ἀνεπιθόλωτοι, μηδὲ οἱ καλούμενοι κομῆται θεωρηθείησαν, ἢ εἷς ἢ δύο ἢ τρεῖς· φανέντες γὰρ οὗτοι αὐχμηρὸν τὸ ἔτος σημαίνουσιν.

MKA 1083. — γαῖαν ὀρύσσωσι: καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ζῴων ὀρυσσομένη γῆ χειμῶνα δηλοῖ. μαντεύεται γὰρ δεῖσθαι ψύξεως διὰ πλῆθος θερμότητος, ἥτις διὰ τὴν ἔξωθεν πυκνότητα ἐγκλείεται τοῖς ζῴοις. εἰ δὲ πλεῖον ὀρύττει τὴν γῆν τὰ ζῷα, ὁ χειμὼν βλαβερώτερος καὶ
MΔKUA φυτοῖς καὶ ἀρότροις. εὔχου δὲ πλείονα χιόνα ἔσεθαι. σημεῖον γὰρ καρποῦ, ἐπειδὴ ῥιζοῦται τὰ σπέρματα μᾶλλον, ἐπεχόμενα τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω αὐξήσεως. κομῆται δὲ ἀστέρες αὐχμοῦ σημεῖον, ὑπερβάλλοντος τοῦ θερμοῦ [καὶ] τοῦ ψυχροῦ.

---

1 ὑπὸ MΔKUA: ἀπὸ S | τῆς *om.* Δ | ψυχρότητος MΔKUA: ὑγρότητος S **2** ὁ γ– οὐκ ἂν MΔKAS (*qui post* γεωργός *dist.*): οὐκ ἂν ὁ γ– U **3** ἐκ τῆς χιόνος MΔKUA: τοῦ χειμῶνος S.

4–8 MΔK (*infra post sch. 1083*) **UA** *paraphrasis versuum 1091–1093; lemma nullum in* M: [μ]άλα κεν Δ μάλα κεν (κε U) τότε KUA **4** δὲ MKUA: *om.* Δ | ἀστέρες MKA: ἀστ– δὲ U *om.* Δ **5** κατάστημα MΔKA: διάστημα U **6** κομῆται MΔU: κομῖται KA | θεωρηθείησαν ΔKUA: θερ– M **7** τρεῖς MΔ: καὶ τρεῖς KUA | φανέντες γὰρ οὗτοι MΔUA: *om.* K.

9–18 MK (*ante ll. 4–8*) **A**, *ll. 14–18 in* **ΔU** *post sch. 1085* (*infra p. 507, l. 3*) *cf. supra p. 461, ll. 20sqq. lemma* MKA **12** πλεῖον M: πλέον KA **14** εὔχου: *incipiunt* ΔU *sub lemmate* ἀλλὰ χιών (*1088*) | χιόνα MKA: χειμῶνα ΔU *ut vid.* (*evan.*) | ἔσεσθαι MΔU *ut vid.* (*evan.*): *om.* KAC **15** καρποῦ MKA: ἐστι καρποῦ ΔU | τὰ MKUA: τὸ Δ *fortasse recte* **16–17** κομῆται (–μῖται KAC) ... σημεῖον MKA: οἱ κομῆται οὖν αὐχμοῦ σημεῖον εἰσὶν ΔU **17** ὑπερβ– MKA: ὑπερβ– γὰρ ΔU **18** καὶ τοῦ ψυχροῦ MKA: εἰώθασι γίνεσθαι ΔU τὸ ψυχρὸν (καὶ *om.*) Est καὶ *secl. Maass.*

1085. — Πληιάδες χειμῶνα: εἴπομεν γὰρ ἄνω ὅτι καὶ φθινοπωριναὶ ἀνατέλλουσιν αἱ Πλειάδες. φησὶ δὲ ὅτι κατερχόμεναι χειμῶνα φέρουσιν. MΔKUA

ἄλλως: οἱονεὶ εἰς τὸν καιρὸν ὅτε δύνουσιν αἱ Πλειάδες ἐὰν αἶγες καὶ μῆλα κερατίζωσι τὴν γῆν, χειμὼν γενήσεται μέγας. A

1086. — τὸ δὲ ἑξῆς· μηδὲ λίαν ὀρύχοιεν ὄφρα τις εὐεστοῖ. M

1088. — ἀλλὰ χιὼν εἴη πολλή: ἀλλὰ χιὼν ἔστω, φησί, πολλὴ ἐπὶ ταῖς μεγάλαις ἀρούραις, περὶ τῇ μήπω ἀκμὴν κριθείσῃ καὶ οἱονεὶ διάκρισιν καὶ ἰσχὺν λαβούσῃ πόᾳ, τῇ τέως μηδὲ βαθείᾳ, ἀλλ' ἐπιπολαίῳ οὔσῃ. MKAS

ἄλλως: χιὼν δὲ ἂν πίπτῃ, γινέσθω μὴ ἤδη εἰς πολὺ τῆς πόας ηὐξημένης, ἵνα μὴ κατακλᾶται αὕτη, ἀλλ' ἔτι ἁπαλῆς. καὶ γὰρ αὕτη κατ' ὀλίγον τηκομένη καὶ ποτίζουσα τὴν γῆν τρόφιμός ἐστι τοῖς ἐσπαρμένοις. MKA

1090. — ὄφρα τις εὐεστοῖ: τῇ εὐετηρίᾳ. τοῦτο ἀκολουθεῖ τῷ μὴ λίην ὀρύχοιεν (1086)· MΔKUAS

1–3 MΔKUA *lemma* MKUA: [π]ληϊάδες Δ **1** εἴπομεν γὰρ: *cf. supra sch. 1064–1065* **2** πλειάδες ΔKA: πληϊάδες MU **3** φησὶ .. φέρουσιν MC: αὗται οὖν (αἱ πληϊάδες *add.* ΔU) κατερχόμεναι φησὶ (*om.* A) χειμῶνα φέρουσιν (σημαίνουσιν Δ) ΔKUA *cf. Arat. 1084–1085* (αὐταὶ/Πληϊάδες χειμῶνα κατερχόμεναι φορέοιεν).

4–6 A (*non in* C).

7–8 M (*mg. int. ad v. 1086, non in* C) **7** ὀρύχοιεν *Aratus*: ὠρ– M.

9–13 MKAS (*52r,1–4*) *lemma* MAS: ἀλλὰ χιὼν εἴη K **10** ἔστω MKA: ἔσται S | φησὶ πολλὴ MCS: πολλὴ φησὶν KA | ἐπὶ MS: ἐν KA **11** περὶ MKA: ἐπὶ S (*sic etiam Maass ex Arato 1089*) **12** τέως KACS: τε ὡς M | μὴ δὲ MKC: μὲν A μὴ *Maass om.* S | βαθεία KAS: βαθεῖα MC.

14–17 MKA ἄλλως M: *om.* KAC **15** κατακλᾶται M: κλᾶται KAC **16** ἁπαλῆς Est *Ald.*: –λὴ MA *ut vid.* ἁπλῆ K.

18–p. 508,4 MΔKUAS (*52r,4–8*) *lemma* M: ὄφρα τις Δ ὄφρα τις εὐετοῖ KA ὄφρα τις εὖ ἔστω S *om.* U | *cf. supra ll. 7–8* **19** τῶι M: τὸ ΔKUAS | λίην MKA: λίαν ΔUS | ὀρύχοιεν ΔKUAS: ὠρ– M | *post* ὀρ– *add.* ὁ νοῦς ΔK ὁ δὲ νοῦς UA: *non in* MS

„ὅπως τις εὐεστοῖ προσδεχόμενος χαίρῃ“. εἰ γὰρ λίαν ὀρύχοιεν, οὐ κατὰ κόσμον ἀλλὰ χαλεπὸν καὶ τεταραγμένον τὸν ἀέρα μηνύουσι, καὶ χειμὼν ἂν εἴη πολὺς ἐν ταῖς ἀρούραις

MKA ἐπὶ τῇ μήπω κεκριμένῃ καὶ ἰσχυρᾷ πόᾳ τῶν ἀσταχύων πρὸς τὸ χιόνα δύνασθαι φέρειν καὶ τοιοῦτον ψῦχος ἀναδέξασθαι.

MKUA 1091. — οἳ δ' εἶεν καθύπερθεν: τοὺς κομήτας οἱ Πυθαγορικοὶ τοῖς πλανωμένοις συγκατηρίθμουν, κατὰ μακρὰς ἀνακυκλήσεις χρόνων ἄλλοτε ἄλλῃ προφαινομένους, ἕνα τοῦτον ὑποτιθέμενοι καὶ κατὰ τὰ βόρεια ἐκτὸς τοῦ ζῳδιακοῦ φαινόμενον. οἷς αὐτὸ τοῦτο ἀντιπίπτει. τοῖς γὰρ πλανήταις ὡρισμένος τόπος ἐστὶν ὁ ζῳδιακὸς κύκλος, οὗτος δὲ οὐκ ἂν εἴη τῶν πλανήτων ἐκτὸς τούτου τοῦ τόπου φαινόμενος. καὶ εἴπερ εἷς τῶν πλανήτων, πάντως ἂν καὶ τὰς τούτου περιόδους οἱ περὶ τὰ μαθήματα δεινοὶ παρετήρησαν,

---

1 τις MΔKAS: *om.* U | εὐεστοῖ *scripsi*: εὐεστῷ *Maass fortasse recte* εὐθέτως MΔKA εὐθέως S (*sic etiam Buhle*) *om.* U | προσδεχόμενος MΔKUA: καταδ– S | χαίρει U | λίαν MΔUS: *om.* KA **2** ὀρύχοιεν KUAS: ὠρ– M σκάπτουσι Δ | οὐ κατὰ κόσμον ἀλλὰ MKA: *om.* ΔUS **3** τὸν ἀέρα μηνύουσι MKAS: τ– ἀ– σημ/ U τὸ σῶμα σημαίνει τοῦ ἀέρος Δ **3–4** καὶ ... ἀρούραις MKAS: *om.* ΔU.

5–7 MKA **5** πόα KAC: τῆι πόαι M **6** τὸ MK: τὸν A | τοιοῦτον MA: τὸ τοιοῦτον K τοσοῦτον *Maass* | ψῦχος K: ψύ– MA.

8–p. 509,6 MKUA *cf. Par. 2424 infra p. 511, ll. 13–19; haec et sequentia usque ad p. 510, l. 12* (γινομένης) *ediderunt Edelstein et Kidd inter Posidonii fragmenta* (*131a*); *vide Aristot. Meteor. 1, 6* *lemma* MK: εἰ δ' εἶεν U οὐδ' ὕπερθεν A **9** κομήτας MU: κομίτας KAC (*sic per totum hoc scholium*) | πλανωμένοις MUA: πλανο– K **9–10** συγκατηρίθμουν MKA: συγκαταριθμῶσι U **10** μακρὰς KAC: μικρὰς M [..]κρὸν U | ἀνακυκλήσεις MKA: ἀνακλάσεις U **11** τοῦτον Est *Ald.*: τούτων MKUA | καὶ MU: *om.* KAC **12** τὰ MA: *om.* KU *evan.* | φαινόμενον *scripsi* (*sic iam Edelstein*): φαινομένους M –μένων KA U *evan.* **14** τόπος ἐστὶν ὁ ζ– κ– MKA: κ– ὁ ζ– ἐστὶ τόπος U | οὗτος MKA: οὕτως U **16** εἷς MKA: εἰσὶ U | ἦν *post* πλανήτων *add.* Est

ὡς καὶ τῶν πλανήτων. οὔτε δὲ εἷς ἐστιν, ἀλλὰ πλείονες, καὶ οὐχ ἑνὶ τύπῳ ὁρώμενοι, ἀλλὰ τοὺς μὲν αὐτῶν κομήτας λέγουσι, τοὺς δὲ πωγωνίας, τοὺς δὲ ξιφηφόρους, καὶ ἄλλους ἄλλως ἔχοντας· κομήτας μὲν τοὺς ἄνω τῶν ἀστέρων ἔχοντας τὴν κόμην, πωγωνίας δὲ τοὺς κάτω, ξιφηφόρους δὲ τοὺς ἑκατέρωθεν.

Δημόκριτος (Diels, Vors. 68 A 92) δὲ καὶ Ἀναξαγόρας (Diels, Vors. 59 A 81) κατὰ σύλληψιν δύο πλανωμένων ἡνίκα πλησίον ἀλλήλων γένωνται καθάπερ ἐσόπτρων ἀντιλαμπόντων ἀλλήλοις τοὺς κομήτας συνίστασθαι λέγουσι. καὶ οὗτοι δὲ πλανώμενοι τοῦτο λέγουσιν. οὔτε γὰρ ἐν τῷ ζῳδιακῷ μόνῳ φαίνονται, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς βορείοις καὶ ἐν τοῖς νοτίοις, τρεῖς τε πολλάκις ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὁρῶνται κομῆται, πέντε δὲ ὄντων πλανήτων τρεῖς ὁρᾶσθαι κομήτας ⟨ἀδύνατον⟩. καὶ τῶν ἀπλανῶν δέ τινες ὁρῶνται κόμας ἔχοντες. ἐπὶ γοῦν τῷ ἰσχίῳ τοῦ Κυνὸς Ἀριστοτέλης (Meteor. I, 6, p. 343 b 12) φησὶ παρατετηρηκέναι κομήτην, καὶ τοῦτο προσιστορῶν ὅτι χωρὶς δύσεως οἱ κομῆται κατὰ μικρὸν ἀπομαρανθέντες ἀφανίζονται. πολλάκις τε ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο πλανῆται, καὶ κομήτης οὐ παραφαίνεται. ὁ δὲ Ποσειδώνιος ἀρχὴν γενέσεώς φησιν ἴσχειν τοὺς κομήτας ὅταν τι τοῦ ἀέρος παχυμερέστερον εἰς τὸν

MKA

---

2 τύπω M: τόπω KUAC | αὐτῶν MU: *om.* KA **3–4** λέγουσι ... κομήτας μὲν τοὺς MU: *om.* KAC **5** ἀστέρων MKA: ἄστρων U **6** ξιφ– δὲ MKA: καὶ ξιφ– U | ἑκατέρωθεν MU: κάτωθεν KA.

7–p. 510,12 **MKA** **8** σύλληψιν MKA: σύλλαμψιν *Diels apud Maassium* (σύμφασιν *Aristot. Meteor. 1,6,1 et* σύναψιν *ibid. 1,6,9*) **12** ἐν *altero loco* MK: *om.* A **13–14** πολλάκις ὑπὸ τὸ αὐτὸ M: ἐν τῷ αὐτῷ πολ– KAC **15** ἀδύνατον *add.* Est *Ald.* **18** παρατετηρηκέναι MK: τετηρ– A **21** πλανῆται. καὶ κομήτης M: κομίται (*sic*) καὶ πλανῆται KA (πλανῆται καὶ κομίται C) | οὐ *scripsi*: οὕτω MKA οὐχ οὕτω *Kidd fort. recte* | παραφαίνεται MK: περιφ– A **22–p. 510,13** *cf. Par. 2424 infra p. 511, ll. 20sqq.*

ἀέρα ἐκθλιβὲν τῇ τοῦ ἀέρος δίνῃ ἐνδεθῇ, εἶτα πρὸς πλείονα δῖνον ἐπιρρεούσης τῆς τροφῆς φέρωνται, ἔνθεν αὐτοὺς καὶ μείζονας αὐτῶν ὁρᾶσθαι καὶ ἥττονας, ὡσὰν ποτὲ μὲν πλεῖον ἐπιδιδούσης τῆς τροφῆς αὔξεσθαι, ποτὲ δὲ λειπούσης συστέλλεσθαι. ταύτῃ γοῦν καὶ εἰς τὸν ἀρκτικὸν [οὐ] συνίστασθαι μάλιστα τόπον, [ἀλλ'] ἔνθα παχυμερὴς καὶ πεπιλημένος ἐστὶν ὁ ἀήρ. κατὰ δὲ τὰς φαύσεις αὐτῶν καὶ πάλιν διαλύσεις τροπὰς γίνεσθαι συμβαίνει τοῦ ἀέρος· αὐχμούς τε γὰρ κἀκ τῶν ἐναντίων ῥαγδαίους ὄμβρους κατὰ τὴν διάλυσιν αὐτῶν γίνεσθαι, ἅτε δὴ ἐν ἀέρι τῆς συστάσεως αὐτῶν γινομένης, ὅπερ καὶ ὁ Ἄρατος λέγει, αὐχμῶν αὐτοὺς
M σύμβολα παραδιδοὺς ὑπάρχοντας, λέγων οἳ δ' εἶεν καθύπερθεν καὶ τὰ ἑξῆς.

MA Ἱπποκράτης μέντοι ὁ Πυθαγορικὸς (Diels Vors. 42, 5) ἕνα λέγει τὸν κομήτην. καὶ οἱ μὲν λοιποὶ ἰδίας αὐτῶν τὰς κόμας ἀποφαίνονται, ὃ δὲ κατὰ ἀνάκλασιν τὴν ὡς ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀπὸ τῶν ὄψεων διὰ τὴν τῶν ὑγρῶν ἀναθυμίασιν εἰς αὐτὸν ὁλκὴν φαίνεσθαι.

MUAS 1093. — πολλοὶ γὰρ κομόωσιν: ἡ ξηρὰ ἀναθυμίασις ξηρᾶς τῆς γῆς καὶ αὐχμηρᾶς τυγχανούσης

---

1 ἀέρα *et* ἀέρος **MKA**: αἰθέρα *et* αἰθέρος *Bake p. 79* (*collato DL 7,152*) | ἐνδεθῆι **MA**: ἐκδ– **K** **2** τροφῆς *Rehm* (*Sitzb. d. Bayer. Akad. 1921*) *quod recepit Kidd*: στροφῆς **MKA** συστροφῆς Est *Ald. edd.* | φέρωνται **KA**: –ρονται **M** **3** ἔνθεν **M**: ἔνθα **KA** | αὐτῶν *edd.*: αὑτῶν **MKA** **4** πλεῖον *Kidd* (*cf. Par. 2424 infra*): ἥλιον **MKA** | ἐπιδιδούσης *Bekker*: ἐπιδηλούσης **MKA** (*sic Par. 2424*) | τροφῆς *Rehm*: στροφῆς **MKA** συστροφῆς Est *Ald. edd.* **5** ταύτῃ **KAC**: ταύτην **M** **6** οὐ **MKA**: που *Rehm secl. Kidd.* **7** ἀλλ' **MKA**: *del. Rehm* (*cf. Par. 2424 infra*) | παχυμερὴς καὶ πεπιλημένος **M**: πεπ– καὶ παχ– **KA** **9** γὰρ **M**: *om.* **KA** | κἀκ **M**: καὶ ἐκ **KAC** **10** τὴν **M**: *om.* **KAC** **11** αὐτῶν γίνεσθαι **M**: γίν– αὐτῶν **KA** **12** αὐχμῶν αὐτοὺς **M**: αὐχμοὺς αὐτῶν **K** αὐχμῶν αὐτῶν **A**.

13–14 M λέγων *etiam in Par. 2424 legitur* (*infra p. 512, l. 12*).

15–19 MA *initio add.* ἄλλως **A** **19** ὁλκὴν **M**: ὁλκῆς **A**.

20–p. 511,5 MUAS (*52^{r}, 8–15*) *cf. Par. 2424 infra p. 511, ll. 7–12* *lemma* **MA** (κομῶσιν) **S**: πολλοὶ γὰρ κομόωντες **U**

ἀναδιδομένη ποιεῖ τοὺς κομήτας ἀστέρας καλουμένους, ὑπὸ τῆς ἰδίας θερμότητος ἐξαπτομένη ῥᾳδίως ἐκ τῶν ὑποκειμένων, καὶ οἷον ἀκτῖνας ἀναπέμπει πρὸς τὸ ἄνω. τὸ γὰρ πῦρ ἄνω πέφυκε φέρεσθαι. τὰς δὲ ἀκτῖνας τοῦ παντὸς ἀστέρος κόμας εἶναι νομίζουσιν.

οὕτω Σπόρος. **MA**

π ό θ ε ν γ ί ν ο ν τ α ι κ ο μ ῆ τ α ι ; ἰστέον ὅτι ἀπὸ ξηρᾶς ἀναθυμιάσεως γίνονται οἱ κομῆται, ἀπὸ τῆς ἰδίας θερμότητος ἐξαπτομένης ῥᾳδίως ἐκ τῶν ὑποκειμένων, καὶ οἷον ἀκτῖνας ἀναπέμπει πρὸς τὰ ἄνω. τὸ γὰρ πῦρ ἄνω πέφυκε φέρεσθαι. τὰς δὲ ἀκτῖνας τοῦ παντὸς ἀστέρος κόμας εἶναι νομίζουσι. **Par. 2424**

οἱ δὲ Πυθαγορικοὶ τοὺς κομήτας πλανωμένοις συγκατηρίθμουν, κατὰ μακρὰς ἀνακυκλώσεις χρόνων ἄλλοτε ἄλλῃ φαινομένους, ἕνα τοῦτον ὑποτιθέμενοι καὶ κατὰ <τὰ> βόρεια ἐκτὸς τοῦ ζῳδιακοῦ ὁρώμενον· καὶ τοῦτο αὐτὸ ἀντιπίπτει αὐτοῖς· τοῖς γὰρ πλανήταις ὡρισμένος τόπος ἐστίν, ὁ ζῳδιακὸς κύκλος, ὁ δὲ ἔξωθεν τοῦ ζῳδιακοῦ φαινόμενος οὐκ ἂν ἔτι εἴη τῶν πλανωμένων.

ὁ δὲ Ποσειδώνιος ἀρχὴν γενέσεώς φησι τοὺς κομήτας ἔχειν ὅταν [τὴν] τοῦ ἀέρος παχυμερέστερόν τι εἰς τὸν

---

1 ἀναδιδομένη MA: –μένους S U *incert.* | ποιεῖ MUS: ποιεῖται A | τοὺς MUS: *om.* A | κομήτας (–μίτας A) ἀστέρας MUA: ἀστ– κομ– S *fortasse recte* **2** ὑπὸ MUAS: ὑπὸ γὰρ Est *Ald. edd.* | ἐξαπτομένη S (*sic iam* Est): –μένης MUA | ἐκ MAS: καὶ ἐκ U **3** ἀκτῖνας US: ἀστέρας MC ἀκτῖνας ἢ ἀστέρας A | ἀναπέμπει MAS: ἐπιπ– U | πρὸς τὸ (τὰ UA) ἄνω MUA: ἄνω κάτω S **4** ἄνω *altero loco* MAS: ἄνωθεν U **4–5** τὰς δὲ . . . νομίζουσιν MAS: *om.* U.

6 MA *cf. Maass, Analecta Eratosthenica p. 48.*

7–p. 512,12 Parisinus gr. 2424 (*fol. 190ʳ; vide praef. p. XXIX et supra p. 450*) **7** κομῆται *edd.*: κομίται *cod.* **8** κομίται *cod.* **13** κομίτας *cod.* **13–14** συγκαταρίθμουν *cod.* **15** ἄλλῃ *edd.*: ἄλλ *cod.* | τοῦτον *scripsi*: τούτων *cod.* | ὑποτιθέμενοι *edd.*: –μενον *cod.* **16** τὰ *add. edd.* | ἐκτὸς *Graff*: ἐκ *cod.* | ὁρώμενον *Graff*: –μένους *cod.* **16–17** τοῦτο αὐτὸ *cod.*: *melius* αὐτὸ τοῦτο *cf.* MKUA *supra* **17** ὡρισμένος *edd.*: ὁρ– *cod.* **18** *post* ἐστὶν *dist. cod.* **19** ἔτι *scripsi*: τι *cod.* | τῶν πλανωμένων *edd.*: τῶ πλανωμένω *cod.* **20** κομίτας *cod.* **21** τὴν *seclusi*: τι *Graff* | τι *scripsi*: τε *cod. del. Graff*

αἰθέρα ἐκθλιβὲν ἐν τῇ τοῦ ἀέρος δίνῃ ἐνδεθῇ, εἶτα πρὸς πλείονα δίνην ἐπιρρεούσης τῆς ὕλης αὐξόμενοι ἐπιφαίνωνται· ἔνθεν καὶ μείζονας αὐτοὺς αὑτῶν ὁρᾶσθαι καὶ ἥττονας, ὡσὰν ποτὲ μὲν πλεῖον ἐπιδιδούσης αὔξεσθαι, ποτὲ δὲ λειπούσης συστέλλεσθαι. ταύτῃ γοῦν καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς συνίστασθαι μάλιστα τόποις, ἔνθα παχυμερὴς καὶ πεπιλημένος ἐστὶν ὁ ἀήρ. κατὰ δὲ τὰς φαύσεις αὐτῶν καὶ πάλιν διαλύσεις τροπὰς γίνεσθαι τοῦ ἀέρος· αὐχμούς τε γὰρ κἀκ τῶν ἐναντίων ῥαγδαίους ὄμβρους κατὰ τὴν διάλυσιν αὐτῶν γίνεσθαι, ἅτε δὴ τῆς συστάσεως αὐτῶν ἐν ἀέρι γενομένης. ὅπερ καὶ ὁ Ἄρατος λέγει, αὐχμῶν αὐτοὺς σύμβολα παραδιδοὺς ὑπάρχοντας, λέγων . . .

MΔKUAS 1094. — οὐδὲ μὲν ὀρνίθων: ὅταν πολλαὶ ὀρνίθων ἀγέλαι ἀπὸ τῶν νήσων ἐπὶ τὴν χέρσον ἐπείγωνται, οἱ μὲν γεωργοὶ περὶ τοῦ θέρους ἀγωνιῶσιν,
MUAS αὐχμηρὸν τεκμηράμενοι γενήσεσθαι, οἱ δὲ βουκόλοι γεγήθασι μάλιστα ὅταν μὴ κατὰ πλῆθος συνηθροισμέναι γένωνται ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ τεταγμένως ἱπτά-

---

1 ἐκθλιβὲν *Graff* : ἐκθλίψιν *cod.* | ἀέρος *cod.* : αἰθέρος *Graff*, *quod receperunt Edelstein Kidd* | δίνῃ *Graff* : δύνει *cod.* | ἐνδεθῇ *Graff* : ἐνδοθείη *cod.* | εἶτα *Graff* : εἴτε *cod.* **2** δίνην *scripsi* : δύνει *cod.* δῖνον *Graff* **2–3** ἐπιφαίνωνται *Graff* : –νονται *cod.* **3** αὑτῶν *edd.* : αὐτῶν *cod.* **4** ὡς ἂν *cod.* | ἐπιδιδούσης *Graff* : ἐπιδηλούσης *cod.* (*cf.* MKA *supra sch. 1091*) | *post* ἐπιδιδούσης *add.* τροφῆς *Edelstein* (*cf.* MKA *supra*) **5** λειπούσης *Graff* : λοιπούσης *cod.* **6** ἀρκτικοῖς *scripsi* : ἄρκτοις *cod.* **7** πεπιλημμένος *cod.* **7** ἀνήρ *cod.* | δὲ *Graff* : τε *cod.* | φαύσεις *Graff* : φύσεις *cod.* **9** κἀκ *Edelstein Kidd e sch. 1091* : κατὰ *cod.* **11** ὁ ἀόρατος *cod.* **12** *post* ὑπάρχοντας *distinxi; scholium enim Arateum 1091 non recte dividit excerptor.*

13–p. 513,7 **MK** (*usque ad l. 16*) **UAS** (*52r, 15–29*) *lemma* MKAS : οὐ μὲν ὀρνίθων U **13** πολλαὶ MKAS : πολλῶν U **14–15** ἐπείγωνται MKUS : *om.* A **15** οἱ MKAS : καὶ οἱ U | μὲν MUS : *om.* KA **16** τεκμηράμενοι γενήσεσθαι (τὸ θέρος *add.* S) MKAS : γενέσθαι τεκμήρασθαι U | *post* γενήσεσθαι *scholium concludit* K, *novum lemma a v. 1098 sumunt* U (χαίρει δέ που αἰπόλος) A (χαίρει δέ που αἰπόλος ἀνήρ) **17–18** συνηθροισμέναι MUA : –μένοι S **18** τεταγμένως MUA : –μένοι S **18–p. 513,1** ἱπτάμεναι UA : –μενοι MS

μεναι. πολυγάλακτον γὰρ προσδοκῶσι τὸν ἐνιαυτόν. εἶτα ἐπιφέρει οἶκτον τινα τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀσθενείας, καί φησιν ὅτι τούτῳ τῷ τρόπῳ ζῶμεν οἱ ἄνθρωποι κακοπαθῶς καὶ μηδὲν βέβαιον ἔχοντες ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ μόνα τὰ περὶ τὸν κόσμον σημεῖα, ἃ μὲν κατειληφότες ἐκ διηνεκοῦς ἐμπειρίας, ἃ δὲ καὶ προσδοκῶντες διὰ τῆς μελλούσης παρατηρήσεως γνώσεσθαι.

ἄλλως: οὐδαμῶς δὲ ταῖς ὀρνίθων ἀγέλαις ἐκ νήσων ἐρχομέναις ὅτε πολλαὶ ἐμπλήσσωσιν ἀρούραις ὁ ἠπειρόθεν ἀνὴρ ἕνεκεν τοῦ θέρους χαίρει. M

1095. — ἐκ νήσων ὅτε πολλαί: Ἀριστοτέλης (fr. 240 Rose) φησίν· „ὅταν μὲν ὑγρὸς ᾖ καὶ ψυχρὸς ὁ ἀήρ, τὸ τηνικαῦτα καὶ αἱ νῆσοι βρεχόμεναι ἀναφύουσι, καὶ τὰ ἐν αὐταῖς ὄρνεα τρέφουσιν. ὅταν δὲ αὐχμώδης ᾖ καὶ ξηρός, τότε παντελῶς τῶν νήσων μὴ ἀναφυουσῶν ἐπὶ τὴν γῆν τὰ ἐν ταῖς νήσοις ὄρνεα φεύγουσιν, εἰς ἣν δύνανται κἂν ἐξ ὀλίγου τρέφεσθαι". καὶ οἱ κολοιοὶ δὲ ἐκ τῶν νήσων πετόμενοι τοῖς γεωργοῖς σημεῖον αὐχμοῦ καὶ ἀφορίας. ἐὰν δὲ ἔμμετροι χωρῶσιν, εὐκαρπίαν δηλοῦσιν. MA

1098. — αὐχμῷ ἀνιηθείς: βλαβεὶς ὑπὸ τοῦ αὐχμοῦ. ξηρότεραι γὰρ αἱ νῆσοι τῶν ἠπείρων ὑπάρ- MA

---

2 οἶκτον MAS: οἶκον U | τῆς τῶν ἀνθ– ἀσθενείας MAS: ἀσθ– τῶν ἀνθ– U **4** κακοπαθῶς MS: κακοπαθοῦντες U καὶ κακοπαθοῦντες A | βέβαιον ἔχοντες MAS: ἔχ– βέβ– UC **5** μόνα MA: μάλα U *ut vid.* μόνον S | *ante* σημεῖα *del.* συμβαίνει S **5–6** ἃ μὲν (γὰρ *add.* M) κατειληφότες MAS: τὴν κατάληψιν ἔχομεν U *in mg. ext. codicis* S *legitur* ἐπι, *quod quo pertineat nescio* **6** καὶ MUA: *om.* S **7** γνώσεσθαι ACS: γενήσεσθαι M ἔσεσθαι U *ut vid.*

8–10 M (*om. etiam* C) **9** ἐμπλήσσωσιν *Maass*: ἐμπλήσωσιν M.

11–20 MA **12** ὅταν A: ὅτε M **12–13** ὑγρὸς ᾖι καὶ ψυχρὸς M: ψυχρὸς ᾖ καὶ ὑγρὸς C ψυχρὸς καὶ ὑγρὸς ᾖ A **14** τρέφουσιν M: ἀνατρέφουσιν AC **19** ἔμμετροι Est$^{\gamma\rho}$ *Ald.*: ἄμετροι MA (*et* Est *in textu*).

21–p. 514,8 MA *lemma* MA **22–p. 514,1** ὑπάρχουσαι M: τυγχάνουσαι A

χουσαι, ὥς φησι Πλούταρχος (fr. 20 Sandbach), θᾶττον καὶ ῥᾷον τοῦ αὐχμηροῦ καταστήματος ἀντιλαμβάνονται. διὸ καὶ τὰ ὄρνεα φεύγει καὶ ταῖς ἠπείροις ἐπιπελάζει. καὶ ἄχθεται μὲν ὁ γεωργὸς τῇ τῶν ὀρνίθων ἐπιδημίᾳ τὸν αὐχμὸν ὑποπτεύων, χαίρει δὲ ταῖς αὐταῖς ὄρνισιν ὁ αἰπόλος ὅταν ἐν κόσμῳ καὶ τεταγμέναι φέρωνται, ὡς πλείονος γάλακτος γενησομένου διὰ τὸ ἔνθερμον εἶναι τὸν ἐνιαυτόν.

MKUA 1101. — οὕτω γὰρ μογεροί: καματηροὶ καὶ πλανώμενοι ἐν πολλοῖς πράγμασιν ἄλλος ἐξ ἄλλων ἔργων καὶ ἐλπίδων ζῶμεν, ὁ μὲν γεωργὸς ἀπὸ σπερμάτων, ὁ δὲ αἰπόλος ἀπὸ αἰπολίων, οἱ δὲ ναῦται ἀπὸ θαλάσσης, καὶ τὰ παρὰ ποσὶ σημεῖα (τουτέστι τὰ πλησίον) γινώσκειν πάντες ἕτοιμοι, ἐξ ὧν μεταχειρίζονται, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς σημειώσεως ἀποβάντα [δυνατὸν] εἰς πρόγνωσιν ἀγαγεῖν ὕστερον. εἶτα ἐπέξεισι τὰ ἑκάστου.

MKUAS 1104. — ἄρνασι μὲν χειμῶνας: οἱ ποιμένες, φησίν, ὅταν θεάσωνται τοὺς ἄρνας μετά τινος ἐπείξεως ἐπὶ τὴν νομὴν ἐπερχομένους, χειμῶνα τεκ-

---

4 ἐπιπελάζει **M**: προσπ– **A** **6** τεταγμέναι **M**: –μένως **A** **8** ἐνιαυτὸν **M**: ἀέρα **AC**.

9–17 MKUA *lemma* **MKU**: οὕτω μογεροὶ **A** **11** ζῶμεν *scripsi ex Arato*: ζῶν **M** ζῶντες **KAC** *om.* **U** | ἀπὸ **MU**: ἀπὸ τῶν **KAC** **12** οἱ δὲ ναῦται **MKA**: ὁ δὲ ναύτης **U** **13** παρὰ **MU**: περὶ **KAC** **14** πλησίον **M**: παραπλήσια **KUA** | γινώσκειν **MKA**: –σκων **U** | πάντες **MKA**: –ντα **U** *ut vid.* | ἕτοιμοι (*malim* ἑτοῖμοι) **MKA**: δὲ αἴτιοι **U** *ut vid.* **15** ἀπὸ **M**: ἐκ **KUAC** **15–16** ἀποβάντα **MKC**: ἅπαντα **U** ἢ ἅπαντα ἀποβάντα **A** (*in exemplari codicis* **A** ἢ ἅπαντα *supra lineam*) **16** δυνατὸν **MKUA**: δυνατοὶ *Bekker seclusi ex Arato* **16–17** εἶτα . . . ἑκάστου **MKAC**: *om.* **U**.

18–p. 515,5 MKUAS (*52ʳ,29–37*) *lemma* **MKAS**: ἄρνασι μὲν **U** **19** φησὶν **MKAS**: *om.* **U** | ὅταν θεάσωνται τοὺς (*om.* **S**) ἄρνας **MKAS**: τοὺς ἄρν– ὁπόταν θεάσ– **U** | μετά τινος *bis* **S** **20** ἐπὶ **MKAS**: εἰς **U** **20–p. 515,1** τεκμαίρονται **MKAS**: –ρεται **U** | *post* τεκμ– *lemma* ἄλλοι δ' ἐξ ἀγέλης κριοί **KA** ἄλλοι δ' ἐξ ἀγέλης (*1106*) **U**: *non in* **MS**

μαίρονται. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅταν κριοὺς ἢ ἀμνοὺς ἐν ταῖς τριόδοις ἴδωσι τοῖς κέρασι διερειδομένους, τινὰς δὲ τοῖς ποσὶν ἀλλομένους, τοὺς μὲν ἄρνας τοῖς τέτρασι, τοὺς δὲ τελείους τοῖς ἐμπροσθίοις, καὶ ὁμοίους γινομένους ὀρχουμένοις, καὶ ὅταν ἐκ τῆς ἀγέλης ἄκοντα MΔKUAS ἐπὶ τὸν σταθμὸν ἐπείγωνται, εἰωθότα δείλης ὑπὸ τοῦ ποιμένος ἀπελαύνεσθαι, καὶ ὅταν πλησίον ὄντα τῶν ποιμένων ἀπληστότερον τὴν νομὴν προσφέρωνται καίπερ ὑπὸ τῶν ποιμένων τυπτόμενα τοῖς λίθοις, πάντα τὰ τοιαῦτα σημεῖα χειμῶνος.

1107. — ἐρειδόμενοι κεράεσσι: τοῦτο MKUAS πάσχουσι τῆς περὶ τὸν ἀέρα αἰσθανόμενοι ψύξεως. νοτιζόμενα γὰρ αὐτῶν τὰ κέρατα κνησμώδη γίνεται. καὶ ὁπότε δὲ κατὰ τὴν ἀγέλην σκιρτῶσιν, οἱ μὲν ἄρνες

---

1 ὡσαύτως δὲ MKAS: *om.* U | καὶ MS: *om.* KUAC | ἀμνοὺς MKAS: ἄρνας U **2** ταῖς τρ– MUS: τοῖς τρ– KAC | διερειδομένους MKUA: ἐρειδ– S **3** ἀλλομένους MUA: ἀλλωμ– K **3–4** τοὺς μὲν . . . ἐμπροσθίοις *om.* U **3** τοῖς τέτρασι MAS: τέσσαρσι K (τοῖς *om.*) **4–5** ὁμοίους γινομένους MKUA: ὁμοίοις γινομένοις S **5** ὀρχουμένοις *Ald.* (*non* Est): ὀρθουμένοις MKUAS | *post* ὀρθουμένοις *add.* τινὰς δὲ τοῖς ποσίν (*supra l. 3*) K *postea del.* | *hic add.* χειμῶνος ἐστὶ σημεῖον KUA *et ad sch. 1107 infra transeunt.*

5–10 MΔKUA (*in* KUA *post sch. 1107*) S (*52r,37–43*) *haec cum praecedentibus recte continuant* MS: *lemma* [ἢ] ὁπότ' (*1108*) *add.* Δ ἢ καὶ ὅταν ἐξ ἀγέλης (*1110*) KA [. . . . .] ἐξ ἀγέλης U **5** *post* ὅταν *add.* φησιν Δ | ἐκ MKAS: ἀπὸ Δ ἐπὶ U | ἄκοντα U (ἀεκούσια *Arat. 1110*): ἄκοντες MΔKAS **6** εἰωθότα MΔU: –τες KAS **7** ὅταν MKUA: *om.* ΔS | πλησίον ὄντα MΔKA: πλησίον ὄντων UC (*sic coni. Maass*) ὄντα πλησίον S **8–9** ἀπληστότερον . . . ὑπὸ τῶν *om.* ΔU **8** τὴν νομὴν MKAS: πρὸς τὴν ν– *Maass* | προσφέρωνται KA C: προφ– MS **9–10** πάντα τὰ τοιαῦτα MS: π– ταῦτα Δ ταῦτα πάντα U π– τοιαῦτα KA **10** σημ– χειμ– MKAS: χειμῶνα σημαίνει ΔU.

11–p. 516,7 MKUA (*in* KUA *post* ὀρθουμένοις *supra l. 5*) S (*52r,43–52v,1*) *lemma* MKA: εἰνόδιοι παίζωσι U ἐρειδόμενοι S **12** αἰσθανόμενοι (–μενα S) ψύξεως MKAS: ψυξ– αἰσθ– U **13** *post* γίνεται *lemma* ἀναπλήσσωσι πόδεσσι (*1108*) KA καὶ ὁππόθ' ἄλλοθεν (*1108*) U: *non in* MS **14** ὁπότε MU: ὁπόταν KAS | δὲ MKA: φησί U *om.* S

τοῖς τέτρασιν ἀλλόμενοι ποσὶ διὰ τὸ κουφοτέρους ὑπάρχειν, οἱ δὲ τέλειοι τοῖς δυσὶν ἅτε βαρύτεροι, χειμῶνος σημεῖον. ταράττονται γὰρ τοῦ καταρρήξοντος προαισθανόμενοι ὄμβρου. ἡ μὲν οὖν μάχη αὕτη ὑγρότητα τοῦ ἐγκεφάλου δηλοῖ, ἡ δὲ ἐπὶ τὴν νομὴν ἄφιξις, ὅτι πλεῖον τὸ θερμὸν διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν ἀθροίζεται εἰς βάθη χωροῦν.

ΜΔΚUA 1111. — δείελον εἰσελάοντες: ὅταν ἐλαύνωνται ταῦτα μὴ θέλοντα, χειμῶνα σημαίνει· πάλιν γὰρ αἰσθανόμενα τὴν τοῦ ἀέρος ταραχὴν ἐμφορεῖσθαι βούλονται τροφῆς.

ΜΚΑ οἵ τε γὰρ νομεῖς, ὅταν ἴδωσι τοὺς ἄρνας ἐπὶ τὴν νομὴν προθυμότερον ὁρμῶντας, χειμῶνα σημειοῦνται τῷ βούλεσθαι δεδοικότα τὰ θρέμματα μή ποτε συγκλεισθέντα κωλυθῇ ἀπολαύειν τῆς τροφῆς.

Μ 1113. — ἐκ δὲ βοῶν: οἱ μέντοι περὶ τοὺς βόας ἀσχολούμενοι ἀπὸ τούτων τεκμαίρονται τὸν μέλλοντα ὄμβρον καὶ ἐσόμενον χειμῶνα. ἐάν τε γὰρ τὰς ἐμπροσ-

---

1 τέτρασιν (τέσσαρσιν KUA) ἀλλόμενοι (ἀλλω– K) ποσὶ MKUA: τέτρασι ποσὶν ἀλλόμενοι S **1–2** κουφοτέρους ὑπάρχειν (εἶναι U) M KUA: ὑπάρχειν αὐτοὺς κουφ– S **2** οἱ δὲ τέλ– τοῖς δυσὶν MK AS: τοῖς δὲ δυσὶν οἱ τέλ– U | ἅτε MKAS: ὡς U **2–3** χειμῶνος σημεῖον MKAS: σημ– χειμ– U **3** καταρρήξοντος M: –ξαντος SC μέλλοντος U μέλλοντος καταρρήξαντος KA **3–4** προαισθανόμενοι (προαισθόμενοι S) ὄμβρου MUCS: ὄμβρου αἰσθανόμενοι KA **4** οὖν MKAS: *om.* U **5** ὅτι MKAS: ὅτε UC **6** ἀντιπερίστασιν MC: περίστασιν KUA ἄρτι περίστασιν S | βάθη χωροῦν MKAS: βάθος χωροῦντα U.

8–11 **ΜΔΚUA** *lemma* MKA |||| εἰσελαύνονται U *ut vid.* *om.* Δ | *in* Δ *hoc scholium ita*: [ὅ]ταν ἄκοντα ἐλαύνηται σημεῖον καὶ τοῦτο. αἰσθανόμενα γὰρ τῆς τοῦ ἀέρος ταραχῆς, ἐμφορεῖσθαι βούλονται πλείονος τροφῆς **9** ταῦτα MKA: ταῦτα πάντα U | χειμῶνα σημαίνει M: χειμῶνος σημεῖον KA σημεῖον ἐστὶ χειμῶνος U **9–10** πάλιν γὰρ αἰσθ– MKA: αἰσθ– γὰρ U **10** τὴν . . . ταραχὴν MUA: τῆς . . . ταραχῆς K | *ante* ἐμφορεῖσθαι *add.* πρὶν (*ut vid.*) U.

12–15 **MKA** **12** οἵ τε γὰρ νομεῖς ὅταν M: ὅταν γὰρ οἱ (*om.* C) νομεῖς KAC **12–13** τὴν νομὴν M: τὰς νομὰς KAC **13** σημειοῦνται M: –οῦσθαι KA **14** δεδ– τὰ θρ– MKA: *malim* τὰ θρ– δεδ– | μή ποτε KAC: μήτε M μὴ *Maass*.

16–p. 517,8 **M** (*om. etiam* C) **17** τεκμαίρονται *Maass*: –ντα M

θίους χηλὰς περιλείχωσιν, ἐάν τε κατὰ τὰ δεξιὰ μέρη κατακλιθῶσιν, ἀνάπαυσιν τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων σημαίνουσι. θεραπεύουσι μέντοι ἀπὸ τοῦ κόπου τοὺς πόδας, τὴν δὲ κατάκλισιν μᾶλλον κατὰ φύσιν καὶ πρὸς τὴν πέψιν αὑτοῖς μᾶλλον † συμβάλλεσθαι † ἁρμόζουσαν. τεκμαίρονται δὲ χειμῶνα καὶ ὅταν εἰς αὖλιν εἰσελαυνόμενοι σκιρτῶσι μετὰ τῶν ἐκγόνων αὑτῶν. τοῦτο γὰρ ποιοῦσιν ἐμπλησθῆναι βουλόμενοι τῆς τροφῆς.

ἐκ δὲ βοῶν: καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν σημειοῦνται ΔKUAS οἱ γεωργοὶ γενησόμενον χειμῶνα, ὅταν τὰς χηλὰς τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν τῇ γλώσσῃ περιλείχωσιν ἢ κατὰ τὸν δεξιὸν μηρὸν ἀνακλίνωνται.

1114. — ὁππότε χηλάς: ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀρχῇ MKA τοῦ χειμῶνος ψυχρὰ ἡ γῆ γίνεται, ὁ βοῦς ψυχιζομένην τὴν χηλὴν τὴν ἐμπροσθίαν τῇ περιλιχμήσει πειρᾶται θερμαίνειν. τοῦ γὰρ ὀπισθίου ποδὸς οὐ δύναται τῇ γλώσσῃ ἐφίκεσθαι. φησὶν οὖν τοῦτο ἀρχὴν χειμῶνος. τοῦτο γὰρ εἶπεν ἀρότου ἀναβολήν (1117). οὐ γὰρ εὐθὺς ἀροτριῶμεν ἐὰν [μὴ] καὶ βροχὴν ὀλίγην ἴδωμεν. πάλιν δὲ ὁ βοῦς ἐν ἀρχῇ χειμῶνος διὰ τὴν μέλλουσαν ψύξιν κατὰ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς καθεύδει θερμᾶναι θέλων τὸ ἧπαρ ἐκεῖσε ὑπάρχον.

2–3 σημαίνουσι *scripsi*: σημ M σημαίνει *Maass* **5** αὑτοῖς *Maass*: αὐτοῖς M | συμβάλλεσθαι M: συμβάλλονται *Maass, quod vix intellego; post* κατάκλισιν (*l. 4*) *vel post* ἁρμόζουσαν (*l. 5*) *exspectaveris* ποιοῦνται **7** αὑτῶν *Maass*: αὐτῶν M.

9–12 ΔKUAS (*52ᵛ,1–4*) *lemma* ΔS: ἐκ δὲ βοῶν ἐπύθοντο K ἐκ δὲ βοῶν ἐπύθοντ' ἀρόται A *om.* U **10** γενησόμενον ΔKAS: ἐσόμενον U **11** γλώσσῃ UAS: –ττ– ΔK | περιλείχωσιν KUAS: –λείχωνται Δ.

13–22 MKA *lemma* MKA **14** ψυχιζομένην M: ψυχομένην KA **15** περιλιχμήσει AC: –λειχ– K περιλικμήσει M **17** *post* ἐφίκεσθαι *finis signum ponit* K | *post* χειμῶνος *finis signum ponunt* KA *qui ad seq. sch. transeunt et deinde ad hoc redeunt, lemmate* ἀμβολίην ἀρότοιο (*1117*) *addito* | ἀρότου *Maass*: ἀρότρου MKA **19** ἐὰν *Maass*: εἰ MKA | μὴ MKA: *seclusi* **22** θερμᾶναι K: θερμαίναι M θερμάναι AC *ut vid.* | ὑπάρχον M: τυγχάνον KA.

MΔKUAS 1116. — ἐπὶ δεξιτερὰς τανύσωνται: τὸ γὰρ φυσικὸν σχῆμά ἐστιν αὐτῶν τὰ εὐώνυμα. προθερμαίνουσι γὰρ αὐτῶν οἱ βόες τὸ ἧπαρ ἐν τοῖς δεξιοῖς τόποις καὶ μέρεσι κείμενον οὕτω κατακείμενοι.

MΔKUA 1117. — ἀμβολίην ἀρότοιο γέρων: τουτέστιν ἀναβολὴν ὁ ἔμπειρος ἀροτρεὺς ἐτεκμήρατο.

MΔKUAS 1118. — οὐδ' ὅτε μυκηθμοῖο: ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν μετὰ πλείονος μυκηθμοῦ αἱ βόες ἐπείγωνται ἐπὶ τὸν σταθμόν, αἱ δὲ δαμάλεις ἀνάλλωνται τοῖς ποσὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν κριῶν, καὶ αἱ αἶγες δὲ ὅταν μετά τινος ἐπείξεως δρέπωνται τὰς πρίνους καὶ τοὺς κλάδους ἀποσπῶσι, χειμῶνα σημαίνουσι, προλαμβά-

---

1–4 M (*om.* C) **ΔKUA** (*in* KA *post* χειμῶνος *supra p. 517, l. 17*) **S** (*52ᵛ,5 usque ad* εὐώνυμα, *reliqua in mg. ad v. 1116*) *lemma* M: ἐπὶ δεξιτερᾶς KA ἢ κοίτω U *om.* ΔS | *hoc scholium in* Δ *ita*: φύσει γὰρ ἔχουσι τὴν ἐπὶ τὰ εὐώνυμα κατάκλισιν: –προθερμαίνουσι γὰρ αὐτῶν τὸ ἧπαρ ἐν τοῖς δεξιοῖς κείμενον **2** αὐτῶν *hic* MKUA: *post* φυσικὸν S *aptius*; *fortasse delendum* **2–4** προθερμαίνουσι .... κατακείμενοι MKUA: προθερμαίνουσι γὰρ τὸ ἧπαρ ἐπὶ τὰ δεξιὰ κείμενα S **3** αὐτῶν (*sic codd., corr. Bekker*) οἱ βόες τὸ ἧπαρ MKA: τὸ ἧπ– αὐτ– οἱ β– U *fortasse* αὐτῶν οἱ βόες *secludenda* (*cf.* ΔS).

5–6 M (*in infima pagina sub signo non alphabetico*; *om.* C) **ΔKUA** (*in* KA *post p. 517, l. 22*) *lemma* M: ἀμβολίην ΔU ἄλλως KA.

7–p. 519,1 MΔKUAS (*52ᵛ,6–12*) *lemma* M: οὐδ' ὅτε ΔU *ut vid.* S ἡ δ' ὅτε μυκηθμοῖο KA **7–8** ὁμοίως (*om.* Δ) δὲ (*om.* S) καὶ ὅταν (φησὶ *add.* Δ) μετὰ πλείονος MΔKAS: *om.* U **8** μυκηθμοῦ MΔ[s1]KUAS: μηκυθμοῦ Δ | αἱ (οἱ KA) βόες MKAS: *om.* ΔU **8–9** ἐπείγ– ἐπὶ τ– στ– MKUAS: ἐπὶ τ– στ– ἐπείγ– Δ **9** δὲ MΔKUA: *om.* S | ἀνάλλωνται *Maass*: ἀνάλωνται M ἂν ἄλλωνται S ἐνάλλωνται KUA πηδῶσι Δ **10** ἐπὶ MKA: μετὰ ΔUS *vide supra sch. 1107* | *post* κριῶν *add.* χειμῶνα σημ KA χειμῶνα σημαίνει U χειμῶνα δηλοῦσι Δ; *reliqua usque ad* κόρον (*infra p. 519, l. 1*) *post sch. 1020 transferunt* ΔKUA *lemma anteponunt* οὐδ' αἶγες Δ οὐδ' αἶγες πρίνοιο KA *nullum* U; *genuinum ordinem, quem* MS *servaverunt, secutus sum* | δὲ MKAS: *om.* ΔU | ὅταν MKUAS: ὁπόταν Δ **11** ἐπείξεως MKUAS: σπουδῆς Δ | δρέπωνται MΔKA: δρύπτωνται USC | τὰς MKUA: τοὺς ΔSC **11–12** καὶ τοὺς (τὰς KA) κλάδους ἀποσπῶσι (κατασπ– S) MKUAS: *om.* Δ **12** χειμ– σημ– *hic* MKUAS: *post* κόρον Δ **12–p. 519,1** προλαμβά-

νουσαι τὸν ἀπὸ τῆς νομῆς κόρον.
τὸ δὲ περίπλειοι ἀντὶ τοῦ πεπληρωμένοι. MKA
1120. — σκυθραί: σκυθρωπαὶ ἀπὸ τοῦ λει- MΔKUAS
μῶνος καὶ τοῦ βουβοσίου, τοῦ τὴν βόσιν καὶ τὴν τροφὴν
παρέχοντος τόπου, ἐπὶ τὸν σταθμὸν παραγενόμεναι.
ἀχείμεροι: ἐμπλήσασθαι βουλόμεναι ὀκνηρῶς ἐπὶ
τὸν σταθμὸν ἔρχονται χειμῶνα προσδεχόμεναι καὶ
συγκλεισμόν. διὸ βούλονται ἐμπλησθῆναι.
1122. — οὐδ᾽ αἶγες πρίνοιο: καὶ αἱ αἶγες MS
ὅταν μετά τινος ἐπείξεως πρὸς τὰς τοῦ πρίνου ἀκάνθας,
οἵ τε σύες πρὸς τὸν φορυτόν, ὅ ἐστι βόρβορον, ἀπλήστως MΔKUAS

νουσαι Δ: προσλ– MKA λαμβάνουσαι U καταλαμβ– S

1 *post* κόρον *add.* U βουβοσίου δὲ τοῦ τόπου ἐν ᾧ οἱ βόες βόσκονται *quae eadem fere in* S *inveniuntur glossae loco supra vocem* βουβοσίοιο (*v. 1120*): ἔνθα βόσκονται οἱ βόες | *post* κόρον *signum scholii finiti delevit* M.

2 M (*om.* C) KA.

3–8 MΔKUAS (*52ᵛ,12–18*) *in* ΔKUA *ante p. 518, ll. 10–p. 519, l. 1* (*vide supra*) *lemma* MΔUS: σκυθραὶ χειμῶνος (*sic*) KA | *post lemma add.* τὴν δειλινὴν ΔKUA, *quod ad* βουλύσιον *v. 1119 spectat* **3** σκυθρωπαὶ MKS: σκυθρωπὸν U σκυθραὶ A *om.* Δ **3–4** λειμῶνος MΔS: χειμῶνος KUAC **4** τοῦ² MS: τουτέστι τοῦ ΔK τουτέστι U τουτέστι σκυθρωπαί. τουτέστι τοῦ A | τὴν βόσιν καὶ MΔKUA: *om.* S | *post* τροφὴν *add.* τοῖς βουσὶ Δ **5** ἐπὶ MKUAS: εἰς Δ | παραγενόμεναι S: –μενοι MΔKA παρακείμενοι U **6** ἀχείμεροι ἐμπλ– βουλ– MK UAS: *om.* Δ | ἀχείμεροι *lemma esse statui*: *non dist. codd.* | ἐπὶ τὸν σταθμόν *post* ἀχείμεροι *del.* S | ἐμπλήσασθαι (ἐμπλείεσθαι S) βουλόμενοι (*sic* MKAS, βουλόμεναι Est *Ald.*): βουλόμενοι (*vel* –ναι) ἐμπλήσεσθαι U *qui add.* εἰς τὸν σταθμὸν παραγενόμενοι (*cf.* Δ *supra ad l. 5*) | ὀκνηρῶς MΔKUA: –ροὶ S **6–7** ἐπὶ τὸν σταθμὸν MKAS: *om.* ΔU **7** προσδεχόμεναι MKA: –μενοι ΔS U *incert.* **7–8** καὶ συγκλεισμὸν MKAS: *om.* ΔU **8** διὸ MKUAS: διὸ καὶ Δ | ἐμπλ– MΔKUA: καὶ ἐμπλ– S.

9–10 (*usque ad* ἀκάνθας) **MS** (*52ᵛ,18–20*) *lemma* MS **10** πρὸς M: κατὰ S | τοῦ M: *om.* S.

11–p. 520,3 **MΔKUAS** (*52ᵛ,20–23*) *in* ΔU *post l. 1, in* KA *post l. 2* | *lemma* [ο]ὐδὲ σύες (*1123*) Δ οὐδὲ σύες φορυτῷ (–ρη– A) KA *non in* MS *om.* U | *totum scholium in* Δ *ita*: [ο]ὐδὲ οἱ σύες ὅταν ἀπλήστως ἔχωσι πρὸς τὸν φορυτὸν ἤγουν βόρβορον,

ἔχωσι, τὰ ὅμοια σημαίνουσι. τὸν γὰρ ἐσόμενον δεδοικότες χειμῶνα καὶ συγκλεισμὸν τοῖς βοσκήμασιν ἐγχρονίζειν βούλονται.

MΔKUAS 1124-1128. — καὶ λύκος ὁππότε μακρά: καὶ λύκοι ὅταν κατὰ μόνας γενόμενοι ἐπιμηκέστερον ὠρύωνται, καὶ ὅταν σύνεγγυς παραγίνεσθαι τοῖς τῶν γεωργῶν ἔργοις τολμῶσι, μὴ καταπλησσόμενοι τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ χρείαν αὐτοῖς εἶναι σκέπης, χειμῶνα σημαίνου μέχρι τρίτης ἡμέρας. καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων δὲ πάντων τὸ αὐτὸ δεῖ παρατηρεῖν, ἀπὸ τῆς ἐνεστώσης ἡμέρας μέχρι τῆς δευτέρας ἢ καὶ τρίτης.

MΔKUA 1127. — ἵνα οἱ λέχος αὐτόθεν εἴη:

ἀσήμαντοι εἰσὶ χειμῶνος. δέδοικότ(ες) γὰρ τὴν τοῦ χειμῶνος ἀπειλὴν τοῖς βοσκήμασιν ἐγχρονίζειν βούλονται **11** οἵ τε MS: οὐδὲ μὲν οἱ (αἱ U) KUA | πρὸς MKUA: κατὰ S | βόρβορον MKUA: βόρυγος S | ἀπλήστως MS: ὅταν ἀπλ– KUA

1 ἔχωσι MKUA: ἔχουσι S | τὰ ὅμοια σημαίνουσι MKAS: ἀσήμαν̄ χειμῶνα U *qui deinde scholium sic concludit*: δεδοικότες γὰρ τὸν ἐπερχόμενον χειμῶνα τοῖς βοσκήμασι μέλλουσιν ἐγχρονίζειν (*cf.* Δ) | γὰρ MKA: *om.* S **1–2** δεδοικότες KACS: δεδυκότες M **2–3** ἐγχρονίζειν MKA: ἐγχειρίζειν S.

4–11 MΔKUAS (*52ᵛ,23–30*) *lemma* MKAS (μακρὰν): [κ]αὶ λύκος Δ *om.* U **5** λύκοι MKUA: οἱ λ– ΔS | ὅταν M: ὁπόταν ΔKUA οἱ S | γενόμενοι KUAS: γιν– MΔ **6** ὠρύωνται ΔKUAS: –ονται M | ὅταν MΔKAS: ὅτι U | παραγίνεσθαι MΔKUA: –γίνωνται S *qui post* ἔργοις, *non post* τολμῶσι, *distinxit* **7** τολμῶσι MKUAS: ἐπιτ– Δ | μὴ MKA: *om.* ΔUS **7–8** τοὺς ἀνθρώπους MΔKA: τοῖς –ποις US **8** αὐτοῖς MΔKUA: αὐτοὺς S | εἶναι σκέπης MKA: σκέπης εἶναι ΔU ἔχειν σκέπης S **8–9** χειμ– σημαίνου M (δοκεύειν *Arat. 1128*): χειμ– σημ ΔAC χειμ– σημαίνουσι KS ση χειμῶνα U **9** μέχρι MKAS: μ– δὲ ΔU *ut vid.* | τρίτης ἡμέρας MKAS: τρίτην (*om.* U) ἡμέραν ΔU **9–10** τῶν πρ– δὲ (*om.* ΔS) πάντων MΔKAS: πάντων τῶν πρ– U **10** παρατηρεῖν MΔKAS: προσδοκᾶν U **10–11** ἀπὸ . . . τρίτης *om.* Δ μέχρι . . . τρίτης *om.* U **11** ἢ MAS: *om.* K.

12–p. 521,2 (*usque ad* προσδόκα) MΔKUA *lemma* M (ἵνα οι) A: ἵνα οἱ λέχος ΔU ἐγγύθεν ἀνθρώπων ἵνα οἱ λέχος αὐτόθεν εἴη K

οἱ δὲ λόχος, ἀντὶ τοῦ ἐνέδρα· „ἵνα τι ἁρπάσῃ".

χειμῶνα προσδόκα· τοῦτο γὰρ ποιεῖ ὑπὲρ τοῦ προλαβεῖν τὴν τοῦ ἀέρος ταραχὴν καὶ πρὶν ἢ συγκλεισθῆναι τὰ θρέμματα ἁρπάσαι τι καὶ παρασχεῖν ἑαυτῷ τροφήν. MΔKUAS

1128. — τρὶς περιτελλομένης ἠοῦς: ἀντὶ τοῦ τρίτον τῆς ἡμέρας παρελθούσης, τουτέστι μετὰ τρεῖς ἡμέρας. MKA

1129. — οὕτω καὶ προτέροις: ὁμοίως, φησί, καὶ περὶ τῶν προειρημένων σημείων οὕτως ἔχε, ὡς ἢ παραχρῆμα τοῦ ἀέρος σημαινομένου, ἢ παρὰ δύο ἡμέρας ἢ παρὰ τρεῖς. MΔKUA

1132. — ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ μύες: καὶ οἱ μύες φθεγγόμενοι καὶ σκιρτῶντες ὅμοιοί τε γινόμενοι ὀρχουμένοις χειμῶνα σημαίνουσι. καὶ γὰρ οὗτοι τῆς τοῦ ἀέρος πιλήσεως αἰσθανόμενοι τοῦτο ποιοῦσιν. MΔKUAS

ἢ ὅτι ἀσθενὲς καὶ λεπτὸν τὸ δέρμα ἔχοντες, ἐπειδὰν MKA

---

1 οἱ δὲ λόχος M: οἱ δὲ λόχος (λέχος K) λέγουσιν KA *om.* ΔU | ἀντὶ τοῦ MKA: *om.* ΔU | *post* ἁρπάσῃ *add.* τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ΔKUA *fortasse recte* **2** *post* χειμῶνα *libenter addiderim* δοκεύειν (*Arat. 1128*) *ut lemma sit* | χειμῶνα MKA: χειμ– οὖν Δ οὖν χειμ– *post* προσδοκᾶ U | προσδόκα M: προσδοκᾶ ΔU (*cf.* δοκεύει M *in textu*) δεῖ προσδοκᾶν KA.

2–4 MΔKUAS (*52ᵛ,31–33 sine lemmate*) **2** γὰρ MΔKA S: *om.* U | ποιεῖ MΔKAS: ποιῶν U **3** καὶ MKA: *om.* Δ US | πρὶν MΔKAS: πλὴν U **4** ἁρπάσαι . . . τροφὴν MKA: *om.* ΔU *de* S *vide infra* | τι MKA: γάρ τι S | ἑαυτῷ τροφὴν MKA: αὐτοῖς εἰς τροφὴν βούλονται S.

5–7 MKA *lemma* MA: ἐπιτελλομένης ἠοῦς K **6** παρελθούσης KAC: περιελθούσας M **7** τρεῖς ἡμέρας M: τρίτην ἡμέραν KAC.

8–11 MΔKUA *lemma* MΔKUA **9** οὕτως MKA: *om.* ΔU | ἔχε MΔKU: ἔσχεν A **10** ἢ MΔU: ἡ KA | παρὰ MKU: μετὰ Δ περὶ A **11** ἡμέρας ἢ παρὰ τρεῖς M: ἢ τρεῖς ἡμέρας Δ ἢ παρὰ τρεῖς ἡμ– U ἡμ– ἢ τρεῖς KAC.

12–15 MΔKUAS (*52ᵛ,34–38*) *lemma* MKAS (μῦες AS): ἀλλὰ γὰρ Δ *om.* U **12** μύες MΔKU: μῦες A μῦες φησὶ S **13** σκιρτῶντες MΔKUA: σκαίροντες S **13–14** ὅμοιοι . . . ὀρχουμένοις MKUAS: *om.* Δ **14** σημαίνουσι MKUAS: δηλοῦσι Δ | καὶ γὰρ MΔKUS: καὶ γὰρ καὶ A.

16–p. 522,2 MKA **16** ὅτι MKA: *secl. Maass*

ψυχρὰν γενομένην πατήσωσι τὴν γῆν, μὴ φέροντες τὸ κρύος ἅλλονται.

MΔKUA 1135. — οὐδὲ κύνες: κατὰ κοινοῦ τὸ ἄσκεπτοι (1134).

MΔKUAS καὶ οἱ κύνες τοῖς ἐμπροσθίοις ποσὶ τὴν γῆν ὀρύττοντες καὶ οἱονεὶ βαθεῖαν ἑαυτοῖς κοίτην εὐτρεπίζοντες ταὐτὰ σημαίνουσιν, ἀπὸ τῆς τοῦ ἀέρος ὑγρασίας ὥσπερ κατάδυσίν τινα ζητοῦντες [τὰ αὐτὰ σημαίνουσιν].

MKA καὶ γάρ τε κύων ὠρέξατο ποσσίν: τινὲς γράφουσιν ὠρύξατο. φιλόψυχρος γὰρ ὢν ὁ κύων, χαίρων ἐπὶ τῷ ἐσομένῳ χειμῶνι σκάπτει τὴν γῆν παίζων. τινὲς δὲ ὠρέξατο, ἀντὶ τοῦ ἐξέτεινεν. ἀρχομένου γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ψύχους πυκνοῦσθαι, ὄντος κατὰ φύσιν ψυχροῦ, βουλόμενος τὸ σῶμα διαλύειν ἐκτείνει αὐτό, ὡς ἡμεῖς μετὰ τὸν ὕπνον.

Mmg 1137. — ⟨κἀκεῖνοι . . . μύες⟩: πρώην (1132) εἰρημένοι, οἳ εὔδεινοὶ ἐσκίρτησαν.

MΔKUAS 1142. — τῶν μηδὲν κατόνησο: τῶν κατα-

---

1 πατήσωσι τὴν γῆν **MK**: τὴν γ– πατ– **A** **2** ἅλλονται **M**: ἄλλ– **KA**.

3–4 M (*om.* C) **ΔKUA** *lemma* **MΔKUA** **3** κατὰ **M**: ἀπὸ **ΔKUA** *fortasse recte, cf. p. 432, l. 10 et 471, l. 8* | *cf.* S *ad sch. 1142.*

5–8 MΔKUAS (*52v,38–43*) *lemma* οὐδὲ κύνες S **5** κῦνες S | τοῖς M: τοίνυν τοῖς Δ οὖν τοῖς KUA ἐν τοῖς S **5–6** ποσὶ τὴν γ– ὀρ– MKUAS: ποσὶν ἀνορ– τὴν γ– Δ **6** καὶ MΔKA: *om.* S U *evan.* | ἑαυτοῖς MΔKUA: αὐτοῖς S **7** ταὐτὰ *scripsi*: ταῦτα MS χειμῶνα ΔKUA | σημαίνουσιν MKUAS: δηλοῦσιν Δ | ἀπὸ M: ἀπὸ γὰρ ΔKUACS | τῆς MΔKAS: τῶν U | ὑγρασίας MΔKA: δυσκρασίας S |||| ρασίας U **8** τὰ αὐτὰ (ταῦτα US) σημ– MKUAS: τοῦτο ποιοῦσιν Δ *seclusi.*

9–15 MKA *lemma* M (ποσίν): καὶ γάρ τε κύων ὠρύξατο KA **10** ὠρύξατο M: ὠρέξατο KAC (ὠρύ– MKA *in Arati textu*) **11** χαίρων M: καὶ χ– KA **13** ὑπὸ MA: ἀπὸ K **15** αὐτὸ MA: αὐτὸς K.

16–17 M *in mg. ad v. 1137 lemma addidi* **17** οἳ *scripsi*: οἱ M | εὔδεινοὶ *scripsi*: εὔδεινοι M.

18–p. 523,4 MΔKUAS (*52v,43–47*) *lemma* MKA: τῶν μηδὲν Δ US **18–p. 523,1** καταριθμ– MKA: καταριθμ– φησὶ Δ ἀπαριθμ– U ἀπηριθμημένων S

ριθμηθέντων σημείων μηδὲν καταμεμψάμενος παροδεύσῃς. κἂν δύο σοι, φησίν, ⟨ἐπὶ⟩ τῷ αὐτῷ γένωνται σημεῖα, βεβαιοτέρα σοι γενήσεται ἡ πρόγνωσις· εἰ δὲ τρία, μᾶλλον.

1143. — μᾶλλον δὲ δυεῖν ἐς ταὐτὸν MKUA ἰόντων: τὴν δὲ σημείωσιν, φησίν, εἰ βουλοίμεθα βέβαιον καὶ ἀκριβῆ ἔσεσθαι, οὐκ ὀφείλομεν ἐν ἑνὶ σημείῳ πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ δευτέρῳ. ἐὰν μέντοι γε καὶ τρίτον προστεθῇ, βεβαιοτέρα γενήσεται ἡ κατάληψις.

χρήσιμον δὲ καὶ τοῦτο, τὸ τὰ σημεῖα τοῦ παρελ- MΔKUA θόντος χρόνου συμβάλλειν τοῖς τοῦ ἐνεστῶτος, καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἀστέρων ἀνατολῆς τε καὶ δύσεως στοχάσασθαι περὶ τοῦ μέλλοντος, εἰ τοῖς προλαβοῦσιν ὅμοια γίνεται σημεῖα.

1145. — αἰεὶ δ' ἂν παριόντος: παρα- MΔKUA

---

1 καταμεμψ– MΔKAS: καταπεμψ– U **1–2** παροδεύσῃς MΔKAS: παραπέμψῃς U | *hic scholii finem indicant* ΔU, *lemma add.* καλὸν δ' ἐπὶ σήματι (*1142*) ΔKUA *omnia uno tenore praebent* MS **2** ἐπὶ τῷ αὐτῷ *scripsi*: τῶι αὐτῶ MKA ἐν τῶ αὐτῶ U (*sic* Est *Ald.*) τοῦ αὐτοῦ ΔS *fortasse recte* **2–3** γένωνται σημεῖα MKAS: σημ– γένωνται Δ σημ– γένηται U **3** βεβαιοτέρα M^{pc}ΔUA: βεβαιότερά M^{ac} βεβαιωτέρα K βεβαιοτέρως S | γενήσεται MKUAS: ἔσται Δ | εἰ MΔKAS: ἡ U **4** τρία MΔU: τρεῖς KA γ' S | μᾶλλον MΔKAS: *om.* U *spatio vacuo relicto* | *post* μᾶλλον *add.* ἄσκεπτοι ἀνεπισήμαντοι S, *quae ad v. 1134 pertinent.*

5–9 MKUA *lemma* M: μᾶλλον δὲ δυοῖν εἰς ταὐτὸν (ταὐτὸ K) KAC τριτάτῳ δέ κε θαρσήσειας U **7** βέβαιον M: βεβαίαν KUA | ἔσεσθαι MKA: γίνεσθαι U **7–8** ἐν (*del. Maass*) ἑνὶ σημείω MKA: ἓν σημεῖον U *ut vid.* **8** καὶ δευτέρω MKA: γὰρ καὶ δύο U | ἐὰν μέντοι γε καὶ MKA: ἀλλὰ μέντοι καὶ U **9** τρίτον MU: γ' A *om.* K | γενήσεται MKA: γίνεται U | *post* κατάληψις *scholii finem indicat* U *atque ad sch. 1145 transit* (*cf.* Δ).

10–14 MΔKUA (*in* ΔU *post sch. 1145*) *lemma* [ἀ]ριθμείης (*sic, e v. 1145*) Δ *solus* **10** χρήσιμον MΔKA: –μα U | δὲ καὶ τοῦτο τὸ MKA: φησὶ Δ ἐστὶ φησὶν εἶεν U **11** χρόνου MKA: ἔτους ΔU **12–13** στοχάσασθαι MΔU: στοχάζεσθαι KAC **14** γίνεται σημεῖα M: τὰ σημεῖα γίνονται Δ γίνεται τὰ σημεῖα KUA.

15–p. 524,3 MΔKUA (*in* ΔU *supra post l. 9*) *lemma* MΔKUA

τηρητέον δὲ καὶ τὰ τοῦ παρελθόντος ἐνιαυτοῦ σημεῖα πρὸς τὰ τοῦ ἐνεστῶτος, συμβάλλοντα εἰ τοῦ αὐτοῦ ἀστέρος ἀνατέλλοντος ἢ δύνοντος τὰ αὐτὰ σημεῖά ἐστιν,

MKA ἢ εἰ πρὸς τῷ σημείῳ τοῦ ἀστέρος τοιαύτη καὶ ἡ ἡμέρα φαίνεται· οἷον, ἂν ὁ ἀστὴρ χειμῶνα δηλώσῃ, καὶ ἡ ἡμέρα ⟨ἂν⟩ εὑρεθείη σκοτεινὴ καὶ χειμερινή.

MKA 1146. — ε ἴ π ο υ κ α ὶ ἐ π' ἀ σ τ έ ρ ι τ ο ί η: ἐάν που καὶ ἐπὶ ἀστέρι ἀνατέλλοντι ἢ δύνοντι τοιαύτη γενήσεται ἡ ἡμέρα οἵαν λέγει καὶ τὸ σημεῖον, τουτέστιν ἐὰν πρὸς τῷ σημείῳ (ἤγουν ἐὰν πρὸς ἃ λέγει τὸ σημεῖον) τοιαῦτα σύμβολα καὶ ἐπὶ ἀστέρι ἀνατέλλοντι

M ἢ δύνοντι ἔσται ὥστε τοιαύτην φανῆναι τὴν ἡμέραν ὡς λέγει τὸ σημεῖον.

MΔKUA ἄ λ λ ω ς: ἐὰν καὶ ἐπὶ τοιούτῳ ἀστέρι προσφόρως ἀνατέλλοντι ἢ δύνοντι ὁποία λέγει τὸ σημεῖον ἡ ἡμέρα ἔλθῃ, ἤγουν ἐὰν πρὸς τῷ σημείῳ καὶ ἀστὴρ ἀνατέλλων ἢ δύνων σύμβολον ἡμῖν δείξῃ τοιαύτης γενησομένης ἡμέρας.

---

2 *post* ἐνεστῶτος *distinxi*: *post* συμβάλλ– *codd.* | συμβάλλοντα KAC: συμβάλλοντι M συμβαλλόμενα Δ U *evan.* | εἰ *Maass*: ἢ MΔKUA | τοῦ MΔU: *om.* KA **3** ἀστέρος *hic* MΔKA: *post* δύνοντος U | ἢ M: καὶ ΔKUA | τὰ MKA: εἰ τὰ ΔU | *post* ἐστιν *ad p. 523, ll. 10–14 transeunt* ΔU.

4–6 **MKA** **4** τῷ σημείῳ *scripsi, cf. infra l. 10*: τὸ σημεῖον MKA | ἀστέρος τοιαύτη KAC: ἀστερότοι αὕτη M **5** φαίνεται M: φανήσεται KAC **6** ἂν *add. Maass.*

7–13 **MKA** *lemma* M εἴ που καὶ ἐπ' ἀστέρι KAC **8** ἢ MK^{pc}A: καὶ K^{ac} **9** ἡ MK: καὶ ἡ AC | οἵαν KAC: οἷον M **10** τῶι σημείω MC: τὰ σημεῖα KA | ἐὰν *altero loco* M: *om.* KAC **12** *post* ἔσται *scholii finem significant* KAC **12–13** ὥστε ... σημεῖον M: *om.* KAC.

14–18 **M** (*om.* C) **ΔKUA** (*in* ΔU *post sch. 1148*) ἄλλως M: [ἢ]ὡς ἀντέλλοντι (*1147*) Δ ἢ ὡς ἀνατέλλοντι KA ἀνατέλλοντι κατέρχεται U **14** ἐὰν καὶ ΔU: καὶ M καὶ ἐὰν KA | προσφόρως M: προσφόρω KA *om.* ΔU **15** ὁποία *scripsi*: ὁποῖα M ὁποῖον ΔKUA | λέγει MKA: λέγῃ Δ U *incert.* | ἡ MΔKA: *om.* U **16** ἔλθῃ MΔ: ἔλθοι KA U *incert.* | ἤγουν MΔKA: *om.* U *ut vid.* | τῷ σημείῳ *scripsi*: τὸ σημεῖον MΔKU τὰ σημεῖα A **17** δύνων MKUA: δύνων ἢ Δ | δείξῃ M KUA: δείξει Δ.

1148. — μάλα δ' ἄρκιον εἴη: χρὴ δέ, φησί, πρὸ πάντων τὰς τετράδας τοῦ μηνὸς παρατηρεῖν ἀρχομένης σελήνης καὶ ληγούσης. αὗται γὰρ αἱ ὀκτὼ ἡμέραι (τετάρτη ἀρχομένου τοῦ μηνὸς καὶ ἑβδόμη καὶ εἰκὰς λήγοντος), ἀκριβεστάτην ἔχουσι τὴν παρατήρησιν διὰ τὸ τὴν σελήνην ἐνδεῖν ἐν αὐταῖς ὡς πρὸς τὴν πληροσέληνον. τούτων οὖν τῶν προειρημένων σημείων ἐὰν ἔχῃς παρατήρησιν ἀκριβῆ καὶ ἔντεχνον, οὐδέποτε πλανηθήσῃ περὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ περὶ τὸν ἀέρα καταστήματος. ΜΔΚUΑ

ἄλλως: προσήκει, φησί, τὰς τετράδας τῶν μηνῶν φθινόντων τε καὶ ἱσταμένων προορᾶν. ἐν γὰρ ταύταις καὶ σύνοδοι παρέρχονται σελήνης, ὅτε καὶ μάλιστα μεταβολὰς ὁ ἀὴρ ποιεῖ τῇ νυκτὶ διὰ τὸ μὴ καταλάμπειν τὴν σελήνην, μηδὲ θερμαίνειν τὸν ἀέρα παχὺν ὄντα. ΜΔΚUΑS

1–9 ΜΔΚUΑ *lemma* ΜΚΑ: *om.* ΔU **2** τὰς τετρ– τ– μ– ΜΔΚΑ: τ– μ– τὰς τετρ– U | παρατηρεῖν ΜΚUΑ: τηρεῖν Δ **3** σελ– Μ: τῆς σελ– ΔΚUΑ | ὀκτὼ ΜΔ: η̄ ΑC *om.* ΚU **4** τετάρτη Μ: τετ– γὰρ ΔΚUΑ τετάρτηι *Maass* | ἀρχομένου ΜΔC: –μένη ΚΑ U *incert.* | ἑβδόμη *codd.*: –μηι *Maass* **5** εἰκὰς ΜΚΑ: εἰκάδι ΔU (*sic Ald.* [*non* Est] *edd.*) | λήγοντος ΜΔΚΑ: λήγουσα U **6** ἐν αὐταῖς Est *Ald*: ἑαυτῆς Μ αὐτῆς ΚΑC ἐν αὐτῇ ΔU | ὡς πρὸς τὴν ΜΚΑ: πρὸς τὸ εἶναι Δ ὥστε U **6–7** *post* πληροσ– *aliquid nunc evanidum add.* U (εἶναι?) **7–9** τούτων ... καταστήματος *post sch. 1153 praebent* ΔΚUΑ; *in* Δ *haec ita breviantur*: [τ]ῶν ἄμυδις· [τ]ούτων πάντων τῶν τε ἀπὸ τῶν μετεώρων τῶν τε ἀπὸ τῶν περιγείων (*cf. infra sch. 1153*) ἐὰν ἔχῃς παρατήρησιν ἀκριβῆ, οὐδέποτε πλανηθῇς **7** *ante* τούτων *lemma* ἄλλως ΚΑ: ἄλλως τῶν ἄμυδις U **8** καὶ ἔντεχνον Μ: *om.* ΔΚUΑ | οὐδέποτε ΜΔΚΑ: οὐδέπω U **9** τὴν πρό– τοῦ π– τ– ἀέρα ΜΚ: τὴν πρό– τοῦ τοῦ ἀέρος U τὸν ἀέρα τοῦ περὶ τὴν πρό– Α.

10–14 ΜΔΚUΑS (*52ᵛ,47–53*) *in* ΔΚUΑ *post* πληροσέληνον *supra l. 7* | ἄλλως ΜΚΑ: |||||| συμβάλλων U μάλα δ' ἄρκιον S *om.* Δ | *in* Δ *haec tantum*: προσήκει φησὶ τὰς τετράδας προορᾶν ἑκατέρας **11** φθινόντων ΜΚUΑ: φθίνοντα S | τε ΜΚUΑ: *om.* S | ἱσταμένων ΜΚUΑ: –μένου S | προορᾶν Μ ΔΚUΑS: προσορᾶν *Maass fortasse recte* **12** παρέρχονται Μ: ἐπέρχ– ΚΑ ||||||έρχονται U περιέρχονται CS | σελήνης ΜΚUΑ: τῆς σελ– S **13** μετ– ὁ ἀὴρ π– ΜS: ὁ ἀὴρ μετ– π– ΚΑ C μετ– π– ὁ ἀὴρ U | τῆι νυκτὶ ΜΚΑ: τῆς νυκτὸς US **14** μὴ δὲ (*sic*) ΜΚΑS: καὶ U | παχὺν ὄντα ΜΚΑ: παχὺν τοῦτον ποιήσασα U παχὺν τοῦτον ποιούσης S.

MΔKUAS ὁ δὲ νοῦς· „φυλάσσου τὰς τετράδας τὰς β', ἐπεὶ πέρατα τῶν δύο μηνῶν εἰσιν ὁμοῦ συνερχομένων, ὡς οἷον μεθόριον ὑπαρχούσας,

MKA ὅτε καὶ ὁ αἰθὴρ σφαλερός ἐστι καὶ ὀμβροφόρος“.

MKA 1151. — ὅτε σφαλερώτερος αἰθήρ: σφαλερὰ γὰρ τὰ περὶ τὸν ἀέρα ἐν ταῖς ὀκτὼ ταύταις ἡμέραις, διὰ τὸ ἀπεῖναι τὴν σελήνην καὶ κατεψῦχθαι ἅπαντα τὸν ἀέρα.

MΔKUAS 1152. — ὀκτὼ νυξὶ πέλει χήτει: ἐνδείᾳ τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς αἱ ὀκτὼ νύκτες εἰσὶν ἐπισφαλεῖς διὰ τὸ ἄνευ φωτὸς εἶναι καὶ κατεψῦχθαι.

MΔKUA 1153. — τῶν ἄμυδις: τούτων ἀθρόως, ὡς εἴπομεν, συνελθόντων, τῶν τε ἀπὸ τῶν μετεώρων καὶ τῶν ἀπὸ τῶν περιγείων ζῴων καὶ φυτῶν, οὐκ ἂν σχεδίως τεκμήραιο ἐπὶ ταῖς γενομέναις τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος μεταβολαῖς.

1–3 MΔKUAS (*52ᵛ,53–53ʳ,3*) *in* Δ *haec tantum*: ἐπεὶ πείρατα εἰσὶ τῶν δύο μηνῶν ὁμοῦ συνερχομένων. καὶ οἷον μεθόριον **1** ὁ δὲ ... β' MKA: ὁμοῦ συνερχομένων (*Arat. 1150* ἄμυδις συνιόντων). τὰς τετράδας οὖν φησι παρατηρεῖν ἀμφοτέρας U τὰς τετράδας δέ φησιν ἀμφοτέρας προορᾶν S **2** τῶν δύο μηνῶν εἰσιν (εἰσὶν KA) MKA: εἰσὶ τῶν δύο μηνῶν ΔUS | ὡς MKA: καὶ S *om.* ΔU **3** μεθόριον M: μεθώριον ΔKUA μεθόρια S | ὑπαρχούσας MKA: ὑπάρχουσιν U ὑπαρχουσῶν S | *ad p. 524, ll. 14–18 transeunt* ΔU.

4 MKA

5–8 MKA *lemma* MA: μηνῶν πέρατα ὅτε σφαλερώτερος αἰθὴρ K **7** κατεψῦχθαι K: –ψύχθαι MA.

9–11 M (*om.* C) **ΔKUAS** (*53ʳ,3–5*) *lemma* MKA: ὀκτὼ νυξὶ U χήτει χαροποῖο S *om.* Δ **10** νύκτες MΔUAS: νύκταις K **11** ἄνευ φωτὸς εἶναι MΔKUA: εἶναι ἄνευ φ– S | κατεψύχθαι (*sic*) MΔKAS: κατατετύχθαι U.

12–16 MΔKUA *ll. 12–16 et p. 527, l. 1–3 in unum scholium confundit* U *sub lemmate* τῶν ἄμυδις: τούτων ἁπάντων εἴ τις ποιήσαιτο κατάληψιν (*cf. 527, l. 1*) τῶν τε ἀπὸ τῶν (*evan.*) μετεώρων (καὶ *om.*) τῶν ἀπὸ τῶν περιγείων, οὐδέπω σχεδιάσοι (*sic ut vid.*) τὰ περὶ τοῦ ἀέρος *cf.* KA *infra ad p. 527, ll. 1–2, transit deinde ad p. 525, ll. 7–9* | *de* Δ *vide supra ad p. 525, ll. 7–9* | *lemma* MU: τῶν ἄμυδις ἁπάντων KAC **13** *ante* μετεώρων *add.* μετῶν K **14** ἀπὸ τῶν MU: *om.* KA **15** γενομέναις M: γιν– KAC *fortasse recte*.

ἄ λ λ ω ς: τούτων οὖν πάντων εἴ τις ποιήσαιτο κατάληψιν, οὐδέποτε σχεδιάσει τὰ περὶ τοῦ ἀέρος, MΔKUAS

ἀλλ' ἀκριβώσει τὰ περὶ αὐτόν. MKA

1154. — ο ὐ δ έ π ο τ ε σ χ ε δ ί ω ς κ ε ν: οὐκ ἂν σχεδιάσας, φησίν, εἰκῇ τι σημειώσαιο, ὅταν ταῦτα μὲν πάντα σκοπῇς, μέτρον δὲ τῆς τηρήσεως ἐνιαυτῷ συνέχῃς. MΔKUAS

τὸ δὲ σ χ ε δ ί ω ς ἀντὶ τοῦ προσφάτως, ἀσκόπως, παρέργως, προπετῶς καὶ ὡς ἔτυχεν. MKA

1–2 M (*om.* C) **ΔKUAS** (*53ʳ, 5–7*) *de* ΔU *vide supra* (*ad p. 525, ll. 7–9 et p. 526, ll. 12–16* ἄλλως MA: τῶν ἄμυδις ΔUS *om.* K **1** οὖν MS: *om.* ΔKUA | πάντων MΔKAS: ἁπάντων U **2** οὐδέποτε .. ἀέρος MS: τῶν τε ἀπὸ τῶν μετεώρων καὶ τῶν KA (*cf.* U *supra ad p. 526, ll. 12–16*); *post* τῶν *spatium vacuum 25 fere litterarum in* A; *deinde* KUA *ad p. 525, ll. 7–9 transeunt*; *quae* C *omittit, ea, ut saepe fit, mutila neque suo loco posita praebent* KA.

3 MKA *in* KA *ante l. 1 supra* | ἀκριβώσει *Maass*: –σειε MKAS.

4–7 MΔKUAS (*53ʳ, 8–11*) *lemma* MKAS: οὐδέποτε Δ σχεδίως U **6** πάντα MΔU: *om.* KAS | σκοπῇς MΔKUA: σκοπῶν S | δὲ MΔKAS: *om.* U | τῆς MΔKUA: *om.* S | τηρήσεως MKUAS: παρατηρήσεως Δ | ἐνιαυτῷ *scripsi*: ἐν αὐτῷ MUC ἐν ἑαυτῷ ΔK ἐνιαυτοῦ A ἐν τῷ αὐτῷ S **7** συνέχῃς MΔKA: ἔχῃς U συνεχῶς S.

8–9 MKA **8** ἀσκόπως MKA: ἀκόπως *Maass fortasse recte* | *post ultimum scholium poemata duo Byzantina exhibet* K, *quae infra in Append. pp. 558–559 leges.*

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΩΙΔΙΑΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

ὅτι διὰ δύο αἰτίας καλεῖται ζῳδιακός, ἢ διὰ τὰ περιεχόμενα ἐν αὐτῷ ιβʹ ζῴδια, ἢ διὰ τὸ τὴν ζωὴν τῶν ἐνταῦθα σημαίνειν ἢ ποιεῖν. ὅτι δὲ κύκλος διὰ πολλὰς αἰτίας, ἢ διὰ τὸ μιμεῖσθαι τὸν δημιουργόν (ὥσπερ γὰρ ὁ δημιουργὸς οὔτε ἀρχῇ ὑποπίπτει οὔτε τέλει, οὕτω καὶ ὁ κύκλος οὐκ ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος), ἢ διὰ τὸ [τοῦ κύκλου σχῆμα] στερεὸν εἶναι, ἢ διὰ τὸ εὐκίνητον τοῦ σχήματος, ἢ διὰ τὸ πολυχώρητον αὐτοῦ.

MK Ambrosianus C 263 inf. Parisinus gr. 2381 Butlerianus

ἐφάπτεται δὲ ὁ ζῳδιακὸς ἑκατέρων τῶν τροπικῶν κύκλων, τοῦ χειμερινοῦ [τροπικοῦ ἐφάπτεται] κατὰ τὸν Αἰγοκέρωτα, τοῦ δὲ θερινοῦ κατὰ τὸν Καρκίνον. τοῦ δὲ ἰσημερινοῦ ἐφάπτεται κατὰ δύο, κατά τε τὸν Κριὸν καὶ τὸν Ζυγόν, ἐν μὲν Κριῷ ποιῶν τὴν ἰσημερίαν

MK Ambrosianus C 263 inf. (A) Parisinus gr. 2381 (P) Butlerianus Lond. Mus. Brit. add. 11886 (B) *vide supra praef. p. VII* | *capita distinxit Maass* | *titulus* MKPB: ἐκ τῶν Λεοντίου μηχανικοῦ περὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου A **1** ὅτι M: *om.* KCAPB | καλ- ζωδ- M: ζωδ- καλ- KCAPB | ἢ *codd.*: *om.* K **2** ἐν αὐτῶι MK: ὑπ' αὐτοῦ APB **3** ὅτι δὲ κύκλος MK: κύκλος δὲ APB **5** οὔτε *codd.*: *om.* K | οὔτε *codd.*: ἢ K **7** τὸ τοῦ (ζωδιακοῦ *add.* K) κύκλου σχῆμα στερεὸν εἶναι MK: τὸ στερεὸν εἶναι τὸ τοῦ κύκλου σχῆμα APB τοῦ κύκλου σχῆμα *seclusi* **10** *post* κύκλων *deficit* B | τοῦ χειμερινοῦ MK: καὶ τοῦ χειμερινοῦ μὲν AP | τροπικοῦ ἐφάπτεται *seclusi* **11** θερινοῦ AP: θερινοῦ τροπικοῦ MK **12** κατὰ δύο MK: κατὰ δύο σημεῖα ὁμοίως AP *fortasse recte* **12–13** τὸν Κριὸν KAP: τὸν *om.* M **13** Κριῷ M: τῷ Κριῷ KAP

τὴν ἐαρινήν, ἐν δὲ Ζυγῷ τὴν ἰσημερίαν τὴν φθινοπωρινήν.

συγκινεῖται δὲ τῷ οὐρανῷ ὁ ζῳδιακὸς κύκλος, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κίνησιν ἔχει ἐναντίαν τινὰ τῷ κόσμῳ φοράν. εἰδέναι δὲ δεῖ ὅτι καὶ τὰ ἐν τῇ ἀπλανεῖ σφαίρᾳ ἄστρα ἔχει ἰδίαν τινὰ κίνησιν, ὡς Πτολεμαῖος ἀποδείκνυσι (Magna Synt. I, p. 6), καὶ ἕκαστος τῶν ἀστέρων τούτων κινεῖται κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κίνησιν διὰ ἑκατὸν ἐτῶν μοῖραν μίαν πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἑαυτοῦ κύκλου, τὰς δὲ τῶν τροπικῶν μοίρας μείζους εἶναι τῶν μοιρῶν τοῦ ἀρκτικοῦ, ἐπειδήπερ καὶ οἱ τροπικοὶ κύκλοι μείζους εἰσὶ τοῦ ἀρκτικοῦ. ὅμως δὲ εἰς ἴσας τῷ ἀριθμῷ μοίρας διῃρημένοι εἰσὶν οἱ κύκλοι, κἄντε ἴσοι ὦσιν ἀλλήλοις κἄντε ἄνισοι.

κινεῖται δὲ λοξῶς ὁ ζῳδιακὸς ὡς οὐδεὶς τῶν ἄλλων κύκλων πλὴν τοῦ γαλαξίου, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος οὐδένα τῶν ἄλλων κύκλων διικνεῖται, ἀλλὰ τὸν ζῳδιακὸν μόνον. καὶ ἐπειδὴ ὁ ἥλιός ἐστιν ὁ τὰ ἐνταῦθα ψύχων καὶ θερμαίνων καὶ ὑγραίνων καὶ ξηραίνων καὶ τὰς διαφόρους τροπὰς κινούμενος ποιῶν (λέγω δὴ ἐαρινὴν θερινὴν φθινοπωρινὴν καὶ χειμερινήν), κατ' εὐθεῖαν δὲ κινούμενος οὐκ ⟨ἂν⟩ ἠδύνατο τὰ ἐνταῦθα ποτὲ μὲν ψύχειν, ποτὲ δὲ θερμαίνειν, ἀλλ' ἦν ἀνάγκη τοὺς αὐτοὺς

---

1 Ζυγῶι M: τῷ Ζυγῷ KAP | *post* Ζυγῶι *add.* ποιῶν MK: *non* AP **4** αὑτοῦ *edd.*: αὐτοῦ *codd.* **5** δὲ MK: *om.* AP | τῆι MAP: *om.* KC **6** ἰδίαν τινὰ AP: τινὰ ἰδίαν MK | Πτολεμαῖος MK: ὁ Πτ– AP **8** κινεῖται κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ (*sic*) κίνησιν M: κατὰ τὴν ἰδίαν κίνησιν αὐτοῦ (*sic*) κινεῖται KCAP **9** ἐτῶν A | μοῖραν μίαν MAP: μίαν μοῖραν KC **11** καὶ MK: *om.* AP **12** *post* ἀρκτικοῦ *add.* καὶ τοῦ (*om.* A) ἀνταρκτικοῦ AP: *non* MK | εἰς MAP: *om.* KC **14** ἴσοι MK: ἴσαι AP | ὦσιν P: εἰσιν MKA **15** λοξῶς ὁ ζ– MAP: ὁ ζ– λοξῶς K **15–16** ὡς ... κύκλων *scripsi*: καὶ οὐδεὶς τῶν ἄλλων κύκλων MK: ἄλλος δὲ οὐδεὶς τῶν κύκλων AP **16** πλὴν KCAP: ἄνευ M **17** διικνεῖται *Maass*: κινεῖται MKAP | μόνον KAP: καὶ μόνον M **20** κινούμενος M (*postea del.*): *om.* KCAP **20–21** θερινὴν φθινοπωρινὴν M[pc] KA P[pc]: φθινοπωρινὴν θερινὴν M[ac] P[ac] | διὰ τί λοξὸς ὁ ζωδιακὸς P *in mg.* **22** ἂν *Maass* : *om.* MKAP | τὰ KAP: *om.* M **23** ἦν ἀνάγκη AP: ἀεὶ ἀναπνεῖν MK

τόπους ἀεὶ θερμαίνεσθαι καὶ μηδέποτε ψύχεσθαι, καὶ ἑτέρους τόπους ἀεὶ ψύχεσθαι καὶ μηδέποτε θερμαίνεσθαι, καὶ εἰ τοῦτο ἦν οὔτε καρποὶ ἐφύοντο ἄν, οὔτε τὰ ἡμέτερα σώματα ἐσώζοντο, ἅτε δὴ ἐξ ἐναντίων συγκείμενα (οὐ μόνον γὰρ ψύξεως χρῄζομεν ἢ θερμότητος, ἀλλὰ καὶ ὑγρότητος καὶ ξηρότητος, ἅτε δὴ ἐκ τούτων συγκείμενοι), εἰκότως ὁ δημιουργὸς λοξὸν ἐποίησε τὸν ζῳδιακόν. ὅτε οὖν γίνεται ὁ ἥλιος εἰς τὰ βόρεια μέρη, θερμαίνεται τὰ ἐνταῦθα, ὅτε δὲ εἰς τὰ νότια, ψύχεται τὰ ἐνταῦθα. καὶ αὕτη μέν ἐστιν ἡ αἰτία δι᾽ ἣν λοξῶς κινεῖται ὁ ζῳδιακός.

διῄρηται δὲ εἰς τμήματα ιβ′ ἃ καλεῖται ζῴδια, ὅτι πρῶτος ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς δέχεται τοὺς θείους ε′ λόγους τοὺς μουσικούς, τὸν διπλασίονα, τὸν τριπλασίονα, τὸν τετραπλασίονα, τὸν ἡμιόλιον, τὸν ἐπίτριτον. διῃρημένου δὲ τοῦ ζῳδιακοῦ εἰς ιβ′ ζῴδια, ἔτι διαιρεῖται ἕκαστον τῶν ζῳδίων εἰς μοίρας λ′, εἰς δεκανοὺς γ′. δεκανὸς δέ ἐστι δύναμίς τις δέκα μοίρας περιέχουσα ἐν τῷ ζῳδίῳ. ἡ δὲ μοῖρα ἔχει λεπτὰ ἑξήκοντα.

κινεῖται οὖν ἐν ταύταις ταῖς μοίραις καὶ ταῖς ὥραις τῶν τε ἡμερῶν καὶ νυκτῶν ὁ ἥλιος τὸν ἑαυτοῦ διανύων **Ambrosianus C 263 inf. Paris. gr. 2381**

---

3 καὶ *om.* K | ἂν AP: *om.* MK **4** ἐσώζοντο MKP^{ac}: ἐσώζετο AP^{pc} | ἐξεναντίων (*sic*) συγκείμενα M: ἐξεναντίας (ἐξ ἐν– P) κείμενα KAP **5** μόνον MAP: δὲ K μὲν C | ἢ MK: καὶ AP *fortasse recte* **7** εἰκότως MK: εἰκότως ἄρα AP **8** τὰ βόρεια μέρη M: τὰ μέρη τὰ βόρεια KAP **9–10** θερμαίνεται ... ψύχεται τὰ ἐνταῦθα MK: θερμαίνει μὲν τὰ ἐνταῦθα, ψύχει δὲ τὰ νότια. ὅτε δὲ γίνεται πρὸς τὰ νότια, ἐκεῖνα μὲν θερμαίνει κατὰ (κατ᾽ A) ἀναλογίαν, ψύχει δὲ τὰ βόρεια AP **10** λοξῶς MKA: λοξὸς M^{sl}P **11** κινεῖται ὁ ζῳδιακὸς MK: ἐστὶν ὁ ζῳδ– A ὁ ζῳδ– ἐστιν P | *post* ζῳδιακὸς *add.* διῃρημένος εἰς τμήματα δώδεκα MK: *non in* AP **12** καλεῖται MK: καλοῦνται AP | ὅτι MK: ἐπειδὴ AP **13** πρῶτος AC: πρώτως M α′ KP | θείους MK: *om.* AP **15** τὸν ἐπίτρ– M: καὶ τὸν ἐπίτρ– KAP **17** μοίρας M: μοίρας μὲν KCAP | δεκανοὺς M: δὲ δεκανοὺς KC δεκανοὺς δὲ AP.

20–p. 532,5 Ambrosianus C 263 inf. (A) Parisinus gr. 2381 (P).

δρόμον, καὶ τὸν χρόνον ὅλον συμπερατοῖ. ἔστωσαν οὖν σοι οἵ τε μῆνες καὶ αἱ ἡμέραι καὶ ὧραι εὔγνωστοι εἰς τὸ ἐπισκέπτεσθαι τὰς ἀνατολάς τε καὶ δύσεις τῶν τε ζῳδίων τῶν δυοκαίδεκα καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων, καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ τῆς διασκέψεως.

EPISTVLA AD IVLIANVM QVENDAM DATA

Ταῦτά σοι, ὦ Ἰουλιανέ, συναγαγόντες ταχεῖαν πεποιήμεθα τὴν ἐπαγγελίαν. ἄλλοις δὲ μελέτω γραφὰς ἀλλοίας ποιεῖν, εἰ μέντοι ὁ Ἄρατος μνησθείη Περσέως, πάντα τὰ περὶ Περσέως διερευνᾶν, εἰ δὲ περὶ Βοώτου, τὰ περὶ ἐκεῖνον, εἰ δὲ περὶ Ἀργοῦς, τὰ περὶ Ἀργοναύτας. τοῖς γὰρ βουλομένοις τὰ περιμηκέστερα βιβλία ἢ πλείονα καὶ τοῦ ἀναγκαίου ἐκτὸς καταλιπεῖν, † τὰ σὰ † ὁδός. ἡμῖν δὲ τί καὶ ταῖς κατὰ καιρὸν ἐξηγήσεσι [καταλείπω] τὸ περιττὸν τῆς συνταγματικῆς ἐκδόσεως; MΔKUAS

1–9 **MΔKAS** (*53^{r}, 11–21*) *in* **M** *post ea quae* περὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου *inscribuntur, in* ΔAS *post ultimum scholium, in* K *folium 33^{r} in duas partes divisum est, quarum sinistra* περὶ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου *continet, dextra autem hanc epistulam* **1–2** πεποιήμεθα MΔKA: ἐποιησάμεθα S **2** δὲ *om.* A | μελέτω MKAS: μελλέτω Δ **3** μέντοι MKAS: μέν που Δ | μνησθείη ΔKACS: μνήσθει M ἐμνήσθη *Maass* **4** περσέως *altero loco* MΔKA: περσέα S **4** διερευνᾶν MΔKAS^{sl}: δεῖ ἐρεύνης S **4–5** εἰ δὲ περὶ B– ... ἐκεῖνον (*sic codd.*: ἐκείνου *Maass*) MKAS: *om.* Δ | εἰ δὲ περὶ ... ἀργοναύτας (τοὺς ἀργοναύτας KAS: Ἀργοναυτῶν *Maass*) MΔKA: ὁμοίως τὰ λοιπὰ S **6** βυβλία S **6–7** ἢ πλείονα MKAS: *om.* Δ **7** καταλιπεῖν MKAS: καταλελοίπαμεν Δ **7–8** τὰ σὰ ὁδὸς MKA: ἐρευνᾶν Δ τὰς ὁδοὺς S τοσσαίδε ὁδοὶ Est *Ald.* τοσαίδε ὁδοί *edd.* τοιά δ' ὁδός *Maass* *cruces posui* **8** ἡμῖν *scripsi*: ὑμῖν MΔKAS | δὲ τί *scripsi*: δέ τι MΔ δέ τοι KA δ'ἔτι S | κατὰ MΔKA: κατὰ τὸν S **8–9** καταλείπω (–λί– S) MΔKAS: *seclusi* **9** περιττὸν MKA: περισσὸν Δ περὶ S | συνταγματικῆς MCΔS: συντακτικῆς KA | *interrogationis signum posui.*

ΜΔΚΑ εἴρηται δὲ πάντα τὰ ἀναγκαῖα καὶ συντελοῦντα πρὸς τὸ σαφὲς ἀπεριέργως, καὶ ὡσὰν ἀνδρὶ διὰ τῶν μαθημάτων φιλοσοφοῦντι ἐξηγήσασθαι πρέπον ἦν. τὰ [ποιήματα] δὲ λίαν φανερά, ὡς λέγουσιν, ἐξ ἀγωνίας παραλέλειπται. τί γὰρ ἤπειγεν ἄκαιρον ἐνδείκνυσθαι πολυμάθειαν, καὶ καταλέγειν ὅσων καὶ ἡλίκων ἀστέρων ἕκαστον ἄστρον, καὶ θέσεις διηγεῖσθαι κύκλων πολλῶν μηδὲν εἰς τὸ ποίημα συντελούντων, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα γράφουσιν ἀμέτρως, οὐ πολυμάθειαν τὴν αὐτῶν εἰς μέσον τιθέντες . . . πάντες δὲ φιλόσοφοι θέλοντες εἶναι.

1–10 ΜΔΚΑ **1–2** εἴρηται . . . ἀπεριέργως ΜΚΑ: *om.* Δ | **2–3** καὶ . . . ἦν ΜΚΑ (ἐξηγήσεσθαι Κ): ὁ φιλοσοφοῦντι ἐξηγήσασθαι ἁρμόδιον Δ **2** ὡσὰν *scripsi*: ὡς ἂν *codd.* ὡς *Maass* **3–4** ποιήματα *hic* ΜΔΚΑ: *post* πρέπον ἦν *transposuit Bekker seclusi* **4** λέγουσιν ΜΚΑ: λέγειν Δ **4–5** παραλέλειπται ΜΚΑ: καταλ– Δ **5** ἤπειγεν ΜΚΑ: χρήσιμον Δ *malim* ἂν ἤπειγεν | ἐνδείκνυσθαι ΜΚΑ: *om.* Δ **6** καὶ κατ– ΜΚΑ: καὶ *om.* Δ | ὅσων ΜΚΑ: ὅσων τε Δ **7** ἄστρον ΜΚΑ: ἄστρον διεξιέναι Δ | διηγεῖσθαι ΜΚΑ: *om.* Δ | πολλῶν ΜΚΑ: τοσούτων Δ **8** συντελούντων ΜΚΑ: συμβαλλομένων Δ | ἄλλα ΜΔΚ: ὅλα Α **9** οὐ ΜΚΑ: *om.* Δ **9–10** τὴν αὐτὴν (*sic* Μ αὐτῶν ΚΑC αὑτῶν *Bekker*) εἰς μέσον τιθέντες ΜΚΑ: παρεμφαίνειν βουλόμενοι Δ **10** *lacunam statui* | πάντες δὲ ΜΚΑ: καὶ πάντες Δ | *post epistulam haec in* ΚΑ *leguntur*: τέλος (*om.* Κ). εἰς τὸ τέλος Ἀράτου. Ἄρατος ὁ ἐν πᾶσι κατάρατος, πολλὰ καμὼν καὶ οὐκ ὀλίγα μογήσας, δόξας τε καταλαβεῖν τὰ ἐν νῷ καὶ χειρὶ τοῦ μόνου ἀλήπτου καὶ ἀοράτου θεοῦ τῶν ὄντων τε δημιουργοῦ ἔμεινεν ὅπερ ἦν, ὄντως ἐπικατάρατος *cf. infra Append. p. 558;* *in* S *autem haec*: Ἄρατος ὧδε λήξας παννύχων πόνων | νέοις τράπεζαν προὔθετο πλήρη λόγων. Τέλος τῶν Φαινομένων Ἀράτου.

EXCERPTA VARIA

Περὶ τῶν Φαινομένων Ἀράτου

1) πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει προοίμιον εἰς Δία. δεύτερον δὲ διεξέρχεται τὴν τῶν φαινομένων ἀπλανῶν διακόσμησιν, εἰς τρία μέρη διελὼν αὐτήν, ἓν μὲν τὸ ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ φαινόμενον ἀεὶ ὑπὲρ γῆν, ἔπειτα μέρη δύο ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα, τὸ μὲν βόρειον μεταξὺ ἀρκτικοῦ καὶ ζῳδιακοῦ, τὸ δὲ νότιον μεταξὺ ζῳδιακοῦ

MΔ Matr. 4629 VA Estensis

---

pp. 535–544 *Argumentum et cetera quae sequuntur excerpta post scholia et epistulam ad Iulianum datam praebet* M, *cuius ordinem sequimur; excerptorum frustula post epistulam* S *53r, 34–40; argumentum ante scholia et ipsa Phaenomena post poetae vitam* Δ; *seriem totam ante scholia et Phaenomena post vitam* **Matritensis 4629** (Ma² *codicis* K *affinis*) **VA** (*horum trium codicum ordo est 1 4a 5a 5b 4b 3 scholium de Iove* [*supra p. 39, l. 7*] *2*) **Est** (*1 4a 4b 3 5b 2 5a scholium de Iove*).

pp. 535–539 M (unde Palatinus 40) Δ Matritensis 4629 VA Estensis *vide praef. p. X* | *titulus* MMa²A: προλεγόμενα Δ ὑπόθεσις τῶν φαινομένων Ἀράτου Est *om.* V **1** ἀπαγγέλει Δ *hic et semper* | Δία *codd.* : τὸν Δία Est **2** διεξέρχεται *codd.*: διερχ– Ma² **3** αὐτήν *codd.*: αὐτῆς Ma² **4** τοῦ *codd.*: *om.* Ma² | φαινόμενον ΔMa²Est: φαινομένου MVA | γῆν *codd.*: γῆς V | μέρη *scripsi*: στερεὰ *codd. secl. Maass* **5** καὶ δύνοντα *codd.*: *om.* Ma² *spatio vacuo relicto* | μεταξὺ M: τὸ μεταξὺ ΔMa²VAEst *fortasse recte* **6** ἀρκτικοῦ MΔVA: κύκλου (κύκλου *postea del.*) Ma² τοῦ ἀρκτ– Est | ζῳδιακοῦ (*priore loco*) MEst: ζωδ– κύκλου ΔMa²VA *fortasse recte* **6–p. 536,1** τὸ δὲ ... ἀνταρκτικοῦ *om.* VA **6** μεταξὺ ζωδ– M: τὸ μεταξὺ ζωδ– ΔMa²Est | ζωδιακοῦ MEst: τοῦ ζωδ– Ma²

καὶ ἀνταρκτικοῦ. ἀπαγγέλλει δὲ ἕκαστον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, τὰ μὲν μήκη ἀπὸ ἀνατολῶν ἰὼν ἐπὶ δυσμὰς διὰ τῶν προανατελλόντων, μέχρις ἂν ἐπανέλθῃ, τὰ δὲ πλάτη ἀπὸ βορέου ἐπὶ νότον. κατὰ μῆκος μὲν οὖν τὸν βόρειον τόπον ἀπὸ τοῦ Ἐνγούνασι καὶ Ὀφιούχου εἰς τὸ πρόσθεν ἀεὶ μέχρι τῶν αὐτῶν [κύκλων] ἀπαγγέλλει, τὸν δὲ νότιον ἀπὸ Ὠρίωνος καὶ Κυνὸς καὶ Ἀργοῦς ὁμοίως μέχρι τῶν αὐτῶν· κατὰ πλάτος δὲ τὸν μὲν βόρειον τόπον ἀπ' ἀρκτικοῦ μέχρι ζῳδιακοῦ, τὸν δὲ νότιον ἑξῆς ἀπὸ ζῳδιακοῦ μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ, συντάσσων τὰ μὲν ἑξῆς καθ' ἕν, τὰ δὲ κατὰ ἴλας καὶ συγγενείας καὶ ἄλλας τινὰς αἰτίας εὐλόγους περιλαμβάνων. συντελέσας δὲ τὴν διάθεσιν τῶν ἀπλανῶν, μετὰ ταῦτα περὶ τῶν πέντε πλανητῶν λέγει. ἑξῆς δὲ ἁρμόσας τοὺς κύκλους ἑκάστων ἀπαγγέλλειν ἀναίνεται μὲν τοὺς τῶν

---

1 ἀνταρκτικοῦ ΔMa^{2}Est : ἀρκτικοῦ M | *post* ἀνταρκτικοῦ *add.* κύκλου ΔMa^2 | ἕκαστον *codd.* : ἕκαστα VA | κατὰ MVAEst : κατά τε ΔMa^2 **1–2** μῆκος καὶ πλάτος MΔMa^{2}VA : μέρη καὶ πλάτη Ma^2 μῆκος καὶ κατὰ πλάτος Est **2** ἰὼν MVAEst : ἰὸν Δ *om.* Ma^2 **3** μέχρις ἂν ἐπανέλθῃ *om.* Δ | ἐπανέλθῃ MMa^{2}Est : ἐπέλθῃ VA | *post* ἐπ– *add.* ἐπὶ τὴν ἀρχὴν Ma^{2}A **4** ἀπὸ βορέου (βορείου ΔVA τοῦ βορείου Est) ἐπὶ νότον (νότιον Δ τὸν νότιον V τὸ νότιον AEst) MΔVAEst : ἐπὶ βορείῳ μέρει Ma^2 **5** ἐν γούνασι MMa^{2}VAEst : ἐν γόνασι ΔMa^{2ac} **6** τὸ *om.* Δ^{ac} Ma^2 | αὐτῶν *codd.* : αὐτοῦ A | κύκλων *seclusi* | ἀπαγγέλλει *codd.* : ἀπαγγέλει Δ ἀποτέλλει Ma^2 **7** τὸν ΔMa^2 : τὸ MVAEst **8–9** μὲν βόρειον *codd.* : μέντρειον Ma^2 *ut vid.* **9** τόπον *om.* Est | τὸν *codd.* : τὸ VA **10** μέχρι *codd.* : ἄχρι Ma^2 | ἀνταρκτικοῦ ΔMa^{2}V : ἀρκτικοῦ MAEst **11** κατὰ ἴλας M^{pc} *ut vid.* VA Est : κατὰ εἴλας MΔ καθ' ἴλας Ma^2 **12** καὶ ἄλλας τινὰς αἰτίας MMa^2 : τινὰς καὶ ἄλλας αἰτίας A καὶ ἄλλας *et* αἰτίας *om.* ΔVEst | εὐλόγους MMa^{2}A^{sl} : εὐλόγως ΔVAEst | περιλαμβάνων MMa^2 : παραλαμβάνων ΔVAEst **14** ἑξῆς δὲ MΔ Ma^{2}VA : καὶ ἑξῆς Est | ἁρμόσας δὲ Δ **15** *post* ἑκάστων *dist.* M : *post* ἀπαγγ– ΔMa^{2}VAEst | ἀπαγγέλλειν M : ἀπαγγέλλει (–λει Δ) ΔMa^{2}VAEst | ἀναίνεται μὲν MΔMa^{2}VA : ἀπαναίνεται δὲ Est **15–p. 537,1** τοὺς (*om.* Ma^2) τῶν πλανωμένων *codd.* : τὴν κατὰ μέρος ἑκάστου τῶν πλανήτων Est

πλανωμένων καὶ οὐ θαρρεῖ λέγειν ὡς χαλεπόν, εὔχεται δὲ ἱκανὸς γενέσθαι τῶν ἀπλανῶν „τά τε κύκλα τά τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν" (461), καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους κύκλους τῶν ἀπλανῶν τοὺς τέσσαρας λέγει, δύο μὲν τροπικούς, ἕνα δὲ ἰσημερινόν, καὶ τέταρτον τὸν ζῳδιακόν. πάρεργον δὲ [αὐτὸν] ἐν παραδείγματος μέρει τὸν γαλαξίαν παραβέβληται. μετὰ ταῦτα δὲ ἀνατολὰς ἑκάστων καὶ δύσεις ἀπαγγέλλει, χρώμενος ⟨τούτῳ⟩ τῷ τρόπῳ· ἕκαστον τῶν ζῳδίων καταλέγει, καὶ τοὺς συνανατέλλοντας ... ἀρξάμενος ἀπὸ ἑσπερινῆς ἀνατολῆς καὶ Καρκίνου. κατὰ δύο δὲ τρόπους ταῦτα διεξέρχεται, ποτὲ μὲν προτέρους τοὺς συνανατέλλοντας καὶ δευτέρους τοὺς ἀντιδύνοντας, ποτὲ δὲ τουναντίον

1 θαρρεῖ *codd.*: θαρρεῖν Ma^2 | λέγειν *codd.*: λέγων Est | ὡς χαλεπὸν *codd.*: ἀσφαλέστερον V **2** ἱκανὸς *codd.*: ἱκανῶς A | τῶν *om.* Ma^2 | ἀπλανῶν *codd.* Est^{pc} (*ex* πλανήτων Est) **3** αἰθέρι ΔMa^{2}VA: ἐν αἰθέρι M αἰθέρια Est **4** *post* ἀναγκ– *add.* δὲ Est | τῶν ἀπλανῶν τοὺς τέσσαρας *codd.*: τέσσαρας τῶν ἀπλανῶν Est **5** *ante* τροπικοὺς *add.* τοὺς Est | *ante* ἰσημ– *add.* τὸν Est | καὶ τέταρτον MA: τέταρτον δὲ ΔMa^{2}VEst **6** αὐτὸν MMa^{2}A: *non in* ΔV Est *seclusi* | ἐν MΔMa^{2}VA: καὶ ὡς ἐν Est **7** μέρει *codd.*: *om.* Δ | τὸν γαλαξίαν A: τὴν γαλαξίαν Ma^2 αὐτὸν τὸν γαλαξίαν ΔVEst τῶι γαλαξία M | παραβέβληται MΔ: περιβέβληται V περιβέβληκε Ma^{2}A παραβέβληκε Est | ταῦτα δὲ MVAEst δὲ ταῦτα ΔMa^2 **8** ἀπαγγέλλει MVA^{sl}Est: ἀπαγγέλει Δ ἀπάγει Ma^2 ἐπαγγέλλει A **8–9** τούτῳ *addidi* **9** ἕκαστον M: ἕκαστα Δ καὶ ἕκαστον Ma^{2}VA δι'οὗ ἕκαστα Est | ζῳδίων M: ζῳδιακῶν ΔMa^{2}VA ἐν τῷ ζῳδιακῷ Est | καταλέγει MΔEst: καταγγέλλει Ma^{2}VA **10** συνανατέλλοντας MΔMa^2 VA: συνανατέλλοντά τε καὶ ἀντιδύνοντα Est | *lacunam vacuam relinquere malui*: καὶ τοὺς ἀντιδύνοντας *suppl. Maass* **11** καὶ MΔMa^{2}VA: *om.* Est | δὲ Ma^{2}Est: *om.* MΔVA **12–13** ποτὲ μὲν ... δευτέρους τοὺς ἀντιδύνοντας *codd.*: ὅτε μέν, πρότερα τὰ συνανατέλλοντα καὶ δεύτερα τὰ ἀντιδύνοντα Est **12** προτέρους MVA: πρότερον ΔMa^2 **13** καὶ δευτέρους τοὺς ἀντιδύνοντας MMa^{2}VA: *om.* Δ **13–p. 538,1** ποτὲ δὲ ... ἀντιδύνοντας *om.* M **13** ποτὲ δὲ Δ: ὅτε VA ὀτὲ Ma^{2}Est

προτέρους μὲν τοὺς ἀντιδύνοντας, ὑστέρους δὲ τοὺς συνανατέλλοντας. καὶ τούτῳ μᾶλλον τῷ τρόπῳ πλεονάζει ἤπερ τῷ προτέρῳ. μετὰ ταῦτα δὲ καὶ περὶ Διὸς σημείων διεξέρχεται. καὶ πρῶτον μὲν προοίμιον αὐτῶν ἀπαγγέλλει· μετὰ ταῦτα δὲ λέγει σημεῖα χειμῶνος καὶ εὐδίας, πρῶτον μὲν ὅσα σελήνη παρέχει, δεύτερον δὲ ὅσα ἥλιος, τρίτον ὅσα ἡ καλουμένη Φάτνη. μετὰ ταῦτα δὲ ἀπαγγέλλει σημεῖα σύμμικτα χειμῶνός τε καὶ εὐδίας † θρεμμάτων ἀρότων † ὅσα δηλοῖ τά τε μετέωρα καὶ τὰ ἐπίγεια φυτά τε καὶ ζῷα, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια, τὰ μὲν σεμνότερα, τὰ δὲ φαυλότερα. κοσμεῖ δὲ τὰ φαυλότερα σεμνότητι διχῶς, ποτὲ μὲν ἀναμίσγων τὰ σεμνότερα, ποτὲ δὲ ἀπολογούμενος καὶ τὴν χρείαν αὐτῶν ἀναγκαίαν εἶναι λέγων.

καλῶς δὲ ὠνόμασται τὰ Φαινόμενα, πρῶτον μὲν

---

1 προτέρους ΔMa^{2}VA: πρότερα Est | τοὺς ἀντιδύνοντας Δ Ma^{2}VA: τὰ ἀντιδύνοντα Est | ὑστέρους MΔVA: δευτέρους Ma^2 ὕστερα Est **1–2** τοὺς συνανατέλλοντας *codd.*: τὰ συνανατέλλοντα Est **2–3** πλεονάζει *codd.*: πλέκει Est | ἤπερ *codd.*: εἴπερ M **3** καὶ *om.* Est **3–4** διὸς σημείων MΔ: δύο σημείων Ma^{2}A σημείων δύο V διοσημείων Est **4** πρῶτον *codd.*: πρῶτα Ma^2 | αὐτῶν MMa^{2}VA: αὐτοῦ Δ αὐτοῖς Est **5** λέγει σημεῖα χειμῶνος *codd.*: σημ– λέγει χειμ– Est **6** πρῶτον *codd.*: πρῶτα Ma^2 | δεύτερον *codd.*: δεύτερα Ma^2 **7** ὁ ἥλιος V | τρίτον MΔMa^{2}V: καὶ τρίτον A τρίτον δὲ Est **8** δὲ M: *om.* Δ Ma^{2}VAEst | ἀπαγγέλλει (–έλει Δ) *codd.*: ἀπαγγέλλεται Ma^2 | σύμμικτα *codd.*: σύμμιξιν Δ | τε M: *om.* ΔMa^{2}VAEst | εὐδίας *codd.*: εὐδιῶν M **9** θρεμμάτων ἀρότων M: καὶ θρεμμάτων καὶ ἀρότρων ΔMa^{2}V καὶ θρεμμάτων καὶ ἀρότων A *Ald.* καὶ ἀρρωστημάτων Est καὶ θερισμῶν καὶ ἀρότων *Maass* | δηλοῖ MEst: ἢ δηλοῖ A^{sl} δὴ Δ δηῶ VA δηλοῖ τὰ *om.* Ma^2 **10** τὰ *om.* M **11** σεμνότερα *codd.*: –τερον Est **12** φαυλότερα *codd.*: –τερον Est | τὰ φαυλότερα σεμνότητι *Ald.*: τὰ φαυλότερα διχῶς σεμνότητι Est τὴν φαυλοτέραν σεμνότητα MΔ τὴν φαυλότητα σεμνότητι Ma^2 τὴν φαυλοτέραν σεμνότητι VA | διχῶς *hic codd.*: *ante* σεμνότητι Est **14** αὐτῶν *codd.*: αὐτοῦ VA **14** ἀναγκαίαν εἶναι λέγων (λέγει ΔMa^2): εἶναι λέγων ἀναγκαίαν Est | *post* λέγων *signum* :– *usurpat* M, *quasi hoc argumentum ad finem pervenerit et alius incipiat textus* **15** ὠνομάσθαι A^{ac} *ut vid.*

ὅτι τὰ ἐν τῷ ἀνταρκτικῷ οὐ λέγει, τὰ ἀφανῆ τοῦ οὐρανοῦ (οὐ γὰρ ἴσμεν), ἀλλὰ μόνα λέγει τὰ ἐν τοῖς φανεροῖς, τὰ μεταξὺ τοῦ τε ἀρκτικοῦ καὶ τοῦ βορείου πόλου· δεύτερον δὲ ὅτι περὶ μεγεθῶν καὶ διαστημάτων οὐ διαλέγεται· τρίτον ὅτι περὶ τῶν ὑποθεόντων πλανωμένων καὶ τῶν ἀκριβῶν κύκλων οὐ περιεργάζεται, καθάπερ ἄλλοι πράγματα ἀσαφῆ καὶ στοχαστικὰ καὶ ἄδηλα κατὰ τὸ πλεῖστον λέγοντες, ἀλλὰ παραιτεῖται οὕτωσι λέγων· ,,οὐκέτι θαρσαλέως κείνων ἐγώ" (460). ἐν τούτοις γὰρ τὰ μὲν τῶν πλανωμένων φησὶ μὴ θαρρεῖν λέγειν, τὰ δὲ τῶν ἀπλανῶν εὔχεται ἱκανὸς γενέσθαι εἰπεῖν. πρὸς τούτοις δὲ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν τέλει **καταλεχθέντων** σημείων τὰ μὲν φαινόμενα λέγει, τὰς δὲ αἰτίας ἑκάστων ἀφανεῖς οὔσας παρίησι, καὶ στοχασμοὺς ἀδήλους περὶ αὐτῶν οὐ διεξέρχεται καθάπερ οἱ φιλόσοφοι.

---

2) τί ἐστιν οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ πάντα πλὴν αὐτοῦ. σφαιροειδὴς οὖν ἐστιν ὁ οὐρανὸς καὶ οὕτω περὶ τὴν γῆν διάκειται ἔχων αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ. καὶ τὸ μὲν ἐν ἡμι- **M Matr. 4629 VA Estensis**

---

1 ὅτι *codd.* : *om.* Δ | ἀνταρκτικῷ Ma²: ἀρκτικῷ *codd.* | λέγει MMa²A Est : λέγεται ΔV **2** μόνα *codd.*: μόνον Est *om.* Ma² *spatio relicto* | *an* λέγει *delendum?* **3** ἀρκτικοῦ *codd.*: ἀνταρκτικοῦ Ma² | τοῦ *ante* βορείου *om.* V **5** τρίτον MΔMa²V: τρίτην δὲ A τρίτον δὲ Est **5–6** πλανωμένων *codd.*: πλανώμενα Δ **6** ἀκριβῶν *codd.*: ἀκριβῶς Est **7** οἱ ἄλλοι Ma² **8** τὸ *om.* VA **9** οὐκέτι *codd.*: οὐκέτι γὰρ Δ | κείνων *codd.*: ἐκείνων Ma² **10–11** μὴ θαρρεῖν λέγειν *codd.*: λέγειν μὴ θαρρεῖν Est **11** γενέσθαι *codd.*: εἶναι γενέσθαι Est **12** τὰ *ante* τῶν ἄλλων *add.* Est | τῶν ἄλλων καὶ *om.* VA **13** μὲν *om.* Est **14** δ' V | ἀφανεῖς MΔMa²Est : ἀπλανεῖς VA **15** ἀδήλους *codd.* : καὶ δόλους Ma² | περὶ αὐτῶν MA : *om.* ΔMa²VEst *fortasse recte* **16** φιόσοφοι A

17–p. 541,2 MMa²VAEst **17** τί ἐστιν οὐρανὸς MMa²VA: οὐρανὸς δέ ἐστιν Est | αὐτοῦ *edd.*: αὑτοῦ *codd.* **18** οὖν MMa²: γὰρ VAEst | ὁ οὐρανὸς MVA: *om.* Ma² (*spatio vacuo relicto*) Est | περὶ Ma²VAEst: *om.* M **19** αὐτὴν Ma²VAEst: *om.* M

σφαίριόν ἐστιν . . . . . ὑπὸ γῆν. διὰ πάσης δὲ ὥρας στρέφεται καὶ κινεῖται.

τοσοῦτον δὲ τὸ ὑπὲρ γῆν μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἀπέχει τῆς γῆς ὅσον καὶ ἡ γῆ πρὸς τὸ ἕτερον μέρος αὐτῆς ἤγουν τέλος, τὸν καλούμενον Τάρταρον. εἶτα ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, τοῦ Ταρτάρου, τὸ ὑπὸ τὴν γῆν ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ πάλιν ὁμοίως διέστηκεν. ὁ γοῦν Ἡσίοδος φυσικευόμενός φησιν (Theog. 722-725)·

ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
οὐρανόθεν κατιὼν δεκάτῃ κ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο.

εἶτα πρὸς τὸ ἴσον βάθος τῆς γῆς·

ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
ἐς γαῖαν κατιὼν δεκάτῃ κ' ἐς Τάρταρον ἵκοι.

λοιπὸν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ταρτάρου ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν ἡμισφαιρίου διατεῖνον μέγεθος ἄλλο τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον τὸ τῆς γῆς βάθος. ὥστε διὰ τριάκοντα ἡμερῶν τὰς δύο ἀρχὰς τοῦ ἄξονος δύνασθαι διανύσαι τὸν ἄκμονα.

---

1 *lacunam hic statui, post* ὑπὸ γῆν *Maass*, ὑπὲρ γῆν, τὸ δὲ ἕτερον *supplet* Est (*unde Ald.*) **1–2** διὰ . . . κινεῖται *om.* Est **3–p. 541,2** *cf. supra Par. suppl. gr. 607a p.28 n° 19* **3–4** τοῦ οὐρανοῦ ἀπέχει τῆς γῆς (τὴν γῆν M) MVAEst: ἀπέχει τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς Ma^{2} **4** τὸ *om.* Ma^{2} | μέρος *et* ἤγουν *fortasse delenda, cf.* Par | αὐτῆς MVA: αὐτοῦ Ma^{2} *om.* Est **5** τέλος MA: *om.* Ma^{2} VEst | καλούμενον MA: *om.* Ma^{2}VEst **6** ἐκείνου MVAEst: *om.* Ma^{2} *spatio vacuo relicto* | τὸ Par: τοῦ MMa^{2} Est *om.* VA **7** οίως διέστηκεν *om.* V *spatio vacuo relicto* | γοῦν M: γὰρ Ma^{2}VAEst **8** φυσικευόμενος MVAEst: *om.* Ma^{2} **9** *post* γὰρ *add.* φησι V **10–13** γαῖαν . . . ἐς *om.* Ma^{2} **10** κ' *Hesiodi Pap. 19*: δ' *codd.* Par **11** τὸ ἴσον βάθος *om.* V *spatio relicto* **13** ἐς γαῖαν MEst: εἰς γαῖαν A καὶ γ– V | δεκάτῃ κ' *Hesiodi Pap. 19*: δεκάτη Est δεκάτη δ' MMa^{2}VA | ἵκοι Par: ἵκοιτο *codd.* **14** δὲ MPar: τοίνυν Ma^{2}VAEst | τοῦ ταρτάρου MVA: τοῦ *om.* Ma^{2}Est ταρτάρου *prius omissum in mg. add.* Est | ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν *om.* V **15** ἄλλο MPar: *om.* Ma^{2}VAEst **17** ἄξωνος Ma^{2ac} Est | διανύσαι *om.* V *spatio vacuo relicto* **17–18** ἄκμωνα Ma^{2}

στρέφεται δὲ καὶ καταφέρεται ἐπὶ δυσμὰς ὁ οὐρανὸς ἀπὸ ἀνατολῶν.

M Matr. 4629
VA Estensis S

3) κύκλοι πέντε, ἀρκτικὸς ὁ καὶ βόρειος καὶ ἀειφανής, θερινὸς τροπικὸς ὅτε ὁ ἥλιος Καρκίνῳ, ἰσημερινὸς ὅτε ὁ ἥλιος Κριῷ, χειμερινὸς τροπικὸς ὅτε ὁ ἥλιος Αἰγοκέρωτι, ἀνταρκτικὸς ὁ καὶ νότιος, ἔνθα ἡ κεκαλυμμένη ζώνη.

κύκλοι λοξοὶ ὅ τε ζῳδιακὸς καὶ ὁ γαλαξίας.

τὰ πέρατα τοῦ ἄξονος ἑκατέρωθεν πόλοι καλοῦνται.

ὁρίζων ὁ τέμνων τό τε ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν.

M Matr. 4629
VA Estensis

4ª) πῶς δεῖ ἱστᾶν τὴν σφαῖραν.

ὁ βουλόμενος ὁμοίως τῷ κόσμῳ θεῖναι τὴν σφαῖ-

1–2 *om.* Ma² **1** καταφέρεται MEst: φέρεται VA | οὐρανὸς VAEst: ἥλιος M.

3–11 MMa²VAEstS (*53ʳ,36–40*) *cf. Par. supra pp. 29 et 31* **3** κύκλοι πέντε MMa²AS: *om.* V *spatio vacuo relicto* κύκλοι παράλληλοι πέντε Est *fortasse recte* | ἀρκτικὸς *codd.*: ἀρκτῶος Est **4** θερινὸς *codd.*: θέρειος S | τροπικὸς MV *ut vid.* (*mutil.*) AS: δὲ Est *om.* Ma² **6** αἰγοκέρωτι S: αἰγόκερω Ma² αἰγοκέρω VAEst ἐν αἰγοκέρωτι M | ὁ καὶ MMa² VAEst: *om.* S | ἔνθα MMa²VAEst: ὅτε S **6–7** κεκαλυμμένη *scripsi*: κεκαυμένη MS καλουμένη διακεκαυμένη (δια *postea del.*) Ma² καλουμένη VAEst **7** ζώνη *om.* Ma² **8** κύκλοι λοξοὶ *om.* V *spatio vacuo relicto* | ὅ τε MS: ὁ Ma²VAEst| ὁ *ante* γαλ- *om.* Ma² **9** πέρατα *codd.*: πέρα Ma² | ἄξωνος Est | ἑκατέρωθεν Ma²VAEstS: ἑκάτερθε M | πόλοι καλοῦνται Par Ma² VAEst: καλ- πόλοι M | πόλοι *om.* S **10** ὁρίζων *codd.*: ὁρίζοντες S | ὑπὲρ γῆς MVAS: ὑπὲρ γῆν Ma²Est **10–11** ἡμισφαίριον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν (γῆς VA) MVAEstS: τὸ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον (καὶ *om.*) Ma² | *sequitur in* S *hic titulus*: Ἐμπεδοκλέους σφαῖρα διὰ στίχων (*vide Hist. Text. pp. 223 et 233*).

12–p. 542 19 MMa²VAEst *titulus* MEst (τὴν *om.*): περὶ τοῦ πῶς κ. τ. λ. A *om.* Ma²V (*uterque spatio vacuo relicto*) **13** ὁμοίως *om.* Est

ραν τὸν πόλον τῆς σφαίρας πρὸς βορέαν τρεπέτω.

ὁ βουλόμενος ποιεῖν τὴν φορὰν τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τῇ δεξιᾷ τὸν πόλον ἔχων στρεφέτω ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τουναντίον τὴν σφαῖραν.

ὁ θέλων ποιεῖν ἀναπόλησιν στρεφέτω αὐτὴν εἰς τοὐναντίον.

οἱ εὐθεῖς προγράφουσι τοῦ ποιήματος τὰ φαινόμενα, οἱ δὲ ἀκριβεῖς τὴν διάθεσιν τοῦ λόγου ὑπὸ τὴν θέσιν καὶ κίνησιν τῆς σφαίρας. ἡ μὲν γὰρ διάθεσις διασαφεῖ τὸ ποίημα, τὸ δὲ ποίημα δηλοῖ τὰ φαινόμενα, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ θέσις τῆς σφαίρας τὰς ἀρχὰς καὶ ἀναφορὰς ὅλων τῶν φαινομένων περιέχουσι καὶ πᾶσαν ἑξῆς τὴν θεωρίαν σαφῆ καὶ ἑτοίμην παρέχουσι πάντως ξυνεπομένην.

Ὅμηρον μὲν ἓν εἶδος γραφέων βλάπτει, τῶν βιβλιογράφων, Ἄρατον δὲ δύο, βιβλιογράφων τε καὶ ζωγράφων, ὧν τὰ ἁμαρτήματα τῶν Ἀράτου θεωρημάτων ἐγκλήματα ποιοῦσιν οἱ κουφότεροι, διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ παντὸς λόγου καὶ τῆς ἀληθείας.

---

1 πρὸς βορέαν MVAEst: τὸν (πρὸς *om.*) βορείαν Ma² **2** ποιεῖν τὴν φ– MMa²VA: τὴν φ– ποιεῖν Est **2–3** τῆι δεξιᾶι MAEst: τῇ δεξιᾷ δὲ V τὰ δεξιὰ Ma² **3** τὸν πόλον ἔχων *om.* V **5–6** ὁ θέλων . . . τοὐναντίον *om.* Est **5** ἀναπόλησιν MMa²: ἀνάπαλιν VA | αὐτὴν *codd.*: ἑαυτὴν Ma² **6** αὐτὴν *post* τοὐναντίον VA | *post* τοὐναντίον *add.* τὴν σφαῖραν Ma², *postea del.* **7** οἱ εὐθεῖς *codd.*: οἱ μὲν εὐθὺς Est *an scribendum* εὐηθεῖς *?* | τοῦ ποιήματος MVAEst: τὰ ποιήματα Ma² | τὰ *om.* A **8–9** τοῦ λόγου ὑπὸ τὴν θέσιν *om.* VEst | ὑπὸ τὴν θέσιν MA: καὶ τὴν ὑπόθεσιν Ma² **9** διάθεσις *om.* Ma² **10** διασαφεῖ Ma²AEst: διασαφῆ M διασαφοῖ V **11–12** ἀρχ– καὶ ἀν– *codd.*: ἀν– καὶ ἀρχ– V **12** ὅλων *codd.*: ὅλας Est | περιέχουσι *om.* Ma² *spatio vacuo relicto* **14** πάντως *codd.*: πάντῃ Est | ξυνεπομένην M: συνεπ– VA καὶ ἑπομένην Ma² καὶ συνεπ– Est **15** *initium novi excerpti indicat* Est *solus* | ἓν εἶδος *codd.*: εἶδος ἓν Ma² **16–17** Ἄρατον . . . ζωγράφων *om.* Ma² (*octo fere litterarum spatio vacuo relicto*) **17** ὧν τὰ Ma²VAEst: *om.* M | τῶν *codd.*: τῶν τοῦ Ma² **19** λόγου *secl. Maass.*

4^{b}) σφαῖρά ἐστι σχῆμα στερεὸν ὑπὸ μιᾶς ἐπιφανείας περιεχόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἑνὸς σημείου τῶν ἐντὸς τῆς σφαίρας κειμένων πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι εὐθεῖαι πρὸς τὴν αὐτῆς περιφέρειαν ἀλλήλαις εἰσὶν ἴσαι. τὸ δὲ σημεῖον τοῦτο κέντρον καλεῖται, ὅ ἐστιν ἡ γῆ. M Matr. 4629 VA Estensis S

5^{a}) Ἱππάρχου Σπόρος.

διαιρεῖ δὲ τὴν σφαῖραν εἴς τε βόρεια καὶ νότια, καὶ τῶν βορείων βορειότερα, ἐξ ὧν καὶ τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, ἢ καθ' ὃ ὑψηλὰ ὄντα φανερά ἐστιν, ἢ διὰ τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην. ἢ πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς ἐκεῖθεν ἤρξατο. ὁ γὰρ ἀρκτικὸς κύκλος περιέχει τὰς Ἄρκτους M Matr. 4629 VA Estensis

---

1–5 MMa^{2}VAEstS (*53^r,34–36*) *cf. Par. supra p. 23 n^0 1* | *titulum non praebent* MEstS: ἡ σφαῖρα Ma^2 *in mg.* περὶ σφαίρας A (*et* σφαίρα *in mg.*) *spatium vacuum in* V **1** ὑπὸ MMa^{2}EstS: ὑπὲρ VA **1–2** ἐπιφ– περιεχ– MMa^{2}VAEst: περιεχ– ἐπιφ– S **2–3** σημείου . . . κειμένων Par Ma^{2}VAEst: τοῦ ἐντὸς τῆς σφαίρας σημείου MS **3–4** πᾶσαι . . . εἰσὶν ἴσαι (ἴσαι εἰσὶ Ma^2) Ma^{2}VAEst (*cf.* Par): ἑκάστη εὐθεῖα. πᾶσαι ἀλλήλαις ἴσαι M ἐκβαλλόμεναι εὐθεῖαι, πᾶσαι ἀλλήλαις ἴσαι S.
6–p. 544,8 MMa^{2}VAEst *titulus* (*vide Hist. Text. p. 205*) MA: διαίρεσις τῆς σφαίρας Est *in mg. om.* Ma^{2}V **7** διαιρεῖ *codd.*: διαιρεῖται Est | δὲ MV: *om.* Ma^{2}AEst | *post* τὴν σφαῖραν *add.* ἵππαρχος Ma^2 | βόρεια καὶ νότια MV: νότ– καὶ β– Ma^{2}A τὰ ν– καὶ β– Est **8sqq.** *cf. Par. supra p. 30 n^0 22 et Vat. 1087, sch. 46 supra p. 93* **9** ὑψηλὰ ὄντα MVA Est: τὰ ὑψηλὰ Ma^2 | ἐστιν M: εἰσὶν Ma^{2}VAEst | τὴν Ma^2 VAEst: τὸ τὴν M **11–p. 544,10** *cf. sch. Od. Q ad* ε *272*: ὁ ἀρκτικὸς κύκλος περιέχει τὰς' Ἄρκτους καὶ τὸν Δράκοντα, περὶ ὧν φέρεται ἡ ἱστορία ἥδε. τὸν Δία ἐν Κρήτῃ τεχθέντα δύο νύμφαι ἐκεῖσε ἀνέτρεφον, καὶ ἡ μὲν Ἑλίκη ὠνομάζετο ἡ δὲ Κυνόσουρα. Κρόνου δέ ποτε ἐπελθόντος ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα παραλογισάμενος τὰς νύμφας μετέβαλεν εἰς ἄρκτους, αὐτὸς δὲ εἰς δράκοντα μετεβλήθη. εἶτα τῆς βασιλείας ἀντιλαβόμενος τῇ ἄρκτῳ ἀνεστήριξε φημὶ τὰς νύμφας καὶ ἑαυτόν. ἄξων δὲ λέγεται ἐπεὶ περὶ αὐτὸν ἄγεται ὁ οὐρανός (*ed. Dindorf p. 270*); *haec ab Arateis scholiis pendere patet* **11** γὰρ MEst: δὲ Ma^{2}VA

καὶ τὸν Δράκοντα, περὶ ὧν φέρεται ἱστορία ἥδε· τὸν Δία ἐν Κρήτῃ τεχθέντα δύο νύμφαι ἐκεῖσε ἀνέτρεφον. καὶ ἡ μὲν Ἑλίκη ὠνομάζετο, ἡ δὲ Κυνόσουρα. Κρόνου δὲ ἐπελθόντος ποτὲ ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα παραλογισάμενος τὰς μὲν νύμφας μετέβαλεν εἰς ἄρκτους, αὐτὸς δὲ εἰς δράκοντα μετεβλήθη. εἶτα τῆς βασιλείας ἀντιλαβόμενος τὸ σχῆμα ἀνεστήριξε, φημὶ δὴ τὰς νύμφας καὶ ἑαυτόν.

M Matr. 4629
VA Estensis

5^{b}) ἄξων δὲ λέγεται ἐπεὶ περὶ αὐτὸν ἄγεται ὁ οὐρανός. πόλοι δέ, ἐπεὶ περὶ αὐτοὺς πολεῖται καὶ στρέφεται ὁ οὐρανός. φασὶ δὲ τὸν ἄξονα τοῦτον εἶναι τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ Ἄτλαντα εἰρημένον.

---

1 ἡ ἱστ– VA (ἱστορία *in mg. add.* A) | ἥδε Ma^{2}VA : ἧδε M τοιάδε Est **2** ἐκεῖσε *codd.*: ἐκεῖ Est **6** αὐτὸς *codd.*: αὐτὸν Ma^{2} | μετεβλήθη M: μεταβέβληται Ma^{2}VA μετεβέβλητο Est | εἶτα *codd.*: οὗ τὰ Ma^{2} **7** ἀνεστήριξε *codd.*: κατηστέρισε *Maass* | τὰς MEst: τάς τε Ma^{2}VA.

9–12 MMa^{2}VAEst **9** ἕξων Ma^{2} | δὲ M: *om.* Ma^{2}VAEst | περὶ MVAEst: ἐπ' Ma^{2} **9–10** ἄγεται ὁ οὐρανὸς *scripsi* : λέγεται ὁ οὐρανὸς M ὁ οὐρανὸς ἄγεται Est ὁ οὐρανὸς πολεῖται καὶ στρέφεται (ἀναστρέφεται Ma^{2}) Ma^{2}VA **10–11** πόλοι δὲ ... οὐρανὸς MEst (ὁ οὐρανὸς *ante* πολεῖται): *om.* Ma^{2}VA **11** φασὶ δὲ τὸν ἄξονα τοῦτον M: τοῦτον (δὲ *add.* Est) τὸν ἄξονα (*ex* ἄξωνα Ma^{2}) φασὶν Ma^{2}VAEst | τὸν^{2} *om.* VA **12** ἄτλαντα εἰρημένον M: ἄτλαντα καλούμενον VAEst καλούμενον ἄτλαντα Ma^{2}.

APPENDICES

I

EXCERPTUM DE PLEIADIBUS TZETZIANUM

1

φασὶν οἱ μῦθοι περὶ τῶν Πλειάδων ὅτι ἀπὸ τοῦ A Ἄτλαντος ἐγεννήθησαν καὶ Πλειόνης τῆς τοῦ Ὠκεανοῦ θυγατρός. ὁ δὲ Ἄτλας, μεθ' οὗ καὶ ὁ Προμηθεὺς καὶ ὁ Ἐπιμηθεύς, ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ Κλυμένης τῆς τοῦ Ὠκεανοῦ θυγατρός. γεννηθεῖσαι δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ Ἄτλαντος καὶ τῆς Πλειόνης, ἐδιώκοντο πέντε ὅλους ἐνιαυτοὺς κατὰ Βοιωτίαν ὑπὸ τοῦ Ὠρίωνος μετὰ καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν συγγενέσθαι ζητοῦντος αὐταῖς, καὶ τοῖς θεοῖς εὐξάμεναι πρὸς πελειάδας ἠμείφθησαν. εἶτα οἰκτείρας αὐτὰς ὁ Ζεὺς τῆς κακοπαθείας ἐν τῷ οὐρανῷ κατηστέρισεν. ἐκ τούτου δὴ τοῦ Ἄτλαντός φασιν οἱ μῦθοι καὶ τὰς Ὑάδας γενέσθαι καὶ υἱὸν Ὕαντα, ὃν ἐν Λιβύῃ θηρῶντα ἐπειδὴ ὄφις ἀνεῖλεν, αἱ ἀδελφαὶ τῷ θρήνῳ νικηθεῖσαι ἀπώλοντο. Ζεὺς δὲ ἀστέρας αὐτὰς πεποίηκε τὰς καλουμένας Ὑάδας. ὧν τὰ ὀνόματα Ἡσίοδος ἐν τῇ Ἀστρικῇ αὐτοῦ

1–p. 548,16 A (*inter scholia ad v. 254 supra post p. 202, l. 5*) *unde* **Est Ald. 3** *post* θυγατρός *add.* γεννηθεῖσαι δὲ οὕτως ἀπὸ τοῦ Ἄτλαντος καὶ Πλειόνης A (*cf. infra l. 5*) : *del.* Est **4** ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ A : *immo* ἐκ τοῦ Ἰαπετοῦ τοῦ Οὐρανοῦ (*vide Tzetzam inferius*) **7** κατὰ Est : καὶ A **8** αὐτῶν Est (*cf. Tz.*) : αὐτοῦ A | εὐξάμεναι A^{pc} : –μένας A^{ac} **9** πρὸς A (*sic etiam Tz.*) : εἰς *Maass* **11** κατηστέρισεν Est : κατεστέρησεν A **16** αὐτοῦ *Maass* : αὑτοῦ A

βίβλῳ διδάσκει λέγων (291 M.-W.)·

Φαισύλη ἠδὲ Κορωνίς, εὐστέφανός τε Κλέεια,
Φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος.

ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ μυθικά. ἀλληγορικῶς δὲ Ἄτλαντα νόησον τὸν ὁρίζοντα καὶ Πλειόνην τὸν Ὠκεανόν. ἐκ τούτων γενέσθαι δοκοῦσι καὶ αἱ Πλειάδες καὶ αἱ Ὑάδες καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἄστρων ὅτι ἐξ αὐτῶν ἀνερχόμενα φαίνονται. καλοῦνται δὲ αἱ Πλειάδες τῷ ὀνόματι τούτῳ ἀπὸ Πλειόνης τῆς ἑαυτῶν μητρός, ἢ ἀπὸ τοῦ πελειάδας γενέσθαι φευγούσας τὸν Ὠρίωνα, ἢ ἀπὸ τοῦ εἰς πολλὰ χρησιμεύειν (σημαντικαὶ γὰρ καὶ θέρους καὶ σπόρου), ἢ ὅτι πλησίον ἀλλήλων κεῖνται παρὰ τὸ λαιὸν γόνυ τοῦ Περσέως, ἢ ὅτι χρήσιμοί εἰσι τοῖς πλέουσιν.

KA ἱστέον ὡς ἡ ἑῴα ἀνατολὴ τῶν Πλειάδων γίνεται ἀπὸ Μαίου ιγ' ἕως κγ' τοῦ Ἰουνίου, ἡ δὲ ἑσπερία ἀνατολὴ ἀπὸ Ὀκτωβρίου μέχρι Δεκεμβρίου ιθ'.

2

Tzetzes ad Hes. Op. 382 τοῦ Οὐρανοῦ παιδὸς Ἰαπετοῦ καὶ Κλυμένης ἢ Ἀσίας τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς γεννῶνται, ὡς οἱ μυθογράφοι φασί, Προμηθεύς, Ἐπιμηθεύς, Μενοίτιος, καὶ ὁ νῦν ἡμῖν προκείμενος Ἄτλας· ὃν καὶ μυθεύονται κίονας φέρειν μακράς,

αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι. (α 54)

---

2 Φαισύλη *edd.*: φασύλη A (*sic etiam* Est) **3** ἱμερόεσσα Est: ἱμερόεντα A **4** δὲ Est: *om.* A **13** ἢ Est: *om.* A **14–16 K** (*supra post p. 204, l. 12*) **A** (*unde* Est *Ald.*) **14** ἰστέον K: ἱστέον A **15** ιγ' K (ἐνάτης *Tz. infra*): *om.* A | κγ' A: κδ' K | Ἰουνίου A: Ἰουνίου μηνὸς K | ἡ δὲ ἑσπ– A: ἑσπ– δὲ K **16** Ὀκτωβρίου K: ὀκτο– A | Δεκεμβρίου *Maass*: δεκεβρίου A ὀκτωβρίου K.

17–p. 551,20 Tzetzes ad Hes. Op. 382 (*ed. Gaisford, Poetae minores Graeci t. II, pp. 245 sqq.*) *vide C. Dahlén, Zu Johannes Tzetzes' Exegesis der hesiodeischen Erga, Diss. Uppsala 1933 et R. Keydell, Gnomon 30, 1958, p. 581.* **17–22** *cf. Scholia vetera in Hesiodi Opera et dies, ed. Pertusi p. 129,15–25*

τούτου καὶ Πλειόνης τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς γεννῶνται θυγατέρες ἑπτά, περὶ ὧν φησὶν Ἄρατος ἐν τοῖς Φαινομένοις ὧδέ πως·

ἑπτὰ δ' ἐκεῖναι ἐπιρρήδην καλέονται, (261)
ἓξ οἷαί περ ἐοῦσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν (258)
Ἀλκυόνη Μερόπη τε Κελαινώ τ' Ἠλέκτρη τε
καὶ Στερόπη καὶ Τηϋγέτη καὶ πότνια Μαῖα.
(262-263)

ταύτας, φασί, τὰς Πλειάδας μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν τῆς Πλειόνης κατὰ Βοιωτίαν πέντε ὅλους ἐνιαυτοὺς Ὠρίων ἐδίωκεν ὡς συγγένοιτο, αἱ δὲ τοῖς θεοῖς εὐξάμεναι πρὸς πελειάδας μετήμειψαν. Ζεὺς δὲ τῆς κακοπαθείας οἰκτείρας αὐτὰς ἐν τῷ ζῳδιακῷ κατηστέρισεν. ἄλλοι δέ τινες δώδεκα θυγατέρας φασὶ γενέσθαι τῷ Ἄτλαντι καὶ υἱὸν Ὕαντα, ὃν ἐν Διβύῃ θηρῶντα ὄφις ἀνεῖλεν. καὶ αἱ μὲν πέντε τὸν ἀδελφὸν τοῦτον θρηνοῦσαι ἀπώλοντο, Ζεὺς δὲ ἀστέρας ταύτας πεποίηκε, τὰς λεγομένας Ὑάδας, ὧν τὰ ὀνόματα ὁ Ἀσκραῖος οὗτος Ἡσίοδος ἐν τῇ Ἀστρικῇ αὐτοῦ βίβλῳ διδάσκει λέγων·

νύμφαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι,
Φαισύλη ἠδὲ Κορωνίς, εὐστέφανός τε Κλέεια,
Φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος,
ἃς Ὑάδας καλέουσιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.

αἱ δὲ Πλειάδες προείπομεν ὅπως κατηστερίσθησαν. ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ Ἄτλαντος καὶ τὴν τούτου καταστέρισιν ἀλληγορίᾳ καὶ ἱστορίᾳ δεούσῃ σαφηνιστέον μοι. Ἄτλας ἐστὶν ἀλληγορικώτερον ὁ ἄξων ὁ ὁρίζων

1–8 *cf. Pertusi 130,2–4* **9–11** *cf. Sch. Apoll. Rh. III 226* (*Wendel p. 225*) **14–17** *cf. Pertusi 131,8–15* | **18–23** *cf. sch. Arat. 172* (*supra p. 166*) *et Tz. Chil. XII 163 sqq.* "Ἡσίοδος . . . οὐ γράφει βίβλον ἀστρικήν, ἧς τὴν ἀρχὴν οὐκ οἶδα, / ἐν μέσῳ τοῦ βίβλου δὲ τὰ ἔπη κεῖνται ταῦτα· / Φαισύλη ἠδὲ Κορωνὶς εὐστέφανός τε Κλέεια, / Φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος, / νύμφαι, ἅς Ὑάδας καλέουσι φῦλ' ἀνθρώπων"
24–p. 550,12 *cf. Pertusi 129,15–25* **27sqq.** *cf. sch. Aesch. P.V. 425–435* (*supra praef. p. XXVI*)

καὶ διακρίνων τὸ ὑπὲρ γῆν καὶ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον. Ἰαπετοῦ δὲ, ἤτοι κινήσεως οὐρανοῦ, παῖς, ὅτι κατ' ἀρχὰς συγκεχυμένου τοῦ παντὸς κοσμικοῦ σώματος, συνέβη τὸν ἀέρα καθ' Ἕλληνας σφοδροτέρας κινήσεως τετυχηκέναι, καὶ οὕτω διορίσαι τὸ ἄνω καὶ κάτω ἡμισφαίριον καὶ διαρθρῶσαι τὸ πᾶν. θυγατέρες δὲ Ἄτλαντος αἱ Πλειάδες καὶ Ὑάδες καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἄστρων καὶ τῶν ἀστέρων ὅτι μετὰ τὸ διορισθῆναι τὰ ἡμισφαίρια καὶ διαρθρωθῆναι τὸ πᾶν οἱ ἀστέρες ἐφάνησαν καὶ πᾶν τὸ τῶν ἄστρων σύστημα. κίονες δέ, ἃς ὁ ἄξων οὗτος Ἄτλας κατέχει, ὁ βόρειος πόλος ἐστὶ καὶ ὁ νότιος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ στοιχειακοῦ Ἄτλαντος, τοῦ καὶ ἄξονος. γέγονε δὲ καί τις Λίβυς ἀνὴρ μαθηματικώτατος, Ἄτλας τὴν κλῆσιν, ὃς ἐμυθεύθη τὸν οὐρανὸν ἔχειν διὰ τὸ ἀρίστως ἀστρολογεῖν καὶ περὶ τῶν οὐρανίων ἀκριβέστατα διδάσκειν, οὗ καὶ υἱοὶ Ἕσπερος καὶ Ὕας, καὶ θυγατέρες Πλειάδες καὶ Ὑάδες φιλαδελφόταται· οὓς καὶ ἃς ἐν τοῖς ἄστροις σοφώτατος ὢν κατηστέρισεν, ὡς καὶ τοῖς ἀστρολόγοις οἱ ἀστέρες ὦσιν εὐσύνοπτοι ὀνόματα ἔχοντες, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τοῖς ἄστροις παραμένῃ τὸ ὄνομα τῷ παντὶ αἰῶνι περιφερόμενον. τοῦτο δὲ καὶ μύριοι ἕτεροι πεποιήκεσαν, ὡς καὶ ἐπὶ Πτολεμαίου ὁ Κόνων καταστερίσας τῆς Βερενίκης τὸν πλόκαμον. οὕτω μὲν οὗτοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἀστέρες καὶ τὰ ἄστρα κατηστερίσθησαν. οὐ γὰρ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, κατά τινας τῶν ἔξω σοφῶν, ἀστέρες γινόμεθα, οὓς ὁ κωμικὸς Ἀριστοφάνης ἐμπέπαιχε. ἀλλὰ τὸ ψυχρὰ λέγειν καὶ κατασκευάζειν παρέντες, τήν τε ἱστορίαν τὴν περὶ τῆς διώξεως τῶν Πλειάδων ὑπὸ Ὠρίωνος ὕστερον πολλαῖς γενεαῖς τῶν Πλειάδων ὑπάρχοντος, καὶ τὴν τῆς Ἠλέκτρας πυράκτωσιν ἐν τῇ πορθήσει τῆς Τροίας μετὰ ἑπτὰ γενεὰς γενομένῃ, μικρόν δέ τι φάμενοι περὶ τοῦ πόθεν καλεῖται Πλειάς, καὶ περί τινων ἑτέρων βραχυτάτων, χωρήσομεν πρὸς

13–16 = *sch. Aesch. P.V. 425–435* (*supra praef. p. XXVII*) **32** γενομένῃ *scripsi* : –μένης *Gaisf ord.*

τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀστρικῶν ἐπιτολῶν καὶ τῶν δύσεων. ἀρχαγγελικὰς δὲ δυνάμεις ὅστις ἱμείροιτο τὰς Πλειάδας μανθάνειν, ὡς καὶ τὰς Μούσας, προσεχέτω τῷ Πρόκλῳ. οὐδὲν γὰρ ἡμεῖς τοιοῦτο λαβρὸν οὐδὲ σοφὸν ἐπιστάμεθα, ἀλλὰ σαφές τε καὶ σύντομον καὶ τῆς ἀληθείας ἐχόμενον, εἰ μή που ἢ ψευδῆ τινὰ ἱστορίαν ἐλέγχοιμεν ἢ διορθοίημεν, ἤ τι μυθῶδες ἀλληγοροίημεν, ἢ ἀτέχνως γεγραμμένον τεχνικῶς διαγράφοιμεν, οὐ μεταρσίοις λόγων συνθήκαις, οὐ κόμπῳ ῥημάτων, ἀλλὰ σαφεῖ καὶ περιπεζίῳ τῇ λέξει, ὡς ὁ διδασκαλικὸς τρόπος παρακελεύεται. Πλειάδες λέγονται ἀπὸ Πλειόνης τῆς αὐτῶν μητρός, ἢ ἀπὸ τοῦ πελειάδας αὐτὰς γεγονέναι φευγούσας τὸν Ὠρίωνα, ἢ παρὰ τὸ εἰς πολλὰ χρησιμεύειν, σημαντικαὶ γὰρ θέρους καὶ σπόρου, ἢ ὅτι πλησίον ἀλλήλων κεῖνται περὶ τὸ λαιὸν κέρας τοῦ Ταύρου. λήθῃ κατασχεθεὶς καὶ περὶ Ὑάδων γράφειν, εἶπον τὰς Πλειάδας παρὰ τὸ λαιὸν κέρας κεῖσθαι τοῦ Ταύρου· ἰστέον οὖν ὅτι αἱ Ὑάδες κεῖνται περὶ τὸ λαιὸν μέρος τὸ ῥηθέν, αἱ δὲ Πλειάδες περὶ τὸ οὐραῖον τοῦ αὐτοῦ Ταύρου, ὅπερ ἡμίτομόν ἐστιν.

ἡ ἐπιτολὴ δὲ τῶν Πλειάδων γίνεται ἀπὸ Μαίου ἐνάτης μέχρις Ἰουνίου κγ′, ἡ δὲ τούτων δύσις ἀπὸ Ὀκτωβρίου η′ μέχρι Δεκεμβρίου ἐνάτης. **Tzetzes ad Hes. Op. 382**

2–4 *cf. Pertusi 130,5* **11–15** *cf. Pertusi 383*[c], *131,23–132,4.* **21–23 Tzetzes ad Hes. Op. 382** (*Gaisford ibid. p. 251*) *cf. Pertusi 385*[a], *p. 134.*

II

SCHOLIA AD ILIADIS Σ 486

Πληιάδας: ζ′ ἀστέρες εἰσὶ κείμενοι ἐπὶ τῇ οὐρᾷ τοῦ Ταύρου, μᾶλλον δὲ ἐπὶ τοῦ διχοτομήματος αὐτοῦ· ὁ γὰρ Ταῦρος σῶος οὐκ ἀνηστέρισται, ἀλλ' ἕως τῶν ἰσχίων. αὗται δέ εἰσιν Ἄτλαντος καὶ Πληιόνης θυγατέρες· ὧν τὰ ὀνόματα Μαῖα Ταϋγέτη Κελαινὼ Μερόπη Ἠλέκτρα Στερόπη Ἀλκυόνη. Ἄτλας δὲ εἷς τῶν Γιγάντων μιγεὶς Πληιόνῃ τῇ Ὠκεανοῦ ἔσχε θυγατέρας ζ′, αἳ τὴν παρθενείαν ἀγαπήσασαι συνεκυνήγουν τῇ Ἀρτέμιδι. θεασάμενος δὲ Ὠρίων ἠράσθη καὶ ἐδίωκεν αὐτὰς μιγῆναι βουλόμενος. αἱ δὲ περικατάληπτοι γενόμεναι θεοῖς ηὔξαντο μεταβαλεῖν τὴν φύσιν. Ζεὺς δὲ ἐλεήσας αὐτὰς πελειάδας ἐποίησε καὶ διὰ τῶν ἄστρων κατεστήριξεν. ὠνομάσθησαν δὲ Πληιάδες ἀπὸ Πληιόνης τῆς μητρὸς αὐτῶν.

φασὶ δὲ Ἠλέκτραν οὐ βουλομένην τὴν Ἰλίου πόρθησιν θεάσασθαι διὰ τὸ κτίσμα εἶναι τῶν ἀπογόνων καταλιπεῖν τὸν τόπον οὗ κατηστέριστο. διόπερ οὔσας πρότερον ζ′ γενέσθαι ϛ′. ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς κυκλικοῖς.

---

p. 552–555 Scholia ad Iliadis Σ 486 *quae ut ex Arateis orta scholiis nostris inseruit Maass* (*Comm. Ar. Rell. pp. 388–390*); *Maassianam recensionem adhibeo* **12–13** τῶν ἄστρων κατεστήριξεν *Robert* (*Erat. Catast. Rell. p. 42*) : τῶν ἄρκτων κατηστέρισεν Ven. A **15–18** *cf. supra p. 205, ll. 9–15* **18** ἡ ἱστορία παρὰ τοῖς κυκλικοῖς *del. Maass*

Ὑ ά δ α ς: τοὺς ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ Ταύρου ζʹ ἀστέρας κειμένους. καλοῦνται δὲ Ὑάδες ἤτοι διὰ τὴν πρὸς τὸ Υ στοιχεῖον ὁμοιότητα, ἢ ἐπειδὴ αἴτιαι ὄμβρων καὶ ὑετῶν καθίστανται.

Ζεὺς ἐκ τοῦ μηροῦ γεννηθέντα Διόνυσον ταῖς Δωδωνίσι νύμφαις τρέφειν ἔδωκεν Ἀμβροσίᾳ Κορωνίδι Εὐδώρῃ Διώνῃ Αἰσύλῃ Πολυξοῖ. αὗται θρέψασαι τὸν Διόνυσον περιῄεσαν σὺν αὐτῷ τὴν εὑρεθεῖσαν ἄμπελον ὑπὸ τοῦ θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις χαριζόμεναι. Λυκοῦργος δὲ μέχρι τῆς θαλάσσης συνεδίωξε τὸν Διόνυσον. ἐκείνας δὲ ὁ Ζεὺς ἐλεήσας κατηστέρισεν. ἡ ἱστορία παρὰ Φερεκύδει.

Π λ η ι ά δ α ς Ὑ ά δ α ς τ ε: τὰς μὲν κατηστερισμένας ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ Ταύρου Ὑάδας φασὶν εἰρῆσθαι, τὰς δὲ ἐπὶ τῆς ἡμιτόμου πλευρᾶς Πληιάδας καλεῖσθαι. Ἄτλαντι γὰρ ⟨τῷ⟩ τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ Αἴθρᾳ τῇ Ὠκεανοῦ, καθά φησι Τίμαιος, θυγατέρες δώδεκα καὶ υἱὸς Ὕας. τοῦτον ἐν Λιβύῃ κυνηγοῦντα ὄφις κτείνει. καὶ αἱ μὲν εʹ τὸν ἀδελφὸν θρηνοῦσαι ἀπόλλυνται, τὰς δὲ λοιπὰς δι' οἶκτον καταστερίσας Ζεὺς Ὑάδας ἐπωνόμασεν ἐπωνύμως τοῦ ἀδελφοῦ. αἱ δὲ ζʹ βραδέως μὲν πλείους δὲ ἀποθανοῦσαι Πληιάδες εἴρηνται. Φερεκύδης δὲ καθὰ εἴρηται τὰς Ὑάδας Δωδωνίδας νύμφας φησὶν εἶναι καὶ Διονύσου τροφούς, ἃς παρακαταθέσθαι τὸν Διόνυσον Ἰνοῖ διὰ τὸν Ἥρας φόβον, καθ' ὃν καιρὸν αὐτὰς καὶ Λυκοῦργος ἐδίωξεν. τῶν δὲ Πληιάδων οὐσῶν ἑπτὰ πάνυ ἀμαυρὸς ὁ ἕβδομος ἀστήρ ἐστιν, ὡς μὲν Ἄρατος ἐν τῷ πρὸς Θεόπροπον ἐπικηδείῳ φησί, Τροίας πορθουμένης τὴν Δαρδάνου μητέρα Ἠλέκτραν μίαν οὖσαν τῶν Πληιάδων φυγεῖν τε τὴν τῶν ἀδελφῶν σύνο-

---

1–4 *cf. supra p. 163, ll. 9–15 et Etymologica ibi laudata* **7** Αἰσύλῃ *codd.*: Φαισύλῃ *corr. Robert* **11** ἡ ἱστορία παρὰ Φερεκύδει *del. Maass* **17** Τίμαιος *codd.*: Μουσαῖος *e ceteris testimoniis coni. Robert, cf. J. Martin, Hist. Text. p. 79 sqq* **23** καθὰ εἴρηται *del. Maass* **26–p. 554,2** *cf. supra p. 205, ll. 5–15; 206, ll. 13 sqq., 208, ll. 1–16* **28** *ante* Τροίας *add.* διὰ τὸ *Maass*

δον καὶ τὰς κόμας λύσασαν ἐνίοτε κομήτην ἀστέρα φαίνεσθαι.

φησὶ δὲ καὶ Ἑλλάνικος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἀτλαντικῶν τὰς μὲν ϛʹ θεοῖς συνελθεῖν, Ταϋγέτην Διί, ὧν γενέσθαι Λακεδαίμονα, Μαῖαν Διί, ἀφ' ὧν Ἑρμῆς, Ἠλέκτραν Διί, ὧν Δάρδανος, Ἀλκυόνην Ποσειδῶνι, ὧν Ὑριεύς, Στερόπην Ἄρει, ὧν Οἰνόμαος, Κελαινὼ Ποσειδῶνι καὶ αὐτὴν συγγενέσθαι, ὧν Λύκος, Μερόπην δὲ Σισύφῳ θνητῷ ὄντι, ὧν Γλαῦκος· διὸ καὶ ἀμαυρὰν εἶναι.

Ὑάδας δὲ εἰρῆσθαι, ἤτοι παρὰ τὸ σχῆμα τῆς τῶν ἀστέρων θέσεως (τῷ γὰρ Υ στοιχείῳ παραπλήσιόν ἐστιν), ἢ ἐπεὶ ἀνατελλουσῶν αὐτῶν καὶ δυνουσῶν ὕει ὁ Ζεύς.

αἱ δὲ Πληιάδες ἤτοι ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῶν Πληιόνης, ἢ ὅτι πλείους ὁμοῦ κατὰ μίαν συναγωγήν εἰσι (Βότρυν γὰρ αὐτὰς λέγουσιν), ἢ ὅτι πλείους μὲν εἶναι δοκοῦσιν, ἐπὶ δὲ τῆς ἀληθείας ἐλάττους εἰσίν, ἢ πλησιάδες (πλησίον γὰρ κεῖνται), ἢ ὅτι πλείους δι' αὐτῶν αἱ τῶν ὡρῶν ἐπισημασίαι, ἢ ὅτι πλειῶνος (ὅ ἐστιν ἐνιαυτοῦ) σημαντικαί· χειμῶνα γὰρ καὶ θέρος διορίζουσιν, καθὸ ἐπιφέρονται, καὶ διὰ μόνων αὐτῶν σημειοῦνται τὰς ἑῴας ἐπιτολὰς πρὸς θέρος καὶ τὰς ἑσπερίους πρὸς ἄροτον, ὡς Ἡσίοδος (Opp. 383-384) „Πληιάδων Ἀτληγενέων ἐπιτελλομενάων | ἄρχησθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων". τὰς δὲ Ἄτλαντος ἀτυχίας κλαιούσας αὐτὰς καταστερισθῆναί φησιν ὁ Αἰσχύλος (fr. 619 Mette).

Πληιάδων δὲ ἀνατολὴ ἑῴα ἡλίου ὄντος ἐν Διδύμοις, δύσις δὲ ἑῴα κατὰ τὴν διάμετρον ἡλίου ὄντος ἐν Σκορπίῳ. ⟨ἐν⟩ Ταύρῳ δὲ ὄντος ἡλίου κατὰ τὸ εἰκὸς ἑκατέ-

---

8–10 *cf. supra p. 207, 16–20* **9** διὸ Ven. A : ἣν D *quod praefert Maass* **11–14** *cf. supra p. 163, 15sqq.* **20–21** *cf. Etym. Gen. s. v. πλειών·* "ἢ παρὰ τὸ πλειὰς γέγονε· καὶ γὰρ αἱ Πλειάδες σημαντικαί εἰσι τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δύνουσαι καὶ ἀνατέλλουσαι". *Cf. etiam supra p. 202, ll. 10–11.*

ρωθεν ἐπίφασις γίνεται· καὶ γὰρ τὸν προανατέλλοντα Κριὸν ἐπὶ ε′ ἡμέρας προκαταλάμπει κατ' ἀρχὰς ἐγγὺς ὢν αὐτοῦ καὶ τοὺς προανατέλλοντας Διδύμους ἐπ' ἄλλας ἡμέρας ε′, ὥσπερ τὸ ἔν τινι καιόμενον πῦρ θέρμης ἀπόρροιαν ἔχει βραχεῖαν καὶ πρὸς τοὺς ἑκατέρωθεν. διὰ τοῦτο καὶ Ἡσίοδος ἔφη (Opp. 385 sq.) „αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα | κεκρύφαται", διότι καταυγάζονται.

III

CODICIS SCORIALENSIS Σ III 3 APPENDIX

1) μετάβασις ἡλίου ἀπὸ ζῳδίου εἰς ἕτερον ζῴδιον

Ἰαννουαρίου ιθ′, ἐπὶ η′ ὥρᾳ τῆς νυκτός, Ὑδροχόος.
Φευρουαρίου ιθ′, ἐπὶ κ′ ὥρᾳ τῆς νυκτός, Ἰχθύες.
Μαρτίου κα′, ἐπὶ κβ′ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας, Κριός.
Ἀπριλλίου κβ′, ἐπὶ κγ′ ὥρᾳ τῆς νυκτός, Ταῦρος.
Μαίου κγ′, ἐπὶ ὥρᾳ δ′, Δίδυμοι.
Ἰουνίου κδ′, ἐπὶ ὥρᾳ ι′, Καρκῖνος.
Ἰουλίου κε′, ἐπὶ ὥρᾳ ε′, Λέων.
Αὐγούστου κε′, ἐπὶ ὥρᾳ τετάρτῃ, Παρθένος.
Σεπτεβρίου κε′, ἐπὶ ὥρᾳ η′, Ζυγός.
Ὀκτωβρίῳ ἐπὶ ὥρᾳ ἀρχομένης ἡμέρας, Σκορπίος.
Νοεμβρίῳ κβ′, ἐπὶ ὥρᾳ ζ′ ἡμέρας, Τοξότης.
Δεκεμβρίου κα′, ἐπὶ κβ′ ὥραις τῆς νυκτός, Αἰγόκερως.

---

2) Ἐμπεδοκλέους σφαῖρα διὰ στίχων.

---

1 (53^{r}*,24–34*) **10** ὀκτωβρίου *scribendum esse videtur; numeri desunt* **11** νοεμβρίου *scribendum* **12** *sequuntur* (*34–40*) *prolegomenorum excerpta* (*supra p. 543 ll. 1–5 et p. 541, ll. 3–11*).
2 (53^{r}*,40*) *vide Hist. Text. pp. 223 et 233.*

3) τοῦ Ἰώβ (12, 12)· ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία, ἐν πολλῷ δὲ βίῳ ἐπιστήμη.

---

4) τὰ γένη ἢ πρὸ τῶν πολλῶν, οἷον οἱ δημιουργικοὶ καὶ σπερματικοὶ τῶν ὄντων λόγοι, ἤγουν οἱ προορισμοὶ καὶ αἱ προγνώσεις τοῦ θεοῦ τῶν ὄντων. περὶ ταῦτα τὰ πρὸ τῶν πολλῶν γένη καὶ εἴδη καταγίνεται ὁ θεολόγος φιλόσοφος.

ἢ ἐν τοῖς πολλοῖς, οἷον τὰ αἰσθητὰ πάντα, ἤγουν τὰ κατατεταγμένα γένη καὶ εἴδη (τὰ γὰρ πρὸ τῶν πολλῶν ἄτακτά φασι). περὶ ταῦτα τὰ ἐν τοῖς πολλοῖς γένη καὶ εἴδη, ἤγουν τὰ αἰσθητὰ πάντα, καταγίνεται ὁ φυσιολόγος φιλόσοφος.

ἢ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς, οἷον τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως πάντα ὡς τὰ μαθηματικά, τὰ ἐν τῇ μνήμῃ καὶ διανοίᾳ ἡμῶν ἐκ τῶν ἐπὶ τοῖς πολλοῖς ἀνατυπουμένων καλῶς γενῶν καὶ εἰδῶν. περὶ ταῦτα καταγίνεται ὁ διαλεκτικὸς φιλόσοφος.

---

3 *(53r, 40–41)*
4 *haec praebet* S *infima in pagina inter tres columnas distributa; olim edidi Hist. Text. p. 233.*

IV

THOMAE CARMINA

1.—Στίχοι ὑπεραπολογητικοὶ Ἀράτου

εἰ κατάρατος Ἄρατος ἄρα, φίλος,
οὐκ ἂν σοφὸς γένοιτο ταῦθ' ὁ μανθάνων
ὅσων Ἄρατος συγγραφεύς σοι τυγχάνει.
εἰ δ' ὃς πονήσας ὑπεράντλους τοὺς πόνους
εἰς σὴν σοφὴν προὔθηκε μάθησιν λόγους
λαβὼν συνεργὸν ὡς ἐγὼ θεὸν λέγω
ἦν ἄρα κατάρατος ὡς σὺ λέγεις,
σχολῇ γ' ἂν ἄλλος ἐκφυγὼν τὴν κατάραν
ῥάθυμος ὤν τις εὐλογηθείη τάχα.
εἰ δ' ὡς πλάνην πάσχοντι σεπτῶν δογμάτων
αὐτῷ προσῆψας ἰταμῶς τὴν κατάραν,
ὡς δύσκολός τις καὶ τραχὺς εἶ, γεννάδας
κριτὴς καταστὰς πρὶν θεὸς στήσῃ κρίσιν,
τὴν ἀπόφασιν προφθάνων τοῦ δεσπότου,
ἣν οὐ γινώσκεις πῶς γένοιτο καὶ πότε.
ἐγὼ δὲ τοῦτον οὐ κατάρατον λέγω,
τὸν μὴ προφητῶν συμβαλόντα τοῖς λόγοις,
τὸν μὴ τυχόντα Μωσέως νομοθέτου,

K *post ultimum scholium haec duo poemata (si fas est hoc verbo uti) praebet codex* K, *eodem dodecasyllaborum versuum numero conscripta, quorum utrumque eidem auctori tribui posse videtur, Thomae scilicet alicui, quem spero (tanta est istorum stultitia) non Magistrum fuisse; cf. autem ea quae supra ad p. 534, l. 10 e codicibus* KA *attuli; eundem in modum Arati nomen illudit Romanus Melodus poeta Byzantinus (ed. Maas-Trypanis, p. 265*: "τί φαντάζονται πρὸς Ἄρατον τὸν τρισκατάρατον;"). **1,12** *post* εἶ *distinxi*

τὸν Χριστὸν αὐτὸν οὐκ ἰδόντα τοῖς κάτω,
κηρύγματός τε τῶν σοφῶν ἀποστόλων
ὅς οὐ κατηξίωτο, φεῦ τῆς ζημίας.
οἴκτου δὲ τοῦτον ἀξιοῦν μᾶλλον πρέπει·
σὺ δὲ φθονεῖν ἔοικας Ἀράτῳ, φίλος.

2. — Ἕτεροι ἀντιβατικοὶ Ἀράτου Θωμᾶ

οὐ μὴν Ἄρατος κατάρατος, ὦ φίλος;
τίς γὰρ σοφὸς γένοιτ' ἂν αὐτὰ μανθάνων
ἃ δὴ συνεγράψατο γνῶσις Ἀράτου;
ἐπεὶ πονήσας ὑπεραπείρους πόνους
προὔθηκεν ἀνόνητον ἔκθεσιν λόγων,
ὡς μὴ σύνεργον τοῖς πόνοις θεὸν φέρων.
ἦν γὰρ Ἄρατος κατάρατος, ὡς λέγω.
ἄλλος δὲ σύμπας ἐκφύγοι τὴν κατάραν,
ἐπευλογηθεὶς οἷς προσέσχεν ἐν θεῷ.
ὡς γὰρ πρὸς ὀρθὴν μὴ τραπέντι τὴν τρίβον
αὐτῷ προσάπτω τὴν κατάραν εὐλόγως,
σαφὴς ἀληθὴς ὢν πρὸς αὐτόν, γεννάδας
οὐχὶ κριτής, τὰ πλὴν θεοῦ κρίσιν λέγω,
τὴν ἀπόφασιν ἀνάγων τῷ δεσπότῃ,
ἣν οἱ κατ' αὐτόν, οἶδα, δέξονται τότε.
ἐντεῦθεν αὐτὸν τρισκατάρατον λέγω,
τὸν μὴ λόγοις οἷς εἶχε γνόντα τὸ πρέπον,
τὸν μὴ δραμόντα πρὸς νόμους θεογραπτούς,
τὸν οὐκ ἰδόντα καὶ Χριστοῦ σεπτοῖς τύποις
οἷς προὔγεγραπτο καὶ στῖφος τῶν κηρύκων,
ὧν οὗτος οὐχ ἥψατο, φεῦ ἀγνωσίας.
οἶκτος δὲ τούτῳ τίς πρέπων; μὴ κατάρα,
εἰ μὴ συναίρειν Ἀράτῳ δοκεῖς, φίλος;

2, 8 ἐκφύγοι: *fortasse* ἐκφύγῃ K **12–13** *distinxi* **13** τὰ πλὴν: α πλ *vix leguntur* **15** τότε: οτ *non legitur* (K *mutil.*) **18** θεογραπτοὺς *scripsi* : θεογρα|||ους K *an* θεογράφους *?* (*sed spatium longius videtur esse*) **22** *distinxi*.

V

PAPYRUS BEROLINENSIS 5865

1

A

1 ϑε ο
2 βαϑεως εν
3 ϑνησκειν
4 καμονα
5
6 κ
7
8

B

Ursa maior (v. 146) 1 α π λ ο ο ι απλως και
2 ως ετυχεν διχα ονο
3 ματος κρατι δε
Gemini (v. 147) 4
5 κατ ιϑυ της κεφ(αλης)

Papyrus Berolinensis 5865 (*BKT V, 1, p. 54; Pack 72*); *edidit Maass, Comm. Ar. Rell. pp. 556–558; vide J. Martin, Hist. Text. pp. 216–218. Sunt laciniae duae a cardine Aratei codicis abreptae, ut interiorum marginum frustula octo nunc habeamus. Hic codex non continuo commentario instructus est, sed adnotatiunculis a scholiis nostris fortasse non alienis. Papyrum ipsam non vidi; itaque cum imagines lucis ope depictae quas Maass libro suo adnexuit nimis indistinctae essent, Maassianum textum repetere malui.*

6 της ελι(κ)ης
7

2

1 τον την ευρωπην Taurus (v. 167 sqq.)
2 κατεστηριξεν
3 γαρ δυνουσι Hyades (v. 173)
4 ν πετρου ν

3

A

1 ϊ σ η σ τ α θ μ η α(πο) Cepheus (v. 184)
2 μερους της αρκτ(ου)
οσην
3 εως απ αλληλων α
4 βλεψιν ακτϊν εις το βα
5 .κασσεϊεπεια ειπεν π
6 (ν)εατης αρκτου τ (v. 184)
7 εν γαρ τη πληρο(σε)λη(νω)

B

1 ε π ι ρ ρ η δ η ν φανερως Casiepia (v. 191)
2 υ π (ο) κ ε ι μ ε ν ο ι αθριν (v. 194)
3 ι ν δ α λ λ ο ν τ α ι αντιφαι(νονται) (v. 194)

4

1 ος δ εστι
2 ν και μεδουσης

5

1 τωι ναυτη Capricornus (v. 294)
2 μαλκην οιον
3 ν
4

6

non legibilia

7

A

Sirius (v. 337) 1 σ η μ' ε μ ε ν (α ι) μ ε (λ ε ε σ σ ι ν)
2 αλλα αστερες εισιν
3 οτε δελ αστερας
4 ημισυ ιππου εν τω
5 αδι τυπο
6 αυτον
7 ρ διατ
8 αστρον

B

Sirius (v. 329) κ υ (α) ν (ε ο ς) αφανης

C

οϑ
κατ

8

non legibilia

VI

SCHOLIA CODICUM LAURENTIANI XXXI 32 ET MARCIANI 465

De his codicibus vide praef. p. IX.

1) In Laurentiano (meras glossas omisi).

sch. 9 ἢ γυρῶσαι, κύκλῳ τῶν φυτῶν τὴν γῆν σωρεῦσαι (supra versum περισκάψαι καλῶς; cf. p. 54, 1-2).

14 (πρῶτόν τε καὶ ὕστατον): ἀντὶ τοῦ διὰ παντὸς χρόνου καθ' ἑκάστην ὥραν (58, 5–6).

18 (τεκμήρατε): πιστώσασθαι ἀπὸ τοῦ τεκμηρίου ἢ εἰς τέλος ἀγάγετε. τὸ γὰρ τέκμωρ τέλος. ἄλλοι δὲ δείξατε (61, 11-14).
add. altera manus τὸ γὰρ τέκμαρ καὶ πέρας ταὐτόν ἐστιν κατὰ τὴν ἀρχαίαν γλῶτταν.

53 ἡ σπεῖρα φέρεται ἄχρι τοῦ ὀπισθίου (95, 13).

55 (οἰόθεν): ἐξ ἑνὸς μέρους (96, 7).

109 (διακρίσιος περιμεμφέος): τῆς διακρίσιος ἐχούσης μέμψιν (132, 4-5).

118 (ὑποδείελος): πρὸς ἑσπέραν ὅτε οὐδεὶς αὐτὴν ἑώρα (134, 12-13).

217 (εὐαλδέος): ἀπὸ τοῦ ἄλδω τὸ αὐξάνω ἢ ἐκ τοῦ ἄλλω τὸ πηδῶ πλεονασμῷ τοῦ Δ (cf. sch. 394, p. 264, 4).

270 (ἀπευθέος): ἀπευθέες ἄπειροι ἄτεχνοι. ἀπευθὴς ἄφημος.

516 (ἐληλάμενος): καθήμενος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ γόνυ.

600 (παρηορίαι): παρήορος παρειμένος τὰς φρένας. παρήορος ἵππος καὶ παρηορίῃσι (Π 152) ταῖς ἐξὼ τοῦ ζυγοῦ ἡνίαις.

676 (ἀμαρυγαὶ): ἀμαρυγαὶ ὄψεις. οἱ δὲ ἀκτῖνας ὄψεως. ἀμαρυγὴ λαμπηδών.

2) In Marciano:

sch. 1 πάνυ πρεπόντως ὁ Ἄρατος τὴν τῶν ἄστρων διεξιέναι μέλλων θέσιν, τούτων τὸν πατέρα καὶ δημιουργὸν Δία ἐν πρώτοις προσφωνεῖ.

9 (γυρῶσαι): ἢ κύκλῳ τῶν φυτῶν γῆν σωρεῦσαι. (54, 1-2)

10–11 οἱ ἀκινητοὶ γὰρ οὗτοί εἰσιν οἱ ἀπλανεῖς καθ' αὑτούς, συμπεριάγονται δὲ τῇ τοῦ οὐρανοῦ ῥύμῃ. ἄστρον δέ ἐστι τὸ ἐκ πλείστων ἄστρων σύστημα οἷον Καρκίνος, Λέων, Κύων καὶ τὰ τούτων παραπλήσια. ὁ δὲ Πίνδαρος ἄστρον λέγει τὸν ἥλιον κατὰ παράχρησιν.

VII

PALATINI GR. 40 (P) et PARISINI GR. 2860 ADNOTATIONES[1)]

140. — ⟨μεγάλης . . . Ἄρκτου⟩: τοῦ ἄστρου ἄνωθεν ἐμνημόνευεν. P.

178. — ⟨ὁμηλυσίῃ περ ἀνελθών⟩: καίπερ ὁμοῦ ἀνατείλας τῷ Ἡνιόχῳ, ἐπειδὴ τὸν ἔξω πόλον διέρχεται. PG. cf. sch. 178.

184. — ⟨ἴση οἱ στάθμη⟩: τόσον ἀπολείπεται τῶν ὀπισθίων ποδῶν τῆς Ἄρκτου ὅσον ὑπάρχει τὸ διὰ μέσου τῶν ἑαυτοῦ δύο ποδῶν. PG. cf. sch. 185.

224. — ⟨ἔνδιος⟩: κατὰ τί λέγει; τοῦ οὐρανοῦ, ἤτοι τὸν μεσημβρινόν, ἢ ἔνδιος ἤτοι κατὰ τὸν ἀέρα. P ἤτοι μεσημβρινὸν ὅτι (?) μετὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἢ κατὰ τὸν ἀέρα. G. Haec in ambobus codicibus lectu difficillima. Cf. sch. 223.

225. — θοώταται: παρ' ὅσον μείζονα πόλον διέρχεται ὁ Κριὸς τῆς Ἄρκτου, εἰ καὶ τὸ αὐτὸ διάστημα ἐξ ἴσου διέρχονται ἀμφότεροι. τοῦτο δὲ τούτοις συμβαίνει ὅπερ τῇ στρόφιγγι καὶ τῇ ὅλῃ θύρᾳ. PG. cf. sch. 226, p. 186, 10–18.

265—266. — ⟨ἦρι καὶ ἑσπέριαι⟩: ἤτοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους ἀνατέλλει (sic) καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος δύεται. P. cf. sch. 265.

---

[1] Vide praef. p. XIV; lectionis varietates codicis G non omnes affero.

271 — πέτηλον: τοῦτο λέγει διὰ τὸ πεπτωκέναι αὐτό. PG. cf. sch. pp. 213–214.

275. — ⟨αἰόλος⟩: ἤγουν ἀέριος (P). ἢ τῆς Λύρας πλησίον (PG) τρέχει διὰ τὸν ἀέρα (P).

276. — ⟨τὰ δέ οἱ ἔπι τετρήχυνται⟩: τὰ (G) πτερὰ αὐτοῦ τραχέα ὑπάρχουσιν (PG). ἤτοι πεφώτισται (P). Cf. sch. p. 216, 5.

336. — ⟨ἀκούομεν⟩: αἰσθανόμεθα ψύχους. κείνου γὰρ ἀνατέλλοντος καὶ τῷ ἡλίῳ συμπεριπατοῦντος καύματα εἰσίν. PG. cf. sch. 332.

356. — ⟨ἀγινεῖ⟩: φέρει. πρὸς ἐκείνην ὁ νότος (?) νεύει. P.

360. — ⟨πολυκλαύστου⟩: ὡς ἀπὸ τοῦ Φαέθοντος ὅτι ἐκεῖ ἔκλαυσαν αἱ Ἡλιάδες αἱ καὶ αἴγειροὶ διὰ τὸν Φαέθοντα. P; brevius G; cf. sch. 355 p. 254, 5–8.

382. — ⟨οὐκέτι νῦν ὑπὸ θαύματι τέλλεται ἀστήρ⟩: ἤγουν (?) ξένος ὂν (?) μὴ ἴδῃ τις ποτὲ ἀνατέλλοντα ἄστρα (?). τί οὖν (?) θαυμάζομεν; ἀλλὰ πάντες γνώριμοί εἰσιν. P (vix legibile).

408. — ⟨ἀρχαίη Νύξ⟩: ἀρχαία γάρ ἐστιν ἡ Νύξ, τοῦ Ἐρέβους γεννηθεῖσα. PG. cf. sch. 408.

410. — ⟨σῆμα⟩: τὸ Θυτήριον, νότιον ὄν, πρώτως πνέεται (sic) τῷ νότῳ. ὅταν νῦν καθαρὸν θεαθῇ νέφους, καὶ βορέου ἐνισταμένου, γίνωσκε ὅτι νότος μέλλει πνεῦσαι, καὶ φυλάσσου τὸν κλύδωνα· καθαρὸν γὰρ τὸ Θυτήριον ὑπὸ τοῦ νότου ἐγένετο ἄρτι πνεῖν διεγερθέντος. καὶ εἰ μὴ πάρεστιν, ἀλλ' ὅσον οὔπω ἐλεύσεται. PG.

432. — ⟨ὀλίγη δέ μιν⟩: καθαρὸν οὖν τὸ Θυτήριον καὶ τοῦ εὔρου πνέοντος καὶ τοῦ νότου. ὅταν γοῦν καθαρὸν φαίνηται, τῶν ἐπάνω τούτου ἄστρων ὄντων ἐζοφωμένων ὑπὸ νέφων, γίνωσκε μέλλειν πνεῦσαι τὸν νότον· καὶ ἔστι τοῦτο σημεῖον κλύδωνος. ὅταν δὲ καὶ αὖθις καθαρὸν μὲν φαίνηται τὸ Θυτήριον, ἐζόφωται δὲ ὁ ἄκρος ὦμος τοῦ Κενταύρου, τότε γίνωσκε τὸν εὖρον μέλλειν πνεῦσαι καὶ οὐ τὸν νότον, καὶ ἔχε τοῦτο σημεῖον. γίνωσκε δὲ ὅτι ὁ μὲν νότος κατ' εὐθὺ τοῦ βορέου πνέει, ὁ δὲ εὖρος ἐκ πλαγίου. PG.

456. — ⟨ἐπιτεκμήραιο⟩: στοχάσῃ. ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις τῶν ἄστρων ἔστιν ἰδεῖν πάντας παρ' ἀλλήλους κειμένους καὶ δι' ἀλλήλων φανερουμένους. P.

458. — ⟨ἐνιαυτοί⟩: ἐνιαυτὸς ὁ κύκλος ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ τὸν πλάνητα γινόμενον κύκλον ἀποτελεῖν (PG). τοῦτο γὰρ ἐνιαυτός. σημαίνει ὁ ἐνιαυτὸς τὸν χρόνον. P.

468. — ⟨ἀντιφέρονται⟩: ἰσάζουσι κατὰ τὸ μέτρον ὁ ζῳδιακὸς καὶ ὁ ἰσημερινὸς κύκλος, καὶ ὁ θερινὸς τροπικὸς καὶ ὁ χειμερινός. PG

497. — ὅταν [.][1] ἐν τῷ Καρκίνῳ, τὰ πέντε ἄνω, τὰ δὲ τρία κάτω. P

509—510. — ὅταν δὲ πάλιν [.][1] ἐν τῷ Τοξότῃ, τὰ τρία μέν εἰσιν ἄνω, τὰ δὲ πέντε κάτω. P

527. — ⟨ἑκάτερθεν ἔχουσιν⟩: οἱ κύκλοι κρατοῦσιν αὐτὸν τὸν ζῳδιακὸν ἐκ τοῦ ἀμφοτέρου (sic) μέρους, ὁ μέσος δὲ ε', ἤγουν ὁ ἰσημερινός, κατὰ τὸ μέσον τέμνει τὸν ζῳδιακόν. P.

535—540. — ⟨μία δέ σφεων⟩: οὐ γὰρ λοξῶς κινοῦνται οἱ πόλοι ἵνα φαινομένου τοῦ ἑνὸς ὁ ἄλλος κρύπτηται, καὶ τοῦ ἑνὸς ἀνατέλλοντος ὁ ἄλλος ὑπὸ γῆν ἔτι ἔσται, ἀλλὰ κατ' εὐθύ. καὶ διὰ τοῦτο μία τούτοις καὶ δύσις καὶ ἀνατολὴ φαίνεται. PG.

607. — ⟨καὶ λεπτὰ φάουσαι⟩: οὐ φαίνονται ὅτε ἀνατέλλουσιν· ὅμως διὰ τοῦ Ἀρκτούρου συνανατέλλοντος στοχάζονται καὶ αἱ Χηλαί. PG.

618—619. — ⟨τοῦ μὲν ἄρ' οἴη / κνήμη⟩: ἡ μία κνήμη ἀνατέλλει σὺν ταῖς Χηλαῖς, τὸ δὲ μέσον τῷ Σκορπίῳ, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ σώματος τῷ Τοξότῃ. PG. cf. sch. 620.

640. — ⟨χάριν Οἰνοπίωνι⟩: ὁ Οἰνοπίων κατὰ τῆς Χίου ἦν (βασιλεὺς ἦν τῆς Χίου G). ἔδωκεν ἐξουσίαν θηρεύειν ἐν τῇ αὐτοῦ (sic) χώρᾳ, λέγω τῇ Χίῳ. ὃς

---

[1] Hic compendium non dispicio; an ἥλιος? Sed utcumque interpretationem istam leges, stulta evadet.

Ὠρίων ἀνταμειβόμενος τοῦτον τῆς ἀγάπης ἐφόνευε καὶ τὰ θηρία ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ. PG.

649. — ⟨ὁ δὲ ... Κηφεύς⟩: ἤγουν ἕως τῆς ζώνης δύει Κηφεύς, ἐπειδὴ ἕως τῆς ζώνης ἔξω τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου ἐστί. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ σώματος ἔσω τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου ἐστί, καὶ διὰ τοῦτο ἀειφανές. PG.

678. — ⟨ἀτέλεστα⟩: ἐπειδὴ πάντοτε διωκόμενος οὐδέποτε καταλαμβάνεται. PG. cf. sch. 678.

722. — ⟨πίσυρες⟩: Ζυγὸς Σκορπίος Τοξότης Αἰγόκερως τοῦτον κατὰ μέρος κατάγουσιν. PG. cf. sch. 721.

739. — ⟨ὁποσταίη ... ἠώς⟩: οἱ ἀρχαῖοι διὰ τῆς σελήνης ἠρίθμουν τὰς ἡμέρας τοῦ μηνός. PG. cf. sch. **733-739 p. 375.**

740. — ⟨ἄκρα... νυκτῶν⟩: δύσεις ἀνατολὰς ἡμερῶν δι' ὧν αἱ δ' τροπαὶ γινώσκονται. PG. cf. sch. **733-739.**

VIII

INDEX LOCORUM IN QUIBUS MATRITENSIS 4629 (Ma^2) A MOSQUENSI K DISCEDIT[1]

p. 37, 4–5 τὸ δὲ ... προοιμίου om. Ma^2.
37, 6 μετὰ τοῦ σ K: om. Ma^2.
37, 6–7 ἐστι γὰρ καὶ ἀρχαισμὸς K: ἀρχαισμός ἐστι Ma^2.
37, 7 τ' post δόρπου (sic) om. Ma^2.
38, 11 ἄρχεται K: ἔρχεται Ma^2.
52, 3 ὄντος ζωτικοῦ K: οὗτος τοῦ ζωτικοῦ Ma^2.
52, 3 αἰτίου K: αἴτιος Ma^2.
54, 11 τοὺς om. Ma^2.
55, 1 ἀρότου καὶ ἀμήτου K: ἀρότην ἐν ἀμητοῦ Ma^2.
58, 13 φησι K: λέγει Ma^2.
58, 13–15 οὓς καλεῖσθαι ... διός K: om. Ma^2.
58, 15 ἄλλοι K: ἢ Ma^2.
58, 15–59, 1 πρότερον ... ἀστρονόμους: ἢ τοὺς προτέρους αὐτοῦ ἀστρονόμους Ma^2.
59, 2 νοεῖσθαι K: νοεῖν Ma^2.
61, 13 ἀντὶ τοῦ K: ἀντὶ Ma^2.

---

[1] In apparatu scholiorum 1–71 conficiendo Matritensem 4629 (de quo vide praef. p. X) neglexi ut mutilum et codicis K simillimum; sed nunc mihi scrupulus in animo est, quem ut evellerem hunc indicem composui; sic lector benevolus iudicium facere poterit.

τὸ γὰρ K: ὅθεν καὶ Ma².
ἄλλοι δὲ K: ἢ Ma².
62, 4 τοῦ et τῷ om. Ma².
62, 7 συμπεριάγονται K: — ντες Ma².
67, 13–17 Ἡσίοδος . . . ἀστερόεντα om. Ma².
68, 11 αὐτὴ K: αὐτὸ Ma².
80, 8 φυσικῶς K: — κὸς Ma².
83, 1 σχεδὸν K: καὶ σχεδὸν Ma².
83, 3 ἐνγεννήθη Ma².
μετακομίσθη δὲ ἐπεὶ Ma².
83, 5–6 τὸ καλούμενον . . . τοῦτο om. Ma².
83, 12 ὀρύττουσαι K: — σι Ma².
84, 7 Ἰδαίοιο K: ἰδαίοις Ma².
84, 10–12 οὕτως οὖν . . . τεχθῆναι om. Ma².
92, 2 Ἡσιόδῳ K: -δου Ma² recte.
92, 3 οὕτως K: οὗτος Ma² recte.
92, 4 καί τε K: καὶ τότε Ma².
92, 10 ὁ ante Πύθων om. Ma².
92, 12 ὁ δράκων K: δράκων Ma².
διέσωζε K: διέζωσε Ma² rectius.
95, 4–5 ἀντὶ τοῦ . . . Κυνόσουραν om. Ma².
95, 15 ὅπερ δὲ bis Ma².
99, 3 ἀρχομένη δὲ om. Ma² spatio relicto.
99, 9 γενόμενον K: γινόμενον Ma².
99, 10 κύκλον K: κύκλοις Ma².
101, 8–9 τουτέστι κατωνόμασαν K: ἤγουν κατ— Ma².
106, 8–9 post ἀπέθετο καὶ deficit Ma².

IX

SCHOLIA PERUSINA

In codice Perusino Bibliothecae Augustae A 35 (178 Mioni) saec. XIV, ultimi folii loco colligata sunt Aratei codicis, eadem aetate conscripti, folia duo mutila, sive paginae quattuor, quarum prima Phaenomenorum versus 921–934 praebet scholiis et glossis instructos, secunda versus 938–951 cum glossis, tertia et quarta versus 1024–1036 et 1040–1054. Nuperrime scholia quoque in hoc codice inesse cognovi, quae nunc integra exscribo, ut ipse videas quam proxime ad codicem nostrum Δ accedant; ipsis autem in versibus hic codex Planudeis adnumerandus est.

1) τω[
ράτρ[
οὖν φησιν[
καὶ ἀστραπα[ὶ
δόκα ἄνεμον. καὶ[
ἀσελήνῳ. ὅτε δοκοῦ[
τινὲς διὰ ξηρότητα.[
αὐτῶν λευκαὶ φαίνονται. . [
πνεῦμα τὴν αὐτὴν ἐκείνοις ὁδὸν ἐ[
οἷον ἐὰν ἐπὶ τὰ βόρεια φαίν.[
ἐκεῖθεν προσδόκα ἄνεμον ἢ (?) βορ[
ἐὰν δὲ πρὸς τὰ νότια, νότον.

Cf. supra p. 448, 6–9; p. 449, 2, 12–16.

2) ἐὰν δὲ ἄλλοι φησὶν ἄνεμοι (*sic*) ἐναν[τίον] τῶν προειρημένων ὁρμῶσι, καὶ ἄλλοι ἐξ ἄλλων μερῶν, παντοίους ἀνέμους προσδόκα, ἀτάκτως τῇδε κἀκεῖσε πνεύσοντας,

οἳ καὶ δύσκριτοι τοῖς ἀνθρώποις εἰσὶ τεκμήρασθαι τούτοις διὰ τὸ ἄτακτα πνέειν. Supra p. 451, 16 sqq.

3) ἐπειδὰν δέ φησιν ἐκ τοῦ εὔρου καὶ τοῦ νότου ἀστράπτῃ, ἄλλοτε δὲ ἐκ ζεφύρου καὶ βορέου, τότε ὁ ἐν πελάγει ναύτης φοβεῖται μὴ ἄρα περιέξῃ καὶ περικλύσῃ αὐτόν. τῇ μέν (936), ἀντὶ τοῦ ἔνθεν μὲν τὸ πέλαγος ἤγουν κάτωθεν, ἔνθεν δὲ ὁ τοῦ Διὸς ὄμβρος, ἤγουν ἄνωθεν. αἱ γὰρ ἀστραπαὶ αὗται σφοδρὸν ὑετὸν δηλοῦσιν. Supra p. 452, 10–16.

INDICES

I. AVCTORES

II. NOMINA FABVLARIA

III. HISTORICA

a. Nomina hominum et operum

b. Cetera

IV. GEOGRAPHICA

V. MENSES

1. Aegyptiorum

2. Romanorum

VI. SIGNA CAELESTIA

VII. SIGNA TEMPESTATVM

a. Animalia

b. Cetera signa

20

1 cod. Marcianus 476 (M) f. 20r (vv. 718–739)

2 cod. Salmaticensis 233 f. 4r (vv. 75–92)

3 cod. Scorialensis Σ III 3 f. 41ᵛ (vv. 512–541)

4 cod. Scorialensis Σ III 3 f. 42r (vv. 542–563)